

M E M I L E K E T İ ' İ Ş Q

کتیبی یه کهم

مهمله کهتی

عشق

منتدی اقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

ماکوان که ریم

منتدى إقرأ الثقافي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مهمله که تی عیشق

نووسینی: ماکوان که ریم

پیداچوونه وه: شه ویۆ جه لال

کتیبخانه‌ی حاجی قادری کوتلی

به‌پرتوه به‌ری گشتی: موحه‌ممه‌د خضر نه‌حمه‌د 07824671394 – 07504671394

به‌پرتوه به‌ری هونه‌ری: موسته‌فا موحه‌ممه‌د کوردی 07609998182

فه‌بیسووک: کتیبخانه‌ی حاجی قادری کوتلی / M.Ktebxana

تئیس‌تگرام: کتیبخانه‌ی حاجی قادری کوتلی / M.Ktebxana

لقی یه‌که‌م: به‌رانبه‌ر ده‌رگای قه‌لا – بازاری پۆشنیهری

لقی دووهم: چوارهبانی شێخ مه‌حمود – به‌رانبه‌ر مزگه‌وتی مه‌حمود عه‌لاف

ئیمیل: mdmaktaba@gmail.com

نه‌خشه‌سازی ناوه‌وه: موسته‌فا موحه‌ممه‌د کوردی

نه‌خشه‌سازی به‌رگ: به‌ره‌و النجار

چاپی چه‌وته‌م: ۲۰۲۵

پتوانه: ۲۱* ۱۴

تیراژ: ۱۵۰۰

لاپه‌ره: ۴۷۶

نرخ: ۸۰۰۰

له به‌پرتوه به‌رایه‌تی گشتی کتیبخانه گشتیه‌کان/ هه‌ریمی کوردستان

ژماره‌ی سپاردنی (۱۳۷۶) سالی (۲۰۱۷) ی پیدراوه.

کتیبي ژماره (۱۲) له بلاكراوه كاني بزاځي نوټ

په رتووكي مهمله كه تي عيشق

نووسه ر:
ماكوان كه ريم

چاپي حه وته م:
۲۰۲۵

پیشہ کی:-

ئەم بەسەرھاتانەى كە دەىخوئىتەو، بە شىو و ئوسلوبى پەرورەردەى و پەرورەردە كردن نووسراو، بۇ ئەو وى خوئەنەر كە دەچىتە ناو باس و خواستەكانى ھەستىكات خۆى كارەكتەرى ناو باسەكەىە.

پراستە نووسىنە، بەلام بە شىو وى فەلم و وئە كامىرائاسا بوئان وئنا كراو، ئوسلوبى ئەدەبى زۆرى تىدا بەكارنەھاتوو، بەھۆكارى ئەو وى خۆراكى ھەموولايەك بىت و واقىعى پرووداوەكان باسكراو، وەك ئەو وى لەو سەردەم و جىگايانە دا چۆن گفتوگو كراو، جوورى ئاخاوتنەكان چى بوون.

لەم بەسەرھاتانەدا ناوى زۆربەى كارەكتەرەكان گوپراو، ھەندىكىشان كە ھىچ كارىگەرى كۆمەلايەتى و سىياسى و ئەخلاقى نەكەوتتە سەر (وەكو) خۆى باسەم كردوو، شوئىنى گىرانەكان، ناوى بەرپرەكان، ناوى جىگا ديارەكان ھەمووى وەك خۆى نووسراون، سالىم لەھەندى جىگادا دەستنىشان نەكردو، چونكە بەئاسانى ناوى كارەكتەرەكان ئەدۆزىتەو، نووسەر _ نەيوستوو ئەو ناوانە ئاشكرا بىت، يان بەھۆكارى ئەخلاقىيە، ياخود كۆمەلايەتى و سىياسىيەو، تەنھا ئەو ھۆكار بوو، بەلام پرووداوەكان ھەموو پروويانداو.

پىناچىت لەو زياتر پىشەكى بووت، لەبەر ئەو وى ئەمە ئوسلوبىكى راوى و گىرانەو وى بەسەرھاتە، ئەم بەسەرھاتەش چىرۆكى بەرئانگردان نىيە،

بەلكو راستى و واقىعه بۆ ئەوھى بونىياتى كەسايەتى خۇتى لەسەر
بەكەيت....

بەھىواي ئەوھى مەملەكەتى عىشق بېيىتە ھۆكارى ئەوھى تۆ پەرۋەردە
بېت لەسەر ئەو ئوسلوبەي كە نووسەر دەيەويىت، كەسايەتییەكى بەھىز
خاوەن ئىرادە، دوور لە تەمەلى، ھەولدان بۆ سەرکەوتن و فېربوونى
مامەلە و گەفتوگۆ لەگەل دوژمنان، چاۋنەترسى، ۋەفا و پياۋەتى، شەپەف و
پاراستنى كەپامەتى خەلكى، راستگۆيى، واقىع بىنى لە ژياندا.

ماكوان كەرىم

فریدریکستاد/ نەرویج

۲۰۱۷/۲/۱۴

پیشه کی چاپی دووهم

خوشویستن پرووداویکه نه بئی پروودات

نه گهر پروونه دات ژیان سارد ده بیټ

نه گهر پروودات ورده ورده هه موو ژیانټ نه سووټیت

خوشویستن هه دی وه سه تی نییه....

نه گهر که سیکت خوش نه ویت شاد نابیت

خو نه گهر که سیکت خوشویست غه مگین نه بیت

تهنها مه گهر خوی پهره وردگارت له هه موو کهس و هه موو شت
خوشر بووټیت نه وکاته ده گه یته که ناری نارامی.

کاتیک که پیشه کی چاپی دووهمی مهمله که تی عیشق ده نووسم
خوشحالم، به لام له هه مان کاتیش ناره هه تم.

خوشحالم که وا له نه سه ریکی ئاوا جوان به شیکی بچوکی به من ده گات،
له هه مان کاتیشدا ناره هه تم به وهی که نه بوایه ماکوان خوئی ئازاد بوایه و
پیشه کی چاپی دووهمی بنووسیا به.

به داخه وه که له ئیستادا نه و مه جاله نه بوو که وا خوئی له خزمه تی
خوینه رانیدا بوایه، هه رچه ند داوام لیکرد خوئی شتیک بنووسیت، به لام

بەداخەۋە بەھىچ جورىك ناتوانىت نامە ياخود نووسراۋەكانى بنىرىتە
دەرەۋەى زىندان، بۆيە ئەم ئەركەى بە من سپارد كەوا لە جياتى ئەو لە
خزمەتى خوینەرانى ئازىزىدا بىم.

ھىوادارم كە كىتېبى مەملەكەتى عىشق ۋەك پۇمانىكى عاشقانى تەنھا
بۇ خویندەۋە ۋ كات بەسەربردن نەبىت، بەلكو لەم بەرھەمەۋە فېرى
ئەۋە بىن كە كەسايەتى خۇتان پەرۋەردە بىكەن، بەھىزىن ۋ لەسەر پىي
خۇتان بوەستن.

فېرىبىن كەۋتن ۋ ھەلەكردن عەيب نىيە، بەلكو ھەلەستانەۋە عەيە،
فېرىبىن ھەركات كەۋتن، زۇر بەھىز ۋ جورئەتەۋە دەست بدەنە ئەژنۇتان
ۋ ھەستەۋە، ۋە ھەستانەۋەشتان بۇ سەركەۋتن ۋ بەئامانچ كەيشتن بىت،
ھەركاتىشە ئامانچ نەگەشتىت ئائومىد ۋ ماندوو نەبىت، بەلكو پىگاكەت
بىگۆرە ۋ بەردەۋام بە، چونكە ھەموو كەۋتن ۋ شىكستىك دىنپايەك وانەت
فېردەكەن كە ھەرىەك لەۋانە دەبنە چرا بۇ پوناككردنەۋەى پىگاي
داھاتوۋتان.

باران ئارپايى

فرىدرىكستاد/ نەروىچ

۲۰۲۲/۲/۱۸

له مامۆستای ئایینیان پرسى: عىشق چىيە؟
وتى: حەرامە!

له مامۆستای ئەندازىارىيان پرسى: عىشق چىيە؟
وتى: بازنەيەكە بە دەورى چەقى دڵدا دەسورپتەو.

له مامۆستای مێژووياب پرسى: عىشق چىيە؟
وتى: پروخانى ئىمپراتۆرىيە تىيەتى دڵە.

له مامۆستای ئەدەبىيان پرسى: عىشق چىيە؟
وتى: پاكترين هەستە.

له مامۆستای زانستيان پرسى: عىشق چىيە؟
وتى: تەنھا ماددەيەكە بەبى ئوكسىجىن دەسوتت.

له مامۆستای بىركارىيان پرسى: عىشق چىيە؟
وتى: ژمارەيەكە هەرگىز بەتەنھا نىيە.

له مامۆستای كىمىايان پرسى: عىشق چىيە؟
وتى: تەنھا ترشەلۆككەكارىگەرى دەكاتە سەر دڵ.

له مامۆستای فىزيايان پرسى: عىشق چىيە؟
وتى: تەنھا موكناتىسكە دڵ را دەكىشيت.

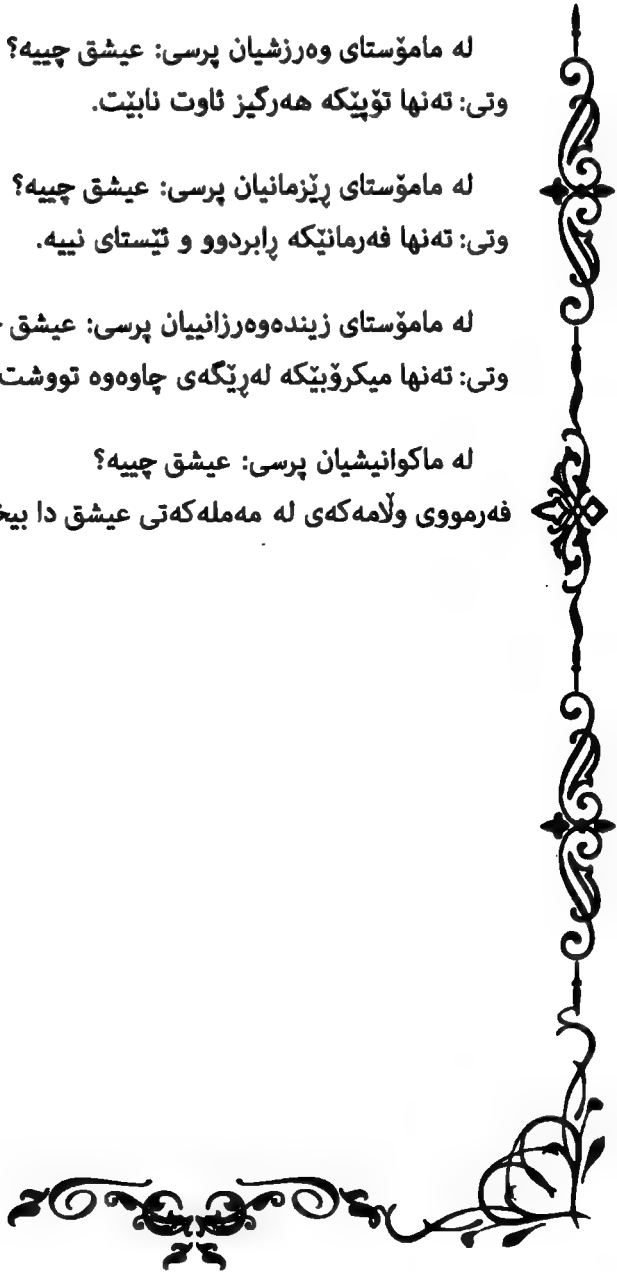
له مامۆستای دارشتنیان پرسى: عیشق چیه؟
وتى: ته‌ن‌ها باب‌ه‌تیکه ناتوانیت له‌سه‌رى بنووسیت.

له مامۆستای وه‌رزشیان پرسى: عیشق چیه؟
وتى: ته‌ن‌ها تۆپیکه هه‌رگیز ئاوت نابیت.

له مامۆستای پێزمانیان پرسى: عیشق چیه؟
وتى: ته‌ن‌ها فه‌رمانتیکه پ‌ا‌بر‌دوو و ئیستای نییه.

له مامۆستای زینده‌وه‌رزانیان پرسى: عیشق چیه؟
وتى: ته‌ن‌ها میک‌رۆبیکه له‌پ‌یکه‌ی چاوه‌وه‌ تووش ده‌بیت.

له ماکوانیشیان پرسى: عیشق چیه؟
فه‌رمووی ولامه‌که‌ی له مه‌مله‌که‌تی عیشق دا بیخویننه‌وه....

بۆ من بەسە كە لە نىوانى بۆنى خوۆشى
هەناسەتدا، دەستەكانت بۆ من يىت...
لەگەل تۆ دلوپەكانى باران ئاسانە، فوارەى
بەوركانىش خوۆشە!

چیرۆکی یه کهم

من و بهیان

لهم سهفه ره مدا که له نه رویجه وه گه رانه وه بۆ کوردستان، ئیواره یه که داوام له پیشهرهوی برام کرد که پیکه وه برۆین بۆ گه په کی کۆنی خۆمان که زۆربه ی ژیا نی لاویتی و ههرزه کاریم له و گه په که دا بردبووه سهر.

پیشهره و رازیبوو و پیکه وه چووین له بهردهم ده رگای ماله کۆنه که ی باپیرم دا راوه ستاین.

به پیشهره وم وت با تۆزیک بووه ستین ده رگای دراوسێکه ی به رانه برمان کرایه وه، له پر نه و که چه ده رکه وت که سالی ۱۹۹۳ خۆشم ده ویست هاتنه ده ره وه به دوایدا ۳ مندا ل هاتن دوو که و کورێک.

ناچار ته ماشای ئاوینه ی سه یاره که م کرد به پیشهره وم وت هیواش برۆ، هیواش هیواش نه و دوور ده که وته وه و برینی من قولتر ده بووه وه، هه موو یادگارییه کانم ده هاتنه وه به رچاو.

چوومه نه و سه رده مه و یادگارییه کانێ سالا نی زوو وه ک هه ور دایپۆشیم، بیرم له وه ده کرده وه که نه م که چه کاتیک مالیان هاته گه په ک وه ک هه موو دراوسێکه ی ئاسایی چووین به ده م باوکییه وه و ماله که مان له که ل داگرتن.

مهمله که تی عیشق

بیرمه له گه‌ل هاورپنه کم به ناوی سهرباز هاتینه دهره وه و وتی:
خه سره و به خوا کچه گه وره که یان جوان بوو.

به خوا ناوه نجییه که یان ساز بوو.

خه سره و: من و سهرباز ته وزیعمان کرد کچه گه وره که یان بۆ ئه و
ناوه ندییه که ش بۆ من!

که ره کی تیمه هه موو خه لکی ناوچه کانی پینجوین و شارباژێر بووین،
به کورت و کرمانجی و اتا هه موو عه شایهر بووین.

ئیت به گه ره کدا بانگدرا که کچه گه وره که ی کاک به کر بۆ سهربازه، ئه و
۴ سأل له من گه وره تر بوو، ناوی پێزان بوو، کچه ناوه ندییه که ش که
ئه و سه رده مه ده مان وت ناوه نجییه که، ناوی به یان بوو بۆ به نده دانرا.

ئه م دانانه ته نها قسه ی ناو گه ره ک بوو، هه یچ په یوه ندی به و کچه
فه قیرانه وه نه بوو.

پۆژان پۆشتن و من و سهرباز هه ر باسی پێزان و به یامان ده کرد، به بی
ئه وه ی ئه وان به خۆیان بزنان، ده جار شه رم کردووه له سه ر به یان که هه یچ
کوڕێکی گه ره ک بۆی نه بوو باسیان بکات.

بیرمه پۆژنک که سێکی فیل باز هه بوو له گه ره که که ماندا ناوی سه ردرا
بوو، پینما ده وت سه ره قه ل، هات بۆ لای من و سهرباز وتی: دوو کوپی
که ره کی توی مه لیک فیربوون به مپازی له گه‌ل ئه و دوو کچه ی به کردا،
عه یب نا که ن تپوه ش قبوولی ده که ن!

نیتړ منیش شیت بووم، وام دهزانی ژنی خوځمه، سهرباز لهمن خراپتر،
به بڼی نهوهی بهیان بزانیټ و من هیچ باسیکیشم نه کردبوو، دوو کوره که
به گهړه کی تیمه دا هاتن من و سهرباز ریځکه مان پیگرتن و وتمان: بو دین
به م گهړه که دا؟

نه وانیش وتیان کاکه نه مه زهوی خوایه، ناره زووی خوځمانه خو
نه تانکړیوه، به هر حال قسه لهمن و قسه لهوان بووبه شهر من نه بو
نه لقمه دهره یتنا و دوانم دا لهوان و نه وانیش دهستی خوځان وه شاند،
دواییش بو مان دهر که وت سهر دار دروی له گهل کردوین نه و دوو کوره
فه قیره کاسب بوون به دواي شتی ناو مالدا ده گهړان له گهړه که کاند،
سهر داریش هه مان نیشی نه وانی ده کرد و لهو زیاتریان دها به شت و
خه لکیش به وانی ده فروشت، بویه سهر دار رقی لیان بوو شهره کی به تیمه
کرد، به لام له دوايیدا چووین تیر و پرمان له سهر دار دا و له گهل دوو
کوره که ی تردا بووین به هاوړی.

شه وانیش له دوکانی پیاوټک کوډه بووینه وه و جاری واهه بوو گورانی
و قسه ی خوشمان ده کرد، ههریه ک له تیمه گورانی به سهر
خوشه ویسته که ی خویدا ده وت، ماوه ی شهرش مانگ به م شیویه مایه وه،
من گورانیم به بالای بهیان نه وت و سهربازیش بو ریزان به بڼی نهوهی نه و
کچه فه قیرانه ناگایان له هیچ بیت.

نیتړ نیحترامه ن بو من و سهرباز که س سیری بهیان و ریزان نه ده کرد،
تیمه ش ته ماشای نه و کچانه مان نه ده کرد که کورانی گهړه ک وتبوویان
حه زمان لیتانه.

مهمله که تی عیشق

ئەو سەردەمەش بە خوشەوێستە کامان دەوت دەنکە کامان.

من بەسروشتی خۆم هار و هاج بووم ئەمدەتوانی پێنج خولەک لە
جیگایە کدا خۆم بگرم، بەلام لەگەرماي هاوین و سەرماي زستان لەسەر
سەربانی خۆمان وەک دەر چەقیبووم، ئەوەندەش شەرمەن بووم باپیرم داری
کریبوو بۆ زۆپای دەر بۆ زستان، ئەوەندە نەوت نەبوو، بۆخۆ مەشغولکردن
دەرەکانم لەمبەری سەربانە کە دەگواستەوێت بۆ ئەمبەری سەربانە کە، وابزانم
زیاد لە چەند سەد جارێک ئەو کارەم کرد، نەنکیشم هاتبوووە سەربانە کە
ئەبووت هەتیو تۆ شتیکت شار دۆتەوێت لە ژێر ئەم دارانە دا، منیش دەموت
دایە گەرە گیان ئەگەر دەر لەیە ک جیگادا دابنرێت بۆ موسە لەحە کە خراپە،
ئەوەندە بە سەربانی کۆنکرێت دەوترێت موسە لەح، قەناعەتم کرد بە
دایە گەرەم.

منیش هەموو بەیانییە ک دەچوو بۆ نان کرین، بەلام لەو کاتەوێ کە
ئەوان هاتبووێت گەرە ک دەچوو بۆ نانەوا نانم دەهێنایەوێت بۆ ئەنکم و
باپیرم، پێش ئەوێ ئەوانیش بێت ئەو گەرە ک بەشەق خەبەرم
نەدەبووێت.

باپیرم دەیوت بەخوا خەسەرە بوو بە پیاو! ئێستا ناھێلێت تێمە بچین
بۆ نانەوا نان بەتین.

بەیانییە گیان _ بەیان _ هاتە دەرەوێت بۆ مەکتەب دەچوو، منیش
بەبەردەم مالهە یاندا هاتم، هەر ئەوەندە وتی خەسەرە چۆنی؟ لە
خۆشیدا نیو سەعات وەلامی چۆنی و چاکییە کەیم دایەوێت، ئەگەر وەک
تەسجیل هەلبکرایەتەو ۱۰۰ جار هەلم دەکردەوێت ئەو چۆنی و چاکییە.

منیش له خوښیدا وتم نان نابەیتەوه بو مالهوه بو ټیوهم هیناوه، له
خوښیدا هه موو نانه کهم دا به بهیان و نهویش سوپاسی کردم له خوښیدا
وام دهزانی هه موو دونیا هی خوښه، پارهشم پینه بوو نانی تر بکړم، چونکه
تهنھا سټی کهس بووین من و نه نکم و باپیرم چوومه وه بو مالهوه، باپیرم
وتی: کوا بو نانت نه هیناوه؟

نهم دهویرا درۆ بکه م خاوه نی نانهواکه ره فیقی باپیرم بوو، بجوایه
دهیوت خه سره و نانی هیناوه، ناچار وتم: هه ندیک کهرم بینی به پره لا
کرا بوون برسین بوو نانه کهم دا به که ره کان.

ئهو سه رده مهش له شاری سلیمانی کهری زور به پره لا ببوون، منیش
ویستم بیکه م به پیاوه تی وتم: به زه ییم به و کهرانه دا هاته وه قهیناکه له
پوژانه کهی خوښ بیبرن، باپیرم وتی: به زاتی خوا ئهم کوپه زور گوږاوه، ئهی
نافه رین خه سره و گیان، ئهو پوژه ۷۵۰ فلسم وه رگرت پو بیچیک زیاتر له
پوژانی تری دامی وه ک پاداشت، خیرا نارد میه وه بو نانی تر.

پوژیچ کاوهی هاوړیم بینی له گه ل کچیکدا قسه ی ده کرد له ریچکه ی
مه کته ب ده گه پرایه وه، له سه ر جاده ی مه کته بی بنار، منیش چووم بو لای
کاوه.

وتم: کاوه گیان به قوربان فیتم بکه که چوون قسه له گه ل کچ بکه م؟
کاوه: فیرت ده که م، به لام ده بن تیکه له یه کم بو بکړیت، واتا مه حله بی
و شعریه.

وتم: به سه ر چاو به س فیتم بکه، هه ر تو و تیکه له،

کاوه فیری کردم و وتی: به یانی جوان خۆت بگۆره که چوو بۆ مه کته ب له پێگا بلێ کچی باش به یارمه تی، ده مه ویت په یوه ندیمان هه بیته و من هه موو شه ویک هه ر بیر و خه یالم لای تویه، هه ز ده که م په یوه ندی زیاترمان هه بیته، بلێ نامه یه کیشم بۆ نووسیویت به س له بیرم چوووه کاتیکیتر بۆت دینم، بۆ نه وه ی مه جالیتر درووست بکه یته وه بۆ قسه کردن نه گه ر نه و جاره ش پازی نه بوو.

خۆم حازر کرد بۆ به یانی کام جلوبه رگ جوان بوو کردم به ر، نه و به یانییه وتیان ده چیت بۆ نان، وتم نا ئیشم هه یه خۆتان بچن من له مه کته ب ده رسی زیاده مان هه یه ده پۆم و دیمه وه با وانه کانم نه فه وتی.

چوو مه به رده م به یان و هاو پێه کیتری له گه لدا بوو، به خوا هه ناسه م سوار ببوو لیوم وشک ببوو، هه موو گیانم نه له رزی ده تووت ده چم بۆ لای فیرعه ون و له گه ل فیرعه ون قسه ده که م، به هه رحال هاو پێکه ی به یان _ به یانی _ ی جیهیشت و به یان _ یش به منی وت: فه رموو خه سه ره و چیت ده ویت؟

وتم: نه توانین که میک قسه بکه یین به یه که وه؟

به یان: به لێ نه توانیت نه ی بۆ وا سوور بوویتته وه خه سه ره و خۆ هیه چ رووی نه داوه؟

وتم: نه وه له به س هه زه که م قسه بکه یین نه گه ر مه جالت هه یه؟

به یان: به دلنیا یه وه فه رموو فه رموو!

چیرۆکی دووهم

من و دالیا

له داوای ئه وهی به یانییه ک له ڕێگهی قوتابخانه ڕێگهه گهرد له بهیان و داوای ئه وهه لێکرد که قسه بکهین، بهیان زۆر به سادهیی وتی: فهرموو خهسهرو بۆوا سوور بوو یته وه.

راستی ده کرد به یانییه کی ساردی سلیمانی من هه موو گیانم عارهق بوو له راستی دا ئاو به گیانم ده چۆری وهک ئه وهی کرێکاری بکهه، به هه ره جال که و ته قسه له گه ل بهیان و راسته وخۆ بۆم باسکرد که هه ز ده کهم په یوه ندییه کی خۆشه ویستی له نیتواناندا هه بیت.

به ردهوام به ڕێگادا قسهه بۆ ده کرد وتم: خۆشه ویستی تۆ زیانی هه موو لیتیکداوم نیت چارهه نه ماوه، هه یچ توانام نه ماوه بۆیه پیت ده لیم بهیان زۆرم خۆشه وییت، له خۆشه ویستییه کی پاکیش هه یچ داوایه کی ترم نییه له تۆ.

ئه وهنده قسهه نه کرد نازانم چۆن بوو زۆری نه ما بوو بگاته ناو قوتابخانهی بنار خوا خواو بوو ئه و ڕێگایه به سالتیک تهواو بیت.

بهیان: ببوره خهسهرو ناتوانم.

وتم: بۆ ناتوانی؟ به خوا له تۆ زیاتر که سم خۆشناویت.

به یان به توره ییه وه ولامی دامه وه وتی: خه سره و بیوره من ناتوانم
له گه ل تۆ خوشه ویستی بکه م، له بهر نه وه ی من له گه ل که مال په یوه ندیم
مه یه و نامه ویت خیانت له په یوه ندی نه و بکه م، که وای وت خه ریک
بوو شیت بم، نه وه ی له ژیانم رقم لئی بووه نه و که مال ه بووه زیاد له
ده جار شهرم له گه ل کردووه، بۆ نه گبه تی باوکیشی شهریکی باپیرم بوو،
ده چوون له سهر سنوور چرای فانوس و سیو و بسته و کیک و نوقلی
مینویان ده هینا.

ههستم ده کرد نه ژنوکانم هیزیان نییه، هیچم بۆ نه وترا ته نها له ده مم
دهرچوو وتم: جا توخوا که مال ه هیچ و پوچ پیاوی نه وه یه تۆ چه زی
لیکه یت لوسی وا چیه، به خوا بیت به لات دا نه ی تۆ پینم! به یان دهستی
کرد به پیکه نین و وتی: خه سره و نه ی تۆ بۆچی ناچیت بۆ لای
خوشه ویسته که ی خوت؟

منیش خیرا وتم: به خوا خوشه ویستم نییه له تۆ زیاتر.

به یان: نه ی نازانیت دالیا تۆی چه ند خوش ده ویت؟

دالیا ش دراوسیی نه وان بوو مالیان له ته نیشته یه کتره وه بوو مالی
هه ردووکیان به رامبه ر مالی باپیرم بوو، وتم: نه وه ندی من بزائم دالیا
ده نکى دانا یه.

به یان: نا وانیه نه و شیتی تۆیه ته نانه ت له ماله وه وینه ی تۆشی
کیشاوه و به بۆفیه که یدا هه لیواسیوه.

له پراستیدا ههروهک چۆن له نۆن کورانی گهپهکدا کچان
دابهشکرابوون، به ئارهزووی کورپهکان ههروهها له نۆن کچانی
گهپهکیشدا کورپهکان دابهشکرابوون.

من نه مزانیوو که دالیا ههزی له منه، منیش وا ههستم دهکرد دالیا
ههزی له کورپیکی تروهه ناوی دانا بوو، بهلام وا دهرنهچوو، له ههموو
ناخوشر بو من نهوه بوو دالیه خوشکی سهربازی هاوپی خومه، له مالیان
دا چهندجار نانم خواردوو.

بهیان جیی هیستم، کاوهش له دوورهه چاوهپی دهکردم بو نهوهی
تیکهلهی بو بکرم بهو بهیانیه زووه، منیش لهگهڵ دار و بهردا شهپهکم
و خهفتهی کامهله لوسیش لهولاوه بووهستیت.

کاوه بانگی کردم و وتی: وهره چی بوو؟

منیش دهنگم بهرزکردهوه بهسهریدا و وتم: ههتیو بیت بهلاما کهلهت
نهتهقینم، لاچۆ له بهر چاوم.

کاوه: ههتیو توپه مه به، نهگهر پازی نهبووه کیشه نییه ههر پازی
دهکه م بو، یان درۆ دهکهیت بو نهوهی تیکهلهکه م بو نهکریت؟

وتم: کورپه کهره نهو دهلیت ههزی له یهکیکتیره، ههزی له کهمالی
شهریفه لوسه تو بو تیناگهیت.

کاوه: بهپراسته؟

وتم: نا به چه پمه؛ له سهر شوسته ی جاده ۳۰ مه تریه که دانیستم به و
به یانییه باران ده باری نم نم.

کاوه: ههسته ته پره بیت.

وتم: کاوه توخوا وازم لیتیینه.

کاوه پوشت و منیش بیرم ده کرده وه، خواجه پرۆم له که مال بدهم و
بلیم نه چیت به لای ئه و کچه یا، ورده ورده خوشه ویستی دالیا له دلم
چه که ره ی ده کرد، سینه مای خه یالم ببوو به دووبه ش، به شیکی لای به یان
بوو به شیکی تریان دالیا داگیری کردبوو.

نهمده زانی چی بکه م، دالیا زۆر له به یان جوانتر و ناسک تر و مندال
تریش بوو، به لام ده میک بوو له و گه ره که دا بوون و تیکه ل بووین،
سه ربازی ش هاو پریم بوو زۆر قورس بوو به لامه وه.

سه رباز تا بلتی کوپکی نازا و هاو پریتی گیانی به گیانی یه کتری بووین،
چه نده ها کاری سه یر و سه مه ره و شه ر و شه ره گه ره کمان کردبوو، هه رگیز
یه کترمان جینه هیشتبوو له خووشی و ناخووشی دا، هه ندیکجار له ماله وه
ده رده کرا یان من ده رده کرام جیگه و په ناگه مان له ی یه کتر بوو.

دوو به دوو هیچ کهس ده ره قه تمان نه ده هات، ئه گه ر لیانی شمان
بخواردایه هه میسه به تاک تاک ده یان گرتین لیان ئه داین، دوایش
دووبه دوو تۆله ی خو مانمان ده کرده وه.

چوومهوه مالهوه له بهردهرگا_ باوکی بهیان_م بینی سه یاره که ی ئیشی
نده کرد، وتی: ئا کاکه خه سره و گیان پالیکم پیوه بنی.

ئینجا وهره ئه و دلته شق نه بات ناچار وتم: به سه رچاو وه ستا به کر
گیان له خزمه تدام، لاده به کی ۱۹۷۷ پیوو تا سوچی کۆلانه که ی ئه و سه ر
پالم پیوه نا که چی که سه یاره که ی شو پر کرده وه به ره و مزگه وتی علی که مال
خواحافیزیشی لینه کردم ئه و سه گبابه، هه زار و یه ک جنیو تیریشم پێدا.

ها تمه وه بو ماله وه نه نکم و باپیرم له خه و هه لئه سابوون.

باپیرم: ئه چی نان بێنیت؟

وتم: نه وه ئلا، تاقه تم نییه.

باپیرم له بهر خویه وه: که ریتیه که ت سه ری هه لدا وه ته وه؟

خۆم کرد به ناو جیگا له داخا خه وتم: نه نکیشم هه لینه ساندم وایزانی
بوو چووم بو مه کته ب، که خه به رم بوویه وه سه عات ۲ی دوا ی نیوه پۆ بوو،
سه رم قورس بوو، ئه و ماوه یه مالی نه نکم به جیه پێشت چوومه وه بو مالی
خۆمان بو لای دایکم، ئیتر تاقه تی چوون بو مه کته بیشم نه ما، بو ئه وه ی
نه سوو پریمه وه دوکانیکیان بو دانام خه ریکی فروشتنی شتی وشکه بووم.

کوپانی گه ره ک ده هاتن بۆلام بو دوکان داده نیشتن، منیش جاروبار
ده چوومه وه بو مالی نه نکم و جاروباریش ته ماشایه کی مالی سه رباز_م
ده کرد ده مووت بزائم دالیا نابینم.

جاریکیان به سهربازم وت: ههرچیتان کردوو به تۆزیک له که مال
بدین به ههر حال لیدانه که ی که مال سهری نه گرت.

له بهر ئه وه پقمان له که مال بوو، چونکه پارتی بوون، ئیمهش زۆربه مان
یه کیتی بووین، تازهش چووبهینه ناو به کیتییه وه، پێشتر هه موو حسک
بووین، چونکه ئه وه سهردهمه کاکه هه مه ی حاجی مه حمود چوو به ناو پارتی
ئیمه له شانه که ی مام ئاراس هاتیینه دهره وه هه موو بووین به یه کیتی، که
گه وره ترین شانه ی ئه وه سهردهمه ی حسک بوو له سلیمانی کوپیک
سهرپهرشتی شانه ی پیکه ستنه کانی ده کردین ناوی کاک محمد بوو،
به هه ره حال که حسک چوو به ناو پارتی ئیمهش هه موو بوینه یه کیتی.

کات پویش و زه مه ن هه موو مانی وه ک چه قۆ ده بری، شه پری یه کیتی
و پارتی ده ستی پیکرد، سهرباز بووه لیوا ی تایهت، لای جه لالی عه لی
مام قادر له لیوا که ی سالار عه زیز، منیش چوو مه پیکه ستن له کۆمیته ی
سێ کاسبکاران لای عب دو لالی حاجی سه عید.

به داخه وه له شه پی ناو خۆ سهرباز کوژرا، باوکی منیش له سالی ۱۹۹۲
کوژرابوو دوا ی دوو سال سهربازی هاو پیمش کوژرا، زۆر کاریگه ری هه بوو
له سهرم.

له ته عزیه که ی سهرباز دایکی سهرباز سهری خسته بووه سهر شانی من
و منی ماچ ده کرد هاواری ده کرد به گریان هه بوونی سهرباز گیانت لیدیت،
منیش هه موو ده رونم ئه کو لا، دالیا ش له ولاره ته ماشای ده کردم و ده گریا،
بیجگه حاجی سه عید ی باوکی که به کو ل بو سهرباز ده گریا، منیش

نهمده زانی چۆن لهو ماله خوّم دهر باز بکهّم، بۆ حورمه تی سهر باز و
خۆشه ویستی دالیا_ش رۆژ به رۆژ چه که ره ی ده کرد له دلما.

رۆژیک دالیا هات بۆ دووکان بۆ لام له گهّل دایکی بۆ شت کړین،
هه ندیک پێداویستی مالیان کړی وه ک برنج و رۆن و شه کر و چا هتد....،
وتم: برۆن، (دایکی سهر باز) سهر بری خان خوّم بۆتان دینمه وه.

سهر بری خان: شفته ده که م نان مه خو لای ئیمه نان بخۆ.

وتم: باشه.

چووم بۆ مالیان له وی دانیشتم له گهّل سهر وه_ری بریاندان دانیشتبووین
حاجی سه عید هاته وه وتی: دۆمینه بکه ین یان کۆنکان؟

وتم: کامیانت پێخۆشه حاجی گیان له خزمه تدام.

ده ستمان کرد به کۆنکان تا دره نگانیک، له دوا ی مائاواپی سهر وه
له گه لّما هاته دره وه خوا حافی زیمان کرد.

هه ندیک دوور که وّمه وه دالیا بانگی کردم وتی: کاک خه سه وه وه ره
بی زه حمه ت.

قوتووێک دۆشاوی به ده سه ته وه بوو، هه ندیک قسه ی کرد لّتی
تینه گه یشتم، که پامه وه بۆلای دالیا.

دالیا: به یانی وه ستا به کر چی پێوتی؟

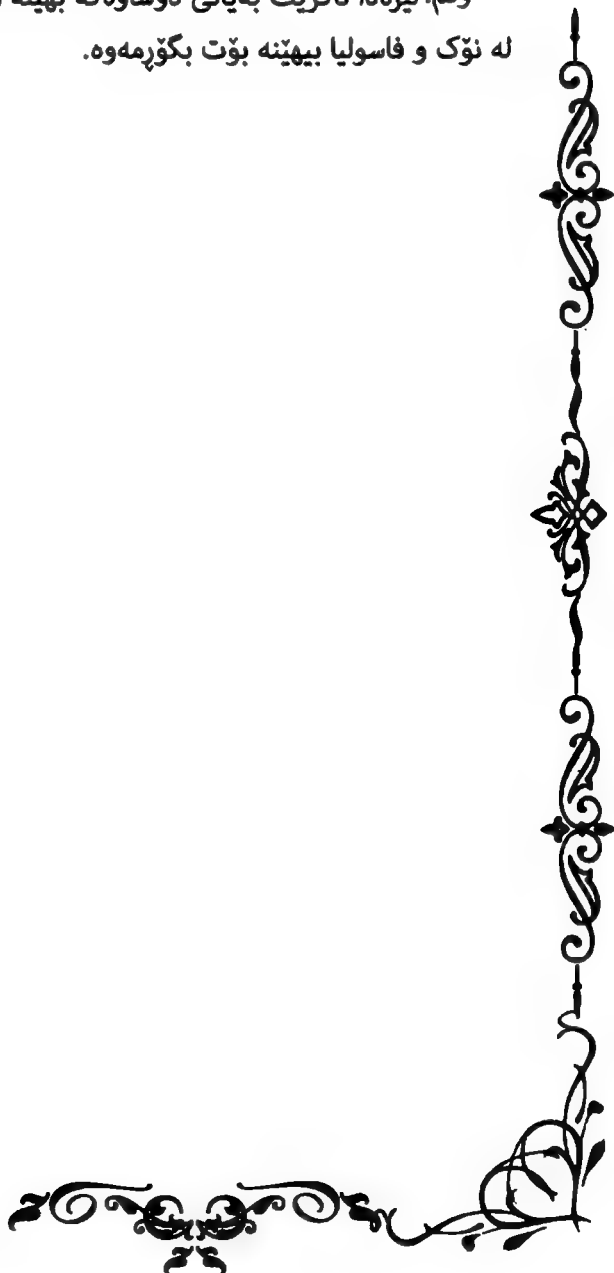
وتم: زۆر شتی جوانی پێ وتم دهر باره ی تۆ.

مهمله كه تي عيشق

داليا وتی: وه ک چی؟

وتم: لیره دا ناکریت به یانی دوشاوه که بهینه و بزانه چی کؤنتان هه په
له نوک و فاسولیا بیهینه بوّت بگوپمه وه.

مردنی دالیا و سەرگەردانی خەسەرەو

لە دواى ئەوەى لە گەل دالیا بە ئێنمان دا کە لە دووکان یە کتر ببینین،
مالئاواییم لێکرد.

ئەو شەو لە ناو جێگادا بیرم لەو دەکردهووە چى پێیلم، تۆ بلیت
خیانەت نەبیت بەرامبەر بە هاوپیەتی من. و سەرباز، خوا لێی خوشبیت
ئەو شەو وەک مریشکی برژاوم لێهاتبوو لەناو جێگەدا، هەر ئەمدیو
ئەمدیوم دەکرد.

پۆژ بوویەو وەک پیشەى هەمیشەى بەیانیاں دووکانم دەکردهووە، ئەو
بەیانیه زۆر سارد بوو، عەلادینم داگیرساند و ناو دوکانم گەرم کرد،
شریتیکی ماملیم خستە سەرى و وردە وردە دەستم کرد بە کار.

لە کاتژمێر ۸ و نیوی بەیانی بە جلی قوتابخانەووە بە قەدیلەیه کی سووری
جوانەووە خۆی کرد بە دوکاندا خۆم و هەموو دوکانە که پێدەکەنین لە
خۆشیدا، وامزانی قەچم بە سەر ئەرزەووە نییه نەمدەزانی چى بکەم
لە خوشیا، لە هۆلیا ئە فشار دەچوو.

بەو سەرمایە چوومە دووکانی دراوسێ دوو ساردی ساردم هێتا، خۆم
گەرمام بوو بەو سەرمایە وتم لەوانە یە ئەویش وابیت.

نازی بە سەر من و چوار دەورمدا دەکرد، نازی پێدەفرۆشتم بۆنى خوشی
و زەرەدە خەنەى لێوى و لارولەنجە و نازکردنى ئەو نەندەى تر جوانی کردبوو.

دهستمان کرد به قسه ههردوو لا به شهرمه وه، وهک باوی لتهاتبوو نهو
سهردهمه دهبوو ههریهک له کوپان و کچان (دهنکیکیان)
خۆشه ویستیکیان هه بیئت.

له نیتوان قسه کانم دا ههردوو لا زۆر پێده که نین و نهشمان دهزانی
بۆچی پێده که نین.

به ههرحال وهک پیشه ی هه میشه یی دوو خۆشه ویست به لێنی
ئه وه مان دا به یه کتر، که بۆیه ک بین یان بۆ گۆ، ههر چه نده ئهم قسه یه
لای من و ئهو دهمهش ههر کلاسیکیانه بوو، چونکه من دلم شکابوو لای
به یان_هوه زۆر بروام بهو قسه یه نه بوو، وا ئیستا دالیا جیکای به یان_ی
گرتۆته وه، له وه خۆشتر و ینه یه کی خۆم و خۆی درووستکردبوو به قه له م
په ساس ته نها سه رمان بوو، به دیاری پێشکهشی کردم، منیش شریتیکی
گۆرانی که مال ممه ممه د_م پێشکهش کرد.

دلیام زۆر خۆشه ویست پۆژ به پۆژ خۆشه ویستی له دلمدا زیادی
ده کرد، بریاری ئه وهشمان دا که به زووترین کات بچمه داوای، به رنامه مان
دانا که هیچ نه بیئت بریک پاره کۆیکه ی نه وه بۆ ئه وه ی ئاماده بیئت بۆ
ئا ههنگ و شه کراو خواردن و شتی کمان به دهسته وه بیئت بۆ که لوپه لی
ناوماڵ، هه ندیک هه ولی ترمدا ماوه ی سالتیک نزیکه ی ۷ هه زار دیناری
سویریم کۆکرده وه، هه ردوولامان خۆمان ئاماده کرد بۆ ئه وه ی به
که سوکارمان بلتین.

داوام له دالیا کرد به دایکی بلتیت، منیش به نه نکم ده لیم، بۆیه به دایکی
خۆم نه ده گوت، چونکه من ههر نه نکم و باپیرم به ختیوان کردبووم،

دهستان کرد به کارکردن له پرۆسه که دا نهو به دایکی وتبوو، دایکیشی وتبووی با قوتا بخانه ته اوو بکهیت، به لام دایکی به ئاسایی وهریگرتبوو تا رادهیه ک پیی ناخووش نه بوو.

منیش به نه نکم وت، نهویش ههر به سادهیی وهریگرت وتی جارئ منالی، با خان و مالی خوئت هه بیئت ئینجا ژن بیته.

من زیاتر گرینگیم دا به کاره که له گه ل باپیرم قسه م کرد، وتم: ژن دینم پارهم کوکردو ته وه.

وتی: باشه خووشم شتیکت بو ده خه مه سه ری، بریاربوو باپیرم ۳ هه زار دیناری ترم بداتی و بیکه ین به (۱۰۰۰۰) دینار و ده ست بکه م به کرینی که لوپه لی ناومال، بریارمدا که له گه ل باپیرم و نه نکمدا بژیم و نه چمه دهره وه له ماله که دا، تا رادهیه ک کاره که م ئاسان بوو، له ته ره فی خو مانه وه ته نها نه نکم نه بیئت منجه منجی بوو هه زی ده کرد کچیکی پوری خو م به ینم.

له دوایدا نهویش رازی بوو، نه نکم هه لسا چوو قسه ی له گه ل سه بری خانی دایکی دالیا کرد بو نهو کاره خیره، به لام قه زعه که گو را.

دایکی دالیا وتبووی: ئیمه کچ ناده ین به خه سه رو، خه سه رو کوری ماله که یه و برای دالیایه.

زور به ناشرینی ولامی نه نکمیان دابوه وه، به سه روشتی خوشمان به ماله ی ئیمه زور عه شایه رین قسه مان نابیت بشکیت، نه نکیشم هاته وه ناگر له کونه لوتی ده هاته دهره وه، به جنیو و قسه وه که رایه وه ماله وه،

دهیوت ۱۰۰ ژنی ترت بۆ دینم ئەو وا وا لیکراوەت بۆ ناھینم، منیش زۆر
بیتاقەت بووم نەمدەزانی ھۆکار چییە، وام دانابوو شتەکان زۆر ئاسایی
دەرپوات و ھەمووکارەکان دیت بەدەستەو، بەلام بەداخەو ەسەد پلە گۆرا.

دالیا دەنگی نەما تەنانەت نەدەچوو بۆ قوتابخانە، حاجی سەعید-ی
باوکیشی بەھیچ شتوێهێک مەرحەبای منی نەدەکرد، لای من شتیان
نەدەکری، زۆر سەیر بوو بەلامەو.

پۆژیک خۆم بۆ نەگیرا و چووم بۆلای حاجی سەعید لە گوزەری (سەعە
تاکۆیی) داوام لیکرد قسە ی لەگەڵ بکەم، بەلام بەداخەو ەو زۆر بە ناشرینانە
کردمیە دەرەو ەو زلە یەکیشی لێدام، قسە ی زۆر ناشرینیشی پێتۆم، ئەو
دەمە لەبەر خاتری گۆرەکە ی سەرباز قبۆلم کرد.

ھەرچۆن بوو پۆژیک داوام لە بەیان کرد لە پێگە ی ئەو ە دالیا ببینم،
لە سەربانی ئەوانەو ە چوومە سەربانی مائی دالیا و دالیا-م بینی قسەمان
زۆر کرد نەگرا، چاوی ئەو ەندە جوان بوو بەگریان خۆم فرمیسکەکانم بۆ
دەسپری، دالیا بۆی باسکردم کە باوکی ئیفلاسی کردو ەو، ئەو ی داو ەتە کوپری
شەریکیکی نوێ بۆ ئەو ە ی سەر لەنوێ لەبازاردا ھەلبستیتەو ە.

لەسەر بانەکە یان دووبارە پەیمانمان دا بە یەکتر کە ھەربۆ یەک بین یان
بۆکۆل.

بەلام ھەر لەو پۆژەو ە دالیا-م ھەر نەبینی نەدەچوو بۆ مەکتەب،
نەدەھا تە دەرەو ە.

ماو ە یەکی پێچوو شەکراوی دالیا ھات بۆ مائەو ە!

منیش خه ریک بوو شیت دهبووم، نه مده زانی چی بکه م، له تاوانا
په لاماری ناسمانم نه دا، وه ک شیتیم لیها تبوو، جاری وا هه بوو، یه ک سه عات
ناگام له خووم نه دهما و ده چوومه دنیای خه یال هوه....

ته نانه ت نهو دهمه بوو به ته واوه تی جگهره و مه شروب له ژیاغدا
سه ری هه لدا، ئیر شه وان به مه شروب و جگهره و حه بی فالیوم نه بوايه
خه وم لینه ده که وت، هاوړیکانم به جیان نه ده هیشتم، باپیریشم هه میشه
له دووره وه چاودیری ده کردم، نه شیان ده هیشت هیچ جوړه چه کیکم
له به رده ستدا بیت.

پوژیک باپیرم ناردمی بو هه ولیر بو هه ندیک کاری تایه ت که
په یوه ندی هه بوو به کاروباری که سابه ته وه، به لام ناردنه که ی فیل بوو سی
پوژ منی هیتشه وه له هه ولیر هیچیشمان بو نه ها تبوو، به هه رحال که
که پرامه وه سلیمانی دوا ی سی پوژ خوايه گیان که س نه یینی نه وه یان بو
کیرامه وه که دالیا یان بردووه به بوک و به جلی سپی بوکینییه وه، باسی
نه وه یان بو کردم که زاوا کتیبوه و نه وه ی پرویدا بو یان کیرامه وه، باپیرم
نامه یه کی دالیا ی دایه ده ستم له نامه که نوو سرا بوو...

سلاو نازیزه که م...

نامه ت بو ده نوو سم... کو تایی نامه ی ژیانم، چونکه ئیره، کو تایی ژیاغه
خوژکه منت به جلی بوکینییه وه بدیایه، چونکه ناره زووت بوو به جلی
بوکینییه وه مبینی.

مهمله که تی عیشق

خه سره و گیان؛ وا من ده پۆم تابزانیته من له سه ر قسه ی خۆمم، نه بیانی
ده و باره ده توانم قسه ت له گه ل بکه م! به لام خۆزگه منیش گویم له
قسه کانی تۆش بوايه.

وا من پۆشتم، چونکه من سویندم خوارد تۆش سویندت خوارد له بیرته؟
خه سره و تۆ لیره نیت، من جلی بوکینیم له به ردايه ئه ی تۆ له کوئی؟
زاوای دلم تۆی... بۆ لام نیت؟

خۆزگه لیره بویتایه و بتینیايه دالیا که ت چون چۆنی جلی بوکینیه که ی
به خوینی ده ماره کانی بۆیاخ ده کات.

خۆزگه لیره بویتایه و بتدیايه دالیا_ که ت، تا کو تایی له سه ر قسه ی
خۆی بوو.

خه سره و دالیا_ که ت وا ده پروات، تا بۆت بسه لیتیت که خۆشیده ویت
یتستا که به رچاوم ره ش بووه، هه موو گیانم ده له رزیت، ژیانم وه ک
درامایه ک له به ر چاومدا دیت و ده پروات، ئه و پۆژه ی که پروانیم له پروانیتا
گریدرا، له بیرته؟

ئه و پۆژه ی که دله کاغان له رزی له بیرته؟

پۆژانی خۆشی عاشقیمانت له بیره؟

پلانه کانی داها توومانته له بیره؟

خەسرەو من لەبیرمە، لەبیرمە چۆن گەورە کاغمان کە درۆیان دەکرد و
پێیان دەوتین گواپە ئێمە هەموو ژیاڵی ئەوانین!

پێیان خستە سەر دڵمان، لەبیرتە ئەو پۆژەیی کە دایە گەورەت لەمالی
ئێمە هاتەوێ چەندە جێیوی دامی؟

هەر لەبیرمە ئەو پۆژەیی چووبووتە لای باوکم زلەییەکی لێدابوو، پێی
وتبووی ئێتەر حەقی ئەوەت نییە ناوی کچی من بەیتیت.

لەبیرمە ئەو پۆژە زۆر گریان تۆ فرمێسکە کاغمت بۆ سپرمەو، و تە
کاتێک دەگریت چاوەکاوت جواوتر دەیت، و تە کە پێیکەنم.

خەسرەو ئێستا وەرە ببینە چاوەکاوم جوان بوون؟ یان زیاتر بگرم؟

ئەزانم باپیرت تۆی ناردوو بەو شارێکی تەر بۆ ئەوێ من نەبینیت، بەلام
ئەو نەیزانی عێشقی تۆ لە دڵم دایە ئەک لە چاومدا.

من دڵم بە عێشقی دابوو کە دەستی بە تال بوو، کە بۆ ئاییندە و
داهاتووی پارەیی تەواوی نەبوو، بەلام ئەیانزانی ئارەزووەکانی من لە نیگای
چاوەکاوتا بوو ئەک لە دەستەکاوتا، ئێستا پەیمانە کەم جێبەجێ دەکەم! یان
تۆ یان مەرگ.

ئەگەر لەم ژوورە بچمە دەرەوێ ئێتەر بۆتۆ نابم، نامەوێ لەجیاڵی دەستە
گەرمەکانی تۆ دەستی ساردی هیچ غەریبەییەک لە دەستەدا بیت...

لێرەدا کۆتایی پێدێنم، ئێتەر بۆ مردن ئیزن لە باوکم وەرناگرم!

به لām خه سره و خۆزگه لێره بویتایه و ده تبنیم، پهنگی سووری خوین
له گه ل پهنگی سپی جله بوکوینییه کهم چهنده جوان پێککه وتوون چ
تابلۆیه کیان نه خشاندهوه، نازیزه کهم ئیتر توانای نووسینم نییه زۆر بیرت
ده کهم، ئه مهوێت بتبنیم، دهستم ئه لهرزیت شیوهی چاوه جوانه کانت
له بهر چاومه دهستم بگره بامنیش له گه ل ت بێم.

له دواى خویندنهوهی نامه که هه ناسه م پێنه ما بوو، له هۆش خۆم
چووم ئاگام له ژیان نه ما، ئه گهر مهرگ له و کاته دا به پاره بوایه هه موو
سهروه تی خۆمم پێ ئه دا، نه ههستم به بوونی دهستم ده کرد تا خۆم پێ
له ناو بهرم، نه ههستم به قاچم ده کرد تا خۆم هه ل بگریت، نه مده زانی چی
بکه م ناچار له هۆش خۆم چووم ئه وه ندهم ئاگا لیبوو هاوارم ده کرد دالیا
کوا؟ کوا دالیا؟

چاوم له باپیرم بوو هاواری ده کرد سه یاره یه ک ئاماده که ن با کوره که
هیچی لێ نه یه ت.

چیرۆکی سییه م ژیانه وه به ره و مردن

دوای دوو پۆژ مانه وه م له نه خوڤخانه، گه رانه وه ماله وه هه موو لایه ك
دلنه وایان ده كردم، پۆژانه ده چوو مه سه ر قه بری دالیا و پاشان قه بری
دایکم و سه رباز و هه ندیک هاوړیی ترم.

ئاشنا ییم له گه ل مردووه كان په یدا کردبوو، جاری واهه بوو به سه عات
قه سم له گه ل کتلی گوړه که ی دالیا_دا ده کرد، هه ستم ده کرد بوومه ته
به نده ی گوړ و خوڤه ویستی!

هه ستی نه وه م بۆ درووست ده بوو که زۆر عه ییه منیش خو م نه کوژم،
توانای دوکان به پێوه بردنیشم نه ما بوو براهه کم ده یپرد به پێوه یان جوانتر
بلیتم دوکانه که م دایه نه وه هه ر وازم له دوکانداری هینا، هه میشه شه وان
بیدار بووم به درێژایی پۆژیش نه خه وتم.

نه و پاره یه ی که کو شم کردبووه وه هه موویم خه رچ کرد له شتی بی مانا.

شه وان ده چوو مه ناد ی هیتشو له وێ ده مخوارده وه، ئیتر که سیکی به و
و مه ستم لێ ده رچوو بوو، هه میشه هه زم به شه رکردن و ئاژاوه گێری بوو،
شه و نه بوو له گه ل ئاسایشه کانی سه رادا نه یکه مه شه ر، نه وانیش له به ر
نه وه ی کوړه شه هید بووم خوړمه تیان ده گرتم و جار و بار یش ناخو شم
ده کرد زیندانیان ده کردم.

ئەو سەردەمە ئاواتە خوازبووم بە دەنگی گۆرانییێژێک بە ناوی کاک
مهحمود محەممەد یان مهحمود دەرویش، لەگەڵ پێژم بۆ ئەو گۆرانییێژە
بەپێژە کە زیاتر لە ناو خەڵکیدا بە (خولە دۆم) ناسرابوو، وام لێهاتبوو بە
تەواوی ھۆگری دەنگی ببووم، چەندجار دانیشت لەگەڵ دا تەنھا مەقامی
بۆ دەوتم، ئەویش منی خۆش دەویست، دواپی بڕایەکی خۆی پێ ناساندم
بە ناوی کاک ئەحمەد دەرویش، ئیتر ھەرچی پارەم ھەبوو سەرفەم دەکرد
لەگەڵ ئەوانەدا بۆ ئەوێ شەوان بە مەقام بێلاویننەو، ھەر کەس ناوی
دالیا ی بێردبایە ھەرچی لە گیرفانم بوابە ئەمدایە.

شەوێکیان زۆر مەست بووم زۆرم خواردبوو، بە دەم خۆمەو
مەقامێکی ھەمە جەزام دەگوت فرمێسکیش لە چاوانما دەھاتە خوارەو،
شەو بوو دەورووبەری کاژمیر نۆ بە دەم گۆرانی وتنەو بە پێ و
سەرخۆشیەو دەمویست بڕۆم بۆ سەر قەبری دالیا، لەبیرمە ئەو کاتە لای
غازەکەو پەڕیمەو بۆ مامەیارە لەو نیوێندەدا زۆر چۆڵ بوو، دیسان
ئارەزووی گۆرانی وتنم کرد و ھاوارم کرد...

نا مەچۆ جوانێ مەچۆ واو مەچۆ

تۆ فریوی زێر و زیوی وان مەخۆ

ئەو ھەوێس بازانە جێی متمانە نین

ھەر دەزانن گۆلچنێن و بەی پێن

دواى ئهوه ديسنا دهستمکرد به وتنى ئالهى جوداييه کهى ماموستا
هيمن که به ساقى دهست پنده کات...هاوارم ده کرد:

ساقيا! وا بادهوه، وا بادهوه

پروو له لای من که به جامى بادهوه

موشتهرى وهک من له مه یخانى که من

زۆربه یان شاد و به که یف و بیخه من

مهى چه پامه بۆ سه هه نده و بێ خه مان

مهستى بێ خه م بۆچى بگرن ئیخه مان؟

نهم شه پابه ئاله ده رمانى خه مه

لئى چه پامبى نهو که سهى ده ردی که مه

نهم شه پابه ئاله بۆ بێ ده رد نییه

لئى چه پامبى نهو که سهى په نگ زه رد نییه

بۆ که سیکه مهى: چزیلکی پتوه نى

بۆچى مله وړ لێره بىنى پتوه نى؟

بۆ که سیکه مهى: که ده ردی کاریه

بیخه میک بیخواته وه، زۆردارییه

مهمله که تی عیشق

ناکام لیبوو پیاویک له دووره وه پرووه و من هات وتی: دانیسه مه پۆ
دهمه ویت قسه ت له گه ل بکه م!

منیش گۆرانییه که م بری و وتم: له خزمه تتاندام.

هاته لام پیاویکی به پیزی ته مه ن ۳۵ بۆ ۴۰ سالیکی ده بوو، ته و قه ی
له گه ل کردم و وتی: بۆ کوێ ده چیت به م شه وه؟ وا ده گریت و ده نگیش
ناخۆش نییه، ئه و گۆرانییه خۆشه ده لیت.

وتی: با هاوکاریت بکه م.

منیش خۆم پیناساند و وتم: ناوم خه سه ره وه ئه وه ژیا نی منه، ئه وه ی
پرویدا بوو بۆم گێپرایه وه، عاده ته ن سه رخۆش چه نه باز ده بیت چه ز
به قسه ده کات.

هه ناسه یه کی هه لکیشا و وتی: با به یه که وه برۆین بۆ سه ر قه بران!

وتم: له خزمه تدام فورموو، به س ناوی جه نابتان چیه قوربان؟

وتی: ناوم پرزگاره و خه لکی قه راده خم، به س کاک خه سه ره و هه ست
ده که م تۆ سه رخۆشی و خواردوته ته وه، چوون بۆ سه ر قه بران حورمه تی
خۆی هه یه، مه رج نییه بیده نگی له مردوان ده بی نی واته خامۆشن، به لکو
ناگادارن، ده بیت پیزی سه ر گۆر و قه برستان بگریت، نابیت به گۆرانی
وتن و له ش پیسی بجیته ناو گۆرستان له کاتیکدا مردوه کان پیویستیان به
دوعای ئیمه یه، له جیا تی خیریان بۆ به رین، که چی واده که یین خۆشمان و
ئه وانیش توشی تاوان بکه یین، ئایا ئه مه ت پێره وایه؟

مهمله که تی عیشق

باسی ئه وهی بۆ کردم که باوکی پیاویکی زۆر دهوله مه ند بوو هه می شه به پریگای به غدا ده وه بووه، ئینجا به رده وام بوو وتی: دایکیمش ئافره تیک بوو زۆر گوپی نه ئه داینی، به کورتی و پوختی مه به ستم ئه وه یه که دایکم به هوکاری سه فه ری زۆری باوکم باش نه بوو له پرووی ئه خلاقی یه وه، من له لایه ن هه ردوو کیانه وه په راویز خرابووم.

هیچ گرینگیه کم به ژیان نه بوو، هیچ شتیک لام گرنگ نه بوو، ته نه ات تیکه لاوی که س نه ده بووم، ته نها یه ک هاو پریم هه بوو که هه موو ژیا نی منی ده زانی.

پۆژانه به به رده م دوو قوتا بخانه ی کچاندا ده رۆی شتم هه ستم به وه نه ده کرد که ئه م قوتا بخانه کچی لێیه، سه رم به رز نه ده کرده وه، چونکه لام گرینگ نه بوو.

به یانییه ک ده چووم بۆ قوتا بخانه ئاگام له خۆم نه بوو خۆمدا له کچیک که سه رم به رز کرده وه بینیم کچیکی زۆر جوان بوو، ئه و پۆژه له قوتا بخانه هه ر بیرم لای ئه و کچه بوو، ده هاته وه به رچاوم، بۆیه هه موو پۆژیک ده چوومه به رده م قوتا بخانه که یان و چاوه پریم ده کرد تا ده هاته ده ره وه، هه موو لایه ک له قوتا بیانی قوتا بخانه که زانیان که من هه زم له و کچه یه.

پۆژیکیان کچه که خۆی هات بۆ لام و وتی: ئه و پاره یه ت لیکه و تو وه، راستی کرد خۆم به ئاره زوو پاره که م خست بووه خواره وه، تا هه لیبگرێ ته وه، ئه گه ر بۆی هێنا مه وه قسه ی له گه ل ده که م ئه گه ر هه لیشی گرت بۆ خۆی ئه وه دزه و به که لکی ئه وه نایه ت خۆمی بۆ ماندوو بکه م، به لام پاره که ی بۆ هێنا مه وه، دوا ی ئه وه یه که ترمان ناسی.

زانیم ئەم کچه دایک و باوکی نییه لای ئەنک و باپیری دەژی و ئەوان
بەختیوی دەکەن، ئەوانیش زۆر دەست کورتن ئەو سālە پارەى نەبوو
قەمسەلەیهک بکریت، زۆرجار قەمسەلەى خۆم ئەدایە بیکاتە بەرى، بیرمه
پۆژیکیان پارەم لە دایکم دزی چووم بۆم دا بە قەمسەلەیهک دواى ئەوهى
کە گەرمى هاتهوه پۆژیکیان هات ماچیکى کردم، تا یەک هەفته وام
دەزانى قاچم بەسەر زەوییهوه نییه.

خۆشه‌ویستیمان بەرداوام بوو تاماوهیهک من لە زانکۆ دەوامم دەکرد،
ماوه‌کى زۆر دیار نەما.

هەوالیان بۆهێنام کە گوايه لەگەڵ کورپیکى دەولەمەندا هاتووچۆ
دەکات، چووم بەدواى ئەو قسەیه‌دا هەستم کرد قسەکە راستە، ویستم
بچم تۆلە لەهەردووکیان بستیئم، بەلام کچیکی هاوپیّم لە زانکۆوتى: پرزگار
پەلە مەکە، (سایه) ئەنک و باپیری زۆر نەخۆش و پیرن باپیری پتویستی بە
نەشتەرگەرى هەیه کەپرەکەى ٤ هەزار دینارە، بۆیه لەگەڵ ئەو کورەدایە
پارەکەى لەو وەرگرتوو، پووێ نەبووه بە تۆ بلیت زانیویه‌تى تۆش لەگەڵ
باوکت قسەت نییه و توانای پەیداکردنى ئەو پارەیه‌ت نییه.

منیش کەئەوهم زانى سەنتورپکم هەبوو، لەگەڵ تەسجیلیک و
شتومه‌کى کارەبابی هەموویم فرۆشت و چووم ٥ هەزار دینارم بۆ برد، لە
دەرگای مالىانم دا کاتیک دەرگای کردەوه هیچم نەوت پارەکەم دایە
دەستى و گەرامه‌وه.

دیار بوو بە پارەکە کارەکەى چارەسەر کردبوو، بەلام هەر پووێ نەبوو
بێتەوه بۆ لام منیش نەدەچووم بەلایدا، تا پۆژیکیان بینیم لە جیگایەکدا

له گه لّ نه و کوږه دا که پښتر بینیبووم ړنگای پڼگرتووه وازی لټناهیټت،
منیش به په له پرامکرد، توژیکم کتیشا به و کوږه دا تا پولیس هاتوو بلاوه یان
پنکړدین، دواى ماوه په ک زانیم نه نک و باپیږی مردون و لای مامی
ماوه ته وه، چووم به دایک و باوکمم وت: نه و کچهم بؤ ماره کهن، نه وان
وتیان ټیمه حه قمان نییه و شتی وات بؤناکه ین و حه قمان نییه به سه رته وه،
ناموزاییه کم نارد، پازیبوون سایه م هینا، شهوی زه و اجمان خوشتین شهو،
وهک ده لټن مانگی هه نکوینیمان بوو، دوو شهو بوو خیزانم بوو، ته قه ی
خوڅی کرا و سایه فیشه کیکی وټلی بهرکه وت و له وکاته وه منیش
سه رگه ردان و وټلم.

منیش نه م شهو له سه ر قه بری سایه گه پامه وه که توم بینى هاوار
ده که یت دالیا، گورانیټ به دهم گریان ه وه ده وت هه ستم کرد هه ردوو کمان
یه ک دهر د و نازارمان هه یه.

ديسان به قسه کانی نه و هه ردوو کمان ده ستمان کرده وه به گریان، زوو
زوو ږزگار به منی ده وت: خوا گه وره یه گوټی مه دهری و منیش که نه وم
نه بینى زیاتر له من ده گری ده موت: ته حه مولت هه بیټ مامه ږزگار گیان
ته حه مولت بیټ.

به دهم گریانى هه ردوو کمانه وه سه یاره یه کی پولیس لای سه رکاریزه وه
نزیک فولکه ی ناسوی ده لاک وه ستا و پرسى هیچ پرووی داوه ده گرین؟

منیش ته حه موم نه ما ده ستم کرد به جنیودان، پولیسه کانیش دابه زین،
من خوځم داخم له دل بوو توشی به د مه سستی ببووم حه زم ده کرد له دواى
سه رخوڅسیم هه میسه شه ړیک بکه م، مه سته که شم به دواى بیانویکی

شەردا دەگەر، پرزگاریش ئەوەندە کۆری چاک بوو هیچ بیانوی شەڕیکم
لەگەڵ ئەو بۆ دروست نەبوو، تا خوا کردی داخی دڵی خۆم بە پۆلیسەکان
پشت و پرزگار نەیهیشت لێمبەدەن وتی: کاکە ئەو سەرخۆشە و ئینجا ئاگام
لێبوو باسی وەزعی منی بۆکردن، منیش لە دوورەو هەر جێئوم ئەدا تا
ئەوان پۆشتن.

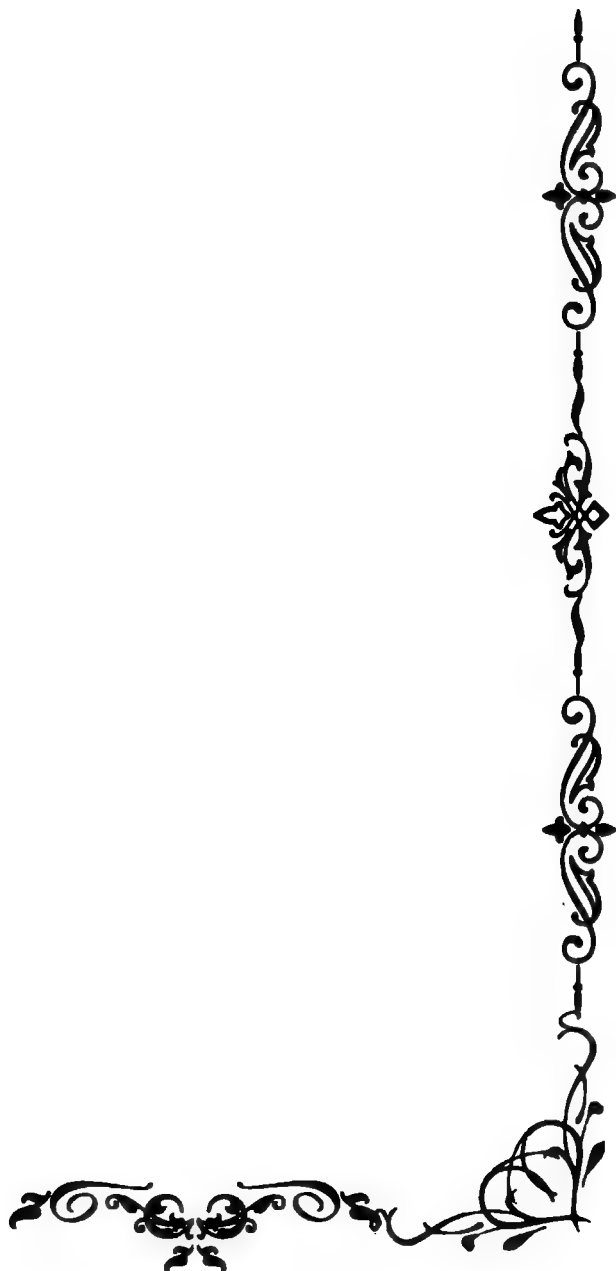
پرزگار ھاڤەو بۆلام دەمەو بەیان بوو چووین بۆ سەرۆپی خواردن بۆ
ئەسحابە سپی، بانگی بەیانی دا پرزگار چوو بۆ نوێژکردن منیش تەکسیه کم
گرت زۆرم خەو دەهات نەخواحافیزیم کرد و نەهیچ، گەرنامەو مالهو.

نیوهرۆ هەڵسام لە خەو سواری پاسەکانی هەوارە بەرزە بووم تا بەرە
و بازار بڕۆم... کچیکم بینی لەناو پاسەکدا رێک لە دالیا دەچوو.

وتم: بَلّی خەو بیت؟!

چووم پارەکم دایە سایەقەکە و جارێکیتر تەماشام کرد بَلّی
دالیابیت؟! خۆ لەو دەچیت! بپریم دا دانەبەزم دواي بکهوم بزائم ئەو یان
کەسیکتەر.

چیرۆکی چوارەم

گه‌پان له‌ناو بازنه‌ی به‌تالدا و درووستکردنی چاره‌نووس

له‌دوای ئه‌وه‌ی که ئازار و نارەحه‌تی زۆرم چه‌شت وام لێهاتبوو که ببوومه به‌نده‌ی عیشق، به‌ندایه‌تیم بۆ عیشق ده‌کرد.

ئه‌یبردم و ئه‌یهێنام به‌ ئاره‌زووی خۆی، وام لێهاتبوو بۆ عیشق ئه‌ژیام بۆ عیشق ده‌مردم که‌ی بیویستایه‌ ده‌یخسته‌ گریان هه‌ر کاتیکیش بیویستایه‌ ده‌یخسته‌ خه‌یال، که‌ی بیویستایه‌ جگه‌ره‌ی پێده‌کیشام، مه‌شروبی پێده‌خواردمه‌وه.

به‌نده‌یه‌کی زۆر ملکه‌چی عیشق بووم، هه‌رگیز بێگوتیم نه‌ده‌کرد، له‌ سیحر و جادوو خراپه‌ر بوو، ئه‌وی بیویستایه‌ ده‌یکرد لێم، بۆ وام لێهاتوووه‌ نازانم!ژیانم به‌ ته‌واوه‌تی تیکچوو بوو دوا‌ی دالیا.

شه‌وان هه‌میشه‌ بێدار بووم پڕۆژیش کفت و مه‌لول، ته‌نانه‌ت که‌سوکاره‌که‌ی خۆشم لێم بێزار ببوون، نه‌ باپیر نه‌ نه‌نک مه‌رحه‌بایان نه‌ده‌کردم، چاره‌شم نه‌بوو هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ ده‌متوانی بیربکه‌مه‌وه، عیشق بۆ خۆی بردبوومی.

دوا‌ی نیه‌پڕۆیه‌ک سواری پاس بووم بۆ ناوبازار زۆر بێزار و بیتاقه‌ت بووم، له‌ناو پاسه‌که‌دا کچی‌کم بینی بالای دالیا بوو، دیسان چوومه‌وه‌ بۆ پاره‌دان به‌ شۆفێره‌که‌ ته‌ماشام کرد سیمای کتومت ئه‌وه.

بریارم دا دانه به زم له پاسه که تا ئەو داده به زیت، کچه که دابه زی، به
هیمنی بێ ئەوهی بزائیت شوینی که وتم تا خوێ کرد به زانکۆی سلیمانیدا.

وهستام ههر نه پۆشتم، تا هاته دهره وه و له لای عهره بانه ی
خهسته خانه کان وه ستابووم، جگهره له سهر جگهره ده مکیشا.

هاته دهره وه شوینی که وتم تا گه پابه وه بۆ ههواره بهرزه تا خوێ کرد
به مالتیکدا، دهست نیشانی ماله که یانم کرد و گه پامه وه.

شهوان نزیکى مالیان ده بوومه وه، به لکو بیته دهره وه سه بوریه کم بۆ
بیته، کاته کانى که ده چوو بۆ زانکۆ ده مزانی هه موو کات شوینی ده که وتم
ببوه پیشه ی هه می شه ییم هه ستم ده کرد خوشی باش ده زائیت، کوپێکی
پورزام له زانکۆ بوو وتم کچیکی لهو شیوه یه له زانکۆ که ت دایه ئەیناسی؟
وتی: هه والت بۆ ده پرسم.

ماوه یه کی پێچوو، پورزا که م هه والى بۆ هینامه وه، که ئەمه کچی
پیاویکی ده وله مه نده براکانی هه موو له که نه دان و ماوه یه کی زۆر له
که نه دا بووه، به لام دوو سال ده بیته له گه ل باوک و دایکی هاتۆته وه بۆ
کوردستان.

کچه که ناوی سۆما یه، له گه ل کهس ناگه ریت له زانکۆ و له گه ل هیه
کوپێکی ش نییه.

ته نها له گه ل چه ند کچی که له کافتریای زانکۆ داده نیشن، کچه کانیش
به کیکیان پێنجوینیه خزمی خۆمانه.

زۆر خوشحال بووم که ناویم زانی و که سیکی نزیکی خوشمان
هاورینه تی، پرسیم کچه پینجوتینیه که کتیه؟

پورزاکام پیی وتم که کتیه، تۆزیک ژیانم گؤرا و گرینگم دایه وه به
خۆم و به جلوبه رگ و سهر و سیمام.

پۆژیکیان نهو کچه پینجوتینیه مینی و ناوی خۆم پیوت وتم من و
به ریزت خزمین و جه نابتان وهک خوشکی به ریزی خۆم، نه م کاره بویه
به جه نابت ده سپیرم ده زانم به دلسوزانه ده یکهیت، بویه به ریزتانم
هه لباردوه.

وتی: به لئی کاک خه سهره و من و تۆ خزمین، نه وهی به من بکریت له
خزمه تدام و دریغی ناکام، کچه پینجوتینیه که ناوی سروه بوو.

وتم: سروهی خوشکم کچیک له زانکویه لای تیهو ده مه ویت بیناسم و
ته عاروفیک بکهین به یه که وه.

سروه زانی و راسته خو پیی وت: راسته که ی کاک خه سهره و زۆر له دالیا
ده چیت، خوا عه فوی بکات!

هه ناسه م سواربوو چاوم پر بوو له گریان، هه ستم کرد زۆر خائین و
خرابه کارم که سیک بۆ خاتریم خۆی کوشت، که چی وا من به دواي
که سیکی تره وه م، قورگم پر بوو له گریان و سروه م جیهیشت، له لایه که وه
ته ریق ده بوومه وه، له لایه کی تریشه وه دلم سوتا بوو بۆ دالیا چوومه وه
ماله وه.

مهمله که تی عیشق

تا ماوه یه ک وازم له و مهوزوعه ش هیتا، به لām ژيانم گۆرانکارییه کی تری
به سه ردا هات.

بیرم له وه کرده وه ده ست بکه مه وه به کار و کاسبی، باپیریشم قسه ی
له گه ل نه ده کردم له بهر ئه وه ی هه می شه سه رخۆش بووم، نه ک باپیرم که س
له خانه واده که م پروویکی خۆشی نه ئه دامی ته نها نه نکم نه بی جاروبار نازی
ده کیشام، به لām ئه ویش نه وه نده ی قسه ده کرد و جیتیوی پێ ئه دام به ناوی
ئامۆژگارییه وه تاقه تم نه بوو گوێ بۆ ئه ویش بگرم، چووم بۆلای کورپکی
ره فیکم ناوی کامه ران بوو.

وتم: کامه ران ی برام ده مه ویت کاسبیه ک بکه م و هه زار دیناریشم
هه یه.

کامه ران: نه توانیت هه زار دیناری تر په یدا بکه یت بکه ی به دوو هه زار
جیگا میزیکت بۆ بگرم له قاچاغچیه کان؟

وتم: هه ول ئه ده م، چووم بۆلای نه نکم وتم هه زار دینارم بده ری به
قه رز بۆ کاسبیم ده ویت.

نه نکم: ناتده می ئه یده ی به گو و ده یخۆ یته وه بروات پیناکه م.

توره بووم و وتم: ئه وه نه مویست، به جیم هیشت.

چووم بۆ لای باپیرم، ئه ویش نه یدامی و وتی نیمه.

چووم بۆلای دایکی خۆم ده ری کردم!

ناچار چوومهوه بۆلای کامهران وتم: کامهران گیان شک نابهم نهو
ههزارهم ههیه.

کامهران: با میژیکت بۆ بکرم له بهر مزگهوتی گهوره ئه ویش باشه به
۵۰۰ بۆ ۷۰۰ دیناره.

وتم: بیکره.

میژه که ی بۆ کریم و ۳۰۰ دیناره که شم کرد به دهست مایه، چووم بۆ
قهیسه ری نه قیب و بازاری سۆران دام به هه ندیک که لوپهل و له سه ر
میژه که دامنا و دهستم کرده وه به که سابه ت.

پۆژانه شتم ده فروشت و ده مکرپیه وه دهست مایه که م زۆر بوو،
ده چوومه وه خیرا شتم ده کپی له جومله فروشه کان، ورده ورده ده ولهمه ند
بوومه وه ماوه ی شه ش مانگیک به رده وام بووم، باپیرم زۆر به زه یی به مند
ده هاته وه سیه و متمانه ی په ida کرده وه، ئینجا پروایان کرد که کارده که م
به جدیه و مه شروب و کاری شه وانم ته رک کرده وه مه گه ر زۆر به
مونسه بات بخۆمه وه، به هه ر حال ئیشه که م گه وره تر کرد، له و ناوه دا
دوکانی تیدا بوو تازه درووست ده کرا قه یسه ری نوێ بوون دهستم کرد به
دوکان کرین و فروشتن، باپیرم ۵ هه زار دیناری دامی و دایکیشم ۱۰ هه زار
و نه نکیشم ۳ هه زار دینار، ئیتر ده ستمایه ی باشم هه بوو، خۆشم له
قازانجی کرین و فروشتن، پاره ی باشم ده سته که وت.

دوای ماویه ک سروه هات بۆ لام هه ندیک شتی له لام کپی وتی: کاک
خه سه ره و ببوره ئه و پۆژه زۆر بیزارم کردی، به لام به و خوایه له بیرم
نه چۆنه وه، به سۆما م وت: که تۆ هه والت پرسیه وه ئه ویش یه کسه ر وتی:

مەملەكەتى عىشق

دەزانم كىيە، ئەو كەسە دوام كەوتۈە، لەم پۇژانەدا ئەۋىش ھەۋالى تۆى
پرسى وتى: بۇ ديار نەماۋە؟!

منىش لەخۇشىدا ھەموو شىيىكم بىرچوۋەۋە، دىسانەۋە خەيالىم چوۋەۋە
بۇلاى سۇما و بە سروە_م وت: مەمنون دەبم ژوانىكىمان بۇ ساز بىكەى.

سروە: باشە پىتى دەلىتم.

سروە ھەرچى كرىبوۋى ھىچ پارەم لىۋەرنەگرت بۇ ئەۋەى بىتتەۋە.

چەند پۇژىكى پىچوۋو سروە و سۇما ھەتتە بەردەم مېزەكەم، لەخۇشىدا
وام دەزانى ھەموو دۇنيا ھىخۇمە، خولم دەخوارد بەدەۋرى خۇمدا.

سروە خۇى مەشغول كرد بە شتەۋە سۇماى بۇمن بەجىھىشت، منىش
راستەوخۇ وتم: سۇما تۇ لە ئازىزىكى من دەچىت، ئەمەى بۇت باسدەكەم
دراما و شتى وانىيە واقىعە و درۇش نىيە.

سۇما: خەسرەۋ راست دەكەى سروە ھەمووشىكى بۇ گىپراۋمەتەۋە،
بەلەم ھەز دەكەم ھاۋرى بىن بىر لە ھىچى تر مەكەرەۋە، دەتوانىت بىيت
بۇ مالىمان بۇ لاى دايىكم و باۋىكم بەۋانت دەناسىنم!

ئىشەكەىم زۇر بەدلنەبوۋ، چوونم بۇ مالىان بۇلاى دايىك و باۋىكى زۇر
قورس بوۋ بۇ من و ئەو كىلتورە لەۋ سەردەمەدا ئەۋەندە ئاسان نەبوۋ، بۇيە
وتم: نا ھەر ھەزدەكەم جار و بار بەيەكەۋە پىاسەيەك بىكەىن.

سۇما: زۇر باشە، كەى ويىستت ئەۋە تەلەفۇنى مالى ئىمەيە تەلەفۇن
بىكە و ئاگادارم بىكەرەۋە.

وتم: ئاساييه تەلەفۇن بىكەم؟

وتى: بەلى بەلى زۆر ئاساييه.

وتم: مەبدەئى، پۇژى جومعه دەچىن بۇ پشوو نانېك دەخۇين،
تېستاش ئەو جىشتخانەيە ماوہ لە سلىمانى.

سۆما: خوشحال دەبم.

مالئاوايان کرد...

لە دلى خۇمدا وتم ئەم ئافرەتە چەندە ئاسانە زوو ھات بەدەستمەوہ،
زۆر ئازايانە قسەى کرد و ھىچ سانسۆرىک نەبوو، بەھەر حال تۆزىک
بەکەم ھاتە بەرچاوم، چونکە ئەودەمە ئافرەت تارەفى بکردايە لەبەردەم
کوردە خوشەويستر دەبوو، دوايش خۇم پاساوى ئەوہم ھىنايەوہ کە لە
کەنەدا پەرورەردە بووہ بۆيە ئاسانە.

چەند جومعه مان بەرىکرد، پىکەوہ دەرۆشتىن بۇ ھەموو جىگايەک،
دياريم بۆى دەکرى، وامان لىھاتبوو ھەموو کەس دەيزانى يەکترمان خوش
دەوئت، تەنانەت پۇژىک باپىرم نامۆزگارى کردم وايزانى کارى خراب
دەکەم وتى: ئاگات لە شەپەف و حورمەتى خەلکى بىت خۆت خاوەنى
خوشک و دايکى!

منيش عەرزەم کرد ئيشى خراب لەمن نابىنيت، بەس ئەو کچەم
خۆشدەوئت، باپىرم توپووبوو وتى: ئەگەر خۆشت دەوئ ئەوہ پارە و ئەوہ
مال، چىت دەوئت بۆت دەکەم و بىھىتە.

مهمله که تی عیشق

وتم: باشه، به لّام نهو ده لّیت ته نها هاوړییین.

باپیرم وتی: پتی بلّی ده مه ویت بته ینم و کوّتابی پّی بیّنه بهم چوونه
دهره وه یه تان، بو خوّت و خانه واده ی هه ردوولاتان جوان نییه.

خوّشه وستی ته واو له نیوانی من و سوّما دا ده ستی پتکردبوو، هه میشه
خه میکم ده بیینی له ناو چاوانیدا، به لّام هیچی نه ده وت.

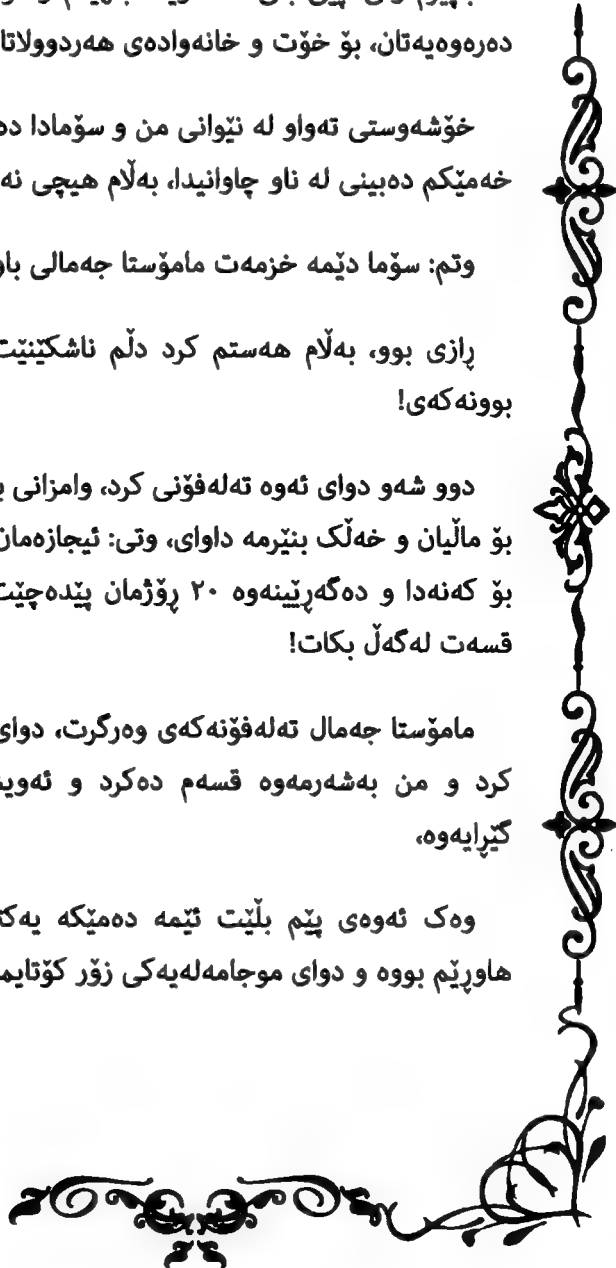
وتم: سوّما دیمه خزمهت ماموستا جه مالی باوکت و داواتده که م لّیتی.

پازی بوو، به لّام هه ستم کرد دلّم ناشکیښت ده نا نابهدلّ بوو پازی
بوونه که ی!

دوو شهو دوا ی نه وه ته له فوّنی کرد، وامزانی بوّنه وه کردویتی که بجین
بو مالّیان و خه لک بنیرمه داوا ی، وتی: ئیجازه مان بده سه فهریک ده که ین
بوّ که نه دا و ده که پّینه وه ۲۰ روژمان پنده چیت، نه وه باوکم ده یه ویت
قسهت له که لّ بکات!

ماموستا جه مال ته له فوّنه که ی وهرگرت، دوا ی چاک و چوّنی سلاومان
کرد و من به شه رمه وه قسه م ده کرد و ته ویش یادگارییه کی باو کمی
کترایه وه،

وهک نه وه ی پتم بلّیت تیمه ده میکه یه کتر ده ناسین و باوکیشت
هاوړیم بووه و دوا ی موجه له یه کی زور کوّتایمان به قسه هیّنا.

تهلهفون داخرايهوه، چاوهپي بوم دواي ۲۰ رۆژ بينهوه، نهخير
نههاتنهوه، بووه مانگيك ديار نهبوون، بووه دوومانگ دهنگ نهبوو، بووه
شهش مانگ ههر ديار نهبوون.

خهفتهي دنياي خوارد شهو نهبوو به پي نهچم بو گهپهكهيان گلوبي
مالهكهيان كوزابووهوه، تهناهت دراوسيكانيشيان كه منيان دهبيني
دهيانوت هيستان نههاتونهتهوه.

دواي ۸ مانگ ماموستا جهمال بيني و هاته لام بو دوكان و نامهيهكي
دايه دهستم له لام داناشت و چايهكم بو بانگكرد.

ماموستا جهمال وتي: ناروم، نامهكهي سوما بخوينهوه دهركاي دوكانهكه
داخه با كهس نهيهته ژوورهوه.

دلم لهسه ر ۱۰۰۰ ليتي دهدا، وتم: پeshيمان بوتتهوه ماموستا جهمال؟

ماموستا جهمال وتي: تو نامهكه بخوينهوه

دهقي نامهكه:-

خهسرهو... نهگريت، پييكهنه، نهزاني بوچي نهمدهويست شوت
پييكهكم؟

لهبهرئهوهي من شيرپهنجهم ههبوو.

مەملەكەتى عىشق

دەمزانی دەمرم، بەلام تۆ بژی، ئەبیت بژیت، خەسرەو ھەنسک
 ھەلنەدەیت، دەزانم زۆر ئاوات لەسەر ژیاىی من بونیات نابوو، ببورە
 گیانەكەم، نازانم بۆ دەبیت تۆ خەفەتى من و دالیا بیتە سەر شانت.

نازیزەكەم! ئەزانم ئەتویست لێم بپرسی بۆچی غەمبارم، زۆر جار وا
 ھەستت دەکرد خۆشم ناوئیت، حاشا ھەزم دەکرد ماچت بکەم و بۆت
 بکەم، بەلام ئەو زانیت بۆ دوورە پەریزم گرتبوو.

خۆشەویستەكەم: نەمدەویست خۆشیت لێ تێکبدەم، دەمزانی
 دالیا_ت خۆشدەوئیت، پاشان زانیم جیگای ئەویشم بۆت گرتۆتەو.

سروە ھەمووشتیکى بۆ باسکردبووم، بەلام نازایەتى و شەپەف بەرزى
 تۆ زۆر شتى فێر کردم، راستە من کوتایى ژیاغە و نامەت بۆ دەنووستم،
 بەلام دلنایام تۆ دەبینمەو و لای سەرتهو و ھەستاوم ئەوکاتەى دیتە لای
 من و دالیا.

مېوورە ئەگەر درۆم لەگەڵ کردووی، بەلام بپروابکە خۆشم ویستووی.

نازیزەكەت سۆمای چاوت.

دیسان ھەناسم بۆ ئەدەدرا دەرگای جامخانەى دوکانەكەم کردەو
 ویستم پاكەم ھەناسە ھەلمژم، مامۆستا جەمال گرتى ھاوارم کرد
 ھەناسەم پێنەماو بەیارمەتى بەرمەد، باوھشى پیاكردم و قسەكەى سۆمای
 بۆ دووبارە کردمەو.

خەسرەو تۆ بژی دەبیت بژیت...

دیسان ناٹاکامی پرووی تیکردمه‌وه، هه‌ستم ده‌کرد زیادم له‌سه‌ر نه‌م
زه‌وییه.

چووم بۆلای هاوړیکه‌م سیلاح فروش بوو له سابوونکه‌ران، ناوی جه‌زا
بوو، هه‌ندی‌ک پارهم له دووکان هه‌بوو خستمه گیرفانم بۆ سیلاح کړین، بۆ
ئه‌وه‌ی خۆم بکوژم، هه‌رچه‌نده جه‌زا ده‌مانچه‌ی نه‌بوو، چووم
ده‌مانچه‌یه‌کی میکارۆفی قه‌له‌باچکه‌م کړی، چه‌ند جار وتی: ئه‌و ده‌مانچه
به‌که‌لک نایه‌ت مه‌یکړه، وای ده‌زانی بۆ فروشتنه‌وه‌مه، به‌لام من گویم
پینه‌دا، گوايه ئه‌و ده‌یوت فیشه‌کی گرانه و ده‌ست ناکه‌ویت، فیشه‌که‌کانی
له‌ چوارقورنه‌ درووست ده‌کران. له‌ویدا خیرا شانه‌یه‌کی زیاده‌م کړی.

چووم بۆ گردی سه‌یوان بۆ سه‌رقه‌بری دالیا ئیواره‌یه‌کی دره‌نگ خۆر
ئاوا ببوو.

که‌س له‌ ده‌ورم نه‌بوو میلی ده‌مانچه‌م پراکیشا و خستمه‌ سه‌ر سه‌ری
خۆم و ده‌ستم کرد به‌ قسه‌کردن له‌گه‌ل کتله‌که‌ی دالیا، ده‌ستم له‌سه‌رپه‌له
پیتکه‌ بوو بۆئه‌وه‌ی بیه‌قینم و نه‌جاتم بیت.

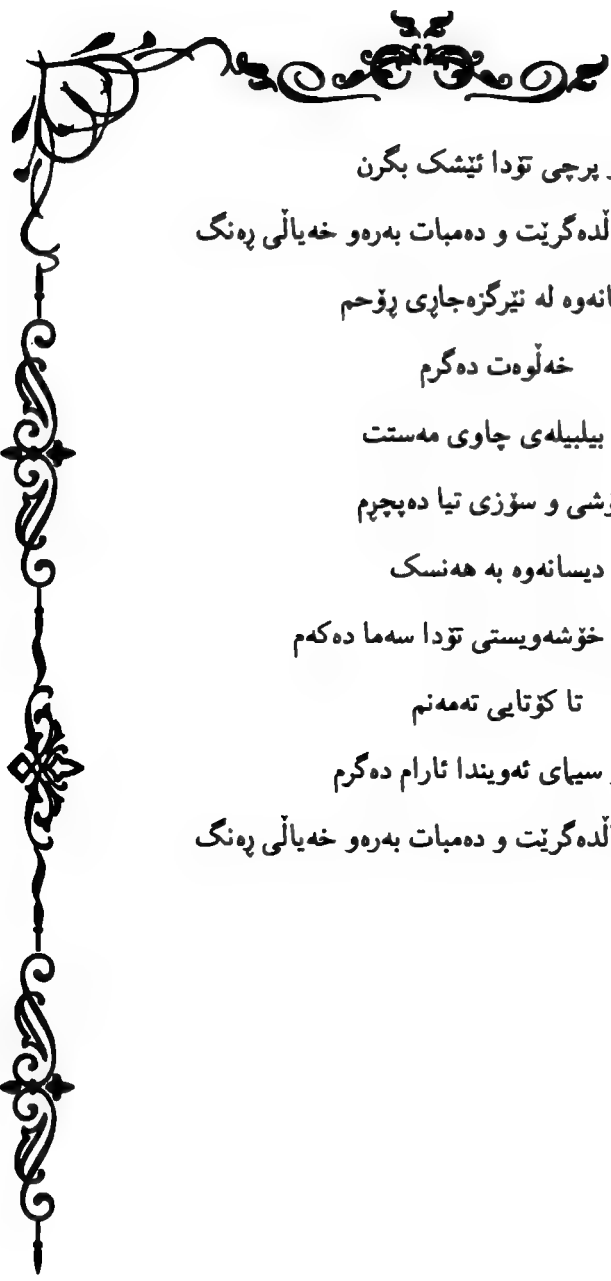

مهمله که تی عیشق

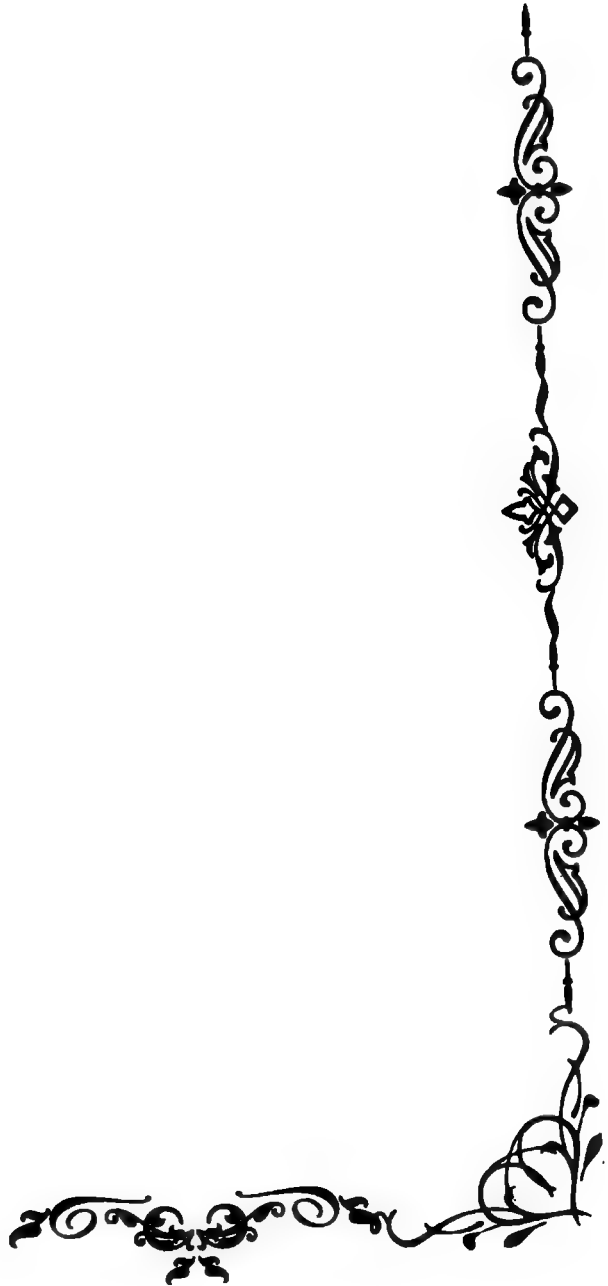
ئەم شیعەرەم پیش ئەوەی بە نیاز بم خۆم بکوژم نووسی:

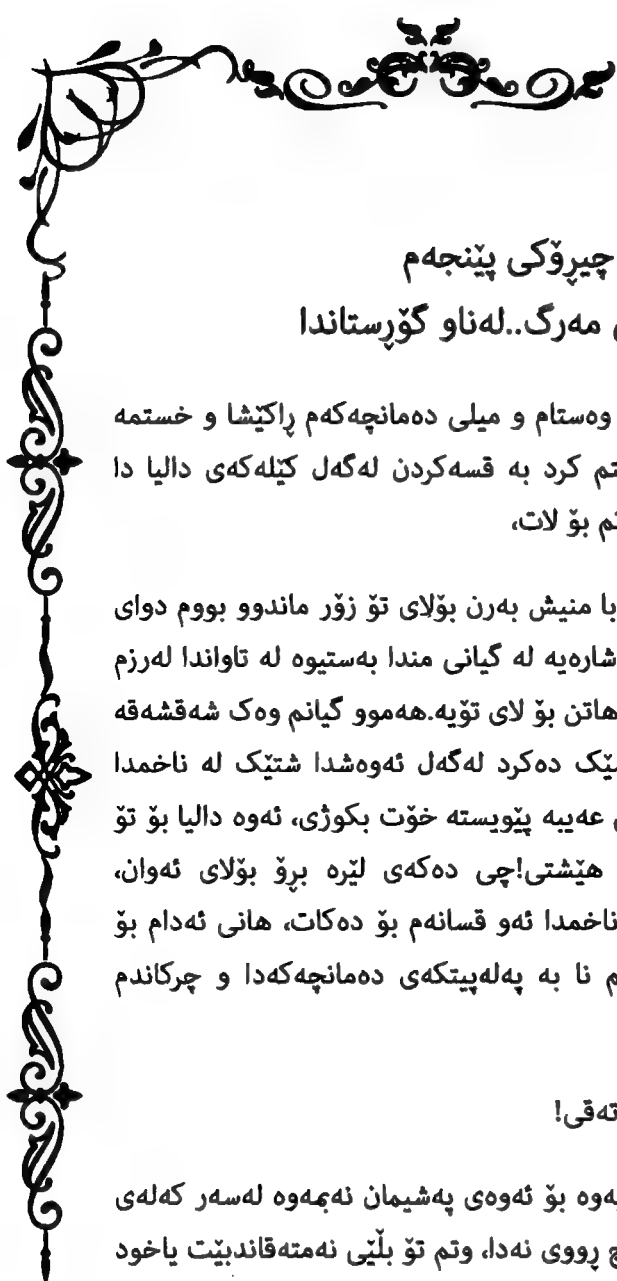
لە سیهای پەنگە کاندووە
لە پێ دەشتی سینه تەووە
بەرە و لێوی ئالت دەپۆم
بەرە و سیهای پەمەیی و
چاوی شینی کالت دەپۆم
بەرە و تالی بسکی خاوت
هەنگاوی ئەرخەوانی دەتیم
لە فرمیسکی چاوی تودا
ئاوازی هەنسک درووستدەکم
ئەوین... ئەوین... بالەدە گریت و دەمبات بەرە و خەیاڵی پەنگ
جا من چیبیکەم پەنگە کانی خوشەویستی
لە پرووی تودا سەما دەکەن
ئەوینداران سەرسام دەبن
گوێ لە سەدای پێکەنینت دەگرن
دەوەرەووە با خوشەویستان جارێکی تر
جوانی ئەوین لە نیگای تودا فێربن
با لە ئەندێشە پەلکەزێڕینە

ناو پرچی تودا ئیشک بگرن
ئەوین... ئەوین... بالەدە گریت و دەمبات بەرەو خەیاڵی پەنگ
دیسانەوێ لە ئێرگەزە چاری پۆحم
خەلوەت دەگرم
لە بیلەیلە ی چاوی مەستت
خۆشی و سۆزی تیا دەبچرم
دیسانەوێ بە ھەنسک
لە پرووی خوشەوێستی تودا سەما دەگەم
تا کۆتایی تەمەنم
لەناو سیای ئەویندا ئارام دەگرم
ئەوین... ئەوین... بالەدە گریت و دەمبات بەرەو خەیاڵی پەنگ

چیرۆکی پینجه م راکردنی مه‌رگ..له‌ناو گۆرستاندا

له‌سه‌ر گۆره‌كه‌ی دالیا وه‌ستم و میلی ده‌مانچه‌كه‌م راكیشا و خسته‌مه
سه‌ر سه‌ری خۆم و ده‌ستم كرد به‌ قسه‌كردن له‌گه‌ل كینه‌كه‌ی دالیا دا
ده‌مووت دالیا گیان وا هاتم بۆ لات،

تكایه به‌ ئازیزان بڵێن با منیش به‌رن بۆلای تۆ زۆر ماندوو بووم دوا
تۆ، هه‌رچی سه‌رمای ئه‌م شاره‌یه له‌ گیانی مندا به‌ستیوه له‌ تاواندا له‌رزم
لێهاتوو، نازانم ترسه‌ یان هاتن بۆ لای تۆیه. هه‌موو گیانم وه‌ك شه‌قشه‌قه
ده‌له‌رزێ، هه‌ستم به‌ ترسیك ده‌كرد له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا شتیك له‌ ناخمدا
ده‌یوت تۆ ئازایت نه‌ترسی عه‌یه‌ پێویسته‌ خۆت بكوژی، ئه‌وه دالیا بۆ تۆ
مرد، ئه‌وه سۆما به‌جێی هێشتی! چی ده‌كه‌ی لێره برۆ بۆلای ئه‌وان،
نه‌مه‌زانی ئه‌وه كێیه له‌ ناخمدا ئه‌و قسانه‌م بۆ ده‌كات، هانی ئه‌دام بۆ
مه‌رگ منیش له‌په‌ ده‌ستم نا به‌ په‌له‌پیتكه‌ی ده‌مانچه‌كه‌دا و چركاندم
له‌سه‌ر كه‌له‌سه‌ری خۆم.

هیچ ده‌نگی نه‌بوو، نه‌ته‌قی!

جاریکی تر میلم هێنایه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی په‌شیمان نه‌مه‌وه له‌سه‌ر كه‌له‌ی
سه‌رم چركاندم كه‌چی هیچ پرووی نه‌دا، وتم تۆ بڵێی نه‌مه‌قاندبێت یاخود
كه‌رماو كه‌رمه‌ هه‌ستی پێناكه‌م، ده‌ستم دا له‌ سه‌ری خۆم سه‌یری ده‌ستم
كرد هیچ خوێن نه‌بوو، زۆر ئاسایی بووم.

مهمله که تی عیشق

جاریکتر پروومکرده سهر قهبره که ی دالیا_ و میلیم هینایه وه و چرکاندم،
که چی ته قی! کچله که ی دالیا_ ی پرووشاند خوْشم راجله کیم.

منیش له داخا خستمه وه سهر سهرم چرکاندم نه ته قی، هاوارم ده کرد و
جنیوم نه دا به ده مانچه که م و به وه شی لیم کریوه، ده مانچه که جوته ی
ده کرد، جهزا راستی کرد، ده بوو نه مکرپیایه منیان هه لّخه له تاند،
ده مانچه که ئیسپرنگی میله که ی لاواز بوو لوله که شی خوار بوو پرووه و
ئاسمان بوو ریک نه دیده ته قاند، ده بوو ته نها سهر به ره و خواری بکه یته وه.

دوو فیشه کی ترم نا به زه وییه که وه نه ته قی و پرووم ده کرده وه میْشکم
نه ده ته قی، به و ئیواره یه ش هاوارم ده کرد و جنیوم به ملاولای خوْم نه دا.

(ئیتستا بیر ده که مه وه و ده لیم خوا پاداشتی نه و کابرایه بداته وه که
هه لی خه له تاند و نه و ده مانچه خرابه ی پیفرۆشتم).

به هه ر حال ناگام له خوْم نه بوو له دواوه ده ستیان گرتم و دوو که س
باوه شی پیدا کردم ته ماشام کرد به و ئیواره یه لایمن قه ره بالّغه زیاد له ۱۰
که س له ده ورم کوْ ببوویه وه نه وانه ی گوْر هه لکه ن و له گه ل خیزانیک بوون
که هاتبوون بوْ سهرقه بران.

گوْره لکه نیک که زۆر به هیز بوو باوه شی پیا کردم ئه یووت به ره لات
ناکه م تا ده مانچه که م نه ده یتّ، ئاخِر توْ خوْت ده کوْزی.

وتم: وه لاهی ویستم خوْم بکوْرم به لّام ده مانچه که م به که لک نایه،
هانّی نه وه ده مانچه که به س به ره لّام که په راسووه کاغمت شکاند.

که ده مانچه که م دایه دهستی باش بوو نازادی کردم، پیاوځکی پیریان
له گه ل بوو هاته لام و وتی: کاکو بوو خوت ده کوځیت؟ ده زانی خو کوشتن
له ناگری دوزه خدا به هه میسه یی ده میتنه وه.

تو کورځکی جوانخاسی موشکیله ت چیه؟ باوکی من با هاوکاریت
بکه ین.

منیش ده ستمکرد به قسه و وتم: نه وه حال و زیان و گوزهرانی منه.

ژن و کچیکیش له نزیکه وه وه ستابوون و پیاوځکی بالابه رزی سهر ماش
و برنجیشیان له گه ل بوو، ژنه که زوو زوو ده یوت: نه ی دایکی کوځر بیت،
نهم گه نجه جوانانه چیان لی به سهرهات، من ههر باسی شتیکم ده کرد ژنه
خیرا ده یوت نه ی دایکت بری نه و لاوانه چوون ناوایان لی هاتووه له م ولاته
دا، کچه که ش به قسه کانی من قولپی گریان ی هه لدا بوو هاتبووه
ته نیشتمه وه هه نسکی هه لته دا.

پیاوه پیره که وتی: وه رهن ده چین بوو ژوره که م چایه ک ده خوین و ینجا
بروون، دیار بوو نه و که سه ی که باوه شی پیدا کردم کور ی بوو، پیاوه
به ته مه نه که ناوی حاجی غریب بوو کوره که شی ناوی کاک نه حمده بوو.

منیش حه زم ده کرد بجم بوو نه وه ی له و خیزانه نه جاتم بیت، له غومه وه
ته ربق ده بوومه وه.

وتم: بفهرموون با بروین دیم له خزمه تدام، حاجی غریب خو لقی نه و
خیزانه شی کرد، وه لالا نه وانیش هاتن.

مهمله که تی عیشق

من خوا خواام بوو نه جاتم بیت له دهستی نه وان، که چی نه وانیش هاتن به دوامدا.

چوومه ژووره که بیان دانیشترین، کاک نه حمه د چای لیتا و چامان خوارد دواپی داوای ئیزنم کرد که برۆم.

کابرای سهر ماش و برج وتی: من نه تکه به غمه وه ماله وه.

وتم: نا_ قوربان گیان پیویست ناکات خوّم ده پۆمه وه جه نابتان نه زیه ت مه کیش.

حاجی غریب پرووی کرده پیاوه که و وتی: من مه منونی جه نابتان ده بم ده ست له خه سهر و به رنه دهی تا ده بیه یته وه ماله وه.

کابرا ناوی کاک پیتیوار بوو

وتم: کاک پیتیواری به ریز، من هاتووم خوّم بکوژم به لام به نسیم نه بوو، که س نه یزانیوه، منیش کوپه گه وره ی مالم و نامه وی دایکم و که سوکارم به مه بزائن.

جا تکایه جه نابیش و حاجی غریب پیکه م بدهن برۆمه وه، نه و باسه ش لای خوّتان به یلّنه وه، ده مانچه که ش لای کاک نه حمه ده، من وه عد نه دم به وه عدی پیاو و شهره ف نه و کاره دووباره نه که مه وه.

له راستیدا نه ترسام، نه مه بگاته ده می باپیرم و که سوکارم نه وانیش ناره حه ت ده بوون له وانه بوو باپیریشم ههر له ماله وه بمبه ستیته وه، نه نها

که سیّک که له ژیاښدا لټی ترساوم باپیرم بووه، که سی تر نه بوو، نه وه شی
که خوښم ویستوو هه رباپیرم بووه.

پړیوار وتی: باشه، به لږ من ته تکه یه نم قسه ناکه م و به مه رجیک پړوین
به یه که وه نانیک بخوین.

وتم: له خزمه تدام کاک پړیوار گیان به خوښ حالیه وه.

کاک ته حمده هه موو فیشه کی ده مانچه که ی به تالکرد و ده مانچه که و
شانه که ی دایه وه ده ستم و هم لاوای ماچکردم و خواحافیزیمان کرد و
منیش ده سستی حاجی غه ربیم ماچکرد.

چووین به ره و سه یاره که ی کاک پړیوار، کاک پړیوار دایکی و کچه که ی
پیناساندم، دایکی ناوی ثافتاو خان بوو کچه که شی په روانه ی ناو بوو.

من له پیشه وه ی لاندرگروژه که ی دانیشتم، هه ستم کرد بهر پر سه
به هه رحال قسه له من و قسه له و نیش چیه و کارت چیه؟ نه و ناشکرای
کرد له پله ی لیوایه و له مه عسکه ری سارد او لای تاسلوچه دهوام ده کات.

له سه ر قه بری ده زگیرانی کچه که ی بوون، بوم ده رکه وت ژنه که ی ته لاق
داوه و کچه که شی به م نزیکاته ده که پښتوه نه لمانیا بو لای دایکی.

نه و شه وه منیان برد بو هو تیلی ناشتی (فندق السلام) له
چیشخانه که ی ناغان خوارد، هه ر له و یوه ته له فونم کرد بو دایکم و پیم
وت: دره گ ده که پښمه وه بو. مال ه وه خه می منی نه بیت، نه وانیش

ناگادار بوون که ته له فۆنم کرد ئیتر خوشحال بوو به ناسینی من و منیش زۆر خوشحال بووم به ناسینی ته وان.

له گه ل په روانه دا که وتینه قسه، باسی ته وهی کرد که گوئی له چپرۆکی من بووه به کورتی له سهر گوړی دالیا که بۆ حاجی غه ریبم باسکردوه، ته ویش باسی چپرۆکی ژیا نی خۆی بۆکردم.

په روانه بۆی گێرامه وه...

له دوا ی ته وهی باوک و دایکی جیا بونه ته وه، هیچ خوشیه کی له ژیا ن نه دیوه، دایکی له ئە لمانیا و باوکیشی لیوا له کوردستان، هه می شه ترسی ته وهی بووه باوکی له ده ست بدات، دایکیشی شوی کردۆ ته وه به که سیکی تر له ئە لمانیا.

په روانه که پراوه ته وه بۆ سلیمانی، چه زی به تیکه لی که س نه کردووه، له پر کوړیک ده ناسی ت ئاشنایه تی پهیدا ده که ن، دوا ی په یوه ندیه کی خوشه ویستی دینه داوا ی په روانه و ته ویش را زی ده بی ت.

له پێش ئاههنگی زه واجیا ن ده زگیرانی په روانه داوا له په روانه ده کات که کو تا سه فه ری بروت بۆ سه یران له گه ل هاوړیکانی بۆ سه یرانگای دوکان، دوا ی ته وه ئاههنگ ده که ن، وه ک په روانه باسی کرد گوایه پتی وتوه: ئە مه کو تا سه فه ری ته نیایم ده بی ت ئیتر به یه که وه هه می شه سه فه ر و سه یران ده که ین...

په روانه دهستی کر دبه گریان و بهردهوام بوو له گێرانه وه...

وتی: ئەو شەووە دەستگیرانەکە ی که (دیاری) ناوی بوووە تەلەفۆنی بۆ
نەکردوووە زۆر بێتاقەت بووم و تورەش بووم، تەلەفۆنی کرد بۆ مالی باوکی
خوشکەکە ی هەڵگیرت و دەگرایا، منیش وتم ئەووە چییە چییە بوو؟

خوشکی دیاری وتی: پەروانە گەردەنی دیاری ئازاد بکە ئەو ناشقی
کە سێکی تر بوو، تۆی بە جێهێشتوووە.

کە وای وت خێرا تەلەفۆنم داخستەووە خێرا چووم بۆ مالیان، تەماشای
دەکەم قورپێوانە.

وتم: ئەو هەوار چیبوو؟

وتیان: دیاری ئەشقی فریشتەکان بوووە لەگەڵ ئەوندای پۆشتوووە کە
بەکارەساتی سەیارەلە پێکای دوکان کۆچی دوایی کردوووە.

من و پەروانە و ئەنکی دەستمان کرد بە گریان و کاک پێیواریش هەر
فریای دەستەسەری کلێنکس دەکەوت بیهێنیت بۆمان، دواي ئەووە ناھمان
خوارد بەرەو مائ گەراپنەووە، منی دا بەزاند لەبەر دەرگای ماله کەماندا، وتی:
ئەووە مالی ئێوەیە؟

وتم: بەلێ، فەرموون دا بەزن ئیسراحت بکەن؟

کاک پێیوار وتی: واتە نامینە خان دایکتە کاک خەسرە؟

وتم: بەلێ دایکەم، دایکەم دەناسیت؟ چۆن دەیناسیت؟

مهمله که تی عیشق

کاک پَیوار وتی: دایکه دابهزه نه وه مائی کاک عه بدولکه ریمه بابچین
سه ریک بدهین له ئامینه خان.

وتم: بهس کاک پَیوار وه عدت داوه قساننه که ی، با دایکم نه زانیت.

کاک پَیوار وتی: کاکه خۆمن منال نیم ساحیب قسه ی خۆمم، ده لیم
دوکانیکم له خه سهرو کریوه!

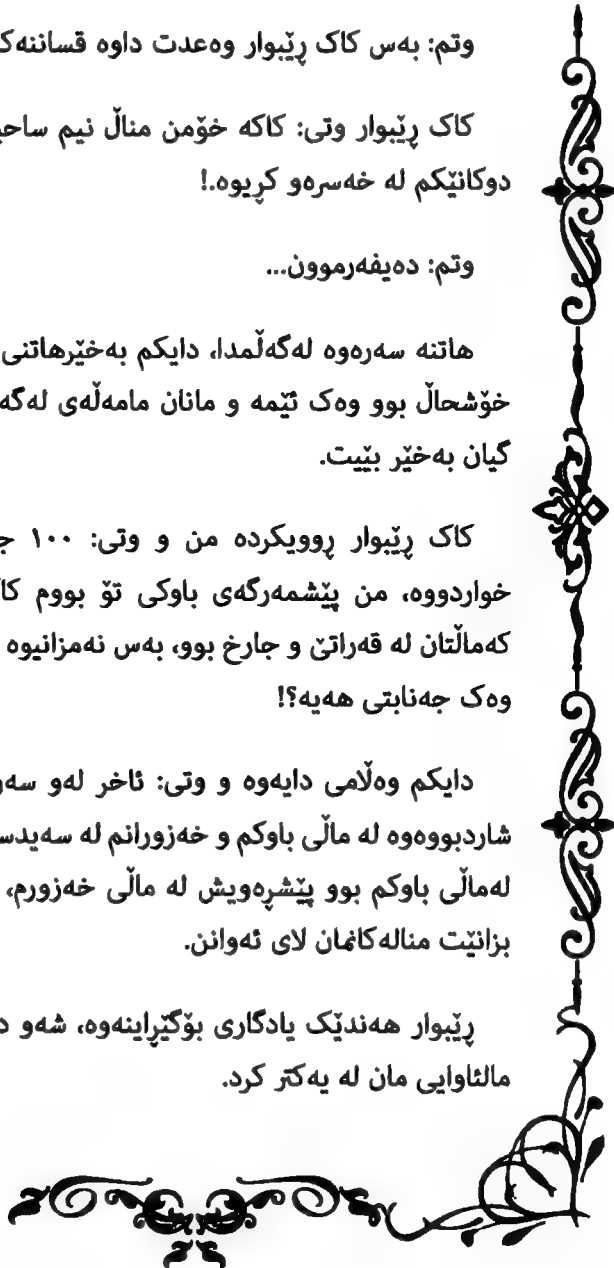
وتم: ده یفه رموون...

هاتنه سه ره وه له گه لمد، دایکم به خیرهاتنی کاک پَیواری کرد و زۆر
خۆشحال بوو وهک تيمه و مانان مامه له ی له گه ل کرد و ده یگوت پَیوار
گیان به خیر بیت.

کاک پَیوار پروویکرده من و وتی: ۱۰۰ جار نانی دهستی دایکتم
خواردوو، من پيشمه رگه ی باوکی تۆ بووم کاک خه سهرو، نه و کاته ی
که مالتان له قه راتی و جارخ بوو، بهس نه مزانیوه کاک عه بدولکه ریم کوپری
وهک جه نابتی هه یه؟!

دایکم وه لامي دابه وه و وتی: ئاخو له و سه رده مه دوان له کوپه کانم
شاردبووه وه له مائی باوکم و خه زورانم له سه یدسادق _ سلیمانی، خه سهرو
له مائی باوکم بوو پيشه ویش له مائی خه زورم، نه شمان ده هیشته کهس
بزانیته مناله کانمان لای نه وان.

پَیوار هه ندیک یادگاری بوگیرایه وه، شه و درهنگی کرد و پویشتن و
مالئاوایی مان له یه کتر کرد.

په روانه نهو شهوه زور ده پیرسی له تمه نم و له کار و پیشه م و ههستم
ده کرد زور نریک نه بیته وه، ژماره ی ته له فونی خوم دا به کاک پریوار نهوان
پوشتن.

هه مان شهو کاتژمیر ۱ شهو بوو له پر زهنگی ته له فونه که مان لییدا
ناگام لیبوو دایکم ههستا و وتی: خه سره و ته له فون بانگت ده کات!
وتم: کتیه؟

دایکم وتی: دهنگی کچیکه.

ته له فونه کهم بهر زکرده وه و وتم: به لئ، فهرموو!

په روانه بوو وتی: کاک خه سره و هه زده کهم قسه بکهین.

گویم له دایکم بوو وتی: نه وه کتیه سوتاوه وا بهم شهوه ته له فونت بو
ده کات؟

وه لاهم نه داوه، به په روانه م وت: خه لک له م ژووره خه وتوه
ته له فونه که ده بهمه جیگایه کی تر.

نهو شهو ده ستمان کرد به قسه کردن به وه دهستی پیگرد که خهوی لئ
ناکه ویت و باوکیشی ئیجازه ی داوه قسه له که ل من بکات، نه وه ک منیش
بیتاقهت بم، به لام زانیم راست ناکات نهو خوی له من بیتاقه تریوو ههزی
له قسه ش بوو.

مهمله که تی عیشق

دهستمان کرد به قسه و قسه یه ک له من و قسه یه ک له و چه زت له
چیه و چ پهنگیکت چه ز لایه، له م جوړه قسانه و گوئی له کام گورانی
دهگریټ، ئیتر من بوم باسکرد که جاروبار شاعر دهنووسم، تا دهمه و
بهیانی قسه مان کرد ته له فون داخرايه وه مه وعیدمان دا به یه کتر که یه ک
بینین.

ماوه یه کی زور به رده وام بووین له سهر یه کتر بینین، خوشه ویستی
درووست بوو له نیواغاندا.

ئیر زور هوگرم ببوو له ئەلمانیاوه جلی بو ئەهینام و هه میسه نه و
دهستنیسانی جلوبه رگ و نه و شتانه ی ده کردم.

په روانه باوکی کوژرا له شه ری ناوخو، دوا ی کوژرانی باوکی به داخه وه
نه و کچه شیت بوو، باری دهرونی زور ناجیگیر بوو، گه رایه وه بو ئەلمانیا
بو لای دایکی، تا ئیستاش نه مبینیوه ته وه، هیچ قسه یه کی له گه لدا
نه کردوومه ته وه.

نه وه ی یادگارییت که له نیواغان دا مایته وه، بیجکه له جلوبه رگ ته نها
شعیریکه، که کاتی خو ی بوم نووسیوه، دوا ی نه ویش ته واوم کردووه، واتا
کاتیک بو نه ووم نووسی چه ند چوارینه یه ک بوو، به لام که رویش و دهنگی
نه ما ئیر کوټایم به شعیره که هیئاوه.

ئەمەش دەقى شىعرەكەيە:

سروەيەكى بەيان دىت بەرۇما
بەرەي گولە خونچەكان دىت ماچم دەكا
پامام بۇ ئەو سۆزە، پاپردووم پىر دەخاتەو
ئەو دەنگە يارى بە پۇحم دەكا
ئەي تۆي ئازىزى دلم چىت دەوئىت لىم
لەو غوربەتەي دلم و قىبلەي بىن نازى عىشقەم
وا لەم تەنھايىيە بووئە نەماي گيانم
خۇ پاپوردوو بە گيانمدا
دەچۆرئى، كەچى. وا تۆش بوئە يادگارى
ئەوئەندە بارانت باراند لەسەر دىلا وەك مروارى
واچەكەرەي ئەوئىت خەرىكە سەوز دەبىت دەكا يارى
ئەي نازانى من ئەزرم كردوو ناپىت خۆشەويستم ھەبى
من بەلىسەي كۆنە عشقم گرتوو و نىلەم دى
بۇ ئەوئەندە دەپرسىت لە پۇزى لە داىك بوونم
دەبىنوسە لای خۆت كەي تۆم ناسى ئەوكاتە من لەداىك بووم
وەك ئۆقيانوس لەسەر رازما شەپۇل دەدەي
ئارمانم دەكوشىت و بۇ خۆتى دەبەي

مهمله که تی عیشق

نهوونده مه پرسه له به رزی بالآم نهی بالآ

نه گهر و بستت بیکه به خاچیک و خۆتی بیا هه لبواسه

نهوونده له پهنگی گلینه مه پرسه

وهه له ناویدا دا بنیشه و نارام به

جاران من دهرویشی نهفین بووم

به لآم که نهو ته ریفه تی جیهینشت منیش بی لانه بووم

نیستا نهو پۆج و منیش لاشه یه کی دا پراوین

چاوه پوانین لهم به رزه خه دا لهم کفه دا دا بمارین

زامم هه ر شتهی تازه وه و وا ده میچی

که چی تو نازی ماچت لیم دهوئ

سه ره له پره سهیری

بریسکهی نهو نه ستیرانه بکه چۆن ده نازن

هه موو له پریگای نهوین بالآیان گرتوو و وا لاسارن

من ناتوانم وه ک نهوان بم و بالآ بگرم

له بهر نهوهی من به دوای کچی ناودا و ئلم

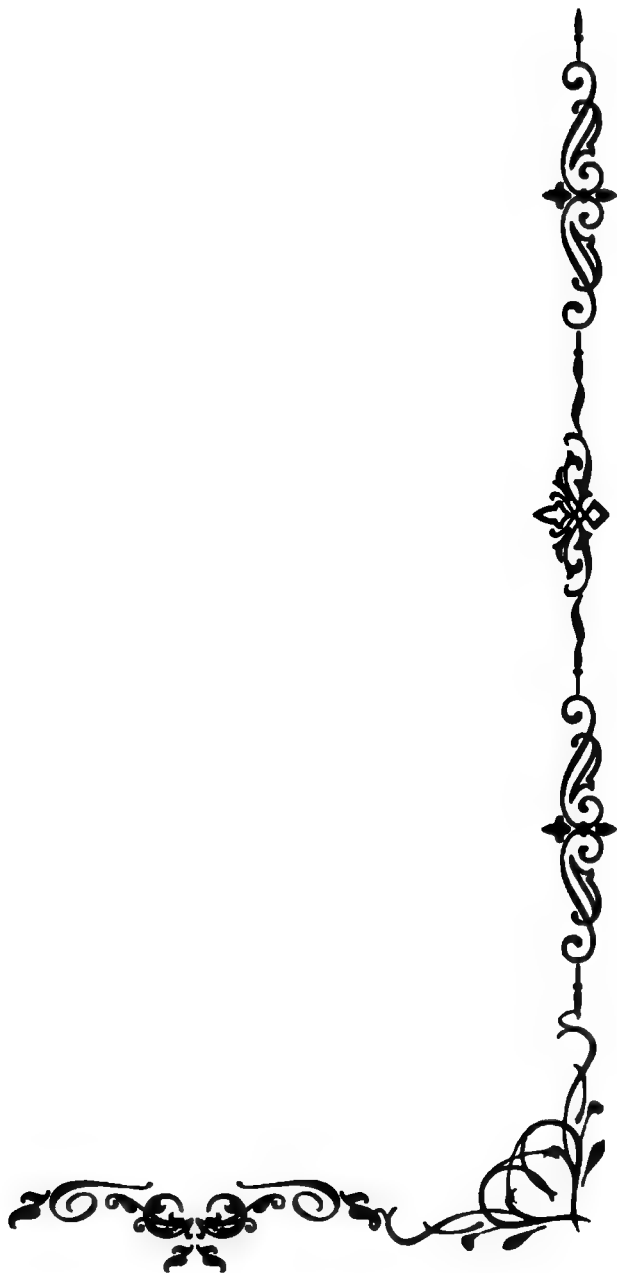
توش ناگری بلیسه ت دئ که چی من کوپی خاکم و وا گیانم

شه قار شه قار ده بی

ناوه‌پراستی نه‌وه‌ده‌کان بوو دیسانه‌وه هه‌وای مه‌شروب خواردنه‌وه و
سه‌رسه‌ریه‌تی هاته‌وه می‌شکم، زۆر له‌خۆم بێزار بووم، هیچم بۆ نه‌ده‌هات
به‌ده‌سته‌وه، دیسانه‌وه شه‌په‌نگیزی پرووی تیکردمه‌وه، باپیرم تو‌په‌بوو لێم
هه‌موو پاره‌که‌ی لێ سه‌ندمه‌وه، ته‌نانه‌ت قسه‌شی له‌گه‌ڵ نه‌ده‌کردم
ده‌ریشیکردم، دایکمو نه‌نکم جاروبار له‌پرای خوا 5 دیناریان نه‌دامی، له‌به‌ر
نه‌وه‌ی فێری قوماڕ و نه‌وشتانه‌ ب‌بووم.

چیرۆکی شه شههه

شه وهك به سه ره خۆشی خۆم ده كهه به مزكه وتدا به
ده رویشی دیمه ده ره وه..

شه وهك پارهه پینه بوو چاره كێك ئارهق له گیرفانی قه مسه له كهه دا
بوو خواردم دای له مه عیدهه، زۆر بیتاقهتی كردم پارهی كاكه بپروا و كاك
حه مه تابه ری به قāl قه رزار بووم پرووم نه بوو برۆم هه ندیک شت بینم
بیخۆم، كورپکی هاوړیم ناوی جه مال بوو بینیم.

وتم: جه مال چی ده كهیت پارهو پییه؟

جه مال: نه به خوا هیچ شك نابهه.

تۆزیک به سه ره جادهی ۳۰ مه تریه كه دا لای گوێژه ده كه پراین و پیاسه مان
ده كرد گویم له دهنگی بلندگوێ مزكه وته كان بوو مامۆستاكانی
مزكه وته كان قسه یان ده كرد و وتاریان ده خویند مونا جات بوو دهنگی
دهف و سروت له گوێژه و شه هیدان و تا ده گاته وه تۆی مه لیک هه مووی
ئاواز بوو، ئه و ناوچه به كپارچه نوور بوو، منیش وتم: جه مال ئه وه چییه؟
ئهو فهرته نهیه؟

جه مال: ئه ی هه تیو نازانی مه ولودنامه یه!

وتم: مه ولودنامه ئه وه نییه چیشته و گوشت درووستده كریته؟

مهمله که تی عیشق

جه مال: با بهس له مزگهوت وانیه.

وتم: ئه ی چۆنه جه مال؟

جه مال: لیره گوێز و میووژ و شه ربهت و شتی وا دابه شده کهن.

وتم: پراکه هه تیو با برۆین بهشی مه زه که مان بئینن تا ماوه فریا که وین،
برۆین بۆ کام مزگهوت باشه؟ مزگهوتی هه مه ی حاجی په شید یان شیخ
عوسمانی سیری؟

هه ردوو لا نزیک بوون له گه ره کی ئیمه وه.

که چووین به ره و مزگهوتی شیخ عوسمانی سیری، هه ره که چوومه
ژوو ره وه نیوه ی مزگهوت ته ماشای منیان ده کرد ژۆر به یان واقیان و پرما بوو.

پیشتر مه عروف بووم له گه ره کدا، چوونم بۆ مزگهوت زۆر ئاسته م بوو
بۆیه ئه وانیه ی منیان ده ناسی چوونم بۆ مزگهوت زۆر به لایانه وه سه یر بوو.

منیش هه یچ خۆم تیکنه دا و چووم له دواوه دانیشتم پآلم دا به
دیواره که وه بۆ ئه وه ی کهس ته ماشام نه کات، چاوه پریم که گوێز و
میووژه که دابه شبکه ن و ئیتر منیش بچمه ده ره وه.

ئاگام لپی بوو لای میحرابه که له ته نیشت مامۆستا مه لا ئیسماعیلی
دێرێی دنیایه ک زه رفی میووژ دانرا بوو کاک د.حه سه نی حاجی سایبر ئه و
ده مه فه قی بوو عه ریف مه ولود بوو، ده بوو ئه و ته وزیعی بکات هه ره
نه هات خه ریک بوو دآلم ئه ته قی،

بههه رحال ناچار چاوه پرم کرد بو نه هامة تيش من نه مده زانی که پياو
 بچيته مزگه وت ده بي چي بکات، نه مزانی جه ماليش چي به سه ر هات ليم
 ون بوو کهس حالی به حال م نه بييت زوو زووش هه رچيم نه بينی ته و قه ی
 گه رميان ده کرد ده يان گوت کاک خه سه ره و به خير بييت، وایان ده زانی
 عومه ری کوری خه تاب هاتوو به مزگه وت، منيش خه يام هه ر لای ميووژ
 و گويز و نو قله که بوو.

دوای نه وه ی گويز و ميووژه که له زه رفي کدا دابه شکرا و من دوانم
 وه گرت دانه يه ک حه قی خو م و دانه يه کيشی به گهنده لی، به هه رحال ورده
 ورده ويستم خو م بدزمه وه بي مه ده ره وه... له پر پياويکی زور به ريز به ناوی
 کاک سه لاج ستار... هاته لام و به توندي ده ستي کوشيم و ته و قه يه کی زور
 گه رم و گوری له گه ل کردم کو مه ليک لاي تري نه هلی مزگه وته که ی له گه لدا
 بوو هه ندي کيانم ده ناسی و هه ندي کی تریان يه که م جار بوو بيان بينم
 له وانه ی ده مناسين کوری گه ره ک و قوتابخانه ی سه ره تايی و ناوه ندي و
 دواناوه ندي بوون له وانه کاک ناراس که له بيرم مابييت کاک نه ريمان کاک
 نه نوهر به علوم حه ديث ناسرابوو زوريکی تر، کاک سابير که ئيستا پاريزه ره
 کاک ري بوار شي خه ماريني که به رده وام له فه يسبو که که مه وه باب ته کانم شير
 ده کات، نه گه ره له نه بم کاک نازادی شي خه ماريني سه رنو و سه ری گو فاری
 خود له ده وری يه ک دانيش تين (لي تره شه وه سلای خوا ی گه و ره له
 هه موويان بييت و حورمه تی زورم بو نه و باقه لاوه ی يه که مجار له مزگه وتدا
 ناسيومن).

هه موو نه و کوپانه خه لکی مولته زيم و به ريز بوون، به تاييه ت ماموستا
 سه لاج ده رچووی کوليه ی شه ري عه بوو له به غداد.

تا بلّی پیاویکی به ئیمکانیهت بوو له زانست و قسه کردندا، دهرهفت کرایه وه بو قسه و منیش ویستم برۆمه دهره وه پاییزکی خوشی سلیمانی بوو، دهره وه زۆر فینک بوو له سهر سه کۆی پیش میحرابه که دانیشترین نهوده مه سهر به تال بوو چاک نه کرابوو وهک ئیستا، دواي نه وهی به خیر هاتنی من کرا و خوشحالیان دهربری و یه که مجار بوو منیش به خزمهت نهو خه لکه به پرزه بگه، ناشزانم جه مالی ره فیکم چی لیها، جیی هیشتبووم ده سترکا به قسه و منیش به ئوسلوبیکی زۆر بازاری ده ستمکرد به قسه زوو زوو که قسه ده کرد ههر ده مووت (به شه رفم به ته لاقی پیغه مبه ر) بّ نه وهی یه ک کهس لهو پیاوه به پرزانه قسه م پّ بپر یان قسه یه کی ناشرین دهرحه قم بکه ن (چونکه من به نه زانی کوفره کهم ده کرد).

باسی دهرویشم ده کرد ههر له خۆمه وه هیچیشم نه ده زانی نهویش جاروبار له مه جلیسی باپیرم دا گوتم لییبوو، چونکه نهو کۆنه دهرویشی شیخ عبدولکه ریمی کربچه بوو، وتم کاکه ئیمه هه موومان ئیسلامین بهس نه م ئیسلامیانه دنیا یان تیکداوه به سهر یه کدا من هه ز ده که م بّم بو لاتان به لام کاکه خۆمنیش یه کیتیم و نه وه نییه موسولمانم و هاتووم بو لاتان نوێ ده که م! به خوا دهرویشی کاکه حه مه شم! یه ک دوو قسه ی بّ مه عنای ترم کرد نهو خه لکه هه موو بّ دهنگ بوون.

دواپی کاک سه لاح ستار خواي گه و ره ته مه ن درێژی بکات که ده ستيکرد کرد به قسه سبحان لله نهو پیاوه دلّی منی کرده وه نه وه نده به نه ده به وه ده ستي کرد به قسه کردن نه وه نده خوش قسه ی کرد حه زم نه ده کرد شه وه که ته واو بیت باسی شرک و ته وحیدی کرد، هه رچه نده بو من وهک

ئەو ۋابوو گويز و ميووژم بو بزميرن، قسه كانى به راستى چوونه ناوميشكم
دوايى له قسه كانى تيگه يستم.

خوا حافيزيه كى گهرميان له من كرد و منيش به كوّلانى مزگه وتدا هاته
خواره وه له كهلاوهيه كدا دانيشتم توژيك له عاره قه كهى كه پيم مابوو
له گهل ميووژ و گويزه كه خواردمه وه، به لام كه ئابه و خه موكيه ك گرمى له
ژياغدا شتى وام به خومه وه نه ديوو، ههر كات بيزار ده بووم ده گريام يان
به مه شروپم خوم مه شغول ده كرد بو ئەوهى خه مه كانى خوم بير چيته وه،
من ئەو دهمه هه موو ژيانم فشقيات و گوراني و ئەم سهر و ئەو سهرى
كهنجيتى بوو، لهو سهر يشه وه بيزارى و بيتاقه تى عيشقى له ده ستداني
خوشه ويسته كانم بوو.

چوومه وه ماله وه، نه نكم يادى به خير، وتى: ئەوه بو عه بوسى؟ ديسان
پارەت پى نيه؟

وتم: له مزگه وت بووم مه ولودنامه بوو حه زده كه م بخه وم.

نه نكم وتى: چيى؟ كه رى كن توپيوه تو چويته مزگه وت!

وه لامم نه داوه زور بيزار بووم، نه شمده زانى چيه!

كه سه رمكرده سهر سهرين ته نها يه ك شت به ميشكم دا هات، ئەويش
ئەده ب و حورمه تى ئەو خه لكه ي مزگه وت و جياوازي له گهل په فiqه كانى
سه رميز و سه رجاده ي ۳۰ مه ترييه كه كه هه ميشه خه ريكي قسه ي بن
مه عنا و گوراني وتن و شه ره جنپو بووين، دواي ئەم كچ و ئەو كچ
كه وتبووين.

مهمله که تی عیشق

به یانی هه لّسام باپیرم وتی: کاکه گویم لیوو وت له مزگه وت بووم؟!

وتم: به لّی.

باپیرم وتی: کوپم هه ر ئیشیکت کرد به پیاوانه بیکه یان مه پو مزگه وت.

وتم: ناخر بابو، مم زور تاوانبارم تو بلّی خودا لیم خوشبیت؟

باپیرم وتی: خوای که وره خوای خه رابه کارانه پیش چاکه کاران نه و
خواهه ته نه راسنگویی ده ویت که راست گو بوویت به پاکی که راپته وه
بو لای دلنیا به لیت خوش ده بیت.

قسه که ی باپیرم زور کاریگه ری له سه رم دروست کرد وتی خوای
به و ره ردگار خوای خه رابه کارانه پیش نه وه ی خوای چاکه کاران بیت.

هه لّسام خوّم شو رد و ده ستمکرد به نوێژکردن و زور پارامه وه که ئیر
کاری خراپ ناکه م بریارم دا واز به ینم له هه رچی شتی خه رابه.

سّی پوژ له ماله وه نه چوو مه ده ره وه ده ستمکرد به نوێژکردن و ته هلیله
و خویندنی جزئی عه مه و ئیر سو فی به حال م نه بیت، له مال نه ده چوو مه
ده ره وه، نه نکیشم له خو یه وه بریاری ده رکرد که من شیت بووم.

نه نکم به پاریمی وت: (حه مه خه سه ره و شیت بووه فریا یکه وه یان به
نامین (دایکی خوّم) بلّی با دوا یی شتیکی لینه یه ت به خوا مالی حه مه ی
سه عی حه یامان ده بن، (حه مه ی سه عی) باپیرمه له ته ره فی باوکم واته
باوکی باوکمه دوا یی خو نچه حه یامان ده بات (دایه خو نچه ش نه نکمه)
هه موویان به ره حمه ت بن).

منیش که گویم لهم قسه‌یه بوو پیتشر ئاقل ببووم، به‌لام دیسان شیت
بوومه‌وه، هه‌زار و یه‌ک جنیوم دا و خۆم گوڤری و وتم: ههر نووژ ناکهم.

ئینجا پرووم کرده په‌روه‌ردگار و وتم: من ویستم له‌گه‌ل تۆ بيم به‌ په‌فیک
وات لیکرد که به‌من بلین شیت، ئه‌وه ئیستا ئه‌چم بۆنادی تیر و پر
ده‌خۆمه‌وه، من و تۆ په‌فیکایه‌تیمان تیکچوو خه‌تای منیش نییه.

چووم بۆ نادى هیشوو له‌ ئه‌سحابه‌ سپی خاوه‌نى نادیه‌که ناوی هۆگر
بوو وتی: ها سوره‌ چه‌ند پۆژه دیار نیت؟

وتم: لای خوا بووم، وا هاتوم بۆلای شه‌یتان.

هۆگر زۆر زل بوو له‌منیش گه‌وره‌تر بوو، به‌لام هه‌ندیک قسه‌ی لى
قبول ده‌کردم له‌به‌ر ئه‌وه‌ی کورپه‌ شه‌هید بووم، چووم تیروپریم خوارده‌وه،
خه‌یال بووم به‌ فایه‌قه‌ په‌شه‌وه‌ گرتم ئه‌وده‌مه‌ به‌رپرسی ئاسایشی سلیمانی
بوو له‌سه‌ر لیستی پارتی، که‌سێکی لیبوو له‌ نادیه‌که ئاسایش بوو ههر
ده‌یوت کاک فایه‌ق واو کاک فایه‌ق وایکرد منیش یه‌کیتیم له‌ داخی پارتی
به‌قه‌ده‌ر هه‌موو دنیا له‌سه‌ر دّلم بوو.

تا بازاری دیلان هاتم بۆ لای کورپکی په‌فیکم له‌ خۆم هیچ و پووچ تر
بوو ناوی سه‌باحی عه‌به‌ی سه‌لاجه‌ بوو، دانیشتم ده‌ستم کرد به‌ جنیودان
به‌ فایه‌قه‌ په‌ش ئه‌وه‌نده‌م جنیودا ئه‌وه‌نده‌م جنیودا تا ئاسایشی موخته‌ره‌م
هاتن بۆ لام و وتیان له‌ ئاسایش بانگت ده‌که‌ن.

ئه‌وه‌نده‌ی تر جنیوم دا ئه‌وانیش که‌وتنه‌ گیانی من منیش ده‌مانچه‌ی
قه‌له‌باچه‌ میکارۆفه‌که‌م پیبوو ته‌قه‌م کرد پامکرد و خۆم کرد بامالی حاجی

فهلأحدا و ده رگا که یانم کرده وه که س ناگای لینه بوو، نزیک بوو له گه په کی پیرمه نسوره وه سه رو بازاری دیلان یان جوانتر بلیم سه رو مزگه و ته که ی به رامبه ر نهو بازار په یه، ده مانچه که م شارده وه به لام عه زیه تم پښ گه یشتبوو، هه ندیک مامه وه کاک نه سرو للا به په حمه تبیت له ماله که ی هاته دهره وه و وتی نه وه چیه؟ وتم شه ږم کردو وه، چوومه ژووره وه بو مالی کاک نه سرو للا که س له مال نه بوو، کاک نه سرو للا پیاوړکی زور به ږیز بوو زانیم له سه ر پییه نهویش ده پروات دوی دهمو چاوشتن هاته دهره وه پېشم وت ده مانچه که م شارده وه وتی: بوم بینه دامی و نهو بو ی هه لگرتم هه زار په حمه تی له گوړی، چووم بو لای عوسمانی سه رو پښ ټیواران سه رو پښی هه بوو بی ټیوه ناخوش به خوین و جلی دپراوه وه تیر و پر سه رو پښم خوارد، به لام نه مده زانی وه زعه که چوڼ بووه.

ناسایشه کان باشیان لیدابووم منیش باش له گه لیان هاتبوومه ده ست به سه رخو شیش یه کیکیانم به کلکه ده مانچه داغان کردبوو، ناسایش به شوینم دا ده گه ږان.

توژنکی پتچوو مه فره زه یه کی ناسایش له سه رو پښخانه که دا دابه زین میان برد قسم نه کرد، بردمiane لای که سیک پیموایی عه مید بوو ناوی کاک نه جات بوو پارتی بوو له ناسایشی سلیمانی خوا هه لئاگریت زور به ږیز بوو، به لام موفه وه زیککی لیبوو ناوی عومه ر بوو لال بوو زور خوړی بوو نهو که سه ده فته ریکی به رگ په قی پیوو بیستبووی له ناسایشه پارتییه کانم داوه یه ک ده فته ری به سه رمدا کتیا.

دوو سه عات سجن کرام د. که مال شاکری یه کیتی ماموستا شاهو ی ناگادار کردبو وه که من گیراوم نه م به رپرسانه ش هه موو په فیقی باوکم

بوون دوای دوو سهعات بانگیان کردم بۆلای مامۆستا شاهۆ نه سیحه تی
کردم و نه و کاک نه جاتهش کاره که ی بۆ ئاسان کردم ئازادیان کردم.

ئه وه ی لیڕه دا گرینگه باسی بکه م، نه و دوو سهعاته ی زیندانی ناو
ئاسایشه.

به جلی دپاو و سه ر و گوێلاکی خوێناویه وه چوومه زیندان، ئه وێ زۆر
قه له باڵخ بوو که س جینگای نه کردم ه وه خۆی قاعه که ش ههر زۆر بچوو ک
بوو، کوپێکی زۆر قۆز و جوانخاس پێش پڕ بانگی کردم وتی وه ره لای من
دانیشه بزانه م بۆچی گیراوی؟

منیش وامزانی وه ک خۆم وایه وتم کاکه سه رخۆش بووم له که ل
ئاسایشه کاندایه بووه شه پرم، نه م کوپه چه ند قسه ی جوانی بۆ کردم.

وتی کاک خه سه ره و مرووف ته مه نی به شی خۆشه و یستی ناکات چۆن
شه پری پێده کات.

وتم: ئه ی تۆ بۆگیراوی وتی له سه ر شوبه ه.

ئیت نه مپرسی لێی شوبه ه ی چی، نه وه ند ه قسه ی بۆکردم هه زم ده کرد
ههر زیندانیه م نه وه ند ه قسه کانی خۆش بوو، ناوی سه یوان بوو یه کێک بوو
له پێشمه رگه کانی (هه ره که) له ئاسایش زیندان بوو له دوای شه په که ی
مابوو یه وه و گیرابوو.

به هه رحال له قسه کانی کاک سه یوان له داها تودا و له باسه کانی تردا
کاریه گه ری نه و دوو سه عاته پوون ده که مه وه، که بانگیان کردم به ئاشکرا

مەملەكەتى عىشق

ۋەتەن كاكە دەمەۋىت لە زىندان بىم ھەموو خەلقى ناۋ زىندانەكە دەستىيان
بە يىكەنن كىرد.

بەربووم ھاقمەۋە بۇ مالمەۋە بۇ بەيانى لە كۆمىتە ۋى ۋى بەشى كاسبكاران
بانگكرا م ئەو دەمە ئەندام پۇل بووم لەۋى لاي مامۇستا عەبدوللاى حاجى
سەئىد كە ئىستا نوئەرى مام جەلال_ە بۇ كاروبارى بازىرگانى، ئامۇزگارى
كىردم ۋى: تۇ لەمەۋلا ئىشت گەۋرەترە لاي ئىمە.

بەپراستىش مەن يەككىتەم ئەۋدەمە لە ھەرچى شتە خۇشتەدەۋىست، بۇ؟
نازانم پەنگە ھۆكارەكەى ئەۋەبەۋىت كە زۆرىك لە ھاۋرىكانى باۋكم
يەككىتى بوون، بەھەر ھال چوۋمە ناۋ دەزگاكانى يەككىتى ۋ زياتر دەستم
كىردەۋە بە ئىشۋكار دوور كەۋمەۋە لە ئەھلى مزگەۋت.
لە دۋاى چەندىن دانىشتن لەگەل مامۇستا عەبدوللاى، زياتر ئىمە لە پرووى
پىكخستەكانى يەككىتى ۋ كاركىردنى پىكخراۋەۋى زۆر بەھىز بوۋىن.

ئەۋ ماۋەيەش بەھۋى {مامۇستا ئومىد ئاشنا} يادى بەخىر ھاۋرىيەكى
باۋكم بوو كەسىكى پۇشنىر ۋ نوۋسەرىكى بەناۋانگ بوو، ھاۋكارى زۆرى
مەنى كىرد بۇ پىكەيشتەم.

جاروبار ژياننامەى شەھىدانى يەككىتەم دەنوۋسىيەۋە لە پۇژنامەى
كوردستانى نوۋى لەپەرەى كۆتايى يان پىشكۆتايى بىلادەكرايەۋە، ئەۋ دەمە
مامۇستا {مۇستەفا سالىح كەرىم} سەرنوۋسەر بوو.

يەككىتى ۋ بەتايىيەت مامۇستا عەبدوللاى ۋ كاك كەمال كوردى (يادى
بەخىر) بەرپرسى كۆمىتەى دوو ۋ كاك بەرزەن ۋ بەتايىيەت تر مامۇستا
ئومىد ئاشنا مەن بىان بەرزكىردەۋە بۇ ئاستىك كە لەتەمەنى مەن بەرزتربوو،

به لّام کیشه له وه دایه ته مه ن له گه لّ نه قلّی مندالیدا ری نه کات هه رگیز
 نه قلّیکی ساغ وته ندروست نابیت، له گه لّ ته مه نه که دا بگونجیت که زوری
 وه رگرت مندالی له ده ست نه دا که پیشت نه به خشی که مژه ده رده چیت،
 پیویسته پیوانه ی ته مه ن پابگیریت و به گویره ی ته مه ن مندال به خیتو
 بکرت، چونکه من بو خوم هه رچه نده توانای زانیاری وه رگرتنم هه بوو
 به لّام رۆحی موراهیقی و سه رشیتی له ناوجهسته و میشک و ژبانی من دا
 قولپی نه دا، نه مه ش هوکاریکی زور گه وره یه که ماماله له گه لّ ته مه ن
 نه کزیت، من له بهر نه وه ی کوره گه وره بووم، مامه لّم له گه لّ ته مه نی ۵۰
 سالداه کرد له کاتیکدا خوم ۱۸ بو ۱۹ سال بووم.

ته مه نی مندالیم له ده ست دابوو، ده بوو هه میشه له مه جلیسی پیاو
 ماقولندا دابنیشم، ده چووم بو یاری هه موو ده یان وت عه یب ناکه ییت تو
 کوره گه وره ی مالیت چون ده چیت یاری ده که ییت، نه و کاتانه شی که باوکم
 مابوو هه ر خه ریکی میوان به پیکردن و پیللو جووت کردن و چا گیران
 بووین، یاخوت حیمایه ی باوکمان بووین.

نه مه ش وای کردبوو مندالیمان به ته واوه تی له ده ست دابوو، جاری
 واهه بوو هه زمان له فلیم کارتۆن بوو خیرا هه لیان ده ستان دین ده یان وت
 پاکن میوان هات.

من له داخی میوان و پیای قسه زل و قه ره بالّغی هه موو مندالیم له
 ده ست دا.

۱۴ سال بووم ده وری پیای ۴۰ سالییم ده بینی، لاشه و روخسارمان مندال
 بوو، به لّام نه قلّ و مامه لّمان گه وره بوو نه مه بووه هوکاری نه وه ی له کاری

رېځخستندا زوړ سهرکه وتووېم له ناو په کیتیدا ته نانه ت ده چوومه که رکوک
زانپاری درووستم ده هینایه وه بو په کیتی.

له و هیلای که کارم ده کرد له ناو رېځخستنه کانی په کیتی په یوه ست بوو
به خودی تاله بانیه وه نه و سهرده مه به و شیوه په کار ده کرا.

هر له و سهرده مه وه نازناوی (ماکوان) م بو دانرا له لایه ن ماموستا
عه بدوللای حاجی سه عیده وه، ده چوومه که رکوک بو کرینی مه عجونى
ددان و کریمی پړش تاشینی ئاده م و شامپوئ سن سن، نه و جوړه ماددانه
له سلیمانی پاره ی ده کرد، ورده ورده دهستم کرده وه به کاسبی.

له که رکوک زانپاریان پیدابووم که نه من و جاشه کورده کان له ناوچه ی
مه جیدیه ی که رکوک، منیش ده چوومه ئوتیلېک به ناوی (سیف الدوله)
زوړ جارېش بو خواردنه وه شه وان ده چوومه بارې ئوتیلېک له که رکوک به
ناوی (قسر کرکوک) له گه ل که سېک ناشنا بووم گورانییژ بوو، به لام کوڼه
ته واری بوو به ناوی مسته فا ره وف، به هوکاري نه وه ی شه ویک گورانی وت
زوړ ناخوش بوو، منیش نه وشه وه خه یالم خوش بوو هه ستی کوردايه تیم
به رز ببووه وه له ناو نه و هه مووه به عسی و عهره بانه دا چووم وتم یارمه تی
هه یه منیش گورانییه ک بلیم؟

مسته فا ره وف وتی: ئاسایه، منیش به دلی خوم گورانییه کی ماملیم
وت، به ناوی فاموکتی... فاموکتی کوئستانمان کیله شینه... بو ت نه ژیم به هار
بروا هاوینه.

بو به یانی ته ماشای گیرفانم کرد (۶۵۰) دیناری ته زیوری تیدابوو
هه مووی (۵۰) دیناری بوو تومه س شه و شاباشیان دابومى، به یانی چوومه

سەیدەلىيەكەي مەجىدىيە بۆشكەك كىرىن لاي خاۋەن سەيدەلىيەكە مستەفا
پەرۋەم دى.

مستەفا پەرۋەم وتى: كاكە ئەم شەۋ پىشتمەت شكاند بەۋ گۆرانىيە!

وتىم: بۆ؟

وتى: (۲۵) دىنارىيان بۆ ئەھىنەي ھەر ئەتۈت مەن پەنجايى ۋەردەگرم،
لەۋ كاتەۋە ناسىنىكى ساد دەۋ ئاسايى لەگەل مستەفا پەرۋەم دوست بوۋ،
بەردەۋام مەن ھاتوۋچۇي ئەۋ ناۋەم دەگەرد چەند جارىك لە سلىمانى بۆ
ئەۋي، پاشان بەغداد لە پىگەي جەبارەۋە زۆر جار دەگەرامەۋە بۆ كفى
ۋە كەلار ئىنجا سلىمانى، كەرسەكانم لە پىگەي لۆرىەكانى مالى شىخ
عەبدولقادىرى چۆپسەۋە دەگۈستەۋە بۆ سلىمانى ئەۋان ھاۋكارىيان
دەگەردم.

لەۋ سەفەرەنەۋە زانىارى باشم بەدەست ھىنا بۆ يەككىتى، بە ھۆكارى
كىرىن ۋە فرۆشتەن لەگەل كورپىكى خەللى كەركوك كە ناۋى عەدنان بوۋ لە
سلىمانى ئاشناۋىۋىن، كورپىكى زۆر باش بوۋ مەندال كار بوۋ كورپىكى
جوانخاس بوۋ، برايەكى بەدەستى بەعس كوزرابوۋ، بە بۆنەي ئەۋەۋە
دوكانەكانى كەركوك شارەزابوۋم بەتايىبەت بايەكان كە شتى كۆنەي لا
مابوۋ دەمان كرىيەۋە، پۆزىك چوۋم بۆلەي تەماشام كەرد زۆر بىتاقەت بوۋ
وتىم: عەدنان ئەۋە چىيە؟ ۋەلامى نەدامەۋە، مەنىش تۆزىك بە كەركوكى
قسەي خۆشم بۆ كەرد.

وتىم: چەياتم دەبلى چىيە؟

مەملەكەتى عىشق

عەدنان وتى: رەعد تەكلىفى پابواردنى لىتىردوم لەبەرچاۋى دوو سى
ئەمنى تىردا دەستى بۇ بىردىم مەنىش پامىرد، دەستى كىرد بە گىران.

زۆر تورپەبووم، بەجۆرىك رەشايى لەچاۋمدا نەما و ھەموۋى سېتى بوو

وتم: عەدە دەمانچە، كالاىنىكۆف، ئارىيىچى ھېچ شەك دەبەيت؟

عەدنان وتى: ئا دەمانچە يەكمان ھەيە ئى كاكەمە لە مالاۋەيە.

وتم: چىيە؟

وتى: تۆكاريۆفە

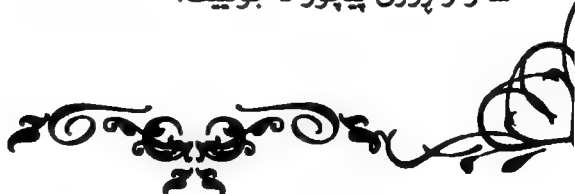
وتم: كەلەك ناكات؟ چونكە عادەتەن ئەوانە كۆنن دەردى كەلەكيان
لاى خۆمە خۆمى نەكوشتوۋە بۆيە دەترسام.

وتى: نا زۆر جوانە و تازەيە.

وتم: چەند فېشەكى لەگەلدایە؟

وتى: يەك شانەيە.

ئەمزانى كە كەمە بەس ئەۋەندە تورپە بووم خىرا چوۋىن ھىئامان، بە
عەدنانم وت: بىروات بۇ سلىمانى، كابرايەكى خەللى سلىمانى لە كەركوك
بوو سۆپەرىكى پىتوۋ گىرتىم بە خسوسى بۇ بەغداد وتم: كەي ھاتىم مېمە بۇ
بەغداد، بەلام نەجولتيت لە نىزىك چايخانەي مەجىديە دامنا و وتم: ئەگەر
شەو و پۆزى پىچوو نەجولتيت.

خوا هه لئاگرێ و تی بیخه مبه...

عه دنان ره عدی نیشاندام، پێشتر نه وهم وتبوو به عه دنان نه گهر گیرام
یان کوژرام به کهس نه لێت ته نها ماموستا عه بدوللا حاجی سه عید نه بێت،
که بهرپرسی خۆم بوو.

نۆ هه زار دینارم پێوو دامێ بیاته وه بۆ سلێمانی ته سلیمی دایکمی
بکات، چوومه ناو چایخانه ی مه جیدییه ره عه د یاری ده کرد له گه ل
کو مه لێکدا، دانیشتم داوای چایه کم کرد به دهنگی نزم، دهنگم بهرز
نه کرده وه بۆ نه وه ی سه رنجی کهس بۆلای خۆم رانه کیشم، بێدهنگ
دانیشتم پشتم له وان بوو ده مانچه شم له ناو ته کسیه که وه خستبو ه سه رپێ
و ئاماده ی ته قه بوو بهس ته نها ترسی وه ستانی ده مانچه کهم هه بوو له و
کاته دا، نه گینا هیچ ترسیک له دلما نه بوو.

له مه ژغولی نه وان دا به ده م قاقای پێکه نینیا نه وه و به دهنگی بهرز
قسه کردنیا ن لوله ی ده مانچه م کرده ره عه د هه ر نه وه نده م زانی ته قه م کرد،
چاوم هیچی نه بینی تا ده مانچه که فیشه کی تێدابوو ته قاندم و پامکرد،
شله ژام دامنا بوو خۆم بکه م به لای چه پی چایخانه که دا، به لام له تاو
شله ژاوی به ره و لای فندق (سیف ده وله) پڕویشتم خه لکی نه و ناوچه یه ش
منیا ن ده ناسی، نه وه ده مه نیوانی فندق (سیف ده وله) و قسر که رکوک چۆل
بوو که لاوه بوو، به لام سیا ج کرابوو به بلۆک هه لچنرابوو خۆم فریدایه ئودیو
له بهر شه پرزه یی و شله ژاویم خۆم کرده وه به ناو قسر که رکوک و له پر
موسته فا ره و ف دیت له نزیک چیشته خانه که وه و وتی چیه کاک خه سه ره
بۆ شله ژاوی؟

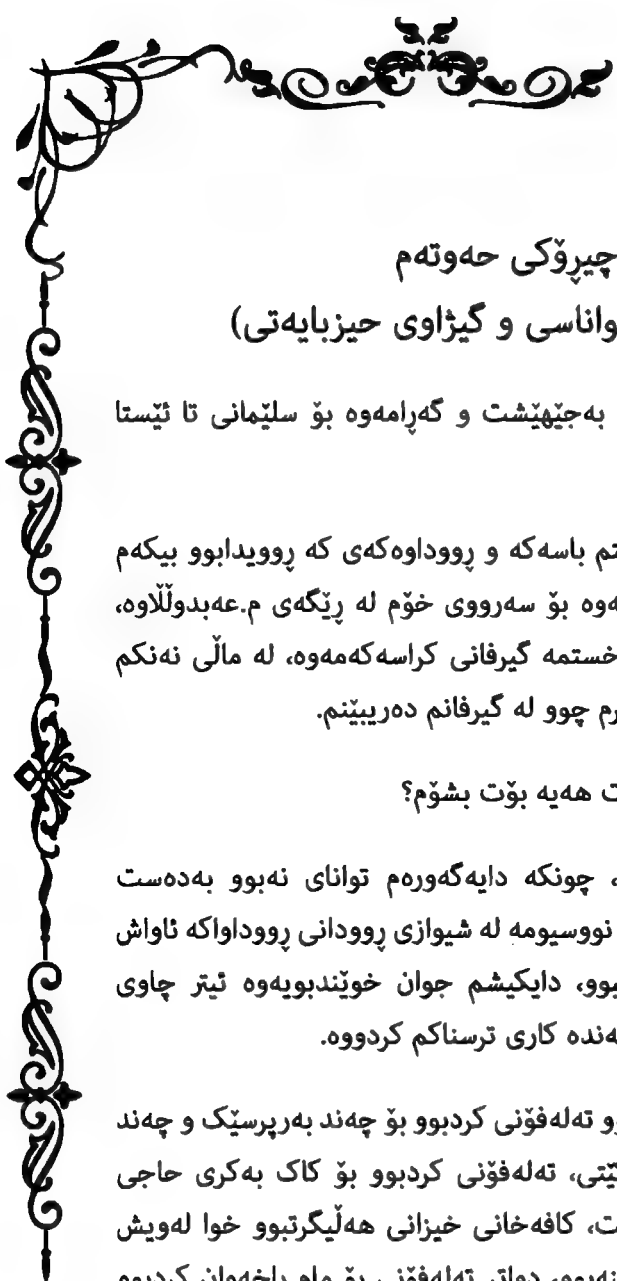

وتم: شه ږمکړدوو له گهډل نه من و تهواریه کاند ا ږپاریزه له ده ستیان،
هرچه نده من بیستیووم نهو کهسه خوئی تهواری و به عسییه، به لام زوړ
پیاوانه منی له چیشتاخانه ی قه سر کهرکوکوه برده دهره وه، تا بردمی
کوډانه کانی پشته وه سواری ته کسی بووم بو جیگای نهو سه یاره ی که
گرتبووم به کرئی بهرو به غداد ږویشتم ده مانچه که م دایه سایه قه که به
پاره بوم بینیته وه بو سلیمانی، سوپاس بو خوا سهرکه وتوو بووم نیر من
له وکاته وه نه گه ږامه وه بو کهرکوک تا سالی ۲۰۰۴ له نهو ږوپاوه که
چوومه وه بو کورستان، له دوا ی نهو هی که کهرکوکم به جی هیشت هیچ
زانیا ری که م نییه که چی ږوویداوه و کئی بهرکو توه.

لهو کاته ی خو م ږږیدایه ناو که لاهه که قسه ی کاک سه یوانم بیر
که و ته وه، له زیندان ږیری نهو هی کردم که خوام خو شبویت له بهر
خو شه ویستی خوئی داوای شتی لیبکه م، ته نانه ت ږیری کردم خوا ی
پهروه ردگارت له بهر به هه شته که ی خو شنه ویت، به لکو خوام له بهر زاتی
ږیروزی خوئی خو شبویت که الله یه، لهو کاته په یمانم دا به خودا و وتم:
خوا یه نامه ویت ږپاریزی به س داوات لیده که م نه گهر مردم لیم خو شبییت،
تو له دل مدابا ته نها لیم خو شبه نه گهر مام و ژیا م وه عد بیت کاریک نا که م
تو پیت نا خو شبییت جاریکی تر من نابینیته وه له سره کاری خرا په.

هر له ویدا تو به م کرد خو م ناماده کرد بو مردن، خوا ی پهروه ردگار
ږاراستمی، لهو کاته وه دلنیا بووم لهو هی که خوا ی گه وره سپارده زایه ناکات،
به لام به ږاستگو یانه داوام لی کرد، زوړ به سادقانه داوام کرد بو یه خودا
ږاراستمی.

چیرۆکی هه‌وته‌م (سه‌ره‌تای خواناسی و گیزاوی حیزبایه‌تی)

دوای ئه‌وه‌ی به‌غدام به‌جیه‌تشت و گه‌رامه‌وه‌ بۆ سلیمانی تا ئیستا نه‌مدیوه‌ته‌وه‌.

دوای گه‌رامه‌وه‌م ویستم باسه‌که‌ و پرووداوه‌که‌ی که‌ پروویداوو بیکه‌م به‌ راپۆرتیک و به‌رزیکه‌مه‌وه‌ بۆ سه‌رووی خۆم له‌ پێگه‌ی م.عه‌بدوڵلاوه‌، ئه‌و شه‌وه‌ی که‌ نووسیم خسته‌م گیرفانی کراسه‌که‌مه‌وه‌، له‌ مائی نه‌نکم نه‌خه‌وتم، بۆ به‌یانی له‌ بیرم چوو له‌ گیرفانم ده‌ریبینم.

دایکم وتی: جلی پیست هه‌یه‌ بۆت بشۆم؟

وتم: کراسه‌که‌م پیسه‌، چونکه‌ دایه‌که‌وره‌م توانای نه‌بوو به‌ده‌ست بیشوات، ئه‌وه‌ی که‌ لێره‌دا نووسیومه‌ له‌ شیوازی پروودانی پرووداواکه‌ ئاواش بۆ ده‌زگای خۆمم نووسیوو، دایکیشم جوان خویندبویه‌وه‌ ئیتر چاوی پرپیوو له‌ گریان که‌ من چه‌نده‌ کاری ترسانکم کردوو.

ده‌ست به‌جی هه‌ستابوو ته‌له‌فۆنی کردبوو بۆ چه‌ند به‌رپرسیک و چه‌ند که‌سایه‌تییه‌کی دیاری یه‌کتی، ته‌له‌فۆنی کردبوو بۆ کاک به‌کری حاجی سه‌فه‌ر خوا لێی خۆش بێت، کافه‌خانی خیزانی هه‌لگیرتوو خوا له‌ویش خۆشبێت، کاک به‌کر له‌وینه‌بوو، دواتر ته‌له‌فۆنی بۆ مام باخه‌وان کردبوو واته‌ کاسایه‌تی ناسراوی پێنجوین هه‌مه‌ی ده‌رویش هه‌مه‌سالح، ئه‌ویش ده‌ست نه‌که‌وتوو داده‌ ئایشی هه‌ردووکیان به‌ره‌حمه‌ت بن وتبویان کاکه‌

هممه و خیزانی له پینجوینن، ناچار تهلهفون دهکات بو کاک حامی حاجی
غالی که ئیستا بهرپرسی ناوهندی مهکتهبی کۆمهلایهتی بهکیتیه و
جهنابیان له ژياندايه، وهزعهکهی تیدهگهیهنیت به گریان و به توورپهی به
کاک حامید حاجی غالی دهلّیت: وهک باوکیم لهدهست چوووه با کۆپه کهشم
له دهست نهچیت.

کاک حامید پیاویکه لهوانهی که زۆر دۆستی باوکم بووه و نزیك بوون
لهبهکهوه ئیمهه وهک برازا تهماش کردوووه ئیستاش ههروایه.

ئهویش تهلهفون دهکات بو مامۆستا عوسمانی کانی پانکه و بو کاک
عهبدوڵلای حاجی سهعید که من کاری ریکخستن نهکه م و دوورم خهنهوه.

لهدوای ئهوه بهکیتی وازیان لهمن هینا، ئهوه راستیه من دهیلیم که
خهلکی بهکیتی له دلسۆزی و وهفا و پیاوهتیان بو باوکم منیان
دوورخستهوه له خۆیان منیش دهلیم مالتان ئاوابیت دنیایه که مهمنوتان
بووم.

دیسانهوه پرووم کردهوه ههمان مزگهوت که بهسهرخۆشی پرووم
تیکردبوو، چوومهوه خزمهت ئهه پیاوه بهپرزانهی پشتر و هاتنهوه بهرهو
پرووم ئهه جاره ههر وهک موسولمانێک، بهلام ئهه جاره نهیان هیش بچمه
دهرهوه بهتهواوهتی ئولفهتیان دامی و منیش دلم لایان بوو بهتایهت
مامۆستا سهلاح ستار که زۆر شتی فیری من کرد خوا پاداشتی بداتهوه له
خۆشیاندا ههموو شهوێک دهچووم بو مزگهوت.

ئهودهمه ئیوانی بزوتنهوه و بهکیتیش باش ببوو مزگهوتهکان دهرس و
دهوریان تیدا دانرابوو و مزگهوتی جیهادیش ههبوو، ههموو پوژیک

دەرپوښتم بۆ مزگهوت فترى قورئان خوښندن و فترى رهوشت و فترى
رؤشنبرى ئىسلامى و بىروباورى ئىسلام و ژيانى پتغهمبهرو ژيانى هاوهلان
دهبووم، بهردهوام بووم دهقيقهيهكم بهفپرؤنهئهدا، چونكه لهناو
تاريكويهوه دەرچووم پرووناكيم دؤزيهوه، نهوهى تاريكى نهبينت چيژى
پرووناكى نازانيت.

هه موو شهويك دهرس هه بوو، بيرمه شهوانى شه ممه م. تاريخ ژيانى
پتغهمبهرانى دهوته وه، يه كشه ممه كاكاواو ژيانى هاوهلانى پتشهكش
دهكرد، دوشه ممان كاكا سەلاح ستار بىروباورى ئىسلامى هه بوو،
سيشه ممان مامؤستا عهسمان دهرسى تهجويدى هه بوو، چوارشه ممان
مامؤستا عهسهنى حاجى سابير فيقهى ئىسلامى نهوته وه، پتچ شه ممان
كاكا نهوهر علوم هه ديئى نهوته وه، جومعان كاكا سەلاح ستار بوو دهرسى
عامى هه بوو له مزگهوتەكانى تريشه وه خه لك دههات، باسى بهنى
ئيسرائيلى دهكرد.

سوبحان لله ئەم مزگهوتە زانكۆيهكى پهروهردەيى بوو، بيرمه نهيان
دههشت مامؤستايهكى تر دهرس بلتته وه نهویش كاكا نهوهرى حاجى
فهتاح بوو من مه جالكيشم دروست كردبوو دهچووم بۆلاى نهو دهرسم
دهخويند، نه مدهزانى بۆچى ناهيلن، وامدهزانى زيرهك نيه بهس دوايى
بۆم دهركهوت مهسهلهكه حيزبايه تيه جهماعهتى نههزه ريگهيان نهئهدا
يهگرتوو دهرس بلتته وه، چونكه يهگرتوو ههكان نه ياندههشت له
مزگهوتەكانى تر نههزهكان دهرس بلتته وه ئيتر شهپه دهرس بوو، بهلام
سوودى بۆم هه بوو، واته هه موو ههفتهكه دهرس هه بوو، من دهرپوښتم
بۆلاى نهو كاكا نهوهرهش دهرسى ئيزافيم دهخويند.

مهمله که تی عیشق

تومهس ئهوانه ی که دهرس ده لینه وه هه موویان نه هزه کان بوون نه یان
ده هیشت نه هه ره که نه یه گرتوو دهرس بلینه وه له مزگه وتی شیخ
عوسمانی سیرۆ بیجگه سو فی و نه هزه.

له مزگه تی هه مه ی حاجی ره شید نه هزه کان بو یان نه بوو دهرس
بلینه وه، بیجگه له یه گرتوو هه ره که.

له هه واره به رزه هه ره که و نه هزه بو یان هه بوو یه گرتوو بو ی نه بوو، له
مزگه وته که ی مامۆستا شه مال مو فتی (خوای گه وره لی خو شبن) ته نها
یه گرتوو بو ی هه بوو.

ئیت حیزبایه تییه کی بیتام ئه وه هه موو زانست و زانیاریانه ده چوونه
ژی ری هه ژمونی حیزبایه تی.

له دوای ئه وه ی پۆژ به پۆژ خو شه ویستیم بو ئیسلام زیاتر ده بوو
پرووناکی ئیسلام تاریکی دلم و هه ناومی پۆشن کرد بو وه، چونکه تامرو فی
زور تینو نه بیت چیژی ئاو ناکات تا تینو یتیه که ی بشکینیت.

منیش بو خوم ده مزانی پشتر له چ گیتاویکدا بووم، سه رباری هه مووی
پۆژ به پۆژ جیهانبینی من ده گوپا، هه موو پۆژیک به رفراوانتر ده بوو، دیدم
بو گه ردوون و ژیان و مرو فی و ده سه لات والآتر ده بوو، لیره وه هه ستم کرد
ژیان ئه وه شانۆگه رییه هیچ و بیمانایه نییه که من پشتر لی تیکه یشتبووم،
به لکو ژیان سیبه ریکه و منیش ریبار، ئه ونه دهم پیویسته تا له م ژیا نه وه
ده چم بو دوونیای خولود.

رۆژانه وانهی ئاینیم ده خویند، ههر مامۆستایه کم بدییایه ده مووت
 نه وه ده رسیکم پیناڵیتیه وه؟! بۆمونه بیجگه له مزگهوتی شیخ عوسمانی
 سیرۆ ده چووم بۆ مزگهوته کانی تریش، پاشان به رۆژدا وانهیه کم لای
 مامۆستا مهلا نه حمه دی بن ته به ق ده خویند، نه به عینی نه وه ویم
 ده خویند له گهڵ فه تحول قه ریب، ده رسیکی ترم لای کاک سه باحی برای
 کاک سه لّاح هه بوو نه ویش ته فسیر بوو، وانهیه کی ترم لای مهلا
 حه مه و مینی باخی هه بوو له مزگهوتی کانی ئاسکان باسی عه قیده، له
 مزگهوتی حه مه ی حاجی ره شید لای مامۆستا جه لال فه قی مامۆستا موسا
 و مامۆستا ئیسماعیل بوو، هه موو جورجانی و زمانی عه ره بی و تیگه یشتن
 له بانگه وازم ده خویند، سه رباری هه مووی له و بازار و قه یسه ریه دا که
 خۆم کارم تیدا ده کرد دوو برا کتییخانه یه کیان دانا به ناوی کاک سه باحه
 سوور و کاک نه جات، خوا دای به من هه موو رۆژیک کتیییک یان دوو کتیم
 ده خویند وه، بیجگه له وه ی له هه فته یه ک دا ده چوومه خزمهت مامۆستا
 شیخ نه کرهم ده رسی ته سه وفم ده خویند، کاک سه لّاح ستاریش ده رسی
 فه ردی دانا بوو بۆ من و دوو برای تر پیکه وه.

به م شیوه یه به رده وام بووم خوای گه وه زانست و زانیاریه کی باشی
 به خشیه من و هه مووی فه زلی خوای پهروه ردگار بوو، پاشان نه و مامۆستا
 به ریزانه، ئینجا لیره وه من پاشخانیکه مه عریفی باشم بۆ دروست بوو،
 به لّام زۆر سه ره تایی له هه مان کات دا کرانه وه به پرووی نه م زانستانه دا
 و وه رگرتنی به ئاسانی.

خه ریکی دینداری خۆم بووم و باکم نه بوو به کهس، زۆر مورتاح بووم
 سبحان الله خوای گه وه رۆژ به رۆژ پیتی ده خستم له پرووی سومعه و

پاره و هه موو پرووه کانه وه به ته واوه تی هه ستمکرد ئیسلام مرووف
درووستده کات، ئیسلام کارگهی درووستکردنی مرووفه، بویه سه ر له نوئی من
درووست بوومه وه له پرووی که سایه تییه وه زور به هیزتر نه به بۆنه ی
باوکه وه نه به بۆنه ی خانه واده و عه شیره ته وه، به لکو له هه مووی گه وره تر
به هوکاری ئه م ئیسلامه وه پیاوی وا هاوپییه تی ده کردم که ئه گه ر جار انم
بوایه یان ده بوو له ماله کهیدا پتلاوم ریز بکردایه یاخود چام بگپراپوایه،
به لام ئیسلام منی درووستکرد.

برایه کی پینجوتینی هات بو لام ناوی کاک عه تا بوو وتی: بو نایه یت
بییت به هه ره که.

منیش وتم: جا بيم به هه ره که چی بکه م؟

کاک عه تا وتی: ئه و کات لای تيمه ده رس ده خوینیت و فیری جوړه کانی
چه کت ده که ین و هه ندیک قسه ی تر منیش بئ سئ و دوو وتم باشه.

پوشتین بو مزگه وتی جیهاد و نوێژمان کرد و منیان برد بو مقه په که یان
به کوپیکیان ناساندم ناوی کاک یاسر بوو وتیان ئه وه کاک خه سه ره وه
ده یه ویت بییت به هه ره که.

له بیرمه کاک یاسر وتی: کاک خه سه ره و لای کئ ده رس ده خوینیت،
هاتووچۆی کام مزگه وت ده که ی؟

وتم: لای کاک سه لاج ستار ده رس ده خوینم و هاتووچۆی مزگه وتی شیخ
عوسمانی سیرێ ده که م.

كاك ياسر وتی: ببوره من وهرتناگرم له بهر ئه وهی له گه‌ل كاك سه‌لاح
په‌یماغان به‌ستوو نه من قوتابی ئه‌و به‌رم و نه ئه‌ویش قوتابی من به‌ریت.

منیش به‌سه‌ر سوورمانه‌وه وتم: بۆ کوئی به‌ریت؟!

كاك ياسر وتی: بۆ ناو بزوتنه‌وه.

وتم: ئه‌ی ئه‌وان خۆیان چین من وامزانیوه كاك سه‌لاح بزوتنه‌وه‌یه؟

كاك ياسر وتی: نه‌وه‌للا، برام ئه‌وان نه‌ه‌زن.

بۆ یه‌كه‌م جار بوو زانیم كاك سه‌لاح نه‌ه‌زه‌یه، به‌لام من پێشتر ناوی
نه‌ه‌زم بیستبوو.

شه‌و گه‌رامه‌وه بۆ لای كاك سه‌لاح و باسه‌كه‌م بۆ گێرايه‌وه كه‌ من چووم
بۆ ئه‌وه‌ی بێم به‌ بزوتنه‌وه وه‌ریان نه‌گرتووم و باسه‌كه‌م بۆ كرد هۆكار چی
بووه؟

ئه‌ویش به‌ دوور و درێژی باسی ئه‌م پێكخراوه‌ی خۆیانی كرد، به‌لام من
نه‌چوو به‌ مێشكهم دا هه‌ر بزوتنه‌وه‌م خۆش ده‌ویست، به‌ پێچه‌وانه‌ی
جارانه‌وه‌ چه‌نده‌ رقم لێیان بوو ئیستا له‌ خۆوه‌ چوونه‌ته‌ دڵم بزوتنه‌وه
خۆشه‌ویسته.

قه‌ناعه‌تم به‌ نه‌ه‌زه‌كان نه‌كرد بۆ ماوه‌یه‌کی تر كاك عه‌تام بێنیه‌وه‌وتم:
كاكه‌ من هه‌رده‌بم به‌ بزوتنه‌وه.

لهم کهین و بهینی بزوتنه وه و نههزه ییه دا، نههزه کان بو منیان
تیچاندبوو لای بزوتنه وه کان که گوايه من وهرنه گرن، چونکه من جاسوسی
یه کیتیم، چونیش زانیم ئەم قسه یه نههزه کان کردویانه، شیخ ئومید پتی
وتم چونکه ناسیاومان بوو، خه لکی سهدساق بوو له هیزی سلیمانی بوو،
ئه وه هه لده گرم بو قیامهت.

قسه کهش هیچ نه بوو ته نها نههزه کان ئەم قسه یان بویه درووستکرد
بو ئه وه ی بزوتنه وه ی ئیسلامی من وهرنه گریت و به نههزه یی بمینمه وه.

که ئەم حاله ته پرووی دا بو ماوه ی دوو مانگ یان سی مانگیک ده بوو
بیووم به نههزه، نه نکم پتی زانیم، هه موو جاریک ده یووت به باپیرم یادی
به خیر بیت، ده یوت: حه مه چی بکهین خه سره و بووه به (نازه).

جاریکیان به خۆمی وت: پۆله بیستوومه بوویت به نازه_ ئیتر سبحان
الله له و نازه یه وه و ئه و نههزه یه م له بهر چاوکه وت، پتوهری نههزه بوون
چۆن بوو، ئەگەر دژی هه ره که و یه کگرتوو بویتایه ئه وه موسولمانی باش
بوویت.

چوومه وه بۆلای شیخ ئومید و کاک عه تا وتم: کاکه من سه روگۆیلاک و
مه کینه م به نههزه ناخوات من هه ر هه ره که م، من ئیشم پیتان نییه ئەگەر
تتیه ئیشتان به من بوو من به نان و پیاز و سیلاحی خۆم له خزمه تدام.

کاک شوان (خوای گه وره به شه هید قبولی بکات) بهرپرسی هیزی
سلیمانی که ئەم قسه یه ی منی بیست بوو ناردبووی به شوینم دا، له بیرم
نه ماوه له پښگای کاک شیخ ئومید بوو یان کاک هه لکه وتی ئیداره بوو.

كاك شوان زۆر خوشحالى خۆى دەربرى و به كاك ياسرى وتبوو كاك
ياسرىش به د.كه مىلى وتبوو ئىستا دكتوره له سلیمانی، ئىتر بووم به
حه ره كه.

خه رىكى خویندنه وه و كارى پۆژانه ی خۆم بووم، سوپاس بۆ خوا زۆر
دهوله مه ند بووم ئىتر پىنجوینیه كان كه منیان ناسى و سومعه میان به دل
بوو له گه ل چه ند كه سىك دا چوومه جاده ی كاوه له وى دوكانم هه بوو
له گه ل چه ند كه سىكى ناسیاوى پىنجوینى بووم به شه ريك و خه رىكى
كه سابه ت بووم.

سه ره تاي بلاو بوونه وه ی ئەم قسه و دهنگۆى من به یه كىتى له م
نه هزانه وه درووست بوو، هه ر بۆ زانیارى و پاریگشتى، له م دوايانه ش دا
جاریكى تر درووستیان كرده وه وابزانم تا ئىستاش هه ر به رده وامه گوايه
من سه ر به یه كىتىم، منیش باكم نیه چونكه سوپاس بۆ خواى پهروه ردگار
ئیشم به هیچ حیزبك و به هیچ كه سىك نیه ته نها به خوا نه بىت.

ئه وه ی كه رقى لیمه له ناو ئىسلامیه كان ده لىت جه لالییه و یه كىتیه
یان پارتيیه، ته بعه ن یه كىتیه كانیش و پارتيیه كان ده لىن پیاوی مه لا كرىكاره
یان ئیره ابیه، ته بعه ن هه ردووکیان قسه ی بى مه عنا و هیچ و پوچه،
چونكه بیروباوړم رىگام پىنادات كه كارى حیزبى له گه ل عه لمانى بكه م، وه
پاشان ئه وه نده سوکیش نیم خه لك به ئاغا بزانم بيم به پیاوی.

پۆژانىك بوو كه من، مامۆستا كرىكارم به مه زلۆم زانیوه من هاوکاریم
كردووه پۆژىك له پۆژان ئیشم به مامۆستا كرىكار نه بووه، هه ر ئه و ئیشى

مهمله که تی عیشق

به من بووه، ان شاء الله له ته و قیتیکه نزیك دا باسی ئه و پرووداوانهش ده کهم و اتا له سالی ۲۰۰۸ وه باسی ده کهم تا سالی ۲۰۱۶.

لا پاش مردنی کاک شوان بهرهمهت بیت من دایرام بۆ ماوه یه که له هیژی سلیمانی و له ریکه ی برایه که وه به ناوی ماموستا عیسا په یوه ندیم پتیه کرا بۆ په یوه ندی خویندکارانی ئیسلامی کوردستان، ئه و ماوه یه چالاکیه کانم له وئی ده کرد، بهردهوام له گه ل هیژی سلیمانی ش کاک یوسف و دوا ی ئه ویش کاک مه پروان ههر بهردهوام بووم.

له په یوه ندی خویندکاران و لاوانی ئیسلامی کوردستان کوپیکه سوری جوانخاسم ناسی به ناوی فرههنگی نامۆ، له ریکه ی ماموستا عیسا و ئه و برایانه ی ناو په یوه ندی، ئه وکات مقهره که مان لای مه عره ز جه لال بوو له فولکه ی ئاسکه کان.

پوژیکیان من دهرسم ده خویند ته له به یه که هات به قاتیک که تافییه وه له ته نیشته منه وه دانیشته و وتی: دهرگای مقهرم دانه خستوه.

له م دوایه دا بۆم دهرکهوت که ئه و برایه کاک بڵند غه ربیی سهرنوو سه ری ریکا بووه، به س ته نها من و کاک دکتور پریوار کۆساری و پاشان ماموستا عیسا و کوپیکه تر به ناوی کاک سه نگه ر و یه کیکه تریشمان له گه ل بوو برای کاک عه تا پیتنجوینی بوو به ناوی کاک سه لاحه دین، ماموستا عیسا توپه بوو وتی: چه ند جارم وتوه له دوا ی خو تان دهرگا که داخه ن، به هه رحا ل ویستی بپرواته وه، م. عیسا وتی: ده چم دا یده خه م، شتیکی پیویست بوو بیه یتیت، له و ماوه یه که رویشته من و

نامۆ تەعاروفمان کرد وتم: ئەوەچییە ئەلّی لە رەبایەو هاتووی تۆ لە
قوتابیان و لاوانی، ئەو جلانە چییە لەبەرتا؟

بە پێکەنین و سوبەتەو و تی: وەللا برا لە رەبایەو هاتووم لە سەرەو
واتا لە مزگەوتی جیهاد پاسەوانم.

ئەو پۆژە پیکەو دەرسمان خویند و هاتینە دەرەو بە پێ گەراین تا
لای هەسیب سالح پوشتین کە ئیستا پێی دەوتری سلیمانی پالاس، تەنها
تەعاروف بوو، دواي ئەو لە گەل فەرەنگ نامۆ خواي گەورە بە شەهید
وهری گرتبیت برایەتی و هاوڕێتیمان خوشبوو.

من و سەرەنگ و فەرەنگ گوڤاریکمان دەرکرد ۵۰ لاپەرەیی بەناوی
گوڤاری زیار،

بەلام سەر بە پەيوەندی بوو، زیاتر نزیك بووینەو لەیهک و پۆژەي
پۆشنیبری زۆرمان دامەزراند لەوانە بۆ یەکەمجار من و نامۆ سمیناری دوو
قۆلیمان گرت بە جەولە قسەمان دەکرد.

نامۆ بەرەحمەت بیت زۆر لاسای مامۆستا کریکاری دەکردهو تەنانەت
دەنگی کتومت وەك مامۆستا کریکار بوو، منیش زۆرم پیناخۆش بوو
هەموو جارێك دەمووت برا دەنگت با وەك خۆی بیت و وەك خۆت قسە
بکە، کە ماددەم مامۆستا کریکار هەیه ئیتر بەسە من پێم عەیبە خەلک
لاسابی خەلکی تر بکاتەو، ئەگەر خۆت توانات هەبیت بۆ توانای خۆت
دەرناخەیت، چونکە بەراستی نامۆ بلیمەت بوو حەزی زۆری بە پۆشنیبری
و گەران و سەرچاو هەبوو، هەرچەندە لەم دوايەشدا خەلکێک بە خۆمیان
دەووت کاک ماکوان تۆ وەك مامۆستا کریکار قسە دەکەیت!

مهمله که تی عیشق

که وایان پیده وتم نامۆم بیر ده که و ته وه، چونکه به راستی پیش نه وهی به خزمهت مامۆستا کریکاریش بگه م هه روا قسه م کردوو، جه نابی مامۆستا کریکاریش هه روا گوئی له من بووه، پیم خوۆش نه بوو هه رگیز من وه که مامۆستا کریکار بم، نه که له بهر نه وهی مامۆستا که مه، نا به لکو من ناگه م به مامۆستا و ناشمه ویت ته قلیدی که س بگه م، چه ز ده که م وه که خوۆم بم.

له کو تایی سالی ۱۹۹۷ بیرم له دهره وهی ولات کرده وه که برۆم بۆ نه وروپا.

دیسانه وه وه زعی ماددیمان ویران بیه وه به حوکمی ۳۱ی ئاب و دواي نه وهش شه ری یه کیتی و پارتی و نه بوونی کار و که سابهت من بیرم له نه وروپا کرده وه.

رۆژیک له دوکان دانیشتبوووم پیاویک خوئی کرد به دوکان دا من و شه ریکه که م دانیشتبووین، به ئیرانی وتی سلاو.

وتم: سه رچاو فه رموو!

که سه ئیرانییه که وتی: من دوکانم هه یه له شاری مه ریوان، میزی ته له فیزیۆن ده فروشم ده تانه ویت بۆتان بنیرم بۆ سلیمانی؟.

به خیرهاتنم کرد و له بهری هه ستام و چام بۆ بانگ کرد ته عاروفم له گه ل کرد به هه رحال ناوی کاک عه بدولای په ناھی بوو.

پرسیارم لیکرد له چۆنیه تی و نرخه که ی، وهك نهو باسی ده کرد
تارادهیهك نهقلی منیش ده یگرت، خولقم کرد که بجینه وه بۆ مائی خویمان.

كاك عهبدوڵلا وتی: لیره له مائی ناسیاومانین.

بریار بوو که میزه کانم بۆ بنیتریت به پیله وهردا.

پیش نه وهی كاك عهبدوڵلا پروات، كاك فاروقی شهریکم وتی: من پیم
باشه خۆت بجیت بیینیته له شاری مهربوان و نه گهر به دلت نه بوو با
نهیته تهر ئیره و بییته مأل به سه زمانه وه.

قسه که ی كاك فاروقی شهریکم مه عقله بوو، بۆیه پروم کرده كاك
عهبدوڵلا و عهرزم کرد نهی نه گهر خویم بۆ مهربوان پیت چۆنه؟

كاك عهبدوڵلا زۆری پۆ باش بوو، وتی: کاریکی فره خاس ده کهیت.

بریارم دا له که لیدا بچم بۆ مهربوان.

هه لسا پروات، بۆ به یانی که هاتنه وه بریار وابوو من برۆم، به لام شهو
بیرم کرده وه خویم به ته نهها له که لی دا نه برۆم، چونکه نه مده ناسی!

نهو پۆیشت و نه دریزی مأل و دوکانیانم وه رگرت له مهربوان، دوا ی
چهند پۆژیک ده رچووم منیش گه شتمه مهربوان له گوزهری
هه ورامیه کانه وه ته له فۆنم بۆ کرد ۳ ده قه ی پۆ نه چوو هاته به رده مم و
شهو چووینه وه بۆ مائی كاك عهبدوڵلا و نه یه یشت بچمه هیچ جیگایه کی
تر، هه رچهنده من که سوکارم زۆره له مهربوان، به لام به وپییه ی که بۆلای

مهمله که تی عیشق

ئەو ھاتووم نەبەشت بچمە ھیچ مائیک ھەلبەت بۆ نانخواردن نەک
مانەوێی شەو.

لەکاتی قسەکردن دا تەعاروفمان کرد لەگەڵ مائ و منداڵە کەیدا، لەپر
کچیکی جوان خۆی کرد بە ژووردا و کاک عەبدوڵلا ھەلسا لە بەری و
باوەشی پیاکرد، منیش لەتاو جوانییە کە ی سەرم بۆ دانەخرا، نەمزانی کتییە
دەنا منیش لە بەری ھەلدەستام ئەوێندە جوان بوو.

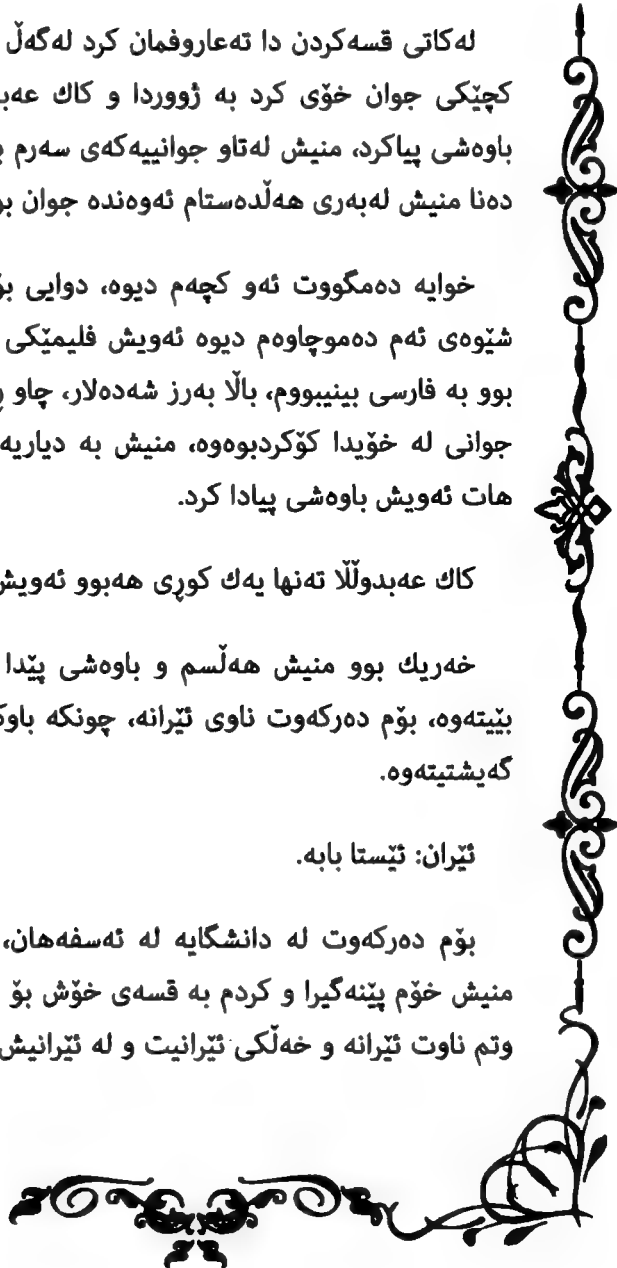
خوایە دەمگوت ئەو کچەم دیو، دوایی بۆم دەرکەوت لە فلیم دا
شێوێی ئەم دەموچاوێم دیو ئەویش فلیمیکی ئەمیر ئەرسەلانی نامدار
بوو بە فارسی بینییووم، بالا بەرز شەدەلار، چاو پەش ھەموو پێناسە یەکی
جوانی لە خۆیدا کو کردبوو، منیش بە دیاریەو ھەپەسا بووم دایکی
ھات ئەویش باوەشی پیا دا کرد.

کاک عەبدوڵلا تەنھا یەک کۆری ھەبوو ئەویش لە زیندانی ئێران بوو.

خەریک بوو منیش ھەلسم و باوەشی پیا بەکم بلیم یاخوا بەخیر
بیتەو، بۆم دەرکەوت ناوی ئێران، چونکە باوکی وتی ئێران کچم کە ی
کەبشتیتەو.

ئێران: ئیستا بابە.

بۆم دەرکەوت لە دانشگایە لە ئەسفەھان، واتا زانکۆی ئەسفەھان
منیش خۆم پێنەگیرا و کردم بە قسە ی خۆش بۆ ئەوێ سەرنجی پراکیشم،
وتم ناوت ئێران و خەلکی ئێرانیت و لە ئێرانیش دەخوینیت؟

به پټکه نینه وه وتی: به لټی.

وتم: دپاره هه رشوو به ټیرانیش ده که یت؟

ټیران: شهرت نییه، واتا مهرج نییه.

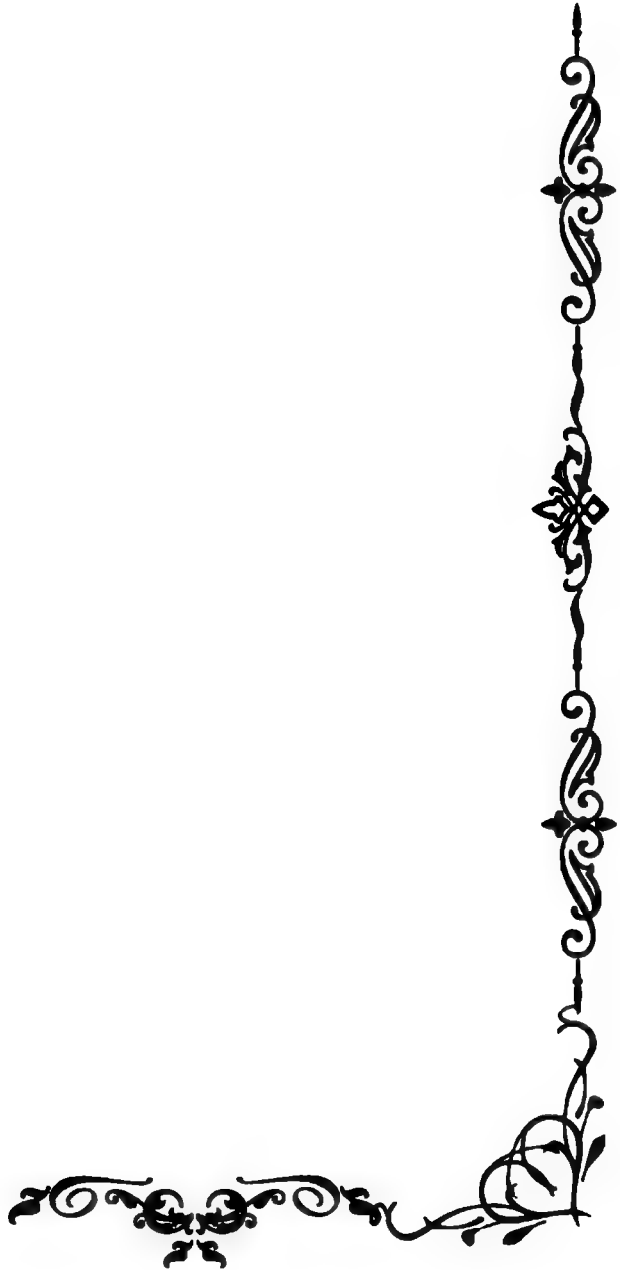
وتم: به خوا نیوهی ټیشه که م ئاسان بوو

دوای نانخواردن زوو هه لټسام زانیم ئه و خانه واده یه خوشحالن به
هاتنه وهی ټیران، هه رچه نده له راستیش دا منیش هه ر خوشحال بووم
ده بوو هه لټسم.

ټیتر شه و پوژ و ساته کانم هه مووی ببوو به ټیران.

مه‌مله که‌تی عیشق

چیرۆکی هه‌شته‌م

(عاشق بوون به ئێران و عیشقی به جیماو)

له دواى ئه‌وه‌ى شه‌وه‌كه‌ى له مالى كاك عه‌بدوڵلا په‌ناهى هه‌ڵسام و
چوومه‌وه‌ بۆ مالى خزممان له شارى مهربوان، به‌يانى چوومه‌وه‌ بۆ گوزه‌رى
هه‌وراميه‌كان به‌ره‌و دوكانى كاك عه‌بدوڵلا، ته‌ماشای مێزه‌كانم كرد به‌ دڵم
بوو، بۆ ئه‌وه‌ى بێنمه‌وه‌ له مهربوان بیا‌نوم گرت.

وتم: كاك عه‌بدوڵلا ئه‌م مێزانه گرانن خزمه‌كانم بۆيان باسكردووم له
تاران زۆر هه‌رزانه‌ر ده‌كه‌وێت له‌وه‌ى جه‌نابت باسى ده‌كه‌یت.

كاك عه‌بدوڵلا: راسته‌ وایه، به‌لام خۆ ده‌بی‌ت منیش سودێكى لێبكه‌م و
قازانجى لێبكه‌م.

وتم: كاك عه‌بدوڵلا بۆ نایه‌یت بیه‌ته شه‌ريك له‌م دوكانه‌ دا و له سلیمانى
و له تارانیش.

كاك عه‌بدوڵلا: چۆن؟! تێناگه‌م.

وتم: تۆ پرۆ بۆ تاران مێز بێنه‌ به‌ کو هه‌رزانه‌ر ده‌كه‌وێت، منیش لێره له
دوكان ده‌بم نیوه‌ى پاره‌ت ئه‌ده‌م.

مەملەكەتى عىشق

ئەۋەندەى بۆمان بىرايە سلىمانى و ھەولېر و دھۆك دەيفرۆشىن و
دوايى ئەۋەى نەفرۆشرا لە مەريوان ساغى دەكەينەۋە، ئەگەر توانىمان
كارەكەمان گەۋرەتر دەكەين.

كاك عەبدوللا خەرىك بوو لە خوْشيان بالى دەگرت و وتى: ئەۋە من
ئامادەم، منىش بىرمە چەند مليۆن تمەنىكم پى بوو دامى و بە
(سوپاچەك) و وتم: پىرۆ بىيەننە لە تاران، بەلام شتى جوانم بۆ بىنە زەۋقى
خەلكى عىراقى بىت.

ۋەلام ناردەۋە كە لە مەريوان دوكانم داناۋە و بەتەما نەبن وا زوو
بىتمەۋە، يەك دوو كەس بنىرن بۆ باشماخ ئەۋە مېزانە بەرنە سلىمانى و
ھەولېر.

مىز دواى يەك ھەفتە گەيشتەۋە مەريوان دامنەگرت يەكسەر بۆ
باشماخ لەۋيوە بۆ سلىمانى، لە سلىمانىش راستەوخۆ فرۆشتبويان بە
دەھۆكىەكان سوپاس بۆ خوا ۶۰ ھەزار دىنارى خىركرد.

پارەم دابەشكرد بەسەر ھەموو شەرىكەكاندا لە سلىمانى و لە مەريوان،
كاك عەبدوللام ناردەۋە بۆ تاران.

دوو ئەۋەندەى ترم ناردەۋە ئەم جارە ناردم بۆ بەغداد.

داۋاكارى مىز زۆر بوو دوو ئەۋەندەى تر خىرى كرد سوپاس بۆ خوا.

ئىتر خەلكى سلىمانىش بە كەسابەتەكەيان زانى زۆر خىرى واى نەما،
بەلام ھەر باش بوو، ئىنجا دەھاتن بە كۆ لە خۆمىيان دەكېرى لە مەريوان،

بازرگانه کانی سلیمانی نه وهنده سهیر بوون له منیان نه ده کړی چونکه وهک
خه لکی سلیمانی قسم ده کرد، کاک عه بدوللا پتی ده فروشتن نهو به
مهریوانی قسه ی ده کرد به سق قاتی نرخ ی من که چی لهویان ده کړی
له منیان نه ده کړی.

نهو ماوه یه ی که مامه وه ناشنایه تی ته واومان په یدا کرد له گه ل مهریوان
و مهریوانیه کان و مالی کاک عه بدوللا دا، ماوه ی ۸ مانگ له مهریوان
دوکانم هه بوو دوو جار چوومه وه بو سلیمانی.

له مزگه وته کانی نهو ی دا به دوا ی زانست دا ده گه رام بیستم که ته نها
فه قییه تی له کانی سانان، له هه ندیک جیگا زانست ده خویندریت، چووم
ماوه یه ک بو کانی سانان و له خزمه تی ماموستا کانی سانانی بووم، ماوه ی
چهند هه فته یه ک له خزمه تی بووم، به هوکاری ئیش و کار نه متوانی
بیمنمه وه، مالی ناواییت و دهره جه ی عالی بیت به منی نهوت تو وه هابیت،
سیقه ی پیم نه بوو ئیتر گه رامه وه بو مهریوان.

مزگه وته کانی مهریوان له جیاتی ته فسیری قورئان شهرحی شیعره کانی
قانعیان ده کرد، مه لاکانیان زور نه خوینده وار بوون زانستیان لانه بوو
هه لبهت به گشتی نالیم، چونکه زانای زور پایه به رزیشی تیدابوو، به لام
دهستی من نه ده کهوت له دیتها ته کاندا بوون و له ترسی ئیران خو یان
ده رنه ده خست.

پوژیک له بازار دا ده گه رام له شاری مهریوان له جیگایه ک پتی ده و ترا
داروخانه، (ئیرانم) بینی له گه ل چهند کچیک ی هاوړتی تریدا، خه ریک بوو
بروم به لایاندا، دوا ی له دلی خو مدا وتم: بابه خو تو لای خو ی موسلمان ی

مهمله که تی عیشق

عهیب ناکهیت باوکی شهریکته و هیچ نه بیّت له ماله که یان دا نایتکت
خواردوو.

ئینجا تۆپه لێک ریش به ملاولای پروومه تهوه بوو ژیر چه ناکه شم
که میکی ههر پتوه بوو شهرمم له ریشه ته نکه که ی خوّم کرد.

گویم پێ نه دا و پۆیستم خوّم هه له کرد.

که میك پۆیستم، و له دواوه یه کێك ده لیت:

ئاغای خوسرهوی، ئاغای خوسرهوی، ئاورم دایه وه ته ماشا ده که م
(تیرانه)! وتم: فهرموو خانوم دهنگو باستان که سوکاری مه حته ره م هه موو
باشن؟

تیران: زۆر مه منونه م ئاغا خوسره و تو باشی؟

بفه رموو له خزمه تدم، (تیران خانوم) (که ده یووت ئاغا خوسره و
ئه وه نده به ده می خوۆش بوو خه ریک بوو بلیتم توخوا سێ چوار جاری تر
بلی خوسره و، ههر به منیان وتوه خه سه ره رقم له ناوه که م بووه، نه مزانیوو
ناوه که م ئه وه نده خوۆشه به ده می تیران).

تیران: وللا هیچ ههر هه زمکرد بيم بو لات له گه ل کۆمه لێک هاو پیم
بووم، وتم ده چم بۆلای ئه و دۆسته م ئاغا خوسره و.

منیش کردم به زمانی سلیمانی و وتم: به سلیمانیانه (تیران خانوم)،
وه ی قوربانت بم بفه رموو له خزمه تم برۆین بابچین (له بویه ک). _ بخۆین
(له بوو شیلمه که ی لای خوّمانه، تیرانی پتی ده لێن له بوو).

تیران: باشه بابروین.

باسی ئەصفه هان و دانشگام لێپرسی هەندێك موحامەلە، بەلام خوا
ئاگاداره هەرچی گەنجی ئەو مەریوانە بوو مۆرە ی لێدەکردم، منیش خۆم
بە پاشا دەزانی!

لە خۆمەوه دلم زۆر خۆش بوو زۆر فشه کەرانهش دەپۆستم ئەودەمه
هەرپەتی جوانی تەمەن و هەرزەکاریم بوو، گیرفانیشم پر بوو لە پاره.

لەگەڵ ئەوەش دا خواناسی و دینداری لە دلمدا پوو بوو، بەلام یاخوا
مرووف موحتاجی دەستی جوان نەکات، مالم (تیرانیشم) ئاواکرد ئەوەندە
جوان بوو منی سڕ کردبوو.

تیران: ئاغا خوسرەو مەریوانت پێخۆشه؟

وتم: نەك مەریوان (تیرانیشم) خۆش دەوێت!

(تیران) دەستی کرد بە پێکەنین، جەدن (بەراستە).

بەدەم خۆمەوه هەر دەموت: تاوانی من نییه کە شێتم، نیگای چاوی
ئێوه بوو نەیهیشت من ئاقل بـم.

جاریکی تر دووبارەم کردەوه هەناسەم هەڵدەکێشا و بیرى دالیاـم
دەکەوتەوه و دەموت: تاوانی من نییه کە شێتم، نیگای چاوی ئێوه بوو
نەیهیشت من ئاقل بـم.

تیران: خوسرەو ئەوه ئەلێی چی؟

مهمله که تی عیشق

له دلی خوّم دا وتم به خوا ئاگاهکش نه ما پله یه ک بهر زتر بووینه وه، وتم:
(تیران) قسه یه ک له دلّم دایه چه زده که م پیتی بلّیم.

تیران: ده زانم چیه!

وتم: چیه؟

تیران: ده ته ویت بلّیت با ئاشنای یه کترین (به مهربوانی واتا په یوه ندی
درووست بکه یین)

وتم: به لّی به دنیاییه وه با ئاشنابین، من چه ز به دۆستایه تی تۆ ده که م،
به لام ده مه ویت زۆر به راستگو یانه پیت بلّیم ئه لّین پیاو به چاو ئاشق
ده بیت ژنیش به دلّ.

منیش ده لّیم ههر پیاویک به چاو عاشق بیت قور ده کات به سهر دلی
ژندا، ههر ژتیکیش دلی خسته بهردهستی پیاو توشی جه لّته ی ده کات.

ئه گهر پّچه وانهش بوو یه وه پیاو به دلّ ئاشق بوو، هه موو پّی ده لّین
(الفاتحه).

یان هیچ تینه گه یشت یانیش خو ی له من گیل کردو پّیده که نی، به لام
ئه وه نده جوان بوو خوا خوا م بوو نه یبه مه وه بۆ مالی خو یان بۆ گه پره کی
دارسه یران.

گو یّم له بانگی شیوان بوو خوا ی گه وره کردی تۆزیک هۆشم هاته وه
به بهر خوّم دا، بانگه که م ده وته وه، که چی (تیران) پّیم پّیده که نی، ویستم
تو وپه بسم لّی ئه وه ندهش جوان بوو دلّم نه هات، ناچار وتم: گهر ئه وه چاو

و برۆت بیت ناز و عیشهوت ههر ئەمه..الوداع ئەی زوهد تهقوا الفراق
ئەی ئەقڵ و دین.

ئیران: ئیژی چی؟

وتم: ئیران گیان ئەلیم گەر ئەوه چاو و برۆت، بیت ناز و عیشهوت
ههر ئەمه..الوداع ئەی زوهد تهقوا الفراق ئەی ئەقڵ و دین.

ئیران: دەم خوۆش خوسره و گیان.

ئیر وام زانی به ئاسمانهوه بآلم گرتووه.

تا نزیک مآلی خوایان بردمهوه، به دەم گۆرانیهوه به پریگا وه هاتمهوه
بۆ مآلی خزمه کانم و ئەو ئیوارهیه له خوۆشیدا گۆرانی کاکه ژیرم
(د.حوسین)م دهوت و دهستم خستبووه گیرفانه کانم.

که ده لیت:

دنیابه به مهرگیش بیت ئەم نیکاره جیناهیلّم دلم بولبولی شهیدایه
ئەم ههواره جیناهیلّم....

گه یستمهوه مآلی خزمان و له گه ل کورپکی ئامۆزا زامدا دهستم کرد به
قسه کردن و وه زعه کهم بۆ باسکرد.

ئامۆزا زا کهم وتی: نیوهی کورپی مهربوان خووی داناوه بۆ ئەو کچه، ئیستا
عیراقیهک بیت و ئاوا به ئاسدانی بیات جا خو هه موو مهربوان شیت
ده بن.

مهمله که تی عیشق

ئامۆزگاری ئه وهی کردم که بچمه داوای و بیهیتم.

منیش فیکره که م پێباش بوو...

ماوه یه کی به سهرداچوو ئیواره یه کیان له زریاره وه ده ها ته وه بو
مه ریوان ویستم بچم (تیران) بیینم، به ناوی ئه وهی بزانه کاک عه بدوللا له
ماله وه یه، که چووم له ده رگام دا خووی ها ته ده ره وه.

وتم: ئه زیزی دل... به یانی وه ره بو لای داروخانه له وی یه کتر ده بینین
کارم پێته.

تیران: فره خاسه، هه ندیک قسه ی خو شم بو کرد و ئه ویش هه ندی
قسه ی بو کردم.

وتم: بلێ ئاغا خوسره وه.

تیران چه ند جار وتی: ئاغا خوسره و، ئیتر پویشتم.

ها ته لای داروخانه وا خووی گوپیوو... من پێم شهرم بوو له گه لی
بکه پێم، ئه تر سام (هه یه ته تی ئه مر بمعروف نه هی عه ن مونکه ن) له
مه ریوان بمگریت.

ئه وه نه ی تر شیتی کردم کاتیک وتی: چیت گه ره که ئاغا خوسره و؟

وتم: ده مه وی ت بته یتم و بته که مه بووکی ئامینه خانی دایکی ئاغا
خوسره و.

(تیران) هه موو گیانی پێده که نی، پازی بوو.

بهلام وتی خو ئاساییه دانشگاه تهواو بکه م؟

وتم: هه زده کهیت پرۆفیسۆریش بخوێنه.

به خوشحالیه وه هه لساين و به ره و مال چووينه وه خوشترين پۆزی
ژيانمان بوو، باسی درووست کردنی مال و منداڵ و ناوانی منداڵمان
ده کرد، تا جیابوینه وه له یه کتری نه و ئیوارهیه.

شه و له گه ل ئامۆزایه کی باپیرم قسه م کرد به ناوی حاجی سه عید خوا
لی خوشبیت که بچیتته داوای بۆم، حاجی سه عید یه کیک بوو له پیاوه
ناوداره کانی مهربوان.

بۆ به یانی ناردم بۆ لای کاک عه بدو ل لا و وتبووی من هیچ لایم نییه و
خوسره و کوپکی باشه، به لام با پرس به کچه و دایکی کچه بکه م.

منیش چوومه وه بۆ سلیمانی له گه ل باپیرم قسه م کرد و نه و پتی
خوشبوو، به لام سبحان الله دایکم و نه نکم کهوتن به قینا.

نه نکم نه یوت نه و کچه تیوه پشکنه بێنی به قه پ نه و چرم، له ترسی
نه نکم هه ر باسم نه کرده وه، دایکم نه یووت کچ ده ست ناکه ویت له ئیران
ژن دینیت.

هه رچۆن بوو دایکم رازیکرد به قسه ی لووس و خو بردنه
پیشه وه... باپیریشم وتی نه نکت دانی بۆ خۆم.

که پامه وه بۆ مهربوان تا له وێ کاره کان رێک به خه م و بنیرم به شوین
که سوکاردا و بێن بۆ مهربوان.

حاجی سه عید نارد بووی به شوینم دا وتی: وهره بو مالمان، که چووم
بووی باسکردم دایکی (تیران) داوای خانویه که ده کات له مهربوان بیکرم و
بیکهم به ناوی (تیران) هوه، ئه مه بو من ئه وهنده قورس نه بوو، خانوو له
تیران زور گران نه بوو، به لام ئه یووت موالیده که ی چهنده ده بیئت ئه وهنده
لیره ی شاهنشاهی بو بکه یت به پشتوینی ئالتوون، ئه مه یان زوری
ده ویست و توانام به سهریدا نه ده شکا، ۱۳۶۰ لیره ده کات که
موالیده که یه تی، واتا به سالی زایینی ۱۹۸۲ ده کات یان ۱۹۸۱ به باشی بیرم
نه ماوه.

زور بیتاقت بووم وتم: حاجی گیان ناتوانی قسه ی تیا بکه یت؟

له راستیدا حاجی سه عید ئه و بنه ماله یه ی خوش نه ده ویست، حه زی
نه ده کرد خزمایه تیان له گه ل دا بکه ین، چونکه کاتی خو ی ئه و بنه ماله یه
کچکیان خواست بوو له بنه ماله ی حاجی سه عید و که پورزای بوو
میرده که ی کوشتبوو ی، حاجی سه عید و ئه وانیش کوشتبویانه وه له جیکادا،
نیتر خو ین به خو ین کو تایی هاتبوو به و کیشه یه.

حاجی سه عید وتی: نه وه لالا باوه گیان واز له و کچه بیته و له بنه ماله ی
خومان بیهیته، کیت ده ویت بو ت داوا ده که م چوار پینجیکی بو هه لدام
وای ده زانی ته ماته و بامی ده کرم.

منیش نه چوو به می شکمدا خو م هه لسام چوومه لای کاک عه بدوللا.

وتم: ۱۳۶۰ لیره به هیچ که س ناکریت، به لام ئاماده م پشتوینی ئالته نی
بو بکه م، با ئه ویش بکاته ماره ییه که ی.

كاك عەبدوللا وتى: زۆر باشە، من قسەى لە گەل دەكەم و رازى دەكەم.

پاش ماوەيەك كاك عەبدوللا وتى پازىم كردوو هەولئى خۆت بدە.

زۆر خۆشحال بووم گەپامەووە بۆ سلیمانى و خەریكى پاره كۆكردنەووە
بووم بۆ ئەوەى مائىك لە مەريوان بكړم و باپىرىشم لە هەولئى ئەووە دابوو
هەندىك پارهى ترم بۆ دابىن بكات بۆ پشتموینهكە، دەيزانى زۆر حەز لە
كچەكە دەكەم، منىش پالم لیدا بوەووە بە ئاسانى ئىشەكانم دەكرد، وتم
جارئى كچەش لە يەكى زانكۆيە زۆرى ماوہ.

هاوړپيەكى خۆم كە خۆم فترم كردبوو بىته ئيران و كەرسته و شتومەك
بكړيټ كورې باشە، چوو بوو داواى و دابويان بهو كە لەمن دەولەمەن تر
بوو ديار بوو ئەو زووتر پارهكەى دابوو پارهى نامادە بوو، وەك خويان
دەلن ماشينيكيشى كړيوو بۆ باوكى.

(ئيران) يش پازى ببوو شووى پينكات!

كە من چوومەووە بۆ مەريوان كاك عەبدوللا قسەى لە گەل كردم وامزانى
هاوكارىم دەكات، كەچى وتى ژن هينان و شوو كردن قيسمەت و نسيبە،
حاجى سەعيد_يشم لە گەل بوو قاقاي خۆشى لىئەدا حاجى زوو زوو بە
كاك عەبدوللاى ئەووت بە راستى وايە برا بەخوا وايە قيسمەت و نسيبە
لايە هەرباسيشى مەكە.

منىش زۆر بىزار بووم لە ژيانى خۆم، هيچم نەووت و هيچيشم پى
نەدەكرا، هەلسام ئەوانم بە جيهتشت و چووم بۆ زرييار، ئەگەر ترسى خوا
لە دلّم دا نەبوايە ئەو كاتە خۆم دەخستە ناو زرييار.

مهمله که تی عیشق

ئەم شیعەرەم لەسەر دیواری داروخانەی مەریوان نووسی، لەگەڵ
کۆرەکەی حاجی سەعید دا، ئیتر مەریوانم بەجۆ هێشت بەرەو پەزایە
کەوتە پێ بۆ تورکیا هەر نەچوو مەووە بۆ سلیمانیش.

ئەمەش دەقی شیعەرە کە یە:...

ئەستێرە ی فرمێسکە کانت هەلپێژە باوەشی مەووە
ئەمە وێت ئەم شەو هەموو ئەلما سەکان بۆ من بێت
با شەونم بێم بە سنگی گولەووە بمتێمەووە
کێ نالێت بە یانی زوو پۆزی جیا بوونەووە یە
ئاوێنە ی چاوە کانت لە بەردەم دابنێ
مرۆف دەبێت لە تەنهاییدا هاو دەم هاو نەفەسی بێت.

بەرەو پەزایە پۆیشتم قاچاخچیم گرت بۆ تورکیا و گەیشتمە سەلماش و
لەوێشەووە قاچاخچی ترم دۆزیووە بۆ وان و ئەنقەرە، لە پێگا گیرام لە
بەتمان، سنورداس کرامەووە بۆ سلۆپی...

چیرۆکی نۆیه م

(سنورداش و گه پانه وه بۆ ئهسته مبول...)

سنورداش کرامه وه بۆ سلۆپی بۆ لای براده رانی پارتی، گرتیانم له دههۆک و زیندانی کرام به بیانووی ئه وهی پاس ئامادده نییه ههفتهیه ک له زیندانی دهگۆک مامه وه، دوا ی ناردیانم بۆ ههولێر و بۆ ئاسایشی گشتی، من و ٥٦ کهسی تریان کرده هه مامیکه وه له ئاسایشی سلیمانی.

ئه وهی خه لکی ههولێر بوو دوا ی لێ پێچینه وه ئازادکرا، ئه وهی ناسیاوی هه بوو ئازادکرا.

من و چه ند که سێک ماینه وه له هه مامه که دا، منیش هیچ پێناسێکم پێ نه بوو.

یه کێک له ئاسایشه کان ها ته ژووره وه، ئه وهی پێی بلێن ئه خلاق و ره وشت که پامه ت نه یوو به جێتودانه وه.

وتی: با به هادین بێته دهره وه، منیش قسه م نه کرد ئی من ناوم خه سره وه، هاواری کرد با (به هادینی فه ته کوپه) بێته دهره وه، منیش هه ر قسه م نه کرد ته ماشام کرد هه موو ئاسایشه کان ته ماشای من ده که ن، به جێتودان وتیان وه ره دهره وه هه ی پیاوه حیزه که ی سالار عه زیز!

وتم: کاکه له گه ل متانه؟

مهمله که تی عیشق

وتیان به لئی تۆ نه لئین هه ی جه لالی بی نه خلاقى وا و وا لیکرا و ئیتر
جنیو به خۆم و خوشک و دایک.

هه رچی وتم کاکه به خوا من ناوم خه سه وه ناوم به هادین نییه، هیچ
نه یخوارد.

پشتملیان کرتم تفهنگ له سه ر سه رم بوو بردیانم بۆ ژووریک کورپکی
موفه وه زى لیبوو.

موفه وه زه که: ناوت بلئی؟

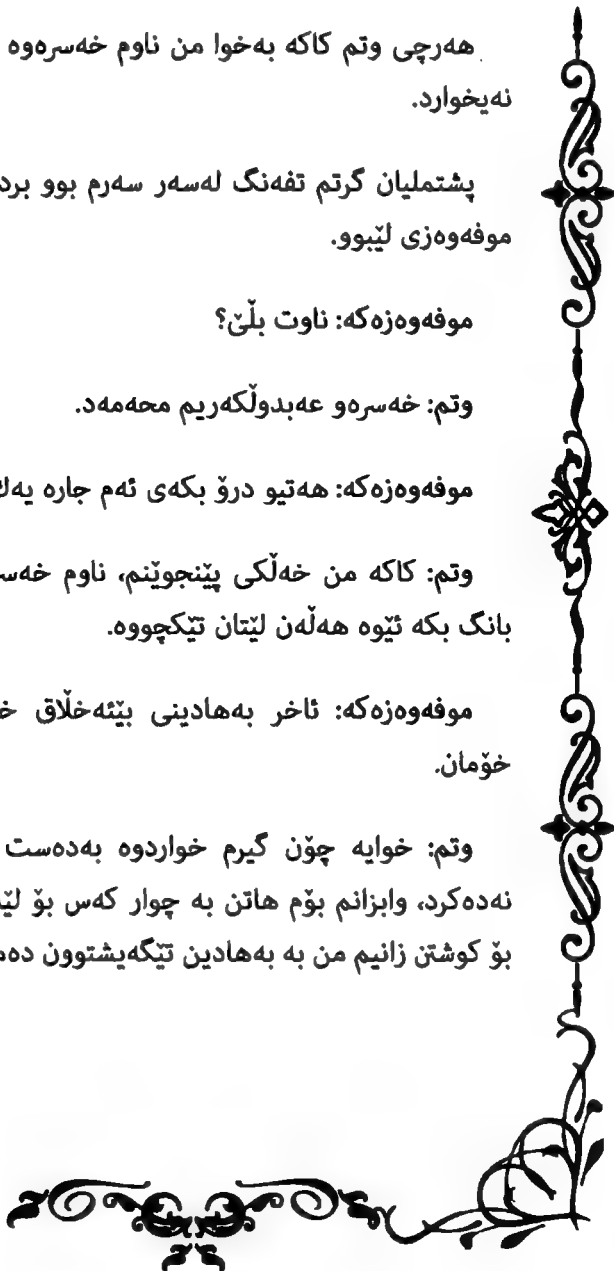
وتم: خه سه رو عه بدولکه ریم محه مه د.

موفه وه زه که: هه تیو درۆ بکه ی ئه م جاره یه ک فیشه کت پتوه ئه نتم.

وتم: کاکه من خه لکی پینجوتیم، ناوم خه سه وه که سیکی پینجوتینی
بانگ بکه ئتوه هه لهن لیتان تیکچوو.

موفه وه زه که: ئاخى به هادینی بیته خلاق خه لکی پینجوتینی! ئه زانین
خۆمان.

وتم: خوایه چۆن گیرم خواردوه به ده ست ئه مانه وه، هه ر پروایان
نه ده کرد، وایزانم بۆم هاتن به چوار که س بۆ لیدانم، منیش خۆم داناوو
بۆ کوشتن زانیم من به به هادین تیکه یشتوو دهموچاو مان وه ک یه ک بوو.

خوای گه وره کردی که ماله ره شی کۆنه ره فیکم که هه زی له به یان بوو
خوی کرد به ژوورا، ئیتر وتم کاکه نهو کوره من داناسیت لئی بهرسن من.
کیم؟

که ماله ره ش: ده یناسم ناوی خه سه وه و کوپی گه ره کی خۆمانه، به لام
جه لالییه کی پیسه، به پیکه نینه وه.

له راستیش دا نه بهیشت لیم بدن، به لام ههر بیته خلاقى نواند داواى
قاپى عاره قى لیکردم که ببیته که فیلم.

وتم: پاره م پینیه.

وتی: به رتنامه تا بۆم نه کریت.

وتم: عاره ق هه پاره م بۆت ناکرم.

که چی ههر نه بوو به که فیلم.

بردیامه وه بۆ زیندان، سوچه دی شوکرم برد بۆ خوا که نه جاتم بوو
له دهستی نهو جه لادانه.

دهمه و ئیواره بوو له پر ئاسایشیک هاته هه مامه که وه من هه موو گیانم
عاره ق بوو.

وتی: خه سه وه بیته ده ره وه، قۆلی گرتم برده می بۆ ژووری جیگری
به پیره به ری ئاسایشی سلیمانی، خۆنده مه وه ژووره که وا نوسرابوو.

چوومه ژووره وه پیاویکی قۆز هه لسا له به رم.

مهمله که تی عیشق

وتی: خه سره و من ده ناسی؟

وتم: نه وه لّلا قوربان نا تناسم.

وتی: من شیخ فازیلیم، نه زانم تۆ جه لالیت و باوکیشت هر جه لالی
بووه ئیستا نه تبهین بۆ ئاسایشی ئاکری، به لام هر پیم پیده که نی.

له راستیدا منیش نه ژنۆم شکا.

تۆزیک ی پتچوو وتی: برسیته نییه؟

منیش تف له ده ماما وشک بووه، یه که ههفته یه نانم نه خواردوو له نانه
رهقه و شتی ساده به ولاره، دوو پۆزیشه هیچم هر نه خواردوه بیجکه له
ئاو، و تم نا سوپاس.

شیخ فازیل وتی: خو هر نه تبهین بۆ زیندانی ئاکری بۆ نان ناخویت؟

زیندانی ئاکری پیستری زیندانی پارتیه، یه کیتیه کانیا ن تیدا زیندانی
ده کرد، لای یه کیتیش زیندانی قه لّچوالان هه بوو بۆ پارتیه کان.

چارم نه ما و تم: باشه سوپاست ده که م.

شیخ فازیل وتی: چهز له چی ده کهیت بۆت بینن؟

وتم: هه رچی بیت خوا نه ییریت.

شیخ فازیل. ئاسایشیکی بانگ کرد و وتی: بیبهن بزنانن چی ده خوات.

مینان برد بۆ جیگایهك هەر له ته‌نیش‌ت ئاسایشی سلیمانی له‌سه‌ر
شه‌ستییه‌كه‌، ناوی مه‌طعم (لیره) بوو.

چووم تیر و پر هه‌مه‌رگر و که‌صم خوارد، ئاسایشه‌که‌ش ته‌ماشای
ده‌می ده‌کردم منیش له‌ داخا نه‌مووت بخۆ، چونکه‌ من خۆم دانا‌بوو بۆ
زیندانی ئاکری، دوا‌ی نان خواردن که‌راند‌میانه‌وه‌ بۆ ناو ئاسایشی گشتی،
ره‌وشه‌که‌م به‌لاوه‌ سه‌یر بوو.

شیخ فازیل سواری سه‌یاره‌که‌ی خۆی کردم، له‌ دواوه‌ دانیشتم
پاسه‌وانتکی له‌گه‌ڵ بوو له‌ پێشه‌وه‌ دانیش‌ت، منیش به‌ته‌نها له‌ دواوه‌ و
خۆشی سه‌یاره‌که‌ی لێده‌خو‌ری، سه‌یاره‌که‌ش (ئۆل‌دزمۆبیل) یکی سه‌ی بوو،
به‌ بیرما هات په‌لاماریان بده‌م، به‌لام هه‌رچی ته‌ماشام ده‌کرد پرێزگرتنه‌ نه‌ك
زیندانیکردن، دانم به‌خۆم داگرت و هه‌یچم نه‌کرد.

بردمی بۆ که‌ره‌کتیک له‌ هه‌ولێر له‌به‌رده‌م ده‌رگای مالێك دا دایه‌زاند‌م
مامۆستا سه‌ید ئه‌حمه‌د پێنجوێنی هاته‌ ده‌ره‌وه‌ و به‌خێرهاتنی کردین و
وتی کاک خوسره‌و گیان به‌خێر بێت بابچه‌نه‌ ژووره‌وه‌.

منیش ده‌ستیم ماچ کرد، چونکه‌ وه‌ك خالمان وایه‌ جه‌نابی مامۆستا
سه‌ید ئه‌حمه‌د.

زۆر به‌گه‌رمی خولکی کاک شیخ فازیلی کرد و وتی: نانی ئیواره‌ ئاماده‌یه‌
فه‌رموو! شیخ فازیل هاتوو چووینه‌ ژووره‌وه‌ ته‌ماشاده‌که‌م دایک
دانیش‌توووه‌! به‌لام من تووشی شۆك بووم.

مەملەكەتى عىشق

شىخ فازىل: كاكە خەسرەو، من لە شارۆچكەى سەيدسادق تەنزىمى
باوكى تۆ بووم ئەو دەمە من كۆمەلەى پەنجەران بووم تىستا پارتىم! ھەر
پىدەكەنى و ئەيووت چاكم ترساندى!

پاشان بەردەوام بوو فەرمووى: باوكى جەنابت منى درووستکرد منىش
پرز و حورمەتم ھەيە بۆ ئامىنە خانى داىكت، ئەگەر ئازارپىش درابىت لاي
ئىمە داواى لىبوردن دەكەين، خۆت دەزانى پەوشەكە چۆنە و پارتىش
دوژمنى زۆرە.

منىش زۆر مەمنوونى كاك شىخ فازىل بووم جىگىرى بەريوہبەرى
ئاسايشى گشتى، ئەودەمە بەريوہبەرى ئاسايشى گشتى ناوى فازىل مەلىح
بوو.

ئەو شەوہ لە خزمەت مامۇستا سەيد ئەحمەد دا بووين، بۆ بەيانى من
و ئامىنە خانى داىكم گەپراينەوہ بۆ سلىمانى.

ماوہى مانگىك لە سلىمانى مامەوہ، ديسان لىمدايەوہ بۆ توركياء،
ئەمجارەش سنور داش كرامەوہ، بەلام لە ئىرانەوہ لاي پارتى نەبوو.

جارىكى تىرش بىريارم دا بچمەوہ توركياء، لە كۆتايدا گەيشتمە
ئەستەنبول.

قاچاخچىەكان ناويان دانا و بەكر و عوسمان بوو، لە پىگا بوو بەشەپم
لەگەل دانەيەكيان دا كە جىنيوى ئەدا بە خەلك، پەلامارىم دا و وتم:
ئەمجارە جىنيو بەدى لىرەدا كەپامەت دەشكىتم، زۆرىكىش لە نەفەرەكان
پشتى منيان گرتو قاچاخچىەكان قسەيان نەكرد! بە ئاسايى وەرمگرت

نه مزانی ته مانه هه موو سه رو بونی یه کترن وایان دانابوو که من که شتمه
ته سته نبول لیمبدن.

ته و ئیواره یه که که یشتینه ته سته مبول شه ش قاچا خچیم لیکو بوو یه وه
که وره که یان ناوی ئاریه سوور بوو.

ئاریه سوور، عوسه شه ش په نجه، دلّه شه روا ل پیس، دانای عه بلی
عه بان، به کری سه عۆله و یه کیکی تریش بوو نه مده ناسی.

کوړیکی لیبوو ناوی کاک عوسمان بوو زور به ریز بوو ته وانیشی ده ناسی
و منیشی ده ناسی له پیکادا نو یژم ده کرد ههستی ده کرد ته نه زول نه ده کرد
و خه ریکی ماستاو کردنیش نه بووم، بویه ریزی لیده گرتم له و ئی ناگام لیبوو
نه یه یشت هیچ کاریک بکه ن، هات چپاندی به گویمدا وتی: ته که ر
جنیویشیان پیدای قسه مه که ته یانه ویت لیت بدن.

بیجگه له و شه ش که سه هه ریه که چه وره یه کی تریشی له گه ل بوو،
منیش زانیم دهره قه تی ته م هه مووه نایه م شه ری خو ترین ناکه م، به لام
سه ری ماره که ئاریه سوور بوو، له وه په ست ببوو که وتم نابم به نه فه ری
تو نه فه ری هیوای قوماشم، رقی له هیوا بوو، هیواش پینجوینی بوو و کونه
پیشمه رگه بوو له گه ل باوکم.

که هاتن چوومه نزیك مه طبه خه که وه چه قویه کم گرت به ده ستمه وه،
چه قوی شت پاکردن بوو، خو م سه رقآل کرد به شت چاکردن، ته وانیش
زانیان خو م ئاماده کردووه.

مەملەكەتى عىشق

وايان دانابوو كە شەو ھاتنەو ھە بۆ خواردنەو، ئەو كاتە لىم بدەن و
كەرامەتم بشكىنن.

(مالى كاك عوسمان ئاوايىت) وتى: كاكە بەخوا تۆم خۆشەوئىت، بەلام
ئەمان ەكەرامەتت دەشكىنن يان دەبىتت تەھمول بىكەيت يان دەبىت
لىرە پاكەيت.

بەمنيان وتو ھاگات لە خەسرەو بى رانەكات شەو ئەيكەين بە مەزەي
خۆمان، منىش بۆ خوا پىت دەلىم پاكە.

زۆر مەمنونى بووم، تەنھا كراسىك و پانتۆلىكى كابۆم لەبەردابوو، ھىچ
پارەشم پىننەبوو، داواى ۵۰۰ دۆلارىشم كەردبوو بەناوى ئەو قاچاخچيانەو
بىت كە ئارىيە سوورە، فرىا نەكەوتم ئەو پارەيەم بەدەست بگات،

لە شوقەكە پامكردە دەرەو ەنەمدەزانى بۆكوئى بچم، ھىچ جىگايەك
شارەزا نەبووم، ئەستەنبول زياتر كە ۱۸ مليون كەسە، يەكەم جارمە بىمە
ئەستەنبول مانكى نۆيە بە شەودا ئەستەنبول زۆر ساردە.

گەپام زۆر گەپام كوردەم نەبىنى، بەسەر ئەو جادانەدا گۆرانى ماملى و
ھەسەن زىرەك چىم لەبەر بوو ھەمووئىم وت، ھەموو تورك تەماشاي
دەكردم يەك كوردەم نەبىنى، چوومە مزگەوت بۆ نوژنەكان بە عەرەبى
قسەم دەكرد، يەك مەلا عەرەبى نەدەزانى.

شەو ساردە و يەك كراسم لەبەر دايە سەرمامە ھەلدەلەرزىم، پارەم
پىننىيە و برسىمە كەس ناناسم، تۆرە بووم سوئندم خوارد دەچمەو
كوردستان تۆلە لەو قاچاخچيانە دەكەمەو.

ئاگر لە چاوم دەباری، بپریم دا خۆم تاسلیم بکەمەو بە پۆلیسی
ئەستەنبۆل بۆ ئەوێ بگەرێمەو سلیمانی.

(پۆلیشتم سەیارەیکە پۆلیسم بینی و چوومە لای) وتم: بەن ئیراکیم،
پاسپۆرت ماسپۆرت یۆک.

ئەوێندە فێر ببووم، کابرای پۆلیس هەر جوابیشی نەدامەو!

منیش خۆم تورە کرد و ئەو پرستە سەرکۆیلاک شکاوم دووبارە کردەو،
زانی هەڵدەلەرزم لەسەرماندا زۆر پیاو بوو پۆلیسەکە وتی: برۆ ناو
سەیارەکە و دانیشە.

ئاگام لێبوو دەستی کرد بە جیهاز کردن بە تورکی و دای بەیەکدا و
باسی منی دەکرد و عێراقی و پاسەپۆرت و لەم جۆرە قسانە، هەستم کرد
مەزوعەکە منم.

ماوێ چارەکیک لە ناو سەیارەکە دا بووم ئەوێندەم نەزانی پۆلیسیکیان
هات.

وتم: ئێستا دەمبات، بەلام یەک دنیا پسکیت و چۆرەک و سمیتی بۆ
هێنەم، خواردنێکیان هەیه وەک نان وایە خەرە کونجی پێوێه پێی دەلێن
سمیت، ۸ ملیۆن لیرە دامی! ئەوکاتە ۸ ملیۆن لیرە زۆر بوو، هەر ۱۰۰
دۆلار لە تورکیا ۳۳ یان ۳۶ ملیۆن لیرە بوو.

سمیت و بیسکیتەکەم وەرگرت و پارەکەم دایەو، کە چی دوو
ملیۆنتری خستە سەری.

مهمله که تی عیشق

وتی: ئەو ١٠ ملیۆن وەك بلیت پازیت؟! منیش بەلامهوه سهیر بوو،
که چی وتی: دابهزه به ئینگلیزی، ئیمه پۆلیسی ترافیکی واتا مرور بوون.

وتم: ئەی ناتوانن به پۆلیس بلین بمکرن و بمگه پیننهوه بۆ عێراق؟

وتی: با تهلهفۆنم کردوو ئیستا دین ئەت بهن.

خۆشحال بووم بهس بۆ ئەوهی بگه پیمهوه کوردستان و تۆله لهو
قاچاخچیان بهکه مهوه.

سه یارهیهك هات به لوره لور و منیان برد بۆ جیگایهك ناوی قهره قول
بوو که چوومه ژوورهوه شتیک زلی که چهڵ دانیشتبوو، له دهرهوه منیبینی
وتی: سن په که که؟ ده موچاوی لهوه ده چوو که مانگا جویبیتی، ئەوهنده
چرچ و لوچ و ترسناک بوو، ههر زیرهم کرد که وای وت!

وتم: ئەکههك_ ئەکههك واتا (نان)، ئەویش ههر دهیوت په که که.

منیش ده موت: ئەکههك.

موتهر جیمیکی کرمانجیان هینا و وابزانم ١٥ بۆ ٢٠ کهس لهو ژووره دا
دانیشتبوون هه مووی دهره جه دار و که چهڵ سهیری منیان ده کرد.

منیش له ناوه راستیان دا وه ستابووم، ئینجا وه ره خه سهرو دلت شهق
نه بات و زیره نه کهیت و پینشت بلین په که که.

پرسیاریان کرد منیش به راستگویی باسه کهم کرد ئەوهی پرویدا بوو
کێرامهوه، سویند به خوا شویننه کهم بزانیایه کوئیهو بچومایه تهوه سهری،

هه موو ئه و قاچاخچيانهم به خۆمه وه سنورداش ده كرده وه بۆ تۆله
سه ندنه وه لىيان له سلّمانى، ئه وه ندنه توره بووم.

دواى كه وه زعه كه يان زانى چيه، ئه وه ندنه زانى گه و ره يه كيان
هه لسا به سه رپى.

(له دليغۆم دا) وتم: به خوا ئهم سه گبا به به ده ستى خۆى ته عزيزيم
ئه دات پىم بپروا ناكات.

كه چى ده ستى كرد به گىرفانيا دنيا به ك پاره ي ده ره ئىنا، ئه وان ه شى
دانى شت بوون هه موو ده ستىيان كرد به گىرفانيا ندا و پاره يان ده ره ئىنا.

وابزانم سه فته يه ك پاره يان دامى، دواى بژاردم بۆم ده ركه وت ٨٠ مليون
لي ره يه.

پيا وه گه و ره كه نامه يه كى بۆ نووسيم له سه ر وه ره قه يه ك و دا به ده ستم
به كرمانجه كه ي وت بيه بۆ ئه كسه راي.

كرمانجه كه بردمى تا توپقاپى و له و ئوه سوارى پاسى ئه كسه راي كردم
و به سايق پاسه كه ي وتبوو بمبا ته ئه كسه راي لاي وه طن جادده نزيك
يابانچى شوعبه.

سايق پاسه كه: له م رىگايه وه بپۆ ئه چيته وه طن جادده، ئه وه يابانچى
شوعبه يه ئىتر ئه تبه نه وه بۆ عىراق.

نازانم بپۆم يان نه پۆم، به لام هه ر توره م گىرفانىشم پره له پاره و به
ئه قلى خۆم وامزانى ئه و نامه يه كه كابرا بۆى نووسي بووم، ئه دره سه به لام

مەملەكەتى عىشق

نىشانى ھەركەسم ئەدا دەستى دەكرد بە گىرغانىدا و تۆپەلىك پارەى دەدامى.

لەوانەيە لە ۱۰ كەسم پىرسىيىت ئاتومىدىيان نەكردووم ھەر يەك دوو ملىۋىيان ئەدامى.

ھەر كەسىكىشم ئەبىنى پىتم ئەوت: وەطن جاددە يابانجى شوعبە، ئىتر وردە وردە ناردىانم، ئەو كاغەزەشم نىشانى ھەركەس ئەدا لە ملىۋىتىك لىرە كەمترىان نەئەدامى!

نىوہى شەوہ لە ئەسكەراى لە بەردەم مېترۆكەدا دوو سەيارەى پۆلىسى لىبوو، چوومە لايان و وتم: بن عىراقى پاسپورت ماسپورت تۆك، وتيان نەچىتەوہ بۆ عىراق سەدام ئىعدامت دەكات!.

ئەو شەوہ لە ناو سەيارەى پۆلىسەكان دا خەوتم، ئەوانىش كە نامەكەيان بىنى دەستيان كىرد بە گىرغانىان دا و پارەيان دامى، بەيانىش بەيەكەوہ ناغان خوارد و دوايى بە سەيارەى خۇيان بردىاغە بەردەم ياباجى شوعبە.

چوومە ژوورەوہ سلاوم كىرد، يەك كەس ولامى نەدامەوہ، تەماشاي دوو گۆلىان دەكرد دواى ۱۰ دەقىقە يەككىيان رەحمى جولاً وتى: چىت دەوئىت؟.

قەوانەكەم لىدايەوہ بەن عىراقى پاسپورت يۆك، نامەكەم نىشان دا و وتى يىبەن بۆ سجن.

وتم: ئۆخەي گەيشتم بە ئاواتاکای خۆم.

کە چووم پر بوو لە کورد، پەفیقێکم بینی وتی: ئەوە بۆ گیراوی؟

وتم نه گیراوم خۆم هاتووم، ئەویش خەریک بوو شیت بیت،
وەزە کەم بۆ گێرایەو.

وتی: ئەي بۆ نه چوویت بۆلای کاک هیوا لە بیوک چە کەمە چە یە کە مالی
برازای لەوێه.

وتم: جا من چوزانم.

زۆر ماندوو بووم چاوم چوووە خەو، بانگیان کردم و وتیان: کەریم باییت
بۆ تەحقیق.

چووم، کورپێکی کەرکۆکی مەتەرجمم بوو ئەویش خۆی سجن بوو.

مەهەقیقە کە: ببورە ئیمە ناتوانین بتگرین دەبیت تۆ لە قەرەقولەو
بنێر دریت بۆ لای ئیمە و مەحکەمە بکرییت، ئینجا ئیمە ئەتگرین و
سنورداشت ئەکەینەو، تکایە بچۆ دەرەو!

منش خۆم تۆرە کرد و وتم: ناچمە دەرەو دەبیت بمرن و لەم قسانە،
کۆرە کەرکۆکیە کەش شیت ببو وتی: بۆ وادە کەیت برۆ دەرەو.

وتم: کاکە کەس ناناسم؟!

وتی: ئەي هاوار ئەستەنبۆل پرە لە کورد، برۆ دەرەو بەخوا تۆ شەنست

هەیه.

كەرامەتتە بۇ سىجىنە كە وتىم شىتم بە جېھىشتووۋە باش بوو خىرا بە
ھاۋرىكەمم وت رەقەمەكەى ھىۋاى قوماشم بدەرىۋى ۋەرمگرت و لە
يابانجى شوۋبە ھاۋمە دەرۋە.

لە دلى خۆم دا وتىم: خۆ من پارەم پىنەبوو ئىستا گىرفانم پرە لە پارە،
كەس تەئەداى نەكردووۋە ۋا خۆم مشەۋەش كىردووۋە، بىرۇ بۇ بىۋك
چەكەمەچە بۇ لاى ھىۋاى قوماش و تۆلە لەبىركە و بەرەو ئەۋرۇپا بىرۇ.

ھەر كە ھاۋمە دەرۋە قەمسەلەيەكى گەرمم كىرى بەلام شاز، گۆرەۋى
تازە و پىلاۋى جوانم كىرى، پانتۆل و ملىپىچ، خۆم نوۋى كىردەۋە، ھىشتا ۱۱۰
ملىۋن لىرەم پىيوو.

بىۋك چەكەمەچە ۴۵ دەقىقە لە ئەستەنبول دوۋرە، شارىكى سەربەخۇ
بوو ۋەك سەرچىنار و سلىمانى.

كەيشتمە ئەۋى تەلەفۇنم كىرد، كوردەكان ھاتن بە دەممەۋە چوۋمە
ئەۋى و لەۋى مامەۋە.

دەستم كىرد بە كاركىردن لە غەسلەكەى ھىۋاى قوماش، بە خۇپاى كارم
دەكرد بەس بۇ ئەۋەى شەۋان جىگام بىكەنەۋە و بەيەكەۋە بىن، كاك
ھىۋاش ھەقى مىنى كىردەۋە ۵۰ دۆلارەكەشى بە شەق لىسەندىۋونەۋە
پارەكەى بۇ ھىنامەۋە، بەلام من ھىچىانم نەبىنى لە قاچاخچىەكان،
پۇژىكىان نەبىت يەككىيانم بىنى لەم شارەى خۆم لە نەروىچ، تەماشام كىرد
لە مزگەۋت ھاۋە دەرۋە نوۋىزى دەكرد.

وتىم: تۆ عوسمان شەش پەنجەى؟

وتی: ئەوم، زانی تورەم.

وتی: ئیستا نوێژ دەکەم و هەجم کردوو و مائی خوشکیکم لێرەیه له بهریتانیا به سەردان هاتووم، ١٦ سالیڤ به سەر وه زەکه که دا پۆشتبوو، ئیتر منیش هیچم نه داوه به ناوچاویدا پێزم گرت و پۆشتم وابزانم نه یناسیمه وه!.

به ردهوام کارم ده کرد به خۆپایی تا شارهزا بووم له ئهستهنبۆل، دواى چوومه سه مونهخانه یه که و دهستم کرد به کار له وێ، ههر له وێ ژووریکیان دام و سەیارەیان دام سەمونم داباش ده کرد له گەڵ کورێک دا ناوی ره فەعت ئابی بوو، هاوکاری ئەوم ده کرد به یه که وه واتا ئەو وه ستای من بوو.

ژووریکى تریڤ له ته نیشتمه وه بوو چه ند کورپکی کرمانجی تیدا بوو، ئەوانیش له سه مونهخانه که کاریان ده کرد زۆر کوری چاک و دیندار بوون، نوێژ و شتمان ههر به جه ماعت بوو، هه موویان خه لکی دیار به کر بوون، به لام من به تانها له ژووریک بووم، دیاربوو ئەوان برا و ئامۆزا و شتی وابوون بۆیه هه موویان به یه که وه بوون، منیش ته نها بووم جاروبار ههر بۆخۆشی ده چوومه وه بۆ غه سله که بۆ لای هاوپیکنام، به لام جیگای من زۆرخۆشبوو له رووی ئەمنیه وه زۆر باشتەر بوو.

له و به ریشمانه وه ژوور و نیویکی لیبوو کۆمه لێک کوردی تیدا ده ژیان ده مزانی قاچاخچین، به لام نه مده ناسین ههر وتم پرسیاریان ده که م له و کورانه ی هاوپیتم، به لام ههر له بیرم ده چوو، ههر جارێک یه کتریمان بدیبایه

مهمله که تی عیشق

سلاومان ده کرد له یه کتری بهرده وام نه و ژوورهش ۴ که س بۆ ۵ که سم تیدا ده بینی، ناویشیانم ده زانی.

شه ویکیان گویم له قیزه ی ژن و کچیک بوو، به کوردی هاواریان ده کرد بۆ خاتری خوا، بۆ خاتری پیغه مبه ر شه رفمان مه شکینن.

خۆم پینه گیرا چوومه دهروه و نزیك بوومه وه له ژووره که گویم لیوو یه کتیکیان ته یووت هاوار مه که با نه مانگرن زوو دایکه نه با نه جافمان بیت! منیش هه ر گویم گرتبوو، کچه که ده یوت ناخر من کچم هه یام مه بهن، دایکیشی ده یووت چیتان ده ویت له منی بکه ن واز له ویتنن، یه کتیک له کوره کان به کچه که ی ده ووت من له دواوه له گه لت راده بویم مه ترسه.

هه مو گیانم سوور ببوو وه نه مده زانی چیکه م، ده مزانی ۴ بۆ ۵ که سی لییه، شه رکردن له گه لیان هه روا ئاسان نییه.

چووم سه یدا هیلمی_م هه ئساند... برا گه وره که یان ناوی هیلمی بوو کرمانجه کان، زۆر دیندار و خواناس بوون تا تێمگه یاند گیانم ده رچوو، هاتن به ده ممه وه پویشیتین منیش به چه قۆوه نه وانیش به دار و چه قۆوه له گه لم هاتن.

به توندی کیشام به ده رگا که دا به سه یدا هیلمی_م وت: به تورکی قسه بکه بابزانن تورکین و بلّی پۆلیسین.

هاواری کرد (ئامنه قۆیم) جنتوی تورکه کان بوو..

وتی: پۆلیسین دەرگا که بکه نه وه ده نا ده یشکینین، وه لا ده نگ نه ما! منیش ههر نه مده له دەرگا که، کچ و ژنه که کردیانه وه.

سو پاس بو خوا فریایان که وتین.

ژنه که پرووت و قوت بوو، کچه که ش جله کانی درابوو، باوه شی کرد به من دا به تانییه کی له خو پچابوو، ههر نه یووت ته عدا ته عدا، وای زانی ئیمه تورکین.

منیش وتم: خوشکی من خهم مه خو ئاکام لیوو هاتم تا ته عدا تان لینه کهن، زانی کوردم دانه ویه وه تا قونه ره کانم ماچ بکات نه مه یشت، به لام ده ستم کرد به گریان بویان زور خه فه تم خوارد.

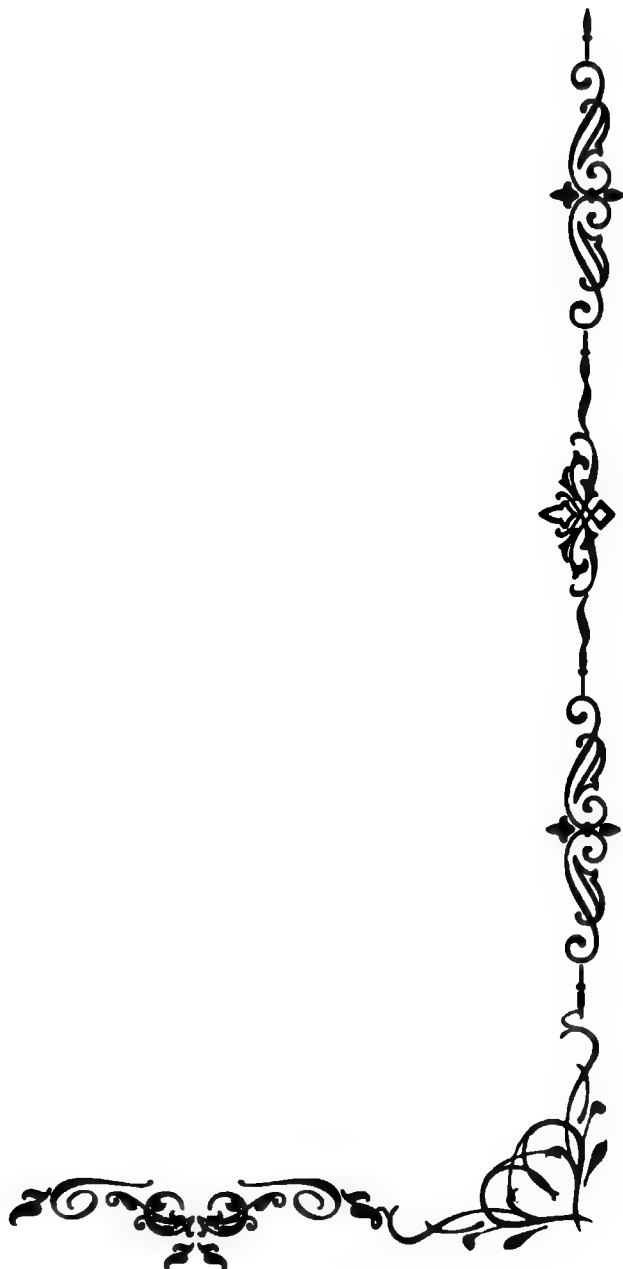
نارد منه ژووره که ی خوّم و جلو به رگه کانیا ن هینا، نه و خو یریه کوردانه ی تریش له په نجه ره ی هه مامه که وه هه موویان پریان کرد بوو که سی لینه ما بوو.

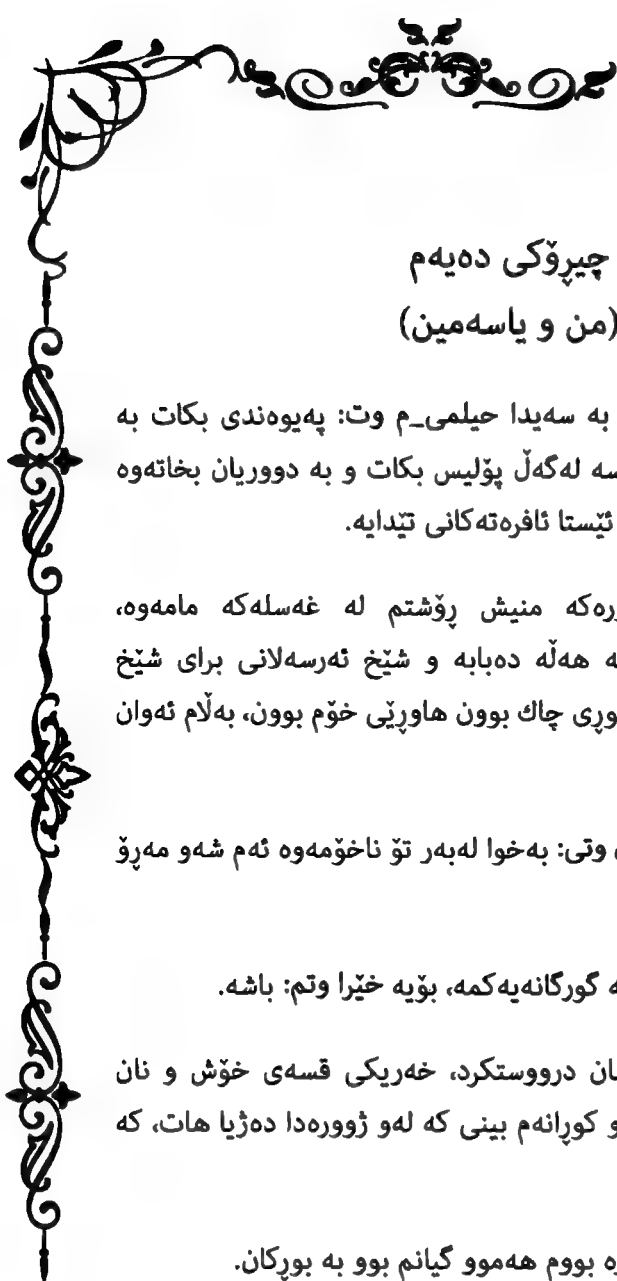
گرم به ردایه ژووره که یان، بو نه وه ی بیر نه که نه وه بی نه وه.

زیاد له ۲۰ وه ره قه شم له گیرفانی یه کیکیا ندا دۆزیه وه.

به ژن و کچه که م وت: نه یه نه ده ره وه به هیچ شی وه یه ک من نه و ماله ده سو تینم، خواردن له سه لاجه که دا هه یه به یانی ش دیمه وه بو لاتان نه یه نه ده ره وه تکایه.

له وه ی که پرابوورد، له وه ی که شکا، له وه ی که نه بوو، له وه ی که پرژا، خه فه ت مه خو ن ژیا ن نه گهر ئاسان بوایه به گریان ده ستی پینه ده کرد.

چیرۆکی دەیهەم (من و یاسەمین)

ئەو ژوورەم سوتاند و بە سەیدا حیلمیـم وت: پەیوەندی بکات بە پۆلیسەو، هەر خۆشی قسە لەگەڵ پۆلیس بکات و بە دووریان بخاتەو و لەو ژوورە کە منی لێبووم ئیستا ئافەرەتەکانی تێداپە.

دوای سوتاندنی ژوورە کە منیش پۆشتم لە غەسلە کە مامەو، هەلکەوتە پرەش ناسراو بە هەلە دەبابە و شیخ ئەرسەلانی برای شیخ بوڕهەن لەوێ بوون، زۆر کوپری چاک بوون هاوڕێی خۆم بوون، بەلام ئەوان دەیان خواردەو.

ویستم بپۆم، ئەرسەلان وتی: بەخوا لەبەر تۆ ناخۆمەو ئەم شەو مەپۆ لێرەبە.

منیش خواخوای خۆلکە گورگانەپەکمە، بۆپە خێرا وتم: باشە.

دەمەو ئێوارە بوو ناغان درووستکرد، خەریکی قسە ی خۆش و نان خواردن بووین، یەکتێک لەو کورائەم بینی کە لەو ژوورەدا دەژیا هات، کە مالی دەناسی.

هەربینیم ئەوەندە تورە بووم هەموو گیانم بوو بە بوڕکان.

مهمله که تی عیشق

هات دانیشته که سیان نه یانده ناسی بیجگه له که مال، که مال ناساندی
به ئیمه، وتی: ئه وه کاک سیروانه ماله که یان سوتاوه، ئه م شه و لای ئیمه
ده بیته.

که وای وت من شیت بووم.

چپاندم به گوئی ئه رسه لان دا و وتم: ئه م شه و من ئه م هه تیوه ده کوژم.
ئه رسه لان وتی: بۆ؟!

هه موو وه زعه که م بۆ گێرایه وه، ئه رسه لان زۆر توپه بوو له تاوان دا
لیوی خۆی ده گهست.

منیش پرووم کرده سیروان و وتم: ئه و ژوو ره هه تیوه بوو که ئه م شه و
دوو ئافره ته که ی تیدا سوتا؟ ئه وه چی بوو؟

که وام وت پهنگی تیک چوو.

سیروان: غاز ته قیوه پیایدا.

وتم: ئه و ناوه بووه به پۆلیس و من نه موژراوه بێنمه وه هاتووم بۆ
ئیره، که وام وت یه کسه ره هه لسا و پۆلیست، هه رچه ند که مال وتی بێنه وه،
ئه مشه و لی ره به، وتی: نا ده بیت برۆم.

وه زعیم باش تیک دا به س خیری پتوه بوو که پۆلیست، ئه و شه و له وێ
بمایه ته وه من و ئه رسه لان خراپمان به سه ره ده هیئا. هه رچه نده دوا ی
بیستمان که له یۆنان له گه ل دوو که سی تر دا به چه قۆ کوشتویانه.

به يانی چوومه وه بۆ کار له گه‌ڵ سه‌يدا حيلمی قسه‌م کرد، وتی پۆلیس
هاتوون به‌لام زۆر نه‌بوون یه‌نهما نه‌وانه‌ی فه‌رمانبه‌ری ناگر کوژینه‌وه بوون
له‌وتی مابوونه‌وه تا دره‌نگ.

ته‌ماشام کرد هه‌موو هاوکاره‌کانم له‌فرنی سه‌مونه‌که ته‌ماشام ده‌که‌ن،
به‌جۆریک ته‌ماشایان ده‌کردم، خۆشم لام سه‌یر بوو، به‌تورکی وتم
نه‌ئۆلڊوو.. نه‌وار نه‌یوک؟

واتا چی پرویداوه، چی هه‌یه؟ هه‌یج بووه؟

په‌فعه‌ت ئابێ هات ماچیکردم، به‌تورکی چۆخ چۆخه‌که‌ی وت ئیتر
زانیم زۆر پازیه.

چووم بۆ لای حیلمی وتم: سه‌يدا به‌په‌ترۆنه‌که‌مت نه‌ووتوووه؟

په‌ترۆن واتا وه‌ستا که‌مان، خاوه‌ن ئیشه‌که‌ ناوی ئایدن بوو.

حیلمی: به‌ری وه‌للا پیمان وتوو.

زۆر ترسام وتم: به‌خوا ده‌رم ده‌کات، چه‌ند سه‌عاتیک سه‌مونه‌مان دا به‌ش
کرد و گه‌راینه‌وه بۆ سه‌مونه‌خانه‌که، ته‌ماشامکرد ئایدن ئابێ له‌وتیه‌که‌ منی
دی هاواری کرد که‌ریم، که‌ریم، گه‌ل واتا وه‌ره.

منیش وتم: ئقییت ئابێ واتا به‌لێ، کاکه‌ حیلمی بانگکردبووه موته‌رجعم.

ئایدن: پۆژانه‌که‌تم کرد به‌دوو ملیۆن و نیو، پێشتر ملیۆن و نیو یکم
هه‌بوو، ته‌نها یه‌ک مانگ بوو ئیشم ده‌کرد.

مهمله که تی عیشق

ئینجا وتی: بړۆ تا یهك ههفته مه یه ره وه بۆ کار ئیشی ئه و خیزانه ی که پاراستوتانه راییکه و ئینجا بیره وه بۆ کاره کهت، ئه ویش پاره ی ههفته یهك بۆ خۆت حه قی ئه وه ی له گه ل ئه و ئافره تانه دا ده بیّت و ۱۰۰ ملیۆن لیره شی دامن که بیانده م به و دوو ئافره ته، وتی: ئه وه دیاریه، پاشان دوا ی ههفته که وه ره وه بۆ ئیره ئیشم پێته!

زۆر دلم خوش بوو، ههر ئه مووت چۆخ ساو ل ئابن، له وانه یه ۱۰۰ جار وتبیتم چۆخ ساو ل ئابن.

دهستم له ئیش هه لگرت و چوومه وه بۆ لای دوو ئافره ته که، له ده رگام دا وتم: خه سه روم بیکه نه وه مه ترسن.

ده رگایان بۆ کردمه وه، هه ردووکیان زۆر کزۆ ل بوون.

وتم: تۆ دایکی منیت و ئه ویش خوشکی منه، به س به خوا دایکه نازانم ناوت چیه؟

وتی: کاکه خه سه ره گیان من ناوم پوونا که و که چه که شم ناوی تافکه یه.

ههستم ده کرد تافکه زۆر ته ریق ده بووه وه، بۆیه وتم: تافکه خوشکیکم هه یه زۆر له تۆ ده چیت، زۆریشم خوش ده ویت، تۆش وهك ئه و خوشکه م وایت بۆ من ئه زانی.

خوشحالی خۆم بۆ ده ربهرین و وتم: من برا و کوری ئیوه م بێخه م بن، ئه م ماله ش مالی خۆتانه، نه مو یست هیهج باسیك بکه مه وه له گه لیان دا بۆ

ئەوھى باسى ھىچ نەكەن و ئىحراج نەبن، بەلام رووناك خان بە گریانەوھ دەستى کرد بە قسەکردن، تافگەشى خستە گریان.

جیرۆكى ژيانى خۆيانى بۆ گىرامەوھ..

رووناك خان: ئە سلىمانىيەوھ ھاتىن لەگەل چەند قاچاخچىيەك من و تافگە و پياوھكەم و كۆرەكەم و برايەكەم، لە دواى ئەوھى لە ئەستەنبۆل مامەلەمان کرد لەگەل چەند كەسك بۆ يۆنان، لەم شەوانەى پاربدوو دا پياوھكەم و كۆرەكەم و براكەم پەرينەوھ بۆ ئەوبەر، كەچى ئىمەيان كەپراندەوھ وتيان پۆليس ھاتووھ ئەوھيان بەسەر ھىتايىن كە بينيت و بىست، ۲۰ گەلاشم پىبوو ئەو نامەردانە لىيان سەندم.

كەواى وت دەستم کرد بە پىكەنين.

رووناك خان: خەسرەو گيان بەچى پىدەكەنيت بەخوا درۆ ناكەم!

وتم: بەخوا دەزانم درۆ ناكەيت، بەلام پىكەنينم بە شتىك دىت كە قسەكانت تەواو کرد بۆت باس دەكەم، بپرواناكەين چى پرويداوھ، خەمت نەبىت ۲۰ گەلاكەت لای منە و نەفەوتاوھ.

لە ئەنجامى قسەكانى بۆم دەرکەوت كە ئەم قاچاخچىيە سەخىفانە لە مێردەكەى و براكەيان جيا كەردۆتەوھ بۆ ئەوھى لەگەليان دا پاربۆرن، ئەوھ ئىشى بەشىكى زۆر لەو قاچاخچىيە خويپرانە بووھ لە توركيا و ولاتەكانى تر بە گشتى.

منیش باسه کهم بۆ کرد و ۲۰ گه لاکه م دایه وه و ۱۰۰ ملیۆن لیره که شم دایه و وتم چیتان دهوئیت بۆتان بکه م؟، باسی ئه وه م کرد که وه ستاکه م به ئیویه زانیوه ئه م دیاریه شی بۆ ناردوون هیچ خه متان نه بیئت پارێزران، ئیستا چیتان دهوئیت تا بۆتان بکه م؟

وتیان: ته نها ده مانه وئیت ته له فۆن بکه یه وه بۆ کوردستان و بزانیان هاوسه ره که م له یۆنانه یا خود گیراوه؟!

له بهر چاویان دا نوێژم کرد، بۆ ئه وه ی زیاتر دل ئارام بن له من و وتم: ده چین بۆ بازار جلوبه رگ و خواردن ده کپین، له ژیاغدا به قه ده ر ئه و پۆژه هیلاک نه بووم، کاکه ئافره ت هه ر ته واو نابیت له بازار کردنیش پرووم نه ده هات قسه بکه م ۵۰ دوکانیان کرد بۆ جل کپین.

ئه وه نده ماندوو بووم شل ببووم، ته له فۆنیان کرد سوپاس بۆ خوا هاوسه ر و براهی و کوپه که ی له یۆنان بوون، هاوسه ره که ی قسه ی له گه ل کردم و وتی: ده گه پێمه وه بۆ تورکیا ئه و ماوه یه با لای تۆبن زۆر مه منون ده بم.

وتم: کارێکی باش ده که یت، بێخه مبه پارێزران و ابزانه له مائی خوێاندان تا سێ پۆژ له ژووره که ی من بوون منیش ده چووم بۆ لای جه ماعه ت له غه سله که، هاوسه ره که ی گه راپه وه ناوی کاک به رزان بوو زۆر مه منونی ده ربهری، ۲۰ وه ره قه که ی له پرووناك خان سه نده وه دایه من منیش لێم وه رنه گرت و عه رزی کاک به رزانم کرد، بۆ پاره کارم نه کردوو، به لکو بۆ خوا کردوو مه، گه ر بۆ پاره بوايه، نه ۲۰ گه لاکه م ئه دانه وه نه حه قیشم هه بوو به سه ریانه وه.

زۆر مەمنونى دەربرى و رۆيشتن، ئىتر نەمزانى چيان لىھات، دواى ۵
رۆژ چوومەو سەركارەكەم و ئاسايى كارم دەکرد، شەوى جومعە كاتى لە
كار تەواو بووين ئايدن ئابى ھات بۆ لام وتى: مەرۆرەو بۆ مالىھە دەچىن
بۆ مالى خۆمان جەماعەتم دەعوەت کردووہ.

يەككىش لە كرمانجەكان بۆى تەرچوومە دەکردم.

ئەو شەو چووين بۆ مالى ئايدن ئابى لە _ بيوك شار _ تا بلى جىگايەكى
خۆش بوو، ئايدن ئابى ئاھەنگى بۆمن گىرابوو لەسەر ئەوہى خانوہكەم
سوتاندوہ و ئەو دوو ئافرەتەمان رزگار کردووہ.

كچەكەى ئايدن ئابى ھات ناوى ياسەمين بوو، لە كچى ناو فيلم و
شتەكان دەچوو ئەوہندە جوان بوو، ژنەكەشى ناوى جەمىلە بوو لە
كچەكەى جوانتر بوو بە داىكم بىت، كرمانجەكان پىيان دەووت ئابىلە
جەمىلە، دوو كورى ھەبوون بە ناوى ئىبراھىم و عەلى، زۆر رىزيان لەمن
گرت و منىش رىزى زۆرم لى گرتن.

ھەلساين بۆ نوێژى شيوان (مەغرىب) من پيش نوێژيم كرد بە دەنگەوہ
قورئانم خوێند ھەستم كرد كاكا ئايدن ئەگرى، نان داندرا و لەسەر نان
ئايدن بسم الله ى كرد و تۆزىك نانى خوارد لەسەر نانەكەى نيو قاپ
عارەقىشى خواردوہ.

دەست كرا بە قسە، ياسەمين بە عەرەبى قسەى لەگەل كردم
عەرەبىيەكى لوبنانى.

وتم: چۆن فیر بوویت؟

مەملەكەتى عىشق

ياسەمىن: لە ماردىن لە زانكۆ دەخوینم بەشى زمانى عەرەبى.

وتم: ئەى چۆن ئىستا لە زانكۆ نیت؟

وتى: ئەم سالى ئارپۆمە زانكۆ لەبەر ئەوەى داىكم نەخۆشە ھاوکارى دەكەم.

من و ياسەمىن قسەمان دەکرد و سەرنجى ھەموو مەجلىسەكەمان راكىشابوو، ئەویش زوو زوو تەرجومەى دەكردهوه بۆ باوكى، ھەردووكمەن ھەزمان دەکرد عەرەبىيەكەمان دمە زەرد بکەينهوه.

وتم: ياسەمىن بە باوكت بلى خەسرەو دەلتىت پياويكى زۆر باشە بۆ نويز ناكات؟

ئايدىن: چۆن نويز ناكەم، ھەموو جومعه يەك ئەپۆم بۆ مزگەوت.

تورکەكان عاده تەن يەك ھەفتە نويز ناکەن دواى بۆ نويزى جومعه دەچن و دەلتين پاک بووينهوه.

دواى قسەى زۆر و مونا قەشە قەناعەتى کرد کە نويز بکات و ئيتەر عارەق نەخواتهوه.

ياسەمىن: کەرىم ليرە بەرنامەت چيە؟

وتم: دەچم بۆ ئەوروپا.

وتى: ئەچيت بۆ يۆنانستان، تورک بە يۆنان دەلتين يۆنانستان.

وتم: به لئی.

ئەو شەو قسەى زۆر کرا و شەوێکی زۆر خۆش بوو، ھاتینەووە بۆ ژوورە سارد و سپە بێکەسیە کە مان و لێی خەوتین بۆ پۆژێکی نوێ، بەردەوام خەریکی کار کردن بووم دوای چەند بەیاننە ک وە ک پۆژانی ئاسایی چووین بۆ دابەش کردنی سەموون، من سەیارە کەم لێدەخوری لە گەل پەفەت ئابێ، کەوتینە بۆسەى ترافیک و پۆلیسی ھاتوچۆ لەبەر موخالەفەتەکی من وەستاندیانین و داوای ئیجازەى سایەقیان کرد، منیش ھێچم نییە ئینجا وتیان پاسپۆرت.

گیرام کە لە پەچەیان کردم و ناردیانم بۆ قەرەقول بەرەو سنورداسی بۆ عێراق.

خستیانە زیندان و ھەرچی پارە و پولیش کە ھەمبوو نزیکەى ۳۰ وەرەقە لە ژوورە کەم دا و دوو ملیۆن لیرەش لە گیرفاندابوو ھەموویان لى سەندم ھیچ ھیواى کەم نەما، کە قەرغولی وژدەرە_ لە ئەستەنبۆل گیرام نزیکەى کاترمتیر یانزەى شەو بوو چاوم نا بەیە ک دا و خەوم لێکەوت، زۆر بێزار بووم پێشتر حەزم لێبوو سنورداس بکریتمەووە، کەچی ئیستا خەفەت دەخۆم بۆ ئەوێ سنورداس نە کریتمەووە، بەدەم خەم و خەفەتەووە خەوم لێکەوت.

ئەوێ نەندەم زانی دەرگای زیندانە کەم بۆ کرایەووە ھاوارکرا کەریم ئابن گل بوردە...واتا وەرە بۆ ئێرە.

وتی: ئازادى...وامزانى رادەبوێریت، کەچی دووبارەى کردەووە برۆ لێرە مەووەستە، بردمیانە ئەو دیوو دەرگایەکی ترەووە تەماشام کرد، یاسەمین و

مهمله که تی عیشق

باوکی و ره فعت ئابئی و هه رچی کرمانجه وه ستاوه له پڕیم، سواری سه یارا
مارسیدسه که ی ئایدن ئابئی بووم و ها تمه وه بۆ ماله وه.

ئایدن ئابئی بوو به که فیلم، که فیلی ۱۰۰ ملیۆن لیره که نه بئی له دوا ی
۱۵ پۆژ له و ولاته نه مینم.

به یانی که چوومه سه ر کاره که م، چوومه لای ئایدن ئابئی و وتم: من
ده پۆم بۆ یۆنان با پاره که ش له تۆ نه سینن، زۆری پینا خوش بوو قسه ی
نه کرد.

خۆم پینچایه وه چووم کۆله پشت و که رسته م کپی بۆ پڕیگای یۆنان
وه جبه ی هیوا ی قوماش ئاماده بوو به ره و یۆنان.

کۆتای شه و یاسه مین هات بۆلام وتی: کاریم ئابئی، مه پۆ بۆ یۆنان باو کم
له ماردین ئوتیلێک ده سینیت، ده چین بۆ نه وێ له وێ پینکه وه کار ده که ین،
ئیقامه ی تورکیاشت بۆ وه رده گرین.

وتم: تۆ من ناناسیت، منیش تۆ ناناسم نا کریت له م ولاته دا بمینمه وه
که هیچ دا هاتویه کم تیدا دیار نییه، من پیویسته ژن بیتم و مندالم هه بیت
و مالم هه بیت وه که هه موو که سیکی ئاسایی، ده مه ویت بژیم ئیستا نه م
بینی له قه ره ج نه چم، نه مالم هه یه و نه ژیان و هیچ.

یاسه مین: که ریم من شوت پیده که م و ژیان دروست ده که ین لیره به
مه پۆ بۆ یۆنان.

وتم: نوکته کی خوشه، چۆن شوو به من ده که یت تۆ نازانیت من کیم؟

وتى: تۆ ئەو كەرىمەى كە ئافرەتەكانت پرگار كرد! ئەوئەم بەسە بۆ
ناسىنى تۆ؟

وتم: ياسەمین! ئەو بەرپاریکی خیرایە، پۆژیک كە تۆ پەشیمان بیتەو
ئاسانە، هەرۆك وتم هیچ داهايتیکم نییە دەمە سوالکەرى سەر جادەکان
لەبەر ئەوئەى زۆر پیزی تۆم لایە، بەلام ببورە من دەپۆم بۆ یۆنان و ئەمشەو
خواحافیزی دەکەم و هەر ئە مشەویش دەپۆم و نامینیئەو لەبەر
باوکیش با ۱۰۰ ملیۆن غەرامە نەکریت.

ياسەمین: دەستى کرد بەگریان و ملوانکەیهکی ئالتونی لە ملدا بوو
دایە من و منیش لیم وەرگرت، لە فلیمی ئیبراهیم تاتلیساس دەچوو، زۆر
سوپاسم کرد و دوایی دامەو و تم: دیارییەکەم بۆ هەلبەرگە لای خۆت من
دەچم بۆ یۆنان با نەفەوتیت پەیمانیت دەگەرپمەو و لیت دەستینم،
خۆی زۆر لیم نزیک کردەو، بۆ ماچ و شتی وا، منیش شیعرە تەصوفەکەى
مزگەوتم لە بیر ماوو

کەدەلێت:-

بە مندالی پەستى

بە گەنجى مەستى

بە پیری سستى

ئەى خۆشەویست تو کەى خودا دەپەرستى!؟

مەملەكەتى عىشق

وتم: ياسەمىن، ئەۋەندە خۆتم لىتىزىك مەكەرەۋە با ھەردوۋوكمان
گوناهبار نەبىن ماچكردن ئاسانە، بەلام با بېرۆينە جىگايەك با خوا ئاگاي
لىمان نەبىت.

من ھەرگىز لە ماچى خۆشەۋىستەكەم ناترسم، لەو تاۋانە دەترسم كە
لىتى پەشىمان دەمەۋە.

ئىتر سوپاس بۆ خوا ئەۋىش دامركايەۋە و منىش خواى پەرۋەردگار
پەخمى پىكردم.

مالئاۋايىمان كرد و ئەۋشەۋى ۱۱۰ كەس سۈارى لۆريەك بوۋىن و بۆ
سەر ئاۋى گەۋرەى نىۋان يۆنان و تۈركيا.

دۋاى پەرىنەۋە لە ئاۋى سنورى تۈركيا و يۆنان، ۳ شەۋ بە پى پۇيىشتىن
گىراين و سنورداش كراينەۋە بۆ تۈركيا، تۈركياش سنورداشى كردينەۋە بۆ
يۆنان.

ھەرچى كۆلەپشت و خواردن ھەبوو ھەمۇياغان لىسەندرابوو ھىچمان
پىننەمابوو، ۲۶ پۇژ بە پىگاۋە بوۋىن گزۈگيامان دەخوارد، لاۋاز سست
بوۋىن پىگەمان لى تىكچوو، چەند جارىكى تر لە نىۋان تۈركيا و يۆنان دا
تۆپ تۆپىنيان پىدەكردىن.

زۆر بىزار بووم جىابوومەۋە لەو ۋەجىبە پۇيىشم بەرەۋ دىيەك لە
نزيك دىيەكە خانۋىكى لىبوو، وتم دەپۆم لەو مائە داۋاى نان دەكەم، دايان
باشە، گەر نەيان دا يان دەمگرن يان پادەكەم.

له ده رگای ماله کهم دا دهنگ نه بوو کهس نه یکرده وه.

عه سړیکی درهنگ بوو له پاستیدا زوړ دهرسام، جلوبه رگم درې و
پتلاوه کانم بنی پتوه نه مابوو هه مووی کون بېوو زوړ ساردیش بوو، چلکن
و بونم لیده هات و قز و دهموچاوم قوراوی، به سهر ده رگای ماله که دا
چوومه نه و دیو ده رگا که وه کهس له مال نه بوو.

چوومه پستی ماله که، مه تبه غه کهم بینې ۲۶ پوژه نانم نه خوار دوه وهک
بز ن گيام نه خوارد.

هه رچون بوو له په نجه ره که وه چوومه ژووره وه، که سه لاجه کهم
کرده وه مریشک ټک پال که وتووه به ناز و مه کرده وه، ته ماشام کرد پیاز و نان
و کیک و هه رچی خوا پیخو شېت له و ماله دا هه بوو.

منیش ده ستم کرد به نان خواردن و مریشک سور کردنه وه، بی تپوه
ناخوش تیر و پریم خوارد و خوّم کرد به همامه که یان دا جوان و پاک خوّم
شورد.

قیزم نه هات جله کانی خوّم بکه مه وه بهرم نه وه نده بونی بوگه نی
لیده هات، که نتوری نه و ماله م کرده وه وهک بلیت نه و ماله چاوه پری من
بن، نه وه ی من پیویستم بوو له کانتوره که دا هه بوو، قاپ و قاچاخه کانم
شورد و تاوه و شته کانم له سهر میزه که دانا و گولیکی لاستیکی لیوو
گوله کهم خسته ناو قاپه که و چوومه ژووری نوسته که یان، وتم ۲۶ پوژه
له بهر باران و سه رمادا ده خه وم با توژیکیش بخه وم.

خه ووم لیکه ووت، نازانم چه ند خه وتم، نه وەندەم نه زانی تا پر به ده ستیک
لوله ی تا پر که ی ده کیشیت به سهرم دا و ههر ده لیت: ئیلازۆۆ... ئیلازۆۆ
ژنه که شی له پشتیه وه ههر ده یوت: په ریمه نی... په ریمه نی ته ماشام کرد
پیایک له ته مه نی با پیرم دا ده بوو لوله ی تا پر که ی له سهر سهرم داناوه،
خوایه گیان نازانم بلیم چی!

به ئینگلیزی به کابرام ووت: من کوردم و رفیوجیم برسیم بوو هاتومه ته
مالتان و نه و قسانه م بۆکرد، هیچ تینه که یشت.

له دلی خوّم دا زانیم نه وه زۆر ناحالییه ده ستمکرد به پیکه نین و
سهرنجیم راکیشا و سهرم داخست و سێ چوار جار و تم: پلیس، پلیس،
پلیس.

لوله که یم بهرز کرده وه به ده ست و له قه یه کم دا له پیاهه که تا پر که
له داستی که و ته خواره وه، ته ماشام کرد فیشه کیشی تیدا نییه.

پیاهه که زۆر گونا که و تبوو چووم سهریم ماچ کرد و سیلاحه که م دایه وه
ده ستی چوومه وه لای ژنه که ی و ده ستیم ماچ کرد و به ئیشاره ت بانگم
کرد جله کانم نیشاندان و قاپ و قاچاخه که م نیشان دان که بۆم شۆردون
و گو له که م خستۆته ناوی.

ههرچۆن بوو تیمکه یاندن که نه و جلانه م پتۆسته، به لام به خوا پارهم
پێ نییه هه قه که ی بده م، ئیتر زۆر به ئیشاره ت و ئینگلیزی و قسه ی کوردی
جاروبار به عه ره بیش لیم تیک ده چوو ههر قسه م ده کرد بۆ نه وه ی
مه منونی ده ربیرم و نه ترسن، وه لّلا له م قسانه دابووم ژنه که ی ده ستی کرد
به قسه، نه لیکس نه لیکس شوین من که ووت و چوو رستمیکی بۆ هینام ههر

ده یووت تۆ له ئه لیکس ده چیت، دهستی ئه هینا به ده موچاوم دا و سه یری
وینه که ی ده کرد و ده یووت ئه لیکس.

تا ئیستا نه مزانی ئه لیکس کوریه تی ماوه مردووه کوره زایه تی
کچه زایه تی، ههر پیده که نیم بو ئه وه ی شکایه تم لینه که ن.

تۆزیک ی پیچوو پیاوه که دهستی کرد به گیرفانیدا و ۱۲ هه زار دراخمای
پاره ی یۆنانی دامی منیش وتم نامه ویت.

وهك چۆن بلّی که ره ده بیگره، تۆ سه عاتیکه ده پارێتیه وه بهس تۆ
پتویستت به پاره یه، ۱۲ هه زار دراخماکه م لێ وه رگرت، جارێکتر دهستی
هه ردووکیانم ماچ کرده وه.

چوومه لای ده رگا که و وتم: بای بای ماما و پاپا، که وام وت پیاوه که
به دهست ئاماژه ی بۆ کردم و قه مسه له که ی خۆی دا که ند و کردیه به ری
من، جارێکتریش دهستم ماچ کرده وه له خۆشیدا به کوردی وتم خوا حافیز.

هاشمه ده وه ره، کات شه وه نازانم کات چه نه، ئایا به یانییه شه وه
که رامه وه بو ئه و جیگایه ی که وه جبه که م تیدا به جی هیشتبوو.

پیاویکی پینجوتنیمان له گه لّ بوو ناوی خاله عومه ر که بابجی بوو
(عومه ری حاجی مه لا حه مه سالح) ئیستا جه نابیان ههر له نه رویجن، خاله
عومه ر له دووره وه منی بین ی به و جله جوانانه وه رایکرد وای زانی پۆلیسم،
منیش ههرچی وتم خاله عومه ر خۆم تا ها ته وه بۆلام، ئه و به منی ده وت
مه لا.

مهمله که تی عیشق

وتی: مهلا گیان نه وه له کوئی بوویت؟

باسه که م بۆ گتیرایه وه، به هه رحال چوومه وه ناو وه جبه که ی خویمان نه و
جیگایه ی که ئیمه ی لیووین نزیک شاری سالۆنیک ی یۆنان بوو،
قاچاخچییه کان بردنیانه ناو سالۆنیک، بۆ نه وه ی بلیتی نه سینامان بۆ بپرین،
که چووینه ناو تهرمینالی پاسه کان نه و خه لکه ی ئیمه هه موو له مروؤفی
سه رده می چاخ ی به ردین ده چوون، هه رچی له پاسه که دا بوو دابه زی له
تاو بۆنی نه و وه جبه یه.

پۆلیس به مه ی زانی هاتن ورده ورده که و تنه گرتنمان، وه لّلا من گیرام
خاره عومه ریش منی بینی له دووره وه وایزانی ره فیکم پهیدا کردوو
هه رچی وتم: مه یه، بابه مه یه هه ر به قسه ی نه کردم.

وتی: مهلا گیان نه وه چییه؟

وتم: گیراوم نه ویشیان گرت خستیانی نه ناو سه یاره وه ۱۰ که س گیراین.

نه و ناوانه ی له بیرمه من و خاله عومه ر، هه مه نجم که لاری، شیخ
عه لی بیستانسوری، دوو کوپری رانیه یی، په وه ند و ئاری، نه وانی ترم بیر
نه ماوه.

وتیان نه تان ئیرینه وه بۆ تورکیا، چوینه مه حکه مه و وتمان په که که یین
خوا ی گه وره په حمی پیکردین په کی مانگیک حکوم دراین و له زیندان دا
ماینه وه، دوا ی ئازادمان ده که ن و ئیقامه ی سی مانگمان نه ده نئی.

مانگیک له زیندانی سالۆنیک بووین، ئەو پۆژە ی گیرام چەند پۆژیک
مابوو پایز مالتاوا یی بکات، ئیتر شیعەرە کە ی یەغمام بیرکە و تەووە منیش
سەر و گوێلاکم کرد و بە کوردی لەسەر دیواری زیندانه کە ی سالۆنیک
نووسیم.

پایز گیان... مالتاوا

دوو هەنگاو ماوێ کە پایز بە تالان بپروات
نەم هەموو رەنگە جوانە لە دەست دنیا بپروات
هەر کەس خۆشەوێستی هەلبژارد تۆشی گیانی بێت
دلی تەنھا بە چ شەوقیکەووە بەرەو یەلدا بپروات.

زیندان و ئه سینا و قهره جیك

که چوومه زیندان هۆلێکی گهوره بوو ۸۰۰ بۆ ۱۰۰۰ کهس لهو هۆله
دا زیندانی کرا بوون،

له هه موو جوړ نه ته وه کان، ئه لبانی، پۆمانی، سریلانکی، کورد، عه ره ب،
فارس، بولغاری، پرووسی.... هتد.

چووینه ناو زیندانه که کورده کان هاتن به ده ممانه وه وتیان ئیمه له
دوو جیگا دا شوینمان هه یه خه متان نه بیئت جیگاتان بۆ په یدا ده کهین.

کۆمه لێک کوپی که رکوکی هاتنه لای من و منیان برده لای خۆیان دوو برا
و که سێکی تر بوون، ئه وه ده که سه ی که گیرابووین به یه که وه بووین لای
من داده نیشتن و پرسیار و پامان به یه کتر بوو، منیان وه ک برا گه وریه ک
ته ماشا ده کرد، ته نانه ت به خاله عومه ریشه وه که له پیاوه تی خۆیان بوو،
چه ند که سێکی تر هاتن بۆلام یه کێکیان ناوی مه ئه مون بوو له گه ل کوپێک
دا ناوی شیر هه ولیری بوو، هه ردووکیان قاچاخچی بوون له یۆنان وایان
زانی ئه وه نو که سه له گه ل منن و من قاچاخچیم.

ویستیان نه فهره کانم لێبکرن، منیش وتم کاکه نه قاچاخچیم و نه هه یچ
ئیمه هه موو ره فیقین و به یه که وه هاتووین.

شه وه وتبووم له پر ئاگر له قاچم به رد بوویه وه کلێنسیان خستبووه
به ینی په نجه ی قاچم گریان پتوه نابوو، زۆر ئازارم پێگه یی، ئه مه یاری

شه‌وانی زیندانه، منیش ئه‌و ته‌حه‌موله‌م نه‌بوو، ده‌ستم کرد به‌ جنیوی پیس.

وتم: ئه‌گه‌ر پیاوه‌ خۆی ئاشکرا ده‌کات کورده‌کانیش زانیان زۆر توپه‌م بێده‌نگ بوون.

دوایی زانیم که مه‌ئمون بووه‌ ئامۆزای شیره‌هه‌ولێری که له‌ چاو من دا ده‌بابه‌ بوو.

به‌خوا که وتیان ئه‌وه‌ په‌لامارم دا دوانم کیشا به‌ سه‌روچاویا، ئه‌ویش تا توانی فرییدام، ده‌ستم نرد بۆ پێلاو و تیمگرت، کلکی گسکینک هات به‌ده‌ستمه‌وه‌ ئه‌ویشم پێدا کیشا.

منیان گرت و ئه‌ویشیان گرت له‌یه‌ک جیا‌بووینه‌وه‌، به‌س باش بوو گرتیانین، چونکه‌ لاشه‌ی من و ئه‌و زۆری فه‌رق بوو مه‌ئمون له‌ گۆریلا ده‌چوو، ئه‌وه‌نده‌م زانی یه‌ک دنیا هه‌ولێری له‌ ده‌وری کۆبوونه‌وه‌ بۆ ئه‌وه‌ی لێم بده‌ن، سلێمانی و خانه‌قینه‌کان له‌ ده‌وری من کۆبوونه‌وه‌ بۆ ئه‌وه‌ی بم پارێزن هه‌رچه‌نده‌ من به‌مه‌م نه‌زانی تا دوایی.

زۆر زووش به‌ هه‌ولێرییه‌ک که ناوی ئه‌میر بوو ده‌لێم ئه‌و سه‌گ بابه‌ کیه‌؟

دوای خۆی وتی: خۆم ئاماده‌ کردبوو یه‌ک دوو گویزانت لێبه‌م، به‌س وابزانم برای ئه‌میر چه‌پامی بوو وایانده‌ووت له‌ خۆشه‌ویستی براکه‌ی خۆی ناونا‌بوو ئه‌میر.

سەيرەكەم جيقنيتك ئەيەوېت پەلامارم بات، ئەوېش قاچاخچىيە ناوې
دلاوەر ھەوليرىيە، وا ھەستم كرد چەور بوو.

منېش پەلامارم دا ئەوې بۆمكرا لېمكرد بە زۆر لە ژېر دستما دەريان
ھېنا.

من باش ھىلاك ببووم، ديسانەوہ مەئۇن پرووہو من ھات لە دېو
دەچوو، وتم ئەم سەگبابە دەمكوژيٲ، پەلامارى دارى ماسيحهكەم دا
ھەرچۆن بوو تياما شكاند، بەخوا ئەوېش يەك زلەى ليدام بەرچاوم پەش
بوو، خوا پەحمى كرد پۆليس ھات خالە عومەرېش كەوتە بەينمان، بەلام
نامۆزايەكى لەگەلېدا بوو شېرە زۆر پياو بوو دەيووت چۆن بە ھەمووتان
بۆ ئەو كۆرە دەچن، ئاگام لەو قسەيە بوو.

شەر كۆتايى ھات و بە ھەمە نەجم كەلارېم وت: ئەخەوم ئاگات لېم
بېت، نەكو لە خەودابم بېن لېم بدەن، چونكە منېش دوو جار نزيك
بوومەوہ لە شوېن خەوى ئەوان نە خەوتبوون وايان زانى بوو پەلاماريان
دەدەم لە خەو دا، دوو شەو نە من بە جوانى خەوم لېكەوت نە مەئۇنېش.

لە دواى ئەوہ من زۆر بە گەورە تەماشە دەكرام، چونكە مەئۇن لە
ئەسینا دا كەس نەيدەوېرا سەيرى بكات چ جاي ئەوہى شەپرى لەگەل
بکەيت.

دواى دوو پۆژ ئەوان ھاتن بۆ جېگاگەى من و خالە عومەر و كۆرېكى
خانەقىنى ناوې كاك لوقمان بوو ناشتى كردىنەوہ، بەو بۆنەيەوہ ئەو شەوہ
دەست كرا بە ھەفلە و سريلانكى و عەرەب و فارس بە خۆشى ئيمەوہ
رەقس و ھەلپەرکى بوو.

بووین به ره‌فیق، به‌لام ره‌فیق‌کی باش ئینجا یه‌ک دوو شه‌ری ترم توش
بوو له‌گه‌ل‌ پرووسه‌کان له‌سه‌ر چه‌مام و بانگدان ئینجا هه‌ولێریه‌یه‌کان هاتنه
پیشه‌وه له‌گه‌لم دا ئه‌وان ببوونه برا.

ئه‌و ته‌مه‌نه‌ی من کاتی هه‌رته‌ی هه‌رزه‌کاریم بوو، راسته‌ مولته‌زیم و
دیندار بووم، به‌لام له‌به‌ر ئه‌وه‌ی له‌ مزگه‌وت و هاو‌پێ دینداره‌کانم
داب‌رابووم ئه‌وه‌نده‌ پابه‌ندیم نه‌ما‌بوو به‌ دینه‌وه، ته‌نها نوێژه‌کانم ده‌کرد و
جارو‌باریش سونه‌تیک ئه‌گه‌ر بم‌کردایه نه‌م‌کردایه، هه‌ندیک جاریش
به‌هۆکاری پێگا و نه‌بوونی چه‌مام و خو‌ پاک‌کردنه‌وه نوێژه‌کانم له‌ کیس
ده‌چوو، یاخود به‌ هۆکاری لاوازی ئیمان و نه‌بوونی هاو‌پێی باش و
خواناس، دوور ده‌که‌وتینه‌وه له‌ خواناسی.

به‌لام هه‌ر پابه‌ند بووم به‌ ئیسلامه‌وه سوپاس بۆ خوا ره‌چاوی هه‌ل‌ل و
هه‌رامم ده‌کرد، ئه‌و زه‌مه‌نه‌ی منیش به‌ چه‌قۆ و هێزی خو‌ت نه‌بوا‌یه
خه‌ل‌کی تر ده‌ی‌خواردی، ده‌بوو به‌لایه‌نی که‌مه‌وه که‌سایه‌تی خو‌ت و
بنه‌ماله‌که‌ت بپاریزیت، تو‌زیک ئازا بوو‌یتایه خه‌ل‌کی تر له‌ ده‌ورت
کو‌ده‌به‌وه.

منیش ئه‌و ده‌مه‌ گویم به‌ هیچ نه‌ئه‌دا بۆ له‌ تیک نان ئاماده‌بووم شه‌ره
چه‌قۆ درووست‌بکه‌م.

قسه‌م له‌که‌س قبو‌ل نه‌ده‌کرد، به‌لام سوپاس بۆ خوا هه‌رگیز
ده‌ستدریژیم نه‌کردۆته سه‌ر خه‌ل‌ک و هه‌میشه ئه‌وانه‌ی مه‌زلوم بوون
ئه‌وه‌نده‌ی توانیبیتم پاراستوومن.

مهمله که تی عیشق

به لّام جه ماعت له زیندان دا من ههر به قاچاخچی ده زانن، واده زانن
له ترسا خۆم ئاشکرا ناکهم، دواپی ههر پروایان نه رکرد.

له ناو زیندان دا مزگه وتم دروستکرد، ئه و سألّه مانگی په مه زان
که وتبووه مانگی دوانزه، ۲۰۰ کهس بۆ نویژی جه ماعت ده وهستا.

له سالۆنیک من و خالّه عومه ر به ربووین، ئه و عه سه ری ئازاد بووین من
به پۆژوو بووم.

ماوه ی مانگیك له زیندان له نانی وشک و ئاو زیاترمان نه خواردبوو،
هیچ پاره شم پێ نه بوو ئه وه شی پیم بوو ئه و ماوه یه له زیندان خه رجم
کردبوو.

خالّه عومه ر: پۆژوووه که ت نه شکاندوو مه لا گیان؟

وتم: نه وه لّلا خالّه عومه ر گیان به چی بیشکینم؟

خالّه عومه ر: پیاو نه بلم ئه و ئیواره یه گوشتت ده رخوارد نه دهم.

زیندانه که دوور بوو له شاره که، تۆزیک پۆیشترین باران دایکرد و به پێ
ههر ده پۆیشترین.

له پێ سه یاره یه ک وهستا و وتی: بۆ کوێ ده چن؟

خالّه عومه ر: سالۆنیک، خۆشی خوینده واریکی باش بوو
ئینگلیزه که شی زۆر باش بوو، تییگه یاند.

وتی: به ۲۰۰۰۰ دراخما ئەتانبەم، خالە عومەر دەستی کرد بە گیرفانیا
وهرهقهی زیندانهکهی دهرهینا و وتی: ئەوه گوزهرانی ئیمهیه پارهمان
پێنیه.

کابرا جرتیکی بۆ لێداین و پۆیشت.

من زمانم به پۆژوو بوو نه مویرا جنیو بدهم، وتم: خالە عومەر گیان له
حیاتیم قسهیهك بکه.

تۆزیکیتەر پۆیشتین هه مان سه یاره هاتهوه، له پێشمان وهستا، بۆ سێ
و دوو سه ری خستین.

دیار بوو کابرا په حمی جولاً بوو، بردینی بۆ سالۆنیک نزیك وێزگهی
شه مه ندۆفێر وهستاندین و سوپاسمان کرد پێگاکهش هه مووی ۱۵ دهقیقه
بوو.

من برسیمه و لهو شاره جوانه دا پاره مان پێ نییه، دهشزانم خوای
پهروهردگار ئاگای له زمانی به پۆژووی منه خوای مه عبودم یوسفی پاراست.

ئاگام لیبوو خالە عومەر زۆر بێزار بوو، به ته مه نیش بوو خهفته
دایگرتبوو.

به خالە عومهرم وت: ویستیان یوسف بکوژن، به لام نه مرد. سهلامی
خوای لیبیت. ویستیان هیچ بوونیکی نه هیلن له سه ره زهوی، به لام نه رزشی
زیاتر بوو، ویستیان بیفرۆشن و بیکه نه کۆیله، بووه وهزیر، ویستیان
خۆشه ویستی له دلی باوکی دا دهر بهینن، باوکی بۆی کویر بوو، له پیلانی

مروّفه کان نابیت خوّمانمان پئی موهمیم بیت با له خوا بهارینهوه دلنیا به
هاوکاریمان ده کات.

به رده وام بووم له قسه کانم دهستم خسته سه رسانی و عه رزم کرد خالّه
عومهر سویند به خوا ئیراده ی خواوه ند به رزتره له هه موو ئیراده کان یوسف
ده یزانی هه موو ده رگا کان داخراون، به لّام له بهر خوا به ره و پرووی ده رگا
داخراوه کان رایکرد و پهروه ردگار هه موو ده رگا داخراوه کانی بۆ کرده وه.

که واته من و تۆش ده بی بزانی نه گهر ده رگا کانی هه موو دنیامان لی
دابخریت، با برۆین به ره و پرووی ده رگا کراوه کانی خوی پهروه ردگار.

له و قسانه دابووم بۆ خالّه عومهر له پر گویمان له دهنگی گۆرانی
کوردی بوو له خیمه یه ک دا له ناو بازار دا که چووین دوو کچ و کورپکی
لیبوو وینه ی عه بدولّلا ئوچ ئالانیان پیبوو له وی گۆرانی شقانی له سه ر بوو،
نه و ده مه شقان له ی په که که خۆشه ویست بوو.

چوینه لایان و باسه که مان بۆ کردن ئینجا نانیا بۆ هیناین وام زانی زۆر
ده خۆم که چی تۆزیکم خوارد، به هوکاری نه وه ی ماوه یه کی زۆر بوو
چه وریم نه خواردبوو که ده م بچووک ببوه وه.

باسی نه وه م کرد یان پاره مان بده نی به قهرز بۆتان ده گه پزینه وه له
نه سینا، یاخود هاوکاریمان بکه ن ته نها بلیتی نه سینامان بۆ بپرن که چووینه
نه سینا پاره که تان نه ده ینه وه.

به داخه وه بۆیان نه کردین، ناویمید بووین، ناچار وتم: خالّه عومهر
چاره مان نیه ده بیت ته م شه و میینه وه.

خاله عومهر چوو بۆ لای دوو پیاوی یۆنانی دهستی کرد به قسه منیش
له دووره وه تهماشام ده کرد، له دلی خوّم دا زۆرم پیناخۆش بوو، وتم ئەم
پیاوه بۆ بهم سهره سپیه وه ته کلیف له خهڵك ده کات بۆ پاره.

بلیته کهش زۆر گران نه بوو ههریه که یکمان ٦ ههزار دراخمان دهوێست
بۆ بلیتی سالۆنیک ته سینا واتا ١٢ ههزار دراخمان پێوێست بوو.

من پروم نه ده هات داوا له کەس بکەم، خاله عومهر له گهڵ دوانه که دا
بهردهوام بوو یه کیکیان دهستی برد بۆ گیرفانیا و شتیکی دا به خاله عومهر،
زۆرم پێ ناخۆش بوو.

که هات وتم خاله عومهر نه وه چیه؟

وتی: ئەم عینوانه یان پێ داوم بچینه لای ئەوان هاوکاریمان ده کهن.

وتم: براكەم دەواز بێنە توخوا.

خاله عومهر لێم تووهره بوو وتی: کاکه تۆ ههقت نه بێت قسه مه که و
مهیه پێشه وه له دووره وه بوهسته، من قسه ده کهم ئەزانم تۆ پرووت نایه
من پاره پهیدا ده کهم.

منیش هیچم نهوت له بهر حورمهتی خاله عومهر.

ئه درهسه که مان دۆزییه وه خۆی چوووه ژووره وه نه مزانی چیه، پێ
ده چوو وهك سۆسیال وا بوو بێت.

ھاتە دەرەۋە پىدەكەنى و وتى: ئىستا يەكك دەننرېن بلىتە كامغان بۆ
بكرېت و نانىشمان بۆ دەكرن! تۆزىك گۆرانى عەلى مەردانى بۆ وتم له
بىرمە ئەۋەى بۆى وتم: گەردەن بلور ديارە له دوور.

پاش كەمىك كورپىكى گەنج ھاتە دەرەۋە بە ئىنگىلىزى چۆنى و چاكى
لەگەل كەردم و وتى: بابروين، چوینە ویزگەى شەمەندوفىر و بلىتەكانى بۆ
كرېن باى ۱۲ ھەزار دراخما بوو، يەكى ۱۰ ھەزار دراخماى پى داپن وتى:
بۆ رېگا با پىتان بىت، شەو سەعات ۹ سەردەكەون كاتژمېر ۱۰ بەيانى له
ئەسىنان، قىتارەكەتان چىنچى نىيە.

لەو كاتەى لەگەل ئىمە دا ۋەستابوو پىاۋىكى پىرى لىپەيدا بوو
گەنجەگە چۆنى و چاكىان كەرد و بەيەكەۋە تۆزىك قەسىان كەرد و پىاۋەكە
چوۋە جىگايەكەۋە و ئىمەى جىھىشت بلىتەكانى نەداينى پاش كامىك پىاۋە
بەتەمەنەكەى ھاۋرپى گەنجە يۇنانىيەكە گەراپەۋە و بە پىكەنىنەۋە ھاتە
لايمن و ۲۰ ھەزار دراخماى دا بە من و بە ئىنگىلىزى پىتى وتم نەيدەى بە
باۋكت، ۱۰ ھەزارشى دايە خالە عومەر، واى زانى خالە عومەر باۋكە.

خەۋنەكەمان ھاتە دى گەشتىنە ئەسىنا، كە چوۋمە پاركى ئەمۇنيا ئەو
ھەموو خەلگەم بىنى لە سەر كارتۇنى جگەرە دا دەخەۋتن، يەكسەر
كەئابە گەرمى خەمۆكەيكە دايگىرتم، خەرىك بو بگەرېمەۋە بۆ توركيا بۆ لای
ئايدن ئابى.

من ماندوو بووم و خالە عومەرىش جىتى ھىشتىم و چوۋ بۆ لای
كۆرەكەى ناۋى كاك تۈانا بوو ئەو پىشتەر گەىشتبۈۋە ئەسىنا.

منیش کوره‌که‌ی مامۆستا سالح دیلانم بی‌نی کاک هونه‌ر، له ئۆتیلێک بوو
بردمی ویستم بچمه‌ نه‌و ئۆتیله‌ که به‌ری‌زانی لیبوو له‌ پێگا دا کورپکی
ره‌فیقی خۆم بی‌نی له‌ تورکیا بوین به‌ هاو‌ری زۆر کورپکی چاک بوو، ناوی
عه‌بوللا بوو، منیش ناوم نابوو (عه‌به‌ مائه‌په‌) مائه‌په‌ جو‌ره‌ جگه‌ره‌یه‌کی
هه‌رزان بوو نه‌وی ده‌کیشا به‌س زۆر خه‌ته‌ر بوو نه‌و جگه‌ره‌یه‌، هه‌ر که‌س
یه‌ک مانگ بیکیشایه‌ ده‌یکوشت عه‌به‌ مائه‌په‌ کاری تۆ نه‌ده‌کرد، دوا‌ی
چۆنی و چاکی و نه‌حوال پرسی‌ن.

عه‌بدو‌للا: مامه‌ خه‌سه‌ره‌و بۆ کو‌ی ده‌چیت؟

وتم: وه‌للا مامه‌ عه‌بدو‌للا گیان نه‌مه‌ تۆزیکه‌ له‌ زیندان به‌ر بووم زۆر
ماندووم ده‌چم بۆ ئوتیل هیچ جیگایه‌کم نییه‌، ئیس‌را‌حه‌ت ده‌که‌م.

عه‌بدو‌للا: نا مه‌چۆ شوقه‌م هه‌یه‌ من و فاروق و حه‌سه‌نی لیبین
جیکه‌مان هه‌یه‌ مه‌رۆ بۆ ئوتیل و به‌یانیش نه‌تخه‌ینه‌ سه‌ر ئیش.

داوا‌ی ئیزنم له‌ کاک هونه‌ری مامۆستا سالح دیلان کرد و به‌ دوا‌ی کاکه‌
عه‌به‌ گیان که‌وتم، وتی: بخه‌وه‌ و به‌یانی وه‌ره‌ بۆ کار و ده‌تبه‌م فیرت
ده‌که‌م.

بۆ به‌یانی سه‌ری سالی نو‌ی بوو، به‌ عه‌به‌م وت فریامکه‌وه‌ بیرى دایک
و برا و خوشک و هه‌موویان ده‌که‌م، ته‌له‌فۆنم بۆ په‌یدا بکه‌ که‌س نازانیت
من له‌ کو‌یم.

ته‌له‌فۆنم کرد بۆ کوردستان، ئای بیرى دایکم ده‌کرد، بیرى دایه‌ گه‌وره‌
و باوه‌ گه‌وره‌م ده‌کرد، بیرى سلیمانیم ده‌کرد.

مهمله که تی عیشق

قسم له گهل کردن ههر نه وهنده توانیم بَلیم چۆن و من له نه سینام،
هه موو گیانم ده گریا گویم له باپیرم بوو ده گریا، دایکم ده گریا نه وانیش
هه موو ده گریان ماوهی دوو مانگ بوو هیچ ده نگیکم نه بوو، ئیتر هاتنه
سه ر نه وهی ته عزیزم بو دابنن.

من نه وهنده گریام عه به و حه سه ن فرمیسکه کانی منیان ده سپری، وتم
به خوا من قسم بو ناکریت ئیوه قسم بو بکه ن، له و گریانه دا باپیرم
(باوکی باوکم) هات قسم له گهل بکات، وتی: خه سره و گیان چۆنی؟

وتم: باشی باوه حاجی گیان.

وتی: نه ری پۆله که ی ده چیت بو خاریج؟

که وای وت هه موو ده ستمان کرد به پیکه نین، وای ده زانی خاریج به س
نه لمانیا به! یۆنانی به خاریج نه ده زانی.

دایکم خیرا ۵۰۰ دۆلاری بو حه واله کردم بو نه سینا.

ده ستم کرد به کار له لای کابرایه کی میسری له نه سینا قه مسه له م بو
هه راج ده کرد له میسر ده یهینا، هاوارم ده کرد وه رنه وه وه رنه وه،
قه مسه له یه که به ده هه زار دراخما.

ئيله زۆ، ئيله زۆ، زیکا کلیاریکی.

هه ندیک شتی تریش فیربووم به و چه ند پۆزه له بازار دا جلویه رگم
ده فروشت، کاره که مان وابوو ده پۆشتین جلمان وه رده گرت به به یانیان و
ئێوارانیش ته سلیمان ده کرده وه، هه ریه که مان ۵۰۰۰ دراخمای هه بوو

پۆژانه یه کهم پۆژ و دووهم پۆژ کهمم فرۆشت، سه‌ری سییه‌م پۆژ ده‌ستم
پیکرد زمانم پراهات، سه‌میر بروای نه‌کرد نیوه‌پۆ چوومه‌وه داوای
ئه‌وه‌نده‌ی ترم لیکرد، پۆژ به‌ پۆژ باشت ده‌بووم وه‌زعی فرۆشم زیادی کرد،
پۆژانه‌که‌م چوو ۱۰ هه‌زار دراخما.

سه‌میر نه‌یده‌توانی بلی خه‌سه‌رو چونکه‌ ناوه‌که‌م قورس بوو بۆیه‌ ناوی
نام (شه‌مس).

سه‌میر: شه‌مس من ده‌چم بۆ میسر ئه‌شیا دینم تۆ دابه‌شی بکه‌ به‌یانی
شتومه‌که‌کان و حساب با لای تۆ بیت، ئاگاشت له‌ شوقه‌که‌م بیت.

سیقه‌شم له‌ پێگه‌ی خواناسی و نوێژکردن و ده‌سه‌ت پاکیه‌وه‌ درووست
بوو هیچ ناسیاویه‌که‌مان نه‌بوو، ته‌نانه‌ت ده‌متوانی هه‌موو شته‌کانی به‌رم
و قسه‌شی بکه‌ردایه‌ ئازارم ئه‌دا، چونکه‌ هیچی بۆ نه‌ده‌کرا، به‌لام هیچ
خرابه‌یه‌کی له‌من نه‌دیوو له‌ ماوه‌ی رابردوو دا زۆر هاوکاری کردم، منیش
پێزم ده‌گرت، به‌لام تا بلیتی داوین پيس بوو، ئه‌ویش زۆر پێزی ده‌گرتم و
کاتی نوێژ هاوکاری ده‌کردم و جومعان خۆی ده‌یناردم بۆ مزگه‌وتی ئامۆنیا
و هه‌میشه‌ خواردنی هه‌لالمان ده‌خوارد به‌یه‌که‌وه‌.

وتم: باشه‌ برۆ بۆ خه‌م به‌.

دوو جار چوو بووم بۆ مالیان ماله‌که‌ی پڕ بوو له‌ خه‌لك، وه‌ك ئاماژه‌م
پێ دا به‌یه‌که‌وه‌ ناتمان ده‌خوارد من خواردنی هه‌لالم ده‌خوارد ئه‌ویش
هه‌ر وابوو، به‌ دواي هه‌لال دا ده‌گه‌راین.

هه‌ردوو جاره‌که‌ لای کچیکم بینی زۆر جوان بوو.

مەملەكەتى عىشق

سەمىر: كاتتى تۆ لەۋى دەبى تەنھا سى كەس دېنەۋە بۇ شوقەكە.

ماريا خەلكى پۇمانيا بوو، قەرەجە.

ئەگنىشكا، كچىكى پروسىيە.

كورپىكى فارس ناۋى مەجىدە.

خۇشت لەۋى دەبىت، ھەموو پۇژىك ۲۰.۰۰۰ دراخمايان لى بستىنە كە
دېنەۋە، بۇ مالەۋە.

وتم: باشە!

لە ماۋەى ئەو ھەفتەيە دا نىزىكەى ۶۰۰ ھەزار دراخمام لا كۆبۈۋە
پارەيەكى زۆر زۆر بوو.

شوقەكەى گەۋرە بوو من چوۋمە ژوۋرەكەى خۆى واتا ژوۋرى سەمىر
دەخەۋتم، مەجىد لە ھۆلەكە دا دەخەۋت دوو كچەكەش لەيەك ژوۋر دا
دەخەۋتن.

سەمىر پۇيشت و دەستمان كرد بە كارى خۇمان.

پۇژانە دەچوۋمەۋە بۇ شوقەكەى سەمىر و پىش من ماريا دەگەپارەۋە
سەعات ۵ ئىۋارە و من ۶ و روسىيەكە ۷ و مەجىدىش ۹.

ھەموو خەلكى ئاسايى بوون، بەس ئەمدەزانى بۇ لەۋى دەژىن و ئەو
پارەيە چىيە ئەيدەن.

بهس ماریا زۆر جوان بوو چاو پەش، له خەلکی ولاتی خوومان دەچوو
خوین گەرم، بالا پێک زۆر جوان بوو، ناسک و قز خاو و درێژ، به نازومه کر
خۆی بانه دا، تۆزیک شیوهی له دالیا نه چوو، دیسان ههواى ئیشق لێی
دامهوه.

ئهتوانن بڵین منى شیت کردبوو، کهوتینه قسه و باس و خواس بۆم
دهرکهوت نهوانه کار له گهڵ سه میر ده کهن کاره کهیان ههواله بوو، له
دوایدا بۆم ده رکهوت خه ریکی کپین و فرۆشتنى دۆلار و پاره ی ترن له
یۆنان زۆر قاچاخ بوو نه و کاته.

کپینی دۆلار و پاره ی پوو سی و ئهلبانی و ولاتهکانی تر له بازاری پەش
دا، ته نانهت هه رکهس پێوه ی بگیرایه ٦ سأل زیندانی ده بوو وه ک قاچاخچی
هه ژمار ده کرا.

سه میر گه راپه وه حیسامان کرد نه و هه فته یه ٥٠ هه زار دراخمای دایه
من، وتم زۆره نامه ویت له گهڵ نه وه ش دا دیاری زۆری بۆ هیتنا بووم له
میسر.

هاو پێیه تیمان خوش بوو له گهڵ سه میر، پۆژیک به یه که وه قه مسه له مان
ده فرۆشت.

وتم: سه میر ماریا زۆر جوانه،

به پێکه نینه وه وتی: ده ست پێ گه یشت؟

وتم: نا من کاری وانا کام، به تایبهت له مالی تۆش دا.

كەچى ئەو بى قىمەتە ئەيۈوت بۇ نايكەى لە مالى من دا.

وتم: سەمىر من و تۆ موسلمانين، ئەزانى يارانى موسا بە بسم الله_ لە دەريايەك پەرينەو، من و تۆ ھەموو قورئاغان ختم کردوو ھىشتان لە ناو ئەم قورپاۋە داى؟!

سەمىر تۆزىك مىلى بادا و وتى: زۆر ھەزم دەکرد بىرام بوويتايە.

وتم: جا ئىمە ھەر براين وامزانى بۇ ئىسلامەتى دەلىت.

سەمىر وتى: نا بىرام بويتايە منت بە جى نەھىشتايە لىرە تەنھا خۆمم متمانەم بەكەس نىيە و کارەكەمان باشە و لىرە خىر زۆرە.

وتم: من نیازم ھەيە برۆم بۇ ئەلبانیا بە داخەو، ئەرى وەللا بە جىت دىلّم.

سەمىر وتى: شەمس مەرپۆ ماریات ئەدەمى بۇ خۆت!

وتم: بۇ كرىوتە؟

وتى: نا بۆت دەكرم!

ھەستم کرد خەرىكە وەزەكە خراپ دەبىت ماۋەيەك بەردەوام بووم، لەگەلى دا.

شەۋىكىيان سەمىر وتى شەمس دەعوەتى منىت، بردمى بۇ چايەخانە و مەطعمەى ئوم كەلسوم لە يۆنان، ناغان خوارد و شىشە مىسریمان كىشا و بەرە و مالى ئەوان كەوتىنە پى.

وتم: سه مير ده گه يه نم به پياسه و دوايي ده پږمه وه بو لاي كاكه عه به ي
مالته په.

سه مير وتي: هه ز ده كه م ته مشه و لاي من بي شه مس.

وتم: باشه!

له يونان كهس نه يده وت خه سره و، هه موو ده يان وت شه مس له سه ر
زمانی سه مير، كه چووينه وه مارياش بانگي ده كردم شه مس، سه مير
ده يزاني پږشتم نزيكه و من ده پږم بو ته لبانيا وهك پږيڅك گوايه به
ماريای وتوه له گه ل من دا بخه ویت ته و شه وه وهك خوئی بوئی باسكردم
ته نها ويستوي تي تاوا تيكي من بينته دي.

توږيڅك دانيشتم بيره يان هينا ومنيش نوږي عيشام نه كردبوو، هه لسام
پږم سويندي لي خواردم دانيشم و مني ناردنه ژوره كه ي خوئی كه
ده فته ري حيسابه كه ي بو بينم.

كه چووم به دواي دا ده گه پام، ته وه ندهم زاني ماري هات، به لام ماريای
چي خهريك بوو بال بگرم له دواوه باوه شي پږ دا كردم، چووم به ناسمان
دا منيش به هيواشي ده ستم به ردا و له سه ر بيده كه ي واتا سيسه مه كه
پالكوته.

خوايه گيان فريام كه ويت، توانام نه ماوه، ته وه ي من دهمه ویت
ناماده يه، ته ي هاوار چي بكه م.

تانهو تەشەنم لى مەدەن... من خۆم موعتەرىفم بە ھەلەم بۆ پىسوايى
خۆم لە بازار دا.. خەرىكى دەف ژەننم.

ئەمەوئىت پاكەمە دەرەوہ دەورى يوسف بېنم، ئەژنۇكانم ناپرات و
داواي ماريە دەكات، ھەرچى شەيتانى دىيائە لە دەورم كۆ بۆتەوہ و دەلئىن
جاريكى تر شتى وات دەست ناكەوئىت لە دەست خۆتى نەدەيت.

خوايە فريام كەوہ...

بەشيك لە جلەكانى داكەند ئەوہندەي تر جوانى نيشان دام و منى
شيت كرد و وروژاندى.

خوای پەرورەردگار لە پرووى خۆر و مانگ و ئەستىرەكان دا

شەرمەندەم لە مرووف و پەريەكانيش شەرمەندەم

تەنانەت لە پرووى شەيتانىش شەرمەندەم

چونكە ھەموويان لە كارەكانيان پايە دارن تەنھا منم كە ناپايە دارم

مبەخشە ئىلاھى، ناتوانم ئيتەر خەريك بوو پەلامارى بەدەم.

وتم گەر وەكو يوسفم پى ناكريت با بەدەم قسەيەك بكەم، بەلكو ببيتە
حوجەيەك بۆ قيامەت.

وتم: ماريە من نەخۆشى ئايدزم ھەيە، ئاساييە؟!

وتم به لکو پروات نه یه بهلام دا، مازی (دهستی به پیکه نین کرد) و وتی:
شهمس ۳ ساله من نایدزم هه یه.

خوای گه وره فریام که وت، که وای وت سوپاس بۆ خوا هوشم هاته وه
به رخۆم و له خووشی دا هه ر ئه مووت.

تری عه ته م بوویت کردیانیت به شه راب، تۆ ئه ی شه راب هه وڵ مه ده
بیته وه به تری.

هاته ده ره وه به سه میرم وت: من ئیتر ئیش ناکه م، به یانی ده رۆم بۆ
ئه لبانیا.

سه میر تو ره بوو وتی: بۆ شهمس نه خه وت له گه لت دا؟

وتم: با، به س ئه و نه خووشی نایدزی هه یه.

که وام وت سه میر ئه ژنۆی شکا، من هاته ده ره وه سوپاس بۆ خوا
شهمس بووم خوای گه وره ژیا نی پروونکردمه وه.

ئهلبانیا و یاری قومار بۆ ئیتالیا:-

له دواى ئهوهى له گهڵ قاچاخچیهك دا مامه لهم كرد بۆ ئهلبانیا و لهویشهوه بۆ ئیتالیا، ئیواره سهركهوتم به پاس له ئهسینا پرېكهوتین دواى ۴ كاتژمێر چوومه ئهلبانیا و چوینه شارێك بهناوى فلۆریا، ههڵبەت له پرېگهى قاچاخ.

له ویش به نیاز بووین به به لهم به پرینهوه بۆ جیگایهك له ئیتالیا_ لیچه، بهلام قاچاخچیهكه به ناوى (نازادى سهعهكهله) پارهى قاچاخچیهكانى ئهلبانیای نهدابوو، تیمه ۱۶ كهس بووین دهست بهسهه کراین له ئهلبانیا بۆ ماوهى ۱۴ رۆژ.

ماوهى ئهوه ۱۴ رۆژه له مالتیک زیندان بووین له ئهلبانیا، دواى ئهوهش كه پارهكه نێردرا له لایهناى قاچاخچیهكهوه ۱۰ رۆژى تر وهستاین به هۆکارى شهپۆلى زۆرى ئاو نهپه پرینهوه بۆ ئیتالیا.

ئهو ماوهیه له ئهلبانیا بووین، چهند كوردێك بهیهكهوه بووین ههندیکیان شهو له ئاو بۆ ئیشى تووشى قومار ببوون.

كهسێکیان خاوهنى خێزان بوو به ناوى كاك ئاراس كه خێزانهاكهى و دوو مندالى له گهڵ دا بوو، ۱۰ وهههقهى دۆراند بوو.

شهو بوو به شهپر له ئاویه كتر دا له سهه پاره، كورپێکیان به ناوى کارزان زۆرى کیشا به سهه و چاوى ئاراس دا پارهیهكى زۆرى لى بردبووهوه.

دەنگە دەنگى ئەوان منيان خەبەر كردهو، خىزانى ئاراس لە كاتى
شەپكە دا پەلامارى كارزانى دابوو، ئەويش پالتيكى نا بە ژنەكەى ئاراس و
خستى بەسەر مندا، زۆرم پى ناخۆش بوو تۆزىك تۆرە بووم و وتم:
دەدانىشە هەتيو قومار چىيە پيسە، ئەوئەندە ئىزعاچن.

شەپكە دامركايەو، ئاراس كچ و كورتيكى جوانى هەبوو ئەو ماوەيە
لە ئەلبانيا دا بەينم خۆش بوو لەگەڵ ئەو منداڵانە.

چوومە لايان تەماشە دەكەم كاك ئاراس و خىزانەكەى كە ناوى ئاواز
خان بوو هەردووکیان دەگرين.

وتم: كاك ئاراس ئەو بۆ دەگریت؟

وتى: هەرچى پارەمان پى بوو ئەو كارزانە خوێريە لىي بردمەو.

وتم: خەتاي خۆت بوو چۆن لەو كاتە دا ۱۰ وەرەقە دەكەيت بە قوما،
كاكە خۆت تاوانبارى ئەبى بەرپرسياريتى هەلگري.

ئاواز خان وتى: كاك خەسرەو ئەو پياوہى من هەر خوێري بوو، راستى
كارزان خوێري نييە، بەلكو ئاراس خوێريە.

وتم: بۆ خاترى خوا دەنگت نزم بكەو لە ناو ئەو خەلكە دا چۆن قسە
بە هاوسەرەكەت دەلييت ئاوازخان با ئەوئەندەى تر سوک نەبيت لەبەر
چاوى ئەو گەنجانەى تر دا، دوايى شەخسيەتى نامينيت، من دەچم قسە
لەگەڵ كارزان دەكەم بزانم نيوہى لى ناسەغەوہ بۆتان.

ئاواز خان وتى: مەمنون دەبين كاك خەسرەو گيان.

مهمله که تی عیشق

ئاراس قسه ی نه ده کرد وه زعی زۆر ناره حهت بوو

چووم بۆ لای کارزان وتم: مامه کارزان ۱۰ وه ره قهت بردۆته وه له کاک
ئاراس، ئه زانم ۱۰ ی تریشت له جه ماعهت بردۆته وه، ته کلیفیکت لێ
ده کهم پاره که ی کاک ئاراس بده ره وه خاوهن خیزان و دوو منالّه، قه یچی که
بی که به دیاری ده ستیان.

زۆر بێ ئه ده ب بوو یه کسه ر وتی: ده با گوو بخوات، کێ وتی قوما ر
بکات.

وتم: مامه کارزان من ته کلیف لێ ده کهم.

کارزان وتی: مامه خه سه ره کێ له م وه زعه دا ته کلیف قبول ده کات؟
ئیمه یاریمان کردوو ه خۆی هاتوو ه دانیشوو ه، به زۆر بانگمان نه کردوو ه
خۆ منال نییه.

به جیم هیشت زانیم قسه کردن له گه لێ دا هیچ سودیک ی نییه، ناچار
۴۰۰ دۆلارم پێ بوو و تم: ۲۰۰ دۆلار بۆ ئیوه ۲۰۰ دۆلاریش بۆ خۆم.

ئاواز خان وتی: وه لّلا نایده ی تی ئه ویش ده کات به قوما ر، هه لیگ ره بۆ
خۆت.

منیش له ژیره وه ۲۰۰ دۆلاره کهم دا به ئاواز خان.

وتم: با پێتان بێت، ئه و ئافره ته زۆر به حوورمهت بوو لێی وه رنه گرتم
وتی پاره ی ترم شار دۆته وه، خه مت نه بێت خه سه ره و گیان.

بهس ههستم کرد راست نیه، ته‌ن‌ها ئافره‌تیک‌ی شه‌ره‌ف به‌رز و
ته‌بیعه‌ت قورس بوو.

٤ که‌س له‌وان شه‌و دانیشه‌تن قوماریان ده‌کرد، ته‌ن‌ها من و کورپ‌که که
نویژمان ده‌کرد.

ئاگام لیبوو کارزان تانه و ته‌شه‌ری ئه‌دا له کاک ئاراس و وتی: له
کوردستان قومارمان کردووئه که‌هر که‌سیک پاره‌ی پی نه‌بوايه ئه‌مان وت
له سه‌ر ژنه‌که‌ت ئه‌یکه‌ین.

که وای وت خه‌ریک بوو جیتیوی بده‌می، به‌لام ده‌مم به زی‌کری خوا بوو
زۆر توپه‌ بووم نه‌شم ده‌توانی هیچ بلێم، چونکه راسته و خو قسه‌ی ده‌کرد.

ئاگام له ئاراس بوو لای تیمه‌ی به جی هیشت و چوو بو لای مندا‌له‌کانی
بو ژووریکی تر زۆر به‌زه‌یم پی دا هاته‌وه.

چوومه لای کارزان وتم: کارزان ده‌زانی کاتی خو‌ی منیش ده‌رپیم به
خه‌لک‌یک داکه‌ندووئه له‌سه‌ر قومار و ده‌رپیکه‌شیم لی بردۆته‌وه، به‌لام
سوپاس بو خوا تیمه‌ بووین به پیاو وازمان له کاری قۆر هیناوه.

کارزان وتی: تۆ پیاوی ئه‌وه‌نیت، ئه‌وه‌ عه‌رز و ئه‌وه‌ گه‌ز ئه‌گه‌ر پیاوی
یاریکه.

وتم: ئاخه ئه‌وه که‌ی ئیشی پیاوه، هه‌رامه‌ ده‌نا تۆ جو‌جکه‌ی.

کارزان وتی: وه‌ره‌ بزانه ناتکه‌مه فروج.

وتم: بانق دانى ھەر ريزىك ۱۰۰ دۆلار بروت، به يارى ۲۱

دەستم کرد به يارى قومار ۴۰۰ دۆلار شك دەبەم

سەرەتا ۳ ريز پۆيشت دۆراندم لە چوارەم دا ھات لە پىنجەم دا زياتر
ھات بە دوايەك دا ھەموو نەخش بوو، وتم دەرچۆ دام لە بانقەكەى ۷۰۰
دۆلار بوو.

بانقەكەيم برد خۆم دەستم کرد بە تەوزيە تا دەرەنگانتيكى شەو ياريمان
کرد ئەمەرد و ئەدۆرام تەنانەت ئاواز خانيش ھاتبوو تەماشاي دەکردم
بە دەم گۆرانىيەو توشى ئەعصابم کردبوو... ۳۳ وەرەقەم لىيان برەو،
ھەر لەسەر يارىەكە دا بووم ۱۰ وەرەقەكەم دا يەو بە كاك ئاراس لەبەر
چاوى کارزان دا وتم ئيمە پياوين!

کارزان پارەى پى نەما وتم: لەسەر دەرپيکەت يارى دەكەم.

ھەموو دەستيان کرد بە پيکەنين، ئەويش جنيوتىكى دا بە من بۆى
ھەلسام نەيان ھيشت شەربکەين، وتم ياريکە.

کارزان وتى: يارى ناکام ماندووم!

وتم: درۆدەكەيت! لاتم کرد هيچت پى نەماو

وتى: ئيستاش لە تۆ زياتر پارەم پيە.

دياروو درۆى دەکرد هيچى پى نەماوو، وتم درۆ دەكەيت ۲۳
وەرەقەم پيە ئيستا ھەمووى دەسووتينم، من پارەى ھەرامم ناخۆم، کەوام

وت ھەموویان خەریک بوو شیت دەبوون، جەبار کوپکی سلیمانی ۲۰۰
دۆلاری دۆراند بوو بە منی وت غولامی قۆنەرە کانتیم بیکە بۆ خاتری خوا
پارە کەم بەدەرەو ھەیسوتیتنە، یە کسەر دامەو ھە پێی.

ئەو ھێ تر ناوی فەرمان بوو خەلکی دوکان بوو ۱۰۰ دۆلاری دۆراند بوو
داوای کردەو ھە دامەو ھەویش.

تەپلە کێکی جگەرەم ھێنا بیست وەرەقەم دانا لەبەر چاوی کارزان
چەرخم نا بە ۱۰۰ دۆلارەو ھەس بۆ ئەو ھێ زەلیلی کەم تا داوای کاتەو ھە،
ئاگام لێبوو عارەقی کرد کە گرم بەردایە ۱۰۰ دۆلاریان جوان سوتا، ھەرچی
جەماعەت دەیان وت بۆ خاتری خوا ھەیسوتیتنە وەللاھی گوناھت دەگات،
دەچین ئەیدەین بە خواردن بۆ ھەموومان.

منیش زوو زوو ئەمووت ئەگەر پارە ی ئیو ھە با بتان دەمەو ھە؟!

ھەموویان ئەیان وت نا.

کارزان ھەر قسە ی نە کرد، دیار بوو زۆر ناپەحەت بوو ۱۰۰ دۆلاری ترم
دەرھێنا، ویستم چەرخی پیو ھە بنیم ئاوازخان وتی کاک خەسەر و بیکە بە
خاتری پێلاو ھەکانی خۆت ھەیسوتیتنە و بیدەرەو ھە کاک کارزان.

وتم: کارزان پارە کەت بەدەمەو ھە لەبەر خاتری پێلاو ھەکانی ئاوازخان؟

کارزان وتی: خۆت دەزانێ!

وتم: دەپرۆ داوای لێبوردن لە ئاوازخان بکە و ئەو پارە کەت، یە کسەر
۱۹ وەرەقە کەم دایەو ھە دەستی و وتم بۆ ئەو ھێ ئەو ھەندە ی تر زەلیلی

نه که م چپاندم به گوئی دا چ قسه یه کی قورسی کردبوو، به رامبه ر به ئاراس و ئاوازان.

کارزان خیرا هه لسا چوو ه لای ئاوازان داوای لیبوه دنی کرد و وتی خوشکی به پیزی منی و دهستی کرده ملی ئاراس_یش.

ئهو شهوه له بهر چاوی هه مووان دا داوای لیخۆشبوونم له خوا کرد و چوومه سه ر به رمال و تهوبه م کرد و دوو رکعات نویژی تهوبه م کرد و داوای نویژی ش ۱۰۰ دۆلارم له گیرفانی خۆم ده رهینا دام به کارزان وتم: ئه و ۱۰۰ دۆلاره مافی من نه بوو بیسووتینم، من هه له بووم، به لام ئه وه ۱۰۰ دۆلاکه ت.

سه ری کارزانم ماچ کرد وتم: ببوره ماما کارزان گیان ئیمه برای یه کین. هه لسا وتی: به شه پره فم، به شه پره فم، به شه پره فم نایه ته گیرفانم.

وتم: ئه ی هاوار بۆ سویند به شه پره ف ده خۆیت، شه ره ف سویندی پیناخوړی. چونکه مامه کارزان زۆر جار شه پره فی خوشمان له سه ر قوما ر ده دۆپنین، ته نها با سویند به خوا بخوین که هه رگیز نامریت و وه هه میسه ئاگای لیمانه.

کارزان وتی: خه سه رو بابه وازمان لیینه تا ئیستاش باوکم ده رسیکی وای دانه داوم و ته میی نه کردووم، کاکه ئه وه ند ه بریندارم مه که، ته واو پارهم ناویت، به خوا زۆر قسه بکه یت خۆم ۱۹ وه ره قه که ش ده سووتینم.

ئەو شەوھە كۆتايى ھات و ناخۆشترىن شەوى من بوو، دواى دوو پۆژ
چووینە ئىتالىا.

ولاتى ئىتالىا پىسواتر بوو لە ئەسینا، ھەر جىگا نەبوو ھوتىل گران تر
بوو پارەكەى گىرفانم بەشى چەند پۆژىكى دەکرد.

داواى پارەم کرد لە مالمەوھە پارەى حازر نەبوو، ھەزىشم نەدەکرد زەخت
بخەمە سەر مالمەوھە، داىكم وتى ئەگەر زۆر زەرور نىت چەند پۆژىك
بووھستە تا پارەيەك دىتە دەستمان، ئەوكاتەش ۱۰۰ دۆلار بە ۲۰۰۰ دىنارى
سوئىرى بوو!

منىش برا و خوشكم زۆر بوو نەدەكرا لەبەر خۆم دەستى ئەوان
بەستم.

پارەم پى نەبوو لە ئىتالىا، چووم بۆ كرىكارى بە بۆنەى كوپىكى
كوردەوھە لە پۆما، ۵ پۆژ چووم بۆ بارکردنى ئاسن و تەختە بۆ چەند قاتىك.

ئىشم بۆ كابرايەكى مەغرىبى دەکرد، دواى ۵ پۆژەكەش پارەكەيان
نەداينى دەريان كردين وتيان قسە بكەن دەچىن پۆلىستان بۆ بانگ
دەكەين، ئىتمە زماغان نەدەزانى پۆلىسىش بەتابايە دەگىراين و نازاريان
دەداين و لەوانە بوو قسەيەكيشمان بۆ درووست بكەن، دواترش نەمان
دەزانى چمان لى دەكەن.

من ئاسنىكم كىشا بە پشت ئەو مەغرىبىيەى كە ئىشمان بۆ دەکرد و بە
عەرەبى پىتم وت: (هذا هو حقي) خستم بە عەرزەكە دا، رامکرد و
چوومەوھە بۆ پۆما.

مهمله که تی عیشق

به لّام نه وهنده ماندوو بووم ته نانهت خوینم داده نا نه و چهند پرژه،
خوای گه وره تۆله ی زیاتریشیان لی بستینیت، هاته وه بو ناو شار چوومه
چایه خانه یه که دانیشتبووم کوپکی کرمانج هات وتی: ئیش ده کهیت؟

وتم: دهیکه م، بردمی بو مال گواستنه وه.

من و دوو کوپری تر بووین دوا ی ته و او بوون کرمانجه هیچ و پوچه کهش
به جیهیتشتین و رایکرد، هاتینه وه بو پرّوما.

نه و ئیواره یه زۆرم برسی بوو، ماندووم هیچ پاره م پئ نییه، نزی که ته نه که
خۆلێک بوومه وه، به لکو شتیکی تیدا دهر به ئیم و بیخۆم به دزییه وه چوومه
لای ته نه که خۆله که و ههر ته ماشام ده کرد، چاوم به ناو ته نه که خۆله که
دا ده خشانده، ده ستم برد شتیک دهر به ئیم کوپیکم بینی ناوی لوقمان بوو
هات بو لام وتی: مامه خه سره و چۆنی؟ نه وه چی ده کهیت لیره؟

وتم: تۆ ته ماشای نه و هه تیوه ناکهیت چۆن پهیدا بوو لیره دا.

ناسیمه وه که له زیندانی سالۆنیک به یه که وه بووین نه و کوپه
خانه قینییه بوو، له کاتی شه ری من و مه مۆن له پشتم وه ستا.

لوقمان دووباره وتی: نه وه چی ده کهیت لیره؟

وتم: وه لّا چاوه پرتی کوپیک ده که م، له راستیش دا چاوه پرتی کهس
نه بووم، له ته نه که خۆله که دا بو ناو ده که پام بیخۆم.

له م قسانه بووین نه وهنده م زانی ئاراس میردی ئاوازان له ویدا پهیدا
بوو، وتی: مامه خه سره و چی ده کهیت؟ له که لّ لوقمان دهستی کرد به قسه

و وتی ئەم کوپره ئەو کوپره یه که ئاواز بۆی باسکردی پیاوه تیه کی زۆر
که وهری له کهڵ کردووم.

ئاراس زاوای لوقمان بوو، واتا ئاواز خان خوشکی لوقمان بوو.

لوقمان وتی: چی ده کهیت برۆ ده چین بۆ چایه خانه ی عه ره به کان
ده عوه تی منی.

وتم: ئاخر چاوه پێی کوپێکم دیت بۆ لام، هیچ نه بوو بهس خۆم بادا و
خۆم قورس کرد خه ریکه ده مره له برسان دا، دهستی کرد به گرفانی دا و
بۆ یه کهم جار موبایلم بینی به دهستی لوقمانه وه.

وتی: ته له فۆنی بۆ بکه.

وتم: ته له فۆنی نییه.. کیشه نییه دێم له خزمه تان دام، چووین بۆ ئه وی
بامی و قۆزیان بۆ بانگ کردم و تیر و پر ناغان خوارد سوپاس بۆ خوا، تیرم
خوارد.

لوقمان وتی: من له زیندان بۆم باسته کردی نه موێرا، به لام بۆ زانیاریت
من جنسیه ی ئه لمانیم هه یه و خه ریکی قاچاخچیتیم له ئیتا لیاوه بۆ
ئه لمانیا وه ره به یه که وه کار بکه ین و تۆش کوپێکی ئازا و باشی چاونه ترسی
ئه و ئیشه به من و تۆ ده کریت.

له م قسانه دا بووم کابرایه کی کرمانجیم بینی لوقمان. م به جیهیشت،
چاوم زه وی نه ده بینی، ئه وهنده توپه بووم له و سه گبابه و پروم کرده
کرمانجه که و یه خه یم گرت.

مهمله که تی عیشق

وتم: نهو پاره یه م بده ری.

وتی: ناتناسم، ههر وتی ناتناسم هه تا توانیم یه ک که له م کیشا به ده میدا پرم کرد له خوین، باش بوو به شهق ۶۰ لیره ی ئیتالیم وهرگرت له کابرای کرمانجی خویری و وازم لیتهینا.

لوقمان وتی: بۆ ۶۰ لیره واده کهیت؟ ۶۰ لیره چیه، نه ی نه گهر بگیرییت سنورداشت ده که نه وه به خوا ئیره خه تهره.

باسه که ی خۆم کرد بۆ لوقمان که هیچ پاره م پێ نییه، نه وه وه زعه که مه ۵ پۆژ ئیشم کردووو پاره یان نه داومه تی نه م کابرایه ش بردومی بۆ ئیش ههر پاره ی نه داومه تی.

نه ی چیه که م مافی خۆشم وهر نه گرمه وه؟ نه و کاته ی منت بین ی لای ته نه که خۆله که وه بۆ خواردن ده که رام!

که وام وت لوقمان زۆر بیتاقهت بوو بردمی بۆ ئوتیله که ی خۆی، خۆم شۆرد و جلی سه رتا پای بۆ کریم، موبایل و ۲۵۰ دۆلاریشی دا پیم.

لوقمان وتی: لیره نه فهرم بۆ کۆکه ره وه له م ئوتیله ی منیش به، من ده یانبه م بۆ نه لمانیا، سی سه یاره م هه یه له گه ل دوو کوپری ئیتال ی شه ریکم، تۆش لیره کۆیان بکه ره وه ههر نه فهری ۵۰۰ دۆلاری لی وهر بگره و ۱۰۰ دۆلاریش بۆ خۆت.

مۆبایله کهم دایه وه و ۲۵۰ دۆلاره کهشم بۆ ده رهینا و وتم: قاچا خچیه تی به من ناکریت ته وه کاری من نییه، خوشت من باش ده ناسی ناچه چه وری کهس.

له م قسانه دابووین، ئاوازاخان خۆی کرد به ژوور دا، وهك ته وه ی من برای ته و بم و لوقمان هیچ.

چه ندجار وتی به خوا له لوقمان خوشترم ده ویت، بهرده وام بوو له قسه کانی و وتی: له ئهلبانیا شه ره فی منی کرپیه وه ده نا ته و ئاراس-ه خو پرییه ی میردم ته یدۆراند.

عه رزی ئاوازاخانم کرد تۆ خوشکی گه و ره و نازیزی منیت به خوا ی لوقمانی براشت ته و مه صله حهت چیه، من ده پۆم پاره ی جله کانیش نه ده مه وه با تۆزیک نیش بکه م مامه لوقمان گیان.

لوقمان وتی: نیشی چی باشه ته گه ر کار ناکه یت له گه لم وه ره ته تبه م بۆ ئه لمانیا ته م شه و، خۆ ته توانم پیاوه تی ته وه ت له گه ل بکه م.

وتم: ته وه قسه ی پیاوه، مه منون ده بم ته گه ر ته وه بکه یت.

ئاوازاخان وتی: لوقمان بییه و ته وه ی خه سه ره ده یه ویت بۆی بکه.

مه منونیم ده ربیری بۆ لوقمان.

لوقمان وتی: زۆر باشه سه بی ئیواره خۆت ئاماده که ۴ کوری ترت له گه ل دا ده تیرم یه کی ۵۰۰ دۆلاریان لیوه ربگره و ته کسه ک دیت به شوینتان یه کسه ر سه رکه ون میوشن له ئه لمانیا.

مهمله که تی عیشق

وتم: چی بکه م له پاره که؟

وتی: ۵۰۰ دۆلار بده به شۆفیره که و باقیه که ی هه لێگره بۆخۆت با پێت بیت.

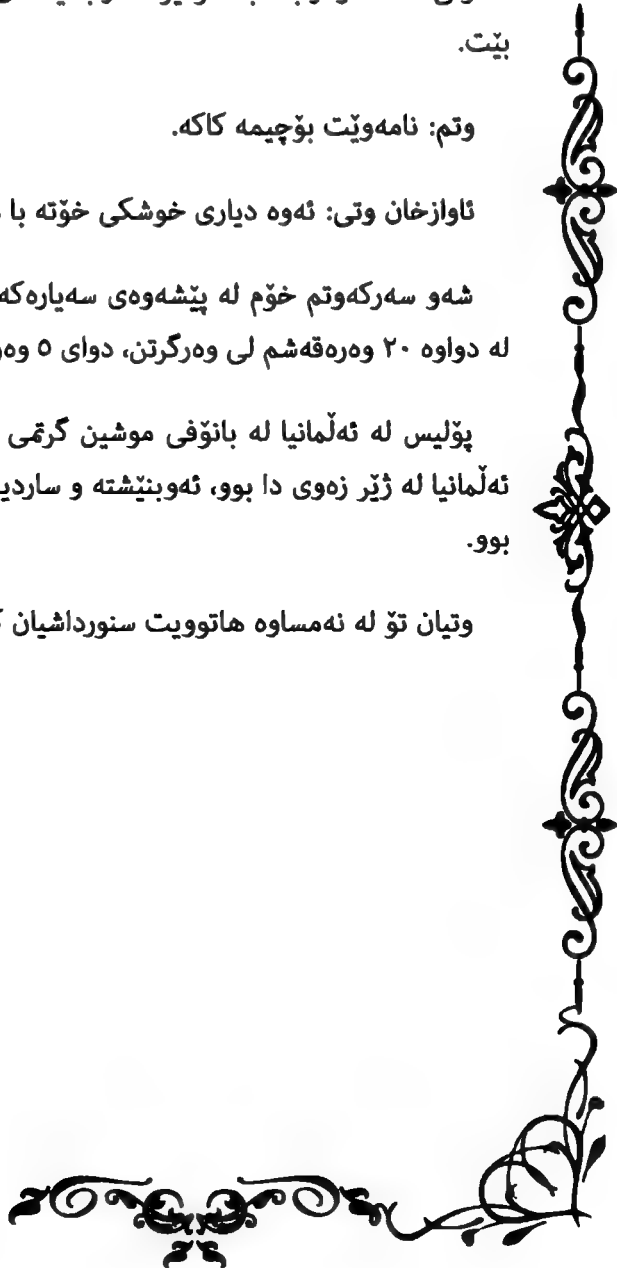
وتم: نامه ویت بۆچیمه کاکه.

ئاوازاخان وتی: ئهوه دیاری خوشکی خۆته با ههر پیت بیت.

شه و سه رکه و تم خۆم له پێشه وه ی سه یاره که دانیشم و چواری تریش له دواوه ۲۰ وه ره قه شم لی وه رگرتن، دوا ی ۵ وه ره قه م دایه کابرای ئیتالی.

پۆلیس له ئه لمانیا له بانۆفی موشین گرمی واتا ویستگه ی میتروکانی ئه لمانیا له ژێر زهوی دا بوو، ئه و بنیشته و ساردیه ی که پێم بوو نه مساوی بوو.

وتیان تۆ له نه مساوه هاتوویت سنورداشیان کردمه وه بۆ نه مسا.

زیندانی نه مسا و ماسی قوتو مار و په یژه:-

له دواي ئه وه له شاري موشن گيرام درامه وه به نه مسا، به هوکاري
چهند که رسته يه کی نه مسایي که پيم مابوو.

هر ئه م شه وه چوومه زیندان بو به يانی نارديانم بو زیندانيکی تر پر
بوو له جه زائيري و مه غريبي و نه ته وه کانی تر.

ماوه يه که مامه وه که سم تيدا نه ناسی ۵۰ بو ۶۰ که س له م هو له دا بوون،
کاتی نویژی نیوه پړو پروم کرده دیواره وه بو نویژ کردن، یه کیک له
جه زائيري کان هات بو لام و وتی: قیبله که ت خواره راستی بکه ره وه، نویژم
کرد نه وانیش له که لم دا نویژیان دابه ست که سه لامم دایه وه ماشاء الله له
دواوه ۲۰ که س نویژی ده کرد.

که سیک به ناوی عه بدولقادر هاته لام وتی: بو گیراویت؟

حال و گوزهرانی خوّم بو پونکرده وه.

عه بدولقادر وتی: ئه گهر بیت و خوت نه خوش نه خهیت لیږه به ره و
دادگات بهرن ئه وایه که مانگ حوکوم نه درییت، ئینجا ئه لین پرؤ دواوی
ئیقامه بکه.

وتم: ئه ی چوّن خوّم نه خوش بخه م؟ عه یب نییه؟

مهمله که تی عیشق

وتی: ههول بده ماسیه کی قوتو ههلبچره با کۆن بیت و بۆگهن بکات،
ئهو پۆژهی بانگت ده کهن بۆ دادگا پیشتر بیخۆ، به لکو نه خووش بکه ویت و
تیکت بدات.

که پشکنینیان بۆ کردی ده زانن گهر نه خووش بیت ههر ههفتهیه که
زیندانی ده کریت.

قوتیه که ماسی دامی و ههلم پچری و خستمه جیگایه که بۆ ئه وهی
میکرۆب و فایرۆسی باشی بۆ بچیت، دواى سى پۆژ ناوم هاته وه بۆ دادگا،
شه وه کی دهستم کرد به خواردنی ماسیه بۆگهنه که!

ههر سه ری سه عاتیک عه بدولقادر ده هات ئه ی وت: هیچت لى
نه هات؟

وتم: نه وه لالا عه یم نییه!

دواى چه ند سه عاتیکى تر عه بدولقادر پرسىارى کرده وه، منى ناونا بوو
کوردى.

وتی: کوردی عه بیت نییه؟!

وتم: نا هیچ گۆرانکاری پروینه داوه.

شه و خه وتم به یانی بردمیانه دادگا و یه که مانگ حکوم درام!

که ماوه ی ئه م مانگه دا له گه ل لیبه کاندای فیری زمانى عه په بی بووم،
باشترین قوتابخانه بوو بۆ زمانه که م، هیچ کوردی تیدا نه بوو.

دواى ئازاد بوونم له ئييه نا هاښه دهره وه ناردیانم بۆ که مپ، دواى
سه عاتیک سه ياره م گرت و هاښه وه بۆ ئه لمانيا.

چوومه وه ميوشين و ديسانه وه گيرامه وه ناردیانم بۆ که مپى بايه روت
که ٤ کوردی تېدا بوو به خوښه وه، له وې پر بوو له عهره ب و کوسوڤوې،
شوینیکى زور ناخوش بوو زیندانی کونى نازیه کان بوو کردبوویانه که مپ.

یه ک دوو هه ورامى لى بوون زور کورى چاک بوون،

به لام بۆ من وه ک کوسوڤى وابوون ههر به هه ورامى قسه يان ده کرد،
منیش ته سجيلیکم دوزيووه وه چاکم کرده وه به لام شريتم پى نه بوو.

چووم بۆ لای نه وه هه وراميانه وتم: هيچ شريتيکتان لايه؟

ئه وانیش شريتيکی هوره ی هه ورامى و گورانی و چه پله ی هه ورامى بى
موسيقايان دامى و گورانی بيژه که ناوى عوسمان کيمنه یى بوو.

شريتم خسته سه رى ئاگاشم لى نه بوو ته وای ده نگيم دابووې به هوره
و گورانييه کانی عوسمان کيمنه یى، بهرپرسى که مپه که و ههرچى
کوسوڤوې و عهره به هاتن ئه يان وت توخوا ميژگان ته قى نه وه چيه
دات ناوه، منیش لامبرد.

ماوه يه کى پى چوو په فزم وه رگرت، شريتى عوسمان کيمنه يم خسته وه
سه رى هه وراميه کان دابووiane خوښ، بهرپرسى که مپه که هات وتى: نه وه
شريته نافروشى.

وتم: با.

وتم: باشه

نه مشکاند و دامه وه به هه ورامیه کان و له پښگه ی کورپښکی گهره کی
خۆمانه وه ناوی چهند خزمیکی خۆم دۆزیه وه له نۆرمبیرگ و که مېم به
جڼیشت، هیچم پڻ نه بوو له نۆرمبیرگ کورده کان شه پره چه قۆیان کردبوو
له نیوان یه کیتی و پارتی دا، نه و ده مه مامه پۆسته م له نۆرمبیرگ بوو.

پۆزیک لای مزگه وتی تورکه کانه وه ده گه پامه وه بۆ جڼگایه ک پښان
دهووت مارکاووف گیرام، پښک مه له فم ئاشکرا بوو که له نه مسا گیراوم
نه مسا وتی نامه ویت په نجه مۆری ئیتالیای هه یه، ئیتالیا وتی نامه ویت
په نجه مۆری یۆنانی هه یه، یۆنان وتی نامه ویت له تورکیا وه هاتووه.

سواری ته یاره یه کی موخته ره میان کردم بۆ یه که م جار سه رکه وتم به
فرۆکه بۆ تورکیا به زیندان کراوی.

نارد میانه نه نقه ره هه رچۆن بوو له مطار خۆم دزیه وه نه گیرام سوپاس
بۆخوا هاتمه دهروه له نه نقه ره به ره و بیوک چه که مه چه که و تمه پڻ بۆ فرنی
سه مونه که ی مالی نایدن ئابڻ.

چوومه نه وۆی سه یدا حیلمی هات بۆ لام وتی: نه وه چییه که ریم
نه پۆشتووی؟

وتم: به رپوه لّلا له نه لمانیا سنورداش کرامه ته وه.

زۆرى پى ناخۇش بوو، له لايان دانىشتم تا ئايدن هاتهوه، ئەوئش
باوهشى پى داگردم و خوشحالى خۆى دهربرى باوكى له گەل بوو من ههر
پىم دهووت (دهده) واتا باپيره.

كليلى ژووره كهى خۇميان دامهوه، چوومهوه ئەو ژووره سارد و سره،
بۆ به يانيه كهى دهستم كردهوه به ئيشكردن له توركيya وهك ژيانى سأل وسأل
و شتيك له مهوبهر.

تهلهفونم كرد بۆ دايكم، دواى ههوال پرسين و خوشحالى خويان
دهربرى و وتيان شكور گهيشتووئته جيگاي خۆت؟

دايكم: له كوئيت؟

منيش يهك درۆى زلم بۆ كرد: له ئەلمانيام!

ئەوئش ناوى خزم و كهسوكار بۆ ههلهئهدام له ئەلمانيا كئى لئيه و كئى
لئينيه، منيش زۆر بهزهيم به خۆم دا دههاتهوه.

شهويكيان خهوم لئينه دهكهوت چوومه دهرهوه بۆ كه نار دهرىا له بويك
چه كمه چه.

دهفتهرى تهلهفونه كهم پى بوو، تهلهفونم كرد بۆ لوقمانى قاچاخچى
هاورپم.

لوقمان: له كوئيت؟

وتم: توركيya.

مەملەكەتى عىشق

يەكەم جار وای زانى گالتەى پىن دەكەم، دوایی بۆم باسکرد چىم بەسەر
هاتووه.

لوقمان: برايه كم له توركيایه له م پوژانه دا دەرده چن بۆ یۆنان لەسەر
ئاو بە سەیارەكەى خۆم چاوەڕێیان دەكەم، تۆش لەگەڵ ئەوان وەرە دوو
وینەى خوشت بگرە لەوێو بۆم بەینە، با خێرا پاسپۆرتت بۆ درووست
بکەم.

وتم: نەفەرى كین؟

وتى: كورپكى ئیرانییه ناوى شەهرامى بەلەمە، ئەدرەسى دامى
تەلەفۆنم داخستەوه.

لەو ماوهیه دا ئایدن وتى: یاسەمین لە ماردینە هەوالم داوەتتى كە تۆ
هاتویتەوه زۆرى پىن خوشتە مانگی داهاوو دینەوه لەگەڵ عەلى كورم
لەوئ مەشغولى ئوتیلێكن، لەوانەیه تۆش بچیت بۆ ماردین و یاسەمین
وتویتیە بايئە ئێرە كار بكات.

منیش زۆر قسەم نەکرد بەس بە پیکەنینەوه وتم: لای تۆ كار دەكەم
ئایدن ئابن.

شەهرامى بەلەمم دۆزیهوه، خوايه چىم دى چوومه شوقەكەى یەكێك
تلیاك دەكیشیت، یەكێك حەشیش، یەكێكى تر هەموو گیانی خوینە دووان
لەولاوه دەخۆنەوه.

وتم: كامهیه كاك شەهرام؟

یه کێك جیقنی بۆگەن هات بۆلام: من شەھرامم، بزەنم چیت دەوێت؟

وتم: خەسەرەوم لوقمان ناردومی بۆلای تۆ کە دەردەچین لەگەڵ براکە ی دا بۆ سەر ئاو، دەمەوێت کاک شێرزادی برای کاک لوقمان ببینم ئەمانەتم پێیە بۆی.

من نزیکە ی دە وەرەقەم پێ بوو، لوقمان وتی ئەگەر پارەت پێیە بیاندری تاکو دەگەیتە لام لەسەر ئاو.

شەھرام: خۆشحالم ئاغا خوسەرەو ئاغا لوقمان باسی تۆی بۆ کردووم، نۆکەریت دەکەم، فەرموو بیرەیه ک قلیانێک چیت دەوێت لە خزمەت دام.

وتم: سوپاس کاک شەھرام گیان، بەلام کاک شێرزاد لەکوێیە؟

سەیارەیه کی فیاتی پێ بوو خۆی بردمی بۆلای کاک شێرزاد لە شوقەیه کی تر بوون، چووومە لایان و ٨ وەرەقەم دایە شێرزاد وتم لەو جێگایەم و ئەو پارەیهش کاک لوقمانی برات بۆی ناردوویت.

بە شەھرام_یشم وت کە ی دەردەچین؟

وتی: شوێنەکەتم پێ بلێ خۆم دێم بۆ لات و ئاگادارت دەکەمەو.

هەفتهیه کی پێ چوو بەردەوام کارم دەکرد لای ئایدن ئابێ، بەلام یە ک لیرەم لێ وەرئەگرت.

ئەویش وایدەزانی داوای ناکەم بۆ ئەوێ کۆبێتەو پێویستم بە پارەیه.

مهمله که تی عیشق

دوای نهوه ئیواره یه کیان شه هرام هات بۆلام وتی: نه مشه و دهرده چین
وه ره نه و جیگایه.

مالئاوایم کرد له حیلمی، بهس هیچم نهووت به ئایدن.

خهریکی پیچانه وهی کۆله پشتین بووم، ئایدن دای له دهرگا کهم و هاته
ژووره کهم، ۵۰۰ دۆلاری دامی تهوقه ی له گه ل کردم و پویش و ابزانم وتی
یاسه مین دیته وه بۆلات به داخه وه تۆ نابینیت، من باش تینه گه یشتم، ههر
نه مووت الله پازنۆل سن.

دهرچووم چوومه سهر ناوی گه وره، لهو ی ته ماشا ده کهم شه هرام
له گه ل کوریک ی تری فارس دا له په نای داریک دا پرا ده بویرن، نه مزانی چی
بکه م چوومه وه بۆلای شیرزاد و وتم: شتیکی وا بووه ده مه ویت له وه تیوه
پیه سه به م.

شیرزاد: کاکه تۆ هه قت نه بیت، ئیمه ئیلاقه مان چییه ههرچووینه
نهو بهر له مان جیا ده بی نه وه.

به له م ئاماده کرا ویستیان ژنه که ی شیرزاد به رنه نهو بهر به ته نها و
شیرزاد بمینیت، قبۆلم نه کرد.

شیرزاد: ئاساییه!

وتم: ئاسایی نییه کاکه یان له گه ل خۆت دا ده بیه ییت یان نابیت.

په رینه وه لوقمان چاوه پیمان بوو سواری سه یاره بووین و یه کسه ر بۆ
بولغاریا و پۆمانیا دایه زاندم چووم په نجه مۆری پی کردم له دوکانیک دا

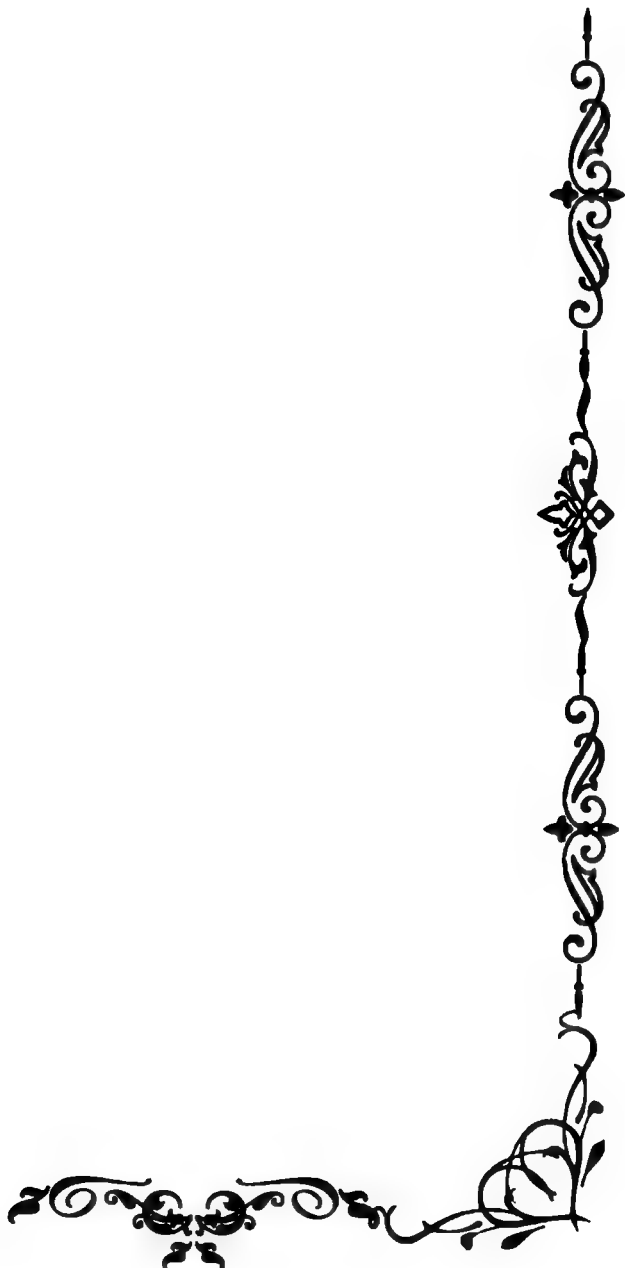
و خستیه سهر پاسه پۆرته کهم و پاسه پۆرتی دامی به قسه ی خوش دوو پۆژ
به پێگاوه بووین به ئیسراحت تا گه یشتینه وه سلۆفاکیا و ههنگاریا و چیک
و پاشان ئه لمانیا و لهویوه منی سواری سه یاره یه کی دیکه کرد بۆ نه رویج
و ۸۰۰ دۆلاکه شی دامه وه...

هامه ولاتی نه رویج خۆم ته سلیم کرد.

ئه وه ی که منی ناره حهت کرد ئه وه بوو دوا ی دوو سāl بیستم که
لوقمان له یۆنان له شاری ئه سینا به چه قۆ کوژراوه.

نه رویج بۆمن ولاتیکی نوێ بوو، له هه مان کات دا نامۆ بوو، دوا ی
چه ند پۆژێک بردیانین بۆ شارێک به ناوی هه مه رفیتست که لوتکه ی جیهان
بوو، شه و و پۆژ تیایدا یه کسان بوو، له هاوینه که ی دا، نیوه ی شه و پۆژ به
ئاسمانه وه بوو، له زستان دا هه ر شه و بوو.

ئه ی خوایه که بێزار بووم، چۆن له گه ل ئه و ژیا نه نوێیه دا هه لێکه ی ن و
چی روونه دات و چی دێته پێشه وه؟

چیرۆکی یانزهیه م

(ژیانیکی نوێ و نهرویج و سه ره تای چالاکیه کان)

له دواى گه پانیکى زۆرم به جیهان دا و تیرامانم به هه موو ئه و
کۆمه لگایانه ی که پێیاندا تێپه ریوم و ورد بوونه و هم له ژینگه و کهش و
هه وای ئه و جینگایانه، له هه مان کات دا ئه و هه ست و ناخۆشیه ی که
کۆرده کان له ده ره وه ی ولات تێیدا ده ژیان.

دوو ری له ولات و له که سوکار هه موو ئه مانه کاریگه رییه کی یه کجار
زۆریان خستبووه سه ر خودی خۆم و په یوه ندیه کانیشم.

زۆر کات دوو که سایه تیم له خۆم دا به دی ده کرد، و اتا که سایه تیه کی
دوو جه مه سه رم هه بوو له زانستی ده روونی دا پێی ده وتریت ده روون
پارسوویی یا خود دوو جه مه سه ری.

که سایه تی یه که م: زۆر ناسک بوو له کاتی جولاندى هه ست و سۆزم
به کاریکی زۆر بێ بایه خ فرمیسک له چاوانم دا پێژنه ی ده کرد.

که سایه تی دووهم: زۆر دڵ په ق زۆر بێ به زه یی زۆر جار له سه ر پارچه
نانیک له زیندانى ئه و ولاتانه ی پێیدا تێپه ریووم ده م کرده شه په چه قۆ.

له و کاتانه دا زۆر که سێکی دڵ په ق بووم، هه موو ئه مانه و جیگر بوونم
له و ولاته ی که تێیدا نیشته جی بووم، نه زانینى زمانى ئه و ولاته و دوور

مهمله که تی عیشق

خستنه و هم بۆ شاریکی بچووک و تیکه ل نه بوونم له گه ل خه لکی دا نه مه ش
کاریگه ریه کی زۆری هه بوو له سه رم.

جاری واهه بوو شه وان له بهر ته نهایی فرمیسک له چاوه کانم دا گو میان
درووست ده کرد، زۆر جار پرووباری گریان به چاوانم دا ده ریان ده کرد
له سه ر کولمه کانم پێچکه ی گرتیوو بێ له وه ی به ده م گریان ه وه بیره کانی
خۆم داده مرکانده وه.

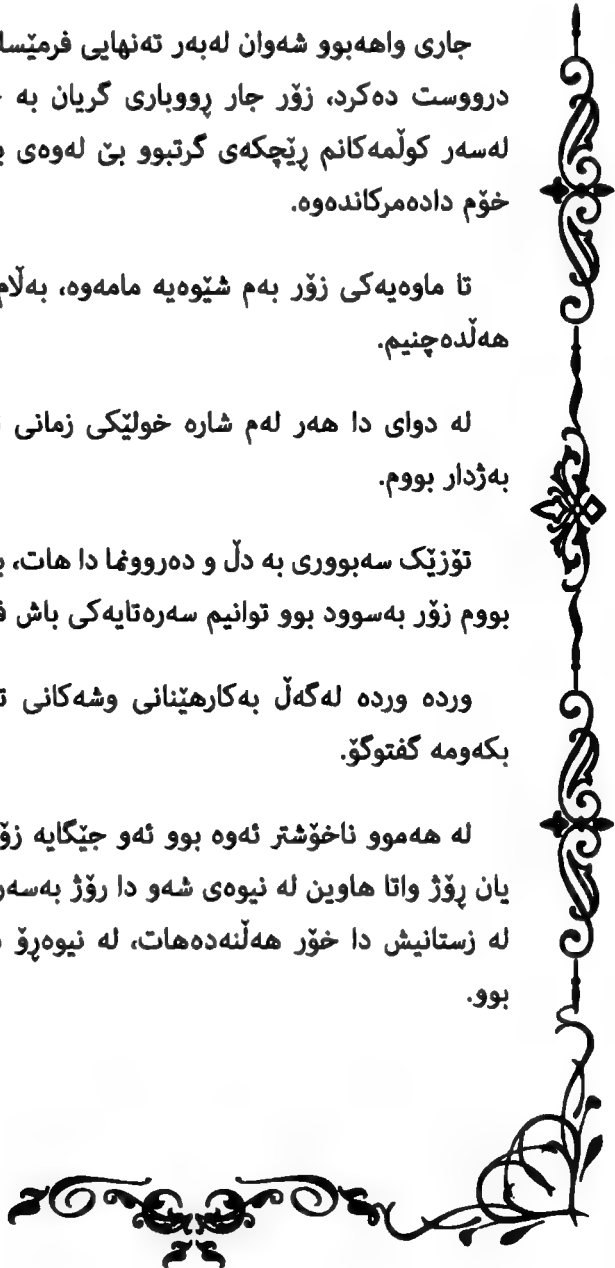
تا ماوه یه کی زۆر به م شتیه یه مامه وه، به لام بیزاری زیاتر ته نگه ی پێ
هه لده چنیم.

له دوای دا هه ر له م شاره خولیکی زمانی نه و ولاته کرایه وه منیش
به ژدار بووم.

تۆزیک سه بووری به دل و ده روو غما دا هات، بۆ ماوه ی سالتیک به رده وام
بووم زۆر به سوود بوو توانیم سه ره تایه کی باش فێریم.

ورده ورده له گه ل به کاره ینانی وشه کانی توانیم له گه ل خه لکی دا
بکه ومه گفتوگو.

له هه موو ناخۆشتر نه وه بوو نه و جیگایه زۆربه ی کاته کانی شه و بوو
یان پوژ واتا هاوین له نیوه ی شه و دا روژ به سه رمانه وه بوو وه ک نیوه پو،
له زستانی ش دا خۆر هه لنه ده هات، له نیوه پو دا نه ستیره به ئاسمانه وه
بوو.

ئەو كەشە زياتر بارى دەروونىمى ئالۆزتر كىردىبوو زۆر نامۇ بوو
بەلامەو، ھەنئ پەيوەندىم لەگەل خەلکە پەنابەرەكان دا درووستكىرد بوو
وہك كورد و عەرەب و ھەندىك نەتەوہى تردا.

ئىوارەيەك ماسىيەكى زۆرم پراو كىردىبوو زۆر ھەزم لە ماسى بوو بە
برژاوى لەگەل لىمۇ و تەماتە و پىياز...ھتد، بئ ئىوہ ناخۆش گەرامەوہ
بالەخانەى پەنابەرەكان كە خۆشم ھەر لەوئ دەژيام.

ھەرگىز پىتم خۆش نەبوو بە تەنھا خواردن ئامادە بکەم ھەر لەبەر ئەوہ
پىاوئىكى بە تەمەنمان لەگەل دا بووخەلکى بەغداد بوو لە ھەمان كات دا
كەسايەتییەكى بەھىزى ھەبوو لەناو ھەموو پەنابەرەكان دا وە پىشتەر لە
بەغدا پزىشك بوو.

زۆر پىزى لەمن دەگرت زۆرجار لەبەر ئەوہى زمانى ئىنگىلىزى باش بوو
يارمەتى منى دەدا لە كاروبارى پۆژانەم لەو ولاتە ئەویشم بانگىشت كىرد
و دانىشتىن بەيەكەوہ دەستمان كىرد بە ماسى خواردن، كەوتىنە باسى
گىزانەوہى ولاتى خۆمان و جار و بارىش گلەيىمان لە بەختى خۆمان
دەكرد.

لەم گىفتوگۆ و ئالوگۆر كىردنى بىروباپ و ئەو وشانە دابووین لە ناكاو بە
ھىمنى لە دەرگای ژوورەكەى من درا و منىش ھاوارم كىرد فەرموو، لەبەر
ئەوہى دەرگای ژوورەكەم دانەخستبوو بەلام جارىكى تر ھەر لەدەرگا كە
درايەوہ، كە بەرەو پرووى دەرگا كە چووم سئ ئافرەتى نەروىجى لەگەل
پىاوئىك لەبەر دەمى دەرگای ژوورەكەى من دا بوون داوايان لە من كىرد كە
بىنە ژوورەوہ منىش وتم بە خۆشحالىيەوہ فەرموون.

له راستی دا من زۆرم پێ خوش بوو بۆ یه کهم جار بوو خه لکی نهو
ولاته بینه لام.

منیش که سیکی کۆمه لایه تی بووم زۆر چه زم به تیکه ل بوونی خه لک
بوو، له دواي خو ناساندنیان به من و پزیشکه که ی هاو پریم که وتنه پرسیار
لیمان که خه لکی کام ولاتن و هه ندی و ته و باس، پیاوه که پرووی کرده من
و پێی وتم پوژی شه مه کاتر می پینجی ئیواره بانگیشتن بۆ کلێسای
(ئه نطونیۆ) له وی سهری فیلمیک ده که ن و پاشان هه ندی کیک و چا
به یه که وه ده خوین.

پرووم کرده پزیشکه که ی هاو پریم وتم: ده لی چی؟

پێی وتم که کابرا ده لی چی و وتیشی، خو ئیمه بی کارین با بروین
کارمان چیه کات به سهر ده به یین و هه رندێ کیک ده خوین ده لی چی؟

وتم: باشه بی کارین با بروین من پیم خوش ده بیت.

که ئیمه په زامه ندی خو ما مان نیشان دا ئیتر ئه وانیش پویشتن.

من و پزیشکه که ی هاو پریم هاتینه ده ره وه چوینه لای په نابهره کانی تر
ویستمان به وان بلیین، دیار بوو ئه وان پيش ئیمه بانگه یشتکرا بوون.

له ویا بۆمان ده رکه وت که ئیمه دواين که س بووین، چاوه ری بووین تا
پوژی دیاری کراو له به رده م باله خانه ی په نابهره کان دا هه موو په نابهره کان
خو یان ئاماده کردبوو، هه ندیکیان وا خو یان گوپی بوو وایان ده زانی بۆ
ناههنگ ده چن.

له ئافره تىكى كوردىم پرسى: ئەوۈ بۇ وا خۆت گۆپىوۈ و جلى كوردىت
له بەردايە؟

وتى: كۆرە با تۆزى ھەلپەرم خۆ دلم شەقى برد لەم كەمپە دا!

وتم: ئىمە بۇ ئاھانگ ناچىن كەس ھەلنابەپرىت ئەوۈ كلىسايە و
جىگايەكى ئايىنيە.

وتى: بۇ ئاخوندن؟

دىاربوو لە ئاخوند پايكردبوو، ھەر لەو كاتە دا پەشىمان بوو، وتى من
ھەزم پىي نىيە وام زانى ھەلدەپەرىن.

بۆم باسكرد كە ئەمانە ئاينىكى جىاوازن و لەوانە نىن كە تۆ بىرى لى
دەكەيتەوۈ.

دىار بوو بە تەواۋى پەشىمان بووۈۈۈ چۈنكە ئەو خۆى بۇ ھەلپەركى
ئامادە كىردبوو، بەلام بە داخەوۈ ئاۋاتەكەى نەھاتە دى.

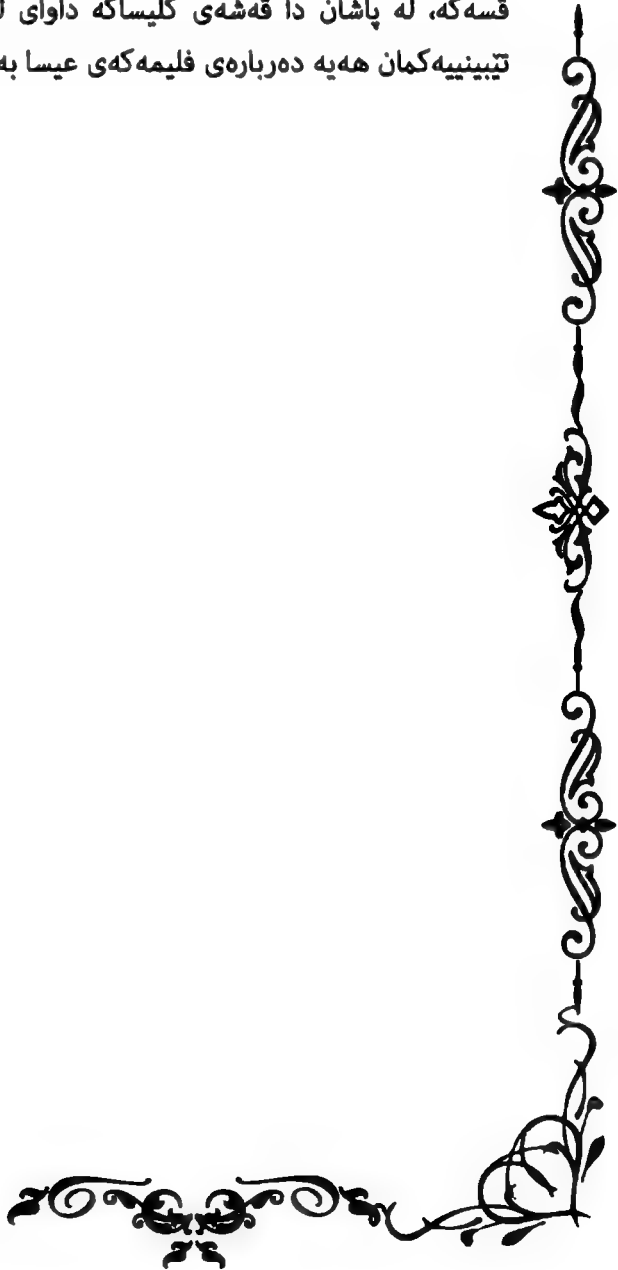
لە دواى چاۋەپروانىمان لەبەردەم بالەخانەكە دا پاستىك ئامادە بوو تا
ھەموو پەنابەرەكان سەرکەۋتن، بەرەو كەلىساي (ئەنطۇنۆ) بەرىكەۋتىن.

كە گەشتىنە جىگای مەبەست لە دواى پىشۋازىكردنىكى گەرم، فلىمى
عىساي كۆرى مەريەميان بۇ لىداين، لە دواى تەماشاكردنى فلىمەكە كە
دوو كاترۇمىرى خايەند، كەمىك دانىشتىن و دەستمان كىرد بە كىك خواردن
و چا خواردنەوۈ..

مهمله که تی عیشق

له دوايدا كه سِيك به ناوى سيامهك خه لَكى نه هوازى تيران بوو،
نه يتوانى به زمانى فارسى و عه ره بى و ئينگليزى و زمانى نه رويجيش
قسه كه، له پاشان دا قه شهى كليساهه داواى لى كردين چى سه رنج و
تيبينييه كمان هه به ده ربارهى فليمه كهى عيسا به نازادى دهري بپرین.

ناو کلیسا و دۆزینه‌وه‌ی مامۆستا که‌م عیما‌د:-

له کلیسا که دا ته‌ماشای فلیمه‌که‌ی عیسا‌مان کرد، دوا‌ی ئه‌وه چا و کێک خورایه‌وه یه‌کێک داوا‌ی کرد له ئاماده‌بووان که بینه گاور.

زۆر له‌وانه به ئاسانی و‌لامی بانگه‌شه‌که‌ی (تۆماس) یان دایه‌وه که قه‌شه بوو له‌و کلیسایه دا ٣ له کورده‌کان بوون به مه‌سه‌حی، یه‌کێک له‌ وانه خه‌لکی سلێمانی بوو ناسرا بوو به‌ جه‌زای زه‌ره‌نگه‌ر له‌ گه‌ڵ چه‌ند که‌سیکی تر که نه‌مده‌زانی خه‌لکی کام و‌لاتن به‌هه‌رحا‌ل زۆرم به‌لاوه سه‌یر بوو نه‌مزانی بوو که گو‌پینی بیروبا‌و‌ر هه‌روا ئاسانه.

ئهو ده‌مه زانستی وام نه‌بوو له‌سه‌ر ئایینی نه‌سرانی، به‌لکو زانیاری ساده‌م هه‌بوو، ئه‌وانه‌شی که هات‌بوون ته‌نها به‌ ناو موس‌ل‌مان بوون، هه‌موو زانیاری زۆر سه‌ره‌تایان هه‌بوو له‌سه‌ر ئیسلام، به‌لام زۆربه‌یان بر‌وایان هه‌بوو که هه‌موو ئایینه‌کان له‌ لایه‌ن که‌سیکه‌وه نێردراوه و به‌ یه‌ک چاو سه‌یری هه‌موو پی‌غه‌مبه‌رانیان ده‌کرد محه‌مه‌د (دروودی خوا‌ی لی‌بیت) له هه‌موویان خۆشه‌ویست تر بوو به‌لایانه‌وه.

هه‌ندیکیشیان ئه‌وه‌نده شاره‌زا‌بوون که خاوه‌نی ئایینی ئیسلامن، نا‌کریت هه‌روا به‌ ئاسانی وا‌ز له‌ دینی دایک و باوک و که‌سوکارم به‌یتم.

ئهو خه‌لکه‌ش یه‌کجار به‌و شیوه‌یه نه‌بوون که هه‌ر که‌س وتی فکری خۆتانم بده‌ری ئه‌وانیش بلێن به‌سه‌ر چا‌وا‌ئه‌و کاره زۆر گران بوو به‌لایانه‌وه، یه‌کێک له‌ ته‌نیشتم وتی ئه‌ری کاکه بۆ ده‌بیت هه‌میشه ئه‌وان

مهمله که تی عیشق

راست بن ئیمهش هه له، من وهك موسلمانێکی ساده بهو بانگهێشته پازی نابم، وه لا عهیه به وه خه لکه دینی خۆی بگۆریت بۆ کێک و شه ربهت.

هاته سه په ی من که بېمه گا ور، منیش ته نها سو پاسم کرد بۆ کێکه که و وتم موسلمانم هاته ده ره وه.

به لام زۆرم پێ ناخۆش بوو که نه و موسلمانانه بوون به مه سیحی وه زۆر ئاسته م بوو به لامه وه، به لام چار نه بوو مرو ف ئازاده وه نه شم زانی که نه و جه زای زه په نگره که سیکی سوکه، کور پکی پانییه م له گه ل دابوو ناوی کاک محه ممه د بوو پێی وتم له مالی شیخ عوسمانی بیاره له نهسته نبو ل نه م جه زایه به یانیان بۆ نوێژی به یانی خه لکی ئاگادار ده کرده وه که که یشته یۆنان هه ر له و جێگایه ش ماستاو و چه وریی بۆ قاچاخچه کان ده کرد، که کاک محه ممه د نه وه ی بۆ باسکردم ئیتر زۆر به لامه وه گرینگ نه بوو دیار بوو که سیکی بوده له و سوک و که م که سایه تی بوو.

من له گه ل کاک محه ممه د له ده ره وه ی کلێسا که وه ستابووین گفتوگۆمان ده کرد، تۆماس له گه ل ئافره تێکی ته مه ن ۲۶ سا ل که ناوی به نیکا بوو له گه ل ئا غای ئیترانی سیامه ک هاته لای من و کاک محه ممه د، دوا ی سلا و پێیان وتین بۆ نابن به مه سیحی من بێ ده نگ بووم، به لام کاک محه ممه د وتی نه وه شتیکی پێویسته بیری لێ بکه ینه وه، منیش له سه ر دلم گه و ره بوو به زه رده خه نه یه که وه وتم: نه ی ئیوه بۆ نابن به موسلمان؟!

ده ستیان کرد به پێکه نین و تۆماس ده ستی خسته سه ر شانی من پێی وتم: به ناوی باوکی ئاسمان قسه ت له گه ل ده که م من و اهه ست ده که م تۆ که سیکی زۆر باشیت خوا ده یه ویت پاکت بکاته وه، ئیستا نه وانم له

ژووره وه به ئاو پاک کرده وه و اتا مه سحم کردن پیم خوشه توش لهو که سانه
بیت که عیسا خوئی له خاچ دا له بهر تاوانه کاغان داوات لی ده که م با دل
و دهروونت پاک بیته وه خوٚت بکه به ناو ده ریایی ئیمان دا له ناو
مه سیحیه ت دا.

زۆر شهرم گرمی له وهی زۆر به نه ده به وه وشه کانی دا به گویم دا و
نه یهشت که من هیچ ولامیک بده مه وه پاشان به وه وازیان نه هینا به دهم
قسه کردنه وه منیان برده وه ناو کلێسا که بردمیه به رده م تابلویه کی به ناو
مه ریهم که به خه یال درووست کرابوو باسی مه ریهم و عیسا و باوکی بو
ده کردم که هه رسیکیان خویان پیک هینا وه، لهو کاته دا منیش داوای کاتم
لی کردن.

وتم: من هیچ زانیارییه کم نییه له بارهی ئایینی مه سیحیه وه، پتو یستم
به سه رچاوه هه یه بو وه رگرتنی زانیاری له ئایینه که تان.

له هه مان کات دا ویستم لهو په نجه ره وه خوٚم ده رباز بکه م وه
سه ره نجی رابکیشم بو لای خوٚم وتم ته گه ر ده کریت هه ندیک سه رچاوه ی
مه سیحیم بو په یدا بکه تا بتوانم سه رنجی خوٚم هه بیت و کویرانه دوا ی
نه که وم ته گه ر هه ر بیرو باوریک هه لبژیرم له هه مان کات دا کاری بو
ده که م.

دیار بوو وته کانی من سه رنجی پاکیشا و وتی توٚ فلیمی ژیا نی عیسات
بینی نه وه به س نییه؟!

مهمله که تی عیشق

دیاربوو پئی وابوو منیش وهك په نابهره کانی تر هه روا به ئاسانی
بیروبو پرم خوّم ده خه مه دهستی ئه و بۆیه من هه ر سور بووم له سه ر
پیشنیاره که ی خوّم که کاتم پئ ویسته.

تۆماس: باشه من هه وڵ ده ده م هه ندیک سه رچاوه ت بۆ په یدا بکه م به
زمانی عه ره بی یان کوردی.

زۆر سوپاسم کرد و ها تمه ده ره وه، به لام هه ر خو ده رباز کردن بوو له
تۆماس.

به په له خوّم که یانده کاک محه ممه د پیم وت: ئه مانه ده لێن بنیشته
تالّن له که س نابنه وه، ئه ی تو چیت لئ به سه رهات بۆم باس بکه؟

بۆی باس کردم که به هه مان شیوه ی من خو ی ده رباز کردووه و داوای
کاتی لیکردوون و له پرسیار و داواکانیان وتی داوام لئ کردن که کاتیکی
تر فلیمه که ی عیسا بینمه وه بۆ ئه وه ی باشت تیبگه م له و ئایینه، ئه وانیش
پازی بوون به داواکام.

به هه رجۆرێک بوو که پراینه وه بۆ باله خانه که ی که لیتی ده ژیاين، جه زای
زه ره نگر له ناو پاسه که دا له لای منه وه دانیش ت بوو.

وتم: ئه وه بۆ بوویت به گا ور؟

جه زای: ئاخر بۆ ئیقامه که م باشه.

پرسیاری ترم لئ نه کرد زۆر گرینگ نه بوو به لامه وه.

له دواى چەند ھەفتە يەك ھەت لە ھەمان كات دا ھاتنەوھەلاى من
ھەندىك پەرتوك و ئىنجىليان بە زمانى عەرەبى بۆ ھىتابووم.

پىيان وتم لە دواى خويندەنەوھى تەكايە سەرنج و تىببىنى خۆتەن پى بلى.

وتم: بە گوێرەى تواناى خۆم بەسەرچاوا ئاگادارتان دەكەمەوھ.

بەلام ئەو ئىوارە يەنيكا لەگەڵ تۆماس لاى من مانەوھ زۆر پرسىارى
تايبەت بە خۆميان كرد، كە راستى دا منيش ترس گرمى گومانى ئەوھم بوو
كە ئەمانە پۆلىسى نەھيتى بن منيش زۆر پاشەلم پيس بوو، پەنجە مۆرى
زۆربەى زۆرى ولاتەكانم ئەوروپام ھەبوو.

لە ھەمان كات دا لەوھ دەترسام كە پىتم بزەنن ھەركەتەنەوھ، ھەر چۆن
بوو كات رابورد.

لە راستيدا من تواناى خويندەنەوھى پەرتوكەكان و ئىنجىلەكەم نەبوو،
زۆر گرنك نەبوو بەلامەوھ چونكە من بەدواى وەرگيران و بەدەست ھىنانى
ھەندىك پارە بووم بۆ ئەوھى بينىرمەوھ بۆ كەسوكارم وھ بتوانم ژيانتيك بۆ
خۆم دابىن بكەم، ئىسلامەتى خۆشم خۆش دەويست.

لە دواى دوو سالى دەرەدەرى خواوھنى ھىچ نەبووم ھەميشە وھ
قەرەج ئەو ولات و ئەو ولاتم دەكرد، ژيانى من تەنھا گەران بوو بە دواى
درووست كردنى ژيانتيك بۆ خۆم و ھاوكارى كەسوكارەكەم بكەم لە
بەرئەوھى لە ولاتى خۆمان زۆرجار ھەژارى و دەولەتمەندى و كەمدەستيم
بە خۆمەوھ بينى بوو.

تیواره یه کی هاوین بوو زۆر بیزار بووم ته نه ایم کردبووه هاوړېم پېم
وت: با پیکه وه پیاسه یه ک بکه ین به یادی جارانی شاره که م، له سه نته ری
نه و شاره ی که تیایدا نیشته جی بووم ده سوړامه وه له سه ر کورسیه کی نه و
بازاره نارامم گرت.

له ناو ئو تۆمبیلک دا ئافره تیک بانگی کردم خه سه وه، که نزیك بوومه وه
یه نیکا بوو، پرسى پیت خو شه پیاسه یه ک بکه ین؟

وتم: نا ببوره چاوه پروانی هاوړیکه مم لیره دا یه کتری بینین.

له راستی دا بیزار بووم له تۆماس و یه نیکا و کلنسا هه ر ئاره زوومه ند
بووم به وه ی وازم لی به یتن، به جی هیشتم و رویش.

له گه ل خو م دا که و تمه گفتوگو، که نجیک هاته لام و به زمانى ټینگلیزی
پرسى: نه و جیگایه ی که په نابره کانی لی نیشته جین له کوټیه؟

من له م شاره دا تازه م، تازه که یشتوم نه گه ر ده کریت یارمه ټیم بده.

لیم پرسى خه لکی کام ولاتی؟

وتی: تونس.

به عه ره بی که و تمه وتوړ له گه لی دا پیم وت که منیش له وى ده ژیم،
دیار بوو زۆر خو شحال بوو که که سیکی ناسیوه به زمانى خو ی ئاخافتن
بکات.

يارمه تيم دا هه نديك له كۆل و باره كه يم بۆ هه لگرت و به ره و جيگاي
مه به ست كه وتينه پي، هه ر له وي له گه ل پرسكه كه دا كه وته وتويژ و
ژوور يكيان بۆ ده ست نيشان كرد.

من هه ر له گه لي دا بووم كه لوپه له كه يم له گه ل هه لگرت.

داوام لي كرد كه پاش هه سانه وه ت وه ره لاي من خواردن ناماده ده كه م
به يه كه وه نانيك بخوين.

ئه وه نده ي تر خوشحال بوو، گه پامه وه ده ستم كرد به خواردن
ناماده كردن له دواي چه ند كاتژميريك چوومه وه بۆ لاي و بانگيستم كرد
وه زۆربه ي په نابهره كانم ئاگادار كرده وه بۆ ئه وه ي كه ميك له ئازاري
نامويي ئه و گه نجه كه م بكه ينه وه، ئه وانيش به خيهرهاتيكي گه رميان لي
كرد.

ئه ويش خوي ناساند كه ناوي عيماده، خه لكي تونسه تا دره نگانتيك
به يه كه وه بووين هه ر خه ريكي گه فگوو و ئالوگووري بيروپا بووين، عيماد
كوپيكي زۆر وتويژ شيرين بوو، خاوه ني زانياريه كي زۆر باش بوو،
به راستي مني سه رسام كرد بوو به زانياريه كاني.

له سه ر ميژي چه رپا كه م ئينجيله كه ي بيني وتي: تۆ مه سيحي؟

وتم: نه خير، من موسلمانم سوپاس بۆ خوا.

عيماد: سوپاس بۆ خوا.

وتم: ئه و پرسياره ت ته نها له به ر ئه وه يه كه ئه و ئينجيله له م ژووره دا به .

کاک عیماد: راسته ئینجیل لای خوای پهروهردگاروه هاتووه بۆ پیغه مبه ر عیسا سلاوی خوای گه وره ی لی بیت، بانگه وازی بۆ کردووه، به لام نیستا نه و ئاینه دهستکاری کراوه و گوڤراوه، ئاره زوو و ویستی پیاوانی کلّی سایی تیا دا تیکه لاو بووه.

منیش باسه که م بۆ کرد که چۆن نه م ئینجیله م دهستکه وتووه تا بیخوینمه وه نه و کۆمه له که لیره خاوه نی به پرتوکه نه یان بۆ هتیاوم، به لام چاوه پوانی به گاوربوونی من، بۆیه نه و په رتوکه نه یان بۆ هتیاوم، به لام سوپاس بۆخوا بیروباوه پر دامه زراوم و شوین شتی کویرانه ناکه وم.

کاک عیماد دهستی خسته سه رشانم و وتی: تۆ نه وه ی سه لاهه دینی نه یوبیت خوای گه وره لی پازیبیت نه و داکۆکی کردووه له خاکی موسلمانان و له ژیر دهستی گاوره کانی سه نده وه، تۆ نه گه ر باپیره گه وره ت خزمه تی ئیسلامی به و شیوه یه کردبیت ده بیت تۆش هه روا بیربکه یته وه، نابیت پرگاکه ی فه رامۆش بکه یه ت.

منیش سه ریکم بۆ بادا و وشه یه کی دووباره کراوه م بیستبوو که گوایه سه لاهه دینی نه یوبی هیچی بۆ کورد نه کردووه زۆر گرینگ نییه به لاهه وه، هه رچه نده نه وه بروای خۆم نه بوو قسه ی لاوه کانی ناو کۆمه لگاکه م بوو دووباره م کرده وه، زۆری پێ ناخۆش بوو که نه و وته یه م پێ وت.

وتی: راسته سه لاهه دین کورد بوو، به لام نه و نه بۆ عه ره ب کاری کردووه نه بۆ فارس و نه بۆ کورد، به لکو سه رکرده یه کی موسلمان و کورد بووه، جله وی موسلمانان له ژیر دهستی نه و دابوووه.

هه‌موو موسلمانان و عه‌ره‌ب و عه‌جه‌م و مه‌سیحی له ژێر ڕکێفی نه‌و
دابوون با من پرسیاره‌که‌ت بۆ راست بکه‌مه‌وه.

سه‌لاحه‌دین موسلمانێکی کورد بوو نه‌و ده‌سه‌لاتی ته‌واوی به‌سه‌ر
هه‌موو ولاتانی عه‌ره‌ب و موسلمانان به‌گشتی دا هه‌بوو، واتا کورد حوکمی
کردوو هه‌گه‌ر نه‌ته‌وه‌یی بیر ده‌که‌یه‌وه، هه‌رچه‌نده‌ نه‌و وه‌ک موسلمانێک
کاری کردوو، به‌لام خاچ په‌رسته‌کان ده‌یانه‌وێت له‌به‌ر چاوی ئێوه‌ی کورد
له‌ شان و شه‌وکه‌تی نه‌و که‌م بکه‌نه‌وه‌ تا ئێوه‌ی کورد شانازی به‌و که‌له‌
سه‌رکرده‌وه‌ نه‌که‌ن که‌ کورد خاوه‌نی سه‌رکرده‌یه‌کی وا قاره‌مان و به‌
نه‌مه‌کی موسلمانانه‌.

له‌ راستی دا گاور و بۆ باوهره‌کان ده‌یانه‌وێت له‌ ناو ئێوه‌ی کورد دا
سه‌رکرده‌ی وا قاره‌مان درووست نه‌بیه‌وه، چونکه‌ نه‌و شکسته‌ی که‌ به‌
ده‌ست سه‌لاحه‌دین بینویه‌ هه‌رگیز له‌ بیریان ناچیه‌ته‌وه.

ئێستا له‌ هه‌موو میژوووه‌کانی خۆیان دا باسی ده‌که‌ن پێوه‌ی ده‌نالیین،
خۆ نه‌گه‌ر شه‌پری ئێوان فه‌ره‌نسا و فه‌له‌ستین بوايه‌ یان شه‌پری ئێوان سووریا
و ئیتالیا بوايه‌ یان کوردستان و یۆنان بوايه‌ دنیابه‌ که‌ سه‌لاحه‌دین نه‌وکه‌اته
بۆ نه‌ته‌وه‌ی خۆی ده‌جه‌نگا و به‌ ناوی کورد ئالای به‌رز ده‌کرده‌وه، به‌لام
عه‌ره‌ب، تورک، فارس و کورد هه‌موو موسلمان بوون، کوردێکی موسلمان
سه‌ره‌پرشتی ده‌کردن نه‌و سه‌رده‌مه‌ نه‌ته‌وه‌ هیچ بایه‌خێکی نه‌بووه‌ له‌ ژێر
ناوی ئومه‌تی ئیسلامی کاریان ده‌کرد، نه‌وان به‌ ناوی خاچ په‌رسته‌کان
له‌ گه‌لیان ده‌جه‌نگان خۆ زۆربه‌ی خاچ په‌رسته‌کانیش خه‌لکی ولاتی جیاواز
بوون که‌ بریتی بوون له‌: فه‌ره‌نسا و ئیتالیا و... هه‌ند له‌ ژێر ناوی خاچ
په‌رسته‌کان ده‌جه‌نگان تا سه‌لاحه‌دین تیکوپیکی شکاندن.

مهمله که تی عیشق

له دواى بیرکردنه وه له و شانیهی که عیماد بۆی پروون کردمه وه زۆر
دلخۆش بوو ههستم کرد که منی کورد که نیم و خاوهنی سه رکرده په کی
به ئەمهك و قاره مانم وه خۆشه و یستی له دلم دا زیاتر چه سپی، له راستی
دا وته کانی عیماد هه موو ئەقلانی بوون.

ئینجا تیکه یستم دابه شکردنی ولاتی من هه روا بئ هۆ نه بووه، دیاره
نایانه ویت سه لاهه دینیکی تر دروست بێته وه بۆیه هه ر ژیر دهسته یین.

له پاشان دا عیماد درێژهی دا به گفتوگۆکه و بهردهوام باسی چاکه و
پیاوه تی کورد و باسی ئەبو به کری باقه لانی بۆ کردم و باسی ئینو تهیمه ی
بو کردم و باسی سینانی فوراتی ئەسه دی بۆ کردم و باسی جهزه ری و
محیدین په ئیس و زۆری تر، که ئەوانه هه موو زانا و ناوداری کورد بوون.

له راستی دا بۆ یه که مجار بوو باسی هه ندیک له و مروڤه به پرێزانه
ببیستم که کورد بوون، له سه رده می خۆی دا نوێنه ری جیهانی ئیسلامی
بوون، بۆ گفتوگۆ له گه ل گاور و جوله که کان دا باسی لیها تووی و زیره کی
ئهو هی بۆ کردم که چۆن له ناستی ئەو پیاوه دا ده م به ستر او بوون نه یان
توانیوه ئاخافتن بکه ن.

ئهو نه دی تر شانازیم به خۆمه وه ده کرد و به ئیسلامه تیه که مه وه،
هه لسام بۆ ئەوه ی ئینجیله که فرییده م.

عیماد وتی: ئەوه گونا هه کاریکی باش نییه، موسلمان کاری وا ناکات
بیده ره وه خاوه نه که ی.

زۆر سەرسام بووم لە گفتوگۆ و شیوەی دوانینەکەى زۆرم خوشویست،
وا دیار بوو کەسێکی بە توانا بوو لە پرووی ئاینی پیروزی ئیسلام.

داوام کرد بێتە مامۆستا و فێرکاری من.

وتی: بە مەرچێک لە قسەم دەرنەچیت، تۆ بپیار نادەى من بپیار ئەدەم
وەک مامۆستا چى بخوینیت و چیت پێ دەلێمەوه.

وتم: باشە!

پاشان ئەو شەوهەمان بە وتوێژ بردە سەر گەراوه بۆ ژوورەکەى خۆى
هەر لەو دەمهوه پەيوەندى و هاوڕێیەتیمان زۆر خوش بوو کەسێکی زۆر
یارمەتى دەربوو.

هەمیشە عیباد ئەوهى بیرى من دەخستەوه کە چۆن یەكەم جار
یارمەتیم داوه بە گەرمى پێشوازیم لێکردوه، دیارە هەر لەو کاتەوه
سەرنجى منى دا بوو وە پەوشتى منى بەدڵ بوو، عیباد تەمەنى ٤٠ سأل
بوو، ئەو دەمه من ٢٢ سأل بووم.

بە هەرچۆرێک بوو زەمەن چرکەکانى و خولەك و کاتژمێر و شەو و پۆژ
و هەفته و مانگ و سأل هەموو پێش برکێیان لەگەڵ دەکردین تێمەش لەم
نیواندە بەجێ ماووین.

پەمەزان هاتوو هەموو بەیەكەوه بەپۆژوو بووین، خەریکی وەرگرتنى
زانست بووین لە بیروباوێ و تەفسیر و فەرمووده و هەموو بوارهکان، نوێژ
و تەراویحمان هەموو بەیەكەوه بوو.

نیوه پۆیهك له خوولی زمانهوانی گه پامهوه عیماد به خێرای به ره و
پووی من هات وام زانی توووشی شه پ بووه له گه ل جهزای زه پهنهگر،
چونكه جهزا زۆر رقی له من و عیماد بوو، پرسیم خیره چی بووه؟

وتی مژدهم به رێ پۆستیکت له بهشی په نابهرانهوه بۆ هاتوووه، منیش
خۆم پینهگیرا و کردومه تهوه سوپاس بۆ خوا له م ولاته وهرگیراویت، له
خۆشی دا هاوارم کرد و دهم قیراند.

عیماد: سوجدهی سوپاس گوزاری به ره بۆ خوای تاك و تهنها.

له سهر ئهو شهكره به فرهی ولاتی سارد و سهرمایه سوجدهی شوكرم برد
بۆ خوای پاك و بێ گهرد.

به كامه رانییهوه گه رانییهوه له پاشان دا له دواي چهند ههفتهیهك
نامهیهك بۆ جهزای زه پهنهگر هات له بهشی په نابهرانهوه به داخهوه
وهرنهگیرابوو، زۆر نارههت بوو، له راستی دا پێم ناخۆش بوو، به لām له
لایه كیترهوه ئاسایی بوو به لāmهوه، له بیرمه کاتی خۆی پێی وتم بۆیه ده بم
به مهسیحی بۆ ئیقامه كه م باشه.

به لām دلم نه هات لهو كاته دا پێی بلیم كاك جهزا ئیقامه كهت جوانه،
وتم با كیشه درووست نه بیت وازم لیهیتنا.

من زۆر دل خۆش بووم به دواي كار دا ویل بووم، م و ههر له په یوهندی
دابووم له گه ل هاو پێكانم ئه مویست ئهو جیگایه به جی بيلم و به ره و
شاریکی كه و ره تر برۆم.

ئىۋارە يەك لەگەل عىماد و كاك محەممەد لە ناو بازار دا دەسورايىنەو،
دىسانەو تۆماسى قەشەى كلىساكەمان بىنى و ھات بۆ لامان و سلاوى
لىكردين بە گەرمى ھەوالى من و كاك محەممەدى پىرسى، لە دواى باسكى
زۆر و پىرۆزبایی لە من و كاك محەممەد كرد، كە وەرگىراوين لەم ولاتە و
تۆماس وتى خوسرەو ئىنجىلەكەت خویندەو؟

وتى: سەنج و بۆچونت چىيە؟

وتم: لە راستى دا سەنج و تىيىنيم زۆرە تۆماس، بەلام لىرە نابىت
كىشەيەكىتر دىتە پىش ئەويش ئەوەيە كە ناتوانم ئەوەى لە دلم داىە دەرى
بىرم خۆت دەزانى من زمانەكەم زۆر باش نىيە پىتوستمان بە سىامەك دەبىت،
بۆ ئاخافتن و گفتوگو.

تۆماس: باشە كەى پىتان خۆش بوو وەرن بۆ كلىسا بەلام كاتىك دابىن.

وتم: خۆم ولامت دەدەمەو.

مال ئاوايمان لە يەكتر كرد، پروم كرده عىماد و پىم وت كە من ئەوەى
سەلاحەدىنم، ئىتر كاتى ئەوەيە پىيان بلىم ئايىنەكەتان دەسكارى كراو.

بەلام ديار بوو عىماد زۆرى پى ناخۆش بوو ھەزى بەو دانىشتنە نەبوو،
بەلام من داوام لى كرد كە لەگەلمان دابىت لە دواى ئەوەى زۆرم لىكرد
رازى بوو.

عىماد: باشە، بەلام بەمەرجىك تۆ نابىت ئاخافتن بكەيت، تەنھا من
گفتوگو دەكەم.

منىش لەبەر ئەوۋەى عىمادىم باش دەناسى دەمزانى منى خۇش دەوئىت
بە دواى چاكەى من دا دەگەرئىت پارزى بووم، بەلام زۆرم بەلاوہ سەىر بوو،
وتم: بۆ عىماد گيان؟!

وتى: لەبەر ئەوۋەى تۆ شارەزانىت لە ئايىنى ئىسلام سەرەتاتە ھەست و
سۆزت ناسكە لەوانەىە زوو ھەلجىت يان بە وشەىەكى ئەوان بىرت
بگۆرئىت، يان زۆر جار بەھۆى فرىدانى وشە مروڤى لە ئىسلام دەرەچئىت،
لەوانەىە ئەو كەسكى بە توانابئىت لە كاتى ئاخافتن دا بىرو ھزرى تۆ
بشپوئىت.

وتەكانى عىمادىم بە باشزانى كە من تەنھا گوئگر بىم بەلئىنم دا كە
دانىشم بە ھىچ جورئك ئاخافتن و موناڤەشەىەك نەكەم.

چووین بۆ كئىبخانەى ئەو شارە لە پرسگەكەى ھەندىك پەرتووكى
نووسى تا بوى دەستەبەر بكەم، يەكئك لەوانە بىرم دئت پەرتووكىكى
ئەحمەد دىدات بوو، بۆ يەكەمجار ناوى ئەحمەد دىدات م لەوئى بىست،
پرسىارى لە من كرد ئەمانە لە سەر چ بىروباورئىكن.

ئۆرتۆدۆكس، كاتۆلىك ياخود پروتستانت.

من نەمدەزانى بەلام ئەو زانبارىەمان وەرگرت لە پاشان دا كە
پەرتوكەكانى بە دەستگەىشت لە دواى يەك مانگ ئامادەىى خۆى نىشان
دا و وتى من ئامادەم بە پشتىوانى خواى گەورە.

من زۆرم بەلاوہ مەبەست بوو كە گوئم لە وتوئزى عىماد و تۆماس بئىت
بۆيە خئرا پەيوەندىم بە تۆماسەوہ كرد كە كات دىارى بكات بۆمان، ئەوئش

به خوشحاليهوه کاتي بۆ ديارى کردین و من ولامه کهم داوه به عيماد، به لام
ديار بوو عيماد زۆر ده ترسا.

پيم وت زۆر شله ژاو ديارى عيمادى برام.

عيماد: ئەمە شەپەرە دەمە دەترسم توانای ئەو شەپەرە دەمەم نەبێت.

پاشان بیری چەند کەسێکی وەك تۆ تێك بجێت لە پاشەپۆ دا من
بەرپرسیار بۆم، ئەم ئایینە کێشەکەى لەو دایە کە بە ئارەزووی خۆت
ناتوايت وتوێژ بکەيت بۆیە دەترسم برا گیان، دەستی کرد بە گریان باوہشی
پیدا کردم و من ئەوەندەى تر خوشەوێستى عيمادم چووہ دڵ، گەورەى و
پاکى ئەو دینیى ئیسلامەم بۆ دەرکەوت دڵ خوشیم دایەوہ ئەو ئایەتەم
بیر خستەوہ کە دەفەرمویت (وإن کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا فأتوا
بسورة من مثله) کە خواى گەورە بە ھەموو خەلکی دەلێت ئەگەر ئێوہ
لە گوماندان لەو قورئانەى کە بۆ پیغمبەرمان ناردووہ وەرن سورەتێک
وەك ئەوہ بنوسن کە ھەرگیز ناتوانن، بۆ کووتایش ھەر ناتوانن بیکومان
ھەرگیز ناتوانن.

لە پاشان دا بیرم خستەوہ ھیچ نوسراویك لەم بوونە دا ناتوانیت ئاوا
بێ پەردە بە خەلکی ڕاگەپەنیت کە ھیچ خێچ و خوارییەکی تێدا نییە، گەر
راست دەکەن وەرن وردبنەوہ لە قورئان، بەلام نووسەرانی ھەموو
پەرتوکتێک دەلێن جیگای پەخنەییە تەنھا قورئان نەبێت، تۆ بە قورئان
ئاخافتن بکە.

که ئەم وشانەم بۆ باسکرد باوەشی پێدا کردمەووە دووبارە وتی خوا
گەورە بپارێزێت بە دەنگە خۆشەکە ی خۆی سەرەتایی سۆرەتی کە هەفی
بۆ خۆیندمەووە.

پاشان بە دڵ ئارامییەووە بەرەو کەلتساکە کەوتینە رێی کە گەشتینە
ئەوێ زۆر بە گەرمی بە خێرھاتنیان کردین پێرێکی زۆر باشمان گیرا، تۆماس
پرووی کردە من و بە پێکەنینەووە وتی: بزانی چێ سەنجی پراکیشاویت.

وتم: من سەرنجەکانی خۆم بۆ عیماد باسکردووە ئەو ئینجیل و
پەرتووەکانی خۆیندووە ئەگەر دەکرێت تۆ و سیامەک و عیماد وتوێژ
بکەن، من جارێ گۆیگر دەبم تا کۆتایی وتوێژەکانتان ئەو کاتە من بە
گۆیڕە ی توانای خۆم لە دێرۆکەکانتان دا بەشدار دەبم، بەلام تۆماس
هەرچی عیماد بلێت من لە گەلی دا هاوێڕام واتا زۆر بێ پەردە دەلێم ئەو
نۆینەری منە هەرچی ئەو بلێت من پشگیری دەکەم.

کەوام وت عیماد زۆری پێ خۆشبوو بە هیمنی وتی خوا بپارێزێت.

من چاویکم لێ داگرت و وتم ئێمە ئەوێ سەلاحەدینی دەستی کرد
بە پێکەنین، بەلام سیامەک مۆرە ی لێ دەکردین.

لەو کاتە دا تۆماس پرووی کردە عیماد و وتی: من بانگیشتان دەکەم بۆ
ئەم دینیە من مژدە دەرم بۆ ئێوە تا لەو بەهەشتە ی کە عیسا خۆی بۆ لە
خاچدا جیگایەک بۆ ئێوە دابین بکات، من خۆشەحال دەبم گەر ببنە گاور و
خۆشەخت بن ئەوێ سەرگەندان و بێ ئاین بسوڕینەووە، زۆربە ی زۆری
کوردەکان و عەرەبەکان لەسەر دەستی من بوون بە گاور هیوادارم ئێوە

چاو له وان بکه ن ئیمه هیچمان ناویت له یتوه تهنه ناسنامه ی ئایینی
خوتان بگوین.

له و کاته دا یه نیکا خوی کرد به ژووره که دا و له که لمان دا دانیشته
به خیره اتنیکی که رمی کردین وه خوشحالی خوی دهربری به هاتنمان،
توماس ههر به رده وام بوو له وته کانی دوسیه کی بو من و عیماد دهرهینا
و که گوايه چهند یارمه تی خه لکی لیقه و ماو دده ن له نه فریقا و ئاسیا و
ولتانی تری جیهان دا، به لام عیماد ههر بن دنگ بوو توماس پرووی کرده
من و وتی: بو بن دنگن؟!

وتم: چاوه پتی عیماد ده که م تا بکه ویته گفتوگو.

سه یریکی عیماد کرد و وتم: نه گهر ناته وی ئاخافتن بکهیت با
بروینه وه؟

عیماد: سیامه ک نه وهی که من دهمه ویت بیلیم نه توانیت وه ریگیت
بو زمانه که ی نه وان؟

سیامه ک: من ماوهی ۲۸ ساله له م ولاته م توانام باشه بو وه ریگپران.

عیماد: من هه ندیک پرسیار ده که م له دواپی دا وه لاممان بده نه وه
نه گهر ولامه کانیا جیگای پروا بوون نه قل پروای پیکرد نه وا من و خه سه وه
هه ردوو کمان ده بینه مه سیحی و به دلی یتوه ده بین وه له پیتاوی دا
کاریشی بو ده که یین.

عیماډ بهرده وام بوو له وتووژده که ی سهره تا سوپاس و ستایشی خوا ی
 تاک و ته نه ای کرد خو ی ناساند که موسلمان تکی تونسیه هه موو
 پیغه مبه رانی وه ک یه ک خوشده ویت که پینچ پیغه مبه ریان جیگاهه کی
 تایه تیان هه یه و پاشان وتی له ناو نهو پیغه مبه رانه که سیکیان که ناوی
 محهمده (دروودی خوا ی لیبیت) کو تایی هیناوه به پیغه مبه رایه تی له
 دوا ی نهو نازیزه نیردراویر نایه ت وه بروامان وایه که (عیسای کوری
 مریه م) سلّوی خوا ی گوره ی لیبیت، بهنده و نیردراوی خوا ی گوره یه
 وه برای پیغه مبه ری نازیز محهمده (دروودی خوا ی لیبیت).

هه موویان کاریان بو نهوه کردووه که نیشانی بدن به ندایه تی له
 خواکانه وه بو یه ک خوا ی بالاده ست بگوړن و تنها به ندایه تی بو خوا ی
 بهردوه ردگاری نه م بوونه بکه ن.

وه زور به راستگو یی پیتان ده لیم نهو دینه ی ئیوه ده ستکاری کراوه و
 کوړاوه ته نانه ت ئینجیله که تان به ناره زووی قه شه کانتان نوسراوه زور به ی
 میژوونوسان و لیکو له ره وه کان نهو دیان سه لماندووه، باشرین به لگه ش بو
 نه م وتانم نهو یه که پینچ سه ده دژایه تی ئیوه کراوه واتان لی هاتبوو که
 به هه شت و جه هه نده متان به خه لکی ده فروشت، وه فیهله سوفی
 فیه رنسی (رینان) ده لیت گهر ده تانه ویت له ژیان (مسیح) تیبکه ن
 هه رگیز لای قه شه کان و کتبه مه سیحیه کان فیرنابن له بهر نهو ی
 هه مووی دروی گوره یه بو مه سیح به ره وه سهر لیشیواوی و تاریکیتان
 ده بات.

میژوو نووسی به ناوبانگی ئینگلیزی که که سیکه له سهرچاوه باوه ر
 پیکراوه کانی ئینگلیز و نهو روپا به گشتی ناسراوه نهویش (ویلز) که ده لیت:

سەر هه‌ڵدان و گۆرینی ئایینی مه‌سیحی به ده‌ستی (شاوڵ ترسوسی) یان (بۆلُس) که له راستی دا ئه‌و که سه‌یه‌هودی بوو راسته هه‌ندێ سهرچاوه‌ی یه‌هودی ئه‌و زانیارییه‌ ره‌ت ده‌که‌نه‌وه، به‌لام زاندراره و گومانی تیدا نه‌ماوه.

که‌شتیوانێک بوو له (لاهوتیات ئه‌سکه‌نده‌ریه هه‌لینی) (لاهوتیات الاسکندریه الهه‌لینیه) هه‌ر له قوتابخانه‌ی فه‌لسه‌فی (اکه‌لینیه) خۆبندویه‌تی زۆر کاریگه‌ری فه‌لسه‌فه‌ی لیکچواندنی له‌سهر بووه هه‌ر له‌و سه‌رده‌مه‌ دا له ناو خه‌ڵکی دا به عیسا‌ی ناسری ناسراو بوو، زۆربه‌ی زو‌رتان باش ده‌زانن ئه‌و نوسراو و ده‌قانه‌ی هه‌مووی له شاوڵ وه‌رگیراوه که ئیستا ره‌نگ دانه‌وه‌ی هه‌یه له ئینجیله‌که‌تان دا زۆربه‌ی زۆری له بیرى ئه‌وه‌وه وه‌رگیراوه.

هه‌موو لایه‌ک ده‌زانی‌ت له دوا‌ی پوخاندنی ده‌سه‌لاتی ئیوه له پو‌ژئاوا دا ناو‌نراوه به‌چی.

ناو‌نراوه سه‌رده‌می له دایک‌بوونه‌وه، واتا ئیوه خه‌ڵکی‌تان له ناوده‌برد ته‌نها به‌گ‌زاده و پاشاکان و قه‌شه‌کان سودمه‌ند بوون کاتێک (عیسا‌ی کو‌ری مه‌ریه‌م) سه‌لامی خوا‌ی لێ‌ی‌ت ئه‌و دا‌کوکی له مافی هه‌زاران ده‌کرد من چو‌ن ب‌روا به ئایینی‌ک بکه‌م که پو‌ژێک له پو‌ژان له دوا‌ی ده‌ستکارییه‌وه مافی خه‌ڵکی تیدا نه‌پاری‌زراوه.

له پاشان دا ئیمه‌ی موس‌لمان ب‌روامان به‌ خوا‌یه‌کی تاک و ته‌نها‌یه که‌چی ئیوه ب‌رواتان به س‌ی که‌س هه‌یه که خوا‌یه‌تیان پێک ه‌یناوه له راستی دا ه‌یچ مرو‌ف‌ئیکی خاوه‌ن بیر و تیرامان له‌م که‌ردوونه ئه‌وه‌ی پ‌ن قبول نا‌کریت

و په سه ندى ناکا، گريمان نه گهر خوا باوکی عيسا بېت وه مهربم ژنى
خوابېت که په نا به خواى مه زن نه مه دروږيه و کوفره که واته خودا پټويستی
به منډال هه يه منډاله که يش عيسايه.

نهم خوايه به که لکی خوايه تی نايه ت له بهر نه وه ی پټويستی هه يه،
نابېت خودا پټويستی هه بېت، خو نه گهر پټويستداریت نه وه خوا نيه،
چونکه خودا واتا خودی خو ی هه موو شتیک ده به خشیت وه نه مه جیگای
بروایه، نه که خودایه ک پټکه اتبیت له کومه لیک به ش، وه خوا ی گه وره له
قورئان دا به پروونی باسی ده کات و ده فهرمویت (سوره تی الاخلاص) واتا
خوا ی گه وره تاکه و ته نهایه و پاک و بټنیزه، نه منډالی ده بېت وه نه نه و
له که س بووه.

پاشان من پرسیاریک ده که م له ټیوه، به لام تکاده که م به راستی ولام
بده نه وه.

تایه ټیوه پرواتان به پټغه مبه ر محه ممه د (دروودی خوا ی لیتیت)
هه يه؟!

توماس: بټگومان نه خټر.

عیماد: که واته موسلمانان کان له ټیوه باشترن نه وان بروایان به (عيسای
کورې مهربم) و هه موو پټغه مبه ران هه يه، سلای خوايان لیتیت وه هه ر
(عيسای کورې مهربم) بوو مژده ی دا به ټیوه که پټغه مبه ریک له دوا ی
من دټ ناوی (محهممه د) ه ته توانن بلټن نووسراوی وا نووسراوه.

من گومانم نیه له وهی که بیدهنگن له ئاستی ئهوه دا، بهلام زۆر جار دلی خۆتان بهوه خۆش دهکهن که گوايه ناوی نهحمهده نهک محهممه، بهلام (نهحمهده، محمود، محهممهده) ههرسیکیان يهک واتا دهدهن بهدهستهوه واتا سوپاسکراو وه ئيمه پروامان وهک ئيهيه که عيسای کورێ مهريهه دیته خوارهوه له ئاسمان و سهه له نوێ شهري خاچههرستهکان و جهلادهکان دهکات وه دهبيتته کهسیک له شوینکهوتوانی پیغهمبهری ئیسلام.

ئهمهش به جوړیک له ئینجیلی پیرۆزدا نووسراوه، دهلیت خهلکی ئازاد دهکات منیش دهلیم کام خهلک، نهگهر (عيسای کورێ مهريهه) له قودس بیتته خوارهوه دژایهتی هاوپهیمانانی جولهکه و مهسیحی دهکات، وشه قودس بهکارهاتوو له ئینجیل و تهورات دا نه وشه ههیکهله وه نه فاتیکان وه نه کهلیسای مهريهه عهزرا له فهلهستینه بهکار نههاتوو تهنها قودس، خۆتان باش دهزانن که قودس مزگهوتی موسلمانانه و (عيسای کورێ مهريهه) لهوێ دیتته خوارهوه و پشگیری موسلمانان دهکات.

لهگهڵ ئيمه دایه نهک ئيهه تۆماس! من بانگێشتان دهکهم بۆ ئایینی پیرۆزی ئیسلام که ئایینی چاکه و بێگهردی خواداوهنده وه ئيمه پروامان به ههموو پیغهمبهران و پهرتووکه ئاسمانیهکان ههیه، نهگهر دهتانهوێت له ئایینی مهسیح تیبکهن تهنها له ئیسلامهوه سههراوهی گرتوووه عيسا تهنها پیغهمبههه و بهندهی خوی گهورهیه.

نازانم ئيهه ههمووتان بۆ دهنگن له ئاستی دانوستانهکهی من چۆن ئیستا ئيهه شهريعت له ئینجیلی سهردهمی کوئنهوه وهردهگرن واتا تهورات بۆ جاریکیش له سههراوهی پاکی ئیسلام ههلگۆزن له کاتیک دا

که ٲیمه بروامان به عیسا ههیه، به لآم جوله که کان نه بروایان به ٲینجیل ههیه وه نه بروایان به (عیسای کوری مهریه) ههیه، به لکو (عیسای کوری مهریه) به درۆزن و دایکیشی به داوین پیس له قه له م ده دن، له راستی دا ٲیوه (عیسای کوری مهریه) تان خوشناو ٲیت وه یاری به ٲاینی پاک ی مهسیحی کۆن ده کهن، تا ئاره زووه کانی خو تان ٲی دامرکینه وه و ده سه لاتی کلٲسه ی خو تان له ده ست نه ده دن، له گه ل ٲیزم دا بو تان من ٲیتر گفتوگو ناکه م زیاد له ٲیویست دووام تا کو ولآمی ٲرسیاره کانم نه ده نه وه من ٲرسیاری تر ناکه م، هه رچه نه ده دریایه ک ٲرسیار خو ی ماتداوه له سینه م دا.

عیماد سوپاسی هه موویانی کرد بو گو ی گرتیان وه به بٲی ده نگی دانیش ت منیش له دل ی خو م دا ده مووت ٲیستا هه لئه ستی ماچٲکی بکه یت زۆر به شو به کی جوان وشه کانی له زاری به وه ده هاتنه ده ره وه به راستی من و ئه وانیشی سه رسام کرد بوو، تو ماس سه یرٲکی من و عیمادی کرد و وتی به راستی من نه مده زانی که ٲیوه خاوه نی زانیارین له سه ر ٲاینه که ی ٲیمه و وه ئه و ٲرسیاران ه ی که تو کردت من توانام نی به ولآمت بده مه وه، نه که ر ٲی تان خو شبٲیت من دانیش تٲکی تر ساز ده که م وه له گه ل نه و که سانه ی که له سه رو منه وه ن و زانیاریان با شتره له سه ر ٲینجیل و عیسا وه ٲاینه که به گشتی له کاتی ئاماده بوونی ئه وان دا من ئاگادارتان ده که مه وه زۆر سوپاس بو ئاماده بوونتان به خیر ٲین سه رچاو.

عیماد: هه رکات ویستان ده نیش ت ساز بکه ن تکایه مانگٲک ٲی شتر ئاگادارمان بکه نه وه ٲیمه هه می شه ئاماده ین.

له کۆتایی دا عیماد وتی خوای گه وره هیدایه تمان بدات بۆ سه ر پێگای
راستی وه بۆ ناسینی خوای تاك و تانها ئامین خواتان له گه ل.

له دوای ده رچوو مان له گه ل عیماد زۆر د ل خو ش بووین من هه ر به ده م
پێگاو ه سو پاس گو زاری خوای گه وره بووم هه ر ئه مووت سه رکه وتین
عیماد.

به پێکه نینه وه عیماد: ما لئ ئاوابی ت خو شه ره بۆ کس مان نه کردوو ه ئه و
وتی کوا سه رکه وتوو بوین؟

وتم: ئیمه سه رکه وتوو بووین که س نه ی توانی و لامت بداته وه.

وتی: سه رکه وتن بریتییه له وه ی که بمان توانیایه ئه وان موس لمان بکه ی
ئه وکات دوو جار سه رکه وتوو ده بووین، جارێک له دنیا دا جارێک له
قیامه ت، خه سه ره کوردی برام سه رکه وتنی قیامه ت زۆر گرینگه... به ده م
قسه ی خو شه وه گه رای نه وه بۆ با له خانه ی په نابه ره کان.

من و عیماد خه ریکی به ندایه تی خو مان بووین ئه و سه رده مه
مزگه وتیکی خنجیلانه مان کرده وه زۆر به ی مرۆفه ئیمانداره کان له ده وری
ئه و مزگه وته کۆببونه وه.

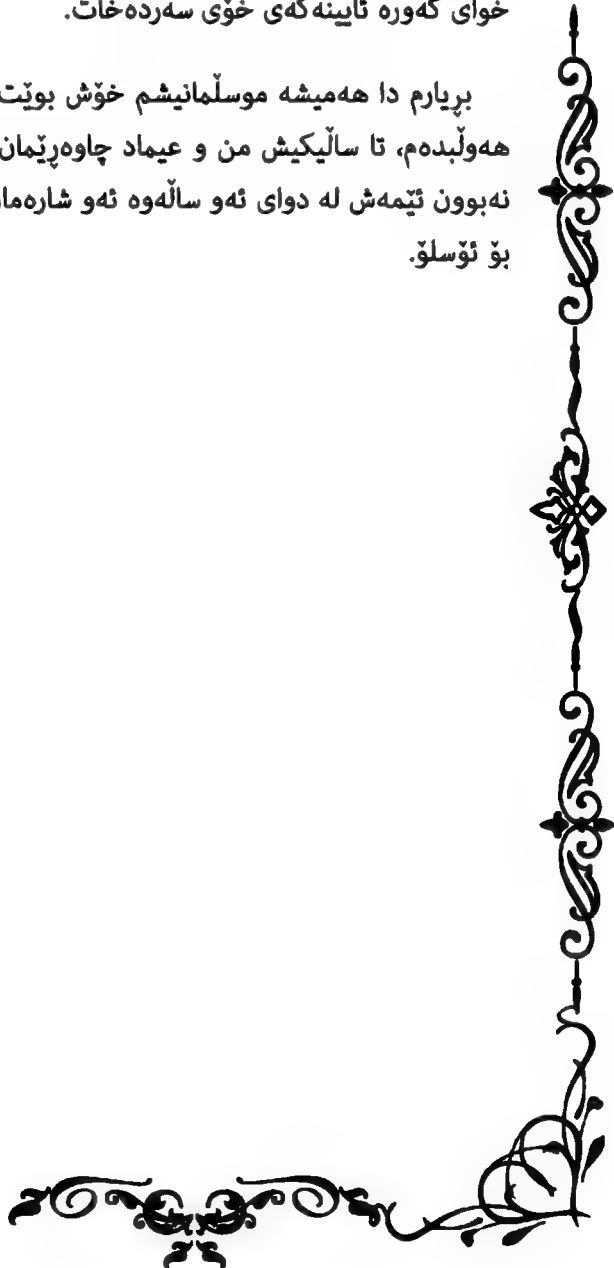
پو ژێکیان زۆر سارد بوو کړیوه ی به فر له گه ل بادا به ده ورم دا لوولی
ده خوارد منیش له بازار بۆ کړینی پێداویستیه کان به کۆمه لئ شتوومه کی
زۆره وه که به ده ست هه لم گرتوو ده گه رامه وه بۆ جیگای تایبه تی خو م
زۆر شه که ت بووم، تو ماسم بی نی وتم ئیستا ده مگه یه نیتته وه ما له وه، که چی
ئه و پیاوه باشه هه رسه یریشی نه کردم، ئیتر له و کاته وه تێگه ی شتم که ئه وان

مهمله که تی عیشق

شهر له گه‌ل بیروباوړه که مان دا ده که ن، بریارم دا که ناینه که ی خوم خوش
بویت و هه رگیز نکۆلی لئ نه که م و ده ست له به ندایه تی هه‌ل نه گرم تا
خوای گه وړه ناینه که ی خو ی سهرده خات.

بریارم دا هه میسه موسلمانیشم خوش بویت و منیش بو سهرکه و تنی
هه ولبدەم، تا سالیکیش من و عیماد چاوه پیمان کرد، به لام نه وان ناماده
نه بوون تیمه ش له دوا ی نه و ساله وه نه و شاره مان به جیهیشت، من چووم
بو ئوسلو.

چیرۆکی دوانزهیه م (من و تری)

چووینه ئۆسلۆ بۆ کارکردن، سێ کەس بووین هەموومان پەبەن بووین
هەرسێکمان چووینه شوقەیه ک بەیه کەوێ دەژیاین، ژیاڵیکی سادە و
ئاساییمان هەبوو.

لە ئیوارەیه کی ساردی ئەم سەهۆڵستانە دا خەم و خەیاڵ لە دەروازە
مەن دا خەریک بوو دەپەوایەو، پەمەزانیکی زۆر خۆش بوو دڵم ئارامی
گرتبوو، ئەو سالا بە پۆمان و شعری تەپراویح وا بەستە بووم هەمیشە
ئاوازی مەن لە سورەتی (الکەف)، (الأخلاق)، (الواقعة) و (الرحمن) دا
سەرچاوەی گرتبوو، ئیوارانی بەربانگم بە سێ دەنکە خورما و لە پاشان دا
بەتەلەفۆنیک بۆ دایکە ئازیزە کەم فرمیسک لە چاوە قەتیس ماوە کەم
دەشکاند، تاماندووی کاری دە سەعاتم لە دەنگی ئەو دا بێ کە پێم دەلی:
پۆلە بەو دوعا و نزا و خێرانە بێ کە مەن بۆتی دەکەم.

لە پاشان دا خۆشەویستی ئەم ئایینە وای لێ کردبووم کە لە ولاتی
تاراوگە دا ئولفەتم گرتبوو بە دوو هاوپی خۆم کە هەردووکیان وا بەستە
دینی پیروزی ئیسلام بوون.

دەبواوە سەعات چواری ئیوارە ئەوان پۆزوویان بشکاندا، بەلام لەبەر
ئەوێ مەن سەعات شەش لە کار تەواو دەبووم، خۆشەویستیان بۆم

چاۋەپرىيان دەكرد تا ھەموومان بەيەكەۋە پۇژوومان دەشكاند، تا دوانزەھى
رەمەزان بەم شىۋەيە بردمانە سەر.

بەلام ئىۋارەيەكيان زۇر بەپەلە دەستم لە ئىش ھەلگرت زۇر غەريىي
دايكم دەكرد، دلم ۋەك باخە ھەنارەكانى شارەبان و سىۋە لاسورەكانى
بلكيان و باخە ترشەكەي سەرو دىمەكە چۆن شەمالىك لار و لەنجەي پى
دەكات ئاۋا بيروھۆشم يادى ولاتى بى كەسى دەكرد.

كە لە كارەكەم دەستم ھەلگرت بە خىرايى دەستم خستە ناۋ گىرفانى
كۆتە سارد و سىرەكەم، بەفرىش پىروشى دەكرد، تەنانت برژانگەكانى
چاۋمى گرتبوۋ بە ئاستەم بەرپىي خۆمم دەبىنى.

بەدەم خەيالەۋە سەرکەۋتم بەرەۋ مالى سارد و سىرم كەۋتمە رى، بەلكى
ھەسانەۋەم لە مەحزونى نەجاتى بى.

پشۋىكى خۆشەويستى و دەست نوپۇژىك بۇ ئارامى دل و دەروونم
بىگرم، چونكە ھەموو ئەۋ كاتانەي كە خەفەتبار دەبىم بىر لەۋە دەكەمەۋە
كە چۆن چلكى تاۋان بە ئاۋى دەست نوپۇژ پاك بىكەمەۋە.

كە گەشىتمە بەر دەركاى بالەخانەي مالى خنجىلانەكەم، لەبەردەم
دەركاى ئەۋ بالەخانەيە دا گويم لە دەنگى گىرانيكى ناسك و زۇر
مەحزون بوۋ، سەرنجى پاكىشام سەيرم كرد لە بەردەمى دەركاكە
كىزۇلەيەكى ئەگرىجە رەش دانىشتبوۋ، سەرى خستبوۋە سەر بالەكانى و
سەرى بۇ زەۋى شۇر كىردبوۋە.

چپچکەیه کی نەرم و بەردەمیشی سێ چوار دڵۆپی فرمیسکی جاوی
تەپری کردبوو، زۆر ئاستەم بوو بەلامەووە دەبێ لەم ولاتی باکوره دا که
ئازادی پەها دراوه بە ئافره تان بۆ دەبێ ئەم ناسکە بەم شیوەیه ئەشک و
هەسرهت دەر بپریت؟

لەو کاتە دا وەیلێ لە حالێ دڵم وەیلێ لە نالە ی خەمم، بە زمانی
باوکوری پێم وت: سلاو! ئەو زیاتر هەنسکی هەلدا و منیش زیاتر خەفەت
باربووم دووبارە پێم وت: ئایە ئەتوانم یارمەتیت بدەم؟!

ئەگەر سەرما تە من دەتوانم بێبەمە لەی خۆم؟

ئەگەر پێویستت بە پارە یە ئەووە لایمن ئاسایە.

گەر برسیتە نانت دەمێ وە ئەگەر نەخۆشی با بەرەو خەستەخانەت
بەرم.

دیار بوو قسەکانی من کاریگەر بوون، چونکە لە ناخی دڵەووە ئاراستەم
کرد بۆیە بە کەسای سەری بەرز کردەووە دیم تالی نالۆزکاوی قژی بە
پروومەتی فرمیسکاوییه وەستاو و شکۆفە ی خەمی لێ دەوهریت.

هەناسە ی لە تاو هەنسک سەمفۆنیای گریان ی لێ دەباری، بە
تێرمانیکەووە و بە لیۆتکی چرچی خەمبارەووە بەمنی وت: تۆ خەلکی چ
ولایتکی؟

زۆر خێرا وتم: من کوردم!

مهمله که تی عیشق

بۆ ئه وهی پیاوه تی و شه ره فمه ندایه تی کورد ده ربخه م، له بیرم دیت له
ئه سه ته نبو ل هاوړیه کی بیرم هه بوو زۆرم خو شده ویست.

پیی وتم: له ولاتی غه ربیستان تا ده توانی کاری جوان بکه، چونکه تۆ
کاره کته ر و شانۆمه ندی ولاته که تی.

بۆیه خیرا وتم: کوردم!

که چی ئه و زیاتر فرمیسکی وه ک هیشوو ی به رسیله ی تری سپیکه
ده هاته نه خواری.

ئه و ناسکه ش به زمانی شیرینی کوردی پیی وتم: نه فره ت له تۆ و له
ولات و له خا ک و ئاوت.

هه ر که متیار یکی کورد بوو به ناوی ئازادی ده روازه ی له شی منی ئازاد
کرد.

من سه ربراوی دهستی ئیوه ی کوردم ما ل و یران و ده ربه ده ری و سه رما
خواردوی ئیوه ی کوردم.

له دوا یی دا خیرا بیده نگ بوو سه ری خسته وه سه ر با له کانی هه ر
هه نسکی هه لده دا.

زۆر سه رسام بووم له تو په یی ئه و نامۆیه، ترسی ئه وه م لی نیشتبوو که ر
من خو م تو په که م هه وری په شی ئه و زیاتر بی ت و من هیچ له و تینه که م.

بۆیه کورده ناموسی سهرم شۆر کرد له بهردهم ئافرهتیک دا، بهلام
بهدهنگیکی سامناک پیم وت: خوشکی خوشهویست تۆزیک هیمن به من
تهنها مه بهستم چاکهیه و بهدوای خیر دا دهگهپیم.

چونکه کهوتوو مه ته ولاتیکی خیر له ناویدا زۆر ئاسته مه، له پاشا چاکه
و پیاوه تی قسه م پێ ده لیت؟ به خرابی ناوی ولاته بی که س و
خامۆشه کهم ده بهیت، خوشت خه لکی ئه ویت؟ گه رده نب ئازاد بیت.

له بهر خوا پاشان له وانهیه ده رده داریان کرد بیت، به لام ئازیز من له م
دنیا نه م بیستوو و نه م دیوه که په نجه کانی ده ست وه ک یه ک بن، به
هه رحال من گومانم له خه مباری تۆ دا نییه تۆ ئازادی و هه ر ئازادیشه
که تۆی هیتاوه ته به رده رگای ماله که ی من.

ئازادی یه تۆی له خیزانت دا براندوو و ده نگ به سه ر من دا به رز
ده که یته وه که ده ستی یارمه تیت بۆ درێژ ده که م.

فه رموو ده ی پیاویکی به رزم بیر که وته وه که ده لیت: له گه ل خه لکی دا
وه ک داریکی به ردا ربن ئه گه ر به ر دیان تیگرتن ئیوه به ره مه میان تیگیرن، من
هیچ خراپه یه کم نه کردوو.

بۆ دوا جار پیت ده لیم: ئه گه ر یارمه تیت پتویسته با یارمه تیت بده م،
ئه وه ش له بهر ئه وه ی به کوردی قسه ت کرد، هه رچه نده زۆر ناشرین
دوایت به زمانه که م، به لام دوا جاریش ده لیم هاوکاریت ده ویت؟!

سه ری به رز کرده وه به ده می چکه یه کی زۆر سه یری کرد.

پیی وتم: برۆ من پیویستم به تۆ نییه و عهره بانهت پراکیشه.

بهس گهر ده کریت ده رگاکه له دواي خۆت دامه خه با سه رمام نه بیت،
چونکه هالاویکی گهرم دیت له وێوه.

وشه ی عهره بانه کهم زۆر پێ ناخۆش بوو، جوابم نه دایه وه به ره و
هه لکیشی باله خانه کهه پویشتم، تا هاته ماله وه و ده رگای ژووره کهم
کرده وه، براکانم دانیشتبوون چاوه پێشیان ده کردم نه وه نده مان یه کتر
خۆشه ویست پۆحمان تیکه لی پۆحی یه کتری ببوو، هه میشه به ئازار و
خه می یه کتریمان ده زانی بۆیه خێرا سه رخیل وتی: خه سه وه ی برام بۆ
خامۆشی و بزه ی ئیوارانت نییه؟

یوسف: وازی لێ بێنه تۆ نه ته ویت به ئاسانی توشی خه می بکه یت من
ده زانم برسییه تی و زۆر ماندووه له هه مان کاتیش دا بیر ی دایکی ده کات،
بزانه دواي نه مانه و ته راویحیش وازمان لێ دینێ که که سمان بخه وین.

من و سه رخیل پێکه نینمان به قسه کانی یوسف ده هات.

نانیان تیکرد و منیش به زۆر توانیم که وچکێک بۆ ده مم به رم هه ر
خه یالْم لای نه و کچه بوو، زوو زوو ده م وت تۆ بزانه لیم پرس ی ناوت چیه؟
بۆ خۆش به ختی ده بوو نه و پۆژهش من قاپ و قاچاخ بشۆم که
ناخۆشترین کار بوو به لای منه وه.

وتیان: هه لسه نه وه ئیزرائیل چاوه ریتته له به رده می سَنگه که دا برۆ
به لوعه ی مردن بکه ره وه و لاشه ی خۆت بشۆ.

به تهوهزه‌لی هه‌لسام ده‌ست بکه‌م به قاپ شۆردن، که سه‌یرم کرد
زاهی قاپ شۆردن نه‌مابوو پرسیارم کرد: ئه‌ری براده‌ران زاهی‌مان نییه‌؟

هه‌موو سه‌یری یه‌کمان ده‌کرد یوسف وتی: ویستم بیکرم له‌ یادم چوو
ئه‌گه‌ر ده‌توانی له‌ جیاتی من تۆ پانتۆله‌که‌ت له‌ پێ دایه‌ بامن خۆم نه‌گۆرم
ئه‌چی نه‌یکریت؟

خێرا وتم: به‌سه‌رچاو ئه‌ویش سه‌رسام بوو، له‌و بیره‌ دا نه‌بوو که به‌و
ئاسانییه‌ من پازی بم، به‌لام رازی بووم.

موگناتیسیک رای ده‌کیشام ئه‌ویش ئه‌و کیژۆله‌ی به‌رده‌رگای باله‌خانه‌که
بوو.

که‌ چوومه‌ خوارێ دیم ئه‌و جیگایه‌ چۆل و هۆله‌ زۆرم پیناخۆش بوو
وه‌ستام و هه‌لوه‌سته‌یه‌کم کرد پرسیم له‌ خۆم ئه‌و هه‌لۆیسته‌یه‌ چی بوو بۆ
ئه‌و کیژه‌ شه‌رمه‌زارییه‌ بۆ تۆ.

دلێشم ده‌یوت نا بابه‌ تۆ ده‌ته‌وێت خێر بکه‌یت خێرا به‌ خۆمم وت
راسته‌ من ده‌مه‌وێت خێر بکه‌م، به‌لام به‌داخه‌وه‌ ده‌ستم نه‌که‌وت ئه‌و
خێره‌.

بۆ دواجار دوا‌ی هه‌یقی دلی خۆم که‌وتم له‌ دو‌رپانی خێرکردن و
به‌زه‌یم بۆ ئه‌و که‌چۆله‌، ملی پێگام گرته‌به‌ر بۆ کرینی زاهی تا قابه‌کان بشۆم
که‌ هه‌ریه‌که‌یان له‌ په‌نگێک بوون، هه‌ر له‌ قاپی قه‌ره‌ج ده‌چوون.

چه ند هه نگاویک دوور که و تمه وه له کړپوی به فر و تاریکی نه و زستانه
ملی پښام گرتبوو له پیشی خوم سهرم هه لپری دیم دوو گه نجی سوماالی
له گه ل ئافره تیکی باکور دا به سهر لاشه ی نه و کیزو له یه وه ستا بوون، منیش
زوو ناسیمه وه که خو یه تی نه وه ی که من گلار او بووم به شوینی دا.

خیرا ده ستم خسته ژیر سهری و وا خوم نیشان دا که ده ی ناسم.

و تم: کئی وای لی کردو وه؟

گه نجه کان ترسان پاشه کشه یان کرد و وتیان: ئیمه ناگاداری هیچ نین
ته نها بینیمان له وی دا به بن هو شی که وتو وه، جار و باریش هه لده لهرزی،
نه وان پوشتن، به لام ئافره ته که ی باکور له گه لم دا مایه وه پیتی و تم:
ده ی ناسی؟

و تم: به لی!

نه ویش وتی: نه م ناسیا وه ی تو، کوردو یین، هیرۆین، مۆرفین، یان
حه شیش وه یان تلیاکی سادده به کار ده هیئت؟

زور ترسام و تم: تو باسی چی ده که ییت نه و هیچ له مانه به کار ناهییئت،
به لکو ته نها توو شی نه خو شی ده روونی بووه توژی بن تا قهت بووه.

به زهرده خه نه به که وه پیتی و تم: (ok)

منیش خیرا ته له فونم کرد بو ئه مبولانس (ئوتومبیلی فریاگوزاری
نه خو ش خانه).

ناونیشانی جیگا کهم پښ وټن، پشټی نهو کچه شم خسته سهر نه ژنوم به
چاکی کوته کهی سهریم داپووشی تا توژیک گهرم بیته وه، به لام به داخه وه
نه مبولانس ههر نه گه یشت.

خوم له سهرمان دا هه لده له رزیم بڼ نه وهی که سیک لیم بپرستیت نه ری
کابرا له گه ل نه م نافرته چیتان به سهر هاتووه تنها به لام دا تیده پهرین و
زوو زووش دهیان وټ نهی بیتچاره، وهک نه بینن دوو مروفی پوچانی بین
تنها خومان به لای په کتره وه نارامان گرت بیت.

زوو زووش له دلې خوم دا ده مووت بلتی نه م نافرته راست بکات
نه مه تلپاکی بیت، ههر له دووپرانی دلې خوم دا مابوومه وه و دهم وټ
خیرکه خیر نه م پتویستی به تویه هیچ نه بیت کورده هاوالاتی خوته
نافرته تیشه ناگادار به.

له پر لولهی ئوتومبیلی مبولانسم گوئی لیبوو هه ستامه وه پرووم کرده
نه وان به دهستم سهرنجی خیرایی نه وانم پاکتیشا بو نه وهی زوو بگه نه
لامان، گه یشتن و به چاپوکی هه لیان گرت و لیان پرسیم: بو وای لن
هاتووه؟

وټم: نازانم بهس نه وه نده ده زانم که نه م کورده و خه لکی ولاتی منه
تنها حزم کردووه یارمه تی بدهم ده توانم له گه لتان بیم بو یارمه تی نهو
نه وهک زمان نه زانیت تا یارمه تی نهویش بدهم پازیم کردن.

وتیان: باشه.

مهمله که تی عیشق

له گه‌ل ته رمی بئی هووشی نه و دا که وتینه پئی تا گه‌یشتینه چینگای
مه به ست که نه خوشخانه بوو.

به منیان وت: ناوی چیه؟

وتم: نازانم

وتیان: بگه‌ری بزانه ناسنامه کی پئی نییه؟

ده‌ستم کرد به‌گیرفانی دا یاداشت نامه‌یه که له گیرفانی دا بوو، له
یاداشت نامه که دا نووسرابوو (ترئی جه‌مال فره‌ج) له گه‌ل ژماره‌ی ده‌ستی
یه کی دا.

خیرا ته له‌فونم کرد بو نه و ژماره‌یه زه‌نگی نه و ژماره‌یه له گیرفانی دا
لیتی ده‌دا.

نیت‌ر بو دوا جار گومانم نه‌ما که نه‌مه ناوی خو‌یه‌تی و ته‌نها (۵۰) کرۆنی
نه‌رویچی تیدا بوو له به‌ینی یاداشت نامه که دا.

تا سه‌حات هه‌شتی شه‌و من له هوولی چاوه‌ری چاوه‌پئی ترئی. م
ده‌کرد.

ده‌م وت ناخو ده‌بئی نه‌خو‌شیه‌که‌ی چی بئیت؟ یا خود نه‌م بئی چاره‌یه
تووشی چی بووبئی، په‌رستاریک هاته‌لام وتی: ترئی پیویستی به‌که‌سێکه‌ له
ژووره‌که‌ دا بئیت، نه‌وبه‌ناگا بوو.

لیم پرسى: حاله‌ته‌که‌ی چیه؟

وتی: ئەمە ئیشی من نییه پیت بلێم.

منیش وتم: باشه، چووم بۆ ژووره‌که‌ی وه‌ك سۆپایدار خه‌فه‌به‌بوو هه‌ناسه‌ی قوڵی هه‌ڵده‌کێشا، منیش به‌زه‌ییم پیا ده‌هاته‌وه‌ هه‌زمنه‌کرد له‌لایه‌وه‌ دانیشم خێرا چووم ده‌ست نوێژم گرت و ده‌ستم کرد به‌ نوێژکردن نوێژی عیسا و ته‌راویحم هه‌ر له‌ ژووره‌که‌ی ئەو دا کرد و جاروباریش دوعای خێرم بۆ ده‌کرد که‌ خوای گه‌وره‌ شیفای به‌خێری بۆ بنێریت و بیخاته سه‌ر پێگای راست.

له‌ رکاتی کۆتایی نوێژ دا بووم هه‌ڵسایه‌وه‌ به‌سه‌ر سورمانیکه‌وه‌ سه‌یری منی کرد و به‌ بێده‌نگی دانیشته‌ هیچی نه‌وت تا من له‌ دوعا و وێرده‌کانم بوومه‌وه‌، منیش خێرا هه‌ڵسامه‌ سه‌رپێ و وتم: خوشکی ئازیز سلّوی خوات لیبیت شکور بۆ خوا باشیت، هه‌ز له‌ چی ده‌که‌یت بۆت به‌یتم من که‌ لێره‌م ته‌نها ده‌مه‌وێت خه‌زمه‌تی جه‌نابتان بکه‌م له‌به‌ر خاتری خوا، له‌ بیریشته‌ نه‌چیت زۆر دوعام بۆ کردوویت که‌ خوای گه‌وره‌ شیفای به‌ په‌حمه‌تت بدات و چاکبیته‌وه‌ جا چیت ده‌وێت بۆت بێتم؟

ئێتر زۆر به‌که‌می خۆم پیشان دا بۆ ئەوه‌ی په‌رده‌ی شه‌رمی بشکێت و به‌ ئاسانی قسه‌م له‌ گه‌ڵ بکات، ئەویش به‌ شه‌رمیکه‌وه‌ له‌ ژێر لێوی پێی وتم: زۆر هه‌زم له‌ شیرینییه‌ ئەگه‌ر ده‌کریت بۆم په‌یدا بکه‌یت؟

وتم: به‌سه‌رچاو هه‌ر تۆ و شیرینی، هه‌ر تێستا تۆ خۆت شیرینی خوشکی شیرینم ده‌ستی کرد به‌ پێکه‌نین و پێی وتم به‌راتسی تۆ لایه‌قی هه‌موو شتیکی باش و جوانیت ئەتوانم به‌پرسم ناوی به‌ریزتانه‌؟

وتم: تریخان من ناوم خه‌سه‌روه‌ و کوپێکی زۆر چاکم به‌ پێکه‌نینه‌وه‌.

مهمله که تی عیشق

ههردوو کمان دهستمان کرد به پیکه نین، من به پیکه نینه وه ده رگا که م
کرده وه و به ره و فروشگای ناو خهسته خانه که و تمه پئی.

له ناو فروژگا که دا هه ندیک شیرینیم بو کپی زور به. خوشحالی
که رامه وه بو لای، که چووم پاکشابوو که منی بینی خیرا به ئه ده به وه
هه لسا و وتی: ببوره.

وتم: خوای گه وره همان بوریت، ئارام به جه نابتان چون پیتان خوشه ئاوا
ئیسراحت بکه ن.

لیی پرسیم چون ناوی منت زانی؟

به سه رهاته که م بو باسکرد، زور ئاسته م بوو به لایه وه.

وتی: توخوا لیم ببوره.

دووباره وتم: خوای گه وره همان بوریت، من ته نها مه به ستم چاکه یه
له که ل ئیوه دا، ئه گه ر خوای گه وره لیم قبول بکات.

تری: زور ناوی خوا ده به یت شتیک هه یه له م که ونه دا ناوی خوا بیت؟

به زه رده خه نه یه که وه پیم وت: ئه گه ر له به ر خاتری خوا نه بوایه من
یارمه تی تۆم نه ئه دا!!

زور بوون ئه وانه ی که به لاتا تیده په رین و پروایان به خوا نه بوو که
تویان ده بینی وازیان له لاشه ی تۆ ده هینا و ده رۆشتن!

سه ری داخست و وتی: ببوره.

وتم: خوا ېمان بوریت.

ترى وتى: بۇيان باسكردوم كه گوايه نهوانه‌ى باوه‌پريان به دين هه‌يه
نافرته زور به‌كه‌م سه‌ير ده‌كه‌ن، وه هه‌ميشه وه‌ك كاره‌كه‌ريك يان ژماره
دوو سه‌يرى ده‌كه‌ن.

خيرا پيم وت: ترى خان! نه‌وه‌ى كه جه‌نابتان فهرمووتان ته‌نھا قسه‌ى
كومه‌ليك نه‌زان و بى‌ ئاكا له دينه به تايبه‌ت له دينى پيروزى ئيسلام، كه
من زور وابسته‌م به دينى پيروزى ئيسلامه‌وه، ههر نه‌وه‌شه فيرى كردووم
ده‌ستى يارمه‌تى دريژ بكه‌م بو خه‌لكى لى قه‌وماو بى هيچ مه‌به‌ستىك
چاوه‌پروانى كه‌رهمى خواى گه‌وره‌ بم، پاشان فيرى كردم كه نافرته و پياو
وه‌ك يه‌ك سه‌ير بكه‌م، به‌ماناى نه‌وه‌ى كه هه‌ردوو‌كيان مروفن، له بيرت
نه‌چيت له دينه‌كه‌ى من دا به‌هه‌شت خراوته ژير پيى تو، به‌لام نه‌و
وه‌عه‌ده به‌من نه‌دراوه.

ئايا كاميان مافيان زورتريه، له ئايىنى من دا پاداشتى چاكه و خراپه وه‌ك
يه‌ك به‌شدارن، به‌لام چوون شه‌و و روژ هه‌يه شه‌و تامى تايبه‌تى خو‌ى هه‌يه
و روژيش تامى تايبه‌تى خو‌ى وه به هه‌ردوو‌كيان ده‌وتريت زه‌مه‌ن ئاواش
ژن و پياو‌يش تامى تايبه‌تى خو‌يان هه‌يه و ئه‌رك و فهرمانيان جياوازه و به
هه‌ردوو‌كيشيان ده‌وتريت مروفي.

زور جوان گو‌تيستى قسه‌كانم بوو، خيرا وتى: به‌خوا راسته تا كاتى له
ولا‌ته‌كه‌ى خو‌م بووم منيش وابسته‌بووم به ئايىنه‌كه‌ى تو، زور باش بوو
ريژ و حورمه‌تيكى باشم له‌ناو خه‌لكى و كه‌سوكار دا هه‌بوو، به‌لام به

مهمله که تی عیشق

داخه وه هه موویم له دهست دا، وا به ته نها له ناو ئه م جیگایه دا بئی کهس که وتوو و گۆرانی بۆ ته نه ایم ده لئیم.

منیش کردم به قسه ی خوش له گه لئ دا و خیرا پیم وت: که واته ئیوه ی نافرته هیچ نرخیک بۆ پیاوان دانانین، که چی خوتان داوای مافه کانیش له ئیمه ده کهن، ئه ی من کهس و برای تو نیم مه گهر پیاو لای ئیوه ژماره دووه؟!

دهستی کرد به پیکه نین و وتی: خه سه ره به راستی من له ئاستی تو دا شه رمه زارم و نازانم چیت پئ بلیم مه گهر بتکوژم ئه و جا چاکه ی تو بده مه وه.

منیش به زه رده خه نه یه که وه وتم: نه وه للا چاکه ی وام ناویت تو من بکوژیت، ئیتر ده ستمان کرد به پیکه نین و هه ندیک نوقلێشمان خوارد، که مێک بیدهنگی پرووی تی کردین.

وتم: ئه توانیت باسی ئه م بیتاقه تیه ی خۆتم بۆ بکهیت بۆ گیرۆده ی به گریانه وه؟

تری: باس و به سه رهاتی من زۆت درێژه چۆن نافرته ده که ویتته ناو خوین و بۆگه نی ناشرینه وه، باسه که ی منیش باسی شه رمه زارییه، باسی خۆمت بۆ بکه م یان کلۆلی و بئی ئاگایم له دنیا و ساویلکه ییم له به رامبه ر مروّفه کان دا و دلپاکی خۆم بۆ خه لک نازانم له کوپوه دهست پئ بکه م با ناوی لیبینیم شه وی سوور وه له شه وی سووره وه دهست پئ بکه م.

شەش مانگ لەمەوبەر جەژنی لە دایک بوونی من بوو لە قوتابخانە نەم
ویست کەس بزانیت، بەلام دوو هاوڕێی کوردەم لەگەڵ دا بوو پێیان وەتم
تۆ دەبیت بە ۲۵ سالی جوانترین تەمەنی مەژۆ، بۆ جەژنی لە دایکبوون
ناکەیت؟

ئەمانە و چەند قسەیەکی تر وای لێکردم کە پازێ بێم بە قسەکانیان بە
گوێیان بکەم ئەوەش بەبیرداها و تەم نەوێک بێنێ تریبە نایەوێت پاره
بە کاربەهێنیت و کچیکێ دەست داخراوە و تەم باشە چوونە دەرەوێ.

سەرەتا وتیان دەچین بۆ کافتیریەک (قاوێخانە) لەوێ دوو
کەپەچینۆدەخۆینەو، کەچووین دانیشتین و دەستمان کرد بە قسە
خۆش و گالته و کەپ لەپەر دوو گەنجی جوانخاس هاگەنە لایان و چوونی و
چاکیان لەگەڵ ئافانێ هاوڕێم کرد، ئافان_ئەش تێمەیی بە نامۆ و ئازاد ناساند
کە گواپە ئەم دووانە هونەرماندن و گۆرانی بێژن.

داوایان کرد لەگەڵمان دانیشن!

ئافان: ئەمڕۆ جەژنی لە دایک بوونی تریبە.

هەموویان پێڕۆزباییان لێکردم، بەلام ئازاد زۆر بە شێوێک سەیر
تەماشای منی دەکرد و وتی هاوڕێیان ئەگەر پێتان خۆشە وێک دیاریبە
بۆ تری خان، پێم خۆشە من بانگهێشتان بکەم، من خاوەنی ئەم میزە دەبم.

بەبەردەوامی ئەم قسەیە دووبارە دەکردهو و وای لەمن کرد کە
پازێ بێم.

مەملەكەتى عىشق

زۆر سەرنجى منى بۇ لاي خۇي پاكىشا و خىرا باسى ئەدەبىياتى كرىكارى
 كرد لەسەر ئازادى مروفي بەتايىبەت ئافرەت، ئىتر وامزانى كە ئەمە باوكى
 ماركسە لەلای سارتەر گەراوۋەتەوۋە و دايكىشى سىمون دىيۇفوارە و
 باسى زۆربەى تابلۇكانى فانكوخى بۇ دەكردم و ھۆندراوۋەيەكى تايىبەتى
 ھەبوو بۇ ژيان لە پىگەى بيروھزرى چەپى پادىكاللەوۋە باسىكى فەلسەفەى
 پۇست مۇدىرنى بۇ كردم، چونكە ھەزم لە فەلسەفە دەكرد.

ئىتر زياتر سەرنجى پاكىشام زوو زووش ناوى منى دەھىنا و سەيرى
 دەست و پەنجەكانى دەكردم وام لىھاتبوو بە ئاراستەيەك بېرۇم كەخەيالْم
 لە ئەسپى ئەو دا تاو بدەم، بەو قسانەى زۆر سەرنجى منى گرت.

من و تری و ژیاڼیکې نوی:-

دواى نهوې تری بهردهوام بوو له گیرانهوې ژیاڼی خوۍ و نازاد...

تری وتی: نازاد ژماره ی ته له فؤنه که می لی وهرگرم تا کومه لیک کتیم
بو په یدا بکات، منیش زور به خوشحالیه وه ژماره ی ته له فؤنه که م دایه، نه و
روژه مان به م شیوه یه برده سهر، به هه فته یه ک دواى دانیشتنه که مان له
کتیخانه یه که وه ته له فؤنی بو کردم نه گهر ده کړیت من بینیت، چونکه
کتیبی باشی بو په یدا کردبووم بو نهوې بمدات.

منیش چووم بو کتیخانه ی گشتی بینیم، چوونیه کافتریا یه که وه
ده ستمان کرد به قسه کردن زور باسی نازایه تی نافرته ی بو کردم، ته نانه ت
وام لیها تبوو وام ده زانی نافرته سهر کرده و شای هه موو بونه وه ره کانه له
پرووی نازادیه وه بویه زور به لیزانانه منی هه لڅه له تان و به شیوه یه ک که
منی کرده په یکه ری فینوس و خوشی کرده به نده ی من، نیر له باسی
نازایه تییه وه به ره و خوشه ویستی منی برد و منی کرده خوشه ویستی خوۍ.

به نازادی منی هه لڅه له تاند تاواى لیها ت هه موو له شی منی بوخوۍ
نازاد کرد وه زور دووری خستمه وه له دایک و باوک و خوشک و براکانم،
گوايه که من نازادم و پویستم به کهس نییه و نابوری نازادم هه یه له م
ولآته دا.

مهمله که تی عیشق

تا به ئازادی بئی کهس بووم، ئازادیش دادی منی نه‌دا پاشان فیری
شتیکی تری کردم که نه‌و ناوی لیتابوو مه‌زاج من نه‌مده‌زانی چیه.

پۆزیک پیتی وتم هه‌زده‌که‌یت برۆین به‌ره‌و به‌هه‌شتیک که من و تۆ
تییدا سه‌رکرده‌بین؟

وتم: به‌لێ!

پیتی وتم بۆنی نه‌و سپیایه‌ بکه و نزیک بکه‌ره‌وه لای لوتت بزانه
چه‌نده جوان مه‌زاجت خو‌ش ده‌بی‌ت هه‌رچی وت کردم، کردم، کردم، تا
به‌ئازادی رسوای کردم، له‌ کو‌تایش دا فریتی دامه‌ سه‌رجاده و تۆش وه‌ک
شتی فری‌دراوی سه‌رجاده منت هه‌لگه‌رته‌وه، تۆزیک منت ته‌کاندوووه
له‌وانه‌یه تۆش سوودیکم لێ وه‌ربگریت!

که‌وای وت زۆرم پتی ناخو‌ش بوو، به‌لام هیچ قسه‌م نه‌کرد.

که‌میک بئی ده‌نگ بوو دلی پر بوو هه‌ستم کرد فرمیسک به‌ چاوی دا
وه‌ک بۆله‌ تری دیته‌ خواری وه‌ له‌ تێو چاوانیشی دا عاره‌قی شه‌رم ده‌تکی.

پیم وت ئارام به‌ره‌وه کو‌تایی به‌ باسه‌که به‌یتنه‌ گرنگ نه‌وه که تۆ ئیستا
له‌ شوینیکی زۆر هیمنی وه‌ برای خو‌ت له‌ ته‌نیشته‌وه‌یه و ئاماده‌یه هه‌موو
خه‌مه‌کانت له‌ کو‌ل بگریت.

تری خان پیویست ناکات ئاوا به‌کو‌ل بگریت ئارام به‌، شه‌ویشمان
دیه‌نگ کردوووه من ده‌بی‌ت بکه‌پیمه‌وه بۆ ماله‌وه تۆش پشویه‌کی
نه‌رخه‌وانی بده، سه‌به‌ینی خوا یار بئی دیمه‌وه بۆ لات، تکیه‌ هه‌ست به‌

هیچ نارەحەتیەك مەكە وەك پێشتریش پێم وتی مەبەستی من تەنها چاكەیه، دەمەویت لە دەروازەی خێر دا ئارام بكرم، وە هیچ ئیشیكم بە تۆ نییه، جارێ بە خوات دەسپێرم من دەپۆم ئەوەشت لە بیر نهچیت ئەو خۆایە من سپاردە زایە ناكات.

دەستم كرد بە گیرفانم دا مەبلەغێك پارەى بۆ بەجێهێڵم ئەوەك پێویستی بە پارە بێت، پارەكەم خستە ژێر سەرینهكەى و سەرم داخست و گەرامەو دەواو دەووبارە مائاواوایم لێكرد،

لەژێر لێووە و تى خوات لەگەڵ، بەراستی نموونەى مرووف لەتۆدا ببینم مائاوا.

هێندى هێندى كەوتە پى لەو شەو دا خوشیەك بەرى دلمى گرتبوو وە ئارامیش وەك چەرچەفێكى ناسك هەموو پۆحى دا پۆشیبووم، هەرچەندە كۆتەكەم لە ژوورەكەى ئەو دا بەجێ هێشتبوو، بەلام سەرماى ئەو باكوورستانە هیچ كارى لە لاشەى من نەدەكرد بۆیە زوو زووش بە دەم پێگاو دەم وت وەرە ئیستا بگەرێتو مائەو بەم هیلایكیە دەست بكە بە قاپ شۆردن.

كە گەرامەو سەرخێڵ و یوسف لە ژێر جێگاكا یانەو بە بێ دەنگى و بەچرپەو بەسى منیان دەكرد.

گوتم لێبوو سەخێڵ وتی: ئەو ئەو زالمە گەرایەو هەر لەبەر ئەوەى كە قاپەكان نەشوات چۆن خۆى لە ئیمە ون كرد، ئیستا هەزار و پێنج سەد عوزرمان بۆ دینیتەو و پازیمان دەكات.

منیش چوومه نیتوان ههردووکیان دانیشتم و پالم دا به دیواره که، به
زهرده خه نه یه که وه ئاهیکی خوشیم هه لکیشا.

یوسفی هاوړیمان شاعیر بوو زۆرجار به ئه ده بیانه قسه ی ده کرد.

یوسف: ده ی چیت پییه باسی بکه بو مان نازانم پیت بلیم دلت خوشه
یان بیزاریت؟

زهرده خه نه ی لیوت پرشنگی خوشه ویستی ده پوینتی و ئاهه که شت
له که ل هه ناسه ت حه سه رتی مه ئیوسی پیوه دیاره لیت تیناگه م؟ جاروبار
وا ده تبینم که هه نگوینت له دارگوپز دا دۆزییته وه و هه ناسه که شت
ئه شک و خه فه ت تیایدا به رجه سته ده بییت.

سه رخیل: واز له م قسه ئه ده بیانه بهینن چیبوو به یلی وا من خه ریکه
گوپره که یه کم ده بییت؟

منیش دیسانه وه ئاهیکی ترم هه لکیشا و وتم جار ی پیم بلین قاپه کانتان
شۆردوو ه یان نا تاریکه هیچ نابینم، چونکه ئه گه ر قاپه کانتان نه شۆرد بییت
توانای ئه وه م نامینیت که پیتان بلیم چی پوو ی داوه.

سه رخیل: توانات هه بییت خه سه ره و گیان هه ر منی کلۆل نیم ئه بی له
زه حمه تا جیگری تۆ بم و له خوشیش دا یوسف ی برام، جا له بهر ئه وه
قسه کانت بکه به ئارامی.

یه کسه ر باسی هه ناسه ساردی کچۆله که م کرد که به دوای ئازادی و
یه کسان ی دا ویل بووه ئازادی وه ک زه نه قوته ی بی دایک برسی کردوو وه ک

مندالانى بى سەپەرشت كە ھىچ ھەستىكى نەبىت بۇ ژيان، يەكسانى پەقى
كردبوو ۋە.

تا لە ھەۋرى دونيا دا ۋەك ئاۋىنە بە مەلولى خۆى لەسەر شەقامى ئەم
ۋلاتە دا دەبىنىيە ۋە ۋەك بوخچە و پىياسكەى ژنە لادىيى تەلاقدر او لولكرا
بوو لە بەردەمى دەرگاىەك دا بە چىچكە ۋە بوخچەكەى پۇخى دەمى
كردبوو ۋە.

پىياسكەى نانەكەى كەپوۋى كردبوو، ھەناسەى ۋەك بەنەخوئىنى
شەروال پىسەكان رەۋابو ۋە لەنگىز ببوو، ھەرەس ماتى كردبوو بورانەۋەش
ۋەك ھاۋسەرى دەستى لەملى ئەو كردبوو، خۆشى لى ببوو دىۋەزمەيەك،
ئەو چۆلەكە و پەپولانەى كە خەياللى بە ھەشتىن بەسەر سەريە ۋەك
مۆرفىن و كۆردۆين سەمايان دەكرد.

تلىاك و ھەشيش ببوونە ئەسپى سېى بالدار بەرەو زەبەلاچىكى
بىبەزەيى ھەلى دەگرت و دەيىرد بۇ لاي كەسىك كە بە سحرى وتە وای
لىكردبوو لەبەردەميا ۋەك يوسفى كەنعان خۆى نیشان دا.

تا ئىرە تىگەىشتووم لەۋە زياتر نەمويست دەرگاى دەمى ئەو زىرابە
بەكەمەۋە و بۆگەن و ھاللاۋەكەى بەسەرم دا بىت، بۆيە زوو خەفەم كرد
ۋەك زۇپاى دار ھەموویم كرده ژىلەمۆ لە سەنگەرى بەرگرى دا دامنا و
خۆم ئامادە كرد بۇ مەتەرىزى شەرەف.

بە تەۋاۋى بەسەرھاتەكەم بۇ يوسف و سەرخىل گىرايەۋە.

ناگام له یوسف بوو که له تاوان دا باوهشی کردبوو به به تانییه که ی دا
و زوو زووش په نجه ی خو ی ده گه ست، سه رخیل ش ده یووت کوا
پیاوه تی؟ کوا نازادی؟

ئهمه به س ته نها جیگایه تی بکوژریت و له ناو قه بردا سه ربه ره و خواری
دابرتی ناخ و چه سرت ببوونه گورانی له بهینی یوسف و سه رخیل دا
یاریان ده کرد، یوسف وهك چهیرانی ده شتی هه ولیر ده یسه نده وه و
سه رخیل یش وهك مه قامی به یان وا وه یلای بوو به لایه وه هه ر دووکیشیان
موږه ی رقیان له من ده کرد، که سیک نه بوو که رقی نه وان دامرکینیتته وه.

وتم: من هیلاکم به یانی (سپیده) که نوێژمان کرد دوعای خیری بو
ده که ین له پاشان پرووه و جهسته دارووخوا و پوچه به زیوه که ی تری
ده پوین تا بزانی که سی کۆله که و سی پایه له پرووی نه و دا دیوان ده گرن،
مه به ستم نه وه به یه کیکیان بو ژیر بالی راستی و یه کیکیان بو ژیر بالی
چه پی و نه وی کهشیان له پشتیه وه، ناماده باشی خو یان ده ربری.

بخهون تا به یانی خوا له سولتان محه ممود گه وره تره که چووینه لای،
شتی زیاتر پروون ده بیتته وه.

سه رخیل له ژیر جیگا که یه وه هه ر ناخی قینی هه لده کیشا و ده یوت:
ناخ چو ن که وتینه ولاتیک که غیره ت و شه ر ه ف مه ندی بوته هه لمی ناو،
زور به ناسته م ده بیندریت.

زوو زووش پرساری له من ده کرد مالی تری له کوینه و دایکی تری
کینه و نایه باوکی ماوه نه ی براکانی ئیشیان چییه وه پرساری زیاتر و
زیاتر.

وتم: نه گهر ده کړیت با بخه وین به یانی خوت ده توانی هه موو
پرسپاره کانی لی بکه یت یتستا له کوئی من به ره وه هه ده لئی پیره ژنه کانی
نهم ولاته ی نه وه نده پرسپار ده که یت.

توره بوو پی و تم: گهر دنت نازاد نه بیت، نیتر بن چرپه لئی خهوت تا
کاتی نویژ، هه لسانه وه من خوم گوړی و یوسف و سرخیل خیرا به دوام
دا هه لسانه وه ده ستم کرد به پیکه نین و تم: نه گهر نه وه کوړیک بوايه
ده هاتن له که لم دا؟

یوسف پنده کهنی و سرخیلش وتی: من نایم نه گهر بیم له بهر خاتری
تویه دانیشت و ده موچاوی دا به یه ک دا من هه به پیکه نینه وه خیرا
چوومه لای ده ستم خسته سرشانی ماچی سه ریم کرد و تم: نه وه چیه
شیته گیان که س ناویرئ بلیت بهری چاوت کلی پتویه،

یوسف: نا ماسکاره ی پتویه باوی کل نه ماوه.

سه رخیل به زهرده خه نه وه هه لساوه و پتلاومان کرده پیمان و به ره و
نه خوشخانه که وتینه ری به قسه ی خوش و گالته وگه پ چوینه ناو
نه خوشخانه که وه.

یوسف: خه سه رو پرؤ پی بلئ که تيمه هاتووین بو لای نه وه ک ناماده
نه بیت با ناگادار بیت.

و تم: باشه چوومه ژووره که ی سه ریم کرد له ژووره که ی دا نه بوو وا
هه ستم کرد که چو بیت به لایه ک دا یان نیشکی تایه تی هه بوو بیت زور
چاوه ریم کرد، به لام هه دیار نه بوو چووم له پرسکه ی نه خوشخانه که

پرسیارم کرد په رستاریک وتی که نه م شه و درهنگ رای کردووه، نازانین که به ره و کوټی پوښتووه، به لام ټیمه به تو هه لڅه له تاین وتمان که له لای دا ده مینیتته وه تو چوڼ خوشکی خوټ له و کاته دا به جی ده هیلت ته ی دکتور پی نه وتی که نابیت پاره یان شتی گران به های پی بیت وه ک زیږ و زیوو.

زور سه رسام بووم وتم: نه خیر، نه وه خوشکی منه و نه دکتور هیچی به من وتوه.

په رستاره که: تری له ناو په رتوکی زانیاری نه خوځخانه که دا ناوی توی به برای خوټی بردووه به داخه وه نه و رای کردووه، چونکه پیویستی به مادده سرکه ره کان بووه.

ده بوو توښ و ټیمه ش زیاد له پیویست ناگادار بووینایه به داخه وه!

نیر من ټیگه یستم که هه له یه کی زور گه وره م کرد که پاره م بو به جی هیشت زور به مه نیوسی گه پاره م وه لای یوسف و سه رخیل زور مات ببووم.

سه رخیل: ها نه وه چیه؟ چی پرووی داوه خو سه لاهه ته؟

وتم: نه خیر.

سه رخیل: مرد!

وتم: نا، به لام خوژگه م بمردایه و پاره م بو به جینه هیشتایه به داخه وه رای کردووه، چونکه له شی پیویستی به مادده سرکه ره کان بووه.

نازانم چی بکهین بابرۆین دیاره ئهوهی که تێمه چاوه پیمان ده کرد
نه بوو، خێره که مان تا کو تایی نه برده سه، به لام خوا چاکه ی چاکه کاران ون
ناکات به ویستی خۆیه تی، با برۆین برایان.

سه رخێل: خه سه ره ئه ی تو نه ت وت که کاتی تر ی بی هوش بووه
ژماره ی ته له فۆنه که ی نه وت لێ داوه.

وتم: با وابوو.

وتی: که واته سه یری ناوده ستیه که ت بکه بزانه ژماره که ی چه نه ده؟
ته له فۆنی بۆ بکه تا بکه ریته وه یان بچین بیینین.

بۆ چوونه که ی سه رخێل زۆر باش بوو که پام به دوا ی ژماره که یدا و
دۆزیمه وه، به لام هه ر چه نه ده په یوه ندیم پیوه کرد به داخه وه
ته له فۆنه که ی داخرا بوو.

هه رچۆن بوو ژماره که یم له ناو ده ستیه که م دا یادداشت کرد تا لیم ون
نه بیت.

که پراینه وه بۆ ماله وه ئه و پۆژه هه موو داوا ی پشومان کرد بوو له
کاره کامان، یوسف_یش شیخ مه حشی یه کی خوشی بۆ درووست
کرد بووین بۆ به ربانگ بی ئیوه ناخوش خواردمان.

سه رخێل: من دوو جار قاپ پیس ده که م جارێک له پاداشتی دوین
جارێکی ش ئه مرۆ.

باشان دانیشتین و قسه ی خوْشمان ده کرد، بیرم کرده وه که جارِیکی که به یوه ندی به تر یوه بکه م.

به سه رخیل م وت: ده توانم ته له فؤنه که ی تۆ به کار بهیتم؟

سه رخیل: دیسان بۆ تر یخان! به کاری بیته تا ده یدۆزیته وه، به لام من تیناگه م تۆ بۆ نه وه ندی خوْتی پیوه هیلاک ده که ی ت.

وتم دیاره له بهر ته له فؤنه که یه تی که وا ده لیت، پروم کرده یوسف و پیم وت: یوسف نه وه ی تۆ به کار ده هیتم.

سه رخیل سوئندی خوارد که مه بهستی نه وه نییه، به لکو مه بهستی منه ده یه ویت نارام بم وه خوْم وابهستی نه که م تا ژیانم وه ک جاران به ناراسته ی سادده و ساکاری خویدا پروات.

سه رخیل: خوْم و دهستی که شم له خزمهت داین هه موو جارِیک به من ده لیت شیت نارام به، به لام نه م جاره سره ی منه پیت بلیم له من شیت تر نارام به، دهستمان کرد به پیکه نین و دهستی که یم دایه وه دهستی سه رخیل و وتم: راست ده که ی ت پیویست ناکات نه وه ندی سه رتیشه بوْخوْم درووست بکه م با کوْتایی به و باسه بهنین خوی گه وره بمان پارِیزیت چ دنیا به که تیی که و تووین برایان من تیناگه م نه و که سانه ی که باسی نازادی ژن ده که ن ده یانه ویت نافرته بکه نه که رسته یه ک بۆ خوْشیه کانی خویان که باس له نازادی نافرته ده که ن ده بیت نافرته خوْی دانه پوْشیت نه مهش له بهر نه وه نییه که مافی نه وان زیاد بکه ن، به لکو له بهر نه وه یه که ناره زووی شه هوانیه کانی خویانی پی دامرکینه وه، هه میسه نه و پیاه

شەھوانىيە يان ئەوانەى كە سەرمایەدارى گەرەن دەیانەوئەت ئافرەت
بەكەنە دارستەى خوئان.

سەرخیل: چۆن؟ من لئەت تئناگەم دەتوانى بۆمان روون بەكەیتەو.

وتم: بىرەى بەپىزم كاكە سەرخیل گيان، كاتىك كە باسى ئازادى دەكرەت
بۆ ئافرەت دەیانەوئەت ئافرەت ئازاد بئەت نەك لەبەرەمبەر خوئان دا وەك
مافى مروئى، بەلكو ئازادى لەشى دەكەن، بۆ نموونە كاتىك شوئشى
ئافرەتان كرا لە شىكاگو لە ئەمرىكا بۆ ئەو نەبوو كە ئافرەتان پزگار بن،
بەلكو جوله كەكانى شىكاگو دەیانوئەت ئەو كارخانەى ئىفلاس پى بئەن
كە زۆربەى زۆرى ئافرەتان ئىشيان تئدا دەكرە، بۆیە دەیان وئەست لە
پىگەى ئەوانەو كارخانە كە بخەنە ژىر دەسلەتەى خوئان كە مەسىحىيەكان
سەرمایەيان تئدا كۆكرەبوو، بۆیە ئەو شوئشىيان ناو نا شوئشى ئازادى
ئافرەتان.

هەر لەو كاتەو سەرمایەداران ئافرەتيان كرده داردەست بە ناوى
ئازادىيەو تەوانيان مۆنوپۆلى لاشەى ئافرەتان بەكەن.

ئىو دەزانن نووسىنەوئەى مافەكانى ئافرەت چەند ئافرەتتىكى سۆزانى
نووسىوئەتەو؟!

يوسف: چۆن؟

بزوئەوئەى ئافرەتان كە دامەزراو بە پى فەرەنگى جىهانى نوئى كە
لە هەناوى قوتابخانەى سەرمایە دارىيەو سەرچاوى كرتو، دەگەرئەو
بۆ سەردەمى پئەسانس.

یه که مجار له جارنامه ی ئافره تیکی داوین پیس که ناسراوه به (ئولیم دی ژۆژییه) ی فهره نسی له سالی ۱۷۹۱ هاتوو، پاشان له ۱۷ مادهه پیکهاتوو یه کهم کهس که رافه ی کردوو ئافره تیکی وجودی خیزانی سارته ره به ناوی (سیمۆن دی بوفواره) کتیه که به ناوی په گزی دووه نووسراوه، پاشان ئه م بزوتنه وه ی ژنانه نه هه مته ییه بۆ ئافره ت له سه ده ی نۆزده دا ئه م یه هودیه پیسانه، جموجۆتیکیان پتی دروست کرد له ئه وروپا و ئه مریکا ناپه زایی و تا چهند کۆرس و سمینار و شتی له و بابه ته یان بۆ گتیرا و دوا یی له که ل گه شه ی مارکسیه ت و شوړشی ئۆکتۆبه ری ۱۹۱۷ زۆر گرینگی پتی درا له لایه ن مارکسییه کانه وه له سه ده ی بیست دا له بهر کۆمپانیا گه وره کان بۆ دهسته بهرکردنی کاریکی زۆر تر و هیتانه دهره وه ی ئافره ت له ماله کانیا ن به پاره ی که.

ئهو راپه رینه سه رتاسه رییه ی پتی هه لسیندرا که له ئیترله ندا وه دهستی پیکرد تا ئوسترالیا، داوای پرزگرتن و مافی سیاسی و کۆمه لایه تی ده کرا.

که به درێژایی میژووی ئیسلام پێژ و حورمه تی له ئافره ت گرتوو له هه موو کایه کانی ژیا ن به ژداری پتی کردوو، مه گه ر هه ندیک پۆستی دژوار و سه ره کی نه بیته له بهر سۆز و هه ست ناسکی ئافره ت له هه ندیک پۆست دوور خراوه ته وه، له بهریتانیا به هه مان شیوه ئافره تیکی ده م شر و داوین پیس به ناوی (پانک هریست) که له بهر جوانی و شه ده لاری که چه کانی که زیاد له ۱۹ که چی هه بوو هیچی که چی خو ی نه بوو، به لکو ئهو ئافره تانه بوون بۆ له شفرۆشی به کار ده هاتن پیاوانی شه هوه ت بازیش بۆ خاتری جوانی و تیری هزی خو ی و ماسته وکردنی له بهرده م ئافره ت بزوتنه وه کانیا ن به ناوی که چه کانی میسر پانک ناوئرا.

له ئەمریکای سەرمایە داری له ویلایه‌تی وایۆمینگ له ساڵی ۱۸۶۹ مافی ئافرهت درا که تانها مافی دەنگ دانیان هەبێت ئەویش ئافرهتی سپی پێست، پەش پێست هەر حیسابی بۆ نەدەکرا بۆ پیاوێه‌کانیشیان، ئەویش له ۱۹۲۰ له دەستووری ئەمریکی بووه قانون بریاری له‌سەردرا و تۆمار کرا، له نیوزلەن دا ۱۸۹۳، له ئۆسترالیا ۱۹۰۲، له نەرویج و سوید و دانیمارک ۱۹۱۳، له کەنەدا ۱۹۱۷، له بەریتانیا و ئەمسا و پۆلەندا و مەجەر و چیکۆسلۆفاکیا و پوسیا ۱۹۱۸، بەلجیکا ۱۹۴۵، بۆ زانیاریت ولاتی سەرمەشقی عەلمانی که فەرەنسایە ۱۹۴۶ تەنها مافی دەنگ‌دانیان بەخشیە ئافرهت، دواى هەریه‌که مەدرەسەیه‌کی درووستکرد بە ناوی قوتابخانەى شوێیەت، سوۆسیالیستەکان، لیبرال دیموکراسی و مەدرەسەى ئایینی جوله‌که و مەسیحی، که مەسیحی و جوله‌که ئافرهت بە پۆحی پيس دەزانن بۆ خزمەتی پیاو درووست کراوه.

ئەمە مافەکانیانە، بەلام بە خۆیان نازانن که مافیان تەنها لای پیاو پروتکردنەوه‌یانە بۆ حەزی پیاو.

له ئیسلام دا مافی ئافرهت له سەردەمی خدیجە_وه (پەحمەتی خواى لیبیت) دەستپێدەکات که سەروەت و سامانی خۆی بۆ پشتیوانی هاوسەرەکه‌ی دەخاتە کار و یه‌که‌م شه‌هیدی بۆ خەباتکردن سومەیه‌یه.

ئێتر ئەمانە سەرمەشقی ئەم پەيامەن، یه‌که‌م پاسەوانی ئافرهت ئوم عیمارە_یه، یه‌که‌م موفتی خاتوو عائیشە_یه (پەحمەتی خواى لیبیت) یه‌که‌م بەرپرسی هەسبە ئافرهتە خەوله، یه‌که‌م دەنگی ئۆپۆزیسیۆن ئافرهتە له ئیسلام دا که هەڵسایەوه بەدەم عومەری کوپی خەتاب دا وتی تۆ ناتوانیت دەستنیسانی مارەییمان بکه‌یت، زۆری تر لەم باسانە.

ھەرۈھە بۆيە لە جىگا گىشتىيەكان دا ئافرەتە جوانەكانيان
دادەمەزئاند، بۆ ئەوھى جىگای سەرنج بن بۆ پياوھ شەھوانىيەكان وە
كۆكردنەوھى سەرمایە بىت بۆ پياوھ دەولەمەندەكان.

باشە بۆ سەرپۆش بووھ بە مۆركى ئىسلام، من پىموايە ئەوان تەنھا
دەيانەوئەت ئەو حورمەت و ئازادى و خوشبەختىيە كە ئىسلام داويەتى بە
ئافرەت بى پوكىننەوھ تارەوشت لە فەرھەنگى ئەوان دا نەمىنيت وە لەبەر
شەھوھەتى خۆيان ئافرەتان ئازاد بکەن، بەلام چۆن ئازادىيەك كە ئازادى
بىت تەنھا بۆ كرىن و فروشتن و لە تەنىشت كالاكانى خۆيان دا بازرگانيان
پتوھ بکەن ئەم داپۆشىنە تەنھا لەسەر ئىسلام كراوھ بە مال، كە چى
بەھەمان شيوھ لە ناو ھەموو ئايىنەكان دا ئافرەت نابىت پروت بىت
بىجگە لە ئايىن لە فەرھەنگى زۆربەى زۆرى ولاتان دا بە تايبەتى فەرھەنسا
سەرپۆش باو بووھ تەننەت بۆتە مۆدىلىكى جوانى خۆيان كە پىنى دەلەين
مۆدىلى لەچكى فەرھەنسى.

پىش ھاتنى ئايىنى ئىسلام، لە كلتور و فەرھەنگى مىللەتان دا ھەمىشە
ئافرەتان داپۆشرا و بوون تا ئەوكاتەى شۆرشەكەى شيكاگو كرا، تەنھا بۆ
ئازاد كردنى لەشى ئافرەتانى دونيا بوو.

بۆ نمونە ئەگەر بگەرپىنەوھ بۆ پىشىنەى گەلى كورد ئەوان ھەردەم
داپۆشراو بوون زىاد لە پتويست، بەلام ئىسلام ھات تۆزىك ئاساترى كرد،
چونكە ئەو وەختە سەروفيست و كۆلوانە و چارشىو يان عەبايان
بەكاردەھىنا خو ئەگەر سەيرى سەروفيست بکەين زۆر گران بوو بەسەر
ئافرەتانەوھ بە ھەرجۆرىك بىت ئەمانە دەيانەوئەت ئافرەت وەك ترى لى
بکەن، ھەمىشە وەك لۆتىيەكان دەھۆلىك و مەيمونىك بە دواى خۆيان

ده خه ن ده لئین ئیسلام دوو ئافره ت به شاهیدیک قبولده کات ئه م قه وانه
ئه وه نده لئیدراوه کورد وه ته نی قه وانه که یان سواوه .

ده توانم بلئیم که ئافره ت لای ئیمه سازاده و ئیمه ش خزمه تکاری
ئه وانین، به لآم به داخه وه زۆربه ی زۆری ئه و ئافره تانه له مه تیناگه ن و
نازانن که ئه وان مامۆستا و بونیادنانی خێزان له پرووی په وشته وه له
ئه ستۆی ئه وان دایه که چی داوای مافه کانیا ن له پیاو ده که ن، ده بوو ئه وان
مافه کانی خۆیان به سهر پیاوان دا بسه پئین و سه رچاوه ی مافه کانیا ن له
قورئانه وه وه ربگر ن که خوای گه وره مافی ئه وانی دابین کردبیت که واته
موسلمانان له ئاست فه رمانی خوای گه وره دا ملیان تآله موویه که، بۆیه
دوو باره ی ده که مه وه که ئه وان سه رکرده و ئیمه ش جه نگاوه ر.

ئاگادار بووم سه رخیل سوور ببوو وه بۆیه خیرا وتی: ئه ری خه سه ره و تۆ
ئافره ت کرد به چی وات له من کرد که نه ویرم له ژیاغا ژن به پئیم زۆر
قورسی مه که له سه رمان.

وتم: سه رخیل، برام ئه مه راستیه ده بن هه موو بزانی ن که ئیمه ی پیاو
بیدادین و ئه وانیش خۆیان ساویلکه ن هه میسه داوای ماف له پیاو ده که ن
بۆیه دوو باره ی ده که مه وه ده لئیم سه رخیل گیان ئه گه ر ئه وان تیکه یشتبیتن
له و په رتووکه ی که خوای گه وره ناردویتی به خه لات بو محه ممه د
(دروودی خوای لئبیت) ئوممه تی ئیسلام ئه ویش که فه رقیانه واته فه رقه
له به ینی حه ق و باتل دا ده بی له و ده قانه وه مافه کانی خۆیان
به ده سته پئین له و کاته دا زه نگی ته له فۆنه که ی من لئی دا، به لآم دیار نه بوو
که له کپوه یه که هه لم گرت، تری به ده نکیتی ناسکه وه وتی: ئیواره باش
کاک خه سه ره و، داوای لئبوردن ده که م که نه ده بوو ئاوا به جیت بئلم، به لآم

توانام نه مابوو ده بوايه هه لیبیم له دهست چاره سه رکردن، خۆت ئاسایی
نهک بـم به خشه به لکو گه رده نم نازاد که چهند خۆش بوو که گویم له
وشه جوانه کانت بوايه له ده می گولبارانی تۆ پۆچی منی بۆن خۆش نه کرد،
بـم ببوره من زۆر بـی هیژم داوات لیده کهم دهستم لی به رنه دهیت.

وتم: ته له فۆنه کهت داخراوه، بیکه ره وه تا من په یوه ندیت له که ل بکه م.

وتی: دوو سه عاتی که ته له فۆنه کهم ده که مه وه من پارهم پینه ما جاری
به خوات ده سپیرم.

ئاگادار بووم که قورگی پر بوو له گریان، به لām به زۆر خه فه ی کرد
ديسان هه وای تری که وته وه ناو هه ست و بیرم.

سه رخیل و یوسف وتیان: یارمه تی بده، چونکه زۆر بیچاره یه به لکو
خوا ی گه وره توشی خیرمان بکات.

وتم: باشه، با چاوه ریښین تا ده ستیه که ی ده کریته وه.

هه ر چۆن بوو کاتمان برده سه ر تا کاتژمیڤ رابوورد ته له فۆنم کرده وه
بو ی، به لām ده ستیه که ی داخرا بوو که میکی تر چاوه ریښان کرد دوو باره
په یوه ندیم پیوه کرد زهنگی لی دا خۆی به دهنگی کی هیمنه وه وتی: به لی!

پرسیم بۆ نه خۆشخانه کهت به جی هیشتووه تۆ نازانیت که پیو یستت
به چاره سه ر هه یه؟

که چی نه و هه ر قو لپی گریان ی ده دا لی پر سیم که که ست له لایه؟ من
له به ر نه وه ی که نه و شه رمه نده نه بی وتم: نه خیر.

ترى: ئەگەر دەكرىت من دىم بۇ لات، چونكى زۆر پويستم بە
ھەوانە ھەيە زۆرماندووم ئەكرىت بۇ چەند سەعاتىك بىت بىمە لای تۆ
تا بحەسىمە ھە؟

وتم: فەرموو وامن چاۋەرىت دەكەم، بەلام من لەگەل دوو ھاۋرىم دا
دەژىم دواى سەعاتىك ئەوان دەگەرىنە ھە مالە ھە.

لەبەر ئەۋە وام بە ترى وت بۇ ئەۋە ھىلىكى پىشىن بۇ خۆم و يوسف
و سەرخىل دا بنىم.

وتم: بە زوترىن كات ۋەرە، تەلەفۇنەكەم داخستە ھە.

يوسف و سەرخىل خىرا خۇيان پىچاپە ھە وتيان: دەرۆين، بەلام من
ترسىكم بۇ دروست بىوو نەم دەزانى چىيە؟

بە سەرخىل و يوسفم وت ئەگەر كرا دواى ھاتنى ئەۋ بە كاتزىمىرىك
بگەرىنە ھە، چونكى نەۋەك شتىكى لىيىت و بەسەرم دا ساغىتە ھە.

سەرخىل دەستى كرد بە پىكەنى و وتى: بۇ بەتەماى چى؟ ئاگادارى
خۇتە.

خۇ ناتخوات لەۋانەيە داۋاى پارەى تر بكات بۇ مەزاجەكەى ئەگەر
ۋابوو پشته مىلى بگرە و فرىتى دەرە دەرە ھە.

پاش چەند خولەكىكى كەم لە جىگايەكى كەۋە پەيۋەندى كرده ھە وتى
پاش پىنج دەقىقەى تر من دىمە بەردەم مالەكەت.

وتم: باشه، زۆرم به لاره سهریر بوو زوو ماله کهم پاک کرده وه هه وای
ژووره کهم گۆپی و ئاوم گهرم کرد تا چایی ئاماده بکه، پسکیتم خسته
سهر قاپ و خوشم پیکه نینم ده هات، وام ده زانی که نه لیزابیتی یه کهم پروو
له ماله کهم ده کات.

به ئاسته میك چوومه بهرده رگای باله خانه که و دیم وا به که ساسی پرووه
و من سهر ده کیشیت و کۆته که می له بهر دایه، دهستی خستۆته ناو
گیرفانی و وه که هه وری رهش چۆن مانگی تابان ده گریت ئاوا شهرم پرووی
تری گرتبوو به که ساسیه وه سلاویکی کرد.

تری: ببوره من مایه ی ناره حه تی و سهر ئیشه بووم بۆ تۆ.

وتم: خوا بتهویرت خوشکی ئازیزم، تۆ خوشکی به پریزی منیت نه گهر
هه ردوو خوشکه که ی خۆم لیره بوونایه ههر نه وهنده ی تۆ به پرز و
خۆشه و یست بوون فهرموو بابرۆینه ماله وه ماندوو دیاریت، من پیش
که وتم و تهویش به دوام دا.

بردمه ماله وه به هیمنی شریتیکی قورئانم خسته سهر چووم به لای چا
تیکردن، به لام کاتیک گویم له ئاوازی منشاوی بوو که سوپه تی مه ریه می
ده خوینده وه، هه موو گیانم ئارامی بالی به سهر دا گرتبوو له ده روازه ی
به هه شت و دۆزه خ دا خۆم ده بینمه وه چوومه لای ته سجیله که وه و
کزمکرد که به ئاسته م گویم لیبوو.

وتم: تری خان بۆ پۆشتی له نه خوشخانه زۆر بن تاقهت بووم.

بۆي گىرامه وه كه لاشه ي پويستى به مادده ي سرکه ر هه بووه ده بوایه
بروشتایه.

وتم: ده کړیت من برا بچوک يان ناوی لیبني کورې خوټ يان من قوتابی
و تو ماموستا چیت هه یه بیگیره وه نه گهر چاک بوو بافیریم خو نه گهر
خراب بوو با خو می لی دوور بخه مه وه وا بزانه که من ته نها بو گوینگرتن
درووستکراوم فهرموو با گویم لیبي بیگیره وه با یارمه تی یه کتری بده یین؟!.

ترى: زور باشه، به لام سویندم بو بخو که نه وه ی پیت ده لیم ته نها به یینی
خو م و خوټ پیت.

وتم: ناتوانم سویند بخو م له بهر نه وه ی من دوو هاویریم هه یه ناویان
سه رخیل و یوسفه وه ناگاداری هه موو شتیکی تون تا نه و کاته ی هاتویته
لای من، چونکه من و نه وان یه ک گیان و یه ک باوه پین، جوانتر بلیم
ته واوکه ری یه کترین.

نه وه ش بزانه که چه پله به ده ستیک لیتادریت.

سى ژیری بکه ونه کار باشتره تایه ک دانه، لیره وه سویندت بو ده خو م
که نه وان له من دلسوزترن بو تو.

ترى: له چاوی تووه برواده که م به وانه ی که تو پشتگیریان ده که ییت،
چونکه به پراستگویی هه موو شته کان ده خوینمه وه له تو دا.

قسه کانیم پی بری و وتم: خوشکی نازیم نه گهر ده کریت با بانگیان
بکه ین پروام پییکه که نه وان پشتگیری تو و منیش ده بن، چونکه نه وان له
ده روزه میحراب دا په روه رده کراون ههر چوون بیت کوله کهن بو تو.

پازیم کردوو نه وانیشم به ته له فون بانگ کرده وه.

سهرخیل و یوسفم پتناساند، به لام ترې سهرسام بوو له وهی که دهستی
برد تا له گهل یوسف ته وقه بکات، به لام یوسف ته وقه له گهل نه کرد،
به لکو دهستی گرت به سینگیه وه بو، به لام سهرخیل دهستی هینا و
به گهرمی لاواندیه وه و به خیره اتنی کرد، له دوایدا دانیشتن وه که منالیک
چوون داپیره چیروکی بهر ناگردانیان بو ده خوینتیه وه گوئی بیستی قسه کانی
ترې بووین.

هه موو له ناستی نه و دا سه رمان داخستبوو بو نه وهی بتوانیت به
راشکاوانه قسه کانی خوئی بکات.

دیاربوو ترې که شیکی باشی بو درووست ببوو په وشه کهی به لاوه سهر
بوو بوئه وتی: پیشت زور سانا بوو به لاهمه وه که له گهل پیاوان دا قسه بکه م
به بی هیچ په رده و شهرمیک، به لام له گهل تپوه دا زور شهرم ده که م ههر
چوون بووه قسه کانم وه که خوئی ده گیرمه وه نه گهر توانیتان یارمه تیم بدهن
خو نه گهر نه تان توانی له بیریکه ن ناوم با نه زړیت له وه زیاتر نه گهر
زوریشم بو هات خو م ده کوژم.

وتم: نیمه به دلنایه وه جیکای باوه پری تو ده بین تکا ده که م به رده وام
به نیمه گوئیستین فهرموو.

ترى: له دواى ئەوھى كە خۆم فېربووم بە كۆردۆين و مۆرفين
 بەكارھېنان، ئىستا ئازاد داواى ئەوھم لى دەكات كە ھاوپرىكانى خۆم
 فېربكەم و لە گەليان دا بيفرۆشم ئەوان باندېكى زۆر گەورەن لە دوو
 كەسى ئەلبانى و سى كەسى فارس و چوار كورد و بە منەوھ پېنج ئافرەت
 كە دووانيان بى چارە كراون فارسن و ئەوانى كە خەلكى ولاتى باكورن وە
 سەرۆكى ئەم باندە پياويكى دەولەمەندى ئەم باكورەيە ناوى (فين
 ئەندرياسە) ئىستا ئەگەر مەن شكايەتيان لى بكەم خۆم مال ويران دەبم،
 چونكە كەسكى كە ناناسم تا بتوانم ئەم ماددەيە بۆ خۆم دەستەبەر بكەم،
 لە ھەردوو لاوھ پۆچووم ئەگەر وازبېنم ئەوا ئەوان خەلكى كەى وەك مەن
 فېردەكەن بۆيە پېتان دەلیم توخوا يارمەتيم بدەن، ئيتەر ئەوھەندە گريا
 فرميسك و ھەنسك و دەنگى تېكەلى يەك بېوون.

يوسف تەھەمولى ئەما دەستى كرد بە گريان، سەرخىل لەتاوان دا لىوى
 خۆى دەگەزى و منيش وەك بېرى ئىرتوازى ھەناسەكەم قولتەر دەبوو.

سەيرىكى يەكتريمان كرد و يوسف وتى: برايان چى بكەين؟

سەرخىل وتى: بابچين بيان كوژين!

يوسف وتى: سەرخىل گيان ئەوھ رېگا نىيە و بە ئىمە ناكريت، چونكە
 ئىمە پياو كوژ نيين.

سەرخىل ھاواری كرد وتى: ئەى چى بكەين؟ چى دەبيلين.

مەن بى دەنگى داىگرتبووم ئەم دەزانى كە بۆ كوئى ھەنگاۋ بئيين.

مهمله که تی عیشق

یوسف کور یکی زور ئیماندارتر بوو له ئیمه پیتی وتین: گوی بگرن برایان
ئهوهی ئیمه مه به ستمانه تری یه.

یه که م: بابزانین چون تری بپاریزین له دهستی ئهوانه و بشتوانین که
ئهو ماددهیهی بو دهسته بهر بکهین.

دووه م: هه موو یاساکانی دوونیا دژی ئه و کاره ن با ئیمه بهر پرسانی لی
ناگادار بکهینه وه ئهوانیش پیکامان بو داده نین و له دوای خیریش یه کتر
بی بهش ناکهین.

به لای منه وه را که ی زور په سه ند بوو..

یوسف: ئه گهر هاتوو سه ری نه گرت ئیمه له دینه وه فیری نازایه تی
بووین وه ههر به م ئایینه پیروژه زه لیلیان ده کهین، چونکه کاری ئیمه بو
خوایه وه خوا ی که و ره پشت و په نای لیقه و ماوانه بویه پیتان ده لیم به
قسه م بکه ن و به هیمنانه کاره کان ئه نجام بده ن.

سه رخیل: چون؟

یوسف: برام هیمن به زور ئاسانه ئه و که سانه ی که به دوا ی خراپه دا
ده که پین زور تر سنوکن من له گه ل تری دا ده چم بولای پولیس و له وی
سکالای خو مان ده کهین، به لام تری ده بیت په یمانم بداتی که له قسه ی
من ده رنه چیت.

تری سویندی بوخوارد به سویند یکی سه قه ت.

يوسف: ئەو سۆيىندى كە من لە تۆم دەوئىت سۆيىند خوارىدە تەنھا بە
ناوى خەوى پەرۋەردگار دەستىبىكات تا ئەوئىش كۆمەكىمان بىكات.

ترى زۆر بەشەرمەوۋە وتى بە خەوى پاك و بى گەرد سۆيىند بى لە قسەت
دەرنەچم.

يوسف: پاش ئەوۋە لەلەي پۆلىس پۆشتىن دىيىنەوۋە مالىەوۋە بەيەكەوۋە
دەچىن بۆ نەخۆشخانە و سەر لە نوئى ناوت تۆمار دەكەينەوۋە دياربوو
يوسف شەرەزا بوو، چۈنكە خۆي جىگىرى پزىشك بوو واتە (معاون طبي)
بوو بۆيە بەرنامەي ھەموو شتەكانى بۆ ترى دارىشت و وتى: دەبىت شتىكى
ترم بەقسە بىكەيت كە لە ھەمووي گىرنگىرە ئەوئىش ئەوۋەيە كەمن فىرى
قورئان خويىندن و نوئىز كردنت بىكەم، تا بە يادى خەوى گەورە ھەموو
نارەحەتتەكانت لە بىر بچىتەوۋە، چۈنكە تەنھا بە يادى خوا دل و دەروون
و لاشە و پۇخ ئارام دەبىت ھەروەك خەوى گەورە دەفەرموئىت ﴿... أَلَا
بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ [الرعد] ئاسايى خۆت دەچىتەوۋە دۆخى
جاران با ئىستا ترى بچىت ئىسراحت بىكات ئىمە مالىەكەي بۆ چۆل
دەكەين تا بەياني با خۆي لەمالەوۋە بىت، من خىزانى كوپىكى ھاورپىم
دەنيرم بۆ لەي ئىمەش دەچىن بۆ لەي ئەو ھاورپىيەم.

ھەئىسايىنەوۋە سەرپى و خەواخافىزىمان لە ترى كردوو بەرەو مالى
ھاورپىكەي يوسف كەوتىنە پى كە گەيشتىن يوسف لەگەل كاك
ئەحمەدى ھاورپى كەوتە قسە و بە جوانى لە خۆي و خىزانەكەي گەياند
و پىشنىارى كرد كە خىزانى كاك ئەحمەد دەستى جەل بۆ ترى بەرىت.

ئەو شەوۋە تادەرنىگى ھەر لە مەشت و مېر دا بووين ۋە بەياني يوسف و
ترى كارەكەيان گەياندە ئەنجام.

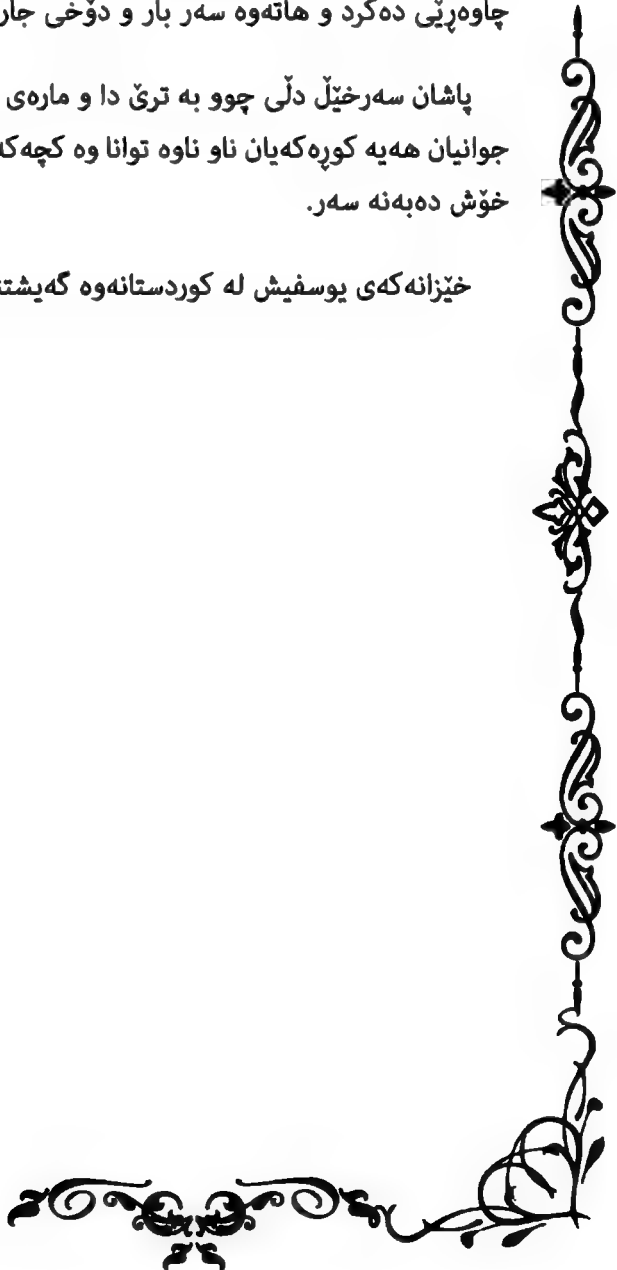

مهمله که تی عیشق

دوای مانگیک هموو باندە که گیرا ترئـش دوای سئ مانگ له
خهسته خانه چاک بوویه وه و چەند مانگیک زیندانی بۆ ده‌رچوو، به‌لام
چاوه‌پێ ده‌کرد و هاته‌وه سەر بار و دۆخی جارانی خۆی.

پاشان سه‌رخێڵ دلی چوو به‌ ترئ دا و ماره‌ی کرد، ئیستا کوڕ و کچیکی
جوانیان هه‌یه کوڕه‌ که‌یان ناو ناوه توانا وه کچه‌ که‌شی ناو ناوه نور ژیا ئتکی
خۆش ده‌به‌نه سەر.

خێزانه‌ که‌ی یوسفیش له کوردستانه‌ وه گه‌ یشتنه ئه‌م ولاته‌.

چپرۆكى سيانزه يەم

(سەرەتاي تىكەل بوونم لەگەل پاكستانىيەكان و عىشقى

لیندا)

دواى ئەوھى ھاوپىكانم جىيان ھىشتم و ھەريەكە بەلای كار و
بەپىوھەبردنى مأل و ژيانى خۆى بوو، منىش بەتەنھا لە شوقەكە دا مامەوھ
پۆژانە دەچوومە سەركارەكەم.

ولآتى نەروىج بىريارىكى دەرکرد كە ئىقامە لە دوو ھەزار كوردى عىراقى
وھەردەگرىتەوھ، يەككە لەوانە بەندە بوو كە بەر ئەو بىريارە كەوتم.

بەم ھۆكارەشەوھ كارەكەم لە دەست دا، سەرەتا پىكاي كارکردنم
ھەبوو، بەلام دەبوو مانگانە بچوومايە نوتم بکردايەتەوھ ئەو كۆمپانىيەى
من كارم بۆ دەکرد ئەوھى قبوڵ نەکرد و كارەكەم لە دەست دا.

كرى شوقەكەم زۆر گران بوو، ئەو بىريارەش بووھ ھۆكارى ئەوھى كە
زۆرىك لە كوردەكانى ئەو ولاتە بەجىيھىلن و برۆن بۆ بەپىتانيا، منىش ئەو
بىرۆكەيەم لە مېشك دابوو، بەلام نەمكردبووھ بىريار.

بەيانىيەك بەلای ماركىتېك دا پۆيشتەم نوسرابوو خەلكمان پىويستە بۆ
كار، مەرجى وھەرگرتنى كەسەكەش دەبوو بىزانىيە لە كاشىر و داواكردنى

که رسته ی مارکیته که و ناوی هه موو که رسته کانی بزانیایه به زمانی نه رویجی و هه ندیک مه رجی تریش.

له راستی دا هیچم نه ده زانی ته نانه ت زمانه که شم باش نه بوو، پیشت به قالی و کاری کرێکاریم ده کرد، چوومه ناو مارکیته که وه کچیک له سه ر کاشیره که دانیشتبوو، به زمانی شه ق و آریکوی خۆم وتم: ده مه ویت قسه له که ل به ریوه بهر بکه م.

کچه که زۆر به نه ده به وه هات و به پیکه نینه وه بردمییه بهرده می ده رگایه که له پستی مارکیته که، هاواری کرد عاتیف عاتیف، کورپکی نه جی پاکستانی هاته ده ره وه، ته وقه مان کرد وتی: فه رموو؟

به ئاسایی پیم وت به ده رگای مارکیته که وه ئیعلانیکم بینوه هاتووم کار بکه م.

عاتیف: له ئیشی مارکیت ده زانیت؟ هیچ نه زمونیکت هه یه؟

وتم: بیخه مبه هه موو کاری خۆمه، به لام تۆزیک زمانه که م باش نییه.

وتی: نا. زمانه که شت باشه ئیستا برۆ ده ست بکه به کار.

وتم: به شه، نه و کاره ش له نه رویج دا نادریت به هه موو که سیک ده بیت زۆر شاره زا بیت و بتوانی موشته ری به ری بکه یت.

زۆربه ی کورده کانی نه و ولاته که خاوه ن جنسیه ش بوون نه و کاره یان وه رنه ده گرت، من ته نانه ت ئیقامه که شم له ده ست داوه.

عاتیف هاواری کرد له کچی سهر دهخيله که لیندا، لیندا وهره نهو
هاوکاره نوئیه بهره فیری هه ندیک شتی بکه.

لیندا: چۆنی باشی، چی دهزانی له کاری مارکیت؟

وتم: زۆر شت، بهلام له بیرم چۆتهوه هه ندیکم فیربکه.

لیندا دهستیکرد به قسه کردن، خۆی له بنه پهرت دا دایکی نه مسای بوو
باوکیشی نه رویجی بوو وای دهزانی من نه رویجیه که م زۆر باشه و موهمیه
وه که نه رویجی مامه لهی له که ل کردم.

من هه ره هیچ تینه که یشتم، به زمانی نه رویجی ههر ده مووت یا، یا، واته
به لن.

هیچم نه دهزانی کاتی نوێزی نیوه پڕۆ بوو، چووومه پشتی مارکیته که
دهستنویژم گرت و نوێژم کرد، هاته وه بۆ ناو مارکیته که ههر هه لده خولام
هیچم نه دهزانی.

له دواي کاتژمێر دووی دواي نیوه پڕۆ کوردیک خۆی کرد به مارکیته که
دا و چوووه ژووره وه، هاوته مه نی خۆم بوو جلی گۆری و دهستی کرد به
کار و لیندا پڕوشت، چووومه لای و وتم: کاکه ناوم خه سه وه و من هیچ
نازانم ئیقامه شم نییه نه مپڕۆ دهستم کردووه به ئیش، تکایه هاوکاریم بکه
با ده رنه کریم زۆر پێویستم به کاره، وام دانابوو کورده هاوکاریم ده کات!

وتى: باشە ھەرچى چووم بەدەورى دا ھىچى پىن نەدەوتم فېرى ھىچى
نەكردم، دوايى چوو بووھ لاي خاوەن كارەكە بە دزىيەوھ شكايەتى لى كىردم
و وتبووى ئەم كۆرە بۆ لىرە كار دەكات ئىقامەى نىيە!

عاتىف بانكى كىردم، وتى: بېورە تۆ بەيانى مەيەرەوھ بۆ كار، ژمارەكەت
دابىنى كەى پىويستم پىت بوو بانگت دەكەم.

زانىم دەرگرام منىش ھىچم نەووت ۴۰۰ كېرۈنى دامى وەرمرگرت و
ھاڭمە دەرەوھ.

لە پشتى مار كىتەكەوھ پىويستم تەماشام كىرد دوو پىاو كۆپىكيان داوھ
بەسەر سەيارەيەك دا لىتى ئەدەن، ھەموويان پاكىستانى بوون.

شەرى پاكىستانىانىش زۆر ترسناكە لە نەروىچ تايغەيان ھەيە، بە
دەمانچە و سىلاح شەپ دەكەن.

من لە دوورەوھ چاوم لىبوو زۆريان دا لەو كۆرەى تر بەو دوانە.

منىش پامكرد بۆ ناوبىزى، بۆ ئەوھى نەھىلەم شەپ بىكەن، ھەرچى بە
نەروىچى وتەم برا مەكەن برا وامەكەن! بەخوا يەككىيان يەك شەقى ھەل
دا لە من خوا پەحمى پىكردم لە پىاوھەتى نەكەوتم.

زۆر ئازارم پىن گەيشت، ئىنجا منىش كەوغمە كوتانى ئەو كەسەى كە
شەقەكەى تىيەلدام، من حەقى شەقى خۆم دەكەمەوھ نازانم ئەوھ كى بوو
كە لىيانى دەخوارد، ئەویش كە منى بىنى باش شەپدەكەم ئازا بوو.

ئەوێ تریانی گرت و دەستی کرد بەلێدانی، بەلام من زۆر داخ لە دل
بووم شەقیکم بە ناحەق خواردبوو، وازم لێ نەدەهێنا، لەوانەیە دەجار
پیاما کیشابێت.

تۆزێکی پێ چوو سەیارەیهکی تر هات دوانی تری تێدابوو، نەمدەزانی
لاشی ئێمەن یان دوژمنن، بە کۆرەکەم وت: ئەمانە فامیلی تۆن؟
وتی: ئەمانە کیسە گون (جنتۆیکی نەرویجیە) بۆ شەر هاتوون.

لە دلی خۆم دا و تم باش خۆم تووش کرد، لە هەولێ ئەو دابووم پراکەم،
لەبەر خۆمەو و تم جا من حەقی ئەو هەتیوێم چییە با پراکەم.

بەخوا یەکیکیان بۆم هات لە ئەمیتا بابا جان دەچوو، زۆر درێژ بوو.

چوو مە لای کۆرەکەو و تم: چەقۆ دار بەرد هیچت پێ نییە؟

وتی: ئەو سەیارەکەمە تێدایە، فریانهکە و تم دەستیان وەشان، منیش
هەرچۆن بوو دەستم وەشان دەو و خۆم گەیانده لای سەیارەکە،
داشبۆردی سەیارەم کردەو دەمانچەیهکی تێدابوو.

لە دلی خۆم دا و تم: ئەو بە قوربانی ئەو خوایە بم، ئیشم دەپروات، ٧
ملمیکی زۆر باش و تازە بوو، ئەوەندە جوان بوو خەریک بوو ببەم بۆ خۆم
هەر شەپنەکەم، بەلام ئەو کەسە ی کە لە ئەمیتا باباجان دەچوو وازی
لێنەهێنام هەر دەهات بۆلام، وای دەزانی من باوکیم کوشتوو، میلی
دەمانچەم هێنا یەو و پرووم تیکرد، سوپاس بۆخوا لال بوو دەمی دەهات

مهمله که تی عیشق

به یهك دا به پاکستانی ههر تینه گه یشتم، منیش به کوردی جنیوم نه دا به خوا نهوانی تر پرایان کرد و سه یاره که یان به جی هیشت.

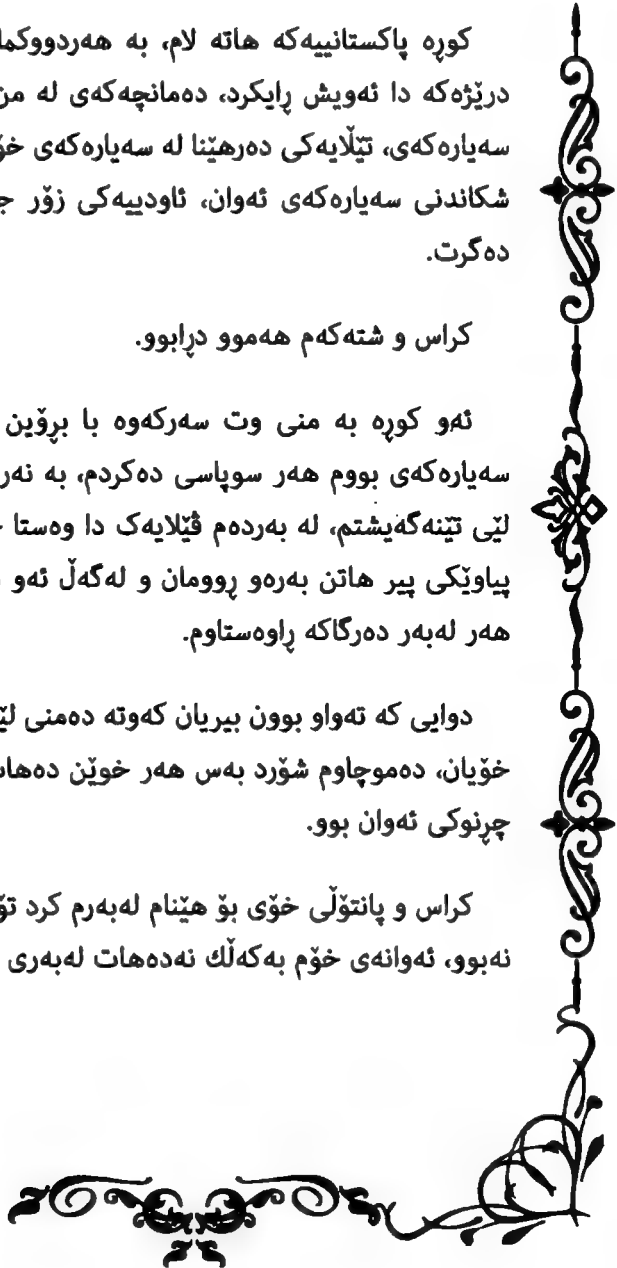
کوره پاکستانییه که هاته لام، به هه ردوو کمان یهك دوو شه قمان له دریژه که دا نهویش پرایکرد، ده مانچه که ی له من سه ندوو خستییه وه ناو سه یاره که ی، تیلایه کی ده رهینا له سه یاره که ی خو ی دا دهستی کرد به جام شکاندنی سه یاره که ی نهوان، ئاودییه کی زۆر جوان بوو ئینجا من نهوم ده گرت.

کراس و شته که م هه موو درابوو.

نهو کوره به منی وت سه رکه وه با برۆین خو مان بگۆرین، سواری سه یاره که ی بووم ههر سوپاسی ده کردم، به نه رویجی قسه ی زۆر ده کرد لئی تینه گه یشتم، له بهردهم قیلایه ک دا وه ستا چووینه ژووره وه، ژنیک و پیاویکی پیر هاتن به رهو پروومان و له گه ل نهو دا قسه یان ده کرد، منیش ههر له بهر ده رگا که راوه ستاوم.

دوایی که ته واو بوون بیریان که وته ده منی لئی نهارد میانه هه مامه که ی خو یان، ده موچاوم شوورد بهس ههر خوین ده هات به پروومه تمه وه جیگای چرنوکی نهوان بوو.

کراس و پانتۆلی خو ی بو هینام له بهرم کرد تۆزیک گه و ره بوو بهس چار نه بوو، نهوانه ی خو م به که لک نه ده هات له بهری بکه مه وه.

دانیشتین دواى نان خواردن، عاتیف خواهن دوکانه که خوۍ کرد به ژوور
دا و ته ماشای منی ده کرد و به پاکستانی له گه ل کوره که دا قسه ی ده کرد،
زانیم نه و کوره ناوی شاهیده.

عاتیف و شاهید برابوون، شاهید برا گهوره ی بوو خواهنی مارکیته که
بوون ۴ مارکیتی تری هه بوو، باوکیان ناوی موشتاق بوو.

من نه مده زانی چی ده لّین دواى چهند کاتژمیرک خواحافیزیم کرد و
پاشان وتم: نه وه ژماره ی من لای عاتیف هه یه چیتان پتویست بوو من
نامادم.

کهوام وت شاهید وتی به یانی وه ره بو کار!.

وتم: کام کار؟ ئیشی مارکیت یان شه پ؟!

شاهید دهستی کرد به پیکه نین و وتی: تو برای منیت، به یانی وه ره
خوم له ویم یه کتر ده بینین.

به یانی که چوومه وه مه وقیفم به هیز بوو وتم: شاهید من زمان نازانم
وه ره قه ی کارم هه یه، به لام ئیقامه م نییه، واتا من ئیشی سپی ده که م،
ژماره ی بانقیشم هه یه هیچ کیشم نییه.

شاهید: خوم فیرت ده که م هه موو ئیشه کان و لیندا ش فیری زمانت
ده کات، تو سه ره رشتی دوکان بکه.

ماوه ی یه ک ماگ به رده وام بووم فیری هه موو شته کانی ناو دوکانه که
بووم خوم هه موو ئیشه کانم ده کرد.

مهمله که تی عیشق

نیر به یانیان کاتریمیر ۸ به یانی مارکیته کهم ده کرده وه و ۱۱ ی شه و دامده خست.

ئه وه ندهم پاره په یاد کرد نه مده زانی چی لیکه کم، هه میشه ژیر فهرشی ماله کهم پر بوو له هه زار کرۆنی.

پیاوه تیم لیده کرد و ده منارده وه، من له و ولاتهش دا بۆم نه بوو هیچ مولکیکم هه بیت بیجکه له کارکردن، بهرده وام بووم له گه ل لیندا دا به ییمان خوش بوو زۆر هه و لم دا ده گه لی دا ببیته موسلمان هیچ نه بوو.

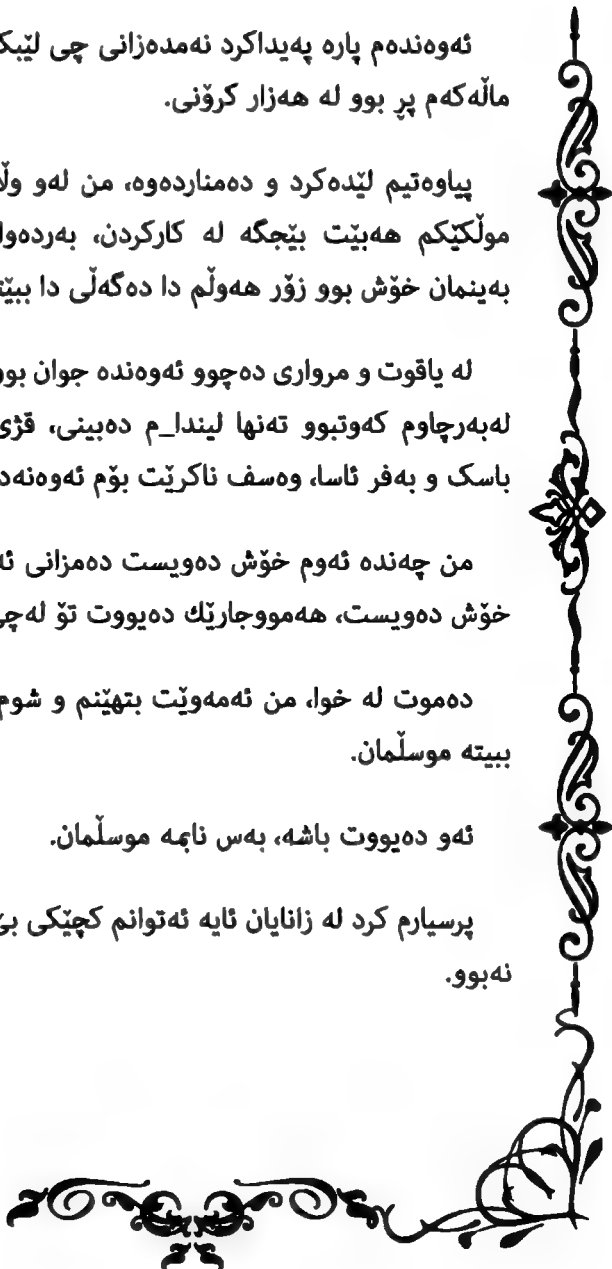
له یاقوت و مرواری ده چوو ئه وه نده جوان بوو، هه رچی ئافره تی دنیا یه له بهرچاوم که وتبوو ته نها لیندا م ده بینی، قزی ئالتوونی بالای بهرز و باسک و به فر ئاسا، وه سف ناکریت بۆم ئه وه نده جوان بوو.

من چه نده ئه وم خوش ده ویست ده مزانی ئه ویش هه ر ئه ونه ده منی خوش ده ویست، هه موو جارێک ده یووت تۆ له چی ده ترسی؟

ده موت له خوا، من ئه مه ویت به تهنم و شوم پییکه یت، به و مه رجه ی ببیته موسلمان.

ئه و ده یووت باشه، به س نا مه موسلمان.

پرسیارم کرد له زانایان ئایه ئه توانم کچیکی بی دین بینم، هیچ دینیکی نه بوو.

مامۆستا عەبدوڕەحمان بەرزنجی زانایەکی گەورەیه له نه‌رویج وتی:
ناتوانیت بیهێنیت کاکه خەسره‌و، یان ده‌بێت مه‌سیحیه‌کی پابه‌ند بێت،
یاخود بیهێته موسلمان.

ئه‌مجاره چووم به‌ لیندا_م وت: بۆ نابیه‌ته مه‌سیحی؟!

لیندا: بپروام پێ نییه‌، هه‌ر درۆی له‌گه‌ڵ نه‌کردم، منیش نه‌متوانی درۆ
له‌گه‌ڵ خوا بکه‌م، له‌به‌ر خاتری هه‌زه‌که‌ی خۆم بیهێنم و بلیتم مه‌سیحیه‌.

زۆر هه‌وڵم دا له‌ پرووی شه‌رعه‌وه شتیکم ده‌ست بکه‌وێت، هه‌یچم
ده‌ست نه‌که‌وت، ناچار هه‌ردوولا وازمان له‌یه‌کتر هێنا، ئه‌وه‌نده‌ی بزانم
تێستا لیندا له‌ بانکۆکه‌ له‌ تاپله‌ند له‌ کۆمپانیایه‌کی نه‌رویجی کار ده‌کات.

ئه‌مه ئه‌و شیعره‌یه که بۆ لیندا_م نووسیوه

به‌فرینکی چاو سه‌وز

وه‌رزی ئه‌وینم وشکه

به‌لام..

جوانیکی به‌سته‌لوکی باکور

ئاو پرژێنی رێبوا‌ری سازان ده‌کات

به‌ چاوانی رینگای ون بووم پۆشنده‌کات

له‌ ده‌روازه‌ی خه‌می من دا...

گورانی و ئاواز ده‌پچرێ!

مهمله که تی عیشق

له هه‌واری بن ده‌واری وه‌رزى خه‌نده...

به‌فرى چاو سه‌وز ده‌بارىت

ده وه‌ره ده‌ى ده‌ستم بگه‌ره...

تا له شه‌و پنى پى‌واران دا پى‌گا بگرين

تا له جوانى پووى تو...

ته‌ماشای سوره‌يا و ياقوت و گه‌وه‌ه كه‌م

ده‌وه‌ره جارىكى تر...

با عه‌تر بارانى گه‌رده‌نى مروارىت كه‌م

تا له‌م باكو‌ره...

گوڵ پرژىنى به‌فره‌ پرچ ئاله‌كانت كه‌م

يان هه‌ناسه‌ ساردى خۆمت كه‌م

چىيه‌ بۆ بى‌ده‌نگى له‌ دانوستانى من؟

چىيه‌ بۆ چاوت به‌يوه‌ته‌ چاوم

وه‌ك ئاوێنه‌ سه‌يرم ده‌كه‌يت

چىيه‌ بۆ تالى قزى كالت

سه‌رى چاوتى گرتوه‌؟

به‌ دانىشت لى‌وت به‌ خوارى ده‌گه‌زىت!

بۆ هه‌ناسه‌ى قول هه‌لده‌ كى‌شىت؟

يان ده تهوئيت دلى پشكۆم بكه بته ژيله مۆ

بۆ يارى به ههستى سوتاوم ده كهيت؟

وهك چه مى خوړ دهست له ناوى دلم پاده گوازيت

ديسان گه مه به ههستى ناسكى سازان ده كهيت

دهوهره دهى...

سه رت بنى به سينه ي بۆن كپوزى ئهوينى من

ليوت بخه ر ه سهر سنگى من

سهر و قژت بنى به ده مه

با هه لمى ئه م سهرما و به فره...

نه تو بيه ستى...

نه منيش سهرما برده له بكات

ئاخ چ بۆن خوشه بۆنى ئه و قژ و هه ناسه گهرمه

سۆزى من

ئاوازى من

دلى من

چ بۆن خوشه ئه و قژه ي تو...

كه نا ئوميد بووين له يه كترى من ههر له بيري ئه وه دابووم چۆن له
ولاى نه رويج برۆم، زۆر رځم له سهرما و كهش و هه واى ئه م ولاى بوو،
هه زم ده كرد برۆم تياى دا.

مهمله که تی عیشق

کوپړکی خزمم ده میکه له م ولاته یه، میوانتیکې له سويده وه هاتبوو
ناوی هه ریم بوو.

هه ریم ره بهن بوو واته زگوردی بوو نهو خزمه ی منیش خاوهن خیزان
بوو، هه زی نه ده کرد له مالی خوږیان دا بیخه وینیت ناردی بو لای من،
هه لېه ت له سويده وه هاتبوو بو نه رویج بو ئیش ده گه را، ئیشم بو
دو زیه وه.

نه هاته وه لای من ماوه یه ک کاری کرد به س دیار بوو زور هه زی به
نه رویج نه بوو گه رایه وه بو سويد، ته له فون له نیواغمان دا هه بوو...

رؤژیک له سويد له رادیو باسی منی کردبوو که شعر ده نوسم کوپړکی
شیرعی گیرا بو چه ند شاعیریک منیشیان بانگکرد، چووم.

له دوایدا هه ریم ده ستخوشی لیکردم و وتی: ده چینه وه بو مالی نیمه
بو نانخواردن، که چووم له مالی نه وان کچتیکې لیبوو ناوی نه وژین بوو،
چاوم چووه سه ری، نه ویش دیار بوو ناگای له چاوی من بوو، به لام من
گه پامه وه بو نه رویج و له دواي چه ند رؤژیک ته له فون کرا و له دواي
نه حوال پرسى هه والی نه وژینم پرسى وتم: هه ریم بزانه شوو ناکات،
په یوه ندی نیواغمان ریک بخه.

هه ریم: به سه ر چاو خزمی خومه و تابلی کچی چاکه.

وتم: زور باشه، ناگادارم بکه ره وه به زووترین کات، چونکه نه گه ر نه وه
بیئت به نسیب ناروم بو به ریتانیا.

دوای دوو ههفته ههریم ته له فوونی کرد و وتی: قسه م له گه ل نه وژین
کردوو ه پتی خوش بووه، وتویه تی با له گه ل خه سره و قسه بکه م.

لیره دا عیشق مانای نامینیت، ته مهن به ره و سهر ده پروات و مروف
ههست به دامه زرانندی خوئی ده کات ده بیت نیتر مال درووست بکات
ژیانی هه بیت و ببیته خاوه نی مندال، وه پرۆسه یه کی کومه لایه تیه ده بیت
هه موو که سیک پتی دا پروات.

به و هوکارهش ده بوو من به دوای ژن دا بگه پامایه، چونکه خه لکانیکی
وه ک تیمه و مانان سوپاس بو خوا دوور بووین له کاری داوین پیسی و
نه ده چووینه دیسکوکان و ژیا نیکی ئاسایی و ساده مان هه بوو، بواریکی
ئاسایی بوو ده گه پراین به دوای درووست کردنی خیزان دا.

هه رچه نده ئه مه لای هاوړی نا پابه نده کاغان به ئیسلامه وه جیگای
کالته پیکردن بوو.

ده یان وت خوئی تووش کرد به ژنه وه.

لیره وه عیشق موراحیقانه یه و باوی نامینیت و گوړانکاری و قوناغیکی
تره، به لکو به پوشدیکی تر مروف ده پروات، نه ویش درووست کردنی
که سایه تی و بونیات نانی خوویه تی.

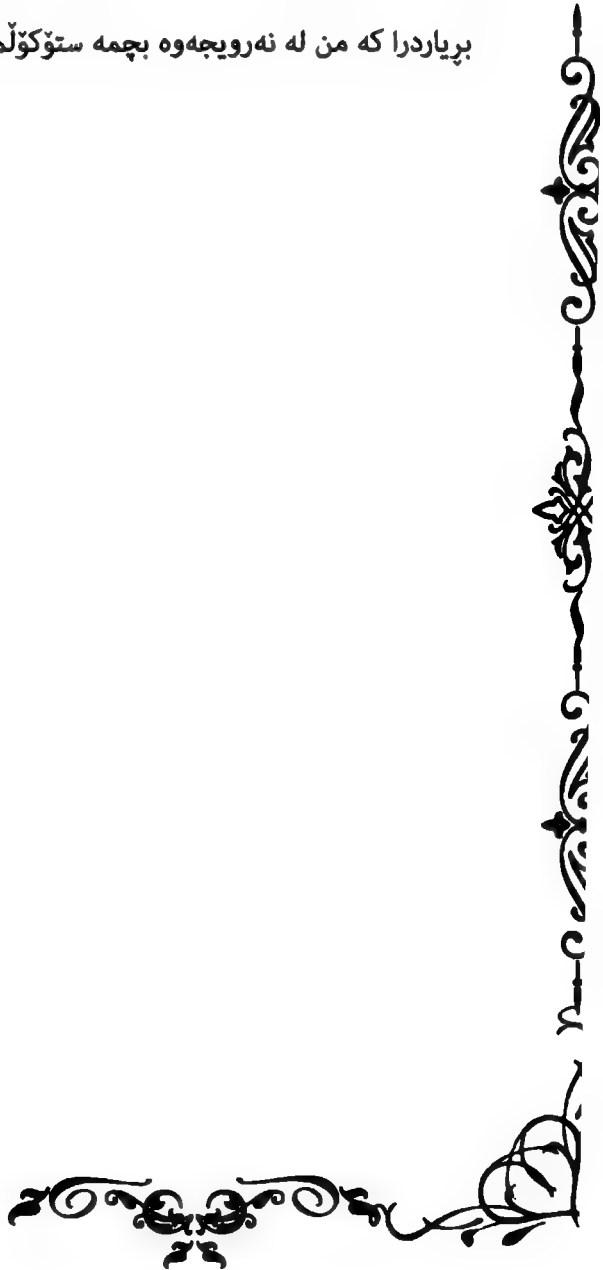
له دوای قسه کردن له گه ل نه وژین به ته له فوون و گوړینه وه ی بیروړا،
پازی بووین که بیهینم.

مهمله که تی عیشق

له کوردستان که سوکارم نارد بۆ داوای و لیرهش خوۆم داوام کرد له
خوشکیکی که وره ی و برابه کی، هه موولایه ک پازی بوون.

بریاردره که من له نه رویجه وه بچمه ستۆکۆلم و ژیان درووستبکه م.

چیرۆکی چواردەیه‌م

(جیابوونەوه‌ی من و به‌یه‌ك گەشتنی من و شەبوۆ)

چوومه داوای نه‌وژین و هەردوولا رازی بووین، وا هه‌ستم ده‌کرد ژیانم
خۆش ده‌بیئت.

نه‌وژین تابلیتی کچیکێ چاک و خاوه‌ن حورمه‌ت و نه‌ده‌ب بوو و
جوانیش بوو.

ئه‌و له‌وه‌ ده‌ترسا که من دڵم پیس بیئت.

منیش له‌وه‌ ده‌ترسام پۆشنییری من قبولنه‌کات، چه‌ند جار ئه‌وه‌م دا
به‌گویتی دا که مرو‌فێ دڵ پیس نه‌خۆشی ده‌روونی هه‌یه، خۆی پیسه‌ بۆیه
دلیشی پیس بووه.

کاتیك مرو‌فیک پارێزه‌ری حه‌یا و حورمه‌ت و که‌سایه‌تی خێزانیه‌تی ئه‌مه
ناکاته دڵ پیسی، به‌لکو پراگرتنی خێزانه، چونکه‌ پیاو هه‌میشه‌ پێشه‌نگه‌ بۆ
هاوسه‌ره‌که‌ی، ئه‌گه‌ر پیاوه‌که‌ درۆزن بوو یان داوین پیس بوو، یاخود دز
بوو یان هه‌رکارێکی به‌د په‌وه‌شتی تر، ئه‌وه‌ هاوژینه‌که‌ی یان چاوی
لێده‌کات، یاخود تۆله‌ی لێده‌کاته‌وه‌ یان خێزانیکی سوک ده‌بن و هه‌میشه
ناژاوه‌ له‌ مایان دایه.

نه‌وژین ئافره‌تێکی تابلیتی ناسک و هه‌ست جوان بوو، به‌لام دنیای ئه‌و
و دنیای من دوو شتی جیاواز بوو.

ئەو ھەزی دەکرد لە ناوخەلکی دا خۆی بنوینیت و شانازی بە
ھاوسەرەکیەو ھە بکات، ئەمە لە راستی دا بەشیککی باشە تیادیە زۆر
خراپ نییە.

خراپەکی لەو دەبوو کە دەیویست لەسەر برینی خەلکی تر یاری بکات،
دەیویست خۆی بابدات لای ھاوڕێکانی ئەوان خاوەن ھاوسەر نەبوون
خاوەن دەستگیران نەبوون.

چەند جار دەمووت سەما مەکی لەسەر برینی ئەوان کیشە نییە ئەو ھە
تۆ پیت خۆشە لە مندا دەیکەم، حورمەت دەگرم چاوم ناچیتە سەر هیچ
ئافەرەتیککی تر ھەرگیز خیانتەت لێناکەم، لەھەمان کات دا منەتیش
بەسەر دا ناکەم بۆ تۆ دەکەم، نا بەلکو ئەو پەوشتی خۆمە تۆ
خیزانم بیت یان نەبیت من ھەروا دەبم!

ئەو ھە من دەمویت ببیت داپۆشراوی بوو، کەچی ئەو بە دلپەسی
تیدەگەشت.

ئەو ھە من دەمویت ببیت خواناسی بوو، کەچی ئەو وای دەزانی من
کەسیکی داخراو و وشکم!.

ئەو ھە من دەمویت ئەو ھە بوو کە ئافەرت بوونی خۆی بپارێزیت و
وەک ئافەرەتانی شەرقی پەفتار بکات، چونکە تێمە ئەو پەوپی نیین.

بە پێچەوانەو ئەویش دەیویست من کەسیکی خۆی ئاسایی بێم،
ئەو پەوپی پەفتار بکەم.

جلوبه رگم جلوبه رگتکی نامۆ بێت، تیکه لاوی هه موو کهس بکه م و وه
هه روه ها....

له گه ل نه وه ش دا زۆر یه کترمان خوشه و یست، به لام نه مده و یست
درۆی له گه ل بکه م، هه ستیشم ده کرد من ته له فیزیۆنم نه کپیوه یا خود
سه لاجه تا گرنتی له گه ل بێت.

بۆیه رۆژێک هه ردوو کمان به یه که وه چووینه ده ره وه بۆم باسکرد که
من و تۆ زۆر دوورین له یه ک.

راسته یه کترمان خوشه و یست، به لام خوشه و یستی و هه ز له یه کترکردن
جیاوازه له گه ل په حمه تی نیا و مان و گریدانی خیزان و هاوسه رگیری، نه گه ر
به م شیوه یه بروات من له جه مسه ری باکور تۆش جه مسه ریکی تر بگرت،
نه وا خوشه و یستی ده بێته رق و کینه و بوغز، منیش پیاویکی توپه م
ده ترسم ئازار بخوێت به ده ستم، پێت چۆنه له م لوتکه یه دا جیا بینه وه، یان
نه وه ی من ده مه و یست و ابیست؟

دیار بوو نه ویش داواکانی منی پێ قبول نه کرا و زۆر به هێمن و
به ئاسایی جیا بووینه وه، ته نانه ت نه و ئیواره که له مالی خوشکه که ی نا مان
خوارد هه موو شتیک کو تایی پێ هات.

هه موو لا ده ستیان کرده گریان و نا په حه ت بوون به په وشه که، به لام
چار نییه خوشه و یستی خیزانی چه ند رۆژێک نییه، من گه رامه وه بۆ نه رو یج
بۆسه ر کاره که م.

کۆتایی به و ژیانه هات، ناگام لیبوو خه لکی زۆر باسی ده کردم، ده یان
وت خه سه ره له که ل که س ناگونجیت، به لام من گویم به قسه ی که س نه دا.

ئه و سائه ئیقامه ی سالیکم بۆ نوێکرایه وه و سه فه رم کرده وه بۆ
کوردستان.

که پامه وه نه رویج بینیم شاهید و عاتیف دوکانیان پێ داخراوه و شاهید
پایکردووه بۆ به پیتانیا ۵ ملیۆن کرۆنی له حکومه تی نه رویجی دزیوه.

وازم له وان هیناو که رام به دوا ی کار دا، دوو برای فارس به ناوی سه عید
و کاوه خاوه نی دووکانی Veleven بوون، لای ئەوان دهستم کرد به کار، له
دوا ی سالیکیه که می هه موو ئۆسلۆم به دهسته ئینا بۆ زۆر فرۆشتن، پڕۆژنامه
و گوڤار و ته له فیزیۆن باسی ده کردم، ۱۰ هه زار کرۆنم به دیاری وه رگرت
له کۆمپانیا که له که ل بلیتکی ته یاره بۆ ئیسپانیا و لوگۆیه کی ئالتونی
کۆمپانیا که که با ی ۱۵ هه زار کرۆن بوو.

پاسپۆرته که م ۲ مانگی تیدا بوو ویستم بچم نویی که مه وه، که چوومه
لای پۆلیس لییان وه رگرمه وه، وتیان: خۆت ئاماده بکه بۆ ناردنه وه ت بۆ
عیراق، تۆ له م ولاته دا هیهچ مافینکت نییه و سه دام پروخواه و ولاتی تیه
ئاسایشه.

منیش ئه وه ی پروام نه ده کرد ئه وه بوو، چوومه وه بۆ کار سه عید خاوه ن
کاره که وتی: بۆ بیزاری؟

حال و گوزه رانه که م بۆ باسکرد.

خیرا ته له فوونی کرد بو پاریزه ریک باسی کیشه و کیسی منی بو کرد،
داوای ۶ ههزار کرپونی کرد بئ نه وهی من قسه بکه م و پیم بلایت خستییه
سه ر ژماره ی بانقی پاریزه ره که و دوا ی ته و او بوونی کاره که شم ۱۰ ههزار
کرپونی تری ده ویت.

منیش به سه عیدم وت: وامه که من نانیرنه وه، چونکه راسته نه وه
بریاره، به لام جتیه جئ ناکریت و دلنیا به ناتوانن بمنیرنه وه.

نه وه نده ی که سه عید خه می بوو من هه ر خه مم نه بوو، هه موو سه ری
مانکیک په فزیکم بو ده هات، نه وه ی که پاریزه ره که م کردی نه ویش هه ر
په فزم بو هاته وه مه له فم له نه رویج به ته و او ته ی داخرا، هیچ هیوا یه ک
نه ما.

هه رچی شتم هه بوو فرو شتم هیچم نه ما، خوم ناماده کردبوو بو نه وه ی
بروم بو به ریتانیا له وئ داوای په نابهری بکه م زور به ی هاو ریکانم پویشتن.

کو مه لیک خزمی خومان هه بوون مه ریوانی له شاریک به ناوی
هاو که سوئد، پیشت یه کترمان بینیبوو.

نه وان په یوه ندیان به منه وه کرد بوو به هوکاری پیاوکی پینجوتنی
په فیکم منیان دوزیه وه، وتیان: تیمه خزمین منیش زورم خوشده ویستن،
یه کجار سه فهرم کردبوو بو لایان و چوو بوومه خزمه تی هه موویان، نه وان
بو من ماله باوان بوون.

داوای کچیکم لی کردبوون، کچه که منی نه دیووو منیش کچه که م
نه دیووو، به لام له سه ر وه سف و پیاوچاکی باوکی من پازی بووم، له بهر

ئهوهی خانه وادهی کچه که و خانه وادهی من تیکه ل بوون پیش له دایک
بوونیشمان باوکی کچه که و باوکی من ههردووکیان بهیه که وه پیشمه رگه
بوون دنیایه ک یادگاری و برایه تی له نیوانیان دا بووه.

به کچه که شیان وتبوو مهلا خهسره و دێته داوات، زۆر وهسفی منیان
کردبوو وتبوویان زۆر موسلمانه و سهیری تهله فیزیۆن ناکات ئه مه
ریشه یه تی و وهک ئوسامه بن لادن وهسفی منیان کردبوو.

ئهو کچه فهقیره یان ترساندبوو وای زانیبوو مهلا خهسره و به جبه و
عه مامه وه ده چێته داوای، ههر نهیبینی بووم یه کسه ر په فزیکی
موخته په می دابوم و وهک نه رویج، ئه مه ی باسی ده که م پیش ریکه وتن بوو
له که ل نه وژین دا.

وتم: په فزی داوه ئاساییه، به داوای ژنی تردا که رام، داوای ئه وهی که
کوژتایی به هه موو شتیک هات له نه رویج و به ئیقامه و به ژنه یان و به
فروشتنی که ل و په لی ناو مال، ئاماده بووم بۆ ده رچوون بۆ به ریتانیا.

تهله فۆنم کرد بۆ ئاموزایه کی ئه و کچه ناوی کاک کاوه یه، به بنه ماله ی
قادرزاده ناسراون.

کاک کاوه: کاکه به خوا ناهیلیم پرۆیت، چۆن ده بییت کوری
عه بدولکه ریم له م ولاته بییت و له ئیمه دور بکه ویتته وه، وتی ده بییت بییت
بۆ ئه م شاره ی ئیمه، داوای زۆر لیکردنم وتی ئه که ر پازی نه بووی ئه و جا
پرۆ.

چووم بۆ هاوگهسۆند شاری مائی خزمان، ناسیا و خزمان هاتن
بهدهمممهوه شهو دانیشترین کاک عهلی برا گهورهیان وتی: من دهچم
جاریکی تر داوای شهوبۆت بۆ دهکهه.

کاک حسین فارس تهویش ههر پيشمههرگهی یهکیتییه و هاوپی باوکمه
وتی: منیش له گهلتا دیم، باخهسرهو نهروات و لیره دامهزریت.

کاک عهلی وتی باوکی تهو کچه (ناوی کاک جهلال بوو) (خوالپی خوش
بیئت) جۆریکه، پیاویکی رهقه له گهلهه موو کهس نهرم و نیان و خوکی
نییه، نهگهر له بازار تۆی بینی و خوکی گهرم نهبوو ناسایی وهبرگهر،
ههرچهنده رهفیکی باوکهته.

کاک حسین وتی بهخوا من زۆرم خوشدهویت، بهلام نهوهندهی
هاتومهته تهه شاره خوکی نهکردووم.

وتم: ناساییه.

بۆ بهیانی چووینه دهرهوه من و کاک حسین و فارس و کاک عهلی
خهلیفه، دهگهراين له بازار، کاک جهلال بهرهو رومان هات.

کاک عهلی: ان شالله تهوه خهزوری موستهقبهلهته!

دوای سلا و چۆنی و چاکی له کاک عهلی و له کاک حسین، زۆر به
ناسایی مهرحهباي منی کرد.

کاک حسین: کاک جهلال تهه کوپه دهناسیت؟

مەملەكەتى عىشق

كاك جەلال: نەۋەللا كىيە؟

كاك حسين فارس: ئەۋە كۆرە گەۋرەى عەبدولكەرىمى ھەمەى سەعى
پىنجوئىيە.

كاك جەلال چاۋى پىر بوو لە ئاۋ باۋەشى پىا كردم و وتى: تۆ برازاي
منيت و ئەچىنەۋە بۆ مالى خۆمان، ئەۋەندە گەرم و گۆر بوو لە گەلم
دا. ئاگام لى بوو كاك عەلى خەلىفە و كاك حسين سەريان سورما.

كاك جەلال بە منى وت: پۆلە بۆ چوۋىت بۆ جىگاي تر مالى ئىمە مالى
خۆتە و دەبىت بىتتەۋە بۆ مالى ئىمە.

پروۋى كىردە كاك عەلى و وتى: دەچم بۆ بازار ھەندىك شت دەكېرم و
تۆ كاك خەسرەۋ بىتتەۋە بۆ مالى ئىمە.

كاك عەلى خەلىفە تەلاقى خوارد و وتى: كاكە جەلال_م (ئامۇزاي
گەۋرەيان بوو پىيان دەۋت كاكە) تا ئىستا خۆلكى كەسى نەكردوۋە بەم
شىۋەيەى تۆ.

كاك حسينىش وتى: با منىش تەلاقى بخۆم كە كاك جەلال م خۆلكى
كەسمانى نەكردوۋە، بۆ ئەۋەى نەلىت بوختانىان بۆ ئەم پىاۋە كرد و
كەچى ۋانەبوو.

چوۋم بۆ مالى كاك جەلال، من ۋەك سروشتى خۆم كابۆيەكم لە پى دا
بوو لە گەل كراس و چاكەتېك دا.

شەوبۆ منى بىنى بوو، لەگەڵ خوشکىكى ترى کەوتبوونە قسە،
خوشکەکەى پىي وتبوو بۆ شوى پىي ناکەيت وەلا مەلا نىيە دىسکۆيە و
دەستوپەنجەشى زۆر جوانە.

دواى ئەوەى لەگەڵ شەوبۆ قسەم کرد، پرسىارى ئەوەم لى کرد کە چۆن
پرسىارى پابردووم لى ناکات، وەلامى دامەووە وتى: لە پابردووت هەرچىيەك
بووييت هىچ پەيوەندى بەمنەووە نىيە، بەلكو ئىستا و داهاووت پەيوەندى
بە منەووە هەيە.

ئىتر سوپاس بۆ خوا پازى بوو.

دواى چەند پوژىك كاك عەلى خەليفە و كاك حسىن فارس و كاك كاوە
چوونە داواى شەوبۆ خان، كاك جەلال وتبووى من نەمزانىيوە لىرەيە دەنا
خۆم زنىم بۆ دەهيننا، ئەگەر كچەكەم پازى يىت ئەووە من لە ئىستاووە پازىم.

كاك عەلى هەلسابوو دەستى ماچ بكات لە جياتى من، كاك جەلال
وتبووى دەستم بۆ ماچ دەكەيت خەسرەو لە من نزيكترە تا لە خۆت، خۆم
دەبييت دەستى تۆ ماچ بكەم!!

ئىتر ئەو قسەم هەرگىز لەبىر نە چوووەو تا ئەو پوژەشى ئەمرى خواى
کرد، بەهاتايە و پرۆشتايە لەبەرى هەلدەستام.

زۆرم خۆشەويست، ببووە باوكم لەم ولاتى غەربىيە دا، ئەگەر
باوكىشم بيايە هەر ئەوێندەى كاك جەلالى بۆ دەکردم.

مەملەكەتى عىشق

شعر پەخشانىڭ نووسى بۇ شەوبۆ وىم نەكو ئەمجارەش رەفزم بىداتى،
باش بوو بەم شىعرە پەخشانە ھەلمخەلەتاند... ئەمەش دەقى قەصيدەى
شەونامەىە

شەونامە...

وا شەو درەنگە و كەچى پوخسارىڭ، بە پەنھانى دەمخەوتىنى
سىنەى كەسىڭ وەك دىلاننى، لارولەنجەى پۆجم دەگرئ
دلم شىتانە مەستى لىوى پىالەى مەى گېرىكە، جاومەستىڭ دەى تروكىنى
دەم و لىوى نازەنىنىڭ، فەرامۆشى پۆج و دل و گرىانى ناو بىشكەى دايكى
عشق ان دەگرئنى

پەنجەى ماندووى گوشينە، ھەرۈەك گالۆكى وىران قرچەى پىرى لى دى
كەچى ئەو ھىستان پىكەنىنى مردنى خۆى بۇ جوانى من دەلەنگىنى
لىوى سور بووى بە خوتىنى من دەبزوتىنى

من گەلەى تەمەنم گەرچى سەۋزە بەلام كرمەپزە ھەلدەۋەرى
پروبارى خەم، عشقى تازە دەشۋاتەۋە و نامەى خۆشەۋىستى خۆى دىنى
گلى ژىر پىم گرتوۋە، بۇنى ساردى لى دى

كەچى تاسەى ماچ و ھەوا سەرمەندى كوتىستانى بۇ دى
كە خىلەى ئەسپى ئەۋىن وەك بالدارىڭ، پەيامى سەرزەشتى بىن ۋەفالى لى
دى

نە وشەى جوان.... نە وەفا.... نە دل.... نە تامە زىرۆ.... نو گول ناپشكوى

بۇ ھەوئىنى ئەم شىعرەم خومرەى زۆر دەوئىت و ھەر نامەئى

خۆشەم نازانەم گەرچى شۆئەنە كەم گەر مە كەچى شەلقە شەلقى بۇ گەنى لى دى

سەردەمىكە ئاوازى خۆم.... بە كەمانى گریانى دەنە

بە چىلكەى تارى فرمىسك.... بە دەفى پروومەت.... بە گىتارى قز

سەمفونىاي گریانى ھە تا ھەتايى لى دەبارى

وەرزی بەھارى مەن خەزانە لەو ساتە دا لە جىيانى گول بېشكوىنى

چۆن خۆشەوستان پەرى گول بۇ تامە زىرۆى بە يەك گشتنى ئەوینە كەيان

ھەل دەوەرئىنى

چىركەى كاتزىمىرەى ھەناسەى مەن لەسەر ھەسارەى بلۇتۇيە بە دەيان سأل

ئاھو ھەسرەتى خوى وەك دوو كەلى سىگارى دەمى جوتيارىك بە باى دەكا

و دەيفرئىنى

ئەى ئەو كەسەى نە بۇ جارنىك، نە بۇ پۇژنىك، نە بۇ مانگىك، نە بۇ سالىك

نە بۇ ماچىك، ئاسمانى مەن تىرىشقەى خۆشەوئىستى لى بىنى

گەرچى شىعرەم وەك بالدارنىك دەچىتە لای جواننىك ھەر وەك قىیلە يەك

سوجدەى ھەوئىنى شىعرى لى دىنى

مەن ھەوئىنى شەنى شىعرەم وەك گولە شەوبۇ چۆن شەونمىك شەوانە تەرى

دەكات

مەملەكەتى عىشق

ئاۋا سەر لە نوئى بۆنى گۆلەزالەى لى دى

تا ئارامى ھەموو جوانان بە سەر گۆلەزالەى سۈرى خۆشەويستان دا بيارتىن

چىرۆكى دەم بە پىكەنىم بۆ شەيدايەك پىن بىكەنى.

كۆتايى ھات و شەوبۆ بوو خىزانم، ھەر ئەۋىش نازناۋى ماكۋان_ى

پى جوان بوو منىش ئەۋم ئاۋنا بە باران...

لە مزگەۋتى بەدىۋ و زەمان لە ئۆسلۆ لاي كرمانجەكانى باكور

مارەمكرد، مارەيەكەى قورئانتيك بوو، ھەرچەندە ئەۋ پاسپۆرتى سياسى

ھەبوو، بەلام ھىچ سوۋدى نەبوو ديسان نامەم بۆ ھاتەۋە وتيان خۆت

نامادەبىكە ئەتتىرىنەۋە بۆ كوردستان.

پىشتريش بە شەوبۆ_م وتبوو من ھىچم نىيە، ئەگەر منيان نارد بۆ

جەھەنەم دىيت لەگەلم؟

ئەۋىش ۋەعدى دا كە دى لەگەلم.

ئەوھى كە ھەرگىز بەتەماي نەبووم:-

خىزانم پىكھىنا سوپاس بۆ خوا ژياغان زۆرخۆش بوو، ئەگەر بلىم ھەر
ھىچ كىشەيە كمان نەبوو ئەمە راست نىيە، چونكە لە ھەموو مالىك دا
دەنگ بەرزكردنەوھ پروئەدات، بەلام سوپاس بۆ خوا لە پىز و ئىحترام
دەرنەچووھ.

ئەمەش دوو ھۆكارە:- ھۆكارى يەكەم دەگەرپىتەوھ بۆ خىزانم، چونكە
ھەركات من توپە بوپىتم ئەو بىن دەنگ بووھ و زانىويەتى بىدەنگ دەبىت،
بەدلىياوھە منىش پىزى توپەبوونى ئەوم گرتووھ.

شەبوو ھەرگىز ھەولى نەداوھ دژى من كار بكات ياخود قسەبكات،
ھەرگىز لە پاشەملە و لای كەس باسى خراپەى منى نەكردووھ، بۆيە منىش
لەبەر چاوم نەكەوتووھ ھەر خۆشم ويستووھ، ئەوھى منىش ھەزم لىبوپىت
ئەو بۆى ئامادەكردووم، بەپاستى توانىويەتى ژنىكى زۆر باش بىت و
دايكىكى باش بىت.

ئەمە ھۆكارى ئەوھ بووھ كە زياتر ھەزمان كردووھ ژياغان بەردەوام
بىت.

ھۆكارىكى تىرىش كە من بىرم لىكردۆتەوھ ئەوھىە من تەمەنم ۳۹ سالاھ
و بەرەو كاملبوونى تەمەن دەپروم، تازە تەمەن بەشى ئەوھى تىدا نەماوھ
بەدواي كارى بىمەعنا و شتى خراپەوھ بم، ئايىنەكەشم پىگەم نادات
چونكە مروف ھەر ھەلەيەك بكات لە تەمەنى ۲۰ تا ۲۵ سالى كات و

زه مه نیکي له بهر ده ستدايه خوئی هه لېستينته وه، به لام نه گهر مروؤف له
۳۰ بؤ ۳۵ سالی هه له ی کرد به درهنگ که سایه تی خوئی بؤ دروست
ده کریته وه، خو ته مه نی ۳۵ بؤ ۴۰ سالی به پراستی زور ئاسته مه
هه ستانه وهی که سایه تی مروؤف.

جا ئه م پرووشده و ینگه یشتنه له پرووی نه قّل و که سایه تییه وه زیاتر
هانت نه دات بؤ نه وهی پابه ندبیت به خیزانه وه و هه میسه ته ندروست
بیربکه یته وه.

سالی یه که می ژیاغان هیچ ئیقامه م نه بوو، به لام بهرده وام مافی
کارکردنم هه بوو.

سالی دووهم ئیقامه و وه ره قه ی کاریشم لیوه رگیرایه وه، هه موو سه ری
مانگیک نامه یه کم بؤ ده هات له ده ولّه تی نه رویجه وه ده یان وت خوّت
ئاماده بککه بؤ گه پرانه وه، نه گهر خوّت بئیته لمان پاره ی بلیته که ت بؤ
ته ده ین و به لاشه، ته نانته چهند جار نه خوّش که وتم چووومه خهسته خانه
هیچ ناویکم نه بوو ناچار هه روا ده هاتمه دهره وه بئ نه وهی چاره سه ر
وه ربگرم.

نه مده توانی هیچ خانوێک به کری بگرم، چونکه ناوم نه مابوو له
فه رمانگه ی تۆماس (پرچستیر)، یه ک چاره م هه بوو ده یانوت ده بیّت
بگه پریتته وه بؤ نه و شاره ی که یه که م جار لئی بوویت.

خو نه گهر بشمردمايه نه ده چووومه وه بؤ نه و شاره، چونکه زور ناخوّش
بوو.

سوپاس بۆ خوا من هەر ژيانم باش بوو پارهم هه‌بوو هه‌رگيز
که موکورتيم به‌خۆمه‌وه نه‌بينی، پۆژێک له‌ پۆژانیش نه‌چوومه‌ته‌ سۆسیالی
نه‌رویج و داوای پاره‌یان لێ بکه‌م.

یه‌که‌م جار که مالیان دامی یه‌کجار وه‌رم گرت نووسرابوو فه‌قیرانه‌یه‌،
ئێتر ئه‌وه‌نده‌م خه‌فته‌ خوارد هه‌ر ئه‌و مانگه‌ وه‌رمگرت یه‌کسه‌ر چووم بۆ
کارکردن.

کۆتایی سالی ۲۰۰۶ بوو خۆم و خێزانم بپارمان دا بپۆین بۆ ولاتیکی
تر، له‌و ولاتانه‌ی هه‌ڵمان بژارد مالیزیا و سعودیه‌ و سودان و که‌نه‌دا و
ولاته‌ یه‌گرتووه‌کانی ئەمریکا بوو.

بۆ ئەم مه‌به‌سته‌ چووین بۆ مالی خه‌زوورم و قسه‌ و باسی له‌سه‌ر
بکه‌ین، له‌گه‌ڵ خه‌زوورم قسه‌م کرد به‌په‌حمه‌ت بێ، دیاربوو زۆری پێ
ناخۆش بوو، به‌لام وتی: که‌ ژيانى ئێوه‌یه‌ و خۆتان باشت ده‌زانن بپار
بۆ ژيانتان.

خێزانیشم داوای نوێ کردنه‌وه‌ی پاسپۆرته‌ سیاسیه‌که‌ی کردبوو، که‌چی
پێیان وتبوو تۆ فه‌له‌ستینیت بۆت نوێ ناکه‌ینه‌وه‌، ئه‌ویش توشی کێشه‌ بوو،
به‌هۆکاری هه‌له‌ی خۆیانه‌وه‌ تا په‌یوه‌ندی کرده‌وه‌ و مه‌له‌فه‌که‌یان
ته‌ماشاکرده‌وه‌ زۆری پێ چوو.

له‌مالی خه‌زوورم هاتینه‌وه‌، خێزانم ده‌ستوپه‌نجه‌ی زۆر موهیمه‌ بۆ
شفته‌، داوام لێکرد شفته‌ درووست بکات به‌ ته‌په‌تیزه‌وه‌ بیخۆین، ته‌په‌تیزه‌م
کردبوو له‌حه‌وشه‌ی مالی خۆمان دا.

مهمله که تی عیشق

که گه شتینه ماله وه خیزانم سندوقی پۆسته که مانی کرده وه نامه یه کی
تیدابوو له فه زمانگه ی هیجره وه هاتبوو.

وتم: نه ها ره فزیکیدی که م بۆهاتوو، وتمه شهوبۆ جاری مه یکه ره وه با
نانه که م بۆ بخوریت.

شهوبۆ به قسه ی نه که ردم خه ریکی کردنه وه ی بوو، منیش به جیم
هیش و چوومه لای ته ره تیزه که خه ریک بوو ده مپنی، نه وه نده م زانی
قیژاندی، وامزانی مار پیوه دا.

وتم: نه وه چیه؟

شهوبۆ: مژده م به ری بوو یته خاوه نی ره که زنامه ی نه رویجی، جنسیه ت
وه رگرت!

وامزانی پیم راده بویریت، نه که ر وه ره قه ی کارکردنی بووتایه پتی
تیده چوو، من چاوه پتی نه وه م وه ره قه ی ئیشم بده نه وه پروام نه بوو
ئیقامه ش وه ربگرم، ئیستا ده لێن جنسیه، زۆر دووره له راستیه وه.

وتم: راده بویری؟!

وتی: خۆت بیخوینه وه.

که خوینده مه وه نووسرابوو نه رویج پیروژبایت لی ده کات بوو یته
خاوه نی ره که زنامه ی نه رویجی، هه موو مه له ف و دۆسیه شت لای ئیمه
ناشکارایه سه ره پای نه وه ش په زامه ندیمان ده ربیری بۆت.

به شهوبۆم وت: ئەرۆ زللهيك چرنوقيك شتيكم پيا بکيشه بزائم خه و
نييه.

که زانيم پراسته سوجدهی شوکرم برد بۆ خوا.

بوومه خاوهنی په که زنامهی نه رویجی، خه لکی ۲۵۰۰ کړوونی ئه دا تا
په که زنامه که ی بده نی من ئه وه شم نه داوه، نه رویجیه کان ئاهه نگیکیشیان
بۆ کردم، به لām نه چووم دهستم کرده وه به ئیشوکاری خۆم.

له سالی ۲۰۰۷ وه به پراستی ژيانم زۆر فهرقی کرد، له پرووی زانستی و
له پرووی که سایه تی و هتد...

به ته واوه تی دامه زرام له م ولاته دا سوپاس بۆ خوا بوومه خاوهنی
ئوهی که ده مویست، له ژن له مندال له خانوو له سه یاره له پاره له دوکان
و بزنس و کارکردن، ئینجا بیرم له خویندن کرده وه.

سوپاس بۆ خوا هیچ کیشه یه کم نه ما بوو.

به رده وام بووم له کار و چالاکی له مزگه وته کان و ئاشنابووم به تۆری
کۆمه لایه تی پالتۆک و ئه وهی زیاتر منی برده پی شه وه جه نابی مامۆستا
کریکار بوو.

هه رچه نده له م دوا ییانه دا تۆزیک دلم شکا له هه ندیک که سی
ده ور به ری، به لām هه رگیز فه زلی مامۆستا کریکارم له بیر ناچیته وه.

به پراستی دانه دتیم به وهی که له لایه ن جه نابیه وه شت فیربووم، به لām
هه رگیز وه ک مامۆستام نه بووه و منیش وه ک قوتابی، به لکو ئه و باوک ئاسا

له گه‌ل مندا هه‌میشه مامه‌له‌ی کردوو، هانی داوم بۆ کاری باشه و بۆ
چالاکیی زیاتر، هه‌ر شتیکم پتویست بووبیت له‌سه‌رچاوه، خێرا بۆی ناماده
کردووم.

ئینجا که‌وتمه سه‌فه‌ر کردن نه‌وه‌ی چه‌زم لی ده‌کرد له ولاتان چووم
که‌پام، هه‌مووی فه‌زلی خوای په‌روه‌ردگار بوو به‌سه‌رمه‌وه.

به بیرماهات به‌ره‌و ئه‌لمانیا برۆم بۆ لای هاوپی و ئه‌وانه‌ی ده‌ناسین.

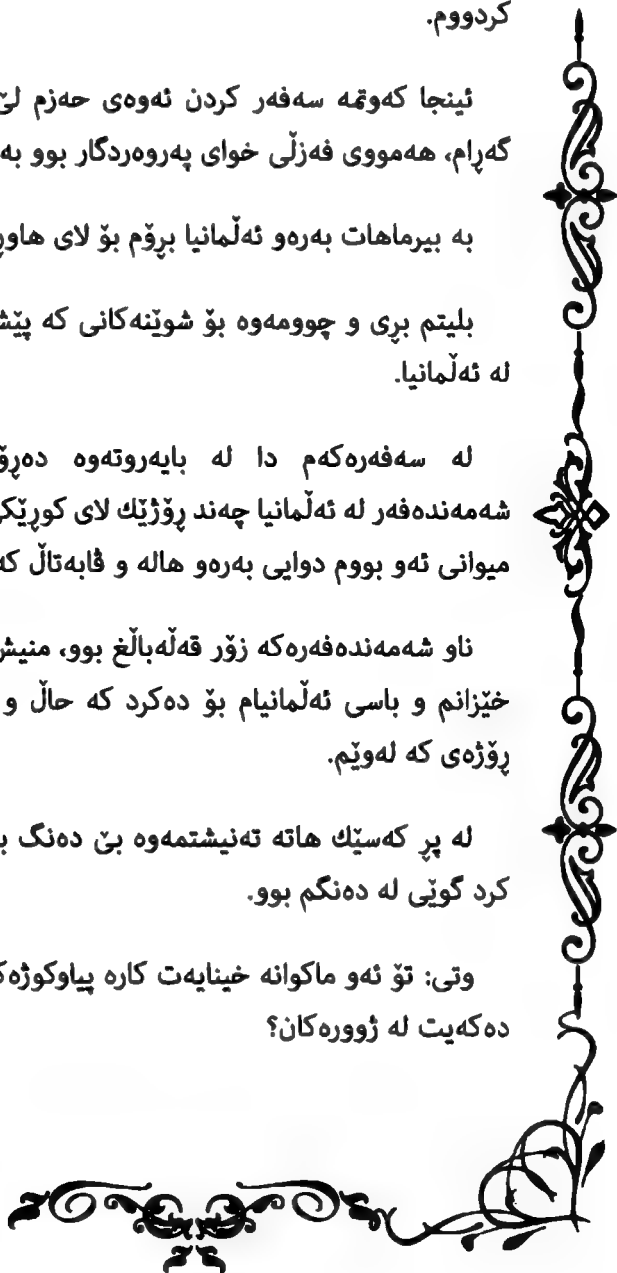
بلیتم بری و چوومه‌وه بۆ شوینه‌کانی که پیشتر یادگاریم تیدا هه‌بووه
له ئه‌لمانیا.

له سه‌فه‌ره‌که‌م دا له بایه‌روته‌وه ده‌پۆشتم بۆ نۆرمبیرگ به
شه‌مه‌نده‌فه‌ر له ئه‌لمانیا چه‌ند پۆژیک لای کوپیک خاڵۆزای باپیرم مامه‌وه،
میوانی نه‌و بووم دوا‌یی به‌ره‌و هاله و فابه‌تال که‌وتمه‌ پی به‌ فۆغن تکت.

ناو شه‌مه‌نده‌فه‌ره‌که‌ زۆر قه‌له‌باڵغ بوو، منیش ته‌له‌فۆنم ده‌کرد له‌گه‌ل
خیزانم و باسی ئه‌لمانیا‌م بۆ ده‌کرد که حال و وه‌زعم چۆنه ئه‌م چه‌ند
پۆژه‌ی که له‌ویم.

له پر که‌سیک هاته ته‌نیشتمه‌وه بێ ده‌نگ بوو تا ته‌له‌فۆنه‌که‌م ته‌واو
کرد گوێی له ده‌نگم بوو.

وتی: تۆ نه‌و ما‌کوانه‌ خینایه‌ت کاره‌ پیاو‌کوژه‌ که نیت که له پالتاک قسه
ده‌که‌یت له ژووره‌کان؟

منیش به سه‌رسامیه‌وه وتم: خۆیه‌تی ئەو ماکوان_هیه، به‌لام به‌خوا تا
ئێستا پیاوم نه‌کوشتوو، به‌س بریندارم کردوو خینایه‌تیشم نه‌کردوو، ئەه
جه‌نابتان کین؟

وتی: من له‌ ژووهره‌کان گویت لێ ده‌گرم ئاگام لێه که‌ قسه‌ ده‌که‌یت.

وتم: باشه‌ تۆ چۆن به‌ من ده‌لێیت پیاو کوژ؟ کیم کوشتوو؟ به‌لگه‌ت
چییه‌؟

چاوم چه‌خماخه‌ی ئەدا و هه‌زم له‌ شه‌ر بوو له‌گه‌لیدا دانم به‌ خۆم دا
گرتوو، چونکه‌ ناو قیتار بوو زۆر رقم هه‌لسابوو.

وتی: منت کوشتوو!

وتم: ده‌ستم خۆشبیست، ئەه ئه‌وه‌نییه‌ هه‌ناسه‌ ئه‌ده‌یت.

وتی: ماکوان به‌ هوکاري تۆ مأل و مندالم لێ جیا‌بوونه‌ته‌وه‌! من ته‌مه‌نم
٥٣ ساڵه‌ ئێستا خیزانم تو‌ره‌یه‌ جیا‌بوته‌وه‌ ئه‌ویش ده‌یه‌وێت هه‌مکات به‌
ئاخود، ئه‌وه‌نده‌ گوێی له‌ تۆ و جه‌ماعه‌ته‌که‌ت گرتوو.

هه‌ستمکرد به‌ برینداری قسه‌ ده‌کات، منیش له‌ به‌ر ته‌مه‌نه‌که‌ی هیمن
بوومه‌وه، به‌لام هه‌ر تو‌ره‌یی له‌ دل دا بوو.

وتم: کاکه‌ ئێوه‌ی کوردی پۆژه‌ه‌لات زۆربه‌تان بێ دینن و خوا هه‌ر
ناناسن، ئیسلامه‌تی له‌ چاوی کو‌ماری ئیسلامیه‌وه‌ ته‌ماشاه‌که‌ن، باشه
چۆن منت ناسی؟

وتی: هه مپراکهت_ به دهسته وه بوو گویم له دهنگت بوو ناسیمیه وه که نهویت.

هه لسا پویشت و وتی: ئیوهی موسلمان هه ر پیاو کوژ و خیانهت کارن مالی منت ویران کرد، نه گهر کورد نه بویتایه ئیستا شکاتم لیده کردی نه مووت نه مه پیاوی ئوسامه بن لادنه.

ئه وه ندهی تر توپه بووم، به لام که هه لسا پویشت ئیتر ئیهمالم کرد، بهس پیم وت: به خوا ژنه کهت باشی ناسیوی که زانیویه تی پیاونیت بویه لات دانه نیشتووه! ئه وه ندهی تر بریندارم کرد.

هه ناسه یه کی هه لکیشا و پویشت.

ئه و دله م خه ریک بوو ئه ته قی، هه لسام پویشتم بۆ ته والیت.

ته ماشام کرد دوو کورسی له دواي خوومه وه، مۆره یه کم لیکردن ئه و هه رحیسا بیهی بۆ نه کردم، که گه پامه وه ته ماشایه کی کردم، کورسیه که یم به جیهیشت، به لام لای ئه و مه جالی دانیشتن نه بوو، گه پامه وه به دوا دا بۆ لای وتم: ئه وه بۆ نایه یته لای من هه ندیک قسه بکه ین.

وتی: لایبه باوه ده بیته به شه پیمان.

وتم: تۆ وه ره من شه پناکه م.

هه لمساند جووم دوو قاوه م هینا و دامنا و ده ستمان کرد به خواردنه وهی قاوه کان، وتم: ئادهی بۆم باسکه بوچی پقت له منه، من چیم کردووه خیزانت بۆ تۆی به جیهیشتووه؟

چیرۆکی پانزەیه‌م

(من و کاکه عه‌به و به‌هرۆزی کۆمه‌نیست و مه‌هنازخان)

له‌گه‌ڵ ئه‌و که‌سه ئێرانییه دا که‌وتینه قاوه خواردنه‌وه و گفتوگۆ، به‌لام
پیش ئه‌وه‌ی قسه‌بکه‌ین لێم پرسى ناوت چیه‌؟

وتی: ناوم عبداللایه ناسراوم به‌ عه‌بدوللا غه‌مگینی، خه‌لکی شاری
سنه‌م، خه‌لکی به‌ کاکه عه‌به بانگم ده‌که‌ن.

وتم: ده‌ی کاک عه‌بدوللا فهرموو باسه‌که‌م بۆ بکه‌.

وتی: شه‌ویکیان باسی ته‌لاق و ئافره‌تان بوو له ژووریک له ژووره‌کان،
باسی ئه‌وه‌ت کرد که پیاو ته‌لاقی به‌ده‌سته، بالام ئافره‌تیش شتیکی
به‌ده‌سته که له ته‌لاقی پیاو زۆر به‌هێزتره، ئاوه‌که‌م له بیر نه‌ماوه چی بوو!

وتم: خولع‌م وتوه حه‌مه‌ن؟!

وتی: ئانا خۆیه‌تی، ئێر له‌و شه‌وه‌وه ژنه‌که‌م گۆرا.

وتم: بۆ گۆرا چیی بوو؟ ته‌نها له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی وتم ئافره‌تیش خولع‌ی
به‌ده‌سته، خۆ ئافره‌ت له ئه‌وروپا له پیاو به‌هێزتره هه‌رحیه‌ک بلیت گۆی
بۆ ئه‌و ده‌گرن.

کاکه عه‌به‌ وتی: نا - ئه‌و شه‌وه‌ وتت ئافره‌تی موسلمان نابیت لای
پیاوی کافر و بێ‌دین دابنیشیت ئه‌گه‌ر ئافره‌ته‌که‌ دیندار بیت.

ههروه‌ها ناماژته به‌وه دا که هه‌رکاتیک پیاوه که ده‌چته لای وه ک
زینا وایه، باسی ئه‌وه‌ت کرد، ئاخ‌ر چۆن ژنیکی دیندار و خواناس لای
پیاویکی بیدین داده‌نیشیت.

له‌سه‌ر تۆ من و خیزانم بوو به شه‌رمان.

ئیت‌ر له‌و شه‌وه‌وه ئه‌و ژنهم شه‌ری به من فرۆشت هه‌تا جیابوینه‌وه.

کاکه پیت‌ر وانه‌بووین، هه‌موو خه‌تای تۆ بوو، نازانم ئه‌و شه‌وه سی‌حرث
لی‌کرد یان نوشته؟

وتم: باشه کاکه عه‌بدوڵله تۆ بروات به خوا و دیندار نه‌بووی؟

کاکه عه‌بدوڵلا: به‌ری وه‌للا، به‌لام جه‌ماعه‌تی ئیرانییه‌کان ئه‌وه‌نده‌یان
وت دین وانیه و هیچ نییه و ئیت‌ر منیش وتم له‌وانه‌یه پاستبکه‌ن، وتم: دین
نییه.

وتم: لای ژن و مال و منداڵه‌که‌ت ئه‌م قسانه‌ت ده‌کرد؟

وتی: ئه‌ریوه‌للا که نوێژی ده‌کرد گالتهم پێ ده‌کرد، ئه‌مووت یتیمه له
ئه‌وه‌روپاین ئیت‌ر واز لهم کۆنه‌په‌رستیه به‌ینه.

وتم: ئه‌ی باشه ئیوه باسی مافی مرووف و ئافره‌ت و ئه‌و شتانه ناکه‌ن
ئه‌ی چۆن گالت‌ه‌ت پێ ده‌کرد، ئه‌ی کوا مافی ژنه‌که‌ت؟

وتی: ئاخ‌ر ده‌مووت با وازی‌نیت، ئه‌و براده‌رانه‌ی خۆم ده‌هاتن گالت‌ه‌یان
پێ ده‌کردم.

وتم: ئەو برادەرانهى خۆت كۆى بوون، هەر له گروپ و جەماعەتەكەى
خۆتان بوون، چەپ بوون؟

وتى: ئەرى.

وتم: تۆ پروات بە دینی ئىسلام نىيە وایە؟ خیزانیشت ئافرهتتىكى
موسلمانە وایە؟

وتى: وه لّلا بیزم چى؟!

وتم: ئەوهى كه خۆت پروات پى يەتى ئەوه بلى؟

وتى: سەرى دنياىم لى شىواوه، ئاخىر لەم تەمەنەوه من هى ئەوهم مالى
و مندالى بە جىم بىلن؟

وتم: ئاخىر خۆت لە ئاستى ئەوه دانەبووى كه مالى و مندالى لات
دابىش، بە ناوى ئازادى و قسەى بىمانەى چەپانە خۆتەوه خۆت وانىشان
داوه، هەموويانت ئىزعاج کردوو، هەر لە داخى ئەوه پۆشتوون، چونكه
ئافرهت ئەگەر پىاوهكهى ئىزعاجى نەكات كه م ئافرهت هەيه حەزى بە
جىابوونەوه بىت، ئى قسەكهى منىش تەواوه برۆ بە دواى ئافرهتتىكى تر دا
بگەرپى با وهك خۆت كافر و بى دىنى و مولحيد بىت، بۆ ئەم ئافرهتە
موسلمانەش بە خۆتەوه ئەبەستىتەوه ئەویش وا لىدەكهيت وهك تۆ بىت،
ياخوا دەستى خىزانت خوش بىت كاریكى زۆر مەردانەى کردوو.

وتى: توخوا ماكوان وازم لىيىنە تۆش مەخسەرم دەكهيت؟

مهمله که تی عیشق

وتم: نا_ به لَام من هه سَت ده که م تۆ بۆخۆت پیاویکی باشیت و ههر نازانی چه پ و ئەم قسه بَن واتایانه واتای چیه، ئیوه هه ندیکتان وه ک نه بوله هه بی مامی پیغه مبه ر (دروودی خوا ی لیبت)، ههر له خۆتانه وه دوای قه له بالَغی که تون، شوین برازا که ی خۆی نه که وت، تا خوا ی گه وه ریسوا ی کردن و مَال و مندالت لَی جیا بوویه وه، دوا یی تووشی نه خۆشییه کت پیست بوو، به داریکه وه به ستیانه وه تا گیانی ده رچوو له ته نیش خۆیه وه چالیکیان بۆ هه لکه ند تا مرد دوا یی به داریکی درێژ ههر به جله کانی به ریه وه فریانی دایه ناو چاله که، ئی تۆش وه ک نه و وایت، هیچ نازانیت و ههر له خۆته وه شوین قسه ی بی مانای خه لکی رۆژه لات که وتووی هه لَبه ت چه په کانیا ن و نه وانه ی که کۆمه نیزم و توده یه کانن.

ئاده ی پیم بلی چه ند کتیت له سه ر نه ده بیاتی چه پ خۆیندۆته وه؟ یان چه پ ده زانی مانای چیه؟ چه ند کتیت له سه ر ماددی و جه ده لیتی ماتریالیزی خۆیندۆته وه؟

کاکه عه بدولله: وه لَلا هیچ، ههر جگه ره ده کیشم.

وتم: ده زانم ناگام لیته هه موو ژیا نَت دراوه به سه ر یه ک دا به شتی ته زویر، خۆشت قه ناعه ت پئی نییه.

وتی: ئاخه هه ندیک که س له پالتاکه دا قسه ده که ن نه لَین دین پراست نییه، منیش گوینان زۆر بۆ ده گرم.

وتم: کین ئەم قاره مانانه؟

وتی: عوسمانی مه لا و مەریوان هەلەبجەیی و گەرمیانی و هەندیکی
تری وت.

وتم: بەخوای ئەررز و ئاسمان بە هەموویان نیو پیاوی تەواویان تۆ دا
نابیت، من هەندیکیان دەناسم بە تاییەت ئەوەی کە خەلکی لای ئێوەیە،
ئەو مالوێرانترین کەسە و ئەوەی لای ئێمەش درۆزترین کەسە
هەردووکیان یەک لەیەک بێ پەوشتەن، هەر دووکیشیان لە نەرویج لەم
وڵاتەن کە من لێی دەژیم.

کاک عەبدوڵلا: لایبە باوہ باسی کەس ناکەین.

وتم: باشە من لە ئەلمانیا کێشە کەش لەسەر من درووست بوو، باشە
من چیم پێ دەکریت بۆت بکەم تا یەک هەفتەی تریش لە ئەلمانیا دەبم،
بەلام بە مەرجی تۆش بە قسەی من بکەیت؟

وتی: باوہ لایوہ تۆ تازە هیچت پێ ناکریت.

وتم: ئی خوا مالت ئاوا کات تۆ لەوساوہ یەخە من گرتووہ دەلییت
لەسەر قسە من بوو. یان تۆ شەر بە من دەفرۆشی، ئەگەر لەسەر قسە من
بوو ئی حەمەن من شتیکم هەر پێ دەکریت، ئەگەر وایش نییە کاکە
بۆ شەرم پێ دەفرۆشیت؟

لە پەر تەلەفۆنەکی من لێی دا، ئەو پەفیقەم بوو کە دەچووم بۆ مالیان.

کاک مه لا محەممەد: ئەری کاکە لە کویت من چاوہ پێی تۆم بۆ
نەگەشتی دەبوو ئیستا بگەشتیایە؟

مەملەكەتى عىشق

وتم: وہللا بہرپوہین.

مەلا محەممەد: كاكە ئەو نىوسەعاتە لە كاتەكەى خوۆشى لايداوہ؟.

لە كاك عەبدوللآم پرسى ئەزانى من شارەكەى خوۆم ھەلە كردووہ.

كاك عەبدوللآ تۆزىك سەرى ھىتاو سەرى برد تومەس بە دەم قسەوہ
ئەویش دەمىكە شارەكەى لى و ن بووہ، نەيدەزانى لە كوئىن، تەلەقۇنم
كردەوہ بۆ مەلا محەممەد وتم: قوربان ئىوہ چاوەرپى من مەكەن ئىمە و ن
بووین، تا لە بانوقىك دەوہستىن و بزەنم كوئىە و دواى قسەدەكىنەوہ.

دابەزىن كە پرسىارم كرد، دەبوو من سى سەعات پىشتەر
شەمەندەفەرەكەم بگۆرپىايە، بەلام ديار بوو قسەكاغان لەگەل كاك
عەبدوللآ سەرى بردبووین و سەرگەرم ببووین بە قسەوباسەوہ، كە بۆمان
پروون بوەوہ ئىمە لە نزيك كوئىن و لە نزيك شارى سنورى ھۆلەنداين كە
بە نيو سەعات دەچووینە ناو شارى ئارنىتى ھۆلەندا.

وتم: ئاخەر كاك عەبدوللآ وا من خەلكى ئەم جىگايە نىم، ئەى تۆ بۆ
نەتزانى.

وتى: باوہ واز لە من بەئىنە من ھەر شارەزا نىم.

من ھەندىك ھاوپرى و دۆستى خوۆم ھەبوو لە ئارنىتم ئەوى نزيك بوو
بۆ من، ويستم خوا حافىزى بكەم لە كاك عەبدوللآ بلىم من دەپرومە ئارنىتم
تۆرەقەمى خوۆتم بدەرى كە من پەيوەندىت لەگەل بگرم.

كاك عەبدوللا: ماكوان بۆ كۆي بە جېم دىلت بە خوا پارەم پى نىيە و
هېچىش نازانم.

كهواي وت زۆر خەفەتم خوارد وتم كاكە عەبە، ئەي چەند سالا لەم
ولاتەي؟

كاك عەبە: هەشت.

دواي ئەوئەي چوئە هۆلەندا لە ئارتىم تەلەفۆنم كرد بۆ ئەو هاوپیانەم
كە لەوئەي دەژيان، خیرا هاتن بە دەممانەوئە چوئەوئە بۆ مالى ئەو برايانە،
خزمەتتىكى باشيان كردين ئىتر ئەو شەوئە زياد لە ۱۷ كەس هاتن و هەموو
بەيەكەوئە چوئە بۆ مزگەوتى مەغرىبيەكان، پىش ئەوئەي بچىن وتم: كاكە
عەبە خو دەزانى غوسل دەرکەيت؟

وتى: ئەرى...

وتم: برۆ ئاويك بەخۆتداكە تا دىتە دەرەوئە بەو برايانە دەلیم قاتىكت
بۆ ئامادەبکەن.

كاكە عەبە بى پىچوپەنا و موجدەلە كردن پازى بوو خۆي شۆرد و كراس
و پانتۆليک و لىباسىكى مەغرىبيان بۆ هینا زۆر جوانبوو، پىش خۆمان
خست بۆ مزگەوت.

نوئىزى مەغرىيمان كرد و گەپانەوئە بۆ چىشتخانەيەك لەودەورووبەرە
بى ئیوئە ناخۆش من ساوئەرى توركى زۆر حەز لى دەكەم ئەوانىش دەستيان
كرد بە پىتزا خواردن، ۷۰ يۆرۆم پى بوو بە دزیئەوئە كىرمانى كاكە

عه به و وتم: پاره ی دیکه م پینه به لام له سه ر کارته دوایی پاره ی ترت بۆ ده ردینم، هیچی نه وت و هه لیگرت.

تیروپر ناغان خوارد نه و برایانه له هو له ندا که فهرمووده یه کیان باس ده کرد یان ئایه تیکیان باسده کرد یان قسه یه کیان ده کرد پوو یان ده کرده کاکه عه بدوللای غه مگینی وایان ده زانی مه لای دوانزه عیلمه.

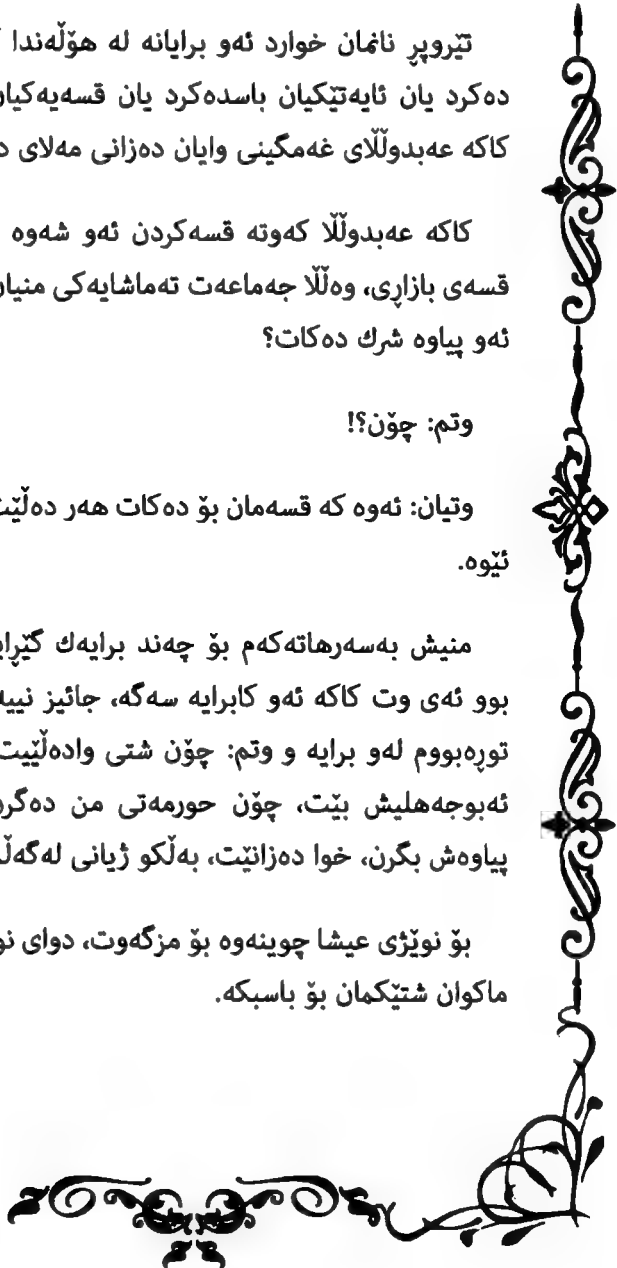
کاکه عه بدوللا که وته قسه کردن نه و شه وه ئیتر شه ره فی ده خوارد و قسه ی بازاری، وه للا جه ماعه ت ته ماشایه کی منیان کرد و وتیان: ئه ری کاکه نه و پیاوه شرک ده کات؟

وتم: چۆن؟!

وتیان: نه وه که قسه مان بۆ ده کات هه ر ده لیت به سه ری ئیوه، به چاوی ئیوه.

منیش به سه رهاته که م بۆ چه ند برایه ک گپرایه وه، یه ککیان زۆر ره ق بوو نه ی وت کاکه نه و کابرایه سه گه، جائیز نییه له گه لمان دابیت، تا من توپه بووم له و برایه و وتم: چۆن شتی واده لیت نه وه له گه ل منه نه گه ر نه بوجه هلیش بیت، چۆن حورمه تی من ده گرن ده بیت حورمه تی نه و پیاوه ش بگرن، خوا ده زانیت، به لکو ژیا نی له گه لمان دا بگۆریت.

بۆ نوێژی عیسا چوینه وه بۆ مزگه وت، دوا ی نوێژ نه و برایانه وتیان: کاک ماکوان شتی کمان بۆ باسبکه.

منیش دهستم پئی کرد به به سمه له و ستایشی پیڅه مبه ر و پرومکرده
کاکه عه به و وتم: هه رکه س به دلسوژی دینه که ی خوئی بپاریژیت، نه وه
دوونیای لا بچووکه کاتیک هاوه لآن فیری نازابه تی و ئیخلاس بوون قه دری
خوای گه وره یان ده گرت و ده یانزانی خوا له ناسمانه و و له هه موو شت
گه وره تره، ئیمه که خویمان به موسلمان ده زانین، پوژانه چهند جار (الله
اکبر) به گویمان دا ده دریت، به لام تیناگه ین که خوای گه وره له هه موو
شتیک له م گه ردوونه دا گه وره تره.

هاوه لآن دوو شت فیروون بویه نازا بوون بویه زوو ئیخلاسیان بو
درووست بوو، که و تنه کارکردن بو ئه م ئیسلامه، بویه خاکی پیروزی مککه
و مه دینه یان به جیهیشت بو ئه م تاینه له په نا شاخ و شار و که ناری
پرووباره کان دا شه هید بوون بو گه یاندنی تاینی ئیسلام و بلاو بوونه وهی.

ئه مه نه هینیه که ده بیټ هه موو که س بیزانیت، نه هینیه که ش بریتیه
له دوو زانست.

یه که م: خویندنه وهی کتیبی خوا که قورئانه که یه تی و خوای بالاده ست
خوئی پئی ناساندوین.

دووهم: خویندنه وهی درووست کراوه کانیه تی که گه ردوون و مرووف و
دروستکراوه کانی ده وروپشتمان، و اتا زانستی (کتاب الله المقروه، کتاب الله
المنظور).

نیتر خوایان ناسی و ئه وانه شی شوین که وتوو ی ئه و هاوه لانه بوون وهک
ئه وان په روه رده بوون، بیجکه له په روه ردگار له که س نه ترسان هه ر له ویش

مهمله که تی عیشق

داوایان ده کرد، هه موو کاروباریکی خویان ده که پرانده وه بو لای
پهروه ردگاریان.

من چۆن ده توانم ئەم وتهیه ی خۆمتان بو بسه ملینم؟!

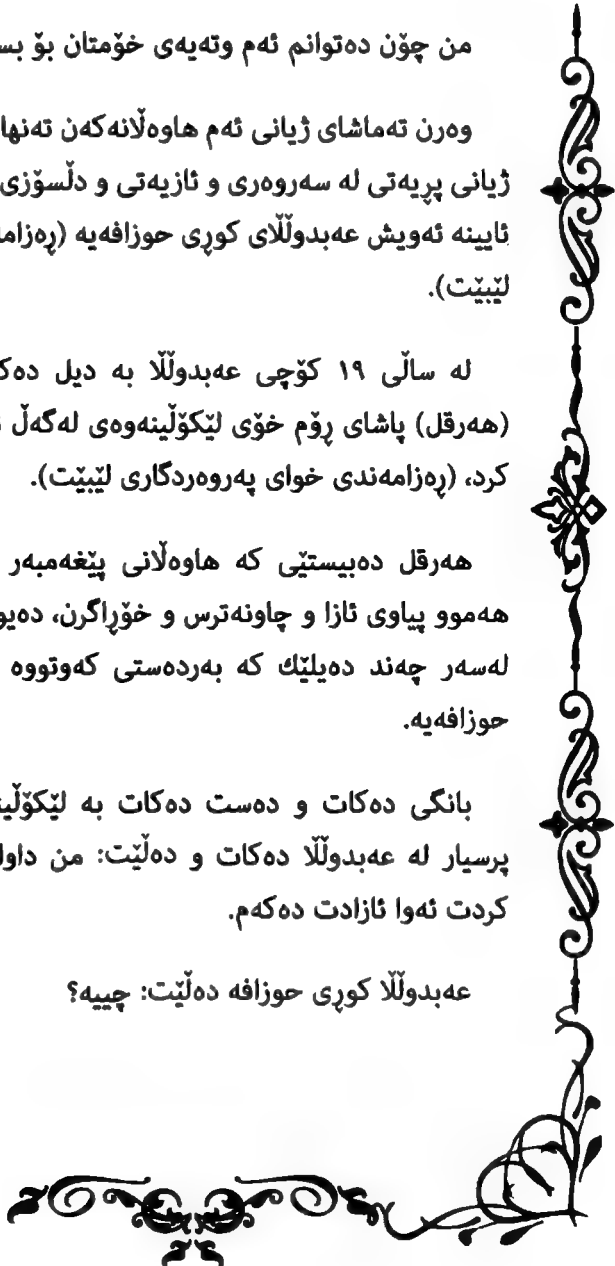
وه رن ته ماشای ژیا نی ئەم هاوه لانه که ن ته نها غمونه یه که ده هیتمه وه که
ژیا نی پریه تی له سهروه ری و نازیه تی و دلسۆزی و خۆساغ کردنه وه بو ئەم
ثایینه ته ویش عه بدوللای کوپی حوزافه یه (په زامه ندی خوای پهروه ردگاری
لیبیت).

له سالی ۱۹ کۆچی عه بدوللا به دیل ده که ویتته بهردهستی پۆم و
(هه رقل) پاشای پۆم خوی لیکۆلینه وه ی له که ل ئەم هاوه له به پریزه مان دا
کرد، (په زامه ندی خوای پهروه ردگاری لیبیت).

هه رقل ده بیستی که هاوه لانی پیغه مبه ر (دروودی خوای لیبیت)
هه موو پیاوی نازا و چاونه ترس و خۆپراگرن، ده یویست تاقیکردنه وه بکات
له سه ر چه ند ده یلیک که بهردهستی که وتوووه له وانه عه بدوللای کوپی
حوزافه یه.

بانگی ده کات و ده ست ده کات به لیکۆلینه وه له که لی دا، سه ره تا
پرسیار له عه بدوللا ده کات و ده لیت: من داوایه کت لی ده که م ئە که ر
کردت ئەوا نازادت ده که م.

عه بدوللا کوپی حوزافه ده لیت: چیه؟

هه رقل ده لیت: ببه به نه صرانی و واز له ئیسلامه کهت بهینه، نه گهر
واتکرد، نه وامن ئازادت ده کهم و وازت لی ده هینم و پرزیشته ده گرم.

عه بدوللا کوری حوزافه زۆر به ئارامی و به هینمی ده لیت: پیم خوشه
هه زارچار مېرم له وهی که تو بانگی منی بو ده کهیت.

هه رقل توووشی یه ئس نه بوو، به لکو بهرده وامه چونکه نه دهیه ویت
بروای پێ بهینیت، پیتی وت: ده تبینم پیاویکی خاوهن شه هامة و
که پامه تیت، نه وهی که داوام لیکردیت بیکهیت (واته بوون به نه صرانی و
مه سیحی) نه وه نیوهی مولکی خوتم له گه ل ده کهم به دوو به شه وه له
پوسته که شم دا ده تکه مه شهریک واتا ده بیته پاشا!!

واتا ئیمپراتۆریه تی پۆمانی چی تیدابیت ده یکات به دوو به شه وه
له گه ل هاوه لیککی په ش و پوتی پیغه مبه ر. (دروودی خوا ی لیبیت) پاشان له
دیله وه ده بیت به پاشای پۆما!!

لیره دا ده بیت عه بدوللا ی کوری حوزافه چی بکات؟ چونکه دونیای لا
بچووک بوو خوا ی پهروه ردگاری لا گه و ره بوو هه موو سهروه ت و سامانی
هه رقلی له به رچاو وه ک پوشیک و ابوو له چاوی ئیسلامه که ی دا، هه مووی
ناگاته باله میسوله یه کیش.

بیگومان گالته کردن به هه رقلی پۆم هه روا گالته نییه و قسه ی
هه رقلیش هه روا ئاسان و سانا نییه له بهرده م هه موو سیناتۆر و نه ندان
په رله مانه کانی دا ئه م قسه یه ی کردووه.

عه بدوللای کوپری حوزافه به زهرده خه نه و پیکه نین و گالته پیکردنه وه ده لیت: سویند به خوا همه موو نه وهی که تو خاوه نداری ده کهیت، نه وهی عهره ب خاوه نییه تی و نه وه شی له سهر زه وی دایه بدهیتی من واز بهینم له دینی محهممه د (دروودی خوای لیتیت) یاخود بو چاو تروکانیک من په شیمان نامه وه له م نایینه، یاخود بلتی په شیمان به ره وه بگه ریوه بو ئیسلام به چاوه تروکانیک نه م کاره بکه، به خوای پهروه ردگار نه ویشته بو ناکه م، سویند به خوا نه مجارهش هه رچی هه یه له سهر نه م گوئی زه وییه بدهیتی ئینجا واز له م ئیسلامه ناهینم.

هه رقل: ناخر ده تکوژم!

نیر کهوته ئیرهاب و تۆقاندنی.

عوبدوللای کوپری حوزافه: چیت له ده ستدیت بیکه.

هه رقل فه رمانی دا که به تیر رمی بکه ن، له قاچ و ده ستیه وه ده ست پی بکه ن بو نه وهی ئازاری زۆری پی بگات، فه رمانی دا به وانهی که شاره زا بوون واته قه نصه کانی پۆمان، وتیشی مردنم ناویت ده بیت به زیندووی مینیتیه وه.

ته نها بو نه وهی ئیخلاص که م بکاته وه و په شیمانی بکاته وه له ئیسلام و بیکاته نصرانی، به راست و چه پیدا تیریان ده هاویشته و هه ندیکی به نه رمی به قاچ و ده ستی ده که وتن، هه موو جاریکیش هه رقل پیی ده وت په شیمان نه بیتیه وه ده تکوژم، نه ویش به رده وام ده یفه رموو: چی ده کهیت بیکه، من واز له دینی خۆم ناهینم.

هه رقل به ره و شتیکی خراپتر رۆشت که تۆقان و ئیرهاییکی زۆر گه وره
 بوو فه رمانی دا که له مه نجه لی گه وره دا تا ده توانن زه یت و پۆن گه رم
 بکه ن تا به ته واوی ده قرچیت، ئینجا موسلمانیکی دیلی تریان هینا خستیانه
 ناوی، که ده ریان هینایه وه ته نها ئیسقانه کانی مابوو، هه موو گوشته که ی
 توابوو وه و سووتا بوو، ئه م کاره تۆقاندن و ئیرهاییه ش له بهر چاوی
 عه بدوللای کورپی حوزافه (په زامه ندی خوا ی پهروه ردگاری لیبیت) کردیان.

دیسانه وه سه ر له نو ی هه رقل داوا ی کرده وه له عه بدوللا که ببیته
 نه صرانی، ئینجا له جاران زیاتر په فزی ده کرد و په تی کرده وه، ئیتر هه رقل
 ئارامی لیبرا و فه رمانی دا بیخه نه ناو پۆن و زه یته که وه، له و کاته دا
 عه بدوللای کورپی حوزافه په زامه ندی خوا ی پهروه ردگاری لیبیت، چاوه کانی
 پر بوو له گریان، هه رقل له خوشیان دا گه پایه وه وتی: داخو چی بیت وا
 دهستی کردوو به گریان.

هه رقل: کاریگه ریمان هه بوو له سه ری په شیمان ده بیه وه له دینه که ی،
 وای په ی برد که گوايه له مردن ده ترسیت، بویه گریاوه.

وتی: بۆم به ینن بزانم بۆچی گریاوه، دیسانه وه وتی ببه به نه صرانی،
 ئه ویش به و په ری ئازایه تییه وه له جاران زیاتر په تیکرده وه، ئه وه ندی تر
 هه رقل تو په بوو به توو په ییه وه وتی: ئه ی بۆچی ده گری چی تۆی گریاندا؟!

عه بدوللای کورپی حوزافه (په زامه ندی خوا ی پهروه ردگاری لیبیت) وتی:
 ئاواته خوازم به وه ی که چه ند رۆحیکم هه بوایه له پیناوی خوا مبه خشیایه
 بۆ ئه وه ده گریم، به لام که داخ ده خۆم بۆ ئه وه یه که یه کجار ده رم، هه زم

مهمله که تی عیشق

ده کرد له ږنگه‌ی خوای گه‌وره و ئه‌م دینه‌ چهنډ جار گیانی خوّم پیشک‌ه‌ش
به‌ ئایینی موحه‌مه‌د بک‌ردایه‌.

هه‌رقل: داوات لّی ده‌که‌م به‌س وه‌ره‌ ناو چاوّم ماچ بکه‌ ئه‌وا نازادت
ده‌که‌م.

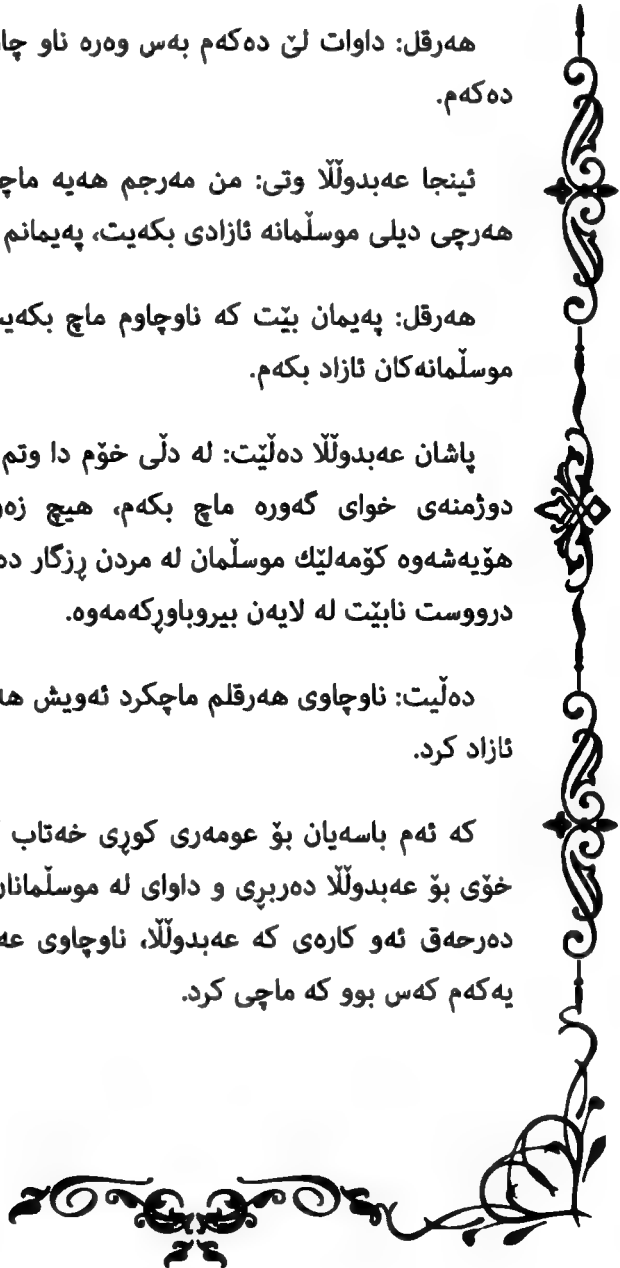
ئینجا عه‌بدوّلّا وتی: من مه‌رجم هه‌یه‌ ماچی ده‌که‌م، به‌لام ده‌بیّت
هه‌رچی دیلی موسّلمان‌ه‌ نازادی بکه‌یت، په‌یمانم ده‌ده‌یت؟

هه‌رقل: په‌یمان بیّت که‌ ناوچاوّم ماچ بکه‌یت خوّت و هه‌موو دیله
موسّلمان‌ه‌ کان نازاد بکه‌م.

پاشان عه‌بدوّلّا ده‌لیت: له‌ دلّی خوّم دا وتم ئه‌گه‌ر من ناوچاوی ئه‌م
دوژمنه‌ی خوای گه‌وره‌ ماچ بکه‌م، هه‌یج زه‌ره‌ریکم لّیناکه‌ویت به‌م
هۆیه‌شه‌وه‌ کوّمه‌لّیک موسّلمان له‌ مردن ږزگار ده‌که‌م، هه‌یج کیشه‌یه‌کم بو
درووست نابیت له‌ لایه‌ن بیروباوړکه‌مه‌وه‌.

ده‌لیت: ناوچاوی هه‌رقلم ماچکرد ئه‌ویش هه‌موو دیله‌ موسّلمان‌ه‌کانی
نازاد کرد.

که‌ ئه‌م باسه‌یان بوّ عومه‌ری کوړی خه‌تاب گتیرایه‌وه‌، زوړ خوّشحالّی
خوّی بوّ عه‌بدوّلّا ده‌رپری و داوای له‌ موسّلمانان کرد که‌ هه‌موو هه‌ستن
ده‌رحه‌ق ئه‌و کاره‌ی که‌ عه‌بدوّلّا، ناوچاوی عه‌بدوّلّا ماچ بکه‌ن، خوّی
یه‌که‌م که‌س بوو که‌ ماچی کرد.

مهمله که تی عیشق

چوینه مالی مهلا محهممه د خزمه تی باشیان کردین.

له گهل مهلا محهممه د باسی کیشه که مان کرد مهلا محهممه د
فهرموی کاک عه بدوللا ئیستا خیزان و مال و منالت له کوین؟

کاکه عه به: وه للا نازانم!

وتمان: نهی چوون بیان دوزینه وه؟!

کاکه عه به: ناشنایه کم لیره یه نهو له وانه یه بزائیت خزمی خو مانه و
هه ردو ولامان ده ناسیت.

داوای جیگا و مه کان و ته له فوونی نهو پیاوه مان کرد له کاکه عه بدوللا
وه رمان گرت، داوامان کرد که بچینه لای و قسه و باسی له گهل بکه یین به لکو
هاوکارمان بیت.

کاک مهلا محهممه د: کاک عه بدوللا نهو پیاوه ی که ئیمه ده چین بو لای
نهویش کوومه نیسته؟

کاکه عه به: به خوا کاکه نهو پیاوه دینی هه ر نییه.

مهلا محهممه د به منی وت کاک ماکوان تو مه یه.

وتم: بو؟!

وتی: کاکه تو عه سه بیت نه ترسم توره بیت، ئیمه ده چین بو نهوئی کیشه
چاره سه ر بکه یین نهو نه گهر قسه بکات له مالی خویدایه ده بیت ئیمه
بیده نگ بین.

وتم: بېرواناکه م نه و کهسه بزانیټ ټیمه ههردوو کمان خاوه نی وتم
نیسلامهین و دیندارین نه وهنده بېحورمهت بیټ له مالی خوی دا
قسه بکات جا نه گهر وای کرد هه لدهستین و دیننه دهره وه.

مه لا محه ممه د پپی وا بوو که من نه چم باشتره، کاکه عه به ش زوو زوو
دهیوت ما کوان گیان تو مه یه قهیناکه خو مان ده چین تو بوخوت له گه ل
کوره کانی مه لا محه ممه د برۆ بو پیاسه.

هاتمه سه ره نه وهی به قسه یان بکه م من نه پۆم، به لام له کو تاییدا وتم:
هه ر دیم، وا لیکم دایه وه که من بوخوم طه ره فم له م کیشه یه دا ده بیټ
وجودم هه بیټ.

که تینه پری به ره و هانو فهر چوینه مالی نه و پیاهه که ناوی کاک به هرۆز
بوو له هانو فهر و پیشتەر ناگادارمان کرد بووه وه که دیننه ماله که ت، له وی
پریزیکی زۆرمان لی گیرا.

من به ناوی خو مه وه خو م ناساند که ناوم خه سه ره وه و خه لکی پینجوینم
وه ههروه ها دوا ی نه وهی کاک مه لا محه ممه د دهستی کرد به قسه و وتی:
ده مانه ویټ بچینه لای مه هناز خاتوون، به لکو ئاوێک بکریټ به م ناگره دا.
پاش چا خواردن کاک به هرۆز دهستی کرد به قسه پرووی کرده من و
کاک مه لا محه ممه د.

وتی: یاخوا ئیوه به خیریټن من پریزی هه موو موسلمانیک ده گرم، جا زۆر
خوش ده ویټ کاک خوسره و به فارسی، دهستی کرد به جنیودان به ما کوان
که ریم، به لام نه ک به نیسلام.

وتی کاک خوسره و که سیکتی تیرۆرستی ئیرهابی پیاو کوژ هه یه له ناو پالتۆک دا کاکه ئەمه مائی ئەم کاکه عه به یه ی وێران کردوه.

ئەم ماکوانه له جه ماعه تی مه لا کرێکاره کاکه خه لکی به رده ست بکه ویت سه ری ده بری، جا ئەم ماکوانه جاشه ئەمه کوپی شیخه له گه ل قاعیده و ئەو ئیرهابیانه ی تر دا دهستی تیکه له، که قسه ش ده کات له پالتاک و ئەو شوێنانه دا مه لا کرێکار قسه کانی پی ده لیت و بۆی ده نوسیته وه نه گینا خۆی هیچ نازانیت.

مه لا محه مه د ته ماشای منی ده کرد ئەگام لیبوو کاک عه بدوللا غه مگینی هه ر ده یو یست مه وزوعه که بگوڤریت، به لام ده سه لاتیان نه بوو.

هه تا توانی منی پر جنیو کرد، منیش بوخۆم هه رده مووت راست ده که یت، ئەو ماکوانه هه ر زۆر هیچ و پوچه، تۆ بزانه چی کردووه، هه لسا رۆیشت له لای تیمه، تکام کرد له کاک عه بدوللا کاک مه لا محه ممه د، وتم هیچ مه لێن با من ئاشکرا نه بم هه ر با وابروات ئەم پیاوه خۆی پیاویکی باش دیاره من نانا سیت تا خۆمی پی ده ناسینم، کاک عه بدوللا دهستی منی ماچکرد وتی توخوا چی وتوه بۆ من کاک ماکوان خه جاله تم، منیش دهستم ماچ کرده وه و وتم کیشه نییه.

جاریکی تر هاته وه کاک به هرۆز، داخی زۆر له دلدا بوو ئەوه نده ی تر منی دایه وه بهر جنیو، خه ریک بوو ماکوان وا لیبکات، ئیتر وابزانم ۱۱ سیتیمبه ر و ناردنی زه رقوای بۆ عێراق هه مووی له دهستی من دا بووه.

منیش زوو زوو ده مووت وه للا ئەم ماکوان ه عه جیه، ئەه ی باشه ئەمه له کوێه ئەم کوڤه، ئەه ی چۆن ئەو روپا نایگریت؟

كاك به هرۆز: كاكه ئه مانه بهس له پالتاك قسه ده كه ن كهس نايناسيت.

وتم: ئه ي چۆن ئه وه هه مووه شته ي پي ده كريت كه كهس نايناسيت؟

وتى: كاكه ئه مانه گروپن دين و ده چن له عيراق و ئه وروپا.

شتى وای دهوت له قتوى هيج عه تاريك دا ده ست نه ده كه وت.

منيش زوو زوو بو ئه وه ي ئه و رقى هه لست، ده مووت برارو ئه و
ماكوان-ه چ ئيرهابيكه، حه قه بيكوژن.

وتم: كاكه كه سيك نيه بيكوژيت نه جامان بيت له ده ستى؟

وتى: كاكه ئه مريكا ده ره قه تى ماكوان نايه ت، كه وای وت زور پيكه نيم
قافام ليدا سه يربوو به لايه وه.

وتم: كوره كاك به هرۆز خوتو دونيات ديوه، ئه مريكا فيلى ساحه يه ئه و
قسه يه مه كه ماكوان-يك چيه، ئير وام ليكرد كه ته حليه كه و
شيكارييه كه ي جيكاي پيكه نينه.

مه لا محه ممه د قسه كانى به هه ردووكمان برى، كه وتينه پي بو مالى
مه هه نازخان خيزانى كاك عه بدوللا غه مگينى و له ناو سه ياره كه ي كاك مه لا
محه ممه د زور پيكه نيم، جه ماعه ت وايان ده زانى له ئاخير دا من حه قى
ليده كه مه وه لى ئه ده م، يان ده يكه م به شه ر.

چوينه مالى مه هه ناز خان حورمه تيكى زورى ليگرتين و پيشتر كاك
به هرۆز مه هه نازخانى ئاگادار كر دبو وه وه بو ئه و كاره ده چينه مالىان دواى

مهمله که تی عیشق

دانیشتنیکی کهم، پروومکرده مههنازخان و کاک بههرۆز له ته نیشتم
دانیشتبوو.

وتم: مههنازخان من ناناسیت کیم؟!

مههنازخان: نه خیر به خزمهت جه نابتن نه گه یشتووم.

وتم: چۆن، من کوپی جه نابتم و کاک عهبدوڵلا هاتوو بهس له بهر
خاتری تۆ زۆر گۆراوه ئهوهی که تۆ ئه تهوێت ئه وه ئیستا ئه وه یه.

مههنازخان: دهنگت ئاشنایه لام بهس نازانم کیت.

وتم: زۆر بیرى لیمه که وه، من ماکوانم ئه وهی له پالتاک قسه دهکات،
له دواى ئه وهی که خۆم ئاشکرا کرد له لای مههنازخان، له بهر ئه وهی کاک
بههرۆز له ته نیشتمه وه بوو ئاگام لێ نه بوو ده موچاوی چی به سه ر هات،
من خۆم تیک نه دا و بهردهوام بووم له گه ل مههنازخان دا.

بهراستی ئافرهتیکى زۆر مههناز و بهرپرز و خاوهن خوورمهت بوو، دواى
نان خواردنیکى خوش و به له زه تی سنه یی به ناوی فسنگان که بۆ یه کهم
جار بوو بیخۆم له هه موو ژيانم دا.

پاشان کاک عهبدوڵلام هه لساند بچیت له مه ته به خه که له گه ل مههناز
خان هاوکاری بکات.

کاتی نوێژ هات کاکه عه به پیش تیمه هه لسا و وتی: با نوێژه که مان
بکه ین.

منیش بۆ خۆشى وتم: كاكه عهبدوڤلا له بهر خوايه يان له بهر خاترى
مه ههناز خانه.

مپريه كى ليكردم و پيكنى، ئينجا بيرم كهوتهوه پياويك له
ته نيشتمه وهيه بى دهنگ چركه ناكات.

وتم: كاك به هرۆز با تا دهره وه برۆين هه نديك قسه و باس بكهين،
پياسه يه بكهين به يه كه وه، ئاكام لييوو سلى كرده وه له من، كاك مه لا
محه ممه د وتى جارى نا دوايى هه موومان به يه كه وه دهرۆين پياسه
ده كهين ده چينه سه نته رى هانوڤه ر.

وتم: نا كاكه وازمان لييتنن من هه ز ده كه م له گه ل نه و پياوه دوو قسه ي
تاييه تى بكهين له دهره وه، نه و هه لسا و كاك عهبدوڤلا و كاك مه لا
محه ممه ديش به دواماندا هاتن له دوامانه وه دهرۆيشتن.

وتم: كاك به هرۆز من نه و ماكوان هه ئيرهايه م كه تو قسه ت پى وت
له ماله كه ي خوت دا، من نه ئيرهايم و نه پياو كوژ و نه خه لك سه رده برم،
تو ده بوو منت بناسيبا، ئينجا قسه ت له سه ر بكرد بامايه، كورى باش تو من
ناناسيت، به خزمه تى ماموستا كريكار نه گه يشتويت نه م هه موو قسه
سوكه ت به ئيمه وت، ئاخى وه ره بزانه م له كوئى منت ديوه پياو بكوژم؟
له كوئى منت ديوه كاريكى خرايم كرديت؟ من نا ئيم فريشته ي ئاسمانم،
به لام له چاو قسه كانى تو كه كردت به رامبه رم وه لا من فريشته م.

ده ي سويند به خوا نه توانم ئيستايه لته دا بتده مه به ر چه قو له ده ستم
ديت و نه شتوانم، به لام به قه ولى خوتان كاكه خو من چه قوكيش نيم من
خواه نى په ياميكم، له پالتاك له كوژ و له سميناره كان دا هه ول ده دم و

هه رچی بۆم بکریت ئەم دینه ئەیکه یەنم، ئیوه بۆ نایەن جارێک لەسەر
پەيامه که قسه بکهن، بۆ شتم بۆ دروست ده کهیت که نامناسیت.

ویستی قسه بکات نه مهیتشت، بهردهوام بووم له قسه کانم.

وتم: ئاخر تۆ و ئەوانه ی وهک تۆ وان بۆیه ئیران توانی به شیعە گه‌ری
خۆی سه‌رکه‌ویت به‌سه‌رتان دا خوشتان نه‌تان ده‌زانی داوای چی ده‌که‌ن،
ئه‌گه‌ر وهک شیعە کان ئیوه‌ش مه‌زه‌به‌ی شافیعە به‌که‌تان
زیندوو بکردایه‌ته‌وه، یاخود ئەه‌لی سه‌له‌فه‌که ئیستا حالتان به‌م حا‌له
نه‌ده‌گه‌یشت.

ئاخر تۆ که چه‌پی ده‌بوو راستگۆ بویتایه له‌گه‌ڵ خۆت و پەيامه‌که‌شت،
کاکی خۆم هه‌رچی ده‌که‌یت به‌س راستگۆ به، مرو‌ف له‌سه‌ر بنه‌مای درۆ
هیچی بۆ نا‌کریت، ئیوه درۆزن و درۆشتان له‌گه‌ڵ میلیله‌تی خۆتان کرد
قسه‌ی زلتان بۆ کردن دوا‌یی هه‌موشتان ساحه‌تان چۆل‌کرد بۆ کۆماری
ئیسلا‌می ئیران.

ده‌مه‌و‌یت پیت بلێم ئەوه منیکی ئیسلا‌می، که کیشه له‌سه‌ر من
درووست بوو ئاماده‌ بووم هه‌موو خزمه‌تیک به‌ هاوشاریه‌که‌ی تۆ بکه‌م،
به‌لام ئیوه توانای ئەوه‌تان نه‌بوو هاوکاری په‌فیه‌که‌ی خوشتان بکه‌ن،
ئینجا به‌ خوا‌ی ئه‌رز و ئاسمان که ئەو قسانه‌ت کرد قبۆلم کرد، زۆر گه‌وره
نه‌بوو له‌سه‌ر دلم، چونکه قسه‌ت به‌ خۆم وت و پرێزی ئیسلا‌مه‌که‌ت گرت،
هه‌رچه‌ند قسه‌کانت سه‌راپا درۆ بوو، به‌لام من هاتمه‌ ماله‌که‌ت نانم خوارد
چام تیدا خوارد من خۆم به‌ موسلمان ده‌زانم پاشان عه‌شایه‌رم بۆیه هیچ
له‌ دلم دا نییه، که‌سیکی به‌پرێزی لام فه‌رموو تۆش قسه‌ی خۆت بکه‌.

كاك به هرۆز وتی: كاك ماكوان من موقه صیرم و خه جاله تم، به راستی نازانم بلّیم چی.

وتم: هیچ مه لّی و کو تایی بهم کیشه یه هات.

به رده وام بوویه و له قسه کانی و وتی: کاکي خۆم من هه له م کرد به رامبه رت، تۆ له گه وره یی خۆت قسه ت نه کردوو، پاشان منیش ره خنه یه کم هه یه ده بوو خۆت به ماكوان بناساندایه تا منیش مه و قعی تۆم ده زانی، به ههر حال ئه مه مانای وانیه که من ئیسلامم خۆش بوویت یان موسلمانان، منیش خاوه نی په یامیتکم ده مه ویت بگه ینم به مروّی دوست و خو شنودی و نازادی یه بۆ مروّیه کان.

وتم: كاك به هرۆز كه نه موتوه ماكوان_م خۆم له راستی دا ناوم خه سه وه و نازناوی نووسین و نه ده بیم ماكوانه، درۆم له گه ل نه کردویت.

گریمان خو شم نه ناساند تۆ هه ره به م شیویه مافه له ده که یت؟ ئه وه کاریکي باش نییه ئیمه قسه مان له سه ره ئه وه یه له خو ته وه قسه مه که تا که سیك نه ناسیت، خۆ من ناحه قی تۆ ناگرم به ته نیا ئه وه ته به و سروشتی هه موو کورد وایه، پۆژ نییه له م ئیسلامیانه ی لای منیش نه چن و بچینن به گوئی یه کتریدا، به جاسوس له قه له ممان ئه دهن بّی ئه وه ی به لگه یه کیان له بهر ده ست دا بیت هه روهك تۆ یان له به خیلیه یان قسه فریدانه یا خود له گه ل حیزبه کانیان نییم، جا نازانم ئه و خوا به که سویندی پّی ده خوات ههر وا ئاسانه، تۆش ههر له و ته نعه انه ی ئه وان جاروبار له خوا ده ترسن تۆ ئه وه یشت نییه کاکي خۆم، ئینجا قه رموو وهره من و جه نابت له سه ره دین

و ئەم ئایینی ئیسلامه و خوایه با مونا قه شیەك بکهین له کوێ پیتخۆشه؟،
من ئامادهم.

به هرۆز وتی: باشه.

وتم: به و مهرجهی تهوهره دیاری دهکړیت، که من تهواو بووم ئینجا تۆ
قسه بکهیت، پاشان ده بێت خه لکینکی هه که م له نیوانمان دا هه بێت دوور
له بیروباوړی هه ردوو کمان، نهوه مهرجی منه، تۆش چی داده نیت له
تهوهر و باس فهرموو من ئامادهم.

دیه‌یته‌که و مردنی کاکه عه‌به:-

داوامکرد ته‌وه‌ره‌کان له‌سه‌ر چی بێت بوئه‌وه‌ی دیه‌یته‌که له‌گه‌ل
به‌هروژ ده‌ست پێ بکه‌ین.

به‌هروژ ته‌وه‌ره‌کان با ئه‌مانه‌ بن:-

له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی من پروام به‌خوا نییه و خوا هه‌ر نییه.
زانست و قورئان.

ده‌سه‌لاتی ئیسلامیی و سه‌نگباران و کوشتنی خه‌لکی و فه‌تھی ولاتان.
ئافره‌ت و مافی مرو‌ف به‌گشتی.

له‌گه‌رانه‌وه‌مان دا داوام کرد له‌ کاک عه‌بدو‌للا که کێ ده‌ناسیت له‌م
ده‌ورووبه‌ره له‌ دکتۆر له‌ خه‌لکی رۆشن‌بیر ده‌عه‌وتی بکات.

ئه‌و شه‌وه که‌سمان ده‌ست نه‌که‌وت داوام کرد له‌ کاک مه‌لا محه‌ممه‌د
و که هیچ ته‌داخول نه‌کات به‌ چاک و خراپ.

دانیش‌تین و ده‌ستمان کرد به‌ قسه‌...

وتم: کاک به‌هروژ تۆ چۆن پروات به‌ خوا نییه، ئاخ‌ر له‌م بوونه‌ی تێمه
دا خه‌لکیکی زۆر شاز بروای به‌ خوا نییه چۆن شتی وا ده‌بی‌ت؟

کاک به‌هروژ ده‌ستی کرد به‌ قسه و وتی: ئه‌م ژیا‌نه هه‌موو له‌سه‌ر
ماده‌ه بونیات نراوه، ماده‌ده‌ش بو‌خۆی کۆنه و عون‌صوریکی قه‌دیمه، ئه‌م
هه‌موو سیسته‌مه‌ی که ئیستا هه‌یه له‌م گه‌ردوونه دا ناشیت ده‌ستی

خوایه کی به سەر وهه بێت، که نه وهنده گه ورهیه خاوه نی هێزه، له دوو تهوهر به دههه نیهه یان گهردون و مادهه خوایه و بێ گیانه یان خوا وجودی نیهه.

هه موو خوایهك که درووستی ده کهین دهستکردی خو مانه چون خوایهك وهك مارکس ده لیت: بزوانه واته (محرکه) پاشان نه زاوتیشه! یان مومکینه یان غهیر مومکینه، نه مه فهلسه فهی سروشته واتا مرویی نه مهی ئیسپات کردووه که نه خشانندی گهردون به مادهه پێکخواهه و نه خشیندراوه، پاشان هه مووی سروشت به پێکهوت پێکی خستووه.

کهس ده توانیت خوای موسلمانان نیشان بدات، کهس ده توانیت نهو هه موو هێزه کیمیاییه و تهفاعوله فیزیاییه نیشان بدات که چون خودا دهستی له سهری ههیه له بچوکترین بهشی نهه گهردونه دا به چرکه گۆرانکاری ده بێت.

ئاخر نهه خوایه چون ئاگای لهه هه موو ورده کاریانه ههیه، پاشان له سهه نهه ژینه دا بێ پایان کرم و زیندهوهر و نه بات هه مووی کار دهکات، هه مووی نه مانه به گوێرهی سیسته می سروشتن.

تۆ بلیت یهك خودا سه ره رشتی بکات؟! ئاخر له ناو ئیسلام دا چی ههیه که من والیبکات بروام بۆ دروست بێت وهك مارکس باسی مادههیهت و تهفسیری مادهه و میژووی مادهه دهکات، هه مووی به زانست و پاشان له پرووی پێکه یشتنه وه و داروین و له پرووی کۆمه لایه تی دۆرکایم و پاشان فروید و هه موو نه مانه ده توانن وه لامی پرسیری پێکی

و جوانی ئەم سیستەمە بدەنەو بە زانست، نەك بە تەنها وشەیهك كه
ئێوه خۆتانى لى دەدۆزنەو و ناوتان ناوه خوا.

پاشان من وهلامى ئەم گەردوونەم دەوێت لای ئەو خوايهی تۆ؟

من دەمهوێت بزانم ئەو خوايه و موسلمان و ئىسلام چى به من ئەدات،
ئەم قورئانەى ئێوه ناىت شتىك بدات بە من كه سوودى لىوهرىگرم، ئاخر
مەنصورى حىكمەت قسەيهكى زۆر جوانى هەيه دەلێت: (من كه تۆم
دەوێت تۆش دەبێت پێم ببەخشیت بۆ ئەوێ تێربم)، ماركسىزم و
ئەدەبىياتى چەپ ولامى هەموو ئەم پرسىارانەى منى داووتەو، ئىنجا
مەرجى سەرەكى پێكەتتانی بەرهەمهتتانی كۆمەلگایە نەك ئایىن، ژێرخان و
سەخان ژيان و شارستانى درووست دەكات، چىنە كۆمەلایەتییەكان و
خەباتى چىنايهتى مەملەتە درووست دەكەن نەك ئایىن.

پاشان شۆرشى سۆسالىستى هاندانى مەرووفە بۆ دەستەبەرکردنى
ئازادىيەكان، بەدرێزایى مێژوو ئىسلام هەر خەرىكى كوشتن و بڕىن بووه
لىره دا من وهستاندم.

وتم: بپارىمان وابوو تەوهرێك تەواو بكەین ئىنجا بچىنە سەر تەوهرێكى
تر، وايه؟

بەهرۆز: وايه.

وتم: مادام وايه قسەكانى خۆت تەواو بكە لەسەر خوا و ئەم گەردونە،
فەلسەفە مومكىن و نامومكىن و پێكى سیستەم جوانى سیستەم و
خراپىيەكانى تەفسىرى ماددە بكە و مێژووى ماددە باس بكە.

مهمله که تی عیشق

کاک به هرۆز: من پرسپاری خوۆم خسته پروو فهرموو و لām بدهره وه.

وتم: من و لāmی ئەم شەش پرسپارەت ئەدەمه وه که له قسه کانتا کردت.

یه کهم: ئەم جیهانه چۆن سەری هەلداوه/

دووهم: چۆن به گوێره ی ئەم سیسته مه سەر سوپه ی نه ره هەلده سوپیت؟

سێهه: ئایا سەر هەتای ههیه؟ میژووی مارکسیزم.

چوارهم: ئایا کووتایی ههیه؟ جه ده لی مارکسیزم.

پینجهه: ئایا به پیکهوت هاتۆته گوێری؟

شه شهه: ئایا دروستکاریک دروستی کردووه و هیناویه تییه دی؟

بێ گومان بۆ و لām دانەوه ی ئەم پرسپارانە، ئایدیای مرۆف و تیکه یشتنی
لەم بونەوه ره که ژیان پیکدینیت، به شیوه یه کی کاریگه رانه هاوبشی
ده کات له چاره نووسی مرۆف و جوۆری و شارستانییه تی و ژیا نی
کۆمه لایه تی و که سایه تی تاک، ئارامگرتنی دهرونی ئەو که سایه تییه، ئەگەر
ئەم و لāmانه ی ده ست نه کهوت ئەوکات مرۆفه که توشی دلەپراوکی و
سەرگهردانی ده بیت، تووشی بێ چاره ی و که سیکی ویرانی لێ ده رده چیت.

بۆ ئەم مه به سه زانایان و فه یله سوفه کان و خاوه ن بیرەکان هه و لیان
داوه هه ریه که یان له پیکه ی ئەقل و هۆشه وه له په وتی تاقیکردنه وه
زاستیه کان، و لāmی ئەم پرسپارانە بدە نه وه.

من دەمه ویت لەم باس و لیکۆلینه وهیه دا هه ندیک لەم ولامانه بخه مه
پوو، مه رج نییه من بتوانم ئەم بابە ته بهو شیوه یه که بیرمه نده کان
توانیویه باشتر پووینی بکه مه وه، به لام هه ولیکه تا بتوانم بییری خۆم
بخه مه پوو.

1 - ئەم جیهانه چۆن سەری هه لداوه؟

کهواته خالی سهره تا لێره وهیه، سۆنگه ی بیرکرنه وه ئەوه یه که چۆن
سهره هه لدانی ئەم جیهانه و سهره تای په وتی ئەم جیهانه به ماکه که ی
هه یه ته که ی و یاساکانی لیکه بدیه نه وه ئەوه پوون بکه ی نه وه که چۆن
سەری هه لداوه؟

بۆ باسکردنی ئەم بابە ته چه ندين به لکه ی ئەقلی و وێژدانی هه ن له و
به لگانه ی که مرووف ژیا نی ئاسایی خویانی پێ ده ست پیکردوون، سهرباری
لیکۆلینه وه کانی فه یله سوف و زانا کان، ئەو لیکۆلینه وه نه ی که
دروستکردنی ئەم جیهانه مان له لایه ن دا هینەر و به دیهینه ری که وه یان
خولقینه ری کی کارساز وه داینا وه که بۆ ده سه لمینیت ههروه ک زانستیش
به ته وای به شه کانی وه له فیزیک و گهردونناسی و پزیشکی و
پروه کناسی زینده وه رناسی و... هتد، توانیویه تی لایه نیکه گرینگمان بۆ
ده ربخات لایه نیک که شار وه بو وه له ئیمه له ته فسیر و لیکدانه وه ی ئەم
جیهانه دا، ههروه ک توانیویه تی تیور و کۆمه لیک بیردۆز که خوا نه ناسه کان
دایاننا وه هه لی بوه شینیتته وه و به لکه کانیان به درۆ بخاته وه که به درۆ
هه لوه شانده وه ی ئەم به لگانه قه لا و کۆشکی بیرکرنه وه ی بێ با وه په کان
یان ماتریالیزمه کان داروخا وه.

نایدیای خوا په رستی به به لکه و تاقیکردنه وهی هه لپه سیندراوه کانی
زانست قایم و پته و تر بووه، پاش نه وهی بیباوه پری تیوری خوئی له سهر
دوو بنه مای فلهسه فی بنیاد نابوو، نه و دوو بنه مایهش بریتین له:

به که م: تیوری ماده دیرینه کان یان دیرینه ی ماده نه بیردوژه لافی
نه وه لیده دات که ماده کوئه و ههر بووه، نه سهره تای ههیه و نه کوتای
نه مهش مانای نه وه ده که یه نیت که ماده خولقیته ریکی نییه وه هیچ
کارزاسیک یان به دی هیته ری که نه یه پناوه ته گوړی وه جیهانیکی تریش
به دوایدا نایهت.

دوو م: پشت به ستن له سهر تیوری ری که هوت و ره فزکردنی بنه ما
هوکاریه کان نه بیردوژه وا ده بینیت که جیهان له ری که ی ری که وه
سهری هه لداوه و دروست بووه، داهینه ر و به دیه پنه ری که نه یه پناوه ته
کایه وه بی نه خشه و پلان دروست بووه.

به لام به داروخانی نه م دوو تیوره بیردوژی به دهستی زانستی
تاقیکه ری فلهسه فهی بی باور په کان ههره سی هیئا ههره س هیئا نیک به
به لکه سه لمی تراو، ویرای ههره سه پنان و دارمانی نه قل و فلهسه فی پروته
ماتریالیزمه که تیر نه م دوو تیوره له دیده ی زانسته وه بوونه نه فسانه و
گریمانیکی خه یالی، جا بو نه وهی نه م دوو تیوره نمونه کان یان له
بیرو باور په کانی دیکه بخهینه سهر باس و لیکو لینه وه، به لام باس و
لیکو لینه وه که له سهر بناغه ی تیوری به لکه ی زانستی و فلهسه فییه کان بنیاد
بنیین، واتا با بیردوژی بی باور ی بخهینه ژیر باس و لیکو لینه وه له سهر
بنچینه یی وه که ناماژه مان پی کرد به لکه ی تاقیکه ری یان به لکه ی ره وتی

ئه قلی بهم جوړه ی خواره وه که ده توانین له سهر سې بڼه مای زانستی و
فه لسه فی پروونی بکهینه وه.

یه که م: به لگه ی نه خشانندی پړیکی و جوانی سیسته م.

دووهم: به لگه ی جوړه و بزواوتن و نه جولاندن له خووه نه بزواوتن.

سټیه م: به لگه ی پټچون و له وانه یی (ټیمکان).

به لگه ی نه خشانندی پړیکی و جوانی سیسته م:-

بیگومان نیگایه کی زانستی که مروّف دینه خشینتیت به جیهانی
سروشت و مروّف و پرووه ک و ناژهل و... هتد، ههروه ها به وهی که تئیدایه
له وردی و کارسازی دهرده که ویت که ټهم جیهانه پیویستی به
نه خشه کیشان و سازکردن و ویسگه یه کی پیشتر هه یه خو ی به لگه یه له سهر
بوونی پهروه ردگار که خواجه کی دانا و زانا و به توانا زور به جوانی و به
وردی و به پروونی، به له ناو بردنی بیرى پړیکه وت و پوچ کردنه وهی، یاخود
ټه زه لیه تی ماددیه تت بو دهرده که ویت ټه وهی که تیوری بی باوه پری و
فه لسه فه که ی بوو، بیرکردنه وهی پټچه وانه و دژ به ئایدیا خواجه رستیه که ی
له سهر بنیاد نراوه.

لیکولینه وه و باسه زانستیه کان مه حال بوونی پټکهاتی جیهانیان به
پړیکه وت له پرووی کات و زه من و پټکهاتی واقعییه وه سه لمندووه که
ټیمه له م باسه دا لایه ټیک له باس و لیکولینه وه و به لگه زانستیه پروون
ده که ینه وه که زانایانی سروشت و زینده وه رناسی سه لماندویانه، تیوری
پړیکه وتیان له دوو بواری سروشت و ژیان دا به درو خستوته وه بو هه ر

ئه قلیکی خاوهن هزری زانستی بوونی دانایی و هووه زانستی ویست و نه خشه کیشانی پیشتر بۆ ئەم جیهانه دهرده خات، جا له بواری سروشت دا زانا یان ده لێن: له سه ره تاوه ئه ستیره یه کی که رۆکی بچوو کمان هه بووه که نه ویش زه وییه، ئەم ئه ستیره یه چه شنی نیشتمانیک بووه بۆ درووست کراوه کانی مرو فایه تی، که پاش زنجیره یه ک گۆرانکاریی له ماوه ی دوو بلیۆن سال یاخود زیاتر دا بۆته جیگایه کی له بار بۆ ژیا نی زینده وه ری و پروه کیی که ئەمانه یارمه تی گه شه کردنی و هۆیه ک بوون بۆ سه ره له دانی مرو ف، خرۆکه ی زه وی له ههر بیست و چوار کاتژمیریک دا جار یک یاخود به تیکرای نزیکه ی (۱۰۰۰) میل له کاتژمیریک دا به ده وری ته وه ری خۆی دا ده سو پێته وه.

گریمان که زه وی به تیکرای (۱۰۰) میل له کاتژمیریک دا ده سو پێته وه، بۆ وانه بیت؟

ئه گه ر واییت ئه و ئه و کات شه و و رۆژمان به ئەندازه ی ده ئه و نه ده ی تر درێژ تر ده بیتته وه.

که واته له م بارو دۆخه دا خۆری هاوین هه موو رۆژیک پروه ک و گز و گیاکانمان ده سو و تینیت و به شه ویش ته وای پروه کی سه ره زه وی وشک ده بن.

له کاتیک دا ئه و خۆره ی که سه رچاوه ی ته وای ژیا نه پله ی گه رمیه که ی ده گاته (۱۲) هه زار پله ی فه ره نه ایت و خرۆکه ی زه وی تێمه به ئەندازه یه ک لێی دووره به سه بۆ ئه وه ی که ئەم ناگره زۆره گه رمای پیوستمان پێ ببخه شیت و له ویش زیاتر پیوستمان نییه، ئەم دووریه شه

به شیوه‌ی کی سهرسورپه‌ینه‌ر پ‌یژه‌یه‌کی نه‌گۆره، که له ماوه‌ی ملیونه‌ها ساڵ دا گۆرانیکاری که‌می به‌سه‌ر دا د‌یت، به‌جۆرێک که به‌رده‌وام بوونی ژیان به‌و جۆره‌ی که پ‌یی راهاتووین مومکینه، که نه‌گهر بهاتایه و پ‌له‌ی گهرمای سه‌ر زه‌وی له‌ ساڵێک دا به‌ تیکرای په‌نجا پ‌له‌ زیادی بگردایه‌ نه‌وا ته‌واویی زینده‌وه‌رانی سه‌ر زه‌وی هه‌مووی ده‌سووتان و له‌ ناو ده‌چوون.

خروکه‌ی زه‌وی به‌ تیکرای (۱۸) میل له‌ خوله‌کیک دا ده‌سورپه‌وه‌، نه‌گهر بهاتایه و تیکرای سورانه‌وه‌که‌ی بۆ نمونه (۶) میل یاخود (۲۰) میل بوایه له‌ خوله‌کیک دا نه‌و کات دووری یاخود نزیکي تيمه له‌ خۆره‌وه به‌ شیوه‌یه‌ک ده‌بوو که ژیاغان له‌گه‌ڵی دا ده‌یه‌ست، له‌ هه‌مان کات دا نه‌ستیره‌کان به‌و شیوه‌یه‌ جیاوازیان ده‌ب‌یت له‌ جۆری تیشکدانه‌وه‌یان دا، به‌شی زۆری تیشکه‌کانیان هه‌موو جۆره‌ خانه‌یه‌ک له‌ ژیان دا ده‌مریت‌یت.

هه‌روه‌ها چ‌ری و بارستایی ته‌م تیشکدانه‌وه‌یه‌ش که‌وا له‌ ن‌یوان که‌متر له‌ تیشکدانه‌وه‌ی خۆره‌که‌مان و زیاتر له‌وه‌ی ده‌هه‌زار جاره، نه‌و کات دووری و نزیکي تيمه له‌ خۆره‌وه به‌ شیوه‌یه‌ک ده‌ب‌یت که جۆری ژیاغان له‌گه‌ڵ نه‌و چه‌شنه‌ رابهاتایه‌ یان نه‌گهر ته‌م خۆره‌ی تيمه ته‌نها نیوه‌ی تیشکدانه‌وه‌ی ئ‌یستای بدایه‌ته‌وه‌ تيمه ده‌بووین به‌ سه‌هۆڵ، نه‌گهر به‌ نه‌ندازه‌ی نیوه‌ی ئ‌یستا زیاد بووایه‌ نه‌وه‌ زۆر له‌ د‌یرینه‌وه‌ تيمه ب‌وینه‌ خۆله‌م‌یش.

له‌ هه‌مووی گرینگ تر نه‌وه‌یه‌ نه‌گهر ه‌مانتوانیایه (پ‌روۆتۆ پ‌لازمیک). (شانه) یه‌که‌مان بۆ ژیان درووست و به‌دیه‌ت‌نایه‌ نه‌وا تیده‌گه‌یش‌تین که ته‌نها هه‌ر ته‌م خۆره‌ی تيمه له‌ باره‌ بۆ ژیان له‌ ن‌یوان ملیونه‌ها خۆری نا پ‌وخته له‌ گه‌ردوون دا.

مهمله که تی عیشق

باشان هەر ئەم خرۆکهی زهوییه لاره به گۆشهیهك كه ئەندازهكهی
(۲۳) پلهیه.

ئەمە لەبەر چەند هۆیه که که خرۆکهی زهوی دهخواییت، بۆ نمونه
ئەگەر ئەم زهوییه مهیلهو لار نهبوايه هەردوو جەمسەری زهوی هەمیشە
لە شەو دا دەبوو.

لەم دۆخە دا هەموو هەلم لە ئوقیانوسەکانەو هەلدەستا بە راست و
چەپدا یان بەرەو باکور یان باشور دەپۆشت و لە کاردانەوێ خۆی دا
چەندین کیشوهری به سههۆڵ دادەپۆشی، رەنگه بیابانێکی لە نێوان هێلی
یه کسان سههۆڵ بەندانێکی دروست بکردایه، ئەگەر ئەمە پروویدایه ئەوا
لەم دۆخە دا چەندین روبرار لە سههۆڵ بەندانەو هەلدەسان و لە پڕیگایی
شیوو دۆلهکانەو دهپرژانەو ناو ئوقیانوسیکی به خوی داپۆشراو لەم
حالهته دا هەموو زهوی دەبوو به کانتیکی خوی حەوزیکی پر لە خوی
لەسەر زهوی دروست دەبوو.

دووری مانگ لە ئیمهوه (۲۴۰) هەزار میله گریمان (۵۰) هەزار میل لە
ئیمهوه دوور بوايه لەم حالهته دا هەموو زهوی دهکەوته ژێر ئاو لە پڕۆژیکا
دوو جار نەغڕۆ دەبووین، بەلام ئاوێکی به کوژم که کێو و چیاکانی رادهمالی
هەرواها سەر زهوی دەبوو گێژەلوکه و رەشەبا لەم ئارامییە ئیستا
نەدەماو زهوی دەبوو به ترسناکترین خرۆکه.

با نمونهیهکی زانستی تر بهینینهوه بۆ بەدرۆخستنهوهی پڕیکهوت
سەلمانندی پتویستی ئەم بوونه به نهخشه کیشیک و کارسازیک که
ئەندازهگیری پڕیکی سیستەم دایرشتوو.

بۇ غومە له لىكۆلنەوه زانستیه كان دا هاتووه كه:-

با ئۆكسجين بكهينه غومەيهك و بيگرين به دهستانهوه بۇ ئهوهى
كارسازى و پرىكوپىكى سيستمى ئهم جيهانهمان بۇ دهركهويىت كه
خوايهكى بههيز و دهسهلاتدار دايمهزاندووه، ئهوههوايهى كه له
ژووروى زهوييهوهيه برىتييه له (ئۆكسجين، نايترؤجين، ئارؤجين، نيؤن،
كۆنسيؤن و كارىبتؤن).

ههر ئهم ههوايه ههلمى ئاوى گرتۆته خۆى، ههروهها دووهم
ئۆكسىدى كاربۆنى بهريزهى (۰.۳) له (۱٪) يان سى بهشى (۱۰۰۰۰) تىدايه،
گازهكانى تر خۆيان دهنوئين له شىوهى پهنگى سوور و شين و سهوز دا،
بهلام ئارؤجين ئهوه گازيه كه بهريزهى (۰.۶) له (۱٪) له ههوا دا ههيه
پرووناكييهكى كهشاوهمان پى دهبهخشىت كه ژيارى بهرهو پيش دهروات
له ههر شويىك دا به كاربهيندرىت ئهوا نايترؤجين به ريژهى نزيكهى
(۷۸٪) له ههوا دا ههيه، له كاتيك دا ريژهى ئۆكسجين له ههوا دا به (۲۱٪)
ديارى دهكرىت.

ههوا به تىكرای خۆى گوشار دهخاته سهر زهوى نزيك به ئهندازهى
(۱۵) پهتل له سهر ههر قلانچكىكى چوارگۆشه له پووبهري زهويى به
ئاست دهريا، كه ههر پهتلىكيش برىتييه له (۲۵۶۴) گرام، له راستى دا
ئۆكسجين له ههوا دا خۆى بهشيكه لهم گوشار و پالپهستويه، كه
ئهندازهى دهگاته (۳) پهتل له سهر قولانچكىكى چوارگۆشه.

بۇ ماوهى ئۆكسجينهكهى ترى گهمارۆيه له شىوهى چهند ناويتيهك له
تويژالى زهوى دا، ئهم بهشه (۰.۸) ى سهجهم ئاوى جيهان پىكدىنيت لاي

مهمله که تی عیشق

هه مووان ئاشکرایه که ئۆکسجین شه مآلی ژیانه بۆ هه موو زینده وهرانی
سه ر زهوی بۆ ناسینی ئۆکسجین جگه له ههوا له هیچ سه رچاوهیه کی تر
چنگ ناکه ویت.

تیتستا له هاوکیشه کان بهرسین چۆن ئەم توخمه پر له چالاکییه له پرووی
کیمیاییه وه ده رباز بوو لهو یه کگرتنه ی که ههیه تی له گه ل ئەو توخمانه ی
تردا و له ههوا دا نزیك به هه مان پڕژه ی پیویستی دایناوه بۆ ته واوی
بوونه وهره زیندوو هکان.

گریمان ئۆکسجین له بری ئەو پڕژه یه ی که ئاماژه مان پیکرد پڕژه که له
(۵۰٪) یان زیات بوایه ئەو کاته هه موو ماده ده کان قابیلی سوتان ده بوون
له جیهان دا به ئەندازه ی خیراییه ک گریان تیه رده بوو که زهوی ده بووه
جهنگه لی گرکان یان به پیچه وانه وه ئەگه ر پڕژه ی ئۆکسجین له (۱۰٪)
یاخود که متر بیت، به لām له م حالته دا ئەم توخمانه ی که تیتستا هه ن به کار
نه ده هاتن بۆ نمونه ئاگر، ئەگه ر ئۆکسجینی ئازاد ئەو ته نها به شه شی له
نیوان چه ندين ملیۆنه ها به شی ماده ده ی زهوی دا هه لیمژیایه ئەو کاته
هه موو ژیا نی زینده وهر له خیراترین کات ده و هستا.

گریمان تیکی تر بۆ به درۆخستنه وه ی پڕکهوت و سه لماندنی دا هیتنه ر واته
(خودا).

ئەگه ر زهوی به ده وری خۆی دا خیراتر بسورایه ته وه له وه ی که تیتستا
ههیه تی هه رچی خانو و بیا و شاخ و دار ههیه پڕژوو بڵاو ده بووه وه به
جوړیک که زهوی خۆی له ت و پهت ده بوو، ئەمه له ئەنجامی سورانه وه ی
زهوی به ده وری خۆی دا به شیوه یه کی خیرا وه ک چۆن ده زووی کۆلاره

به ده ست که سیکه وه ده پست نه گهر به خیرایه کی زور بسورپته وه
 ده بته هوئی ته ئسیری هیزی راوه نه له چه قه لانییه وه یان نه گهر به
 پیچه وانه وه به هیواشی بسورپیه ته وه به ده وری خوٚت دا بوغونه له ماوه ی
 (۱۰۰) کاتژمیر دا بسورپیه ته وه له بری (۲۴) کاتژمیر دا نه وکات هه رچی
 سه ر زه وی بوو هه مووی ده مردن و له ناو ده چوون به هه موو
 زینده وهره کانییه وه به هوئی که ماروئی ویرانکاری خوړه وه.

هه موو نه مانه شایه تن له سه ر به دیه پنه ریکی کارساز و بالاده ست
 حیکمه تی نه وه مان بو پوښن ده که نه وه له گه ل گونجاندنی ژیا نی مروڤ و
 زینده وهرانی تری سه ر زه وی که بیگومان له توانای (ئانارشیستی دا) نییه
 که بتوانیت نه م بوونه وهره پان و پور و فراوان و گهردوونه ریکوپیکه
 بهینیت به ره م، خوای گهره ده فه رمویت: ﴿اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَىٰ وَمَا
 تَغِيضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِإِقْدَارٍ﴾ [الرعد: ۵].

واته: هه ر شتیک لای خوای گه وره به نه ندازه یه، هه روه ها ده فه رمویت:
 ﴿وَالْأَرْضُ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْرُورٍ﴾ [الحجر:
 ۱۵]

واته: - ئیمه له نیو زه وی دا کتیه به رزه کامان چه قاندووه که چه شنی
 میخ بو راگرتنی زه وی له هه رشتیک به کیشان و گونجاندن له گه ل حیکمه ت
 و دانایی دا گزوگیا و پروه کمان تیا دا پرواندووه.

نه گهر بارستایی زهوی به نه ندازهی چهند پئییه کی تر نه ستوور تر بوايه
له وهی که تیتستا هه یه، ههرچی دووهم ئۆکسیدی کاربۆن و ئۆکسجین
هه یه هه مووی هه لده مژی، نه وکاته ژیان به حال و ئاستهم ده بوو.

خۆ نه گهر زهوی له قه بارهی خۆر دا بوايه له گه ل نه و چریه ی که
هه یه تی نه وکات هیژی موکنا تییسی زهوی بۆ پراکتیشانی نه و ته نانه ی که له
سه رییه تی چه ندان و دوو چه ندان ده بوو، هه رو هه به رزی نه مۆسفۆری
زهوی چوار میل ده هاته خوارێ نه و کات به هه لم بوونی ئاو به حال ده بوو،
هه رو هه پال په ستۆ و گوشاری هه وا به رز ده بوو وه بۆ زیاتر له (۱۵۰)
کیلۆ گرام له سه ر سانتیمێکی چوارگۆشه، کیشی نه و زینده وه رانه ی که
تیتستا په تلێکه ده گه یشته (۱۵۰) په تل و قه بارهی مڕۆف که می ده کرد تا
ده گه یشته قه بارهی مشکێک یان سمۆره یه ک، نه و کاته ژیا نی به کۆمه لی
نه م مه خلوق و درووست کراوانه ئاستهم ده بوو.

خۆ نه گهر نه م به لگانه و نیشانه ی که پێکه اتنی جیهانی ماددین به
هه موو نه و که رستانه ی که تیی دایه له یاسا و سیسته م و فراماسیون و
په یوه ندی ئیوان که رسته کان له پێگه ی پێکه وته وه په ت ده کاته وه، نه و
پێک و پێکی ژیان و مادده ی زیندو و هه رو هه دروست بوونی له پێگه ی
پێکه وته وه زۆر دوور تره له م گریمانه ی که به مه عریفه و زانست
پروونکراوه ته وه.

له م باره یه وه یه کێک له زانایان و پسپۆره کان بۆ پروونکردنه وه ی نه م
پاستیه نوو سیویه تی و ده لیت: پڕۆتینه کان له که رسته ئاو یته
سه ره کییه کانن له ته وای شانیه ی زینده وه ران دا، که له پینچ توخم پێکدیت
و بریتین له: کاربۆن و هایترۆجین و نایترۆجین و ئۆکسجین و گوگرد.

ژماره‌ی گەردیله‌کان له یه‌ك به‌شی بچوکی پرۆتین دا ده‌گاته (٤٠) هه‌زار گەردیله‌.

بۆ ئەم مه‌به‌سته‌ زانای مام‌تایکی سویسری (چارلیوچین جایی) هه‌لسا به‌ ژماردنی ئەو فاکتۆرانه‌، بۆی ده‌رکه‌وت که ده‌رفه‌ت له‌ پرێگه‌ی پرێکه‌وته‌وه‌ ناپه‌خسێت بۆ درووست بوونی ته‌نها به‌شێکی بچووکی پرۆتین له‌وانه‌یه‌ به‌ پرێزه‌ی (١) تا (١٠١٤٠) نه‌بێت واته‌ به‌ پرێزه‌ی (١٠ تا ١) که (١٤٠) له‌ خۆی درابێته‌وه‌ ئەو ژماره‌یه‌ که به‌ وشه‌ نه‌ قسه‌ی له‌سه‌ر ده‌کرێت و نه‌ له‌ هاوکیشه‌ش دا به‌کار ده‌هێندری‌ت وه‌ ده‌رنابری‌ت ئەو‌جا چه‌نده‌یه‌تی ئەو مادده‌یه‌ که پێوسیه‌ بۆ پرودان و په‌یدا‌بوونی ئەم هاوکیشه‌یه‌ له‌ پرێگه‌ی پرێکه‌وته‌وه‌ ته‌نها یه‌ك گەردیله‌ی بچووک به‌هه‌م به‌یئێت، ده‌بێت زیاتر بێت له‌وه‌ی که هه‌موو ئەم بوونه‌وه‌ره‌ گرتویه‌تییه‌ خۆی به‌ ملیۆنه‌ها، هه‌روه‌ها درووست بوونی گەردیله‌یه‌ك به‌و شێوه‌یه‌ له‌سه‌ر پرۆوی زه‌وی له‌ پرێگه‌ی پرێکه‌وته‌وه‌ به‌ ته‌نها بلیۆنه‌ها سالی پێویسته‌ که زانای سویسری ئەنده‌زی ئەوه‌ی به‌س‌ال داناوه‌ لی‌کدانی ژماره‌ (١٠) له‌گه‌ڵ (٢٤٣) جار له‌ خۆی واته‌ (١٠٢٤٣) س‌ال.

ئێمه‌ ده‌زانین که مرو‌ف‌ دارای چ ئالۆزی و ورده‌کارییه‌که‌ له‌ چالاکی ئەق‌لی و ده‌زگای ده‌ماری دا، که ئەم ئالۆزی و ورده‌کارییه‌ مرو‌فی شایسته‌ی پرێک‌خستنی هه‌ست و بیرکردنه‌وه‌ و ده‌رک و هه‌لسوکه‌وته‌کان کردووه‌ و ده‌توانی‌ت ئەم شایسته‌یه‌ پرێک‌بخات.

هه‌روه‌ك بوونی ده‌زگای ده‌ماری و په‌له‌ی ده‌ره‌کی ئازه‌ل ده‌زانین، به‌لام مرو‌ف‌ نه‌یده‌زانی که پرۆوه‌کیش دارای ده‌زگای مه‌رکه‌زی ئەوتۆیه‌ که چالاکییه‌کانی پرێکه‌ده‌خات به‌و جو‌ره‌ی که ده‌زگای ده‌ماری چالاکییه‌کانی

له شی مروڤ و ئاژەل ږیکی ده خات ئەمه ش له لایه ن زانایه که وه
دۆزراوه ته وه.

زانای سۆڤیه تی (جوبار) پاش ئەوه ی که بیست سالی برده سهر له
لیکۆلینه وه یه کلا کردنی ږووه ک دا ئاشکاری کرد و دلیابوو که بوونی
ده زگایه کی مه رکه زی وه ها که ته واوی ئه رکه سه ره کییه کانی ږووه ک
ږیکده خات که ئه ویش له مروڤ و ئاژەل دا جیاوازی نییه، ئه و ده زگایه له
ږیکه ی چه ندين ته وژمی کاره باییه وه کارده که ن وه به ږیوه ی ده به ن
هه ست و به لکه زانیاریه کان له به شی که وه بۆ به شیکی تری ږووه که که
ده گوازی نه وه، خیرایی ئه م ته وژمانه ده گاته (۱۹) م له کاتزمیری ک دا به م
جوړه ئه م به لکه زانستیانه وا ده رده خه ن و دۆزیانه ته وه له تاقی که وه به
تیمه یان را که یاندووه و باوړیان هیناوه به بوونی حیکمه ت و
نه خشه دانهریک و ږیکخستن و په تکر د نه وه ی هه ږه مه کی (ئانارشیستی)
ږیکه وت له هه ر گه ردیله و شانه یه ک، له گه ردیله و شانه کانی ئه م جیهانه
سه یر و سه رسو ږهینه ره دا ږیکی سیسته م و کارسازی ږیکخوا وه یه تی ئه م
جیهانه ده که یه نه به لکه له سه ر بوونی خالق و دروستکار ږیکی ږیکخه ری
هووده زان و دانا (الله).

من به رده وام بووم له قسه کانم له گه ل کاک به هرۆز دا له مالی کاک
عه بدوللا هه موو گوئیان گرتبوو، زوو زوو کاک عه به ئه یووت چاک منتان
خه له تاند.

به رده وام بووم له باسه که م و عه رزی مه جلیسه که م ده کرد.

به لکه ی دووهم له سه ر بوونی خالق و دروستکه ریکی مه زن:-

سازینه‌ری نه‌خشه‌کیشی ئەم بوونه‌وه‌ره مه‌حاله‌ شتیکی ماددی بێت.

ئیسحاق نیوتن ئەوه‌ی دەرک پێ کربوو که سیستمی بوونه‌وه‌ر به‌ره‌و
پۆچون دەرپات، سه‌رنجام له‌ قۆناغێک نزیک ده‌بێته‌وه‌ که‌ پله‌ی گه‌رمای
هه‌موو پێکه‌ینه‌ره‌کانی تێدا یه‌کسان ده‌بێت له‌مه‌وه‌ گه‌یشته‌ ئەوه‌ی که
ئەم بوونه‌وه‌ره‌ ده‌بێت سه‌ره‌تایه‌کی هه‌بێت، هه‌روه‌ک پێویسته‌ به‌گوێره‌ی
نه‌خشه‌یه‌کی دیاری کراو سیستمیکی وێنه‌کیشراوی دارپژراو هه‌بێت، که
لیکۆله‌ره‌وانی ئاو و هه‌وا به‌ ته‌واوی ئەوه‌یان سه‌لماندووه‌.

سییه‌م: به‌لگه‌ی پێچون و له‌وانه‌یی (ئیمکان).

به‌لگه‌ی ئیمکان ئەو به‌لگه‌ ئەقڵیه‌یه‌ که‌ زانایانی ئایدیای ئیسلامی
په‌یڕه‌ویان کردووه‌ بۆ به‌لگه‌ هه‌تانه‌وه‌ له‌سه‌ر پێویستی جیهان به‌ خالق و
دروسته‌که‌ریک که‌ ناکه‌وێته‌ ژێر یاساکانی مومکینه‌وه‌.

له‌م بواره‌ دا زانایانی ئیسلامی بوونه‌وه‌ریان به‌و جوهری که‌ عه‌قل
ده‌رکی ده‌کات کردووه‌ به‌ سێ به‌شه‌وه‌:-

یه‌که‌م: بوونی مه‌حاله‌ (نه‌بوو، نه‌کراو).

دووهم: بوونی مومکین (جیهان).

سییه‌م: بوونی واجب (الله).

ئەم دابه‌شکردنه‌ له‌سه‌ر ئەو بناغه‌یه‌ داده‌مه‌زێت که‌ هه‌موو ئەو
شتانه‌ی په‌نگه‌ ئیمه‌ بیرێ لێ نه‌که‌ینه‌وه‌ یان به‌ بۆچوون بۆی بچین خۆیان
به‌ گوێره‌ی به‌دیهاونی بوونیان به‌م شێوه‌یه‌ی خواره‌وه‌:

يەكەم (بوونى مەھال): بوونى مەھال بىرىتيە لە ھەرشىتىك كە بۆى دەچىن و دىت بە خەيالمان دا مەھالە بوونى دەرەكى ھەبىت، چەشنى كۆبوونەۋەى دوۋشى دژ بەيەك: ۋەك بوونى شىتىك و نەبوونى لەيەك كاتدا، چونكە ۋەھا شىتىك مەھالە، ھەرۋەھا ۋەك بوونى شىتىك بەبى فەراھەم ھاتنى ھۆكارى بوونى، چەشنى بوونى دەنگ بەبى خاۋەن دەنگ، جوۋلە بەبى جوۋلە...ھتد.

– دووم (بوون مومكىن): بىرىتيە لە ھەرشىتىك كە پىژەى بوون و نەبوونى يەكسان بىت، جا نە ئەۋەى لە بوون نىزىك ترىت تا لە نەبوون، نە ئەۋەى لە نەبوون نىزىك ترىت تا لە بوون، جا ھەرۋەك قابىلى بەدىھاتن و بوونە، بەو شىۋەى قابىل بە نەبوونە، ھەرۋەھا پەنگە گىر بىت و پەنگە گىر نەبىت، بەلكو بوون و نەبوونەكەى پىۋىستى بە ھۆكارىك ھەيەكەلايەنى بوون و نەبوونى شەكە تا يەكلايى بىكات، تەۋاۋى ئەۋەش كە ھاتۆتە دى و ئەۋەشى كە دىتەدى لە جىھاندا دەكەۋىتە بازە و جوغزى ئىمكانەۋە.

سەبارەت بە تىكراي جىھان ھالەتتىكە ھەر بەو جۆرەيە، چونكە جىھان بىرىتيە لە كۆمەللىك پرودا و ھۆكار و ئەنجام كە بەدۋاى يەك دا يەكيان لە يەككى ترەۋە ھاتوونەتە دى، كەۋابوو ھەرشىتىك لەم بوونەۋەر و كەردوونە دا ھۆكارى شىتىكى ترە، ئەنجامى ھۆكارەكان لەيەك كات دا، ھەموو جىھان ھەر بەم جۆرە لە وزە و بەشەكانى ئەتۆم و گەردىلە و تا ئەستىرەكان.

تەۋاۋى بوونى ئەم جىھانە بە قۇناغى ئىمكان بوون و نەبوون دا تىپەپىۋە، ۋەك چۆن كىتىب و كورسى و ۋىنەكە بە غونەكەى ئىمە دا بەم قۇناغە دا تىپەپىن.

ههلبهت سهرجهمی تاکهکانی جیهانیش بهم قۆناغه دا تپیه‌پریون و پاشان ورده ورده شت له دواى شت هاتونه‌ته دی، هه‌ندیکیان له هه‌ندیکیانه‌وه په‌یدابوون و هاتونه‌ته گۆرێ تا ئەم شیوه‌ ته‌واو کامله‌ی لی په‌یدا بووه، که خۆی بریتییه له کۆمه‌لێک شتی مومکین و ده‌شێ و ناشێ، جا هه‌روه‌ک ئاماژه‌مان بۆکرد مومکین له قۆناغی ئیمکان ده‌رناچیت بۆ قۆناغی هاتنه‌ دی، مه‌گه‌ر له پاش په‌یدا بوون و فه‌راهه‌م هاتنی هۆکاره‌که نه‌بێت، ده‌نا هه‌روا له قۆناغی ئیمکاندا ده‌مینیته‌وه و هه‌رگیز بوونی نایه‌ته دی.

که‌واته مومکین و فه‌لسه‌فه‌که‌ی چه‌ندین تایبه‌تمه‌ندی و سیفه‌تی خۆی هه‌یه که. بریتییه له:

1 - په‌کسانی پێژه‌ی بوون و نه‌بوون: ئەگه‌ر هۆکاره‌که‌ی په‌یدابوو ئەوا ئەویش په‌یداده‌بێت، ئەگه‌ر هۆکاره‌که‌ی په‌یدا نه‌بوو ئەوا ئەویش له‌ پرووی بوون و نه‌بوونه‌وه به‌ستراوه به‌شتیکی تره‌وه.

2 - ده‌چوون له ئیمکان بۆ بوون: پێویستی به‌ سه‌به‌ب و هۆکارێک هه‌یه، ئەو هۆکاره‌ش له‌ نێو چوارچێوه‌ی سروشتی دایه، خۆی بریتییه له‌ کۆمه‌لێک هۆکاری سروشتی وه‌ک ئەوه‌ی له‌ ته‌واوی بوونه‌وه‌ر دا هه‌یه له‌ مرۆف و ئازهل و پروه‌ک و پروودانی کرده‌وه‌کانی مرۆفایه‌تی و...هتد، چونکه جیهان له‌ ناوه‌وه‌ی بنیاد و بیناسازی خۆی دا کۆمه‌لێک له‌و هۆکار و ئەنجامه مومکینه‌ پێویستیان به‌ سه‌به‌ب و هۆکارێکی زۆری سروشتی هه‌یه.

له‌و حااله‌ته‌ دا وایه‌یست ده‌کات که ئەم زنجیره‌یه تا بێ برانه‌وه به‌رده‌وامی هه‌بێت که ئەمه‌ش مه‌حاله، له‌به‌ر ئەوه‌ی که عه‌قل به‌رونی درک به‌ بێهوده‌یی زنجیره‌یی ده‌کات، که‌وا بوو هه‌رده‌بێت هۆکارێکی

یه که م له ئارادا بیت، که خوئی هوکاره له پهیداکردن و هینانه کایه ی ته وای مومکینه کان دا، خوئی نامومکینه، واته بوونه که ی زاتییه و نه به ستراوه به شتیکی تره وه، نه وهش واجب بوونی واجبه پیویست ده کات. سییه م (بوونی واجب): که کوئیایی ولامه کانه، چونکه ولام دانه وه ی پرسپاری نه و که سه یه که ده پرسپیت له هوئی ته پر بوونی جلوه برگی که سیکی تر و پیی ده لیت: نه م ته پراییه وا به جله کانتیه وه له کوئییه هاتوو؟ نه ویش له ولام دا پیی ده لیت: له سه ر فهرشیکی ته پر دانیشتبووم تا ته پراییه که ی که یشت به جله کانم، دیسان پرسپاریکی تر له پرسپاره کان دا درووست ده بیت ده لیت: نه ی فهرشه که له کوئییه ته پرای پیی که یشتبوو؟ پرسپار لیکر اویش له ولام دا پیی ده لیت: په رداختک ئاو پر زایه سه ر فهرشه که له بهر نه وه ته پر بوو، ئیت پر سپار که ره که له پرسپارکردن پاده وه ستیت و هیچی تر نالیت چونکه ناپرسپیت: نه ی ته پراییه که له کوئییه که یشتبووه ئاوه که؟

چونکه ئاو سه رچاوه ی ته پراییه، کوئیایی ولامه که شه (واجب الوجود) و اتا (بوونی پیویست که خوی پاک و بنگه رده) هه ر به م جوړه یه که کوئیایی ولامه که وه رده گرتیت هوکاره کان هه ر له لای نه وه وه کوئیایان پیی دیت.

(هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) [الحديد: ٣٠]

واته: هه ر نه وه سه ره تابه و کوئیاییه و دیاره و نادیاره و هه ر نه وه که ئاگاداری هه موو شتیکه و ئاگایی و زانایی به سه ر هه موو شتیکی دا هه یه. به م جوړه ده که یه نه دۆزینه وه ی ده رککردن کوئیایی فه لسه فه لیږه دا دیت یاخود ئا لیږه دا فه لسه فه سه رده پردریت هه موو هاوکیشه ی فه لسه فه ی لیږه وه ده بیت خوئی بخاته ئاو تابوتی مه رگ، چونکه که ده رککردنی مروئی به ده رککردنی بوونی واجب وه که هوکاریک بو ته فسیر

کردن و لیکدانه وهی که ره سه مومکینه کان، ههروهك زانیمان به شی ئه قل و هو شی دهرک که ره کانیش دان به بوونی ئه م پیویسته دا ده ئین. من ئالیره دا فه لسه فه ئه تک ئه که م و کو تایی به گه ران به دوا ی بوون دا ده هینم و پروو ده که مه تاکه خوایه ک که درووست که ری هه موو ئه رز و ئاسمانه کانه.

ئهم هوکارهش به نیسبهت ته فسیر کردنی جیهانه وه ئه و که ره سه یه یه که ئیمه زاراوه ی (بوونی پیویست) ی لیده ئین، ئه و بوونی پیویسته خوا ی پاك و بیگه رده.

که و ابوو دهرکی سییه م هه موو قوناغه کان ده بریت و ده چیته قوناغی بوونی پیویست که بوونی پهروه ردگاری پهروه ردگاره که واته له پرووی فه لسه فییه وه دوو به شمان له هاوکی شه که وهرگرت:

یه که م: بوونی مه حال.

دووم: بوونی مومکین.

لیره دا وهك له سه ره وه ئاماژه م پێ کرد فه لسه فه ئه ژنۆی ده شکیت له سییه م دا بوونی واجب خو ی فهرز ده کا و به خه لکی راده گه یه ئیت که زۆر خه لکیکی که م هه ن که نه گه شتوونه ته بوونی واجب ئه وانیش که سانیکی ناوازه و دهرن نه خو شن.

به م جو ره دیمه کو تایی ئه نجامیکی راگیرانه ی ئه قلی، بریتییه له وه ی که جیهان په یدابو ئکی بوون مومکینه، پیویستی به خالق و دروست کارێک هه یه ئه ویش خوا ی بوونه که پیویسته به م پییه به لگه زانستی و ئه قلییه کان بریتی بوون له به لگه ی ریکی سیسته م، به لگه ی بزواوتن له خو نه بزواوتن، به لگه ی ئیمکان، ئه وه مان بو ده سه لمی ئیت که ئهم جیهانه پیویستی به خالقێک و داهینه رێک هه یه له هه موو گرنگتر ئه وه یه که ئه و پهروه ردگاره دووره له سیفاتی ئهم جیهانه وه به م سیفه تانه نا ناسریت

نهویش خوای پاک و بیکه رده ئه م بوونه له وه وه ده رچوو هه یچ شتیک له و
ده رناچیت، ئه و تاک و ته نه ایه بێ نیاز ه ده و له مه نده له که س ناییت و له
که سیش نه بووه، ئه و زیندوو که ره وه و مرینه ریشه وه ئاگاداره به سه ر
هه مو وانه وه.

پاش ئه وه ی هه مو و سه رچاوه کانم پێ وت، مه جلیس هه مو و بێ ده نگ
بوون.

شه و به سه ر داها ت من و کاک مه لا مه مه مه د و تمان ده که پێ نه وه بو
هاله، به لام وتم با سه که مان ته وا و نه کردوو ه یان تو وه ره بو لامان یان من
دیم بولات.

به هرۆز: باشه به په له پوشت...

تیمه ش که پێ نه وه بو هاله و کاک عه بدو لا مان لای مه هه ناز خان
به جیهیت.

به ره و هاله که وتینه پێ.

به رێگا وه بوون له پر ته له فۆن کرا...

کاک به هرۆز: فریا که ون، کاک عه بدو لا کوچی دوایی کرد!

چیرۆکی شانزەیه م من و ئەفسانە

زۆرم بەلاوێ سەیر بوو ترسام شەر پوویدا بێت لە نێوانیاندا، تەلەفۆنم
کردهوێ بۆ کاک بەهرۆز گویم لە دەنگی گریان و قسە و باسی ئەلمانى
بوو.

وتم: چیه و چی پوویداوه؟
بەهرۆز: پۆلیسی لێیه لە گەڵ ئەمبولانس وەرە دوایی قسە دەکەین.
کە وتی پۆلیسی لێیه من پێم خۆش بوو، چونکە باشتەر پۆلیس پێش
رۆشتنی ئێمە بگاتە ئەوێ، بە هۆکاری ئەوێ ئێمە ناگامان لە پوویداوه کە
نییه و نابینە شاھید تێیدا.

گەشتینەوێ مالى مه‌هناز خان هه‌موو ئەم باس و خواستە و مردنی کاک
عەبدوللا چەند سەعاتێکی کەمى پێچوو کە لە دوو سەعات و چەند
دەقیقە یەک تێپەری نەدەکرد، چوینە لای مه‌هنازخان کچیکم بینی جلیکی
زۆر عەجیبی لە بەردا بوو چاوی رەش قژی رەش لێوی رەش لە شەیتان و
شتی وا دەچوو فرمێسک بە چاوی دا هاتبووێ خوارەوێ لەسەر دەم و چاوی
جۆگە ی رەشی دروست کردبوو، قاچی پرووت شتیکی لە پێ دابوو لە سفرە
دەچوو هه‌موو رانی بەدەرەوێ بوو، هه‌موو گیانی رەش بوو، ئێتر هه‌ستم
کرد ئەمە لە شەیتان پەرستەکانە، لە ئەوروپا پێیان دەلێن (ساتانیست) من
وامزانی ئەلمانیه، چونکە هیچی نەووت.

مه‌لا موحه‌ممەد: دەرۆم بزائم کفن پەیدا ناکەم چوو بۆ مزگەوتی
تورکەکان لە هانۆفەر و کفنی هێنا و منیش لەوێ ئەو کاتە ی کە پۆلیس

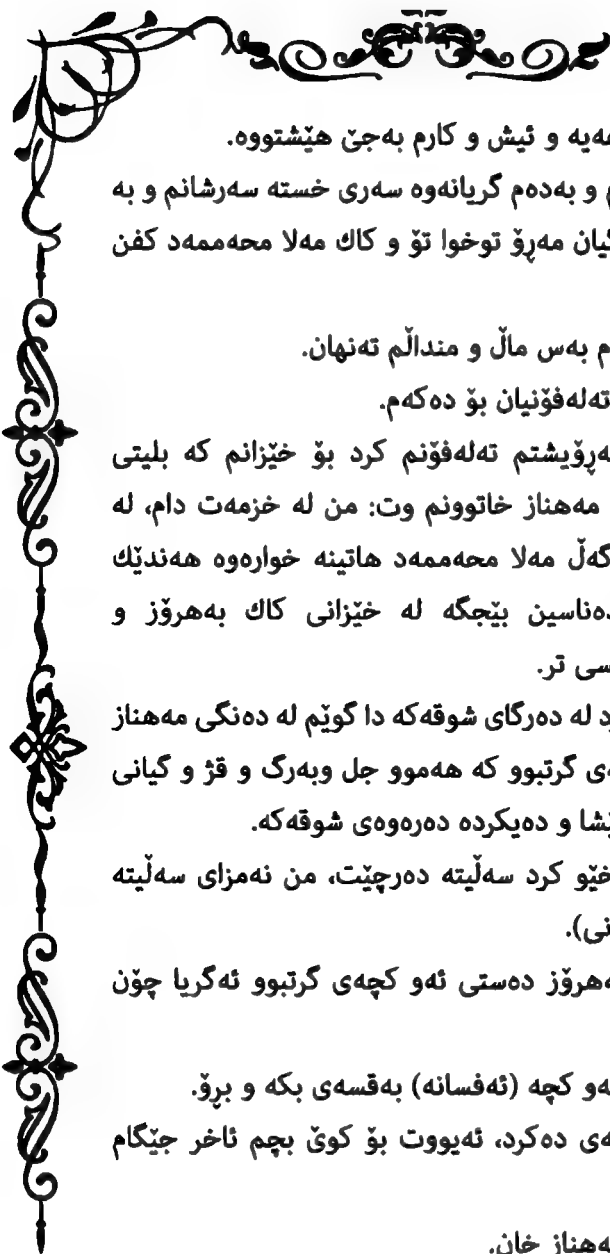
له گه ل ئه و خه لکه ی که به ئه مبولانس هاتبوون، ههر بیده نگ بووم ته نها
چوومه لای مه هناز خان وتم: چی بووه؟

له بهر گریان ولامی نه دامه وه، کاک به هرۆزیش به ئه لمانی قسه ی
له گه ل پۆلیس و خه لکی تر دا ده کرد، دیار بوو بریاریان دابوو که ده بیته
کاک عه بدوللا به رنه خه سه خانه و فه حسی بۆ بکه ن و هوکاری مردنه که ی
بزائن دوا ی ئه وه ده توانین کفن و دفنی بکه ی ن و به خاکی بسپیژین، من
ئه و مه سافه یه زیاتر خه ریکی قورئان خویندن بووم به سه ریه وه، ته نها
چوار پۆز بوو کاک عه بدوللام ده ناسی به راستی خوشه ویستی چوو نه ناو
دلم هه ستم کرد پیاویکی زۆر ساده و به پزیه ئه و کاته ی که ده ستیاندا یه
و خستیانه ناو ئه مبولانسه که ئیتر ده ستم کرد به گریان، زیاتر بۆخۆم
ده گریان نه ک بۆ ئه و، راسته خوشه ویستی له دلم دا هه بوو، به لام به راستی
مردن سامیکی زۆر گه وره ی هه یه، به لام ئیمه زۆر سه رکه شین زۆر به
ده گمه ن بیرى مردن ده که ی ن.

وتمان ده چین له گه ل ته رمه که دا دوا ی فه حس ده یه ئینیه وه، که چی کاک
به هرۆز وتی: کاک ماکوان ئه وه به لای که مه وه دوو پۆزی پیده چیت و
ته رمه که ی له سه لاجه دا داده ئین (منیش بیده نگ بووم)، چونکه من
خواه نی ئه و باس و خواسته نابم له بهر وه ی من بۆخۆم میوانم شاره زاش
نیم و پاشان ئه وانه هه موو خزم و که سوکاری یه کترن.

وتمان مادام وایه ئیمه ده چینه وه بۆ هاله و دوا یی دینیه وه، به لام وتم
من پیناچیت بکه پزیمه وه، چونکه منیش دوو به یانی ته یاره که م
ده گه پزیمه وه بۆ نه رویج، من خواحافیزیتان لی ده که م و بۆخۆتان خوشبن
کاک به هرۆز ناگات له مه هنازخان بیته ئافره تیکی به پزیه، تکا ده که م برۆ
پتی بلتی من داوا ی ئیزنی لیده که م.

کاک به هرۆز زۆر به ئه ده به وه خوشحالی ده ربهری که بمینمه وه.

وتم: به خوا ئیلتیزامم ههیه و ئیش و کارم به جی هیشتوووه.

مههناز خان هات بۆلام و بهدهم گریانهوه سهری خسته سهرشانم و به کۆل گریا و وتی: ماکوان گیان مهپۆ توخوا تۆ و کاک مهلا محهممه کفن و دفنی بکهن.

وتم: من له خزمهت دام بهس مآل و مندآلم تهنهان.

مههناز خان وتی: خوڤم تهلهفۆنیان بۆ دهکهه.

منیش زۆر لهسهری نهپۆیشتم تهلهفۆنم کرد بۆ خیزانم که بلیتی تهیارهکهه بۆ بگۆپیت، به مههناز خاتوونم وت: من له خزمهت دام، له خوارهوهی شوقهکهیان لهگهڵ مهلا محهممه هاتینه خوارهوه ههندیك كهسی لیوون من نههمه ناسین بیجگه له خیزانی کاک بههرۆز و مندآلهکانی و دوو سی کهسی تر.

له پر شهردهستی پیکرد له دهراگی شوقهکه دا گویم له دهنگی مههناز خان بوو، قژی نهو ئافرهتهی گرتبوو که ههموو جل و بهرگ و قژی و گیانی خوێ پهرش کردبوو پرایدهکیشا و دهیکرده دهرهوهی شوقهکه.

ئهیوت: ئاخر کچم بهخێو کرد سهلیته دهچیت، من نهمزای سهلیته چیه تا ئهوکاته واتا (سۆزانی).

به پهله پامکرد کاک بههرۆز دهستی نهو کچهی گرتبوو ئهگریا چۆن گریانیک.

کاک بههرۆز ئهیووت بهو کچه (ئهفسانه) بهقسهی بکه و برۆ. ئهویش به کوردی قسهی دهکرد، ئهیووت بۆ کوێ بچم ئاخر جینگام نییه.

منیش پامکرد بۆ لای مههناز خان.

وتم: چیه؟

مههناز خان: ئهوه نابیت له مالهکهه دا بیت.

وتم: ئەو كىيە؟

وتى: ئەو كچم بوو، بەلام لە ئىستائو كچم نىيە.

كاك بەهرۆز دەيووت برۆ! ئەوئىش بەگريانىكى زۆر سەير دەگريا دەيووت جىگام نىيە بۆ كوئى بچم؟!.

وتم: كە مادام جىگای نىيە بۆ كوئى پروات ئەو ئافرەتە.

وا هەستم كرد لە ئاھەنگىك شىك بوو گەراوھتەوھ.. لەسەر جل و بەرگەكەى لىئى توورەن.

بە مەھناز خانم وت: ئاخىر خوا عەفوت بكات بۆ كوئى پروات ئەو بەستەزمانە، ھەر ھىچ نەبىت با خۆى بگۆرپىت ھەموو گيانى پوتە بەم شەوھ باوكى مردووھ ئەوھندەى تر با لەسەرى سەخت نەبىت، بىيەخشە بەمن.

مەھناز خان: لەبەر خاترى تۆ با بىتە سەرەوھ.

چووم بۆ لای وتم: خوشكى من برۆ داىكت دەلتى بابىتە سەرەوھ.

وامزانى دالىت باشە مالىت ئاوابىت، وەللا وتى: (قانعەشوت).

منىش وتم خوا موبارەكى كات، كاك بەهرۆز م بانگكرد و وتم: كاكە ئەوھ چىيە ئەو ئافرەتە؟

وتى: ئەمە كچى مەھناز خانە ناوى ئەفسانە.. يە، ھەمىشە لەگەل كاك عەبدوللا شەپريان بووھ ئەمشەو ھاتۆتەوھ ديسانەوھ شەپريان بووھ، ھۆكارى ئەو شەپرە بوو كاك عەبدوللا تورە بووھ و دەلتىن جەلدەى لىداوھ، بەلام ئەم كچە كچى پياوئىكى ترە كچى كاك عەبدوللا نىيە.

وتم: كاك بەهرۆز ئەم سەر و وەزەعەى بۆ واىە؟

كاك بەهرۆز وتى: كاك ماكووان ئەم كچە لە داخى كاك عەبدوللا واى

كردووھ، ئەوھ بۆ ماوھى چەندە ھەر وا بوون، باسەكەيان دوور و درىژە.

كاك به هرۆز كه وته باسكردنى ته فسانه بۆم، باسى ئه وهى كرد كه گوايه
هميشه جهنگ و ههرايان بووه له گهڵ كاك عهبدوڵلا دا پرسىارى ئه وهم
كرد كه هوكاره كهى چى بووه؟

وتى: زياتر كيشهى خانهوادهگى بووه، منيش زۆر له سهرى نه پۆشتم
پرسىارم لىنه كرد، كه پايه وه دوای ئه وهى تهرمه كهى كاك عهبدوڵلايان
به رهو خهسته خانه برد، ئيمهش كه ميك مایه وه دوای ئه وه ههلساين و
ئيتر به رهو هاله پۆشتينه وه.

بۆ به يانى ته له فۆمان كرده وه بۆ كاك به هرۆز و مه ههنازخان و فۆمان
تهرمه كه يان داونه ته وه؟ وتيان نا پيڤده چييت سبه ينى وه ريگريه وه.
چاوه پيتمان كرد ته له فۆن كرا بۆ كاك مه لا محهممه د وتى: با پيڤين تا
ده گه يه وه ئه وى تهرمه كه وه رده گرته وه.

كه يشتين و تهرمه كه مان وه رگرته وه من و كاك مه لا محهممه د شۆردمان
و كفتمان كرد و كردمانه سندوق ته سليمى كۆمپانيای توركه كانمان كرد كه
له مزگه وت بمنيته وه تا گوڤى بۆ هه لده كه نين.

خزمانى ئه وان هاتبوون زۆر خه لكى ليڤوو، هه ر كه سيكم ئه بيڤنى له و
مزگه وته من نه مده ناسى كۆمه ليك پره فيقى من و مه لا محهممه د نه بيت
هاتبوون هه موومان نه ده گه يشينه ده كه س، به لام ئه وان زياد له چه ند
خانه واده يه ك بوون، خه لكى كوردستانى پۆژه لآت زۆر هاتبوون، ئاگام
ليڤوو ئه وهى كه منى ده ناسى مۆڤه ي ده كرد و چه يان بوو له نيوان خۆيان
دا، ته نها يه كيكيان نه بيت ناوى كاك سه لاج بوو. خه لكى مه هابات بوو
يه كيك بوو له به رپر سه كانى ديموكراتى ئيران، هات بۆ لام وتى: خو شحالم
كه ئه دبينم ليڤه و زۆر ده ميك بوو چه زم ده كرد به خزمه تان بگه م.

ئهو كاك سه لاج ه پياويكى زۆر به پيڤز بوو منيش زۆر مه منونى بووم
خو شحالى زۆرم ده ربرى، له ته غزيكه له مزگه وتى توركه كان ئاگام ليڤوو

کرايووه پټکه نین و حلکه و قسه ی بېمانا، له هه موو ناخوشر نه وه بوو
یهك دوو برا هاتن فاتحه یان داخست ناگام لټیوو پیده که نین.

منیش خوځم پی نه گیرا و وتم: نه مه ته عزیه کئ نه یه ویت قسه بکات با
پرواته دهره وه نه وه شی ده یه ویت فاتحه دابخات بو کاک عه بدوللا با
حورمه تی فاتحه که بگریټ،

نه گهر پروای به مزگه وت و فاتحه نییه پزیشی ناگریټ، با پروات له
دیسکو په ک یان نادى و بارټک ته عزیه که ی خوځى دابنټ.

دهنگ نه ما که س قسه ی نه ده کرد به س ناگام له هه ندیکیان بوو وه ک
قومبه له ده یان ویست به سهر من دا بته قنه وه، کاک مه لا محه ممه د: کاکه
تو هه رخوت توره کردووه تازه قسه یه کیشمان بو بکه.

بیرم له وه کرده وه که باسیکی ئیمانی بکه م منیش ده ستم کرد به باسی
مردن و وتم: نه تان پرسویه دواى نه م ژيانه بو کوځى ده چین؟..

ناخر به شهر بو بیر نا که یته وه هه روا به عه به سی و بیهوده یی
دروستکراوى نا که پریتته وه بو جیگایه ک که دروست که رټکت هه بیټ.

ئینجا باسی مردنم کرد، که مردن جوړی هه یه، هه یه ده مرټ بو
ماو په ک و پاشان زیندوو ده بیټته وه وه ک گزوگیا و هه ندیک له دره خت و
دار واتا ژيان و مردن یان ده وریه.

مروځیش به هه مان شیوه ده که پرته وه و سهرله نوځى زیندوو ده بیټته وه.
باسی نه وه م کرد که مروځى ده مرټ و به دوو جوړ مامه له ی له که ل
ده کریټ:

یه که م: دواى مردنى نه گهر که سیکی بیدین و خراپه کار بوو، چوڼ
په فتاری له که ل ده کریټ، پیڅه مبه ر (دروودی خواى لټیبت) ده فهرموټ:
له وکاته ی که گیانی ده کیشن نارچه ترین کاتیبه تی و نه وه نده به نازاره وه
گیانی ده کیشریټ، کورده واری ده لټن زوخوا هه لده هیټته وه.

پاشان دوو فریشته‌ی ناشرین له‌به‌ر چاوی ئه‌و کفنیکی ترسناکی
 بۆگه‌ناوی پر له پشکۆی ئاگری بۆ ده‌هینن بۆگه‌نی ئه‌و کفنه له هه‌رچی
 که‌لاکی تۆپویی سه‌ر ئه‌م زه‌مینه هه‌یه ناخۆش‌تره، به‌رزی ده‌که‌نه‌وه بۆ
 باره‌گای مه‌له‌کو‌تی خوای که‌وره به چ ناویک پیتی ناخۆش بیت به‌و ناوه‌وه
 بانگی ده‌که‌ن، فریشته‌کان ته‌ریقی ده‌که‌نه‌وه باسی خراپه و
 که‌نده‌لییه‌کانی ده‌که‌ن.

خوای که‌وره ده‌رگای مه‌له‌کو‌تی خۆی بۆ ناکاته‌وه ئه‌و فریشتانه له
 ئاسمانه‌وه به‌ری ئه‌ده‌نه‌وه خواره‌وه، له فه‌رمووده‌که دا هاتوو که ته‌نها
 زریکه و هاواری ئه‌و مردوو له‌ژه‌له‌کان ده‌بیستن ئه‌وه‌نده به‌سو‌ی و
 ئه‌وه‌نده قورسه، له‌و کاته‌دایه خوای که‌وره پیتی ده‌لێت ئه‌و که‌سه له
 دۆزه‌خییه‌کانه، ئه‌و حاله‌ته‌ی که به‌سه‌ر ئه‌و مردوو دادیت ئه‌وکاته له‌سه‌ر
 به‌رده‌شۆره یان ئه‌و کاته‌ی که ده‌یشۆن، ده‌مو‌چاوی گرژ ده‌بیت خه‌لکی
 واده‌زانن ئازاری پێگه‌یشتوو، به‌لام ئه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی که پیاان وتوه تۆ
 دۆزه‌خیت، په‌نا ده‌گرم به خوا له‌و ئاگره که مرو‌ف بجیتته ناوی پرۆژیک نییه
 و مانگیک نییه و هه‌زاران سال نییه، به‌لکو هاتنه‌ده‌ره‌وه‌ی نییه.

مردوو تا ئه‌وکاته‌ی که ته‌واو ده‌بیت له‌ شۆردن و کفنی تێوه ده‌نالی‌ن
 هه‌ز ناکات بیبه‌نه ناو گۆره‌که‌ی، چونکه نازانیت دوا‌یی حال و گوزه‌رانی
 چۆنه له‌ناو گۆر بۆیه هه‌ز ناکا به‌ زوویی بیبه‌ن هاوار ده‌کات بۆ خه‌لکی
 ئه‌و ده‌یانینیت، به‌لام خه‌لک ئه‌و نابینن.

تا ئه‌وکاته‌ی ئه‌یخه‌نه ناو گۆره‌که‌ی خۆی و ئیتر دایده‌پۆشن جاریکی تر
 پۆچی ده‌چیت‌وه لاشه‌ی هه‌لده‌ستیت رابکات سه‌ری ده‌کیشیت به‌ به‌ردی
 ئه‌لحه‌دا واته‌و به‌رده‌ی که دانراوه یاخود ئه‌و گله‌یه که به‌ سه‌ریه‌وه‌یه‌تی
 یاخود سندوقه‌که‌ی، به‌لام رێگه‌ نییه و ئیتر کاتی که‌رانه‌وه‌یه‌تی بۆ لای
 خودا.

دوو فریشته‌ی ده‌موچاو ترسناک دیتنه‌وه لای پیتی ده‌لین خوای تو کتیه؟
ناتوانیت و لام بداته‌وه، چونکه خوای نه‌بوو یان هه‌وه‌س په‌رست بووه
یان شه‌خس په‌رست بووه یان حیزب په‌رست بووه..

هه‌روه‌ها ده‌لین نه‌وه که‌سه‌ی که بۆمان ناردی ناوی محه‌مه‌د بوو
شوننی که‌وتی؟

ئه‌ویش ده‌لین نازانم باسی کت ده‌که‌ن، ئیت‌ر ده‌رگایه‌کی بو ده‌کریتنه‌وه
له ناو گۆره‌که‌ی ده‌لین نه‌وه جیگای تویه له‌م جیگایه‌دا تا پۆزی حه‌شر
یاخود قیامت، ئه‌ویش شیوه‌یکه له شیوه‌کانی جه‌هه‌نم، که به وه‌یل
ناسراوه.

شیوه‌ی دووهم: مرو‌فیکی دیندار و خواناسه که ده‌مریت چی لیدیت
پیچه‌وانه‌ی پیاوه خراپه‌که‌یه، کاتیک که گیانی ده‌کیشن وه‌ک نه‌وه وایه
بۆنی سیونک بکات.

ئه‌وه‌نده به ئاسانی پۆخی ده‌رده‌چیت، له‌و کاته‌دا دوو فریشته دینه
لای و کفنیکی بۆن خۆشی بۆ دینن له به‌هه‌شته‌وه، بۆنه‌که‌ی له بۆنی
هه‌رچی بۆنی عه‌تری سه‌ر زه‌وی هه‌یه خۆشته‌ ناوی (حه‌نوطه) که له
به‌هه‌شته‌وه بۆنی پێداکراوه، پاشان کفنه‌که‌ی تیه‌وه ده‌ئالینن به‌رزی
ده‌که‌نه‌وه بۆ باره‌گای مه‌له‌کو‌تی خوای گه‌وره.

له ئاسمانه‌کان دا فریشته‌کان به چ ناویک پیتی خۆش بیت به‌و ناوه
بانگی ده‌که‌ن و باسی بۆن خۆشی ده‌که‌ن، پاشان خوای گه‌وره ده‌فه‌رمو‌یت
ناوی ئه‌وه‌که‌سه‌م بۆ بخه‌نه لای پیاو چاکان و شه‌هیدان و پراستگۆکان.

باسی چاکه‌و باشه‌کانی ده‌که‌ن، ئه‌وه‌کاته‌ی که مژده‌ی به‌هه‌شتی
ئه‌ده‌نت له ئاسمانه‌وه، که دیتنه‌وه ئه‌وه‌کاته‌یه که له‌سه‌ر به‌رده شوپره‌که‌یه و
له خۆشیان دا زه‌رده‌خه‌نه ده‌گریت و خه‌لکی ده‌وروپشتی که ده‌یشۆن وا

ههست ده‌که‌ن ماوه و خوتوکه‌ی دراوه، به‌لام له راستی دا ئه‌وه خۆشی
موژده‌ی به‌هه‌شته به‌لاشه‌که‌شیه‌وه خه‌لکی ده‌بیینیت.

ئینجا ئاره‌زوو خیرا و زوو بیبه‌ن بۆ قه‌بر و گۆره‌که‌ی، که ده‌یخه‌نه ناو
گۆره‌که‌ی ئینجا هه‌ست ده‌کات مردوو.

دوو فریشته دینه‌ی لای و به‌ جوانی و چاکی وه‌لامی پرسپاره‌کان
ئه‌داته‌وه ده‌رگایه‌کی بۆ ده‌کریتیه‌وه له‌ گۆره‌که‌ی دا که باخیکه له‌ باخیکه
له‌ باخه‌کانی به‌هه‌شت تا قیامت له‌و جیگایه‌دا ده‌می‌نیتیه‌وه.

قسه‌کانم ته‌واو کرد پرسپاری زۆر کراو منیش ئه‌وه‌نده‌ی له‌ توانامدا بوو
وه‌لامم دانه‌وه.

که‌پاینه‌وه بۆ مائی مه‌هنازخان، زۆریک له‌ خه‌لکه‌که‌ پۆزیشته‌وه ئاکام
له‌ کاک به‌هرۆز بوو رقیکی چوو بووه‌ دڵ که به‌و شیوه‌ قسه‌م کرد هه‌ستم
ده‌کرد ئه‌یوست ب‌م بوغزینیت، به‌لام ریکه‌م نه‌دا.

ئه‌هوکاته‌ی که قسه‌ی ده‌کرد من یان سه‌رم داده‌خست و ئیه‌مام ده‌کرد
یان یه‌کسه‌ر مه‌وزوعه‌که‌م پێ ده‌گۆری ئیتر هه‌ستی کرد ئه‌وه‌ی ئه‌و
ده‌یکات نه‌شیاوه منیش زوو په‌دی ئه‌ده‌مه‌وه، بۆیه زۆر به‌رده‌وام نه‌بوو
له‌سه‌ر کار و په‌فتاره‌که‌ی.

ئێواره‌ نزیك کاتژمێر شه‌ش بوو ماله‌که‌یان چۆل بوو من و مه‌لا
مه‌مه‌د و کاک به‌هرۆز و خۆیان بووین له‌گه‌ڵ هه‌ندیک له‌ که‌س و
کاره‌که‌یان.

چوو مه‌ ده‌ره‌وه بۆ گه‌پانێکی که‌م، من سروشم وایه‌ زۆر له‌ جیگایه‌ک
دا ناتوانم دانیشم هه‌زم زۆر به‌ جوله‌یه، چپاندم به‌ گوێی مه‌لا مه‌مه‌د
دا وتم: کاکه‌ با برۆین ته‌واو باقه‌تم نه‌ما.

مه‌لا مه‌مه‌د: کاکه‌ هه‌یج نه‌بی‌ت با تا سه‌عات نۆ لیتره‌ بین نانێکمان
له‌م ماله‌ خواردوو.

وتم: ئاخر بۆیه له گه‌ڵ مه‌لا نه‌بیت باشه، چونکه هه‌میشه خه‌یالی لای نانه.

کردم به فشقیات و وتم: مه‌لا محهممه‌د ناشی‌ت چاوت برییته مه‌هنازخان تیتسا بیوه‌ژنه.

مه‌لا محهممه‌د: له خوا بترسه!

وتم: باشه (اللهم اجعلنا من المتقين) من هه‌ڵسام و هاته‌مه‌ ده‌ره‌وه زۆرم نه‌مابوو له‌سه‌ر پلیکانه‌کانی شوقه‌که بێمه‌ خواره‌وه، گویم له‌ ده‌نگیک بوو. وتی: کاک مه‌لا ماکوان؟

له‌ دلی خۆم دا وتم مه‌لام بیستوو به‌س مه‌لام نه‌بیستوو، که ئاوێرم دایه‌وه ته‌ماشام کرد ئه‌فسانه‌یه‌ کچی مه‌هنازخان ئه‌وه‌ی که له‌ جه‌ماعه‌تی شه‌یتان په‌رسته‌کان بوو هات و وتی: کاک مه‌لا چیده‌که‌یت؟ وتم: وه‌لا ئه‌چم پیاسه‌یه‌ک ئه‌که‌م.

ئه‌فسانه: بێم له‌گه‌ڵت؟

وتم: نه‌وه‌لا!!!

ئه‌فسانه: بۆ؟

وتم: ئاخر من ته‌ریق ده‌جه‌وه به‌و جلانه‌وه بێمه‌ ده‌ره‌وه له‌گه‌ڵتا، تۆ خۆت نافه‌رمویت مه‌لا ماکوان، ئاخر مه‌لات دیوه به‌و شیوه له‌گه‌ڵ خه‌ڵک بێته‌ ده‌ره‌وه.

ئه‌فسانه: چیکه‌م؟

وتم: داده‌ گیان برۆ ده‌رپیته‌ک بکه‌ره پیت یان ته‌نوره‌یه‌ک، ئینجا کراسیک و ئه‌و ده‌موچاوه‌شت بشۆ و پاشان ئه‌و ته‌ل و فسفۆره‌ بکه‌ره‌وه له‌ ده‌موچاوت له‌ پاسکیلی جارانی من ده‌چیت، تۆ به‌م هه‌موو جوانیه‌وه بۆ وات له‌ خۆت کردوو؟ تۆ ده‌زانی زۆر جوانی به‌و هه‌موو ناسکیه‌ته‌وه بۆ خۆت کردوو به‌ شه‌یتان.

ئهفسانه: باشه، بيسه....بيسه ئيسا خوُم دهگوڤم و ديمهوه، هاتم
دهروهى شوقهكه و چاوهروانى ئهفسانه_م كرد.

هاتهوه بينيم وابزانم پينج دهقيقهه پيچوو، تهماشاي جلوبهركهكهيم
كرد قههمسهلهيهكى زلى كهردبووه بهرى و مليپيچيكي له سهريدا
شوپركردبووهوه له داهوُل دهچوو، تهل و شتهكانى لهخوى نهكردبووهوه،
ئهمجاره زياتر له هيستى قاچاخچى دهچوو ئهوهنده گولنهه پيوهبوو.

وتم: ئهوه بو وا خوَت كردوو به په ن.

ئهفسانه ئهه تۆ نهتوت خوَت داپوشه؟

وتم: با وام وت، پيشتى له تهيرى ئاوهروت كراو دهچوويت ئيستا له
شيَت دهچيَت.

ئهگه نازانيت خوَت بگوڤى به داىكت بلَى بتگوڤي، بهلام به
پيكنينهوه پيم وت بگهريته خوَت به جوانى بگوڤه وهك ئافرهتتيكى
خاوه ن شهخسيهت، چاوهريَت دهكهم، بهخوا پروم نايهت ئاواش بيمه
دهروهه له مروفتيكي ئاسايى ناچيَت ئهفسانه، برۆ خوَت بگوڤه تكيه زور
ئاسايى به.

ئهفسانه: باشه بهس توژيكم پيدهچيَت.

وتم: تا نيو سهعاتيتريش بو تۆ، منيش دهبيت تهلهفون بو خيزانم بكهم
دهمهويت به ئيسراحت قسهبكهم.

ئهفسانه: باشه.

من قسهه كرد لهگهَل خيزانم و ئهويش توژيكي بولاند بهسهرم داوتى:
ئهوه بو نايهيتهوه ژنت هيئاوه له ئهلمانيا؟ وتى كيلونى دهركاي مال
دهگوڤم تا دوو پروژى تر نهپتهوه ئيتىر دهستمان كرد به قسه وابزانم زورمان
پيچوو، لهپريهكيك له تهنيشتمهوه وهك جنوكه پهيدا بوو بهدهنگى بهرز
وتى مهلا ماكوان من تهواو بووم؟

خیزانم: نه وه دهنگی کییه؟!

وتم: نه وه کچیکی شیتته توخوا بانگم ده کات برۆم نانه کهم بخۆم، چونکه نه ده کرا بوؤ باس بکه م کییه و چیه نافرته تیش به سروشتی خۆی غیره ی هه یه له دهنگی نافرته تی تر.

که ته ماشام کرد نه مناسیه وه هه رچی قایش و قورش و ته ل و مه ل بوو له خۆی کرد بووه وه سه رپۆشیکی سپی جوانی دابوو به سه ریدا.

وتم: نه وه نه وه هه موو جوانیه ت له کوپوه هیناوه کچی؟ مه به ستم له و قسه یه نه وه بوو بلێ خوا ی گه وره پیتی به خشیوم.

نه فسانه: وه لا بلیم چی، خۆم هه ر جوانم.

وتم: ده ی وه لا ناشرینی له ئومه تی محه ممه د ناچیت، نه وه مجامله بوو به ئینگلیزی پێم وت بوئه وه ی تیبگات و تم (کۆمپلیمینت بوو) به من به خوا له شه ی تانی مێ ده چیت.

له مه شدا هه ر مه به ستم بوو باسی ئایینی له گه ل بکه مه وه.

نه فسانه: راسته من شه ی تانم! شه ی تان نه وه هیزه یه که توانای به من به خشیوه.

ئیتر نه وه قسه یه خوا دای بو من و تم: ناشی نه فسانه تۆ شه ی تان په رست نه بیت ساتانیسته کانی؟

نه فسانه وتی: نه ری!

وتم: نه ریت باقی نه بیت، توخوا ی تۆی به چکه موسلمان له خوا ناترسیت بووی به شه ی تان په رست، نه ی ده زانیت خوا نه فرینی له شه ی تان کردوو نه ی نه فسانه ی شه ی تان، به لام به پیکه نینه وه به ئوسلوبی حیواره وه.

ئەفسانە: ئاخر شەيتان خراپەكارە با ئېمە چاگەي لەگەل بکەين بۆ
ئەوەي لە شەپرى بە دووربين: شەيتان پەرستى مەبەست ئەوەيە كە ئېمە
خەلکى دوور بکەين لە شەپ و شەيتان.

هەستم کرد ئەو من بانگەواز دەکات بۆ فکەرەكەي خۆي.
وتم: ئى ئەفسانە وەللا قسەكانت مەعقوله ئەم فەلسەفەي
ساتانستەكانە چىترت پييه بۆم باسبکە.

ئەفسانە: مەلأ ماكوان بەراستىتە يان شوخى دەكەيت؟
وتم: ئەفسانە ئەك شوخى، بەلكو قەشمەريشم پييت ديت، بە خواي
ئەم ئەرز و ئاسمانە خوشكى من بويتايە دەمكوشتى و لە قەبرسانى
موسلمانانیش ئەمدەهيشتەتتيزن، ئەزانيت تۆ چەندە جينايەتكارى؟ تۆ
وا دەزانيت من وەك خۆت جاهيلم؟ تۆ دەزانيت دواي چى كەوتويت؟
ئەفسانە: ئەرى دەزانم بۆچى نازانم.

وتم: وەلأ فرت پيوەي نيبە، باشە پرسيارىك تۆ (كراولى) دەناسيت؟..
كەوام وت پەنگى زەرد بوو.
ئەفسانە: ئاشناس.

وتم: جاعەيب ناكەيت باسى مرووف دۆستى و شتى وا دەكەيت، تۆ
دەزانيت شوين چى كەوتويت؟

وتى: مەلأ ماكوان چۆن ئەوە دەزانى؟

وتم: توخوا مەلایەك ئەگەر مەلأ پييت نابييت ئەوانە بزانييت.

وتى: يەعنى هەرچى مەلایە ئەمانە دەناسييت؟

خۆ من دەمزانی هەموو مەلأ شتى وا نازانييت، زۆربەي مەلأ لە هەندىك

كتيب زياتر هيچى ترى لا نيبە ناچار وتى: ئەرى؟

وتم: به لّی نه وهش ده زانیت کراول چه نده فاسد بوو خه لکی به ږیتانیا
بوو نهو نهو هم فیکر هیه و فلهسه فهی سایانیسته ی ته نزم کردووه نهو
کردو پته نایدو لوژیا، له گه ل و لیم پالتش ی شاعیر.

نه فسانه: بو مه لا ماکوان تو و لیم پالتش یش ده ناسی؟

وتم: بو پیت وایه من وهك تو بی ته قلم، نه شانم کراولی سه روکه که ی
تو که پیاوکی زل بوو شوی کرد به پیاوکی تر به ناوی (نالم پینکس) که
به یه که وه هه رچی کاری خرابه هه بوو ده یان کرد له ئیتالیا له بهر چاوی
خه لکی له دوورگی (سیسلیا) کاری نه شیاو و شازیان ده کرد به ناشکرا تا
ده رکران و دواي چوو ملی شکاند بو سه حرای جه زانیر، له وی وتی له گه ل
شه یتان قسه ده که م و بیرکی نوییان دامه زراند.

هه رسیکیان به یه که وه واتا (کراولی و ولیهم و نالم) به ناوی خاچی
خونچه گول، هه رسیکیان وتیان خوا مانای نییه ده بیت ئیمه شه یتان
به رستین نه وهی لاشه مان پی خۆشه بیکه ی، چونکه نه یان وت خرابه کار
و شه رخوازی ئیتر ده ست پښ ده کات ئیمه تو ده به رستین شه یتان بو نه وهی
به خلودی بمینیته وه، نه مه بنه ما فلهسه فییه که یان بوو.

ئینجا کراولی له ناو شوشه ی عاره ق نهو که سانه ی مادده ی هوشبه ریان
ده خوارد مرد له سه ر شه قامه کانی فهره نسا له دواي خوی نووسیووی تا
ده توانن مه شروب بخون، تا ده توانن هیروین به کار به یتن بو نه وهی له
شه یتان نزیك بن.

وتم: ها مه لا نه فسانه تو بو قسه ناکیت؟

نه فسانه: چا چی بیژم.

وتم: بو نه وی بزانی من میژووی هه موویان ده زانم و ده شانم له دواي
نه وان که سیکی تر له ساتانیسته کان و له جه ماعه تی ئیوه به ناوی نه نطوان
لیقی که جوله که یه خه لکی ئیسرا ئیله، به لام ئیسرا ئیل ده ری کرد، له

ئەمريکا دەژيا لە ساڵى ١٩٩٩ بە پىسمى كەنىسەى شەيتانى بۆ كرايهوه،
پاشان چەند كىتەبىكى نووسيوه لە وانەى كە كراون بە عەرەبى و زمانى
فارسى و بە شىكيش كوردى.

يەكەم: كىش شەيتان.

دووهم: توقوصاتى شەيتان.

سێيەم: حەشرى شەيتان.

چوارەم: ياداشتەكانى شەيتان.

زۆرى تر كە بەداخهوه ئىستا لە هەولێر و سلێمانى و كەلار ئەمانە
وجوديان هەيه، بەلام وەك تۆ بى چاو و ڕوو نين خۆيان ئاشكرا نەكردوو.
ئەزانم كە لە كەنارى دەريا و بە كۆمەڵ پيا و ژنتان بەيەكەوه
پادەبوێرن، منداڵ كە لە دايك دەبێت سەرى دەبەرن و بە ئاشكرا دەبخۆن
و خوێنى يەكتر دەخۆن و هەرچى شتى خراپە دەيكەن.

بەكارهێنانى مەشروب و جگەرە و ماددە هۆشبەرەكان لای ئێوه
عيبادەتى گەورەيه كە شەيتان لە خۆتان پازى دەكەن، دەزانم كە لە ناو
ئەنتەرنێت دا زىاد لە ٧٤٧٥ مالىەرتان هەيه و لە لايەن دەزگای مۆسادى
ئيسراييل يەوه پاره وەرەگرن و خۆم چوومەتە ناو مالىەرهكانتان، كە
بەناوى بەندەكانى شەيتان و كەنىسەى شەيتان و...هتد، ئەفسانە بۆ قسە
ناكەيت؟ حەز دەكەم گوێم لێت بێت.

ئەفسانە: كا ماكوان؟

وتم: پۆلە ئەوه تۆ زمانت پاك نەبۆتەوه بە مەلا دەلێت مەلا و ئىستا
لە حياتى كاك دەلێت كا، ئەرى پۆلە تۆ بۆ نايەيت كۆرسىكى زمان
بخوێنیت.

دەستى كرد بە گريانىكى زۆر، چى لە وێوه دەروشت تەماشای منى
دەكرد وایان دەزانى لێم داوه.

وتم: ئه رێ داده ئه وه بۆ ده گری؟ کچی حه یای منت برد، تپستا من دوور ده که و مه وه که ته و او بوویت چلمه که و بسره و وه ره وه بۆ لام.
من دور که مه وه له ترسنا ئه وم به جی هیشت، ئه وه ندده گریان که ی قول بوو.

له دووره وه ته ماشام کرد وخۆم لێ ون نه کرد، وه لالا ورده ورده هاته وه بۆ لام پیده که نی.

له دووره وه و تم: ئاقل بوویت بووی به خوا په رست یان هه ر له جه ماعه تی شه ی تانی.

ئه فسانه که پرایه وه بۆ لام که لیم نزیك بوویه وه، له دلی خۆم دا و تم سوپاس بۆ خوا کاری که ریم هه بووه له سه ری، بۆیه ده گریا.

وتم: ئه فسانه چی وای لیکردی بگریت؟

ئه فسانه: ماکوان هه زم له هیرۆینه نه پاره م پتیه و نه ده ستیشم ده که ویت بۆ ئه وه ده گریم.

من بینیم گیانی ده له رزیت وامزانی له ترسی خوایه، که چی ئه مه موعتاده و وه ک خۆیان ده لێن که ردی بوو.

ئه فسانه وتی: ماکوان توخوا چیت ده ویت ئه تده می، ئه گه ر ئه توانی پاره م بده رێ با هیرۆین بکرم.

زۆر گوناح بوو ده ستی کرده وه به گریان ئه و که جه جوانه زه لیل ببوو، له به رده ستما ئاماده بوو بۆ ده رمان لاشه ی خۆی به من بفرۆشیت، چونکه فیر بووه ئه و کاره ئه نجام بدات بۆ به دده ست هینانی ده رمانه که ی.

وتم: ئاخه ئه فسانه من پاره م پتیه به س نازانم له کوێ هه یه، ئه وه پاره جا چۆن ده ست ده که ویت به م ئیواره یه؟!

ئه فسانه: تۆ پاره که م بده رێ خۆم ده یکریم تپستا.

وتم: باشه چه ندت ده ویت؟

وتى: ۶۰ ئىۋرۇ..

وتم: فەرموو كە پارەكەم داۋە يەكسەر بە جىيى ھىشتەم و پۇيى، منىش
وہك ئەھلى ئەم ئىسلامە و عەشايرە و تم باشە خۇ ئەم ئافرەتە لەگەل من
دا بوو ھىچ نەبىت تا دەيەمەو مالاو ھاگام لىي بىت، لە دوورەو و تم:
ئەفسانە مەرۇ با منىش بىم.

ھەر ولامىشى نەدامەو، بەلام من شوئىنى كەوتم، زىاد لە نىو سەعات
پۇشت، دوايى سواری پاس بوو منىش سەرکەوتم چوومە لایەو.
ئەفسانە: مەلا ئەو بۇ ھاى؟

وتم: ئاخىر مەلا پیاو ھاىرەتەك بە تەنھا جىناھىلىت، ۱۰ ئىۋرۇم داۋە
وتم پۇ بلىت بېرە با نەگىرىن، بە خوا ۱۰ ئىۋرۇكەشى خستە گىرفانى.
ئەفسانە: نایەوئە لە ئەلمانیا كەس پارەى پاس نادت.
خۇم چوومە لای شۇفەرەكە و تم: بلىتەك بەدەرى.
وتى: بۇ كوئى دەچىت؟

وتم: نازانم، بەخوا جىئوئىكى پىدام وای زانى پىي پادەبوئىم.
دابهزىن من لەگەل ئەفسانە دا پۇشتم خۇمان كە بە دىسكۆيەك دا
يان بار بوو، كۆمەلەك خەلەك دانىشتىوون چوو لایان پارەكەى داۋە و
يەككىيان ھەلسا و چوو بۇ ھىنا و بردیانە ژوورەك سىحان اللە، منىش لە
دوورەو تەماشای ئەو وەزەم دەكەد ھەستەم كەد مەرۇف لای ئەو
ئەروپیانە چەندە ھەرزانە، چەندە دېندەشن بەرامبەر بە مەرۇف،
ناخۇشترین كات و ساتى ژيانم بوو ھىچەم بۇ نەدەكرا، ئەو ئەلمانیانە تىيان
دابو بەقەدەر نىو لۇرى دەبوو مەرۇيان لى دەكەدەم و منىش ھەر لە مەرۇ
زىاتەر دەسەلاتەم نەبوو، چونكە تازە ناچارىيە ئىمە ناچارى دەركاى ئەم
خەلەكەين.

كوپىكى گەنج ھاى تەنىشتەمەو، وتى: تۇ چى ئەفسانەى؟

مهمله که تی عیشق

وتم: تۆ کوردی؟

وتی: به‌لی، من له‌م باره کار ده‌که‌م.

وتم: ئه‌وه بردیانه کوو ئه‌و کچه بۆ خاتری خوا.

وتی: ئیستا ده‌یه‌یتنه‌وه تا ده‌توێته‌وه.

وتم: برای باش چی ده‌توێته‌وه؟

وتی: ده‌رمانه‌که له لاشه‌ی دا.

ئێتر خه‌ریک بوو ئه‌م دله‌م شه‌قی ده‌برد، خۆم پێ پرانه‌گیرا ناچار خۆم کرد به‌ ژووره‌که‌ دا ته‌ماشام کرد ئه‌فسانه‌ له‌و عه‌رزه‌ دا وāl که‌وتوو، هه‌ر ئه‌وه‌نده‌م زانی منیش قاچم له‌ زه‌وی برا سه‌یری خۆم کرد به‌ده‌ست زلیکی ئه‌لمانیه‌وه‌م هه‌موو گیانی نه‌خشونیگار بوو، ئه‌و هه‌تیوه‌ له‌ که‌وه‌نته‌ره‌که‌ی مالی نه‌نکم ده‌چوو باپیرم له‌ لایه‌که‌وه‌ خۆی بۆیاخی کردبوو.

بۆیاخه‌که‌ی هه‌لی دابوو وابزانم ٤٠ په‌نگ بوو.

ئه‌ویش شین و سور و مۆر له‌سه‌ر ده‌موچاو و گیانی بوو، وه‌لا من له‌ تاو ئه‌وه‌ی که‌ نه‌مخنکینیت به‌ ده‌ستیه‌وه‌ بووم وه‌ک ته‌زیج، هه‌تا توانیم به‌ک که‌له‌م لێدا، باش بوو داینامه‌وه‌ سه‌ر زه‌وی، ئه‌وه‌نده‌م زانی له‌و ده‌موچاوانه‌ی ئه‌و سیان چوارێکم بۆ هه‌لسا، منیش پامکرده‌ لای ئه‌و کوپه‌ کورده‌.

وتم: کاکه‌ چه‌قۆیه‌کم بده‌ری خیرا با خۆم ده‌رباز که‌م له‌م سه‌گانه‌.

خوا هه‌لناگریت هاته‌ ده‌ست له‌گه‌لم به‌ ئه‌لمانی داییه‌یه‌ک دا من هیچ تینه‌گه‌یشتم، به‌ خوا ئیشاره‌تی کرد بۆ چه‌قۆیه‌ک له‌ پشتی خۆیه‌وه‌ بوو ده‌ستم پێ گه‌یشت ئه‌و زلانه‌ وه‌ک به‌فر توه‌نه‌وه‌، هاوارم کرد به‌ ئینگلیزی پێم وتن سه‌رتان ده‌برم، له‌ فلیمی ئه‌مریکی فێر ببووم ئه‌م خیره‌ی هه‌بوو فیلمه‌که‌ بۆم.

خوا خواشم بوو خۆم دەرچم و ئەو کچه دەرکەم لەم تاریکستانە.
بەم کۆرە کوردەم وت: ئەی ئەو کچه چۆن بەیئەمە دەرەو، ئاگام لێبوو
ورده ورده چوونەو بەلای کابرا قەلەوێ کە من کە لەم لێدابوو لوتو
دەموچاوی خۆینی پێو بوو بۆ ئەویان پاک دەکردەو.

وتم: کاکە هەرچیت کردوو ئەفسانم بۆ بەیئە دەرەو، زۆر
مەمنونت دەبم.

وتی: کاکە خۆ ئەفسانە ئەمە جیگایەتی، یەکەم جاری نییە دیتە ئێرە.
وتم: ئەزانم بەس بۆ نەگبەتی ئەمڕۆ لەگەڵ من هاتۆتە دەرەو منیش
میوانم دەبیت بییەمەو.

وتی: ئاخەر بێ هۆشە.

وتم: من دەچمە دەرەو، تۆ وەک بڕایەکی باش ئەم کارەم بۆ بکە.

وتی: بێخەم بە.

هاتە دەرەو، ئەم بارە پێک لە قەبر دەچوو، ترسام دیسانەو ئەم
ئەلمانیانە هێرشم بۆ بەینن، ئەگەر چەقۆیەکم پێیواوە ترسم نەبوو، هیچم
پێ نەبوو ئەوانیش زیاتر لە ۹۰ بۆ ۱۱۰ کیلو دەبوون، منیش ۶۸ کیلو بووم
ئەترسام بە تەنها هیچم پێ نییە و ئەوانیش چوار پێنجیکن بەراستی لەو
دەترسام کەرەمەتم بشکێنن، بۆیە ناچار هاتە دەرەو لە دوورەو وەستام،
خۆم کرد بە جیگایەکی دا ناوی لیدل بوو، دوو چەقۆی گەورە مییەمەخم
کری و وەک ساسۆکی خستەم پشتم و یەکیکی تریشم خستە بەر سکم.

زۆر داخم لە دڵدا بوو وتم: دەگەریمەو بۆ بارەکە، خۆم کرد بە بارەکە
دا بەم تۆرەییەو تەماشای ئەو جەماعەتەم کرد هیچیان نەووت، ئەوانیش
سەیریان دەکردم و دەنگیان نەبوو و نەجولان، کۆرە کوردەکە هات بۆ لام
ناوی حەمید بوو خەلکی کەرکوک بوو.

حەمید: بۆ گەراییتەو؟

مهمله که تی عیشق

وتم: وه تلای دهمه ویت شه پر له گه ل ئەمانه بکه م.

وتی: ئەو کوژن کوپه.

وتم: هاتومه ته وه بۆ ئەوهی بکوژریم زۆر داخم له دلدايه، جا به راستی زۆر بیتا قهت بووم، ئەو جه ماعه ته ئەلمانیه ترسان هیچیان نه وت وایان زانی خه لکم له دهره وه داناوه، چونکه حه مید وتبووی ئەم کوپه کورده ئیستا ده چیت په فیه کانی ده هیئت و دیته وه بۆ لاتان جا خوشتان توشی پۆلیس مه که ن.

وتم: حه مید گیان یه ک دوو جنتیوی ئەلمانی باشم فیرکه با داخی دلی خۆمیان پی بریژم، دوو شتی پی و تم پرێک چوو مه نزیکیان پی و تم سهیری هه ر چواریانم کرد سه ر و تفم تیکردن ده ستم له سه ر چه قۆکه بوو ئە ترسام فریا نه که وم بیوه شیتم.

وه لّلا ئەوان چرکه یان لیوه نه هات، حه مید داینام له سه ر کورسییه ک و ساردیه کی بۆ هی نام خواردمه وه، هه ر ئەو دوو جنتیوهی فیری کرد بووم هه ر ئەوم ده وته وه، ئەوانیش هه ر حسیییان بۆ نه کردم.

ئەفسانه هاته دهره وه سه ر و گوڤلاک خۆلای سه رپۆش له مل، زه لیل کیز.

ده که وت به ملاولادا چاوی فرمی سکی پیوه بوو زه رده خه نه ش له سه ر لیوی بوو، من که بینیم ئەوه ندهی تر شیت بووم، ئەوهی به ده ممدا هات و تم.

سو پاسی حه میدم کرد و هه ردوو چه قۆکه شم دایه بۆ خۆی، ئەفسانه م برده دهره وه، پاره شم پینه ما بوو هه مووی له سه ر کارته که م بوو، ئەفسانه ش ناگای له خۆی نه بوو پاش که می ک و تم ته کسی بگه ر ناو نیشان و ئەدره سی مالی خۆتان بلّی مالت کاو ل بیّت، که ته ماشای سه عاتم کرد ۱۱ شه وه.

كەرايىنەوۋە بۇ مائەوۋە بىردىمە سەرەوۋە بۇ لاي مەھنازخان.
كاك مەلا مەھمەد: خۇقەرار بوو من و تۆزۈۋېرىن؟
وتم: توشى رۇداۋىك بووم ئىستا بۆت باس دەكەم.
ئەفسانە_م بىردە ژوورىك.

مەھنازخان: چىبوۋە؟ ماكوان گيان.
وتم: كۆرە مەھنازخان تۆبەلەت ھەيە، كەي ئەوۋە كچە خەرىك بوو
توشى شىكى زۆر گەرەم بىكات.
مەھنازخان: ماكوان گيان ئەوۋە ھال و گۈزەرائى مە، كە باسەكەم بۇ
گىرايەوۋە مەلا مەھمەد تۈرە بوو، دەيۈت ئىستا دەچىن ئەژداديان
دەسۈتتىن.

وتم: برا وازىننە خوا خوام بوو نەجاتم بىت.
مەلا مەھمەد: با بىرۈنەوۋە بۇ ھالا.
وتم: باشە بابروين، من ھەلسام خواخافىزى بىكەم كۆتايى بە
ميوانداریە كە بىتىم بەراستى ماندوو بووم لە ئەلمانیا.
ھەلسام وتم مەھنازخان من دەپۆم.
مەھنازخان: ماكوان گيان دەبىت تا شەش سەعاتىر لىرە بىت ئەوۋە
قانۇنە.

وتم: بۇ؟
مەھنازخان: ئاخىر پۇلىسمان ئاگادار كىدوۋە كە تۆ و ئەفسانە چۈۋنەتە
دەرەوۋە، چۈنكە ئەفسانە لاي پۇلىس دۆسىيە ھەيە دەبىت بىتتەوۋە تا
بەئاگا دىتەوۋە، چۈنكە تۆلەگەلى دا چۈيتە دەرەوۋە ئاگادارى بوۋىت بۇ
ئەوۋە ھەرچى رۇوبىدات تۆ شاھىدى لەو ھالەتە دا، ئەم قىسەيەشت بۆيە
پىدەلىم بۇ ئەوۋە نەبادا دوايى خوانەخواستە شىك رۇوبىدات ئىمە رۇو
زەردى لاي تۆ بىن.

ئەۋەندەدى تر بىتاقەت بووم وتم: مەلا محەممەد تۆ برۆ بەيانی يەك دەبىننەۋە، شەۋ مامەۋە زۆر ئاسايى من لەسەر قەنەفەكەيان خەۋتم و بەيانی ھەلسام مەھنازخان نان و چايى بەيانی ئامادە کردبوو، منىش تىر و پرم خوارد، ئەفسانە_م ھەر نەبىنى نەشم دەۋىست بىبىنم.

خواحافىزىم کرد لە مەھنازخان وتم: من بەيانی دەگەرئەمەۋە بو نەروىچ خواتان لەگەل.

ھائەۋە بو مالى مەلا محەممەد، دواى ئەۋە تا شەۋ پىكەۋە بووین پاشان مەلا محەممەد منى گەياندە فرۆكەخانەى فرانكفۇرت و گەرپامەۋە بو ئۆسلۆ، نەروىچ.

لە دواى ۱۳ پۆز گەرپامەۋە بو نەروىچ، ژيانى ئاسايى خۆم دەست پىكردەۋە.

دواى چەند پۆزىك لەگەل مەلا محەممەد قسەمان کرد بە تەلەفۇن و باسى ئەۋ ۋەزەمان كردهۋە وتم: تەلەفۇن تەكردوۋە بو مەھنازخان؟ وتى: نەخىر.

وتم: باشە ئەگەر ژمارەكەت لايە بىدەرئى بامن پەيوەندىيان پىئە بكەم، ژمارەكەم ۋەرگرت، دواى ۸ مانگ بو ۹ مانگ پۆزىك تەماشاي ژمارەى ناو مۆبايلەكەى خۆم دەکرد، ناۋەكەى مەھنازخان ھاتە بە چاوم، دەستم پىدانا و راستەوخۆ تەلەفۇنم بو کرد.

مەھنازخان ۋلامى دايەۋە وتم ماكوانم ھەر حەزم كردوۋە ھەۋالت بزانم.

زۆر قسەمان کرد و ھەۋالى خىزانى پرسى و پاشان منىش ھەۋالى ئەفسانەم لىپرسى.

مەھنازخان: ئەۋە بو سى مانگ دەچىت ئەفسانە مردوۋە.

وتم: چۆن بوۋە مردنەكەى؟

وتى: خۆى كوشت!

وتم: چۆن بوو خۆكوشتنه كەى؟

وتى: پۇلىس پىى وتوبىن، دەستى كرد به گريانتىكى به كۆل و بهردهوام
بوو وتى ماكوان گيان بىكهس خۆم له م ولاته، زۆر دهرده دلى كرد، منيشى
خسته گريان زۆر ئازار گه يشته گيانم وتم ئىستا چى ده كه يت؟
مه هناز خان: توشى فقه رات بووم له جىگام، ناتوانم كار بكه م ئىستا
له مالى خۆمدا نيم له سالماندام.

وتم: واتا ئىستا له خهسته خانهى؟

وتى: خهسته خانه نيه، به لكو شوينى په ككه وتوانه.

ماكوان گيان بۆ نايهت بۆ لام، وه ره تۆزىك قورئانم به سره دا بخويته.

وتم: به خوا بۆم ناكريت به لام په يمان بيت ههر دهر فه تىكم بۆ دروست
بوو سهردانت بكه م.

شهو چوومه پالتاك له ژوورى دهنگى ئىسلام دهرسى ماموستا باوه پ بوو
دواى تهواو بوون به جوته خۆمان كرد به ژوورى مه لبه ندى پيشمه ركه
ديرينه كان و تۆزىك سهر و دلى تهواغانم گرت و هاتينه دهره وه.
ئه وه مه وه زه عم بۆ باسكرد وتى: ماكوان ئه وه بۆ نايهت بۆ لامان بۆ
ئه لمانيا هه ز ده كه م له نزيكه وه بتيبنم.

وتم: وه لالا ده ميكه يه نه هاتووم، به لام هه وى ئه ده م بيم.

كاته كانم پىكخسته وه دواى يه ك دوو مانگ پۆشمه وه بۆ ئه لمانيا،
ديسان له فرانكفۆرت دابه زيم ئه وه نده تامه زرو بووم پورزاكه م و
ئاموزاكه م هاتن به شوينم دا له خو شيان دا جه نتاكه م له بير چوو له ناو
پاسه كه كاك فه هemy: ماكوان كوا جانتات پى نيه؟

وتم: به رى وه لالا، به س له ناو پاسه كه دا جيمان هيشتووه، له و پاسه
كه له فرۆكه خانه وه ديته ناو فرانكفۆرت به جى ماوه، به ده ستى به تال بن

مهمله كه تي عيشق

هيچ، به يه كه وه به پريكه وتين بۆ نۆرميڭ، دوو شهو زۆر به خوشى لاي
كاك زانا و كاك فهمى بووم له نۆرميڭ.

بليتم بڤى چوومه هانؤفه ر تا چاوم بكه وي ت بهو ئافره ته به پريزه
ته له فؤنم كرد كه سيك به ئه لمانى و لامى دامه وه هيچ تينه گه يشتم.
چوومه چايه خانه ي توركه كان نزيك مزكه وت بوو، زۆرى نه مابوو بۆ
نويژى عه سر له گه ل كاك سه لمان بادينييه ك بووم به ره فiq و وتم له و قسانه
تينگه م، به لكو بۆم بكه يت به كوردى، تيمگه ياند ئه وه ژماره ي ئافره تيكه
له شوينى په ككه وتوانه ده يناسم ده مه وي ت قسه ي له گه ل بكه م و بڤومه
لاي.

كاك سه لمان: باشه، ده ستى كرد به قسه كردن و دواي داخسته نه وه وتي
ئه و ئافره ته چى تويه؟

وتم: هه ر كورده و لي ره ناسيومه.

باوه شى پياكردم و وتي: بۆ خۆت خوشي، مردوو ه عه مري خواي
به جيته يناوه، وايزاني ده گريم و باوكه رۆ ده كه م.

وتم: خوا عه فوي كات، ده تواني بليتيكم بۆ بڤري بۆ فؤبه تال؟

چوومه مالى مامؤستا باور و دوو شهو له مالى ئه وان بووم تياره يه ك
له مالى كاك باوكى به هه شت و شه ويكي ش له مالى كاك عومه ر سه له فى
ناسراو به كاك بلند، ئه و چه ند پۆزه زۆر خوش گوزه راندم له ئه لمانيا حه قى
جاره كه ي ترم كرده وه كاك باور منى گه يانده وه بۆ فڤۆكه خانه و گه پرامه وه
بۆ نه رويچ.

مه راقم بوو بزانم ئه و ساتانيستانه ده گه نه چى، مه رگى ئه فسانه و
دايكى و كاك عه بدوللا زۆر ناخۆش بوو كاريگه ري خۆي هه بوو.

به داخه وه تىستا له كوردستان له م جۆره بيروباورانه زۆره.

چه ند نمونه يه ك له وانه:

له سابونكه ران له سلیمانی زیاد له ۲۰ لاو گیراون كه هه موو بهیه كه وه
كاری سێكسیان كردوو هه مووشیان كۆرن.

له هه ولێر به ئاشكرا هه ن و له ههفته نامه ی باسدا چاوپێكه تن و
راپۆرتیان له سهر كرابوو...

له ناوچه كانی تر له شیوه ی گروپ و پێكخراو دا ده رده كه ون.
ئه و كه سانه ی كه ده چنه ناو ئه و گروپه وه له كۆتايدا ده بێت خۆیان
بكۆژن یاخود شیت بن.

هه ندێك زانیاری له سهر ئه م گروپی شه یتان په رستانه له جیهان دا.
ئه مانه ته نانه ت له ناو شاری مه ككه ی پیروژ دا هه ن له یه كێك له
كۆلانه كانی شاری مه ككه من ئارمه كه یانم بینیه له سهر دیوار بۆیاخ كراوه،
كه ئه سته ریه کی پێنج چوكله یه و بۆ خواره وه شوڤه پێچه وانیه
ئه سته ریه كه ی داود.

باره گای سه ره کییان له ئه مریكایه و پاشان ئیسرا ئیل و ئینجا ولاتی
میسر.

له ئه وروپا زۆرن، به لām پۆلیس چاودێریان ده كات له راستیش دا
كۆنترۆل ناكړن.

پوژێکیان هه یه له هاوین دا به روار ی ۶/۶ هه موو سالتیک یادی
ده كه نه وه، چونكه پێیان وایه پوژ ی له دایك بوونی شه یتانه، هه موو به كاری
شاز و ئاشكرا و قیزه ونه كانیان دێنه ده ره وه.

ژماره سفریان زۆر لا پیروژه و گۆرانیه کیان هه یه كه هه موویان
له به ریا نه به ناوی پێگه ی فراوانی دۆزه خ.

له کاتی عیاده تیان دا بۆ شه یتان ئافره تیکیان به پوتی خۆی خۆتیاوی
ده كات و ده ست ئه دات له پێشی پیاو و ژنان بۆ پیروژی به ندایه تییه كه یان
گوايه شه یتان ئه مه ی پێخۆشه.

مۆسىقا يەكياڭ ھەيە بەناۋى رېڭا بەرەو بەھەشت كە دەبىت ۋەك
مناجات و قورئانى موسلمان و ئىنجىلى مەسىح و تەوراتى جولەكە رۇزانە
گوۋى لى بگرن.

دەبىت تەنھا گوۋى لەيەك تىپى مۆسىقا بگرن ئەۋىش ناۋى پۇكى لىدز
بىنغن.

باشترىن گۇرانى بېزىان كە دەبىت گوۋى لى بگرن ناۋى پۇلىن ستونە،
كە گۇرانيەكەى قسە وتتە بە خوا و بەرزپراگرتى شەيتانە، فېركردنى ئەو
خەلكەيە بە خۇۋوسىتى و ئەنانىتە.

جۇرى مۆسىقاكان سى جۇرە كە پزىشكەكان دەلىن ئەم جۇرى
مۆسىقا يە كاردەكاتە سەر دل و مىشكى مروۋى واى لىدەكات خۇى بكوۋىت
بى ئەۋەى بترسىت، ناۋەكانيان برىتىيە لە:

يەكەم: مەعدەنى پەش بە ئىنگىلىزى پىتى دەۋترىت (بلاك مېتال)
دوۋەم: مەعدەنى پەق بە ئىنگىلىزى پىتى دەۋترىت (ھارد مېتال)
سىتتەم: مەعدەنى مردن بە ئىنگىلىزى پىتى دەۋترىت (دېت مېتال)
دۇى ھەموو جۇرە ئايىنىكن.

ئەو كەسەى دەيەۋىت زىاتر لە شەيتان نزيك بىتتەۋە، دەبىت ھەموو
جۇرە مەى و مەشروب ماددەى ھۆشبەر بخۋاتەۋە، بۆلەۋەى زۇر مەست
بىت، پاشان خۋىنى يەكتر دەخۇن، ھەموو جۇرە سىكسىپەك دەكەن بە پىاو
و ژن و كەنجيان پىاو لەكەل پىاو ژن لەكەل ژن ھىچ جۇرە قەدەخەكراۋىك
نىيە، ھەموو كارىكى نەشپاۋ دەكەن بە كۆمەل دەيكەن پىيان وايە شەيتان
ئەۋكارەى پىرۇز كىرۋوۋە، لە كەنارى دەرياكەن دا ئەو كارە دەكەن.

ئافرەتيان كە سكى پىر دەبىت لە پىنچ مانكى دا سكەكەى پى
لەباردەبەن دەبىت خۇى لە خۋىنەكەى بخۋاتەۋە.

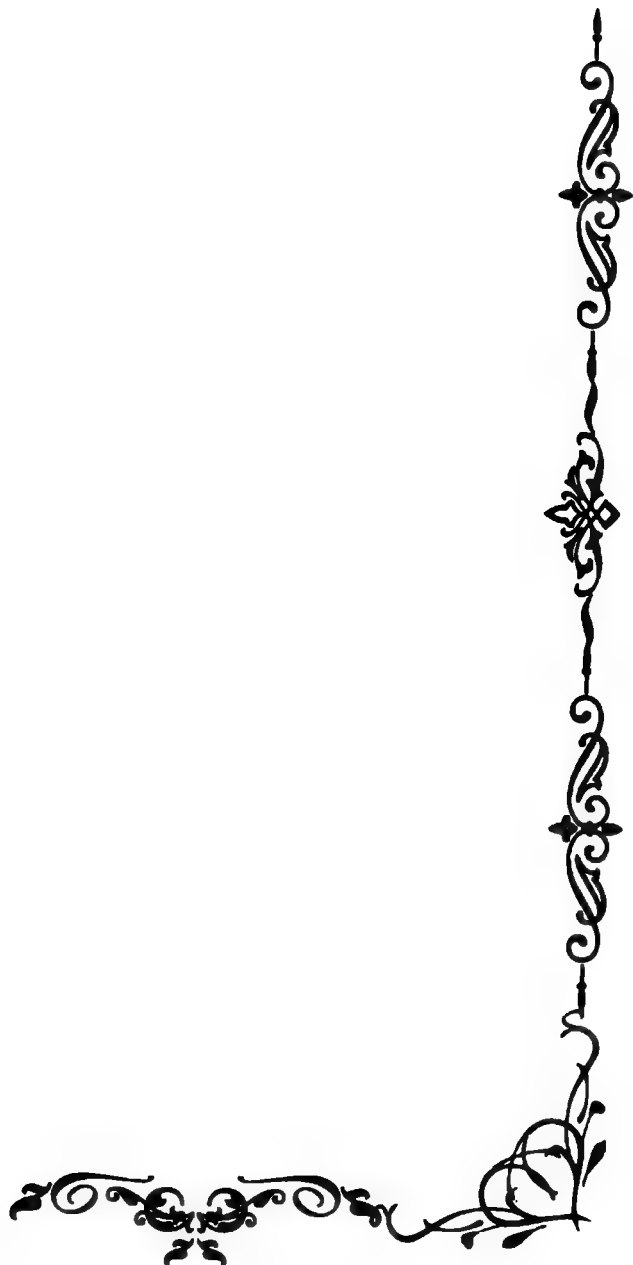

مندال سەر دەپرن و گوشته که ی ده خوون و ده یکه نه قوربانى بۆ شه يتان
به ده ستى دايكى خو ى.

هه ولى زوريان بۆ فتر بوونى سحر و جادووه.

خاوهنى زياد له ٧٤٧٥ پيگه ى خويانن له هه موو دونيا دا به ربلاون.

ئه وه ى كه با سم كرد په يامى منه بۆ دايك و باوكان بۆ لاوه كان، خويان
بپاريژن له م جوړه فيتنانه، به تاييه ت ئه وان ه ى له ئه وروپان نه هيلن
منداله كانتان تي كه ل بين به م جوړه خه لكانه.

چیرۆکی هه‌قده‌یه‌م من و گۆلی سور

سالی ۲۰۰۶ له تۆری کۆمه‌لایه‌تی پالتۆک چه‌ند کۆرپێکم گرت له ژووری کوردستان یونایتد، بۆتین سه‌ره‌پرشتی ده‌کرد کۆرپێک بوو له‌سه‌ر مافی ئافره‌ت، دوا‌ی ته‌واو بوون که‌سێک په‌یوه‌ندی پێوه‌کردم به‌ ناوی گۆلی سور سلاوی لێکردم، وه‌لامم نه‌دایه‌وه‌ تا دره‌نگ له‌به‌ر ئه‌وه‌ی تایبه‌تی ترم زۆر له‌گه‌ڵ بوو له‌ پالتۆک، ده‌رچوو له‌ پالتۆک منیش جوابی سلاوم دایه‌وه‌ و به‌جیمه‌یشت، دوا‌ی ئه‌و له‌ تایبه‌ت (پرایفیت) نووسیوی (ماکوان تۆ جاشی عه‌ره‌بی، بۆ خزمه‌ت به‌ کورد ناکه‌یت خزمه‌ت به‌ ئیسلامی عه‌ره‌بی شۆفینی ده‌که‌یت، بۆ خزمه‌ت به‌ محه‌ممهد ده‌که‌یت کچێکی هێناوه ته‌مه‌نی ۹ سال بووه‌).

وه‌لامم نه‌دایه‌وه‌ لای خۆم سرپیمه‌وه‌ که‌ نه‌توانیتم هیچ نووسیێکم بۆ بنیڕیت.

پاشان به‌ ناوی سوره‌ گۆل هاته‌وه‌، دیسانه‌وه‌ به‌ ئه‌ده‌ب سلاوی کرد، وه‌لامم دایه‌وه‌، وتی: کاک ماکوان جیاوازی په‌هودی و ئیسلام چیه‌ له‌ عونسوریه‌ت دا، ئێوه‌ وه‌لاء و به‌رائتان هه‌یه‌، ئه‌وانیش هه‌ر وه‌لاء و به‌رائتان هه‌یه‌ خۆیان به‌ گه‌لێکی پێشنگ ده‌زانن بۆ هه‌موو جیهانیان، ئێوه‌ش هه‌روان.

به‌م شێوه‌یه‌ ولّامم دایه‌وه‌: به‌رپز سوره‌گۆل ئه‌م باسه‌ زۆری ده‌وێت به‌ نووسین کات زۆر ده‌بات ئه‌گه‌ر مایکت هه‌یه‌ به‌ ده‌نگ بۆتی شی ده‌که‌مه‌وه‌.

سوره گول: بیوره مایکم نییه.

بۆم نووسی: بیوره منیش کاتم نییه.

سوره گول: ناخر من کچم مایک ناگرم.

بۆم نووسی: دهی خوشکیمن تۆ قسه مه که، من قسه ده کهم بهس گوئ
بگره، من داوای قسه م لینه کردویت.

به جیی هیشتم و وه لآمی نه دامه وه، پاش که میکی که په یوه ندی پیوه
کردم و وتی: ناخر مندا له کانم خه وتوون نه کریت کاتیکی تر بیت.
وتم: به لی، ئاساییه.

شه ویکیان نه و ناوهم بینی له ژووری دیدی نوئ، من قسه م ده کرد باسی
سیره ی پیغه مبه رم ده کرد، ئاگام لئی بوو دهینووسی به حقه ده وه
نووسیوو ی (محه ممه د هه رچی جوله که ی نیشتمانی عه ره بوو کوشتی و
ده ریکردن ئیر باسی چی ده کهن، که ی محه ممه د په حمه ت بووه).
کاک ئاوات که رکوکی نه دمی نی ژوور له نووسین وه ستانی تا من ته واو
بووم.

وتی: به پرتز هه ر پرسیاریکت هه یه فه رموو مایک بگره با مامۆستایانی
ژوور وه لآمت بده نه وه.

سوره گول: من مایک ناگرم ئافره تم.

کاک ئاوات پرتگه ی پیدا که به تیکست بنووسیت، نووسی بۆ عه لمانی به
کافر ده زانن و نه وه ی له خۆتان نه بیت سه ری ده برن؟ بۆ نابیت له م
ژووره ی ئیوه ئافره ت قسه بکات؟

کاک ئاوات و لآمی دایه وه وتی: بۆ راست ناکه یت نه وه نییه ئیمه پیت
ده لئین مایک بگره و قسه ی خۆت بکه، تۆ خۆت مایکت نییه! ئیر بۆچی
ئیمه پرتگه ت پی نادهین.

قسه يه کی به کاک ئاوات وت، له ولّام دا پئی وت: ماددهم قسه ت به
خۆم وت هیچ نالّیم، مرونه تی نواند چونکه خۆی ئه دمین بوو.
له پرایفت بۆی نووسیووم: من نالّیم ئیوه عونسورین به س خۆتان
خۆشده ویت.

هیچ ولّام نه دایه وه.

دوای هاته وه وتی: وه ره با به مایک قسه بکه ی.

منیش له پرووی فزولیه وه وتم: باشه، ههستم ده کرد ئافره ت نه بیّت،
چونکه ئافره ت ئه وه نده له سه ر شت ئاړوات، پاشان من مایکم بۆ ئارد،
قسه ی نه کرد وتی: مایکم ئیش ناکات، واههستم کرد درۆ ده کات.
وتم: ئاخ کورد درۆ و پاره و خیانه ت، هه ر بۆ خۆشی.

پاشان وتی: ماکوان! بۆ ئه وه ی بزانی من ئه فسه رم له سوپای ئیسرا ئیل
پۆژانه به ده یان موسلمان دارکاری ده که م، پۆژیک دیت تۆش ئاوا دارکاری
بکه م.

زۆر رقم هه لسا وتم: ئاخ ره ئه و کاته ی که توانیت مایک بگری ت و بووی
به پیاو له ئافره تی ده رچووی دلّیام ده توانیت.

من وا ته عاموم له که ل ده کرد که پیاوه، بۆ ئه وه ی بیشکینم ده مووت
تۆ ئافره تی، به لّام دیار بوو به وه تووړه نه بوو، شانازی به ئافره ت بوونی
خۆیه وه کرد، چونکه پیاو به ته بیعه تی حال بلّییت له ژن ده چیت پئی
ناخۆشه!

ئیت ههستم کرد ئافره ته و بلۆکم کرد، چونکه کاتی ئه و هه موو
چه له حانییه م نه بوو له که لی.

دوای چه ند پۆژیک هاته وه بۆلام به ناوی روسا، دوای سلاو ئه و
پرسیاره ی لیکردم.

مهمله که تی عیشق

نووسی نایا له ئیسلام دا پښکه دراوه ئافرهت شوو بکات به پیاوی
مهسیحی یان جوله که؟ به نووسینه که ی دا ههستم کرد ئه وه سوره گول
گولی سوره، بڼ په رده وتم: تو فلان که سی؟
به راشکاوانه وتی: به لڼ.

وتم: له بهر ئه وه ی بڼ ئه ده بیت کردووه ولامت ناده مه وه.
گولی سور: من له سهر دوو ریاتیك دا وه ستاوم، ده مه ویت موسلمان
بم، زوړیش له ئیسلام ده خوښمه وه، به لام هه رچی ده که م قه ناعه تم بو
دروست ناییت.

وتم: من ئاماددهم ولامی هه موو پرسیاره کانت بو ده سته بهر بکه م،
ئه گهر خوښم نه متوانی له ماموستا کرپکار ده پرسم بو، ئه وه ده مه
ماموستا کرپکار له زیندان دا نه بوو، به لام به مه رچی ئه وه ی راستگو بیت
له که لم دا.

سوره گول: من په یمانته ده مه ی راستگو بم.

وتم: چوڼ پروات پڼ بکه م؟

وتی: سوښدنت بو ده خوښم به خوا!

ده ستم کرد به پښکه نین و ئیشاره تی پښکه نینم بو نارد که ئه وه به تاله،
چونکه من هه ست ده که م پروات به خوا نییه.

گولی سور: له تو زیاتر پروام به خوا یه ماکوان، به لام پروام به ئیسلام
نییه.

قسه یه کی کرد قه ناعه تی پښکردم ئه ویش ئه وه بوو وتی: ئه گهر هه ست
کرد راستگو نیم یان بو کات به سهر بردن قسه ده که م ئه و ئه توانیت ئیتر
به یه که وه قسه نه که ی نه وه.

وتم: فهرموو من ئیستا له خزمهت دام ئه و داوای کرد که به چینه ناییه ت
به مایک قسه و ئاخافتن بکه ین.

پۆشتین من مایکم نه گرت نهو مایکی گرت و زۆر به جوانی سلّوی کرد
و وتی: من ناوم ئافانه خه لکی کوردستانم، به لّام له ته لئه ییب داده نیشم
خانه واده کهم هه موویان کوردن، کوردستانم خۆشده ویت و ههز به ناوی
کورد ده کهم.

چه ند پرسیاریکم هه یه له ناو تۆری پالتۆک تۆم دیوه ههز ده کهم
په یوه ندیما هه بیت و موبهعه م کردوویت له ژیا ن دا جدیت، ههچ
پۆتینات و قسه و باسی ناو پالتاک نییه، ته نها بۆ مه بهست ده تبینم له
ناو پالتاک دا له کویدا جدیات بوو تۆ له وێ دا هه ی دیفاع له ئیسلام
ده کهیت، بۆیه پروم له تۆ کردووه، من کچیکم ته مه نم ۲۶ ساله.

پاشان مایکی ئازاد کرد بۆ من وتی: فهرموو تۆش قسه ی خۆت بکه.
منیش مایکم گرت و سلّوم لیکرد و وتم: راسته تۆ ته فسه ری
ئیسرایلی و ئازاری موسلمانان ته ده یته بهس ته وه م بۆ پروون بکه ره وه.
گوڵی سور وتی: نا_ بهس ته نها بۆ ئیستفرازی تۆ بووه نهو کاته، ته کینا
من ته نیا ته ندازیارم و ههچ په یوه ندیم به سه ربازی وه نییه و ههزیشم پیتی
نییه.

ئینجا من که و قهه پرسیار و ته ویم هینایه ژیر پرسیار.

وتم: چی ده کهیت له ئیسراییل و کوردیشیت، له که به وه له ویت؟
گوڵی سور: له ۳۱ ئابه وه چوینه ته مریکا و پاشان به عه قدی کار باوکم
هاته وه بۆ ئیسراییل باوکم له گه لّ یه کێک له ریک خراوه کان کار ده کات، ئینجا
دهستی کرد به قسه و باس و ده رده دلّی...

ههستم کرد کاریکێ موخه به راتی له پشت ته مه وه یه!

پرسیاره موخابه راتییه کانی له گه لّ مندا، نهو شه وه که قسه مان کرد
باسی هه ندیک ژیا نی خۆی کرد که مالیان له سلیمانی لای ابوسناء وه بووه،
ئینجا ته وه ی درکاند که ته وانه مه سیحی بوون، له دوا ی ته وه ی باوکێ

لەگەل ئەمىرىكىيەكان كارى كىردوو، كە ۳۱ ئاب پارتى حىزبى بەعسى
 ھېناو، ئەمان مونەزەمەي ئەمىرىكى بەلجىونى سىياسى ھەموويان بەرەو
 ئەمىرىكا پۇشتوون و باوكى بە گىرىبەستىكى كاركردن لەگەل كۆمپانىيەكى
 ئەمىرىكى كار دەكات لە ئىسرائىل و لە سالى ۱۹۹۷ ھاتونەتە تەلئەبىب،
 ھەندىك وتەي تىرى ئاسايى.

(كە ئەمانە ھىچى نەچوو بە مىشكى من دا، واھەستم دەكرد درۆم
 لەگەل دەكات).

ئەو شەو ە منىش باسى خۆم بۆ كىرد كە لە سالى ۱۹۹۸ لە ئەورپام
 بە ھۆكارى نەبوونى كار و كەسابەت و بۆ بونىدانانى كەسايەتى خۆم
 ھاتومەتە ئەورپا و لە ولاتى خۆم ھىچ كىشەيەكى سىياسىم نەبوو ەك
 تەعاروف و يەكتىراسىن، يەكتىران بە جىھىشت، من باسى ھىچم بۆ نەكرد،
 چونكە لەگەل خىزانم سەبرى زنجىرەيەكى تىرانىمان دەكرد بەناوى
 پاورچىن.

بۆ پۇزىكى تر لە ناو پالتوك ھاتەو ە بانگى كىردم بۆ ژورىكى تايبەت،
 بە مايك ئەو پىسارىانەي لىكرىم.

گولى سور: سەلەفى جىھادى چىيە؟

وتىم: ئەو ە قوتابخانەيەكى فىكرى ئەھلى سونەت و جەماعەتە، باس لە
 مەنھەجىك دەكات، كە پىشىنامان چۆن پەتارىيان كىردوو، خۇشيان بەو
 كۆمەلە دەزانن كە لە ناو فەرموودەي پىغەمبەرى نازدار (دروودى خواي
 لىبىت) بە تايغەي ەق ياخود (طايفە المنصورە) دەزانن، كە ھەمىشە لە
 خەبات و شۆرش و كۆششدان.

گولى سور: ئىخوان كىن و چىن؟

وتىم: قوتابخانەيەكى ئەھلى سونەتە پىر لە شۆرش و خەباتە بۆ
 كەراندەو ەي ئايىنى پىرووزى ئىسلام و ئايدۆلۇزىيى ئىسلامى، لەسەردەمى

حه‌سه‌ن به‌نناوه ـ ره‌حه‌مه‌تی خ‌وای لی‌ییت ـ دامه‌زراون، تا ئه‌م سه‌رده‌مه‌ی
که ئیستا من و تو قسه ده‌که‌ین و سوپاس بو خوا به هیز و بازوی ئیخوان
بوو که سینا له ئیسرائیل ی داگیرکەر پاکرایه‌وه، (له‌و کاته دا پێکه‌نینیکی
نووسی بۆم)، منیش مایکم نازاد کرد.

گوئی سور: حیزبی ته‌حریر کین؟

وتم: کۆمه‌لێک موسلمانێ ئازا و به‌جهرگن، هه‌وڵ و خه‌باتیان بۆ
که‌راندنه‌وه‌ی خه‌لافه‌تی ئیسلامیه‌ سوپاس بو خوا له‌ ناو فه‌له‌ستینیه‌کان
دا زۆرن به‌ تابه‌ت له‌ ئه‌وڕوپا دا و تابه‌ت تریش له‌ دانیمارک، هه‌ولیان بۆ
ئه‌وه‌یه‌ که حکومه‌ت و خه‌لافه‌تی ئیسلامی دامه‌زرێن ته‌نها به‌ ئه‌ده‌بیاتی
ئیسلامی دوور له‌ هه‌موو ئه‌ده‌بیاتیکی تری پوژئاوایی یاخود پوژه‌لاتی،
به‌لکو ته‌نها ئیسلامی.

گوئی سور: کاک ما‌کوان تو کامیانی له‌م سێ قوتا‌بخانه‌یه‌؟

ئیت‌ر هه‌ستم کرد ئه‌و هه‌روا ساده‌ نییه‌، به‌ دنیایه‌وه‌ ئه‌مه‌ پرسیاری
موخابه‌راتیه‌ و له‌ سه‌رێکه‌وه‌ سه‌ر ده‌رده‌هێنیت، ئینجا هه‌ستم به‌وه‌ کرد
که ئه‌م ئافره‌ته‌ که‌سێکی ساده‌ نییه‌.

وتم: جاتو ئه‌م پرسیاره‌ت بۆ چییه‌ بۆ له‌ ژیا‌نی شه‌خسی من پرسیار
ده‌که‌یت؟ ئه‌وه‌ په‌یوه‌ندی به‌ خۆمه‌وه‌ هه‌یه‌.

هیچی باس نه‌کرد له‌سه‌ر ئه‌و مه‌وزوعه‌، چووه‌ سه‌رباسی‌کی تر و وتی:
تو گوئی له‌ موسیک ده‌گری؟ هه‌لآله‌ یان هه‌رامه‌؟

هه‌ستم کرد ئینجا ئه‌و خۆی دزیه‌وه‌ له‌ پرسیاره‌که‌ی من.

وتم: من بۆخۆم گوئی لێ ده‌گرم، به‌لام هانی که‌س ناده‌م بۆ ئه‌وه‌ی
گوئی لێ بگری‌ت، پاشان منیش نه‌مکردووه‌ به‌ عاده‌ت که‌ گوئی بۆ موزیک
بگرم پێناچیت به‌ مانگیش گوئی له‌ موزیکیکی تابه‌ت بگرم، مه‌که‌ر ده‌نگی

موزیکی دهنگ و باس و تهله فیزیوَن به گشتی، من باس له حه لال و حه رام
ناکه م، چونکه نه وه ئیختیلاقی له سه ره.

گوئی سور: پات چۆنه بۆ مافی ئافره ت؟

وتم: هیچ پروام به مافی ئافره تان نییه.

گوئی سور: نه ی چۆن؟

وتم: له بهر نه وه ی من پروام به مافی مروّف هه یه، پیا و ژن له نه نجامی
نه و مافی مروّفه وه ده بینم که خوای گه وه بۆ ژن و پیاویش ده سته به ری
کردو وه له ئیسلام دا ماف درا وه، به لام له هه موو به رنامه و ئایینه کانی تر دا
ماف به زۆر ده سێزێت، جیاوازیه که ئاسمان و پێسمانه، تێگه یشتی یان
زیاتر پروونی بکه مه وه؟

گوئی سور: تێگه یشتم.

هه ستم کرد نه و ئافره ته خه لکی تر له ته نیشتی ه وه یه و فێری قسه ی
ده که ن و پرسیا ری فێر ده که ن، ده یانه ویت من بخویننه وه، له نه نجامی
قسه کانم من و ناخم باش بناسن و بیخویننه وه.

گوئی سور: کاک ماکوان نه گه ر له جه نگی ک دا منت به رده ست بکه ویت

جیم لیده که بیت؟ ده مکه بیت به که نیه ک بۆ خۆت؟

وتم: ولامی من بۆ نه م پرسیا ره موخابه راتییه نه وه یه زۆنی جه نکه که
ده ست نیشانی ده کات، تۆ وه ک چوندی و سه ربازی ئیسرا ئیلی ده ست من
بکه ویت، نه واما مه له ی دیلیت له گه ل ده که م، چونکه سه رده می که نیه ک
نه ما وه نه و یاسایه له ئیسلام دا تیتا کاری پێ نا کریت، چونکه له
سه رده می سه لاحه دینی نه یوبی مامه له ی له گه ل ئافره تانی جه نگ دا
مامه له ی دیل بوو، یاسای که نیه کی نه سا پاند، له جیهادی نه فغانیش دا
به هه مان شتیه نه فغانیه کان که سه ربازی ئافره تی پروسیان ده گرت هه ر
مامه له ی دیلیان له گه ل دا ده کرا، نه گه ر انشاء لله من تۆم گرت نه و

مامه‌له‌ی ديلت له‌گه‌ل ده‌که‌م، خو ئه‌گه‌ر دوژمن که ئیوه‌ن مامه‌له‌ی که‌نیزه‌کتان له‌گه‌ل ئافره‌تی موسلمان کرد، ئه‌وکات ئه‌میری موسلمانان ئه‌مری ده‌کرد منیش تو ئه‌که‌م به که‌نیزه‌ک بو خوّم، یان ئه‌گه‌ر زانیمان دوژمن که دیسانه‌وه ئیوه‌ن ئافره‌تاغان ده‌کوژن ئه‌وا به دلنیا‌یه‌وه منیش ئه‌تکوژم بو ئه‌وه‌ی چیت‌ر موسلمانان نه‌کوژرین وه‌ک ولامیک بو کرداره‌که‌ی ئیوه‌ی دوژمن، هه‌لبه‌ت ئه‌م، باسانه زیاتر ده‌خوازیت، پتویستی به پروونکردنه‌وه‌ی فقهی جهاد هه‌یه.

گۆلی سور: کاک ماکوان من شوت پێ بکه‌م ده‌مه‌ینیت ده‌بم به موسلمان؟

کچه ئیسرائیله کورده که، جوانییه که ی سه رسامی کردم:-

له دوا ی ئه وه ی که پرسپاری کرد ئایا کاک ماکوان من ئه گهر موسلمان
بیم شوت پییکهم ده مهینیت؟ به دهنگیکی ناسک و پاشان به
زه رده خه نه وه، هه ستم کرد راست ناکات.

سبحان الله_ ئه و دله وه ک فهرش لوول بوو، خوا په حمی کرد خیزانم
له ته نیشتمه وه حازر بوو، ئینجا هه ستم کرد زانایانی ئه م ئیسلامه
خه لوه تی ئافه تیان هه روا به ئاسانی حه رام نه کردووه، به تایبه ت له م چاته
سارد و سرانه وه.

پاشان بوخۆم له دوو پریانیک دا بووم، ویستم قسه که ی پی بیروم و به
جدی وه رینه گرم.

وه لأم دایه وه وتم: خیزانم دانیشتووه بو حورمه تی خیزانم هیچ
ولامیکت ناده مه وه، هه رچه نده ئه مه بوخۆی پازی بوون بوو، ئاگاشم
لییوو خیزانم توره بوو، به لأم بو ئه وه ی جار ی خیزانم هیور بیته وه،
په یوه ندیم به خوشکیکییه وه کرد که شاره زابوو له ها ککردن، پاشان
کوړیکی به پر یزیم ده ناسی بارزانی بوو نازناوی کاک (خرپن) بوو، کوړیکی
به پر یز بوو له م بوارانه دا شاره زا بوو، هه لیکی باش بوو له سه ر خه ت بوو،
ئینجا داوا ی لیبوردم له گولی سور کرد و وتم خه لکی ترم له گه ل دایه قسه
ده که ی نه وه.

خیرا له گه ل کاک خرپن و تارای خوشکی خیزانم ده ستمان کرد به قسه
و مه وزوعه که م بو باسکردن که من داوا ی لیده که م کامیرا بکاته وه، پاشان
ئیه وینه ییم بو بگرن، چونکه من نه وشتانه نازانم.

تارا: من ئەو ەت بۆ دەكەم، بەلام دەبەت بېمە ناو كۆمپوتەرەكەتەو.
وتم: باشە، داوام كرد لە خرپن كە ئەویش ئايىبى ئەدرەس و جىگا و
مەكانىم بۆ ئاشكرا بكات.

خرپن: دەبەت من چاوم لە نووسىنەكانى بېت تۆ وئەنەيەكى خۆتى بۆ
بەنرە با بتيبىت من بە وئەنەو نازانم چى ھاوئىچكرد لەگەلى دا، گرینگ
ئەو ەو ئەویش وتى دەبەت بېمە ناو كۆمپوتەرەكەتەو.

رېگام دا بەھەردووكيان، پاشان چوومەو ەو بۆلاى گۆلى سور.
ئاگادارم كردهو ەو وتم: جا ئەم قسەيەت بەراستە كە دەتەوئەت مۇسلمان
بەت؟

بۆ نووسىم بەلى!

وتم: باشە ئەى بۆ شو دەكەى بە من؟ ئەو ە چەند براى ترمان ھەيە
ژنيان نىيە بۆ شوناكەيت بەوان.

غونەى دووبرام ھەنایەو، يەككىيانم باش لەبەرە كاك ئەبودەردا بوو،
من زۆر بە جديم بوو، چونكە ئەو كورپكى جوان خاس بوو.
گۆلى سور: نا من بەس شوو دەكەم بە تۆ.

لەم ھالەتە دا شتېكى زۆر ەجىب پرووى دا، براىەكى تر لە ژوورەكە
دا پەيوەندى پيوە كردم ناوى كاك (نەسرەت) بوو ئىزنم لىخواست كە
خەلك لە پىسكەم داىە ئەوم وەستاند، پاشان بە رووسام وت باشە من
چۆن بزائم تۆ راست دەكەيت من پازىم، بەلام بە مەرچى ئەو ەى دەبى
بتيبنم.

گۆلى سور: وەرە بۆ ئىسرائىل.

وتم: من ناتوانم بېمە ئىسرائىل، تۆ وەرە ولاتىكى ەرەبى، يان ھەر
ولاتىكى ترى ئەوروپى من ديم بۆ لات.
گۆلى سور: باشە.

وتم: تۆ منت ديوه؟

گولى سور: بهلى وينهى تۆم له دهرياي نور بينيوه.

خرپن: پىيى بلنى من تۆم نهديوه با كاميرات بۆ بكاتهوه.

منيش پىم وت.

گولى سور: من كاميرات بۆ دهكه مەوه.

كاميراي بۆمن كردهوه چىم دى! ئافرهتتىكى نازدارى جوانى قۇ خوا، هەر زۆر جوان، لهو ئافرهته جوانانه بوو كه پهسەند كراون.

كوپره من خەريك بوو دلم بگوڤيتم، باش بوو خوا پەحمى كرد، دەنگ تۆمار دەكرا وينهى ئافرهتهكه گيرا، منيش وتم تازهترين وينهى خۆمت بۆ دهنيتم ئەو وينهيهى كه كاك خرپن ئامادەى كردبوو ناردى وەريگرت، به هۆى وينهكهوه كه وەريگرت هەموو ئايپى ئەدرەسەكهى بۆ دەرهيئام له كووى دەزى و تەنانەت ناوى گەپرەكهكهشى بۆ هيئام جوورى خەتى ئەنتەرنېتەكهى كه به كارى دەهيئيت ناوى ئەويشى بۆ هيئام.

مالتاواييمان له يەكتر كرد و له دواى هەندىك قسەى پۆتيني و سادده من خيرا هەلسام دەستوڤيژم گرت و دوو پرکعات نوڤيژم كرد، تارا هەموو وينهكانى لای خۆى خەزن كرد و دايەوه دەستى من.

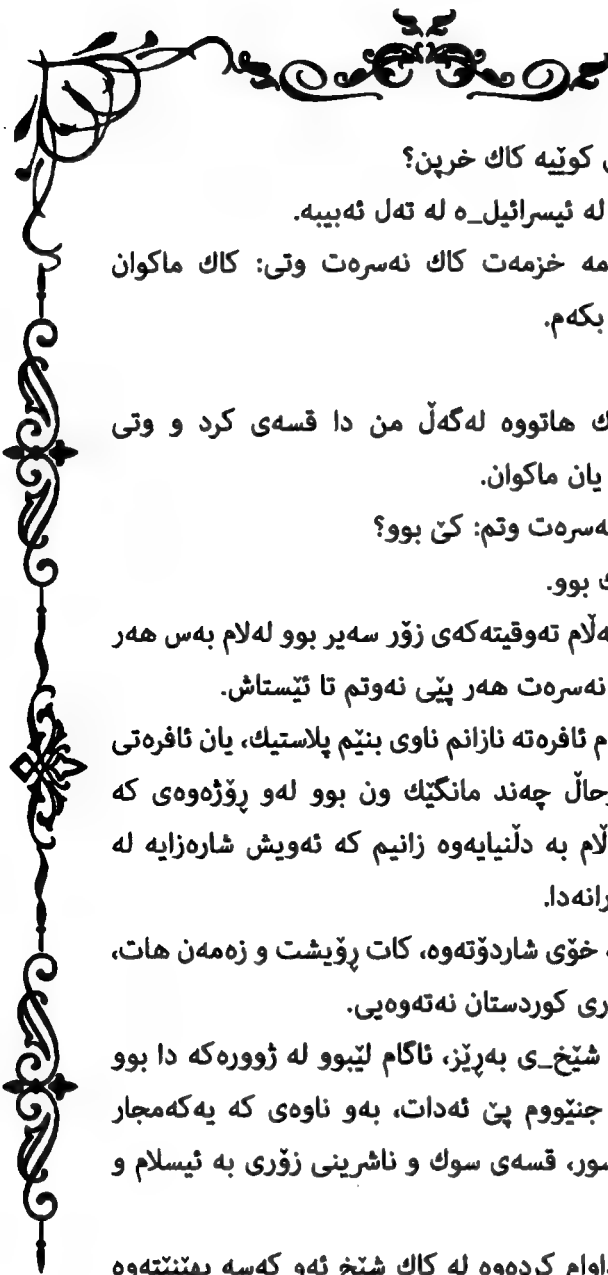
كاك خرپن هات: كاك ماكوان ئەوكەسە ساخته چييه ئەو وينهيه هى خۆى نيبه.

وتم: چۆن؟

خرپن: ئەو وينهيه له پالتاك دا هەيه، ئەوه ئافرهتتىكى پروسيه پىكلامى پالتاكە ديسانەوه وينهكهى بۆهيئام.

زۆر بيتاقەت بووم، ئەمدەزانى بيتاقەتتیهكەم بۆ ئەوهيه كه درۆى له گەل كردهووم ياخود ئەم ئافرهته جوان دەرئەچوو، يان چى بوو! بۆم ئەدۆزرايهوه بۆيه ئيتەر به جدى وەرم نەگرت زانيم درۆزىتىكى عەزيمه.

وتم: ئەى ئەدرەسەكەى كۆيە كاك خەپن؟
وتى: كاك ماكوان ئەوۈ لە ئىسرائىل_ە لە تەل ئەببىيە.
زۆر پەست بووم، چومە خەمەت كاك نەسرەت وتى: كاك ماكوان
قەسەيەكى خۆشت بۆ باس بكم.
وتم: چىيە براى خۆم؟
كاك نەسرەت: ئافرەتتەك ھاتوۈە لەگەل من دا قەسەى كەرد و وتى
دەمەوئەت شووبكم بە تۆيان ماكوان.
زۆر داوام كەرد لە كاك نەسرەت وتم: كئى بوو؟
كاك نەسرەت: خوشكتەك بوو.
ئىتر زۆر قەسەم نەكرد، بەلام تەوقىتەكەى زۆر سەير بوو لەلام بەس ھەر
بەسادەيى ۋەرمگرت، كاك نەسرەت ھەر پئى نەوتم تا ئىستاش.
ماۋەيەكى دورودرئەت ئەم ئافرەتە نازانم ناۋى بنئەم پلاستەك، يان ئافرەتى
درويان چ ناۋىك، بەھەرھال چەند مانكتەك ون بوو لەو پۆزەۋەى كە
ھاكرا زانئەم ون بوۈ، بەلام بە دئەنيەۋە زانئەم كە ئەۋىش شارەزايە لە
بوارى ئەم ھاك و جۆرە كارانەدا.
خەتمەن زانئەۋەتى بۆيە خۆى شاردۆتەۋە، كات پۆىشت و زەمەن ھات،
من كورپەكم ھەبوو لە ژوورى كوردستان نەتەۋەيى.
لاى كاك دەرۈن و كاك شەخسەى بەرئەز، ئاكام لئەبوو لە ژوورەكە دا بوو
لە كاتى قەسەكانى من دا جئەۋوم پئەتەدات، بەو ناۋەى كە يەكەمجار
بلۆكم كەرد بە ناۋى كۆلى سور، قەسەى سوك و ناشرىنى زۆرى بە ئىسلام و
خۆم وت.
كاك شەخسەى دەرەى كەرد، داوام كەردەۋە لە كاك شەخسەى ئەو كەسە بەئەنئەۋە
و ۋازى لئەنئەت چى دەلئەت با ئازاد بئەت.

مامه شیخ زۆری به لاهو سهیر بوو، به لām و تم وازی لیبهینه چی ده لیت
با بلیت، خوا هه لئاگریت ئەم پیاوه به پرێزه زۆر حورمه تی منی ده ویست
چیم بوتایه به قسه ی ده کردم، هه لبت له پیاوه تی و گه وریه یی خویان بوو.
دوای ئەوه ی کۆر ته و او بوو په یوه ندیم به ناوه که یه وه کرده وه و تم:
باشه کچی باش تۆ ئەو هه موو قسه ناشرینه چیه به منت وت خو تۆ
به ته ما بوویت شوم پی بکهیت؟

هیچی نه وت و منی بلۆک کرد و له خهت نه ما، که میکی پیچوو به ناوی
(پرووسا) هاته وه ئینجا من خۆم بۆ نه گیرا و تم: هه ی داوه شیت ئەوه ی به
ده ممداهات پیتم وت به ئیسرائیل و ده ولته تی ئیسرائیل زۆر توپه بووم، جا
یاخوا منیش توپه نه بم ئاکام له خۆم نامینیت، له بهر ئەوه ی شهو قسه ی
زۆری وتبوو، ئینجا داخی ئەو فیدیویه م له دلدا بوو که وینه ی ئەو ئافره ته
جوانه ی دانابوو خه ریک بوو بمخنکینیت.

و تم: وه ره تۆ چیت. چیت ده ویت دهسته کهت که شف بووه بۆ
به ئاشکرا قسه ناکهیت، په یامت چیه بده ری.

نووسی ما کوان گیان ئاگاداری خو ت به من له ده زگای مۆساده وه
له گه لت ئەدویم ئەو ناوه من نه بووم که قسه ی به تۆ وتوه که سیکی تر
بووه ناوه که ی به کاره ی ناوه.

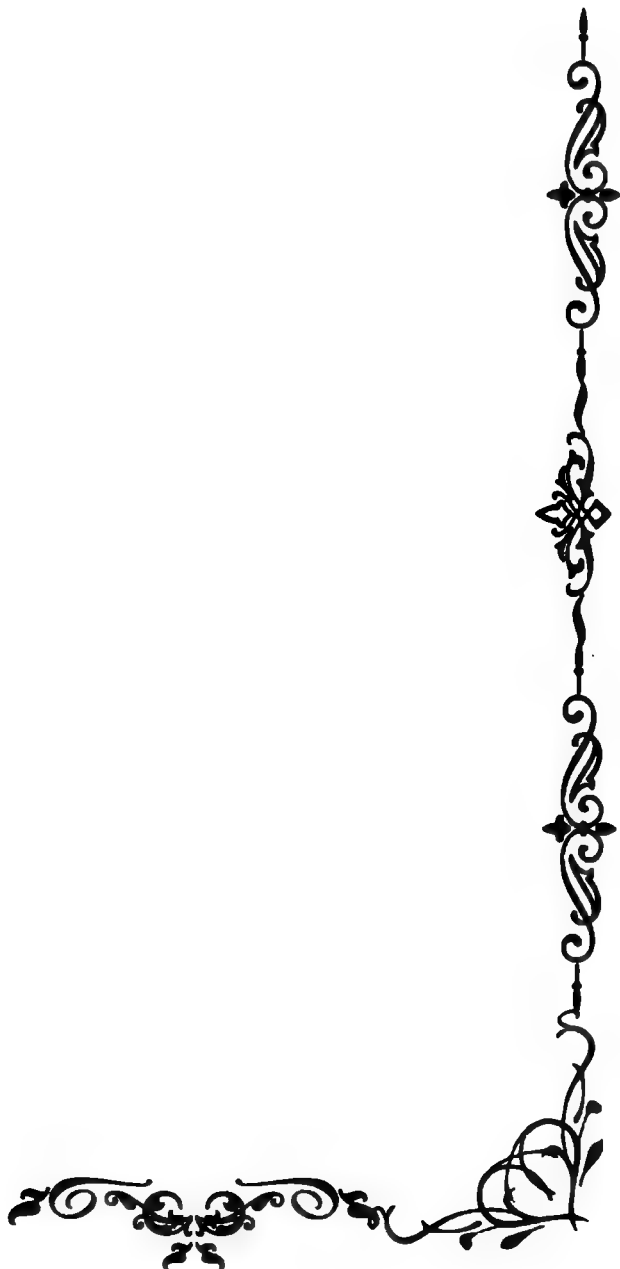
من بپروام به هیچ قسه یه کی نه بوو، به لām هه ستم ده کرد بۆ وازی
لیناهیتیم وه ک جگهره و هه شیشی لیها ت بوو خو شه و خراپیشه.

و تم: من هه موو ده نگه کانم تۆمار کردویت ئەو وینه یه شی که بۆت
ناردووم زانیومه که ئەوه ئافره تکی پرووسیه ناوی پال تاکه، که وام وت
وینه یه کی گریانی نارد و نووسی توخوا ده نگه که م بلāو نه که یته وه باوکم و
که سوکارم پیتم بزائن ده مکوژن.

ديسان كه وتمه وه گومان، چونكه كه سيك موخابه رات بيت بهو شيويه
قسه دهكات، دوايي وتم لهوانه يه هه ر فيل بيت.
وتم: باشه تو چيت له من دهويت؟ برؤ خوات له گهل ئيت وازله من
بهينه.

وتى: باشه، مالتاوايي كرد.
كه بهو ساده يه مالتاوايي كرد، ئه وهنده ي تر خهريك بوو دلّم ئه ته قى
رؤيشت و به جئى هيستم.
دواي ئه وه ي چهند رؤزيكي به سهر دا تتيه پرى شتيكي زؤر عه جيب
رووي دا له ئوسلو بووم له خزمه تى مامؤستا كرئكار، جه نابيان فهرموويان
كاك ماكوان خهوم پيته وه ديوه.

وتم: خير خهونه كه ي بؤ گيرامه وه، تؤزيكي پيچوو لاي مامؤستا هاتم
دهره وه له ناو قيتار دا بووم ده گه پامه وه بؤ شاره كه ي خؤم، كورئكي به پريز
ته له فؤنى بؤ كردم له بهرئانيا ناوي كاك حه مه شوان بوو وتى براهه كي من
خهوي به جه نابته وه بينيوه و خهونه كه ي بؤ گيرامه وه. كه گه پامه وه بؤ
ماله وه چوومه سهر كؤمپيوته ره كه م، رووسا (گولئ سور) نامه يه كي به
جيھيشتبوو نووسيويوي: كاك ماكوان خهوم پيته وه ديوه.
چاوه پريم كرد خهونه كه م بؤ بگيرئته وه، ئه ويش هاتوو خهونه كه ي بؤ
گيرامه وه.

چیرۆکی ههژدهیه م من و چه ند کچیکی ئیسرائیلی

خه ونه که ی مامۆستا کرێکار نه و بۆی گێرامه وه که له دوو که سایه تی ناوداری ئیسلامی دوو ده مانچه یان داوه به من و جه نابی مامۆستا، منیش زۆر خوۆش حال بووم، چونکه ههستم کرد مامۆستا زۆر خوۆش حاله له خه ونه که.

وتم: مامۆستا هیچ رافه یه کم بۆ ده که یت؟

وتی: خه ونه که زۆر باشه، ئیتر هیچم نه ووت، خه ونه که ی برا که ی کاک حه مه شوان له به ریتانیا خوۆی بۆی گێرامه وه که خه ونی به پێغه مبه ره وه بینوه له سلیمانی پێغه مبه ری خوا (دروودی خوا ی لیبیت) له ژیر پرده که وه به ره و سه ر هاتوو منیش له ته نیشتی وه پۆشتوو زیاتر منی نزیک کردۆته وه له خوۆی، له خه ونه که دا فه رموو یه تی با ما کوان له نزیکمه وه به روات له ته نیشتمه وه بێت، به قه ده ر هه موو دوونیا دلّم به و خه ونه خوۆش بوو، له خوۆشیان دا دهستم کرد به گریان که بۆیان گێرامه وه له خوۆشی نه و خه ونه سه فه رم کرد بۆ مالیان بۆ شاری سلّو نزیک له نده ن ه.

پاشان رووسا (گوّلی سور) هه ر هه مان پۆژ له ئو فلاین نامه ی بۆ به جێ هێشتبووم، منیس له سه ر خه ت بووم نه وه نده م زانی په یوه ندی پێوه کردم ه وه، من هیچم نه ووت تا خوۆی سلّو ی کرد.

وتم: خه ونه که م بۆ با سبکه.

خه ونه که ی ئه و ئه وه بوو که گوايه جلی بوکینی کردۆته بهر و له پێگا
دا به سه یاره وه رگراوه من چووم له ناو سه یاره که دا دهرم هێناوه، لێتان
ناشارمه وه ههر به درۆ و قسه ی بێمانا له وم وه رگرت.

راشکاوانه وتم: به خوا بروای ههچم پیت نییه، خه ونه که شت ئه وه ندانه
به لامه وه گه وره نییه.

وتی: باشه ماکوان تۆ له کام به رد و دار دروست کراوی؟ ئه وه ندانه په قی.
وه لأم نه دایه وه.

دوایی وتی ئه توانم پرسیارکت لێبکه م؟

بۆم نووسی ئه گهر پرسیاره کانت مه عقول بن وه لأم ئه دمه وه.

وتی: به س بۆم شیکه ره وه بۆ له ئیسلام دا ئافره ت وه ک شه هوته
ته ماشا ده کریت؟

بۆ تۆ بروات به مافی ئافره ت نییه، ئه وه تا من له ئیسرائیل هه موو
ما فیکم هه یه، له پۆژئاوا هه موو ئازادییه که به ژن دراوه، بۆ دوان به
شاهیدی که هه ژمار ده کریت، بۆ ده بێت پیاو چوار ژنی هه بێت؟

وتم: پرسیاره کانت بۆ ده که م به چه ند به شیکه وه ئینجا وه لأمه کانت
ئه دمه وه، بۆم کرده خال و ولأمه کانم به گوێره ی توانا و خوێندنه وه ی
خۆم بۆم باسکرد.

یه که م: ئافره ت له ئیسلام دا شه هوته؟

به لێ به دلنیا ییه وه ئافره ت شه هوته، چونکه زۆر جوان و ناسکه
هه موو هۆپمۆنی پیاوی پێ به رز ده بێته وه ئه مه ش عه ییه نییه، به لکو له
شه ده لاری و ناسک و نازداری ئافره ته.

شه هوته به واتای هه زه، پیاو ده بێت ههر هه زی له ئافره ت بێت،
نه که له په گه زی خۆی، ئه گهر وابوو ئه وه شازه و نه خۆشه که واته ئیسلام
ته ندره ستانه پێناسه ی ئافره تی کردووه بۆ پیاو، چونکه بیرکردنه وه ی پیاو

له سهر بنه مای حهزه نهك خوشه ویستی، پیچه وانه که ی ئافره ته که پیاوی وهك خوشه ویست خوشده ویت نهك حهز، که واته له بنه پهرت دا ئه مه کله یی له پیاوه نهك ئافره ت، چونکه خوای گه وره باسی ئافره ت ده کات له قورئان دا به گول ناوی ئافره تی بردوووه، چونکه ترۆپکی خوشه ویستییه. بۆی نووسیم که وا له کویتی قورئان دا ناوی ئافره ت به گول هاتوووه؟ له ولām دا ئه م ئایه ته م بۆ خوینده وه که خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْثَنَّهُمْ فِيهِ وَرَرُّكَ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَنْتَ﴾ [طه: ۵۱].

بۆ ولāmی پرگه ی دووه می پرسیاره که ت که من پروام به مافی ئافره ت و ئه و قسه بێ مانایانه نییه، له بهر ئه م هۆکاره یه. (۱)
رووسا (گولێ سور): ئه ی ئیسلام که مافی داوه به ئافره ت باسی نه کراوه له فهره نکه جیهانیه کان دا؟

وتم: ههر باسی ئیسلامی تیدا نییه له ویش دا نه یان ویراوه باسی ئیسلام بکه ن، ئه وان به بۆچوونی خوایان ئیعتراف به ئیسلام ناکه ن بۆیه باسیان نه کردوووه، من حه زم ده کرد باس بکرایه، به لām دلنیا به رووسا خاتوون نه یانویراوه باسی بکه ن که چۆن مافی داوه به ئافره ت، بۆیه بیانویان بۆ دۆزیوه ته وه گوايه ئیعتراف به ئیسلام نا کریت، ئه وه یه ولاتانی پیشکه وتوو ی دنیا و دیمو کراسی خوازه کان.

ئه نجامی ئه م بزوتنه وه یه فیمه نیستی دروست کرده که گوايه ئافره تان له بنه پهرت دا دژی پیاون، ئه وه بزوتنه وه که یه و ده رئه نجامه که یه تی.

داوای مایکی کرد، مایکی گرت و وتی: کاک ما کوان من به پراستی پرسپارت لیده که م و چهند هاو پرتیه کی تریشم له گه ل دا به ئه وانیش ده یانه ویت پرسپار بکه ن، ئاساییه؟

وتم: ئاساییه، به لّام جاری با به کورتی ولامی ئەو دوو پرسپاریه تریشت
بدهمه وه ئینجا پرسپاری تر بکه.

به نسهت شاهیدیدان بۆ ئافرهت راسته دووانتان به شاهیدیك هه ژمار
ده کرین، به لّام له هه موو حاله تیک دا نییه، جاری وا هه یه له بوازی شیردان
و هه ندیک بوازی تر دا ته نها شاهیدی له ئافرهت وه رده گیریت و حساب
بۆ پیاو ناکریت.

به نسهت چوار ژنه له بنه رت دا پیاو ده بیّت یه ك ژنی هه بیّت، به
به لگهی ئەوهی كه خوای گه وره ئاده می دروست کرد یه ك هه وای بۆ
دروست کرد نه ك چوار هه وای، به لّام ٤ ژن پێگا پیدراوه ته نها پوخسه تیکه،
من چپیکه م تۆ هه ز ده کهیت شوو بکهیت به پیاویك خاوه نی خیزانه داوای
لێده کهیت شووی پێبکهیت، خه تای پیاو نییه ژنیش خۆی به ژداره له و
پروسه یه دا.

دوای قسه کان من مایکم ئازاد کرد، هه ستم کرد چوار ئافره تی تری
له که لّ دایه.

یه کیکیان مایکی گرت و به گریان وه هه نسکی هه لّنه دا و قسه ی بۆ
کردم.

ئهی هاوار چ موعاناتیکی هه بوو دلّی منی کرد به ئاو، ئەوانه هه موو
سجن بوون كه قسه یان له که لّ من ده کرد کوردیش بوون، و تم تۆ بلّی
ئه نفاله کان بن چو بیتنه ئەو ئی؟

وتی: ما کوان باوکه که م توخوا چی بکهین لێره؟ ئەزانی من چه نده
بیّنقه تم؟

ئەزانی له وه ته ی لێره م نه نانم نانه و نه خه وم خه وه، ئەزانی خۆم له
ده ست داوه مندالّم له ده ستداوه، که سوکارم له ده ستداوه دین و
قیامه تیشم چووه.

یه کیک له کچه کان نه و ئافرتەیان بردو ئەولاو و له مایکه که دوریان
خستەوه.

به منیان وت: ئەوه چیه ماکوان_ه فەنی دەبرۆ ملت بشکینه و وازمان
لێهێنه.

زۆر پەست بووم سور بوومەوه و نووسیم خۆ به زۆر ئێوهم نههێناوه،
ئێوه منتان بانگکردوو، به لām به هێمنی سلām نارد بۆ ئەو ئافرتەهێ که
دهگريا و ئەوی تریشم به تهعلیق و قسهی رهق شۆرد، چونکه به پراستیش
ئەوان منیان بانگکرد قسهه له که ل بکهن.

بۆیه ژووره کهم به جێهێشت و هاتمه وه بۆ ژووری دیدی نوێ گویم له
وتاری یه کیک له مامۆستا کان گرت.

پاشان ناویک به ناوی باهۆز په یوه ندی به منه وه کرد و وتی: کاک ماکوان
هه ندیک پرسیارم هه یه.

وتم: ببوره مه شغوڵم سه رم قاله، چونکه به پراست توانای و لām دانه وهم
نه بوو.

وتم: برۆ بۆلای کاک ئاوات یان مامۆستا ئەنصاری ئەوان له ژووره که
و لامت ئەدەنه وه.

وتی: من پرسیاره کهم له جه نابته.

وتم: باشه فهرموو.

پرسیاره که ی نووسی، ئایا دبلۆماسیه ت له ئیسلام دا هه یه؟

نووسیم: به لێ.

نووسی شیکاریه کهم بده ری کاک ماکوان گیان.

بۆم نووسی برای خۆم ئەمانه به نووسینی لاتینی نابیت و منیش کاتم

ئەوه ندە نییه به نووسین بۆت بنووسم، پێویسته ئەگەر بتوانیت به دهنگ

بۆت پروون بکه مه وه جه نابت گوێگره.

باهۆز: باشه فهرموو.

بانگم کرده ژووریکی تاییهت، دهستن کرد به قسه بۆم شیکردهوه
ئهوهندهی لیمزانی و له فهرههنگهکان دا خویندبوومهوه له ژیاانی
پێغه مبهрман (دروودی خوای لیبیت) لئی شارهزا بووم.

ئهم وشهیه له بنه پهرت دا دهگه پێتهوه بۆ یۆنان و وشه که (دیپلوما)
بووه واته وه رهقه یان کاغهزی نوشتاوه یاخود لولکراو، ئینجا فهره نسا
به کاری هینا و به ناوی دیپلومات و یان دیپلوماتیک یاخود دیپلوماسی
ئه مانه هه مووی یه ک سه رچاوه ن ئهم چه مکه بۆ که سێکی لیزانه که له
نیوان دوو ده ولت دا کار بکات، عه ره ب به سه فیر به کاری هیناوه، له
نیسلام دا پێغه مبهری خوا (دروودی خوای لیبیت) سه ره تا خۆی ئهم کاره ی
ئه نجام داوه، چونکه به زمانی ئهم سه رده مه به شیک جیاکراوه ته وه بۆ
سه رۆکه کان به ناوی دیپلوماسی سه رۆکه کان له ۱۹۵۰ (وینستۆن چه رچل)
هه لسا به وه ی له گه ل هه موو سه رۆکه کان کۆبونه وه ی کرد، به لام
پێغه مبهрман (دروودی خوای لیبیت) خۆی سه ره تا له گه ل زه یدی کوپی
حارس ئهو کاره ی ئه نجام داوه له طائیف و پاشان له گه ل ئه بو به کرد له گه ل
که ل و هۆزه کانی عێراق و به حرین و یه مه ن، دوا جار خه لکی بۆ ته عین
کردووه، پاشان بۆ حه به شه سه فیری نیسلام جه عفه ری کوپی ئه بو طالیب
بۆ ناو شاری مه دینه سه فه ری هه بوو که موضعه بی کوپی عومه یر بووه،
دواتر بۆ لای پاشاکانی دنیا، هه ریه که سه فیری تاییه تی هه بوو هیه چی له
قوریش نه بوو بۆ ئه وه ی توانا و هیزه کان له دیپلوماسی نیسلامی دا بخاته
کار.

بۆ نمونه که نامه ی نارد پێغه مبهری خوا (دروودی خوای لیبیت) وه ک
سه رۆکی ده ولته ی نیسلامی و حاکم و فه رمانداری موسلمانان له سا لی ۷
کۆچی دا به م سه فیرانه دا ناردی، بۆ هه ر یه کێکیان سه ره وه رمان قسه ی

تایه تی بۆ کردووو پاشان ئوسلوبی و وتویژیان جیاواز و زمان زان بوون و
بۆ نه جاشی نه صحه می په حمه تی خوای لیتی پاشای حه به شه.

عومه ری کوپی ضمری ناردووو په زامه ندی خوای لیتی بۆ مه قه و قیس.
بۆ لای پاشانی میسر حاطبی کوپی نه بی به لته عه ی له خمی ناردووو
په زامه ندی خوای لیتی.

بۆ کیسرا پاشای فارس عه بدولای کوپی حوزافه ی سه همی ناردووو
په زامه ندی خوای لیتی.

بۆ هه رقل پاشای پۆم ده حیه ی کوپی خه لیفه ی کلبی ناردووو
په زامه ندی خوای لیتی.

مونزیر کوپی ساوا پادشای به حرین، عه لائی کوپی حه زره می ناردووو
په زامه نی خوای لیتی.

هه وه زه ی کوپی عه لی پاشای یه مامه سه لیتی کوپی عه مری عامری
ناردووو په زامه ندی خوای لیتی.

بۆ حارسی کوپی شه مری غه زانی پادشای شام و شوجاعی کوپی وه هبی
نه سه دی ناردووو په زامه ندی خوای لیتی.

ئه مانه هه موو نمونه بوون ده توانی سوودیان لیوه ربگری، سه فیری
زیاتریش هه یه ئه گهر بگه ریته وه بۆ سیره که ی د. السرجانی و د. الصلابی و
د. اباطه ...

باهۆز نووسی ئه ی که ئه مانه ده زانی بۆ دیپلۆماسیانه مامه له له که ل
خه لک ناکه یت؟

خۆ ئیوه ده متان ده که نه وه ده لێن له ئیسلام دا هه موو شتیکی تیدایه،
که تیدایه بۆ خۆتان پیاده ی ناکه ن؟

قسه که ی زۆر سه رنجه راکیش بوو، من زۆر قسه م نه کرد زانیم قسه که ی
مه عقوله ته نها وتم: ناخر دیپلۆماسیه ت له نیتوان ده ولت ده کری ت نه ک

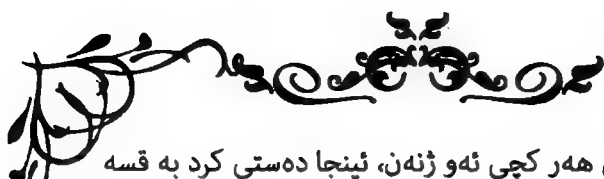
خەلڭ، بەس لە راستى دا ئەم قەسەيە وانىيە دەولەتەش پىڭكەتەي
خەلڭكە! بەس باش بوو ئەو قەسەيە نەكرد.

داواي مايكى كرد مايكم نازاد كرد، دەستى كرد بە قەسە و وتى: ببورە
كاك ماكوان من رووسام ئەو كاتە ئەو ھاوپرەيەم تورە بوو، من داواي
ليپوردن دەكەم، ئەو ئافرەتەي كە گريا ئەو بە ماوەي دوو سەلە ھەموو
شەويك گوڤى لە ئۆيە دەگرىت لە ژوورەكەتان.
من داواي ليپوردن دەكەم لە ھەموو شەيكت.

داواي مايكم كرد دەستم كرد بە قەسە و وتم: رووسا ناتوان چەند
سەعاتيكت راستگوڤن لەگەڵم دا بەس بزانم ئۆيە كيشەتان چيە؟
پۆڤيكت خۆت بە مۆساد نيشانى من ئەدەيت پۆڤيكت كافر و يەھودى و
پۆڤيكتى تريش بە گوڤر و قوتابىەكى گوڤرايەل، ئۆيە چين؟ بەس
تيمكەيەنە ئەگەر كات بەسەر دەبەن، كات لاي من زۆر پيرۆزە، ئەگەر
پەياميكت ھەيە بىگەيەنە و تەواوي كە، ئينجا ئەو ئافرەتە بۆ نەتانهيشت
قەسەبكات، بەراستى قەسەم بۆ بكە، ئەوە مايك نازادە.
وتى: باشە كاك ماكوان قەسەت بۆ دەكەم، بەلام وەعدمان بدەري
دەنگمان تۆمار نەكەي.

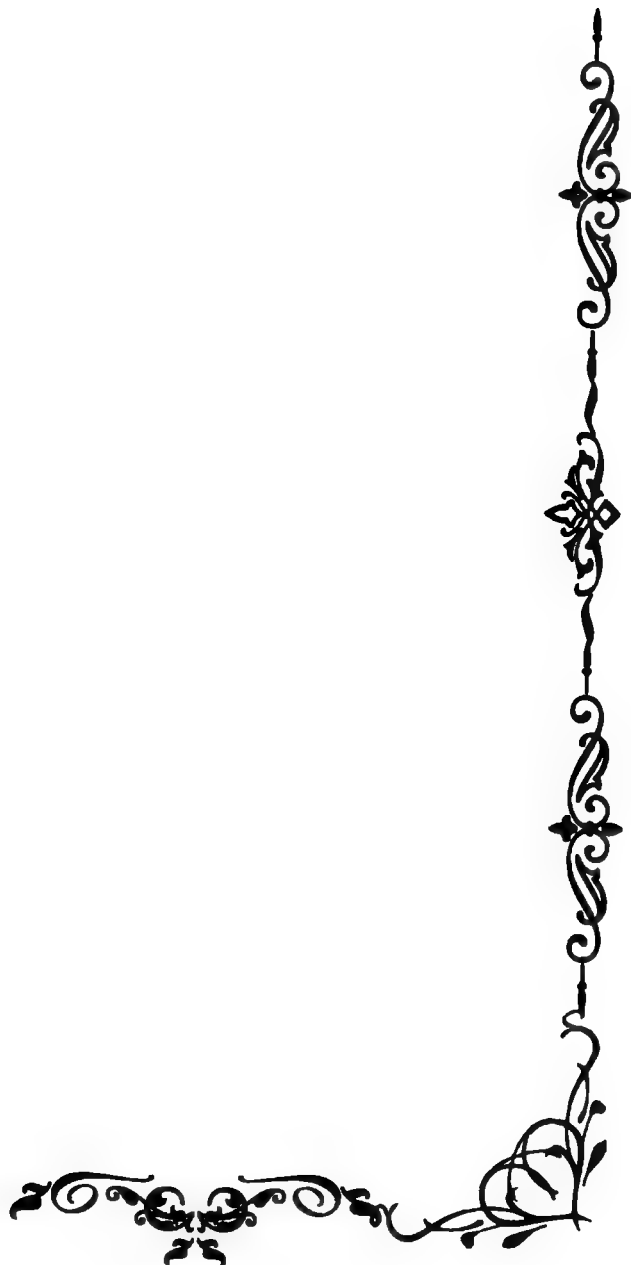
من داواي مايكم كردهووە و وتم: ئاخىر رووسا ئۆيە واتان كردووہ كە
خۆتان خستۆتە جيگاي شك و گومان وەك موخابەراتيكي نەزان خۆت
نیشان داوہ منيشتان ترساندووہ، من پۆڤزانە بە سەدان خەللكى قەسە
لەگەل دەكات، دەنگى كەسيش تۆمار ناكەم.
سوڤند بەخوا تۆش ئەگەر خۆت وا لى نەكردايە نەمدەكرد، دلنابە
تۆمارى ناكەم.

رووسا مايكى گرت و ھەناسەيەكى قولى ھەلگيشا و وتى: جاري با من
خۆمت بە تەواوي پى بناسيتم و ئەو ئافرەتەش با بناسيت كە دەستى بە

گریان کرد، ئەو دوو کچه ش هەر کچی ئەو ژنەن، ئینجا دەستی کرد بە قسە
و باسە کان دڵم بوو بە بریان بۆیان.

گفتوگۆی من و رووسا و دەرده دلی بۆ من:-

رووسا ئەوەی بۆ گێرامەو، ئەو ئافەرەتە ی که گریاوە ناوی نەوال خانە تەمەنی ۵۴ سālە، فەرمانبەر بوو لە شاری سلێمانی، هاوسەرەکی لەگەڵ باوکی من دا بەیەکیوە هاوڕێ بوون لە سلێمانی و هەردووکیان مامۆستای زمانی ئینگلیزی بوون، کاتێک باوکی من دامەزرا لەو پێکخواوە بە ھۆکاری برادەرایەتی هاوسەری ئەمی دامەزراند که چووین بۆ ئەمریکا بەیەکیوە چووین، هەر بەھەمان گریبەستی کار هاتن بۆ ئیسرائیل، ئێمە ماوەی چەندین سālە لە ئیسرائیلین تا ئیستاش نەمان توانیوە لەگەڵ ئەم کۆمەڵگایە دا تێکەڵ بین، هەرچەندە من مەسیحیم، بەلام هیچ لەبارە ی نایینەکی خۆمەو نازانم، نەوال خانیش ماوەی دوو سālە دیتە ژوورەکی ئیو لە پالتۆک، دلی زۆر دەکرێتەو بە ژوورەکەتان، منیش تەنها خواوەنی یەک برام و لەگەڵ ئەم خێزانە دا تێکەڵ بووین، هەرگیز لەمان جیانەبوومەتەو بە ھۆکاری کچەکانی که هاوڕێمن بە تاییەتی کچە گەورەکی که هاوتەمەنین، ئەوەی که ئەو پۆژە قسە ی پێ وتی کچی بچوکیانە و دایکی زۆر خۆش دەوێت هەرکاتێک دایکی بگری ئیتر پەست دەبێت، ئەو بوو باسی ئیسلامەتیت کرد دایکی دەستی کرد بە گریان، ئەویش لە داخا قسە ی پێ وتی، ئەو پۆژەشی که لە ژووری (کاک دەروون و کاک شێخ) قسەت دەکرد باسی پێغەمبەرت کرد لەسەرەتاوە دەگریا و نەیدەهێشت لای بەرین، کچەکی بە ناوی گۆلی سور هاتبوو سەرخەت لە داخی دایکی قسە ی بە تۆ و ئیسلام دەوت، بەلام ئێمە نەمانزانی بەس ئەو لە داخی دایکی وای دەکرد، زۆر نارەحەت دەبێت بەوەی دایکی

فرمیسک له چاوی بیته خوار، منیش که وتم مؤسادی ئیسرائیل_یه تهنها بۆ ترسی تۆ بوو، کاک ماکوان هیوادارم به راستگۆی لیم وهر بگریت.
به ردهوام بوو له قسه کانی.

وتی: کاک ماکوان کۆمه لگای یه هودی چهند به شیکه، ئیمه لیڤه زۆر بیزارین، به ئیمه دهوتریت (ئهشکه ناس) واتا ئه وه که سانه یه هودی هاوردهن بۆ ئیسرائیل یان یه هودی ولاتی رۆژه لاتن (شهرقن)، یاخود ئه فریقا.

لیڤه دا قسه کهم به رووسا بری و داوای مایکم کرد...
وتم: باشه تۆ که مه سیحیت ئه وانیش خانه واده ی موسلمانن یان مه سیحین؟ تکایه به نووسین ولامم بده ره وه؟
نووسی نا ئه وان موسلمانن..

وتم: ئاخو من لهم لوغزه تیناگه م چۆن مه سیحی و موسلمان له ته لئه بیب جیکایان ده بیته وه؟
فه رموو تیم بگه یه نه؟ بۆ تۆ ئازاده/

وتی: کاک ماکوان وانیه له ناو ته لئه بیب به سه دان به ناو موسلمان و مه سیحی تیدایه، هه موو له پیکخواوه کانی ئیسرائیل_ی کارده کهن بۆ خزمه تی ئیسرائی، بۆ نمونه پیکخواوی لیۆن و مۆساد و شه باک و هتد...، ئه مانه ته نها بۆ پاره کارده کهن ته نها پاره یان ده سته بکه ویت، ئیسرائیل وه ک عو نصور بۆ کاری خۆی به کاریان ده هینیتته وه.
له وکاته دا من بۆم نووسی که واته باوکی تۆ و هاوسه ری نوالخان جاسوسی بۆ ئیسرائیل ده کهن؟

نووسینه که ی منی خوینده وه به لام وتی: دواپی ولامت ده ده مه وه.
به ردهوام بوو له قسه کانی و وتی: په له مه که ئه ویشته بۆ باس ده کهم، به لام من تیتستا له مائی نه وال خانم ده یه ویت قسه ت له گه ل بکات.

نووسیم له خزمه تیام خوشحال ده بم.

نه وال خان مایکی گرت و وتی: ماکوان کوږی خوځم چوڼی باشی خوا
عومرد دریژت بکات.

ماکوان گیان پرسیاریکم لیت هه یه، من خوځم نوږ ده که م ئایا نوږه کانم
قبوله له ئیسرائیل؟ لیره هیچ که س ناناسم بچم بو لایان، نه م جوله کانه زور
خراپن زور دلته نکم، من چی بکه م باشه؟

قسه و باس و خوځه ویستی خوځی زور دهربری و باسی نه وهی کرد که
پوژانه گوځی له ئیمه ده گرت له ژووره که دا، گوځی له مه لا عومه ر چنگیانی
ده گرت له زاگروځ، دیاره نه و کاته بهرنامه ی ده ست پیکردبوو له
ته له فزیون.

ویستم وه لأم بده مه وه داوای مایکیان لیکه م، که چی رووسا وتی ببوره
ده بیت برۆین، چونکه کاک شه مال هاته وه با گوځی له قسه کان نه بیت،
ئیمه ده پوین کاتیکی شاد.

نه وه ندهی تر بیزار بووم، داخو به م کاته نه م پیاوه بو خوځی کردووه به م
ماله دا، چاوه پږی بووم هیچ ده سه لاتیکم نه بوو.

به ناوی باهوژ چوونه دهره وه نیو سه عاتی پینه چوو، رووسا به ناوی
خویه وه هاته وه سه رخت، داوای لیپوردنی کرد.

بو م نووسی ئاسایه رووسا، به لأم تو چوڼ هیچ له دینه که ی خوځی
نازانیت و ده لیت من مه سیحیم له کاتیک دا ئافره تیکی روښنیری؟ توښ
پروات به سیانه هه یه؟ وانا خوا و مهربه م و عیسای کوږی مهربه م نه م
سیانه به خوا ده زانیت؟

نووسی ماکوان من هیچ له دینه که م نازانم، هه ندیک شتی سه ره تایي
نه بیت.

مهمله که تی عیشق

نووسیم ئەم جاره مه نووسه ماکوان کاکى پێوه که خو ماکوان له تۆ نه بووه، زياتر مه به ستم بوو که ئەدهب له ئێوان دا هه بێت و به چاویکی قورسه وه ته ماشای هاوڕێیه تیه که بکات و ئینجا مه سیحیشه نه ده بوو به بچووکی من بانگ بکات، چونکه ولام نه نه دایه وه، بۆیه بۆم نووسی به کاک ماکوان بانگم بکه.

نووسی ببوره کاک ماموستا ماکوان، ئیمۆجی شهرمه زاریه کی دانا بوو بۆم.

وتم: کاک به سه ماموستاکه م ناوێت.

نووسی ماکوان با قسه بکهین.

نووسیم کوا کاکه ئیستا ئامۆژگاریم نه کردیت؟

نووسی ببوره.

ئهو بانگی کردم بۆ ژووریک و مایک به دهستی ئه وه وه بوو وتی: کاک ماکوان به و خوايه له تاو بیکه سی و له ژيانیکی زۆر بێمانا دا ده سوپیمه وه، له بهر خاتری دایکم نه بێت ئەم و لاتەم به جێده یشت.

نووسیم دایکت چیه تی؟

وتی: شوی کردووه به پیاویکی عه ره بی جوله که ی میسری لێره ن به یه که وه.

نووسیم ئە ی چۆن شتی وا ده بێت؟

وتی: له داخی باوکم خیا نه تی لێ کردووه.

نووسیم ئە ی تۆ له گه ل کامیان ده ژیت؟

وتی: هیچیان من بۆخۆم مالم هه یه، له هه ردووکیان جیام، باوکم ئافره تیکی رووسی هێنا وه به یه که وه ده ژین.

نووسیم جوله که؟ (چونکه جوله که شوو ناکه ن نه به موسلمان و نه به

مه سیحی).

وتی: نا پروانا کام دینی هه بیت.

نووسیم ئه ی تۆ بهرنامه ت چیه بۆ ژیان؟

به پێکه نینه وه وتی: نازانم! ئه ی تۆ به ته مانیت بهییت!

نووسیم نا به ته مای من نه بیت، چونکه من خێزانی خۆم خوشده ویت. ههستم کرد ده چینه بابی له غو قسه ی بێمانا، بۆ ئه وه ی پرگای پینه ده م بۆ هه ندیک قسه و باس، ئه وه شم پتووت ئه و پۆژه که ئه و قسه یه ت کردووه وت بهیینه موسلمان ده بم، هه ر قسه یه کی سه ر زاره کی بوو، هیچمان ئه وه نده له خصوصیات یه ک گهریمان نه زانیوه، من تۆ نا هیتم له ئیسرا ئیل، به لām به دنیایه وه ده توانم برایه کی مرۆفی تۆ بم وه ک هاو نیشتیمانییه ک هاو کارت بم یاخود هاو پێیه کی باش بین به یه که وه له سه ر بنه مای پرستیگویی هه موو خزمه تیکت پێشکه ش بکه م.

خه ریکی خویندنه وه ی نووسینه که ی من بوو، به لām ده ستی کرد به گریان و وتی ئه ی تۆ وه عدت نه داوه من بهییت؟

وتم: نه وه لā من به س وه عدم نه داوه.

ئینجا هه نسکی قولی هه لکیشا و وتی: باشه، شه و شاد.

منیش بۆم نووسی خوا هیدایه ت بدات.

کات شه پری نێوان فه له ستین و ئیسرا ئیل_ه سالی ۲۰۰۸ هه موو بێزارین پۆژانه به سه دان خه لکی فه له ستینی شه هید ده بن به ده ستی هێزه کانی ئیسرا ئیل_ی خوین پێژ.

کاک ئارام ئه حمه د خاوه ن ژووری ئۆپۆزییۆن له پالتۆک کۆپێکی سازدا بۆ مامۆستا کرێکار له سه ر دره ندیه ی ئیسرا ئیل و کاره قێزه ونه کانی ئیسرا ئیل، ژوور جممه ی ده هات له خولک هه موو چاوه پێی مامۆستا کرێکارمان ده کرد ده ست بکات به کۆره که ی، به لی کۆر ده ستی پێکرد، کۆپێکی سه رکه وتوو بوو.

منیش له ژوور بووم له پر به ناوی گۆلی سور په یوه ندیم پتوه کړا، دواي
سلّاو وتی: کاک ما کوانم من نه وال_م ده مه ویت قسه ت له گه ل بکه م.

حاله ته که نه وه نده قورس بوو نه وه ی ناوی نیسرائیل بوو رقم لئی بوو،
چجای نه وه ی که سیك له نیسرائیل_ه وه په یوه ندیم پتوه بکات، نه و شه وه
له مالی ټیمه پیاوړکی به ریز میوانم بوو هر زور یه کیتی بوو، له وانه بوو
که ده لّین خو ینه که ی سه وزه.

وه لّلم دایه وه وتم: ببوره کاتم نییه میوانم هه یه، به راستیش حه زم به
کوړه که ی م. کرککار بوو نه و پیاو ه ش میوانم بوو دانیشتبووین دوو قو لی
گویمان له ماموستا گرتبوو، حه زم نه ده کرد له هه ندیک تاییه تی من بزانتیت،
به لّام که س نازانتیت چو ن خوا ی گه وره پلان داده ریزیت بو هیدایه تی
که سیك.

دوو جار من یان بانگ کرده ژووریک من هر هاته وه ده ره وه،
هر چه نده نه مه له ناو پالتاک دا جوان نییه بی پرس بانگت بکه ن، یان
بانگیان کردی له ژوور خیرا ده رچیت.

من ده رچووم گویم نه دایه، به لّام بو جاری سییه م هر بانگکرامه وه،
دیار بوو نه و چه ندین جار منی بانگکرد هر نه و سی جار ه من ده ستم به
ده عواته که ی دا نا، کوّتا جار چووم مایکی نه گرت منیش نووسیم له
ژووره که دا ده نگ نییه.

دواي یه که سر مایکی گرت یه کیک له که چه کانی بوو وتی: دایکه
قسه بکه ټیستا گوئی لّته.

ده ستي کرد به قسه و وتی: ما کوان باشی نه و پروژه شه مال هاته وه
وه لّمی پرسپاره کانت نه دامه وه باوکی من، نالتونیشم هه یه زه کاته که ی
چه نده باسی کرد که چه ند مسقال زه کاتی لی ده که ویت، هه ندیک قسه و
باسی تر، وتی: نه وه بو دالیات عاجز کردووه.

له ویدا بۆم ئاشکرا بوو که رووسا ناوی دالیا یه بهره‌ده‌وام بوو له
وته‌کانی،

وتی: ماکوان ئەو کچه گوناوه هیوادارم ناشتی بکه‌یته‌وه، من وهک
دایکی خۆت ئەو قسه‌ت بۆ ده‌که‌م.

ئینجا من داخ له دڵم به‌رامبه‌ر به‌جوله‌که، به‌رامبه‌ر به‌وه‌شی
مونا سه‌ره‌ی ده‌کات، کاک حه‌سه‌ن ییش له ته‌نیشتمه‌وه‌یه هه‌چ نازانیت،
مۆله‌تم لێخواست و وتم: ببوره هه‌ندیک قسه و باس ده‌که‌م له‌گه‌ڵ ئەم
ئافره‌ته‌ دا، به‌لام ئەوه‌نده توپه‌م له ناخی خۆم دا خه‌ریک بوو به‌ کاک
حه‌سه‌ن ی برێژم، به‌لام میوان بوو، به‌س ئەزانم که ده‌ستم کرد به‌ قسه
زۆر توپه‌ ده‌بم که ئەو مایکی ئازاد کرد، ئینجا من مایکم گرت.

وتم: نه‌وال خان تۆ پیت وایه نوێژ ده‌که‌یت، ئیتر خۆت به‌ موسڵمان
ده‌زانیت، تۆ کافری و کچه‌کانیش کافرن و کاک شه‌مالی هاوسه‌ریشت
هه‌ر زۆر کافره، تۆ له ولایتیک ده‌ژی خاکی موسڵمانی داگیر کردووه و باسی
ئیسلامیش ده‌که‌یت، پڕۆژانه سه‌دان مندالی موسڵمان شه‌هید ده‌کریت تۆ
باسی زه‌کاتی ئالتونم لێ ده‌پرسی، جارێ تۆ ده‌بیت بزانیته‌ بیروباوهر چیه
ئینجا باسی نوێژ بکه‌یت، تۆ وه‌لای و خۆشه‌ویستیت بۆ یه‌هوده هاتووی
باسی چی بۆمن ده‌که‌ی خوشکی من، ئاخ هه‌رکس خۆشه‌ویستی بۆ
غه‌یری موسڵمانان بوو ئەوا له‌وانه و وه‌ک ئەوان هه‌ژمار ده‌کریت، ئاخ
دایکی من تۆ ئیستا جوله‌که‌یت، هاتووی چی باس ده‌که‌یت بۆ من.

نه‌وال خان جارێ وه‌لامی ئەو پرسیاره‌ت ئەده‌مه‌وه که نه‌تک‌ردووه، تۆ
و مال و مندالت ده‌بیت له‌م ولاته‌ بچنه‌ ده‌ره‌وه، باشه ئاخ بۆ ناگه‌ر پیته‌وه
بۆ ئەمریکا خۆ ئەگه‌ر موخارییش بیت خۆ خاکی موسڵمانان نییه‌ برۆ له‌وێ
ئه‌مانیکت هه‌یه، چی ده‌که‌یت له‌ ئیسرائیل یکی خوێنریژی سه‌ره‌ری.

من نه گهر دلم بسوتیت، دلم بۆ شوږه کچیکی شاری غزه ی
موسولمانان ده سوتی، ناخر به رووسا بللی من نه گهر هه ر ژن بهیتم
نافره یتیکی موسلمان ده هیتم، که له سیبه ری پیاویکی موسلمان دا
بحه سیته وه، نه صل و بنچه ی بناسم، تۆ کچه کانت فیتری نه وه بکه قسه ی
به خه لک نه لاین ئینجا پرسیا ری ئیسلامه تی بکه.

جا خوشکی من زۆر تورهم وازم لیبه یته به زۆر بانگت کردم با هه مووی
تیک نه ده م به سه ری هک دا، شهود شاد خوات له گه ل.

من له ژووره که هاته ده ره وه چاوه روان ی نه وانم نه کرد.
که ئاوړم دایه وه له سه ر کورسیه که م، ته ماشای کاک چه سه ن_م کرد
پهنگی زه رد ببوو، وای زانی ئیستا نه و سه ر ده بړم، داوای لیبوردم لیکرد.
کاک چه سه ن: نه ری کاک ماکوان نه وه چی بوو؟

شتیکم بۆ باسکرد و عه رزم کرد خیزانیکن له ئیسرا ئیل_ن، هه ندیک
شتم بۆ باسکرد که گشتی بوو نه چوو مه ناو تایبه ته ندیه کان.

کاک چه سه ن: کاک ماکوان من جاروبار له داخی نه وه ی عه رب ولاتی
داگیر کردوین، ئیسرا ئیل_م خو ش ده ویت، نه وه منیش کافر م؟

وتم: کاک چه سه ن نه وه پیویسته له بنه ره ته وه بۆت باس بکه م نه مه
په یوه ندی هه یه به سه ر وه لای و به پرایه تی تۆوه.

کاک چه سه ن: جا به خوا من نازانم وه لای و به راته ت چیه ماکوان گیان؟
وتم: وه لاء، واتا خو شه ویستی بۆ موسلمانان، ده بیته هه موو موسلمانان
که نه هلی سونه ت و جه ماعه ن خو شت بویت، پشتیان بگریت و به مال و
سه روه ت و سامانت.

به پرا ته ت، واتا به راته ت بکه یت له هه رچی دوژمنی خواجه له سه ر نه م
زه وییه به عه لمانی و جوله که و مه سیحی و هتد... هه رگیز پشتیان نه گریت..

كاك حەسەن: بەخو بەو حەساب و كەتابەى تۆ بېت مەنىش تۆزىك
كافر مەكوان گيان واىە؟

وتم: كاك حەسەن گيان نەخىر ان شالە تۆ مۇسلمانىت، بەلام تۆزىك
تاوانبارىت.

ئەمەش ماناى وانىيە كە وتمان وەلاء و بەرئەتت ھەبىت ئىتر زولم
نەكەيت واتا دەبىت ھەر داتپەرورە بىت، نا_ نەشېت بۆ ئونە خەلكتەك
خاوەنى توانان ئىتر بادام مۇسلمان نىين با دوژمەنىش بىت بە ئىنساڧەو
باسى نەكەيت، بۆ ئونە مەن شىركۆ بىكەس شاعىر نىيە! دەبىت بە
ئىنساڧەو ئەو بلىن كە بەلى يەكتەك لە شاعىرە بە تواناكەنى ئەم
سەردەمە لە شىعرى خەتەدا، پاشان تۆ كە عەلمانىت خۆ نەكرىت مەن
بەرئەتت لىكەم و قەسەت لەگەل نەكەم، پروونە كاك حەسەن؟

كاك حەسەن: مەكوان تۆ خۆت دەزانىت مەن ھەر يەكتى بووم تۆش
پىزىت لىگرتووم و لە دەرىشەو لەگەل باوكى پەخمەتەت كە پىشمەرگە
بووم بەخو نەمەشتوو نوژم بىروات، بەلام ئەمەى تۆ باسى دەكەيت
ئىسلامىكى زۆر گەورەيە، مەن وام نەزانى بوو.

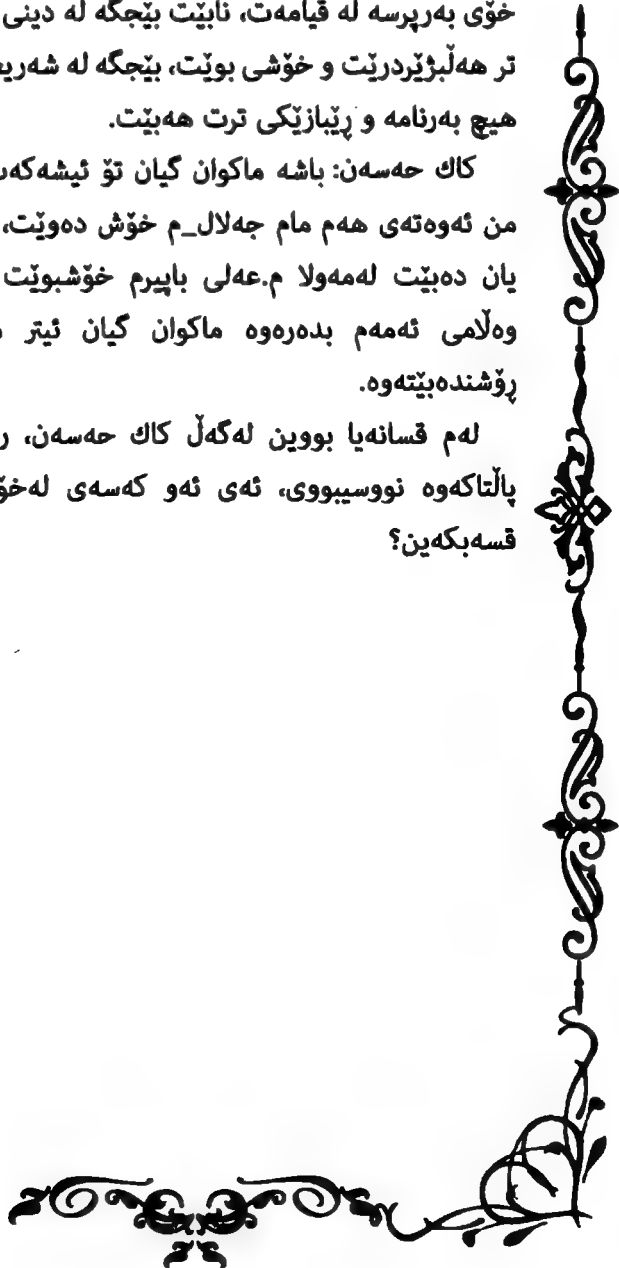
تۆزىك دلم جولە ئاتۆ شىكى ترم بۆ پروون بىكەرەو بە خو زۆر پروون
نىيە.

وتم: كاك حەسەن گيان ئىستە وەك جارەن نىيە، تىكەلىيەك ھەيە لە
ئىوان كەر و ئىمان دا دەبىت زانايان قەسەى لەسەر بىكەن، تۆ واز لەو
بەئىنە مەن ئەم شەو تۆرە بووم بە ئارەزووى خۆم ئەو خانەوادەيەم كافر
كرد، ئەو مەن ھەلەم ئەو ئىشى مەن نىيە، كافر كەردنى خەلك، بەگەشتى
كارى زانايانە، كەسى تايەتەش كە كافر دەكرىت لە ناو ئومموتى مۇسلمان
ئەو كارى قازى مۇسلمانانە كە دەست نىشانى دەكات كافرە يان
مۇسلمانە، وەل عەرزەم كەرد دەبىت پروون بىكرىتەو بۆ خەلكەكە

تیبگه یه نریت له غه یری ئایینی ئیسلام هه ر ئاین و به رنامه یه کت هه بیت
ئه واهوا لیت وه رناگریت و به کافر هه ژمار ده کریت، ئه گه ر زانی ئه وه
خوی به رپرسه له قیامهت، نابیت بیجگه له دینی خوا و موسلمانان که سی
تر هه لبردریت و خووشی بویت، بیجگه له شه ریه تی خوای گه وره نابیت
هیچ به رنامه و پریازیکی ترت هه بیت.

كاك چه سه ن: باشه ما کوان گیان تو ئیشه که ت له سه ر من قورس کرد
من ئه وه ته ی هه م مام جه لال_م خووش ده ویت، ئیتر له مه و لا چی بکه م
یان ده بیت له مه و لا م.عه لی باپیرم خووشبویت له جیاتی مام جه لال؟
وه لأمی ئه مه م بده ره وه ما کوان گیان ئیتر من هه موو شتیکم بو
پوشنده بیت هه وه.

له م قسانه یا بووین له گه ل کاک چه سه ن، رووسا په یوه ندی کرد له
پالتاکه وه نووسیوووی، ئه ی ئه و که سه ی له خووت رازیت کانت هه یه
قسه بکه ین؟

رووسا دیت بۆ لام:-

من و كاك حەسەن قسە و باسماڭ دەكرد، وتى: تەنھا ئەوھم تېگەيەنە
من ھەموو كوردم خۆشدەوئىت، بەلام تا تىستا ھەستم بەو بەرپرسىيارىتتېيە
نەكردووە لە ئىسلامدا، من ئەوھى كە خۆشمەدەوئىت كار بۆ ئايىن ناكات
ئايا من كافرم؟

لە خزمەتى كاك حەسەن دا باس و خواسەتەكانم بۆ پروون دەكردەوھ،
عەرزەمكرد: مەرۆف بە سروشتى خۆى خەلكى خۆشدەوئىت، خۆشەويستى
فېترى (سروشتى مەرۆف) جىاوازە لەگەڵ وەلاىى بېروباوې، تۆ كە تالەبانىت
خۆشدەوئىت دەزانىت كە بۆ ئىسلام كارى نەكردووە، بەلكو بۆ نەتەوھ و
حېزبەكەى خۆى كارى كړدووە، تۆش ماوھىيەك لەگەڵ ئەو حېزبە دا كارت
كردووە ھەستت بەم بەرپرسىيارىتى بېروباوېرە گەورەيە نەكردووە كە وەك
تىستا بۆت دروست بووھ.

پاشان ئاسايىيە ئەگەر وەك خاوەن خەباتىك پىزى لىبگريت، تىكۆشانى
بەكەم نەگريت، پىغەمبەرى خوا (دروودى خواى لىبىت) ئەبو تالىبى مامى
كافر بوو، بەلام چەندە پىزى دەگرت و چەندە خۆشى دەويست
(خۆشەويستى فېطرى بوو مامىيەتى)، پىغەمبەرى خوا (دروودى خواى
لىبىت) لە ھەموومان زانتر بووھ بە ئىسلام، كاتىك كە موتەيمى كورپى
جوبەير كە پىغەمبەرى خوا (دروودى خواى لىبىت) خستە جىوارى خۆى
(پاراستى لە دەستى قورەيشىيەكان) دواى ئەوھى لە جەنگى بەدردا
پىغەمبەر (دروودى خواى لىبىت) فەرمووى ئەگەر موتەيم بامە لە بەدر
دا كوژرا بوو لە موشرىكەكان بوو، ئەوا ئەو داواى بكدرايە ئەو ۷۰ دىلەم
لەسەر قسەى ئەو ئازاد دەكرد واتا موتەيم، مەرۆفى موسلمان دەبىت
خاوەنى وەفاش بىت، بەلام لە ئىسلام دا كىت خۆشويست وەك وەلاى و

خۆشه‌یستی ئه‌وه له قیامهت له گه‌ڵ ئه‌و که سه‌ دا حه‌شر ده‌کریت، جا
من بۆخۆم پیاوانی ئه‌م دینه‌م خۆشه‌هویت، تۆش ده‌بیت پیاوانی ئه‌م
ئیسلامه‌ت خۆشبویت ئه‌مه‌ وه‌لانه‌، به‌رانه‌تیش واتاکه‌ی ئه‌وه‌ی که نه‌فی
هه‌رچی بیروباوهره‌ بیکه‌یت بێجگه‌ له‌ موسلمانان، ئه‌مه‌ راستی ئه‌م
ئیسلامه‌یه‌.

كاك حه‌سه‌ن به‌خوا خه‌لك ئیستا ئایینی وه‌ك کارێکی ساده‌ وه‌رگرتوه‌
بروایه‌كه‌ هه‌موو ژیا‌نی مرۆف به‌نده‌ به‌م خواناسیه‌وه‌، هه‌ر هه‌له‌یه‌ك تییدا
به‌ره‌ وه‌لدی‌رت ده‌بات، خوا هه‌روا به‌بنی لێپرسینه‌وه‌ دروستی نه‌کردوین
به‌ بێهوده‌ش نه‌هاتووین بۆ ئه‌م ژیا‌نه‌.

كاك حه‌سه‌ن سه‌ری داخستبوو بیری له‌ قسه‌کانی من ده‌کرده‌وه‌.
منیش ئاوێم دایه‌وه‌ به‌لای کۆمپیوته‌ره‌که‌م دا ته‌ماشام کرد رووسا
نووسیویوی چۆن ئه‌و خانه‌واده‌یه‌ت ته‌مشه‌و دا به‌یه‌ك دا، شه‌مال زۆری
له‌ نه‌وال خان داوه‌ به‌ په‌له‌ بردویانه‌ بۆ خه‌سته‌خانه‌.
خێرا په‌یوه‌ندیم کرد به‌ رووساوه‌، برده‌ ژوورێك و وتم: مایك بگه‌ر چه‌
بووه‌ بۆم پروون بکه‌ره‌وه‌؟!

...رووسا نووسی بیوره‌ کاتم نییه‌ ده‌بیت برۆم.
هه‌ستم ده‌کرد بۆ ئیزعاج کردنی منه‌، دیسان مایکم گه‌رته‌وه‌ وتم: من
وه‌ك ئێوه‌ له‌ ئیسرائیل مرۆف کوژ نیم هه‌یج نه‌بیت هه‌والێکی ته‌ندروستیم
بده‌ری؟

كاك حه‌سه‌ن به‌ دیارمه‌وه‌ دانیشتبوو ده‌ستی خستبووه‌ ژێر چه‌ناگه‌یه‌وه‌
چاوه‌پروان بوو بزانیته‌ چی پرویداوه‌.
وامزانی هه‌لده‌ستیت ده‌خه‌ویت، به‌لام دیار بوو مه‌وزوعه‌که‌ی به‌لاوه‌
خۆش بوو قاچی کۆکرده‌وه‌ له‌سه‌ر کورسیه‌که‌ و له‌سه‌ر کورسیه‌که‌ به‌ چوار
مشقی بۆی دانیشته‌.

رووسا مايكى گرت وتى: نازانم چيت به نه وال خان وتوه كه شه مال ي
هاوسه رى هاتوته وه، بووه به دهمه قاله يان نيتر شه مال يش ليتداوه و
بردويانه بو خهسته خانه.

نووسيم نهى وه زعى چونه؟!

وتى: كچه كهى ليرهيه هاتووه بو لاي من با بوّت باس بكات.

كچه كهى زور به نه ده به وه سلاوى كرد و دهستى كرد به قسه كردن.

وتى: كاك ماكوان له دواى نه وهى جه نابت تورهبويت، دايكم
حه په سابوو كاتيك باوكم گه پايه وه بو ماله وه، دايكم بردى و ژووره كهى
خويان، نه وه ندهم زانى به باوكمى دهوت جاسوس، جاسوس به دهنگى
به رز.

باوكيشم زورى ليتدا ده رگاكهش داخرا بوو، من و بيريقانى خوشكم هه ر
هاوارمان كرد ده سه لآتمان نه بوو، به لام باوكم له دواى نيوسه عات ده رگاي
كرده وه دايكمى به باوشه وه بوو به په له برديه ناو سه ياره كه و من و
خوشكه كه شم له گه لى دا پوشتين، دوايى وتم بابه چى بووه؟!
وتى: له گه ل دايكت بووه به شه پمان.

نيتستا خوشكه كه م له لاي دايكمه و باوكيشم منى هيناوه بولاى رووسا
و خووى چووه بو ماله وه.

من داواى مايكم كرد، مايكيان نازاد كرد.

وتم: خوشكى من نهى دايكت وه زعى چونه؟ باشه نازانيت هوكاره كهى
چى بوو؟ باشه من چون بتوانم هه واليكى دايكت بزانم؟ دهمه ويّت قسهى
له گه ل بكه م.

كچه كهى نه وال: نا كاك ماكوان شكور وه زعى باشه، باوكيشم زور
خه فه تى خوارد هه ستمان ده كرد په شيمانه.

ژماره ته له فونه كهى دايكى دامى وتى ده توانى قسهى له گه ل بكه يت.

شەو درەنگ بوو منىش لەبەر كاك حەسەن پەلەم بوو، دەورووبەرى
ساعات ۳ى شەوى ئىتمە بوو، ئىتر خوا حافىزىم كرد لە پالتوك ھامە
دەرەو، بەلەم كاك حەسەن زوو زوو دەيوت: ماكوان گيان من خەوم
نايەت! مەوزووعەكەى بەلاوہ خوۆش بوو، جىگام بۆ داخست خەوتىن.

بۆ بەيانى ويستم تەلەفۇنى بۆ بكەم سبحان الله ھەستىكى زۆر
عەجىب بۆ دروست بوو، ھەرچى دەمويست تەلەفۇن بكەم بۆ ئيسرائيل
وام دەزانى دەرزى دەكەم بە دلى خوۆم دا، ھەرچى دەستم نا بە ۰۰۹۷۲
ھەر نەمدەتوانى لەوہ زياتر برۆم، بۆيە تەلەفۇنم بۆ نەكرد.

كات پەحمى بەكەس نەدەكرد تا ماوہى چەند مانگىك ئاگام لىيان نەما،
پاشان زوو زووش كاك حەسەن تەلەفۇنى دەكرد، ھەوائى دەپرسىن،
ئەوئەندەى ئەو پەرۆش بوو من لەبىرم نەما بوو.

ماوہيەكىش ئاگام لە كاك حەسەن نەبو پۆژىكيان تەلەفۇنم بۆ ھات
كاك حەسەن: كاك ماكوان دىم بۆ لات بۆ نەروىج، ئەو لە شارى يۆتۆبۆرى
لە سويد دەژيا.

منىش زۆر بە خوۆشحالئەوہ عەرزمكرد ياخوا بەختىرييت، چونكە يەككە
بووہ لە پىشمەرگە دلسۆزەكان لەگەل باوكم دا لەبەر حورمەتى باوكم زۆر
پۆژم لىدەكردت و ئەويش باوكى منى زۆر خوۆشدەويت.

لە ويستگەى قيتارەكە چاوہپۆى بووم خوايە كاك حەسەن ھەر
دانەبەزى، سبحان الله... كاك حەسەن دابەزى پىشى لەسەر سنگى بوو بە
شەپۆلەى جوانى كورت و سىمايەكى ئىسلامى جوان ھەر خەريك بوو
شاھگەشكە بم.

باوہشمان كرد بەيەك دا وتى: با سى چارەكە بىت سوننەتە.
لە پىگاوہ ھاتىن بەرەو مال وتى: كاك ماكوان تۆ لەمن شارەزا تريت بۆ
پىشت درىژ نىيە؟

منیش بۇ خوشى ھەموو گيانم پېئەكەنى وتم: بە ریش نییە بە ئیشە.
وتى: أستغفرالله برام ئەوہ قسەى جاھیلەکانە، خەریک بوو بکیشیت
بە دەمما.

وتم: بۇ خوشى بوو..

كاك حەسەن: براكەم كوا لە ئىسلام دا سوعبەت لەسەر عیبادەت
دەكریت.

بەھەر حال من ھیچم نەوت، چونکە بە تەمەن زۆر لەمن گەورەتر بوو،
دوای دانیشتین و نان خواردن عەرزەم کرد كاك حەسەن گیان ئەم
ئیلتیزاماتەت چۆن بۇ دروست بوو؟ بەپراستی زۆر خوشحالم.

كاك حەسەن: كاك ماکوان دوای ئەوہى ئەو شەوہ لای تۆ پۆیشتمەوہ
و تورەبونەكەت لەو ئافرەتە و قسەكانت زۆر کاریگەر بوون لەسەرم، لیت
ناشارمەوہ، كە ئەو ھەموو كتیبەم بینى لە مائەكەى تۆ كە من بیرم دیت
تۆ بە چ پۆژیک لە دایك بوویت، ھەستم دەکرد قسەى زۆر جوان و
ئىسلامیانەت دەکرد، وتم باشە من چیم نوقسانە لە كۆرى عەبدولكەریم.
پۆژیک چووم بۆ مزگەوت، لە مزگەوت كۆریكى كۆردم بینى ناوی
م.عەبدولحەمید بوو..(دوایی بۆم پروون بوویەوہ ئەو مامۆستا بەپریزەم
دەناسی ماوہیەكیش من لە خزمەتى دا بووم)، وتی ئەویش وەك تۆ خنى
بە مێشكەم دا ئیتەر لەو پۆژەوہى لای تۆ پۆشتووم ھەر بۆ خۆم خەریكى
لێكۆلینەوہم لەم ئایینە.

زۆر خوشحالم بۆ دەربرى و سوپاسى خوام کرد لەسەر ئەو نیعمەتى
ئىسلامە كە بەخشىویەتییە جەنابى، بەلام زوو زوویش ئەیووت ئەى خوا
نەوال خان چى بەسەرھات!

شەویك وانەم ھەبوو لە ژوورى دیدى نوێ باسى سیرەى بۆن خوشى
پێغەمبەرم (دروودی خوائ لیبیت) دەکرد، رووسا لە ژوور بوو گوێ دەنارد

بۆم، كە قىسە كانم تەواو بوو، وتى ئەمە وىت چەند دەقىقە يەك قىسەت
لەگەل بكم، عادەتەن ئەگەر بىوايە بە پىرسىار وەلام لە ژوورەكەدا كاتى
زۆرم دەبرد.

وتم: ئىشەكەت چىيە؟ چەند دەقىقە يەك دىمە خىزمەتتە و دوايى
دەچمەو خىزمەتى ئەو خەلكە بەرپىزانە، چاوەرپىم دەكەن.
وتى: باشە.

بانگم كىردە ژوورىك و بۆم نووسى فەرموو مايك بگرە.
مايىكى گرت و وتى: ماكوان دەمە وىت بىم بۆ ئەو پروپا هاوكارىم
دەكەيت؟

نووسىم ئاخىر مەن ناتوانم بە قاچاخ بتهينم.
وتى: نا مەن پاسپورتىم ھەيە، بە پىسمى دىم، بەلام مەن دەتوانم بىمە
لەندەن، مالى خالىم لە كۆنەو لەوین ئەتوانىن لەوئى يەكتر بىينىن؟
مىنىش پەلەم بوو بۆ ژوورەكە و وتم: باشە ھەركاتىك ھاتم بۆ لەندەن
دىمە خىزمەتتان لەوئى يەكتر دەبىينىن.

رووسا زۆر خۆشچالى دەربىرى و وتى: ماكوان مالى نەوال خان بۆ
ماوھى دوو مانگە چۆنەتەو بە ئەمرىكا.

زۆرم پى ناخۆش بوو كە دەيووت ماكوان، بەلام ھىچم نەووت و زۆر
خۆشچال بووم بەو ھەوالە.

نووسىم شەمال_ىش گەراوہتەو لەگەليان؟
وتى: شەمال_ىش گەراوہتەو.

وتم: دواي بابەتى ژوورەكە قىسەدەكەينەو مەن دەبىت بپۆم بۆ ژوور.
مالئاوايمان كىرد و ھەردووكمەن ھاتىنەو ژوورەكە و ئەو چاوەرپى
دەكرد مەن تەواو بىم و قىسەبەكەينەو.

دواى ئه‌وه‌ى له ژوورى دىدى نوێ له باس و سیره‌ى
په‌غه‌مبه‌رمان (دروودى خواى لى‌تیت) ته‌واو بووم ماندوویم هه‌سایه‌وه‌.

په‌یمانم دابوو له‌گه‌ڵ رووسا قسه‌به‌که‌م، که‌رامه‌وه‌ بۆلای چاره‌پروانى من
بوو، بانگم کرده ژوورێک و مایکم گرتوو وتم گویت بۆ ده‌گرم به‌ مه‌رجێک
که‌ نه‌لێیت ماکوان، ئه‌بێت بلێیت کاک ماکوان ی براگه‌وره‌م، ئه‌وه‌ مایک
نازاده‌ وه‌ره‌ قسه‌به‌که‌.

رووسا ده‌ستى کرد به‌ قسه‌ و به‌ منى وت: ئاخ به‌س به‌زانیايه‌ تۆ له‌ چى
درووست بوویت، نه‌ هه‌ستت هه‌يه‌، نه‌ ئه‌ته‌کت ده‌زانى له‌گه‌ڵ ئافره‌ت
قسه‌به‌که‌يت، باشه‌ توخوا ماکوان تۆ قه‌ت له‌گه‌ڵ ئافره‌ت قسه‌ت کردووه‌؟
يان چۆن خۆشه‌ويستى ئه‌ده‌يت به‌ خێزانته‌؟ به‌س پێم بلێ تۆ چیت؟
هه‌ست و شتى وا هه‌يه‌ له‌ گیانت دا؟

ناگام لى‌بوو به‌ برینداریه‌وه‌ ئه‌و قسانه‌ى ده‌کرد قورگى پریبوو له
گریان.

وتم: خه‌مى خێزاغت نه‌بیت، ئه‌گه‌ر هه‌یچى بۆ نه‌که‌م ئه‌زانیت که
چاوباز و خیانه‌تکار نییم، پڕوا بکه‌ ئافره‌تیش ئه‌وه‌ى به‌سه‌، وتم: تۆ باسێکى
خۆتم بۆبکه‌ ژيان چۆن ده‌گوزه‌ریت له‌و کافرستانه‌ خویتمژانه‌ى ئیسرائیل؟
(من هه‌میشه‌ ئیسرائیلیم له‌به‌ر چاوا ناشرین ده‌کرد) مایکم بۆ نازاد کرد.

وتی: ماکوان زۆر بێتاقه‌تم، نازانم چیه‌ که‌ قسه‌ له‌گه‌ڵ تۆ ده‌که‌م
هه‌ست به‌ ئارامى ده‌که‌م، به‌لام هه‌ز ده‌که‌م ده‌رده‌ دلێکت بۆ بکه‌م، من
نازانم کچی کیم پۆژێکیان ئه‌م دایک و باوکەى که‌ ئیستا هه‌مه‌ شه‌ریان
بوو، دایکم به‌ باوکمى وت: ئه‌ى پێسترین مرو‌ف تۆ هه‌ر ئه‌وه‌ بوویت
دالیات له‌ باوکى کرد و له‌به‌ر سه‌روه‌ت و سامانه‌که‌ى بردت بۆ خۆت.

من هه‌په‌سام و هه‌موو گیانم ببوو به‌ گوێ.

دالیا واتا (رووسا): زۆرم کرد له دایکم هەر وه لأمی نه دامه وه، زۆرم هینا بۆ باوکم هەر وه لأمیان نه دامه وه.

دایکم: له تورهیدا ئەم قسه یه مان کردووه، به لأم من نه چوو به مێشکم دا، سه فهرم کرده وه بۆ سلیمانی له سالی ۲۰۰۵ چوومه وه گه ره کی خۆمان، ئەو مالا نه ی که تیتدا ژیا بووین له گه ره که که مان دا چوومه وه لای دراوسێکا مان له نزیک مۆلکه کانی هه مه ی ئەو ره حمان ئاغا له مه لکه ندی چوومه لای پیاوێکی به پێزی خه لکی شاری سلیمانی پرسیاری که سوکار و ئەو ماله مه سیحیه م کرد که منیان به خێو کردووه وتی مالیان لای مالی کریمی ئەله که وه بوون، باسی ئەوه ی بۆ کردم که باوکی من به دۆلاره وه له به غداد له سالی ۱۹۸۲ ئعیدام کراوه، ئەم ماله ش زیاتر خزمه تی باوکی خۆمیان کردووه نزیک بوون له باوکمه وه دوا ی له سیداره دانی باوکم هەر ئەمان منیان به خێو کردووه دایکیشم به سه ر منه وه گیانی له ده ست داوه، باوکم پیاوێکی ده وه مه ندی شاری سلیمانی بووه، به لأم هه موو سه روه ت و سامانه که مان به وه کاله تێکی عامه ئەم باوکه ی تێستام کردویتی به ناوی خۆیه وه، به لأم درێغان له من نه کردووه بۆ هاوکاری، دوو پورم هه بوون چووم بۆلایان ئەوانیش هەر به دوا ی پاره وه بوون، کوپی پوریکم هەر خه ریک بوو به ئاشکرا له به رچاوی دایکی ده ستدێژیم بکاته سه ر تا توره بووم، ئیتر هه ستم کرد سلیمانی ش جێگای منی تیتدا نابێته وه، گه پامه وه بۆلای دایک و باوکه مه سیحیه که م که هیه چ نه بێت منیان به خێو کردووه هه سته یکم بۆیان هه یه، دلم به برا که م خۆش بوو که کوپی ئەوانه و هیه چی من نییه.

من بۆم نووسی ئە ی که گه رایته وه چیت کرد باسی ئەو حاله ته ت بۆ کردن؟ که له گه ل تۆ ئەنجامیان داوه، ئەم ژن و پیاوه مه سیحیه؟

وتی: ئاخىر ماکوان خۆ ئەوان پیاوەتیاں کردوو، من که زانیم خیاڤهت
نییه ئیتىر بۆ لهخۆمهوه توپه بى، ئەگەر لای پوره کانم بوومايه تىستا لهوانه
بوو شهپهفم بشکايه.

قسه کهى مه نطقى بوو، من گویم گرتبوو نووسیم ببوره فهرموو
بهردهوام به.

وتی: ماکوان ده مه ویت بيم بۆ به پیتانیا لهوئى لهگهڵ خالوژنم قسه م
کردوو له کۆمپانیایه کى ته له فۆن دامه زراوم لهوئى کارم وهرگرتوو.
نووسیم ئەى ئەوان خالئى ئەصلیتى؟

وتی: به ئۆ، من پۆزى يه که شه مه ده چمه فپۆکه خانه ی ستاندىتد
لهوئى داده به زم.

زۆر به خۆشحالییه وه باسى ده کرد وانا ئەو پۆزه سى شه مه بوو.
داواى مايکم کرد مايكى ئازاد کرد و وتم: کچى باوکم تۆ کهى
مه سیحیت تۆ موسلمانیت، بۆ وازت له ئایینی خۆت هیناوه، تۆ به پراستى
خوشکى منیت، ئیتىر ده شلیت ماکوان قبۆلمه سهر سهر و سه رچاوم
(ته به عن به پیکه نینه وه)، دالیا گیان ئەگەر پیت خوشییت من ئەو پۆزه به
چهند براهه کى خۆمان ده لیم لهوئى بێن به ده مه ته وه هه رچیت پتیوست
بوو ئەوان له خزمه تتدا ده بن.

هه لبهت دوايش ته له فۆنم بۆ ئەو براهه کرد خوا هه لئاگریت زۆر
پیاوانه هاتن به ده مه وه، شه و درهنگ بوو منیش ماندوو بووم
خواحافیزیم لیکرد.

وتم: ئەم ئایه ته لکورسییه له به ربکه زۆر باشه هه رچى هاته رێگات
ئه تپاریزیت، به دهنگى سه عد غامدى بۆم نارد وه عدم لیوه رگرت، که به چیت
خۆى بشوات، شایه تومانی به ئیتیت، په یمانى دامى به خوشییه وه
هه ردوو کمان پۆیشیتىن، خوشترین پۆزى ژيانم له و ساله دا.

رووسا گه یشته به ریتانیا، منیش خه ریکی بلیت برین بووم.

ماوهی ئه و چه ند پۆژه په یوه ندیم هه ره له گه ل رووسا نه پچراند، له رینگای خوشکیکه وه له تۆری پالتۆک که یه کیك بوو له خیزانی مامۆستا به پریزه کان ته کلیفم کرد که هه ندیک شت هه یه فیتری رووسای بکات، چونکه ئافرهت له هه ندیک پرووه وه خاوه نی پیداو یستی تایبه ته پیویستیشه هه ندیک شت هه یه ئافرهت خۆی پۆشنی بکاته وه بۆ یه کتری.

له له ندهن په یوه ندی به منه وه کرد و وتی: تیتستا له مالی خالم. وتم: ته له فۆنه که تم بده ری با ئه گهر هه ره پیداو یستیه کت هه بوو له خزمه تاندا بام، ژمارهی ته فۆنه که ی نه دامی.

وتی: له پالتۆکه وه په یوه ندیمان هه ره ده بیت، منیش که نهیدا دوو باره م نه کرده وه.

دوای چه ند شه ویک هاته سه رخهت ئاگاداری کردمه وه که دهستی کردووه به کارکردن.

وتی: پێده چیپت من بگوازریمه وه بۆ جینگایه کی تر دوور له له ندهن، ناوی شه ریکه که شی وت ئه گهر هه له نه بم (پۆس مۆرس) بوو، ئه وه نده گرینگیم پێ نه دا چونکه هه ستم کرد سوپاس بۆخوا ئاسووده یه.

دوای ئه وهی په یمانم دابوو برۆم بۆ ئه وێ له گه ل خیزانم به دوای بلیتی هه رزان دا ده گه پراین، بۆ ئه وهی به ره وه له ندهن برۆین، قه ده ری خوای په ره وردگار وابوو بلیتمان ده ست نه که وت، پێشترین له زانکۆیه ک له به ریتانیا خه ریکی خویندن بووم واتا له وێ وه رگیرابووم به موراسه له ده بوو هه ره بچوما یه بۆ ئه وهی هه ندیک کاری پۆتینات هه بوو بکردایه، به هه رحال من سه رقال بووم به کاری پۆژانه و خویندنی خۆمه وه هه ره له نه رویج و پاشان ئاگادار کرابوومه وه بۆ بحث و ئیمتیحانات ده بیت بگه ریمه وه به ریتانیا، چونکه سه ره تاش بوو ئه وه ندهم به لاوه گرینگ نه بوو، به لام

خیزانم زۆر هەزی دەکرد خۆیندەنەکم تەواو بکەم لە بەریتانیا پێشتریش
زۆر هانی ئەدام.

پۆژیکیان لە پۆلیسی شارەکە ی خۆمانەووە تەلەفۆنیکم بۆ کرا وتیان
ماکوان کەریم ئەتوانی تا پۆلیس بێیت؟

وتم: باشە، نزیک بووم لە فەرمانگە ی پۆلیسەووە چووم.
کە چوومە ژوورەووە کابرایەکی زل ئەگەر بێتیرایەتەووە ٤ کەسی وەك
منی تێدابوو، هات بە دەممەووە بە گەرمی تەوقە ی لەگەڵ کردم و وتی:
ماکوان کەریم تێمە وەك نەروێج هیچمان لەسەر نییە، خۆشمان تێناگەین
ئەمە چییە و چۆن کێشە یەکە، تەبەعن من هەر تێنەدەگەیشتم
مەوزووعە کە چییە.

وتی: لە سەفەرەتی بەریتانیاووە هاتوون دەیانەوێت قسە لەگەڵ تۆ
بکەن.

وتم: کێ هاتووە؟

وتی: نوێنەری سەفیری بەریتانی.

هەر زۆر کارە کە گەرە هاتە بەرچاوم، دەستبەجێ لە دلی خۆم دا
وابیرم کردەووە وتم: حەقەن موخابەرەتی ئیسرائیل ی ئیزعاج بووە بەم
کارە ی من و پاشان چاودێری من کراوە کە لەگەڵ ئەم کچە قسەم کردووە،
یان دایک و باوکی رووسا سکالایان لێکردووم ئایتر سەد جۆر بیرکردنەووە ی
خراپم بۆهات لەم کاتە دا، ئەوێندە ی پێ نەچوو نوێنەری سفیر هات بۆلام
موترجیمیکی نەروێجی ئینگلیزی لەگەڵ بوو نوێنەری موخابەرەتی
نەروێجی و پۆلیسی نەروێجیشم لەگەڵ دانیشتبوو.

وتم: بەخوا کێشە کە زۆر گەرە یە، بەلام زوو زوو نوێنەری پۆلیسە کە
وەك دلخۆشی بۆمن ئەیوت: ماکوان ئەم کێشە یە ئیلاقە ی بە نەروێجەووە
نییە.

وتم: کیشه که چیه؟!

وتی: ئه وان بۆت باسده کهن.

نۆینه ره که دهستی کرد به قسه کردن و وتی: که ریم مه بهستی من بوو،
ئیمه وهك حکومه تی گه وری شاهه نشاهی به ریتانیا پازیمان نییه بئیته
ولآته که مانه وه! هه والمان به دهست گه یشتوو که تۆ که سیکێ چالاکی
نیسلامی و خه لک کۆده که یته وه، له بهر ئه وه بۆ ئاسایشی ولآتی به ریتانیا
خرابه و شکاتت لیکراوه نابیت بئیته ولآتی ئیمه، زه رفیکی دامن پر بوو له
وه ره قه وتی: ئه مه کیشه که ته، له سه ر چی و بۆچی ناهیلین بئیت....

په یوه ندیم کرده وه به کاک مه لا عومه ر (عومه ر عه لی) که خویندنه که م
نه فه وتیت.

وتی: باسی مه که ئه م قه زیه تۆ له زانکۆ وه رگیراوی، ئه وه ی که
بئویست به تۆ بکات من بۆت ده که م، له سوید له مالمۆ ئه م زانکۆیه
نۆینه ریان هه یه له وێ ده توانی تاقیکردنه وه کان بکهیت، باسی یاسایه کی
ستودیتتی بۆ کردم تینه گه یشتم به و یاسا به ریتانییه ده توانن به رده وام بيم
له خویندن.

سالی ۲۰۰۹ یه، به لام کاک عومه ر عه لی په یمانی لیوه رگرتم تا
خویندنه که م ته واو نه که م باسی ئه م کیشه یه لای که س نه که م، منیش باسم
نه کرد، ته نها چه ند که سیک ده یزانی که ده خوینم له به ریتانیا، له وانه
خیزانم و که سوکاری خۆم نه مده هیشت بزاندریت، هه ندیکیش له هاوړی
و ئه و دلسۆزانه ی خۆم ده یان زانی که له به ریتانیا (مه منوع دخوم) واتا
بۆم نییه پرۆمه ئه و ولآته.

سوپاس بۆخوا به هاوکاری کاک عومه ر عه لی توانیم سه رکه وتن به
دهست به ئیم به پله ی ئیمتياز له لیکۆلینه وه که م له سه ر میژووی
شه ریعت بوو، به سه رکه وتووی به کالۆلیۆسـم به دهسته ئینا، کاک مه لا

عومەر وتی ئه توانیت ماسته ره که شت بخوئیت، به لام هه ر به بیده نگ هه تا بحثه کان پیشکه ش ده که یت، نه وه ی کاک عومەر عه لی فه رمووی هه موویکم کرد تا کو ماسته ره که شم به سه رکه وتووی و پله ی ئیمتیا ز ته واو کرد.

که نامه که م کرده وه که له لایه ن نوینه ری به ریتانیا وه هاتبوو، نوسرا بوو له کاتیکدا تۆ هاتوویت بۆ به ریتانیا خه لکی زۆرت لیکۆبۆته وه ئه مه جیگای سه رنجه بۆ ئیمه، پاشان کو پرت گرتوو له لیدز و له کار دیف و له له نده ن و له بێرمنگه ام خه لکی زۆر هاتوون کو بونه وه ت به خه لکی کرووه! ئیمه ش هه والمان پیگه یشتوو که تۆ خه ریکی دروستکردنی ریکخراویکی ئیسلامی تونده ویت.

ئه مه هه موو کیسه که ی من بوو.

په یوه ندیم کرد به رووسا وه که نه وه حاله ته که ی منه، بروای نه کرد، منیش زۆر گویم پێینه دا، وا هه ستم ده کرد سکا لاکه له لایه ن نه وه بیت ئینجا هه ستم بۆ دروست بوویه وه که موخابه راته، کیشه کان لای نه وه وه بۆم دروست بووه.

په یوه ندیم کرد به برایه که وه له به یتانیا که پارێزه ریکم بۆ دا بین بکات بۆ نه وه ی ئیستافی نه و مه وزوعه بکه م، چونکه من هیچ شک نابه م نه وه ی نه وان باسی ده که ن به لگه شیان نییه و هه مووی قسه ی بێمانایه.

دوو پارێزه رم ده ست که وت هه ردووکیان هه تته ناو کاره که وه، له کو تای دا نه وه مان ده سته که وت که نه وانیه ی سکا لایان له سه ر من تۆمار کردوو ه کوردن و بۆ مه رامی حیزبی خو یان بووه وایان زانیوه من له حیزبه کانی نه وان ده بم بۆ خۆم، ئینجا بۆم ده رکه وته وه هیچ په یوه ندی به رووسا وه نییه.

پاریزه ره کهم هاوالتیکی خووشی بۆهینام و وتی ئیمه دوو پاریزه رین
به کیکمان که ده چیته ناو کيسه که ته وه جاریکی تر قسه له گه ل تۆ
ناکاته وه، له ناوه وه دیفاعت لیده کات، چونکه نه وان که سان ئاشکرا ناکه ن
که سکالا یان له سهر تۆۆ تۆمار کردووه، ناراسته و خۆ له سهر مه وزوعه که ی
تۆ قسه ده که ن بریاریش نه ده ن! پاشان وتی یاسایه ک خراوه ته به رده م
پهرله مانى به ریتانیا له سهر نه م کيسانه، نه و که سه ی که سکالای نه منی
تۆمار ده کات، نه گهر به لگه ی نه بوو ده بیت پرووبه پرووی تۆمه تباره که
ببته وه، نه گهر چاوه پړی نه وه ش ده که یته نه وه سالتیک بۆ دوو سالی
پنده چیت، منیش بۆ نه وه ی بزانه نه و گهنده لانه کین تا ئیستاش چاوه پړی
نه و یاسایه م، په له ی چیه نه م سال نا سالتیکی تر، له دواپی ههر بۆم ئاشکرا
ده بن خۆ نه گهر ئاشکراش نه بن سوپاس بۆ خوا قیامه ت هه یه.

من نه م حاله ته م به سهر هات، به لām سوپاس بۆ خوا ههر به
سه رکه و تووی هاتمه دهره وه لیتی، له دواپی نه م ره وشه ی که به سهر من دا
هات له م ماوه ی رابردو دا له فه یسبوک که سیك له نه مریکا وه په یوه ندی
به منه وه کرد وتی: ماکوان گیان من نه وام، نه زانی چووم بۆ چه ج و شوکر
بۆ خوا له گه ل شه مال عه مره یه کیشمان کردووه، نه ی رووسا چی لی به سهر
هات که و تووه ته کوئی؟

مه جالی زۆر قسه م نه بوو له بهر نه وه ی له سهر کار بوو ناوه که م لای
خۆم یاداشت کرد، به لām دواپی نه و ههر نه هاته سه رخه ت، نه وه نده ش
گرینگ نه بوو به لامه وه، چونکه دلخۆش بووم به وه ی که خیزانتيکی
به خته وه رن.

من گه پامه وه بۆ کوردستان به ته نها وانا بن مال و مندال، دایکم وتی
پۆله (خه سه ره) ناوی نه سلّی خۆمه ئیستا پۆژگار کورته زوو بگه پړیه بۆ
مال نیشم پیتته.

منیش له دواى نوپژى عهسرىاتر له ئۆفيس دادەنیشتم سوبحان الله
ئەو تێوارەيه له هەموو پۆژەکان لای من قەرەبەلگەر بوو هەموو فەیسبوك
لای من بوو.

دایکم تەلەفۆن لەسەر تەلەفۆن بۆم دەکات و نازانم مەوزوع چیه و
ئەم هەموو پیاووە بەریزەش لای من، دواى ئەوەى میوانەکان پۆشتن
تەکسیم گرت بەرەو مالهۆه ئەو پۆژەش هیچم نەخوارد و تەمەن دایکم
خواردنی بەدەستی خۆى درووست کردووە دازانتیت من حەزم لە نانی
دەستی خۆیه تى بۆیه بانگم دەکات، چوومە مالهۆه نە بۆنى خواردن
دەهات نە هیچ، دایکم فەرمووی ئەى پۆلە نەمووت زوو بگەرێوه؟
و تەم: بەخوا میوانم هەبوو، ئەوەندەم زانی جەماعەت هەموو هاتن لە
خوشک و خوشکە زا و زاوا و برا و برازا.

و تەم: مەوزوع چیه؟
دایکم وتى: وەللا هیچ نییه مەطعمێک هەیه تۆ ئەقڵت بەو جێگایانە
ناشکیت ئەمانەوێت بتبهین بۆ ئەوێ.

و تەم: کونیه؟
وتیان: ناوى داوايه.

خیزانیکم بەدى دەکرد هەر تەماشای منیان دەکرد، لە دلى خۆم دا و تەم
تەمەن لە تەلەفیزیۆن منیان بینيوه، بەلام هەستم دەکرد سەرئەجى زۆریان
ئەدا من هەر ئاسایی وەرەمگرت.

پیشرهوى برام هات وتى: کاکە ئەزانى ئەو عائیلەیه تەماشای تۆ زۆر
دەکەن لە ئاسایی دەرچوو، منیش بە فەشقیات بە پیشرەوم و تەناخە
کاکت قۆزە بۆیه.

وتى نەوێللا تۆ برۆ سەر کورسیهکەى من خۆى لە جێگای من دا
دانیشت ئەو لە پرووى ئەمنیهوه لە من وریاتەر، منیش بەقسەم کرد.

تۆزۈنکی پېچوو يەكېك لەو بەرژانەي کە لەوێ کاري دەکرد هات و
وتی: کاک ماکوان پارەي تێوہ دراوہ، ئېمەش زیاد لە ۱۲ کەس بووین زۆرم
پێ ناخۆش بوو، چونکە يەك نەفەریش لەو مەطعمە بە ۲۵ ھەزار دینار
بوو، زۆر بێمانا گران بوو.

وتم: برای باوكم كۆ داوێه‌تی؟

وتی: ئەو خانەوادەيە.

کە ھەڵسām بچم بۆ لایان چایان دەخواردوہ من دەستم چەور بوو،
چونکە قبوڵم نەکرد، وتم بە پێشەرەو و ئارامی زاوامان برۆن پارەکە بەئێنەوہ
و بیان دەنەوہ.

چووہ خزمەتیان گویم لێبوو خامێکی نازداری زۆر جوانی دەم و چاو
جوان کە بەرەو رویان دەپۆشتم پێدەکەنی.

وتی: بەخوا ماکوان هات.

منیش سڵام لێکردن، وتم: بەخوا قبوڵم نییە، لە ئێستاوہ دەبێت
وہریبگرنەوہ ئەگینا ھەر مەرحەباشتان ناکەم یان بەس پارەي من بدەن.

پیاویکی زۆر مەعقول وتی: کاکە ئېمە چاوہ‌پێی تۆین برۆ نانەکەت
بغۆ دوايی قسە دەکەین.

تەبەعن ئەو مەطعمە ئوتیلیشە، ئەوان ھەڵسان يەکیکیان وتی کاک
ماکوان لە میوانخانەکە چاوہ‌پێتین، ئەو جینگایە زۆر فاخر بوو دواي ئەوہي
تەواو بووم يەکیکیان نارد بە شوێنم دا وتیان لە میوانخانەکە چاوہ‌پێتان،
منیش لەگەڵ ئامینە خانی دایکم و جەماعەت پۆشتین.

لای من زۆر قەرەبāلغ بوو دەنگی مندāل و قیرەیان ئەو ئوتیلەي کرد
بوو بە ھەمام من و پێشەرەوي برام و ھەردوو زاواکەم چوین بۆلایان ئەوان
بەخێرھاتنی گەرمی منیان کرد.

وتم: کاکه پاره که یان بده نه وه عه ییه، دوا یی بیرم کرده وه وتم له وانه یه مه سولیک یی که نده لبت، له م پرتکه یه وه بیه ویت په یامیک بگه یه نیت. دانیشتم له که لیان نه و خانمه جوانه که له ته مه نی دایکم دا بوو په حمم چوو ه سهری هه ر پیده که نی.

وتی: ماکوان پوله من ناناسیت؟

وتم: نه خیر!

وتی: من نه وال_م، کاک شه مال_یشم بینی و ده ستمان کرد به قسه چوون بو لای دایکم و سلاویان کرد و دانیشتن، کاک شه مال ومن و نه وال خان و نه و خیزانه ی تریش به یه که وه بووین، پاشان هه والی رووسام پرس ی. وتم: دالیا له کوته چی به سهرهات و ئیستا چونه؟

وتیان: شوی کردو وه به کوپکی خه لکی سلیمانی و دوو مندالی هه یه به کیکانی ناونا وه به ماکوان و نه وه ی تری ناونا وه لانه، واتا کچ و کوپکن. وتم: چوون په یوه ندی پیوه بکه م، ژماره ته له فونه که ی دامی ژماره ی کوردستان بوو.

وتیان: خو ی و هاوسه ره که ی له یه کیک له م کو مپانیای ته له فونه کانی کوردستان کار ده که ن مالیان له کازیویه.

وتم: بو زانیاریتان چند ساله من له سلیمانییم به خوا نازانم کامه کازیویه، ئیستاش من به سلیمانی پالاس ده لیم هه سیب سالح. ده ستیان کرد به پیکه نین و قسه و باسی زورمان کرد، نه خیره ن پاره که یان دا منیش ته له فونم کرد بو رووسا خاتون هه والم پرس ی و وتم: ده مناسی من کوپری خو تم ماکوان_م که وه بووم.

دهستی کرد به پیکه نین و وتی: ماکوان گیان تو نوری چاوی منی، وه ی که خوشحالم ته له فونت کردو وه دوا ی قسه و باس و هه وال پرسین دایه ده ست میرده که ی ناوی کاک به پر یز بوو، به لام به راستی به پر یز بوو، په یمان

مهمله که تی عیشق

درا که یه کتر ببینین، دهوامی بهردهوامی نهوان و سهرقالی من یه کترمان
نهبینی من که پامه وه بۆ نهرویج ٲیستا نهوان له کوردستانن.

چیرۆکی نۆزدهیه‌م

باس و خواسی ناو سه‌یاره‌که‌ی پێشپه‌رو

له‌ دوا‌ی ئه‌وه‌ی ده‌رچووین من خه‌یاڵ گرتبوومی پێشپه‌رو‌ی برام‌وتی:
ئه‌وه‌ چو‌یت بۆ کو‌ی؟ وا خه‌یاڵت پ‌رۆیشتوو‌ه ده‌میکه‌یه‌ ناگات له‌ من
نه‌ماوه‌، قسه‌ت بۆ ده‌که‌م.

وتم: له‌و ده‌ورو به‌ره‌ و ئه‌وروپا بووم ئه‌وه‌ گه‌رامه‌وه‌ بۆ لات، به‌یان زۆر
شتی بیرخسته‌وه‌ پێشپه‌رو‌ی برام، نیوه‌ی ژیا‌نی خۆم به‌ فیلم بینیه‌وه‌.
پێشپه‌رو: ئه‌زانی به‌یان شووی تری کردوو‌ه، دوا‌ی ئه‌وه‌ی می‌رده‌که‌ی
ته‌لاق‌ی دا، ئیستا خ‌یزانی ئه‌و کو‌په‌ی په‌فیقی خۆته‌، کاک مه‌زن.

وتم: به‌پراست! وه‌لا‌هی ژیا‌ن سه‌یره‌، یاخوا ئاسوده‌ بن و پیر و د‌ل‌خۆش
بن به‌یه‌که‌وه‌.

پێشپه‌رو: ب‌رۆین بۆ کو‌ی؟ هه‌زده‌که‌یت ب‌رۆین بۆ سه‌رقه‌بران سه‌ردانی
باوکم و باپیره‌کا‌مان و نه‌نکه‌کا‌مان بکه‌ین؟

وتم: ئه‌ری وه‌لا‌ زۆر باشه‌ زۆریش هه‌ز ده‌که‌م.

پ‌رۆیشتین تا چووینه‌ گردی سه‌یوان و چوینه‌ سه‌ر گو‌پ‌ی باوکم و دوعا‌ی
سه‌رقه‌برانم خو‌یند و س‌لاوم کرد له‌ مردوان و له‌ سه‌ر قه‌بری هه‌موویان
دوعا‌ی خ‌یرمان بۆ موس‌لمانان کرد و به‌تایبه‌تیش بۆ که‌س و کارمان.

له‌گه‌ڵ پێشپه‌رو‌ی برام که‌وتینه‌ قسه‌.

پێشپه‌رو: بۆ ئیستا وه‌ک جا‌ران پ‌ووداو دروست ناب‌یت، ئه‌م که‌نجانه‌ی
ئیستا وه‌ک جا‌رانی ئیمه‌ نین.

جاران تېمە و پېش تېمەش لە ژيانمان دا پرووداى زۆر پرووى ئەدا و دەمانگېرپايەو، بەلام ئەم جىلە هيچيان نىيە بيگېرنەو.

وتم: ئەم رەوئەندە نوئيە بونەتە رۆبۆت بەدەست سياسيه كانەو، پاشان تەكنەلۇجىاي سارد و سړى فەيسبوك و تۆرەكانى دىكەى ناو ئىنتەرنېت ھەمووى تەمەل كړدوون، مەشغولن بەو تۆرانەو ھەموو مېژوويان بوو بە فەيسبوك و تۆرە كۆمەلایەتییەكانى تر ئەو ھۆكاری ئەوہیە كە پرووداؤ لە ژيانيان دا پروونادات.

پېشەرە: راستە، بەلام دەبېت ئاوا بروت بەم شۆوہیە، خەلك ئىتر مېژووئى نامېتېت و ھەموو ون دەبن.

وتم: نا بەدلىايەو دەبېت چاكەكاران سەرلەنوئى ئەدەبىياتى ئەم كۆمەلگايە بكەنەو گۆرانكارى پروودات، ئەم قسە و باسانەمان ھەمووى لەسەر گۆرستانەكە بوو.

پېشەرە: چى بكەين برۆينەو؟

وتم: با برۆين.

ھاتىنە خوارەو لە سەيوانەو بەرەو شەھيدان، سەردانى ھەندىك گۆرى ترمان كړد.

تەماشامان كړد ژنتىك لە نزيكى دوو گۆرەو دانىشتوو دەستى لەسەر كېلى دوو گۆر داناو دەگرى بەدەم گريانەو دەيانلاوئېتەو.

دەلېت بۆ كامتان بگريم بۆ لای منتان چۆل كړدوو بەجمە لای كى و كى بەھاوارمەو بېت.

تېوارەيەكى سارد و رەشابايەكى زۆر قاييم ھەبوو، وتم پېشەرە بابچينە لای ئەو ژنە و فاتىحايەك بۆ مردووەكانى دادەخەين و دلنەوايەكى دەكەين.

پیشرهو: کاکه بۆ خاتری خوا ئیستا سالی نهوه ده کان نییه، دنیا گۆراوه
بانه چین نهوه کو پتی ناخۆش بێت، هه قمان چیه به سه رییه وه_ کاکه نه مه
جاران نییه.

وتم: ئی باشه ده چین به لای دا خۆ هیچمان لی کهم نابیتته وه بلئین
بۆخۆت خۆشبیست، مه گری و دوعای خیریان بۆ بکه و له جیاتی نه و
لاواند نه وه یه فاتیهاییان بۆ دابخه.

پیشرهو به نابه دلی وتی: با برۆین.

ورده ورده نزیك بووینه وه له ژنه که و ره شه بای سلیمانیش نه وه نده ی
تر ماندووی کردبووین، چووینه نزیکی پستی لیمان بو من سلاوم لیکرد و
ئاوړی دایه وه که من و پیشره و ی بینی وتی: سوپاس بۆ تۆ خوایه
کوړه کانم که پراڼه وه، سوپاس بۆ تۆ خوایه کوړه کانم که پراڼه وه.

منیش زۆرم لا سه یر بوو دلّم نه شکاند، زانیم حاله تیکی ئاسایی نییه
وتم: به دلنیا یه وه ئیمه کوړتین.

ژنه که تۆزیک ورد بوو یه وه له من و پیشره و ی برام هیچی نه ووت
دوو باره گریایه وه بّی هیچ شتیک منیش دلّم پر بوو، نه وه نده به کوّل گریا
منیش به گریان ی نه و تیر گریام.

پیشرهو: خۆ تۆ هاتی دلنه وایی بکه یت که چی خۆشت ده گریت.

ژنه که ته مه نی ۵۰ سال ده بوو سه راپای ره ش بوو، ده موچاوی سور
بیوو وه له سه رمان دا، نه وه نده گریا بوو له سه ر پوومه تی جوگای فرمی سک
دیار بوو.

ده ستم کرد به خویندنی قورئان له سه ر قه بره کان و چه ند ئایه تیکم
خویند له سوړه تی واقیعه.

دوای ته و او بوونم دوعای خیرم کرد و عهرزی نه و ژنه م کرد نه مانه

چیتن؟

ژنەكە: وەلا باوكەكەم ئەمە ھەردووکیان كۆرۈن و باوكیان ئەوھتا لەو
پشتەوھ كۆرۈنكى تریشم مردووه والای شیخ مارفەوھ (۲) ناشتومانە.

وتم: ئەى ئیستا لەگەل كۆ دەژیت؟

ژنەكە: لە مالى زاوايەكم دوو پۆژە دەریكردووم، وتى مەیهەرەوھ بۆ ئیترە
بچۆ بۆ مالى كچەكەى ترت، دوینى شەو لەوئى بووم زاواكەى ترم دەیوت
بۆنت لیدیت.

ئیتەر من ئەوھندەى تر گریام، ژنیكى زۆر پاك و جوانیش بوو ئاگام لە
پیشەرەو بوو ئەویش دلى پریبوو.

ئینجا ھەردووكمانى خستە گریان.

ژنەكە: كە لە دوامەوھ سلاوتان كرد، لەوكاتە دا بیرم دەكردەوھ ئەمووت
خوايە ھەردوو كۆرەكەم بۆ زیندوو بكەیتەوھ، ئیوھش لە دوامەوھ پەیدا
بوون، وامزانى كۆرەكانى خۆمن و خەريك بوو باوھشتان پيدا بكەم، بەلام
نائومید بوومەوھ، ئیوھش ھەر كۆرۈن بە قوریانتان بىم.
من و پیشەرەو بەو قسەيەى ئەو بەكۆل گریان خیرا وتمان: بە دلتایەوھ
كۆرۈن.

وتم: ئەى چى بكەین ئیستا چیت دەوئیت بۆت بكەین؟

ژنەكە: وەلا باوكى من ھیچم ناوئیت، بەس خۆشى ئیوھ.

پیشەرەو: نايت دايكە گيان خو ھەروا لیرەدا بە جیتناھیلین، فەرموو
ھەستە بابروین بۆ مالى ئیمە لە خزمەت دا دەبین، من و كاكەم و دايكەم
مالیكى گەورەمان ھەيە لە خزمەتا دەبین.

وتم: بیزەحمەت ناوت چيە دايە گيان؟

ژنەكە: ناوم مینايە.

وتم: میناخان ئاخەر خو ناھیلین لەم سەر قەبرانە ئاوا دانیشیت،
بە دلتایەوھ ئەتبەینەوھ بۆ مالى خۆمان.

میناخان: ناخر باوکی من ده چمه وه بۆ مائی ئەو کچه م، خو ده زانم
ئەوان لیم ناپرسن بچم یان نه چم، به لام هەر هه زده که م له ویتیم.

وتم: ئەم کورانه ت به چی وافاتیان کردووه؟

میناخان: به رووداوی هاتووچۆ له یه ک پۆژ دا له ناو سه یاره یه کدا
وه رگه پان هوردووکیان، باوکیشیان مۆزه فی کاره با بوو کاره با گرتی، کوپه
گوره که شم گورچيله ی وه ستا.

دوو کچم هه یه شویان کردووه شکور بۆ خوا له مأل و میردی خو یان
دان، به لام زاواکانم زۆر خراپن.

ههستم ده کرد ناهه ق نه بوو له گه ل دوو کوپدا بۆ کوئی بجیت ژنیکی
ئاوا به ته مه نیشی هه بیت هه ده ترسیت.

پیشرهو: ئەی کئی هاوکاریت ده کات؟

میناخان: خوا گه وریه کاکه گیان، خوا په کی کهس ناخات.

هه لمانساند له گه ل خو مان دا هینامانه خواره وه و ورده ورده بۆ لای
سه یاره که ی خو مان که وتینه پئی به ده م قسه کردنه وه بانگی مه غریبیدا.

میناخان باسی نه وه ی بۆ کردم له بازیان خزمی هه یه پیمان وتوه
ژووریکت نه ده ینی وه ره له وی بژی، ژووره که زۆر کۆن و خراپه منیش
بیجگه له ته قاعودی میرده که م هیهی ترم نییه، نه ویش به چهند مانگ
جاریک نه مده نی.

میناخان نه هات له گه لمان دا بۆ مائی تيمه، بردمانه وه بۆ مائی
کچه که ی و نزیکي ماله که یان داماننا و عهرزی کرد هه ر چۆن بووه دان
به خو ی دا بگریت له م پۆژانه دا سه ردانی ده کینه وه.

له سه یاره که دا له گه ل پیشرهو باسی نه وه مان کرد که هه رچیمان
کردووه نه و ژووره ی بۆ چاک بکه ین و مانگانه یه کی بۆ به رینه وه...!

هاتینه وه بۆ ماله وه نه وه شه وه من میوانی زۆرم هه بوو له خزمان
هه موو هاتبوون بۆ مالمان که گه پاینه وه دایکشم باشی کرد به من و
پیشره وه، ههر نهیده پریه وه.

وتم: به خوا توشی ژنیک بووین نه مه حال و گوزه رانی بووه خواى گه وره
کردی یه کیک له میوانه کانم دهوله مه ندیکى باش بوو وتی داینى بۆخۆم
مانگانه که ی له سه ر من بیخه مین.

من و پیشره ویش وه عدى چاککردنى ژووره که مان بۆ دا که به م نزیکانه
ده چیه ناوی و هه موو که رسته یه کی بۆ دایینکراوه.
له م که ین و به ینه دا من نه گه رابوو مه وه بۆ نه وروپا زاویه کی هاته لام
وتی من ناوم بیستونه هه زده که م به یه که وه قسه بکه ین.
وتم: فه رموو.

هه ندیک ده رده دلّی قه یرانی بۆ کردم و سوپاسی زۆری ده ربړی و وتی
هه ز ده که م سه ردانی که مان بکه یت.
وتم: باشه، به سه رچاو.

که چه ووم ته ماشای ماله که یم کرد مامۆستابوو ته له فیزیۆنى فرۆشتبوو،
سه لاجه ی نه مابوو، نه لقه ی په نجه ی خۆی و خیزانه که ی فرۆشتبوو، به و
سه رمایه زۆپا و نه وت له مالّی دا نه بوو، خاوه ن سّ مندالّ بوو.
وتی: کاک خه سه ره وه نه وه حال و گوزه رانی منه، من خزمی سه ره نه نگم.
که وتی خزمی سه ره نه نگم ئای چه برینیکى کولاند مه وه.

ئەو ئافرىقە تەبىئەتە كە لەسەر جادە ھەلمگرتەوھ:-

لە دوای ئەوھى بېستون باسى ئەوھى کرد كە گوايە خزمى
سەرھەنگ- ە منىش سەرھەنگ-م زۆر خوشدەويست، باسى ناسىنى
سەرھەنگ-م کرد و بەلام و تم پيش ناسىنى سەرھەنگ ئافرىقە تىكم ناسى
لەسەر شەقامەكانى سلىمانى دوای باسى سەرھەنگ-ت بۆ دەكەم،
ھەردوو كيانم بە بۆنەى سەر و پيوە ناسى.

سەرھەتاي پايز بوو خەيال چواردەوى پىچابووم باسى سىياسى ولات و
كىشە كۆمەلایەتییەكان جەختىكى زۆريان خستبوو سەرم بۆيە ھەميشە
لە دەروازەى خەيال دا دەريام ۳۱ى ئاب پرووى دا بوو يەكيتى چووبونە
سەر سنورەكان.

كاتى كە پىاسەم دەکرد ھەزم بە تەنيايى دەکرد كاتى چووم بۆ كار بە
ھەمان شيوە ھەر كاتىك وەنەوز بىگرمایە كەچى خەيال لىنەدەگەرا و
ھەميشە كۆنترۆلى ھەست و بىرى كردبووم.

زۆر جار واھاستم دەکرد نەخوشىيە، بەلام كەسايەتى خۆم باش دەناسى
بۆيە ترسم نەبوو ھەر ئەو خەيال و بىرەم دەگەراندەوھ بۆ كيشە
سىياسىيەكانى ولات، بىرەكەشم زۆر ساددە بوو خەيال و بىرکردنەوھم تەنھا
دەسورايەوھ كە چۆن بتوانم ژن بھيتم و چۆن مندال درووست بكەم وە
بىرم لە دروستکردنى خانوى جوان و دەولەمەندى و زۆر جار ئەو خەيالەم
سەرى دەكيشا بۆ ئەوھى بىمە سەرکردەى ولاتىك.

تا ولات ئازاد بكەم و خوشى و شادى لە كوردستانە بى نازەكەم بپروينم
زۆر جار يش دەبوومە دەولەمەندى ھەموو دونيا و وا بىرم دەكردەوھ كە

مۆنۆپۆلی دهوله مهندی جیهان بکه، تا نازادی و یه کسان ی بۆ هه ژاری
دهسته بهر بکه، هه میسه هه ژارانم خۆشده ویست بۆیه له خه یالیشمدا
هه ر پشگیری هه ژارانم کردووه چونکه وه ک کوره هه ژار پهروه رده
کرا بووین، نه گه ر چی سوپاس بۆ خوا هه ر پاره دار بووین.

ئه م خه یالانه م تابلویه کی په نگاو په نگی دروست کردبوو هه میسه بیرم
له شته جوانه کانی ئه م بوونه ده کرده وه مآلی خوش، ژنی جوان، ئۆتۆمبیلی
که شخه، به رگیشم شیک بۆ وه خۆشترین بۆنیش به کاری به ئینم وه هه میسه
حه زمکردووه چله گوێک بم له گۆزه ی نیشتمان دا خزمهت به خه لکی
هه ژارانی کوردستانه بێنازه که م بکه م.

هۆکاری ئه و هه مووه خه یال پلاویه ده که رایه وه بۆ ئه وه ی له ماوه ی
پا بردوو دا زۆر خراپه کار بووم، دوا ی سوپاس بۆ خوا که پامه وه بۆ لای خوا ی
پهروه رداگرم، به لام ئیوانی من و با پیرم و که سوکارم به هۆکاری خراپی خۆم
تیکچوو بوو هاوکاریان نه ده کردم.

هه ر له ئیوانی ئه و سالانه دا کیشه یه کی سیاسی پرووی دا له ئیوان دوو
ده سه لات داری ولات دا بۆ له ناو بردنی یه کتری په نایان بردبووه بهر به ها
په وه شتییه کانی ئه م جیهانه.

تا وایان لیها ت کورنوشیان برد بۆ دوژمنه کانیان تا بتوانن بێنا سازی
نیشتمانی خۆیان بکه ن به ده ستی داگیرکه ران بۆیه له ناو نیشتمان دا نا
ئومیدی پرووی کردبووه خه لکه که و هیه چ گومانیک ی باش له و ده سه لاتدارانه
نه ده بیندرا.

زۆربه ی پۆشنبیران و ده ستره نگینه کان له ولات هه له اتان تاکه شاپیگای
خۆیان بۆ ده ربازبوون نه که له کوردستان، به لکو له ژێر ده سالی ئه و دوو
زه لپه زه که زۆریان دوور که تنه وه و هه له اتان بۆیه هه ر ئه و خه یالانه لای
من دروست ببوون بیرم له وه ده کرده وه که چۆن بتوانم بژیم و

دەستەبەرى سەرمايەك بەكم بە پىگايەكى چاك تا لە پاشەپۇژدا ويژدانم
سانا و ئارام بىت وە پىش ئەو بەرامبەر بە خوداى خۆم.
دوو ھۆكارى گرىگ پالى بە مەنەو دەنا كە خۆم بپارىزم.
يەكەميان: بىركردنەو لە پاشەپۇژ و قيامەت و گەرانەو بۆ لاى خواى
پاك و بىگەرد.

دووەم: ترسى كۆمەلگا و قسەوباسيان، لەبەر ئەوئى كۆمەلگاگەى ئىمە
زۆر ھەزيان لە قسەوباسە يان جوانتر بلىم زەم كردن زۆر بە بىرەحمەنە كە
لە ھىچ بەھايەكى مەرفانە ناترسن بە ئارەزووى خويان وشە ھەلدەبەستن
و ەك ئەندازيار چين لەسەر يەك نەخشى بۆ دەكيشن.
لە راستى دا دەولەمەند بوون لە ولاتى ئىمە دا زۆر ئاسانە تەنھا
پىويستت بە خۆبردنە پىشەوہيە واتا ماستاوجىتى يان دزىيەكى
لپىرسراويانە بەو دوو ھۆكارە دەتوانىت سەرمايە زۆر بە باشى كۆيكەيتەوہ
ئەوہش جىگاي خۆشبيە كە من ھەرگىز بىرم لەوہ نەكردۆتەوہ وە
خەيالىشم ئەوہى لى قەدەغە كر دووم.

پۇژىك خەيال لەگەل جەستەم پىككەوتن پۇژۆكۆلىكيان ئىمزا كرد كە
لە پاشاگەردانى ولاتدا من بتوانم سودىك وەربگرم، بەلام كىشەيەك ھاتە
پىگامان ئەويش نەبوونى سەرمايەيەكى ئەوتۆ تا بتوانم كارە خەيالىيەكەم
لە پراكىتيك دا ئەنجام بدەم، بەلام خەيال و جەستەم پاليان بە پۇحمەوہ
نا كە بچم بۆ قەيسەرى نەقىب بۆ لاى حاجى عەزىز خەيالەكەم بۆ باسكرد
لە بەرئەوہى ھاوپىي باوكم بوو منى زۆر خۆشەويست وە زۆرجار لە
مەزگەوتيش يەكترمان دەبينى و زۆر بەگەرمى ھەوالى خىزانەكەمى
دەپرسى كە باسەكەم تەواو كرد ئەوہى لە بىرما گەلەلە ببوو ھەموو
ئەگەرەكانىشم پى و ت لە ھەمووشى گرىنگتر ئەوہ بوو كە پىم و ت من
پارەم نىيە و ھىچ سەرمايەك شك نابەم لە ئىستا دا ئەوہم پىراگەياند كە

پاره کانم گیراوه له کاریتر دا، له راستیش دا هیچم نه بوو، عه رزم کرد بۆیه
هاتووم بۆلای تۆ که یارمه تیم بدهی خوا هه لئاگریت یه کسه روتی: باشه.
به لآم پیتی وتم خه سهرو گیان من و تۆ له گه ل پاره کهم ده بین به سئ
شهریک.

زۆر سه رسام بووم ئه و کاته زانیم وه تیکه یستم که مرووف و پاره له یه ک
ئاستا ئاماژه یان بۆ ده کریت پیم وت حاجی خوا هه لئاگریت خۆ ئه گهر من
و تۆ بکه رین له کاره که دا، به لآم سه رمایه که ت ته نها ئامرازیکه.
وتی کوپم تۆ نازانیت ده بیئت ریزی پاره زۆر بگریت، ته نانه ت له
خۆشمان زیاتر ئه گهر وانه بیئت (یه غنیش و گهلوش که فشته ییت)
لیده رده چیت.

وتم: ئاخو بۆ حاجی گیان وه لآا خوا پابه ردارى نییه.

حاجی عه زیز: خه سهرو گیان ئه گهر وا بیر له پاره ده که یته وه من وشه ی
به شه کهم هه لده گرمه وه من سه رمایه ناده مه ده ست که سیک که له خۆم
مندال تر بیت و یاساشم بۆ دابنیت، من یاسا بۆ تۆ داده نیم وه تۆش ده بی
بلنیت باشه، سه یری ره شه ی هه مال بکه ته بیینی چۆن لای کوپانی
حه ماییه که یه وه خه وی لیکه وتوو سه یری پتلاوه لاسیکه کان و گۆره ویه
دراوه کانی بکه که بۆنی رۆژه رتیه ک ده روات، ئه و خاوه نی پاره نییه و
حه ماله، به لآم حاجی عه زیز له ناو دوکانه ی خۆی دا دانیشتوو و توجاره
هه رگیز وه کو ئه ویشم پتئاگریت خۆ ئه گهر هه ر بیرشم پت نه کریته وه
ئه و به ده یانی وه ک تۆ بیرم بۆ ده که نه وه، له و کاته دا پاره کهم یارمه تی
من ده دات له دونیاش دا هه روا بووه هه رکه س ده ستی یارمه تی بۆ دریز
کردی ده بیئت ریزی لیبگری منیش نامه وۆ به پاره کانم بیوه فا بم بۆیه پیت
ده لیم تۆ به شیک، من به شیک، پاره کانم به شیکى تر.

رازیت خه سهرو گیان یان نا؟

به‌لى حاجى گيان پازيم بۆيه ده‌لّيم سوپاس بۆ خوا به‌س نيبه بيرم
 بۆلاى سوو سه‌له‌م دا ناروات نه‌وه‌ش هه‌روا بَمَيّنته‌وه به پراستى كارىكى
 باشه و به‌سه‌دان مروّفى وه‌كو منيش ده‌توانى سودتان ليوه‌ربگريّت، خواى
 كه‌وره ته‌مه‌ند دريژ بكات ته‌كه‌ر پاره‌كانيشت حه‌للّه هه‌روه‌ك ته‌مه‌نى
 خوّت به‌ره‌كه‌تيان تيّبخات، چۆن من نزام بۆ تۆ كرد تۆش نزا بۆمن بكه
 به‌يانى ده‌كه‌ومه پرى به پشتيوانى خواى پاك و ته‌نها تا كاره‌كه‌م نه‌نجام
 بده‌م زۆر دلّخۆش بووم كوتمه‌ پرى.

دواى كړينى نه‌و پيڤداويستيانه‌ى كه نه‌خشه‌م بۆ كيشابوو هه‌موويم له
 مه‌رزى باشماخ ده‌سته‌به‌ر كرد، له‌كه‌رانه‌وه‌م دا باجى ده‌رامه‌ت هه‌لگيرا
 بوو واتا گومرك نه‌بوو به‌هۆى نه‌و پاشا كه‌ردانييه‌وه كه پړووى كردبووه
 وه‌لات له سالى ۱۹۹۶ دا.

هه‌موو كالاكانم له بازار دا فروشت زۆر دلّخۆش بووم زۆر له‌وه زياترم
 ده‌ست كه‌وتبوو كه به خه‌ياليشم بيرم ليته‌ده‌كرده‌وه، ته‌نانه‌ت پړۆيَك له
 پړۆان نه‌ خۆم نه‌ خانه‌واده‌كه‌م وه نه‌ باپيره‌ كه‌وره‌شم به هه‌موومانه‌وه
 نه‌مان توانى بوو به يه‌كجارى كه‌سابه‌ت نه‌و سه‌رمايه‌ كوڤكه‌ينه‌وه.

زۆر سوپاسى خوام كرد، بيّجگه‌ له‌وه‌ى كه حاجى عه‌زيز و مامه‌ باپيره‌ى
 براى هه‌ريه‌كه‌ به‌شى خۆيان برد به هه‌ر جوړيَك بوو كه پاره‌كه‌ دابه‌شكرا
 من به ته‌نها خۆم بووم به‌ خاوه‌نى چل هه‌زار دينارى ته‌واو، زۆر دلّخۆش
 بووم خيّر كه‌ چاوم به پاره‌كه‌ى خۆم كه‌وت پيش هه‌موو شتيك حه‌زم كرد
 كه ئاواته زۆر كه‌وره‌كه‌م به‌يتمه‌ دى كه برىتى بوو له كړينى به‌پازيلييه‌ك
 به ۳۰ هه‌زار دينار، چونكه سه‌ياره بۆ من زه‌روور بوو سومعه‌ش بوو نه‌و
 كاته.

له دواى كه‌يشتن به هيواو ئاواته‌كه‌م به‌يانيه‌كيان زۆر ئاره‌زووى
 سه‌روپيڤكه‌ى عوسمانى خوله سينه‌يم ده‌كرد زۆر ده‌ميك بوو تامه‌زۆر

بووم خو خواردنی سهروپیتی بهر بهله دیکه، ههر نهو شهوه خهوم پیوه دهبینی چهزم دهکرد زوو بانگی بهیانی بدات نویژه کهم بکه م و برپوم ههر بیرم له زمانه که ی و مؤخ و تربت و ناوه که ی ده کرده وه با جاری کیپه و شیلاوه که ی له ولاره بوه ستی.

له پر گویم له چریکه ی الله اکبری مزگه وته کان بوو، چاوم له جریوه ی زهرده خه نه ی بهری بهیان و ئه ستیره و شنه بایه کی فینک که له گوینزه وه به ره و گله زهرده پره ی ده کرد، گویم له گمه گمی کوکوختی سهر عه موده بی کاره باکانی سهر شه قامه کان بوو، دهنگی پیتی خه لکی تاکه تاکه به ره و مالی خوا به هیدیش وتنه وه ی بانگ به دهم خو یانه وه، جارو باریش جیکه جیکی چوله که ی عه جول، داگیرساندنی گیزه ی سه ماوهر و هه مووی کونسیرت و ناواز و گورانیان ته پچری بو جوانکه نای زیان و خوشه ویستی مروقه کان.

ههر له ویوه سه دای الله اکبر و سرودی یه کتاپه رستی له و کازیوه وه ریژنه ی ده کرد هه موو دله کان نارام بوون، چونکه پروه و خوا وه ستابوون نه و گزنگه له به ره بهیانی جهژن ده چوو، بویه به زهرده خه نه هه لسامه وه و تۆزیک ورته ورتم کرد له بهر خو مه وه وتم راسته ده لیتن: ههر ده وه نه ده بی به دارستان، ههر خه یالیشه ده بیتته پاتسی بویه شیعیکم بیرکه وته وه زور پیکه نیم به تیکستی نه و شیعره وتراوه (خه یالی ژیر لیفه ی کهرم به تاله تا رهنجیک نه ده ی کهنجیک مه حاله).

چوومه بهردهم بهرمیله کون کوناوی حه وشه که ی مالی نه نکم دایه کهورهم به سابونی پهقی کونه کانی گرتبوو، دهست نویژیکی پر نارم و پر دلخوشی و به نزایه کی زوره وه گرت، دهنگیک له پشتمه وه هات وتیان: دهست به ناوه وه بگره ناومان نییه ناو مه برینه وه تا دوو پروژی تر سه ره

ئاومان نىيە، نەنكەم بوو وتى: سۈرە گىرەم خواردوۋە ئەۋەندە ئاۋ
دەپرىنىتەۋە، مەنىش باشەيەكەم بۇ كەرد و بە ناچارى وتەم: بەسەرچاۋ.
ھاتە لام و وتى: بۇ كۆي بەم بەيانىيە زوۋە وا ئەۋەندەش بە زەۋوق و
شەۋقى؟

بۆم باسكرد كە ئەم شەۋ خەۋوم بە سەرۋېت ۋە بېنىۋە لە دۋايش دا
مەنجه لىك بۇ ئىۋە دەھىتمەۋە دەستى بەرزكردەۋە بۇ ئاسمان و نزاى بۇ
كەردم بەرمالەكەى داخست و دەستى كەرد بە نويزكەردن ئەگەر بەھەلە دا
نەچۈيىتم تا يەك چارەك ھەر نىيەتى دەھىتا و نويزەكەى بۇ دانەئەمەزرا.
ئەۋ بەيانىيە ئارامە لە دۋاى نويزكەردغان بەرەۋ شەقامى توۋى مەلىك
كەۋمە پى، فېنكى ئەۋ شەقامە و بۆنى گول و خۈنچەكانى سەمايان لەگەل
ئاورىنگى گيادا دەكەرد، لەنجه و بۆنى گولە دەمەشېرەكانىش ۋەك بلىندگۈ
شەنى خۈشەۋىستيان دەپەرژاند، ھەموۋ ئاۋازى دەم بە پىكەنېنى
نىشتىمانىكى جوان بوون، ۋەك كچىكى بەناز چۈن پىرچى خۈى شانە
دەكات و يارى بە تالى بسكى دەكات ئاۋا ئەۋ شەقامە نازى بەسەر مەن دا
دەكەرد.

ھاتم تا لاي كەلاۋەكەى مالى تەلاخانى ژنى شىخ لەتېف، شەبابم لە
دەرەۋە بېنى ھاۋارى كەرد و وتى: خەسرەۋە سور دەۋەرە بۇ لام.
كە چۈۋمە لاي زانى مەن حەزەم لە دەنگى دىلانە لاۋانەۋەيەكى بە
دەنگى خۈى و شىعەرەكەى مەخۋى و بە ئاۋازى دەنگى دىلان بۇ وتەم بە
نەرمى دەيووت (لە ناكەس كاريا خاكەم بەسەر پۇي بەبا عومرم)...
مەنىش بى دەنگ بېۋوم ۋە گۆيەم لە قەسە خۈشەكانى گرتېۋو لە پاشان
دا داۋاى لىكەردم كە پاكەتلىك جەگەرەى بۇ بىكەرم.

وتەم: شەباب گيان بەسەرچاۋ سلاۋىكى سەربازىانەى بۆكەردم و
پارچەيەك نانى دامەن وتى بېخۇ با برسیت نەبىت، لىم ۋەرگرت و خېرا

خواردم مائىلئاوئايىمان لە يەكترى كرد من لەلاى فولەكەى كاوەى ئاسنگەر
بەپريمەو بەرەو لاى فولەكەى شىرەكە پۆشتم.

لەو نزيكانە گویم لە دەنگى گريانتىكى بە كۆل بوو زۆر بە كەيلى دەگريا
دەنگىكى مەلوول ئەو دەنگە كەسەسە سەرنجى پراكىشام ھەرچى
خۆشپىيەكانى ئەو بەيانىيە ھەبوو ھەمووى لە گياغدا راو نا لە راستيدا
نەمويزا بچمە لاى، بەلام ھەستم كرد كە دەنگى ئافرەتە لەو بەرى
شەقامەكە، پياويكى بەتەمەنى لىبوو ديار بوو پاسەوانى ئۆتۆمبىل و
دوكانەكانى ئەو ناوچەيە بوو لە دورەووە لە پاسەوانەكەم پرسى خالۆ ئەو
ئافرەتە بۆ دەگرى؟

پياوھە: نزيكەى نيوسەعات زياتر دەبىت ئەو ئافرەتە لەویدا يە دەگرى
بەپراستى بۆتە جىگای گومان لەلاى من ھەر بۆيە نەم ويستووھە بچمە لاى
گومانى ئەوھەم ھەبووھە لى، من بە ھەلەدا بەرن و زەرەرىك بەو ئۆتۆمبىل
و دوكانانە بگەيەنن، من پاسەوانم بيانەوئىت بىئاگام بگەن و لە پشەتەوھە
دزىم لىبگەن تۆ خۆشت دەزانى من بەرپرسم لە كارەكەى خۆم وھە
گريانەكەشى جىگای گومانە.

كە دەگريا زۆر بەزەيىم پييدا ھاتەوھە وتەكانى ئەو پاسەوانە منى زۆر
ترساند، گومانىشى بۆ من دروستكرد، بەلام قسەيەكى بابەگەورەم
بىركەوتەوھە كە بەمنالى ھەر كارىك سەخت بوایە و بۆم نەكرايە ھاواری
لیدەكردم و دەيووت پۆلە ئازابە و غيرەت سەگ بتخوات، منىش وام
بەخۆم وتى و بە پاسەوانەكەم وت: ئەوا دەچم بۆ لاى، بەلام تۆ ئاگادار و
شاھيد بە كە من پىوارىكم و لىرەوھە پرابوردووم، تەنھا مەبەستىشم چاكەيە
ئەگەر شتىك بوو تۆ ئاگادار بە خۆشت دەزانى كۆمەلگای ئىمە چۆن
بىردەكاتەوھە ئەويش ئافرەتە و بەم بەيانىيە زووھ زۆر جىگای گومانە
لوئىدايە و دەگرى.

پاسه‌وانه‌كه‌ش: منیشی توشی دله پاكۆن كردوو هه‌ر بچیته لای یارمه‌تییه‌كیشه بۆ من.

وتم: خه‌مت نه‌بێ هه‌ر عه‌جولێ خۆم پۆژێك له‌ناوم ده‌بات، به‌ هه‌مینی چوومه لای ئافره‌ته‌كه و سلاوم لێكرد جوابی دامه‌وه و هه‌ناسه‌یه‌کی کیلی و خه‌ریك بوو ده‌خنكا.

پێم وت: ئه‌وه خه‌یره به‌م به‌یانیه‌ لێره ده‌گریته‌گه‌ر ده‌كریت با یارمه‌تیت بده‌م، به‌لام یه‌ك تكای برا و خوشكانه یان دایك و فه‌رزه‌نیانه‌ت لێده‌كه‌م وه یان هه‌ر ناویکی بۆ ده‌دۆزیته‌وه به‌ راستی پێم بلێ و درۆم له‌گه‌ڵ مه‌كه چی پوویداوه تا ئه‌وه‌نده‌ی له‌ توانام دابی یارمه‌تیت بده‌م به‌ مه‌رجێك راستگۆبیت.

ئافره‌ته‌كه: په‌یمانم پێ ئه‌ده‌ی كه یارمه‌تیم ده‌ده‌ی؟

وتم: ئه‌گه‌ر له‌ توانام دا بێت گومانته‌ نه‌بیت كه درێغیت لێناكه‌م. ئافره‌ته‌كه: چه‌ند پۆژێك له‌مه‌وبه‌ر له‌ ئوردوگای باریكه وه مێرده‌كه‌م هه‌تا بۆ ئێره زۆر نه‌خۆش بوو ده‌ی وت سكم دیشی ئازار لاشه‌ی هه‌ژاندبوو زۆر بێ هه‌یز و لاوازی كردبوو دووسه‌د دیناری دانراومان هه‌بوو به‌ نیازی چاره‌سه‌ری مێرده‌ کلۆله‌كه‌م بیهه‌نم بۆ سلێمانی، کاتی كه هاتینه نه‌خۆشخانه وتیان گوايه به‌ردیکی زۆر له‌ گورچيله‌ی دایه و پێویستی به‌ نه‌شته‌رگه‌ری هه‌یه، منیش وتم چاره‌سه‌ر نییه نه‌شته‌رگه‌رییه‌كه‌ی بۆ بکه‌ن، به‌لام دکتۆره‌كان پێیان وتم ده‌بێ سێ مانگ تا شه‌ش مانگ چاوه‌پێ بکات، به‌لام ئه‌گه‌ر له‌ نه‌خۆشخانه‌ی تایبه‌ت نه‌شته‌رگه‌ری بۆ بکریته‌ راسته‌وخۆ یه‌كسه‌ر بۆی ده‌که‌ن بۆیه منیش جێگام نه‌بوو پروم کرده مالی مامم لێره ئه‌و زۆر ده‌وله‌مه‌ند بوو چاوه‌پێی ئه‌وه‌م لێده‌کرد كه یارمه‌تیم بدات و ئاسانکاریمان بۆ بکات.

سَی پَوَزه له مَالی مامم پَوَژِک پیتی نه وتم ئه رتی قور به سه ره که ی
میردت چونه؟

ئهم دوو شهوه ی که له وی بووم کوپی مامه که م له باتی ئه وه ی
یارمه تیم بدات که هاتومه ته ماله که ی له باتی ئه وه ی شه ره فم بپارِزی
که چی ئه و داوِزن پیسه ویستی په لامارم بدات منیش به بیده نگی چووم
به ئاموژنم وت له بهر ئه وه ی لانه یه کم نه بوو، نه مو یست که پامه تی
ئاموژاکه م راسته وخو بشکینم بویه به شه رمیکه وه به ئاموژنم وت
ئاموژگاری کو ره که ت بکه.

که چی قیزان دی به سه رما و هاواری کرد و وتی ئه ته ویت به شه ره فی
تیمه میرده گوله که ت چاره بکه یت وه به و ناوه وه داوای پاره مان لیبکه یت،
ئیت ئهم شه و سه عات یه ک منیان کرده دهر وه ئیتستاش دهمه ویت بچم بو
لای میرده که م به لام دهر گای نه خوشخانه نه کراوه ته وه بویه تاکه سه رمایه ی
من گریان بوو لیره دا که ویستم هه رچی خه مه کانی خو مه له سه ر ئهم
شه قامه بیکه مه یادگاری، نازانم چی بکه م بئ هیوا یه کی زور منی
پتچاوه ته وه، ئه وه حال و گوزه رانی ژیاغه.

منیش که پامه وه بو لای پاسه وانه که و بوم گپرایه وه ئه ویش هه ر وه کو
من سه رسام بوو، به لام هه ردوو کمان هیشتان له گومن دا بووین.
قسه کانی ئه و ئافره ته گوماناوای دایر بوو هه ندیک پرسیا ری ترم لیکرد و
وتم: ئه گه ر ئیتستا تو بگه ریتته وه بو لای میرده که ت و ئه و باسه ی بو بکه ی
پت وانیه که ئه و ئه وه نده ی تر دهر دی کاری ئه بی؟

وتی: ۱۳۰ دینارم پتی ماوه تا ئه و پاره یه شم نه خواردوو، ده یگه رینمه وه
بو مالی خو مان ئه گه ر مردیش شه ره فی بپارِزم.

به راستی ئیت من گومانم نه ما که ئهم ئافره ته راستگو یه دیاره
ره وشتیشی وه کو کتوی پیره مه گرون و هه لگورد و هه ساروست به رزه به

ئافره ته كه م وت: من سويندت بۆ ده خۆم به خوای پهروه ردگار ده ست لئ
به رناده م خوشكى من، له وهى كه په يمانم دايتى كه هاو كاريت بكه م وه
مه رجيكيش له مه رجه كانى ئيماندار ئه وه يه كه په يمانه كه ي خۆى بباته
سه ر وه ره مالى ئيمه تا كاتى كردنه وهى نه خوشخانه كه پشوو يه ك بده و
نائى بخۆ ئه و كاته هه رچييه ك له ده سه لاتى من دا بوو ده يكه م، ديار بوو
ئافره ته كه زۆر بپرواى به من نه بوو، وتم ئه گه ر پيشت خۆشه من
ناسنامه كه ي خۆم ده دهم به م پاسه وانه ئه گه ر سه عات نۆى به يانى
نه هاتيه وه ئه م جيگايه، با ئه م پاسه وانه ئاگادارى ده زگاي پۆليس بكات،
بپروا بكه وه سويند به خوای كه وره ش ته نها به زه يم پياتا ديتيه وه خوای
كه وره زۆر يارمه تى منى داوه، من ده مه وئى ئه و چا كه يه بگه رينمه وه بۆ
لاى خوای كه وره.

ديار بوو ئافره ته گومانه كه ي په ويه وه پتئى وتم: پتويست ناكات من
ديم له كه ئتا.

ليم پرسى ئه و پزيشكه كئى بوو كه وتى له نه خوشخانه ي تاييه تى
نه شته رگه ريبه كه ت بۆ ده كه م؟

ناوى ئه ويشى پئى وتم پزيشكيكى ناسراو بوو ناوى نه خوشخانه
تاييه تيبه كه شى پئى وتم، به دهم ئه و قسانه وه كه يشينه ماله وه يه ك
سه عاتى مابوو بۆ كردنه وهى نه خوشخانه كه، من گومانيشم نه بوو له وهى
كه هه لومه رجه ناره حه ته كه ي واى ليكردوو كه دواى من بكه وئى ده نا
ئافره تتيكى زۆر سه نگين ديار بوو له ته كسيه كه له بهر ده رگاي ماله وه
دابه زين برده مالى خۆمان و به نه نكمم وت: ئه م شيره ژنه م له فولكه ي
شيره كه دۆزيوه ته وه. و ئافره تتيكه ئه و نه ي ژيانى داوين پاك كه داوينى به
قه ده ر ئالاي ولاتيك بپگه رده وه فرميسكى چاويشى ژيانتيكى نه هامة تى
ده رده خات و هه ر ژيانه ماندووى كردوو به رائه ت ريزنه ده كات له لاي

ئهو، ئه گهر ده کریت با یارمه تی ئهم ئافره ته بدهین، دایه گه وره ئه گهر دهشتوانی هه نندی شتی بو ئاماده بکه تا بیبات بو میرده که ی.

میرده که ی له نه خوشخانه که وتوو و ئالوده یه به دهست نه خوشیه وه که نهو قسانهم بو نه نکم کرد چاوه کانی پرپیوون له گریان خیرا دهستی کرده ملی ئافره ته که و پپی وت: کچم برۆ دهم و چاوم بشۆ تا نانتیکت بو ئامادده بکه م، ئه نجا من دلنه وایی نه نکم ئه دایه وه، چونکه وازی له گریان نه ده هینا زوو زوو به ئافره ته که ی دهوت ئه ی دایکت کویر ب.

منیش پیم وت: چیت نه کراوه له کیسه ی خه لیفه ده به خشی، بۆیه دهستی کرد به پیکه نین و وتی: برۆ سوره گیان تۆ سه روپیت خواردوو ده دوانزه نانی گهرمیش بو تیمه بهینه.

وتم: کوپه نانی چی خه فتم خواردوو.

وتی: باشه دوو هیلکه ش بو تۆ ده که مه وه ناو پۆن، پیتی و تم که بچم بو لای کاکه برای به قال بزانه ماستی جوانی هه یه ئه گهر ماسته که ی شیرین بوو مه نجه لئ ماستمان بو بهینه، به لام تویره که ی نه خوی ئه گینا دوا ی له مه نجه له ماسته که ت هه لده کیشم.

برۆ با نانی بو ئهم ئافره ته ئامادده بکه م.

خوای گه وره چاکه ی چاکه کاران ون ناکات، که وتمه پپی نانه که و مه نجه له ماسته که م بو هینا هاتمه وه بو لای و پیم وت له سه روپیوه هاتمه وه سه ر نان و ماسته هه یاته که.

کیشه ی ئافره ته که شم به جوانی بو کپرایه وه، نه نکم هه میسه بیری ده خستینه وه به وه ی که دنیا بو باوکتان نه ماوه ئیوه ش ده چن بو لای ئه و، بۆیه هه موو کات گوپه کانی خو منی ئه خستینه پیش چاومان و مردن ببوو سه رو دیکی نیشتمانی، له پاشان دا له ئافره ته که ی پرسى ناوت چیه

کچی خۆم؟

نهویش به ته‌واوی خۆی به نه‌نکم ناساند و وتی: ناوم به‌هاره.

دایکم به به‌رده‌وامی قسه‌ی له‌گه‌ل به‌هار دا ده‌کرد و پێش وه‌خت نه‌و
مشت و مپه‌ی له‌گه‌ل من دا کردبوو بۆیه به‌ویشی وت به‌هار گیان کچی
خۆم من له‌گه‌لت دیم بۆ نه‌خۆشخانه با سوره‌مان له‌گه‌لدا نه‌بێ له‌به‌ر
ئه‌وه‌ی پیاوه‌که‌ی تۆ ئیستا باری ده‌رونی له‌ لایه‌که‌وه و نه‌خۆشیه‌که‌شی
له‌ لایه‌کی تره‌وه ته‌نگی پێ هه‌لچنیه‌و با بیرکردنه‌وه‌یه‌کی له‌ لا دروست
نه‌بێ هه‌ر بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌و گومانانه له‌ بیرى ئه‌ودا نه‌میتێ من ئامادده‌م
له‌گه‌لتا بێم وه‌ هه‌ر له‌ویش ده‌لیم که مامی تۆ منی ناردوو وه‌ پێشی وت
هه‌ر ئه‌مپۆ پیاوه‌که‌ت له‌و نه‌خۆشخانه‌یه ده‌هینینه ده‌ره‌وه و ده‌یه‌ین بۆ
نه‌خۆشخانه‌ی تایبه‌تی وه‌ هه‌ر هه‌موو ئه‌رکه‌که‌ش له‌سه‌ر دایکی خۆت
ده‌بێ وه‌ هه‌رواش خۆمان نیشان ده‌ده‌ین که ئه‌و پاره‌یه لای مامته‌وه بۆی
داین کراوه، بۆ ئه‌وه‌ی هه‌یج کێشه‌یه‌ک نه‌میتێ و کاره‌کان بچنه‌وه دۆخی
جارانی خۆی.

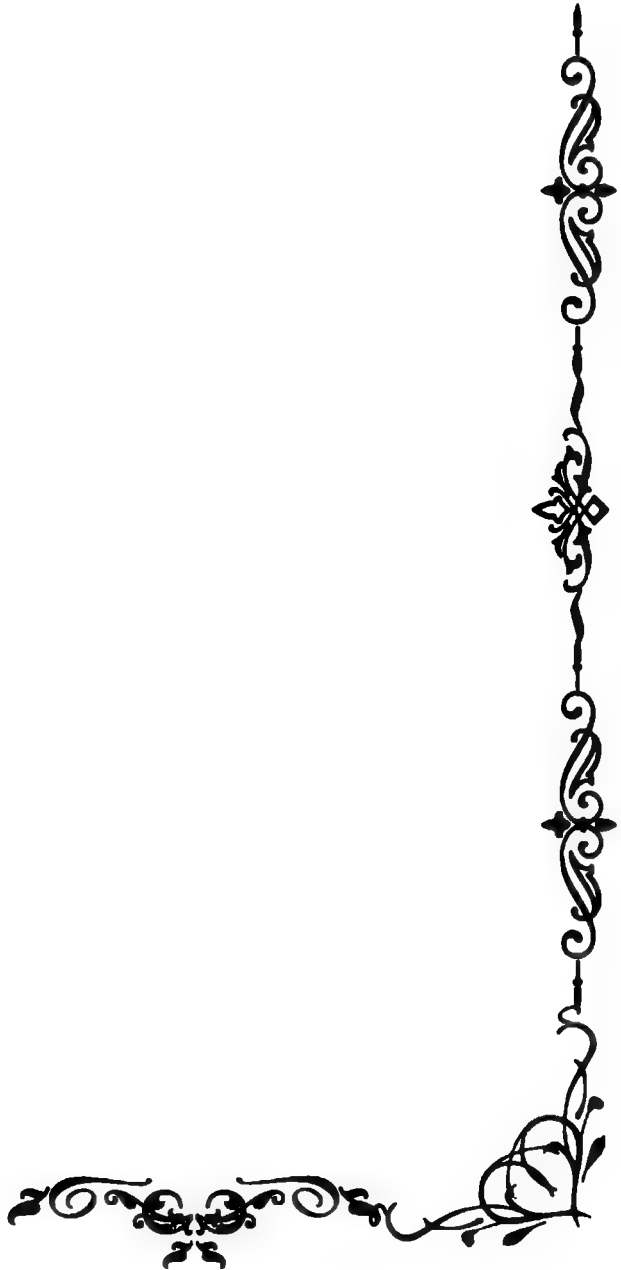
وتی: کچی خۆم بۆ سه‌رت داخستوو سویند به‌ خوا چۆن نه‌نکی سوره
گیانم ئه‌و هه‌سته‌یشم بۆ تۆ هه‌یه.

من وازم له‌ مشت و مپه‌که‌ی ئه‌وان هینا و به‌ره‌و کاره‌که‌ی خۆم پڕویشتم
که‌ گه‌رامه‌وه دایکم و به‌هار هه‌ردووکیان له‌ ماله‌وه بوون چیشته و نانێکی
به‌له‌زه‌تیان لێ نابوو زۆر به‌ شادی و خه‌نده‌وه دانیشتبوون ته‌نانه‌ت
دیواری ماله‌که‌شمان له‌گه‌ل بن میچه‌کان دا قاقای خۆشیان لێده‌دا له‌ دواى
سلۆ کردنم دایکم بۆی گێپرامه‌وه که می‌رده‌که‌ی به‌هاریان بردوو بۆ
نه‌خۆشخانه‌ی تایبه‌ت ئیستا له‌وێهه هه‌موو کاره‌کانی ئه‌نجام داوه و
پاره‌ی نه‌شته‌رگه‌ریه‌که‌شی ئامادده کردوو بۆی، سه‌به‌ی به‌یانی سه‌عات
یانزه نه‌شته‌رگه‌ریه‌که‌ی بۆ ده‌کری.

مه‌مله که‌تی عیشق

چیرۆکی بیستم سەرھەنگ و خاك

دواى ئەوھى نەنكەم و بەھارخان وتیان: سبەینى بەیانى سەعات یانزە
نەشتەرگەرییەكەى بۆ دەكریت و ئیتر تۆش لە دوعای خیر بى بەشمان
مەكە.

بەپراستی زۆر دلخۆش بووم وا ههستم دەکرد كە ههموو ئاواتهكانم
هاتۆته دى بۆیه ههرخیرا تیرم خوارد وامزانى كە سەرۆپى بەیانیم
خواردووھ لە پاش ئەوھى كە نان خورا لەگەڵ بەھارخان دا كەوتبوونە
گفتوگۆیەكى خۆش و ههستێك دروست ببوو لەلام كە ئەم وت: دەستى بۆ
خیر نەبى بۆ برین باشە كورد وەتەنى نان بە تەنھا ناخوړى، ئەگەر بخوړى
لەزەتى لێنابینی بە تەنھایی.

بە ھەر جۆرێك بوو كۆتایی بەو كێشەى ھات و دواى سێ ھەفتە
ئێوارەى كیان لە دواى نوێژى شیوان لە مزگەوتەوھ گەرامەوھ پیاویك و
بەھارخان و دوو مندال لە دەورى نەنكەم دانیشتبوون.

بە بینینی من كاك پێپوار ھاوسەرى بەھارخان بەرەو پرووم ھات و
ویستی دەستم ماچ بكات، بەلام نەمھێشت زۆرم پێناخۆش بوو من داواى
گەردەن ئازاییم لێكرد.

ئەو زۆر بە تاسەوھ باوھشى بە من دا كەردبوو وە زۆر بە پرێزەوھ و بە
كزۆلى دانیشتبوو خۆى بە من ناساند و باسێكى كورتى خۆى بۆمن كرد كە
لەسەر مەرزى ئێران عێراق نیازى ھەىھە كار بكات لە دواى باس و
گفتوگۆیەكى كەم دیسانەوھ سوپاسێكى زۆرى كردم.

وتی: ئیستا توانام نییه پاره کهت بده مه وه، به لām له داهاتوودا په یمان ده دم که پاره کهت بۆ بگه پرنمه وه به زوویی من وشه کانیم له دم فراند وه پیم وت کاک پئیوار گیان من جه نابتم نه ناسیوه کاتیکیش که پاره بۆ جه نابت به کارهاتووه بروام پیبکه من ناگادار نه بووم.

کاک پئیوار من پرسیارێک له جه نابت ده کم نه گهر توانیت جوابی پرسیاره کم بده یته وه نه وه من پاره کهت لیوه رنا گرمه وه وه نه گهر نه شت توانی کیشه یه ک نابێ پاره کهت لیوه رده گرمه وه هه رکاتی هه تبوو.

پرسیاره کم نه وه یه نه گهر که سێک پاره یه کی زۆری هه بیت کاری پئوه نه کات و سالتیک به سه ری دا چوو بیت ده بی نه وه پاره به شی خوای لیده ر بکریت، وایه؟

کاک پئیوار: راسته نه وه له دین دا پیتی ده وتی زه کات.

کهواته نازیم کاک پئیوار تۆ جوابی پرسیاره کهت دامه وه نه وه پاره یه به شی خوایه و من نه م داوه ته تۆ، به لکو گه پاندومه ته وه بۆ خوای گه وره. کهواته نه گهر تۆ پاره ت بوو قه رزه که بگه پرنه وه بۆ لای نه وه که خۆی ناگاداره به سه ر هه موومانه وه.

دیار بوو له قسه کانی من خۆش حال بوو وام تیکه یاند که پاره کم هیه منه تیکی تیدا نییه و منیش خاوه نی نیم، بۆیه زه رده خه نه یه ک کرتی و دیسانه وه باوه شی پیاکردم و به تاسه وه نیتو چاوانی ماچکردم وه داوای نه وه ی لیکردین که به خیزانی بچین بۆ مالیان بۆ ئوردوگای باریکه، نه نکیشم له ولاره که زۆر هه زی له گه ران بوو پیش نه وه ی که من هیه بلیم نه وه خیرا رازی بوونی خۆی ده ربهری و له گه ل باپیرم ئاماده بیان ده ربهری.

به دوا ی کاری پۆژانه م دا ویل بووم دیسانه وه خه ریک بووم به ئازاره کانی ژیا نه وه وه ک پیشه ی هه می شه م ژیا نیتی کۆپیکراو پۆژانه

دووباره ده‌بوه‌وه زه‌مه‌ن تپه‌پری به‌یانییه‌کی ساردی زستان بوو دیسانه‌وه
که‌لکه‌له‌ی سهروپې که‌وته‌وه یادم زور تامه‌زرږبووم بو خواردنی بپریام دا
دوای نویژی به‌یانی بکه‌ومه پری بو سهروپې خواردن.

ده‌رچووم له مال چوومه لای مزگه‌وتی گه‌وره زور وشکه سهرما بوو
ددانه‌کانم له سهرمان دا هه‌لپه‌رکټیان ده‌کرد هه‌لده‌لهرزیم.

که‌چی له ته‌نیشتمه‌وه گوټم له ناله و هاوار و جنيو دانټکی زور بوو
که دیم لاوټکی سور و سپی ههر له ته‌مه‌نی خوټم دا بوو به دوای سندوقی
ته‌خته‌ی سیو دا ده‌گه‌را و هه‌لده‌لهرزی و سهرما کولمه‌کانی سور
کردبپووه‌وه، زوو زووش هه‌نسکی بې فرمیسکی هه‌لده‌دا، ده‌ست و
په‌نجه‌ی له سهرمان دا سور ببووه‌وه، ده‌سته ماندووه‌کانیشی به سکیه‌وه
گرتبوو سۆزیکیشی ده‌کرد ده‌بووت دایه‌گیان بو به‌جیت هیستم به‌س توټم
هه‌بوو، تا سه‌بووری دلّه گلاراه‌که‌می پې خوشبکه‌م، نای خودایه که بې
که‌سم نای خودایه گیان بې که‌سی خواردومی.

وته‌کانی سهرنجی ړاکیشام بوټیه چوومه لای و پټم وت: براکه‌م بو
نه‌ونده ناشکوریت، نه‌و هاوار و هه‌نسکه‌ت له چیه؟ تو لاوټکی
جوانخاسیت و توانای کارکردنیش هه‌یه گوټم لټته هاوار بو دایکت
نه‌که‌ی نه‌گه‌ر دایکت نه‌ماوه خوا سه‌بوری دلّت بداته‌وه، خوی گه‌وره
نارامی به‌سهر دل و پوختا به‌پنټیت، نه‌و هه‌موو گله‌یه بو به‌رامبه‌ر به خوا
و به زه‌مه‌ن هه‌لده‌پرژي نه‌ی نازانیت که مردنیش نیعمه‌تټکی خوایه،
راسته و حق ده‌بې بیچټرین.

ناگام لټی بوو هه‌لده‌لهرزی له سهرمادا سهرما بلوزه‌که‌ی په‌ق کردبوو
ناو به لوتیه‌وه نه‌ده‌وه‌ستا و قزه‌ ناله‌که‌شی زوقم گرتبووی، هه‌ستم کرد که
سهرمایه‌کی بې شوماری خواردووه خیرا ناگریکی بچووکم بو کرده‌وه و له
به‌رده‌م ناگره‌که دا دامنا و که‌ومه گه‌ران به‌دوای ته‌خته و دار دا، پټشم

وت نه گهر برسیت به با بچینه نهو چیشتهخانه به نانن بخو با گهرمت بیته وه، به لام نهو بیتدنگی خاموشی کردبوو.

ورده ورده ناگره کهم بو خوشکرد، به لام نهو زیاتر هه لده لهرزی شانه کانی وه کو بیژنگ یاریان ده کرد، جاروباریش وه نه وزی ددها و خه ریک بوو به سهر ناگره که دا ده کهوت، هاوارم لیکرد برا کهم ناگاداری خو تبه من ده بیت برؤم نه گهر پارهت پیویسته با پارهت بده می؟

نهو کو ره که ته دوزیکی نا ئاسایی و به سهر ناگره که دا بیتوش بوو به په له فریای که وتم هه لم ساندوه که چی نهو ههر دهستی له سهر سگی دانا بوو با وه شم پیا کرد، له پاشان ویستم به نه رمی بیشتم، به لام که دهستم بهر سگی کهوت دهستی من و خوینی نهو و لۆکه به به که وه تیکه ل بوون، خوین گرمی.

وتم له وانیه به قویان لیدابن، پیم وت: نه ری نه وه جیی چه قویه یان فیشه ک؟ جوابم بهروه له ولاتی ئیمه دا چه ک و چه قو وه کو ته زییحی دهستی حاجیه کانی لیها تووه، بویه خیرا گومانم بو چه قو و فیشه ک چوو، به لام نهو ههر بیتوش بوو به جیم هیشت و له ترسان رامکرد، سهرشیت و عه جولیه کهم بونه وه هاوړیم هه مديسان هه موو نه ندانه کانی له شم پییان ده وتم هه ری سهرشیت له چی هه لهاتی له بیرته که باپیرهت پیتی ده وتی غیرهت سه گ بتخوات، بو نهو لاوهت به جی هیشت؟

نهو بمری نهی دواپی ترسنوکی تو نا کوژی؟ بگه ریوه له ده روازه ی ترسنوکی دا مه زی نه گهر بشمری وه که نه حه ی کړنوو به ترسنوکی له سهر جیگا ده مری.

نهم گفتوگو و جه ده له له گه ل خو م دا گه پامه وه سهر لاوه بن هوشه که که سه یرم کرد په نگی هه لبرسکا بوو، خوینی مه یووش بلوسه که ی گرتبوو ههر له وکاته دا هاوارم کرد بو خه لک، چونکه به یانی زوو بوو ئوتو مبیلیش

دهست نه ده كهوت (عهره بانه يه ك) له بهر به لیده كه وه سهرده كهوت هاوارم
 لیکرد و وتم: بگه ره لام، نهو لاوهم به پهله خسته سهر (عهره بانه كه) و
 كهوتینه پری بهرو نه خوځخانه، له گه ل خواهن عهره بانه كه ههر دوو كمان
 پالمان پیوه نه نا و به راكردن بوته وهی به زوترین كات بیگه یه نینه جیگای
 تاییهت، عهره بان چیه كهش زوو زوو پرسیاری لیده كردم نهی وت: نه ری
 كاكه چی رووی داوه؟

به هه ناسه برکتیوه به پهله پهلی خو مه وه بو م گتپراه وه، كه گه یشتینه
 بهرده م نه خوځخانه كه ههر دوو كمان لاوه كه مان برده ژووری گه یاندمانه
 سهر جیگایه ك به زووی پزیشكه كان هاتن به دهن گمانه وه و بردیانه ژووری
 نه شته رگه ری، ههر چهن د من زور نازارم چه شت بوو به دهستی نهو لاوه وه،
 به لام نه وه ندهش پزیشكه كان و لپرسراوانی نه خوځخانه كه پرسیاریان له
 من كرد سهر بارت به روو داوه كه و نهو گه نجه ته واو ماندوویان كردم.
 سوپاس بو خوا دواي چهن د ساتیكي كه م پزیشكیك هه والی هیئا كه
 برینه كه نه جیگای فیشه كه و نه جیگای چه قویه، بویه زوری نه برد له
 ژووری نه شته رگه ری هیئا یانه دهره وه و بردیانه ژووری چاوه پوانی، پاشان
 پزیشكیك هاته لامه وه و پتی وتم كه نه خوځشییه كه ی زور سامناك و
 كاریگه ره، پیویستی به نه شته رگه رییه کی زور گه وره هه یه وه چاره شی
 پروام نییه له م نه خوځخانه یه بكریت، چونكه سکی وهره میکی گه وره ی
 تاییه و ناوکیشی كراوه ته وه، نیمه نه شته رگه رییه کی سهره تاییمان بو
 كرووه تا نهو كاته ی ده یگه یه ننه لای پزیشكیكي تاییه تی.

لهو كاته دا دهسته كانم بهر زكرده وه بو ناسمان سوپاس و ستایشیكي
 بی پایانی خواي پهروه رداگرم كرد، كه نه م لاوه برینه كه ی جیگای چه قو
 نه بووه و نه فیشه کیشی بوته میوانی جهسته ی.

دوای ئه وهی ورده ورده چوومه لایه وه و سه لامم لی کرد و دهستم
خستبووه ناو دهستی یه وه چاوه ره شه کانی به ئاسته میك بهرز کرده وه بۆی
روانیم، که بینیم دوو دلۆپه فرمیسك له ناو چاوه کانی گۆلکۆ و قه تیز
مابوون، هیلای و سه رما کۆلمه ئالە کانی شەق شەق کردبوو، به لاوای
سوپاسی کردم و چاوه کانی داخسته وه و چه ند ساتیک له گه لی دا به بی
دهنگی مامه وه.

پاش که میکی تر چاوه کانی وه ک پهرده هه له یئنایه وه به لام برژانه کانی
ئه وه نده قورس بوو پیلووی چاوه کانی بۆ هه لئه ده برا، چوومه پێشه وه خۆم
پێناساند و ناوه که ی خۆم پێ و ت.

وتم: ئه ی ناوی تۆ چیه به پرێزه که م؟ هه تاکو بچمه لای که سوکاره که ت
و هه وائی تۆیان پێرا بگه یه نم.

که وام وت دوو دلۆپه فرمیسك که و تنه خواره وه له چاوه کانی، به نه رمه
زه رده خه نه یه که وه وتی: ناوم سه ره نه نگ_ه ئاگام لی بوو که توانای قسه ی
نه بوو زۆر ماندوو دیار بوو حاله که ی به ره و خراپی ئه پۆشت، بۆیه به په له
خۆم که یانده پزیشکه کان و وتم: فریام که ون و وه رن سه یریکی بکه ن،
ئه وان جه ختیان له سه ر ئه وه ده کرده وه که من به په له فریای خۆم که وم و
بیگه یه نمه شو ئنی تایبه تی و پزیشکیکی تایبه تی، به لکو به وه نه وه ستان
زۆر به راشکاوانه پێیان وتم: که ئه م نه خۆشییه زۆر کوشنده یه، له وانیه
له ماوه یه کی که م دا له ناوی به ری ت، منیش هیچم بۆ نه مایه وه ته نها ئه وه م
به خه یال دا هات که هیچ نه بی ت پارویه ک نانی بۆ به یئم که سوکنایی به
دلە سه رما برده له که ی دا بیته وه، بۆیه پرسیارم کرده وه له پزیشکه کان وتم:
ئه توانم که م خواردنی بۆ به یئم؟
ئه وانیش وتیان: به لی ئه توانی.

چووم و که میڤ خواردنم بۆ هینا هر له وکاته دا چوومه لای پزیشکیک و بۆ دلتارامی خۆم وتم: فریای کهوه زۆر حالّی نارەحهته و پەڕێشانه چاوه‌کانی مت بووه بۆی هه‌ڵنایهت، ناوی پزیشکیکم پێ بلن که ناسراو بێ تا ببه‌مه لای به زوترین کات، به‌لام بێ سود بوو.

که چووم خواردنه‌که‌م بۆ برد بۆم کرد به‌ بۆله و تیکه تیکه ههر چۆنیک بوو که میکم کرد به ده‌مییه‌وه، ئای نه‌و به‌سه‌زمانه چه‌ندی برسی بوو نه‌م بینی چۆن به لاوازی نانه‌که‌ی ده‌خوارد و ئاهێکی پێدا ده‌هات، دوا‌ی نان‌خواردنه‌که‌ی پێم وت: پرسیا‌رت زۆر لی ناکه‌م نه‌زانم که تێستا به‌نجه‌که به‌ری نه‌داویت بێ تاقه‌تیت و توانای قسه‌کردنت نییه، تێستا من به‌جێنده‌هێلم چونکه کارم هه‌یه نه‌بێ بچم به‌لای کاره‌کاغه‌وه، سه‌ره‌هنگ گیان کاتژمێر دووی دوا‌ی نیوه‌پۆ ده‌گه‌ڕێمه‌وه لات، دوا‌ی نه‌وه‌ی که گه‌رامه‌وه لات ناو‌نیشانی که‌س و کارتم پێ بلن باهه‌والی تو‌یان پێ بگه‌یه‌نم ده‌چمه‌ لایان، تێستا بخه‌وه بۆخۆت ئیسره‌حه‌ت بکه، دیسانه‌وه به‌ لاچاوێک سه‌یری کردم و سه‌ری داخسته‌وه ده‌ستی کرده‌وه به‌گریان، دیار بوو له‌ ناو‌چاوانی دا ده‌ریایه‌کی پر پرسیا‌ر و وه‌لام شه‌پۆلی نه‌دا، به‌ راستی زۆر به‌زه‌یم پیا‌یدا ده‌هاته‌وه خه‌م و خه‌فه‌ت وه‌ک سن و کوله هه‌ناومی خواردبوو.

زۆر پرسیا‌رم له‌ خۆم ده‌کرد که چی وه‌لامه‌کان نا‌رێکانه به‌ دلّم ده‌که‌وت، به‌لی رۆیشتم و به‌جیمه‌یتشت، پاشان که گه‌رامه‌وه بۆ لای سه‌ره‌هنگ دیار بوو ماندووی شه‌وانی پتوه دیار بوو، چوومه لای سه‌ریه‌وه و لاشه‌ی ماندوویم به‌ ئاگا هیناوه و وتم: سه‌ره‌هنگ گیان چوومه‌ته لای پزیشکیکی تایبه‌تی زیره‌ک کاتم بۆ گرتووی، جا نه‌گه‌ر پێت ده‌کریت براکه‌م هێز به‌ره به‌رخۆت و با به‌ره‌وه نه‌و پزیشکه ورده ورده به‌ رێ بکه‌وین.

کاتیش دره‌نگه دوایی ناو‌نیشانه که تم بده‌ری تا بگه‌مه لای که س و کاره که شت و هه‌والی تو‌یان بده‌می.

به که ساسی و زه‌بوونی یه‌وه سه‌ریکی هه‌لبری، به‌لام له ناوچه‌وانی دا توپه‌ی چه‌خماخه‌ی ده‌به‌ست بورکان له دل و جه‌سته و گیانی ده‌رده‌چوو هه‌روه‌ک پلنگیک به‌سه‌رم دا نه‌راندی، نازاره‌که‌ی تاوی بو هینا و خیرا له نه‌په‌ی خست و به‌ئارامیه‌وه پتی وتم: نه‌گهر به‌ دوای باوکم دا ویلی گه‌پراوه‌ته‌وه بو ناو سکی دایکی و به‌ خوّل مه‌لو‌تکه‌ کراوه، نه‌گهر به‌ دوای دایکیشم دا ده‌گه‌ریت له ناو کویتک دا نیژراوه‌ کفنه‌که‌یشی شه‌کراوی تیه‌وه پیچراوه‌ بیزارم له خوّم، تو نه‌زانی نه‌وه دوو پوژه دایکم مردووه! که‌سیک نه‌بوو بی شوات ته‌نانه‌ت له ولاته‌که‌ی خوّم دا که‌سیک نه‌بوو گو‌ریکم بداتن به‌ خو‌پایی تا له‌و جیگایه‌ دا بینیزم که‌چی هیشتان ده‌پرسی من کیم؟ له خوّم به‌پرسه به‌ دوای دایکم و باوکم دا مه‌گه‌ری، من خو‌ریکی هه‌لنه‌هاتووم، من مانگی ئاوابووم من به‌رسیله‌ی هه‌لوهریوم، گریان‌ی له‌ قورگا خنکاوم، خه‌سه‌ره‌ گیان بو ناگریت؟ بو‌وا سه‌رسام بوویت؟ نه‌زانیت من و کوردستان له‌یه‌ک ده‌چین؟ نه‌و بی که‌س و منیش بی که‌سم، من له‌گه‌ل باوکم و دایکم دا مردم، له‌گه‌ل کوردستانا نه‌وانیش مردن، نه‌وان نه‌وه‌کانیان هه‌ر به‌ زیندوویی زینده به‌چالکرا له‌گه‌ل کوردستان دا، بولبولیش گو‌ی له‌ چریکه‌ی من ناگریت، گو‌پیش نابیته‌ هاوپریم، جوژگه‌ من مه‌ردمایه‌ بو نه‌وه‌ی خاک و گو‌ر و ولات و سه‌رکرده‌ شه‌رمه‌زار نه‌بوونایه‌، بو هه‌مووتان له‌ ئاستی من گیایه‌کی وشک بووی هاوینن، جو‌گایه‌کی بو‌گه‌نی وه‌ستاون، باوکم بو نه‌م خاکه‌ له‌ناوچوو له‌و کاته‌ دا من له‌ناو سکی دایکم دا چوار مانگان بووم باوکمیان شه‌هید کرد.

وهك بۆيان گىپراومه ته وه دايكم له پرسه كهى باوكم دا هاوارى كردوو
و وتوييه تى خه لكى وه لاته كه م ئيوه زۆر به قسه و باسن دواى بهس ناوم
نه كه ن من خاوهنى منالايكم له ميژده كه م سكم هه يه.

هه موو خوشيه كانى خوى دابوو به من، دايكم چاوه كانى به سهر من
دا ره خسابوو ههر بۆيه به گه نجيتى مايه وه و منى به خيوكرد.

پتي ده وتم: سهرهنگ گيان من باوكم زۆر خوشده ويست تاكه
ديارييه كى بۆ به جى هيشتووم ئه ويش توى، ده بيت دياريه كهى به
جوانترين شيوه هه لبرگرم و بىپاريزم بۆيه ههر له گه نجيتيمه وه
دانىشتوومه ته وه، سهرهنگ گيان باوكت بۆ ئه م ولاته زيا منيش له بهر تو
ده ژيم، سهرهنگ گيان تو ديارى ده ستى هاوسه ره شيرينه كه ميت، له
چاوانت دا هه ميشه نازايه تى چرو ده كات خوشه ويستم، خوشه ويستى
شه ونى به يانيان بوو.

چى بكه م ديكه مان داگيركرا و زهوى و خاكمان هه مووى داگيركرا
هه رچى مه ر و مالايمان هه بوو هه موو به عسى يه بۆگه نه كان برديان، نيت
هيج چاره مان نه ما و ژيان نه ما بۆيه به ناچارى له گه ل دايكم و بابه گه وره
و دايه گه وره دا هاتينه شار، تا ئه وكاتهى دايه گه وره و بابه گه وره مان
مابوو كيشهى ئابووريمان نه بوو، به چهند سالتك دواى مردنى ئه وان بارى
ئابووريمان تيكچوو، من وازم له قوتابخانه هينا و ده ستم كرد به كار تا
بژيوى خومان ده ربه يتم.

كريچى بووين له بهر ئه وهى تواناى دانى كريمان نه بوو ناچار بووين له
خانوه بى تاپوكانى شه هيدانى ئازادى خانويه كمان گرت به كرى له بهر
ئه وهى كه كريكهى كه متر بوو وه پوژانهش له ژير پرده كه هه مالم ده كرد،
ئارد و برنج و شه كرم بۆ خه لكى بار ده كرد و بۆم ده بردنه وه بۆ ماله وه،
بروام پى بكه تا توانيم كردوومه، له دوايى دا دايكه كلوله كه شم تووشى

شه کره بوو، هه رچی یه کم پهیدا ده کرد بهس بهشی تهوی ده کرد بیده مه داوده رمان و خواردن، ژیان زور سخت بوو تهو پاره یه بهشی نه ده کرد بویه منیش تهواو خوم هیلک کردبوو، له بهر خاتری دایکم، چونکه زور ناپه حه تی به منه وه دی بوو، زور نازاری له گه ل من دا کیشابوو ئیتر بیرم له خوم نه ده کرده وه، تهو ونده باری قورسم هه لگرتبوو نازار لاشه می داگیر کردبوو، هه رگیزیش له بهر خاتری دایکم نه مده وئرا پوژنک له پوژان بلیم نازارم هه یه.

له بهر تهوهی هه میسه تهو نارام بئ، به ده ست منه وه خه فته نه خوا، پوژنکیان دوو لوری ئارد هات منیش تاوم دایه خوم ئاردم داده گرت ئای لهو پوژه ره شه، تهواو ماندووی کردبووم چهند فهرده ئاردنک مابوو له ناو لوری به که دا بئ په حمانه شه پریان له گه ل من دا ده کرد زوران بازیان له گه ل مننکی لاودا ده کرد، تا به ده م دا منیان دا به زهوی دا له بهر تهوهی زورم له خوم کرد تهواو تاسام له ژیر فهرده کان دا له ناکاو بینیم چهند دلۆپه خویننک له ناو کمه وه هات، هیچ گویم بئ نه دا، چونکه تهنها بیرم ده کرده وه که بتوانم تهو ونده پهیدا بکه م که ده رزی شه کره که بۆ دایکم دابین بکه م، بئ سود بوو که وتم، به په له منیان برده خهسته خانه، به لام نه متوانی بمینمه وه له بهر خاتری دایکم چاوه پئی تهوهم نه کرد که چاره سه ریکی پیویستم بۆ بکرت هاتمه ده ره وه گه رام هه تا کاری دیکه م ده سته که وئ.

هه ر هه مالیم کرد، هه ر کرتکاریم کرد، هه تا پوژنک چریکه یه ک لاشه ی منی هه لسان گوینکام پر بوون له گریه ی به کوتی دایکه کلۆله که م بینم، هه ر دوو جاوه کانی کویر بووه به بۆنه ی نه خوشی شه کره یه وه، تهو ونده ی تر گلاراوم گرت، زیاتر له جاران خوم ماندوو تر ده کرد پوژ به پوژ برینه که م

گه وره تر ده بوو تا وام لټهات توانام نه بوو به سهر فهرده يه كي بيست
كيلويدا كه هه ليېگرم.

هاورپټم نهو كه سانه زور بټ به زه يي بوون كه سټ نه بوو كاريكي سوكم
پټ ببه خشي هټز و تواناشم نه مابوو كه سيكيش كاري نه ده دا به من
سهره راي نهو هه موو نارېحه تيه ش پټيان دهوتم كورې ته مه له كه.

منيش تورې يي لاشه مي پټجاوو تاوام لټ هات تواناي هېچم نه ما
روژيكيان ويستم سوال بكه ما هېچ نه بټ كړي خانوه كه دهر بهيتم.

هاورپگيان زوريان پټ كردم ده چوومه لاي هه ركه سيك نه م رستانه يان
وهك سرود دوباره ده كرده وه (تو لاويت برؤ كاربكه برؤ هيلاك به برؤ
نارهق برژه)، كه سيك لټم تينه ده گه يشت بو نه وهنده ئتوه بټ به زه يين؟

نه چوومه باره گاي ههر لايه نټك له لايه نه سياسييه كان منيان دهرده كرد
و ناو ميديان ده كردم له بهر نه وه ي شونا سنامه كه م له ده سدابوو،
به هه مان شيوه په يوه ندي كوومه لايه تيشم زور كه م بوو، له بهر نه وه ي ههر
به كاري روژانه وه خهريك بووم وه خو نه كردنيشان به خاوه ني باوكم له سهر
نهو كي شه سياسيانه بوو كه لايه نه سياسييه كان كه وتبووه ناويان له يه ك
جيا بېوونه وه كه سيان خو يان به خاوه ني باوكم نه ده زاني.

بو يه له دهر گاي ههر هه موويان دهر كرام مه خابن ههر لهو شو يئانه
دهر نه كرام، به لكو له خانوه كه ش دهر كراين ته واو بټ لانه بووين خو م و
دايكه كويړه كه م له بهر دهر گاي مالان دا ده سوپاينه وه، هه ردوو كمان نه خوش
من خو يئ وهك كاني فواره ي به ستبوو له ناو سېكم دا ئا فيراكه ي دايكي شم
به كلؤلي و داماوي شه كره و كويړي.

هېچ چاره مان نه ما به ههر شيوه يه ك بوو نه م ده هيشت كه دايكم بزاني
كه من زور نارېحه تم به ده ست دهر د و نه خوشييه وه ههر لټم ده شارده وه
بو نه وه ي خه فته نه خوات، به لام وا هه ستم ده كرد گومان يكي بو دروست

بوو واههستم ده کرد که من به که سِیکی ئیشنه کهر بزانی، من هه ر ئه وه م
پێ باش بوو که نه هیلم بزانی که من گیرۆده ی نه خۆشییه کی سه ختم.
خودایه هاواره پاشان خه لکی ئیوه ش هاواره، ده و له مه ندان،
سه رکرده کان فریامکه ون هیچ نه بێت ئاوړیک بده نه وه سه یریکم بکه ن
منیش وه ک کوردستانه که تان خیانه تم لیکراوه ههروه ک ئه و منیش داگیرتان
کردووم.

هیچ چاره مان نه ما پروومان له هه ر شویتیک ده کرد ده رده کراین پرویان
وه رده گپرا هه ر جاره ی به قسه یه ک ده یان ته زاندم جاریک به ناوی ئه وه ی
که لاویت جاریک به ناوی ئه وه ی که توانای کارکردنت هه یه، هه زاران
جاریش توانجیان لێ ده دام به وه شه وه نه ده وه ستانه وه گومانی خراپیان پێ
ده بڕدم که سێ ده یووت ئه مه مه ی خۆره، که سِیکی تریش ده یووت ئه مه
له وانه تلایک خۆر بیت، یان ئه مه قوما رجییه هه زاران قسه ی ناشرینیان
خسته دوا ی من، که سێ نه بوو بلێ ئه مه کوړه شه هیده! که سِیکیش نه بوو
بلێ خۆ ئه مه ژنه شه هیده! ئای، ئای که بێ هیژم، له پاشان دا چاره مان
نه ما چووینه لای کۆسته ی چوم له ولا ده شته حاجی فه تاح ناوێک باخیک
هه بوو ئه و پرووی تیکردین خیمه یه کی به نایلۆن له ناو باخه که ی خۆی دا
بۆ هه لدا ی تا من و سه رکرده که ی دَل و رۆح و گیان و دایکه که ساسه که م
بچینه ناوی.

هاوړی گیان ئای که خه فه ت بارم، ئای که بێ هیژم، ئای که لاوام،
خه سه ره و چۆن دایکم به جیه یه شتم، چوینیش باوکم نه بینی ئه ویش
به جیه یه شتم گریانیش به جیه یه شتم دلنیا م که تۆش به جیمده هیلت.
له هه ر هه مووی ناخۆشتر و ئه سته م تر سه د بریا ئه و رۆژه م نه دی بایه
خۆزگه یش هه ر نه بوو مایه چوار رۆژ له مه و پێش دایکم زۆر هه زی له چا
بوو، به ناسکی و هیمنی پێی وتم: رۆله سه ره نه نگ زۆر گله یم لێته هیچ

نه بېت برؤ تۆزىك كار بكه هه تا نه وهنده پهيدا بكه، پيالهيەك چا بؤ من
بكرى زؤر هه زم له چايه كورم تۆم پهروه رده كرد تا له ژير سيه رتا
بچه سيمه وه بتهكه مه ديارى تا مۆمه جوانه مه رگه كانى باوكت هه موو
هه لوه ريتم، كه چى تۆ له ته نيستمه وه دانىشتوويت و هيچ ناكه يت كورم
زؤر بى هيتم خه م هيرشى بؤ هيناوم بؤنى مردن ده كه م تۆ وات ليها تووه
كه نه توانى پيالهيەك چا بؤ سوكنايى ئەم داىكه كلۆلەت پهيدا بكه؟

سه رههنگ گيان من قهت توپه نابم ليت، گله يى بى ليت زؤر گله يى
بى ليت كه وشه كانى له ده م كه وتنه خواره وه وهك كريستال به سهر پوچما
شكانه وه قولپت گريان و هاوارى مه نيوسى له ناو قورگم دا قه تيس مابوو
نه مده زانى چى بليم هه رچۆن ئىك بوو وه لآم نه دايه وه گله ييه كه م خسته
سه رچاوم، به لآم گله ييه كه ي ژيله مۆى كردم و كلۆكه ي دامركاندمه وه،
نه وهنده م پىكرا له خيمه شق و شپه كه مان دا هاته دهروه به ره و سليمانى
پىگام گرت بهر زؤر سه رما بوو ئازار يش جهسته مى هه ژانده بوو خوينايش
ناوسكى داگير كردبووم.

نه وهى كه پىم بوو ته نها سى دينار بوو نه وىش به شى نه ده كرد نه م
ده زانى چى بكه م ته نها بيرم له وه كرده وه كه پر م كرد به كيسه يه ك چادا و
پامكرد بؤ به د به ختى من تواناى پاكردن يشم نه بوو هه تا گه له كوّمه كيان
لئى كردم و منيان گرت نه و خه لكه ههروهك سه گى هار به ربوونه جهسته م
له هه موو لايه كه وه قاچ و دهسته كانيان منيان ماچ ده كرد.

نه ي هاوپريگيان چهنده بىزار بووم نه م ده زانى چى بكه م من به ره و
مردن رامده كرد و نه وىش خووى لئى ده شاردمه وه ناچار دهستم كرد به
هاوار كردن به ده م هاواره كه مه وه ئەم وت: من دزى ده كه م بؤ داىكه
ئاڤيراكه م، به لآم تيوه دزى له داىكى خوۆتان ده كه ن له خاكى خوۆتان بؤ
نه وهى خه لكى ترى پى ده ولله مند بكه ن ئاى سه ك و گورگه كان.

وایان ده‌زانی که هۆلاکۆیان گرتوو ه‌شویک له ریندان دا مامهوه
زیندانیان کردم ههر چۆنیک بوو به‌ریاندام و گه‌رامه‌وه بو کۆسته‌ی چه‌م،
بو کۆسته‌ی خه‌م، بو کۆسته‌ی خوین له ژێر ختمه‌که دا سلّوم کرد.

مەرگی دایکم پیتی وتم: بەخێرهاتی، دایکیشت تۆ خوۆش هاوړی گیان، تۆش خوۆش سه‌رکرده‌کان، ئیوه‌ش خوۆش هه‌ی ده‌وله‌مه‌نده‌کان چووم بۆ گۆرستان بیننۆم.

نہم توانی چوونکہ گوڙهه که به پاره بوو منیش هیچ پاره م پئی نه بوو تا
گوڙیکی بو بکرم، بهراستی من خه لکی ثم ولاته نیم من ته نها خه لکی
گوږستان و ئیوهش نامون به من.

ههتا ناچار بووم له باخهكهی حاجی فهتاح ویستم گۆږیكی بۆ كه لېكهنم له گهل نه وهش دا دلم پاره پاره بوو جهستهی دایكه نازداره كه م پښ بوو هاتاكو بیشارمه وه، به لام هیچ هیژم نه بوو قهبره كهی بۆ هه لكهنم ناچار نه وهنده چالېكېم بۆ هه لكهنه تا بتوانم تیایدا بیشارمه وه كفیش نه كرابوو ههر به سه رپۆشه كهی خۆیم بۆ كرده كفنیك و چركه یهك له گۆرستان ده مهه ژینیت هاورپی گیان.

گۆرستانیش میوانداریم ناکا من سهرههنگ-م!! ديوه زمه ی خه می دنیا له خه لوه تیک دا بو من کوپوته وه هه رچی خه مه کانی خو ته له که ل ده رده کانی من دا به بای که به دوای که سوکاری منیش دا مه که پئی، به لام ئه که ره ئه ته ویت بیان دۆزیته وه باو کم ئه نفاله و دایکم کیمیا بارانی هه له بجه یه و خانه واده که شمان باليسان و قه لادزه ی برینداره یان گوپی شه هیدی گوم ناوه هه ره ئه ته ویت به دوایان دا بکه پئی فهرموو به رسه به دوای سهرههنگی بکه پئی که ون بووه، به خوا خیرت ده کا که بیان دۆزیته وه.

گەر بینیتنه وه پێیان بلن که سهرههنگ نه وه تا لێره به و چاوه پێی یارمه تی و کۆمه کی ئیوه به، کوا ی دابه گیان؟ نه ی تو بابه گیان؟ ها خه سهرو گیان تو له لام ده مینیتنه وه و ده بیته میوانم یان تۆش به جیمده هیلت؟!

وتم: چی بلیم سهرسام بووم به راستی شه رمه زار بووم نازانم چی بلیم، له کوئوه ده ست پێکه م هه رچی به ک من بیکه م ناگاته دلۆپه فرمیسکی هه سه رته تی تو سهرههنگ گیان، لاشه م وه ک شه ق شه قه ی مندال ده له رزیت و ئاره قی شه رمه زاری ده پێژم.

سهرههنگ: نه گه ر ده توانیت تو به ک کارم بو بکه من زور سوپاست نه که م، نه ویش نه وه به که گۆرێک بکریت بو ئافیرا که ی دایکم، له ژیا نی دا هه ر بێ لانه بوو تێستاش له نه بوون و مردنیشی هه ر بێلانه به، خو نه گه ر تو نه وه م بو بکه ی نه وه زور سوپاست ده که م نه گه ر خو شم نه به یته وه لای پزیشکه که هه یج کریگ نییه.

وتم: سهرههنگ گیان دل له دل مه ده هه موو کاره کانت بو به جیده هیتم نه شت به مه لای پزیشکه کان.

واز له و قسانه بیته تو خو ت ناماده بکه با برۆین بۆلای پزیشکه که به پشتیوانی خوا ی گه و ره هه موو کاره کان ئاسان ده بیته.

کاتێ چووین بو لای پزیشکه که ده ستی کرد به پشکنین و سه یرکردنی له دوا ی تێرامانێکی زور به لاشه ی سهرههنگ دا پزیشکه که وتی: نه م نه خو شیه پتو یستی به چاره سه رێکی گه و ره هه به، نه م جو ره چاره سه رکردنه ش یان ده بیته بپێت بو ئێران یان به ره و هه نده ران نه ویش پاره یه کی زوری ده ویت نه گه ر بو ئێرانی به رن نه وای نزیکه ی ۲۵ هه زار تا ۳۰ هه زاریکی تی ده چی منیش سه بوریه کم پێ هات، چونکه نه و پاره به م هه بوو.

بردمه وه بۆ مالتی خوْمان تا لاشه لاوازه که ی کهمیک بجه ویتته وه نهو
پوژهمان برده سهر و به یانی که پوژ بو وه به خیرایی چوومه لای
مجه وه ره که ی مزگه وتی بن ته به قو بۆم باسکرد که ئافره تی مردو وه
ده مانه ویت بیشوین، وتی خیزانم نهو کاره ده کات له گه لی دا پریکه وتم
نه وه مان ئامادده کرد دواپی چووم بۆ گردی سه یوان، له ویش گۆرپکم بۆ
کری له لای گۆرپه لکه نه کان هه موو کاره کانم نه نجام دا، پاشان بۆ نهو برا
و نازیزانه که له مزگه وت دا ده مناسین ئاگادارم کردنه وه له کیشه که ی
سهره نگ، هه موویم بۆ باسکردن نه وانیش جوامیرانه ئاماده پی خوْیان
نیشان دا و به خوْشحالی یه وه، که هه موو لهو خیره گه وره یه به شداری
بکه ن.

بۆیه هه موو نهو براییانه هاتنه لای سهره نگ بۆ دلنه وایی و هاودهنگی
نهو.

سهره نگ نهو کۆبوونه وه ی به لاوه زۆر سه یر بوو بزه ی خوْشی و
شادی له سهر سنگی هیلانه یان کردبوو، بیدهنگی بالی کیشابوو به سهر
سهره نگ دا هه ربۆیه کاتی نوژ بوو وتمان بۆ جه ماعه تی بکه ین دوعای
خیری تیا بکه ن بۆ هه موو موسلمان و نهو برا شیرینه مان هه رچۆنیک بوو
سهره نگ_یش له گه لمان به شداریکرد و پاش ته واو بووتمان له نوژنه که
سهره نگ زۆر به قولی بۆ دایکی ده گریا و هه موو له ده وری کۆبووینه وه
دلنه وایمان ده کرد.

دوو برای خوْشه ویست ئاماده پی خوْیان نیشان دا بۆ نه وه ی سهره نگ
ببه نه ئیران هه موو مه سه ره فیککی بکه ن تا کاره که ی به نه نجام بگات.

به راستی من له خه م په خسام ئیتر ئارامم گرت دلنیا بووم، به ئی چووین
بۆ کۆسته ی چه م و دایکی سهره نگ_مان له چاله که ده ره ئینا و کفن و
دفنیککی باشمان کرد پاشان به ره و سه یوان به پریکه وتین تا جه سته که ی به

خاك بسپيرين خەلکىكى زۆر لە ئەھلى مزگەوت دوامان کەوتبوون
 ئامادەىي خۆيان نیشان دا مەلامان لەگەڵ بوو، بەلام سەرھەنگ بە مات و
 ملولى لەو لاوہ لە لیواری کۆنکریٲٲىكى گۆرٲك دا دانىشتبوو بە کۆل دەگريا
 پاشان سوپاس و پٲزانىنى خۆى بۆ خەلکەکە دووبارە کردەوہ دەستى بۆ
 ئاسمان بەرز کردەوہ کە دوەای خٲر بۆ تەواوى ئەو برا و دۆستانەى کە
 لەم مەراسیمە بەشداریان کردوہ کۆمەکیان بکات، بەلام لە پٲر سەرھەنگ
 بە لاداهات و کەوت ھەموو لیى کۆبوونەوہ منیش پانم خستە ژٲر سەرى
 و بە ھیمنى چاوى بەرز کردەوہ پٲى وتم: گەردەنم ئازاکە.
 وتى: دایکەم ئارەزووى میوانداریم دەکا، ئەگەر گۆرٲکیش بۆ من
 ئامادەبکەن خٲرتان دەکا.

دەستى خستە ناو دەستم چاوەکانى بەرزکردەوہ بە ئارامى سەیرٲكى
 منى کردەوہ پاشان چاوەکانى لیك نا و ئەویش بۆ دواجار مالتاوايى لە
 ھەمووان کرد بە میواندارى دایكى شاد بوو.
 ئەمجارەیان گریان ھەموومانى کردە میوانى خۆى چریکەيەك
 سەرھەنگ خەو لیدەخات، بۆیە ھەر لەسەر گۆرەکەى ئەم دٲرەم نووسى
 کە:-

چریکەيەك سەرھەنگ بە ئاگا دەھٲنٲتەوہ

سەرھەنگ و خاك

ئەم شەو

دٲم کۆچەرنكى شٲتە

وہك یعقوب

مهمله که تی عیشق

له ترسان دا شهو پئی ده کهم

عاصیک

پاوم ده نیت

که بزاری پاستی خه یالم ده کات

پۆمانتیکى خوشه وىستى به جیدده هیلایت

یوسف

له زندان دا پر شهرم ده کات

خوشه وىستى ئیمه.. گوله

خوشه وىستى ئیمه.. شهرمه

خوشه وىستى ئیمه.. چیه؟

به دواى تاجى سه ری کام شا پیکه وتوین

په هه ندى کام بیر

وروژاندوینى؟

په هیله ی کام نه ندیشه

کویه ی کردوین؟

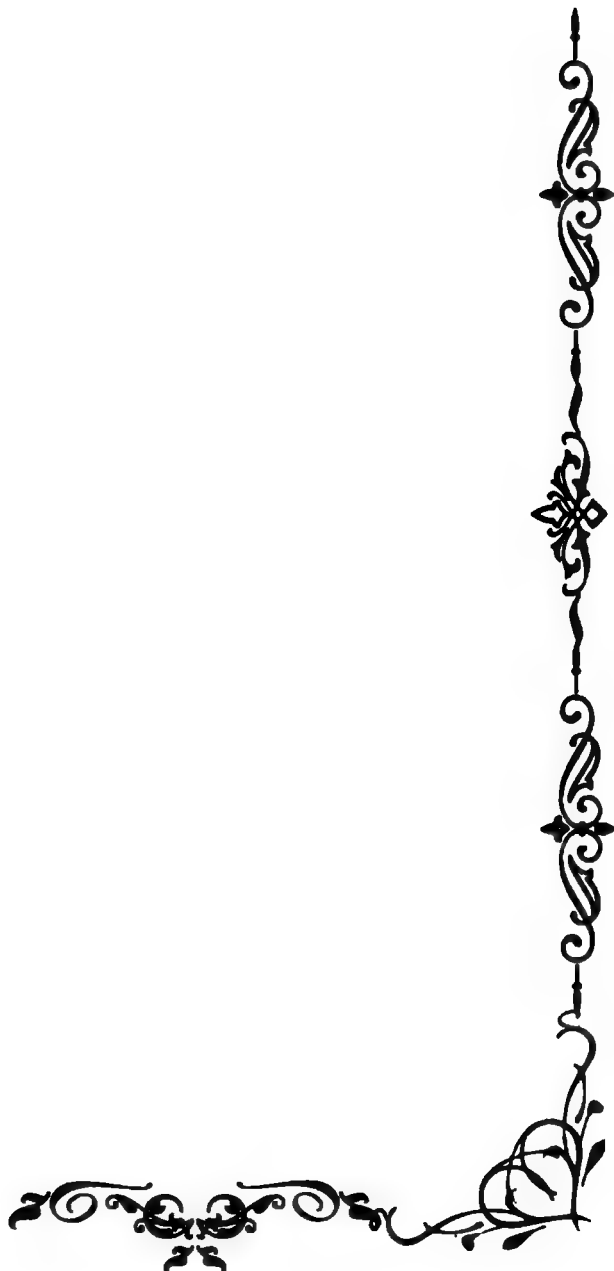
پێژینى کام ژيان

هه ژاندینى؟

هه ژایان من ده لیم

به سه با تير شعر له گۆرنتيم
له جياتى كىلى گۆره كى خامه كم دادەنيم
كفنه كى پەراوى سېي شعره كانمى تيوە دە ئالينم
به وشەي خنكاو
گۆره كەت پېر دە كە مە وە!
گۆل بارانى گۆره كەت به هەناسەي شاعيران دە كەم
شعر نانه، شعر خە مە، شعر بۆنە
شعر گۆل لاله سورەي وەرزی به هاری ستمە!
من نازانم بۆ هەميشە خە والوم دە كەن
له جياتى عەتر، مەرگ بارانم دە كەن
من دە مە ویت هۆندراو یەك مارە كم له خاك
تا سەر هەنگ له دايك بێت
به له دايك بوونی له باوەشی خاکی دايکی دە مريت.

مهمله که تی عیشق

كۆتاي سەرەتايەكى نوپى مەملەكەتى عىشق_ە

زۆر ماندوو بووم، زۆر ھەولم داوھ زۆرىش گريام، زۆرم پەيدا كردووھ
و زۆرىشم لە دەست داوھ.

وا ئەم سالى لە سالى ۲۰۱۷ يە دەمە ۴۰ سالى و ژيان دەكەم، ھەست
دەكەم يەك سەدەيە من دەژيم.

ئەوھى خۆشەويست بوو لە دەستم داوون ياخود باشتەرە بلييم
خۆشەويستانى زۆرم لە دەستداوھ.

ئەوانەى كە ماوون و خۆشەويستن ھيئەدى ئەوانە نين كە پۆشتونەتە
جىگاي ھەقى خويان، ئەگەر ھيوايەكى نوپى و پاشان پىگري نەكرايە لە
مردن بەدەستى مروڤ خوي دەميك بوو ئارەزووى چوونم دەكرد بو لاي
ئازيزان.

شەويكيان بە دەم گريانەوھ ئارەزووى مردنم دەكرد، بەدەم خۆمەوھ
سۆزىكم دەكرد و دەموت:

ئەوا پۆشتن ئازيزان..بەجىھانھىشت ھەوارگەى ژين
سارا و دەشت و كۆى دلى من..لە دايدەيدا بوون بە برين
مردن وەرە و لام چۆل مەكە..كەى ميواندارى من دەكەى
من ئازيزانم ھەمووى لاي تۆن..كە چى تو خۆتم لى و ن دەكەيت
دە وەرە دەى ھەوارگەى ژينى من بى پەرژينە
"ئەم غورىبەتە و سەرما و سۆلە ھەناوى منى لەتكدرووھ

تۆ سهرتک بده لهم ژينه م بزانه تامه زرووی چیه
که تۆ هاتی بمبهروه بو خلود و دام بماله لهم ژينه نه هاتمه تیه

مانای وانیه که سیک فاشیلیم له ژیان دا، نا_ به لکو سوپاسی خوای
پهروه ردگارم ده که م له سهر ئهو هه موو ناز و نیعمه ته ی به منی به خشیوه.
له پاره، له گهنجی، له ژنی باش، له مندالی جوان، له باشتین ژیان، له
له شی ساغی، له سومعه ی باش... هتد.

ئاوات خواستینیش به مهرگ تاوان نییه، له قورئان دا چه ندین که سی
باش ئاواتیان به مهرگ خواستوو وه ک خاتوو مهربه م دایکی عیسا سه لامی
خوای لیبیت وه ک پیغه مبه ر یوسف... هتد

لیره ئامانج لهم به سه رهاته ی ژیان که بو ئیوه ی به پریم باسکرد پ
پیکه یاندنی ئیوه یه، چونکه هه ست ده که م قسه ی نه کادیمی و چوونه ناو
باسه ئاکارییه کان هیئنده ی چیرۆکی ک کاریگه ری ناکاته سهر ناخی ئیوه ی
هاونیش تیمانیم.

له راستی دا ناخ و سایکۆلۆژی ته ی ئیوه م باش ورد کردۆته وه، لیتان
ناشارمه وه نه گه ر بلیم یه ک به یه کتان ده ناسم و له ناو ناخیشان دا یاری
ده که م، پروابکه ن که مم وتوه، نه ک له به ر ئه وه ی زانام یا خود خوانه خواسته
له زانستی غه یبی ده زانم یان په نا ده گرم به خوا فال بگرمه وه، نا به لام
ده رته نجامی ژیانم له گه لتان دا و تیکه ل بوونم به کچان و کوپان و به پیر و
پیاوان و ژنان ئهو ئوزمونه ی داومه تی، که به راستی شانازی به خۆمه وه
ده که م که له خزمه تی ئیوه دام، ئه مه ش له ئیوه وه ده ستم که وتوو، که
سوپاسی مه عبودم ده که م له سهری.

بروابكەن دەمتوانى بە زمانىڭ بنوسم كەس لىم تىنەگات و بلىم
پۇشنىپىر و دەتوانم وشە پىكېخەم و يارى بە ئەدەبىيات بىكەم، بەلام زۆر
ھەزمكرد بە ناختان دا شۆر بىمەوہ و لەگەل ناخى ئىوہ دا قسە بىكەم،
ھەستەدەكەم سەرکەوتوو بووم، دووبارە سوپاس بوخوا.

ئەم ئەلۇبە راستە ئىرتجالىيە گرتومەتە بەر، واتا شتى ناسايى و سادە و
زمانى ناو خەلكى ناسايە.

ئەدەبى ئىرتجالى ئەدەبىى كلتورى ناو شەقامە، ناوہخەنەكەى پرىەتى لە
پۇشنىپىرى قورس، بەلام بە زمانىكى ساددە، وىستومە بو دىكتورىك قسە
بىكەم، لە ھەمانكات دا بو ەەرەبانچىيەكىش، لەگەل ناخى كچىك دا قسەم
كردووہ، ھەستم كردووہ كوپىش دلى لامە، قسەم بو قوتابىيەكى زانكو
كردووہ، لە ھەمانكات دا بو دەيان كەسى سەرەتايى كە تەنھا توناي
خويىندەوہيان ھەيە، وىستومە ئەوانىش بدوينم، ئەم ئىلۇبە_ ئىلۇبى
قورئانيە.

چۆن؟!

خوای گەورە ئاماژەى بەوہ كردووہ كە باسى چىروك و مېژووومان بو
دەكات دەفەرەموىت بو ئەوانەى كە خاوەنى بىرن و ھزرفانن ئەوانە دەيىت
بىرى لىبىكەنەوہ، كەواتە ئەم ئاماژەىە بو ئەوہىە كە وانەى زۆر گرىنگى
تىدایە وەك دەفەرەموىت: ﴿وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ
هُوَئِلَ فَمَنْعْنَاهُ كَقَتْلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرَكْهُ يَلْهَثْ ذَلِكَ مِثْلُ الْفُؤَمِ

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصِصْ الْقِصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤١﴾ [الأعراف]

چىروكى بەسەرھاتەكان دەيىتە ھۆكارى پەند ئامىز بو خەلكى.

كەواتە مېژوو زۆر گرېنگە، دەبىت ھەموو رەھەندەكانى بېخوئىنەو،
ئەمە چىرۆك نىيە، ئەمە رەھەندى واقى كۆمەلگاكەمانە و مېژوو، واتا
زانستى مېژوو، رەھەندەكانى خوئىندەئەوى من بۆ مېژوو برىتيە لە:

رەھەندى يەكەم: توراسى ميللەت و گەنجىنەيەتى
رەھەندى دووھەم: پىئوھرى گەورە پىاوانىيەتى بۆ دروستکردنى
شارستانىيەتى و پۆشنىبرى.
رەھەندى سىيەم: يادگارى ئەلبومى خەلکەكەيە وەك شىعر و ژيانى
پۆژانەيان.

رەھەندى چوارەم: پەند و ئامۆزگارى لەسەر وەرەدەگىرئىت و خەلکى
لەسەر پەرورەدە دەكرئىت.
رەھەندى پىنجەم: ئەزموونى پىاو چاك و خراپەكاران ئاشنا دەكەيت بە
ئەزموونت.

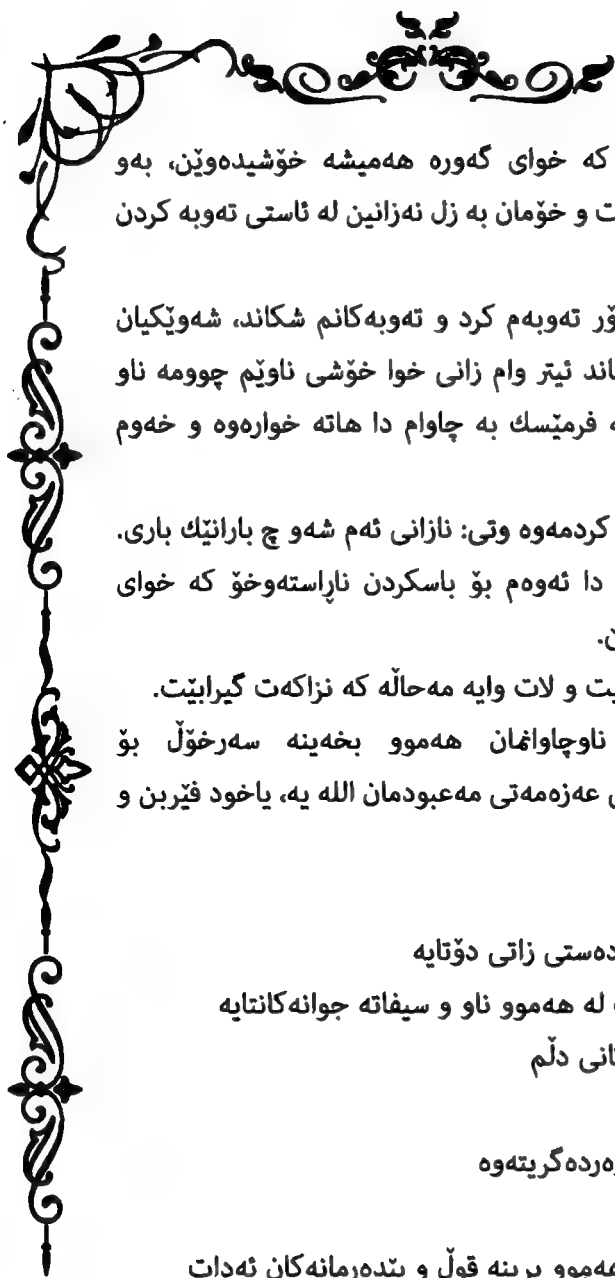
رەھەندى شەشەم: مېژوو زانستىكى پابردوو سودى ھەيە و پالپشتە
بۆ ئىستا، باشتىن ئەزموونە بۆ داھاتوو.
ئىستا لەوانەيە ھەست بکەيت لە ناو ئەدەبىياتىكى ئىرتجالى دا،
ئەدەبىياتىكى ئەكادىمىتان ناسىوہ بەبى ئەوہى مانوتان بکەم و ھەمووتان
ھەزتان پىکردووہ بە تەشوىقەوہ خوئىندوتانەتەوہ.

لە ھەمووى گرېنگر وەرزشتان پى دەكەم بۆ ئەوہى سەرلەنوئى كلتورى
خوئىندەئەوى فېرىن، كە ماوہيەكى زۆر دوور و دريژە خوئىندەئەوى لەناو ئىمە
دا نامۆيە، ئەزانن؟

ويستم فېرى ئەوہتان بکەم كە ژيان برىتى نىيە لە كات، بەلکو ژيان
برىتيە لە ئىمە.

ئەوہ كات نىيە كە دەروات، بەلکو ئەوہ ئىمەين كە دەپۆين!

ئەمەوئە پەيتان بۆلۈم كە خۇاى گەورە ھەمىشە خۇشەيدەوئەن، بەو
مەرچەى تەكەبۇرمان نەبەيت و خۇمان بە زل نەزانين لە ئاستى تەوبە كردن
و تاوانە كانمان دا.

ھاوئىنى سالى ۱۹۹۵ زۆر تەوبەم كرد و تەوبە كانم شكاند، شەوئەكئان
پەرورەدگارم لە خۇم پەنجاند ئيتەر وام زانى خوا خۇشى ناوئەم چووومە ناو
جەنگاكەم چەند دۆلەتكە لە فرمەيسك بە چاوام دا ھاتە خوارەوہ و خەوم
لەكەوت.

بەيانى داىكەم خەبەرى كەردمەوہ وتى: نازانى ئەم شەو چ بارائەتكە بارى.
لە مەملەكەتى عىشق دا ئەوہم بۆ باسكردن ناراستەوخۆ كە خۇاى
گەورە كەى پەيت پەيدەكەنئە.

ئەو كاتەى كە نزا دەكەيت و لات واىە مەحالە كە نزاكەت گىراپەيت.
ويستم پەيتان بۆلۈم ناوچاواغان ھەموو بخەينە سەرخۆل بۆ
سۇجەدەبردن، تەنھا شاىەنى عەزەمەتى مەعبۇدمان اللە يە، ياخود فەيرن و
بۆلۈن:

يا فتاح

واتا كلىلى دلى من لە دەستى زاتى دۆتايە

بۆنى نايابى بە ھەشتە لە ھەموو ناو و سىفاتە جوانە كانتابە

ئەيانخەمە سەر بىرەنە كانى دلىم

فەرمووتە الجبار..م

واتا تۆلەى دلىشكاوان وەرەدە گرىتەوہ

فەرمووتە الشافى..م

واتا زاتىكە كە شىفاى ھەموو بىرەنە قولى و بىدەرمانە كان ئەدات

ھەواى دلىمان سوك دەبەيت كاتەك كە زمزمەى ناوہ جوانە كانت

دەكەيت لە گەل سىفاتە بەرزە كانت.

مهمله که تی عیشق

ئه مه ویت له مهمله که تی عیشق دا فیرین بلیین هه زره تی مه عبودی
 ئیمه تۆ نزیکه زۆر دلنیاین، به لām ئه وه ئیمه یین په نگی که ردغان
 نادۆزینه وه، بهمانه خشه به که وره ی خۆت به جدی ویستم فیرین که
 هه ندیک جار خوی په روه ردگار ئه وه نده زوو به دهم داواکاریه کاهمانه وه
 دیت، که بروانا که یین ئه وه له لایه ن خوی موته عاله وه بیت، به لکو ده لئین
 به خوا شانسیکی باشمان هه یه.
 بویه ده بیت بلیین: په روه ردگار ئیمه هه موو بیچاره یین ته نها زاتی
 به رزت چاره یه.

ئیمه هه موو بیده سه لاتین ته نها زاتی به رزت ده سه لاتداره.

مهمله که تی عیشق بریتی بوو له:

هه میسه سه رم به رزه، چونکه لای سه روومه وه خوی که وره یه.

که واته پیویسته بلیین:

اللهم اغفر لی

که ئه مانه ته که تم پیس و په ش کردۆته وه

الهم اغفر لی

که من ئه و منه نیم که پیت سپاردم

الهم اغفر لی

که زالم ده رچوووم ئه و په یمانه ی به تۆم دابوو شکاندم

اللهم اغفر لی

خوایه لیم خوشبه، شکستم به خۆم، سه ربه رزم به زاتی تۆ

که واته منیش ویستم له م مهمله که ته دا بلییم: کاتیک ده ته ویت ژیان و

هه ست و نه ستی خۆت بنووسیته وه، ریکا مه ده که سیکی دیکه له جیاتی

تۆ قه لهم بگری به ده ستیه وه.

نمونه‌ی وهك تۆ تهنها يهك دانه هه‌يه له هه‌موو جيهان دا، كه‌واته
قه‌دری خۆت بزانه هاوړی گيان.

ناگدار بن له‌وه‌ی كه مه‌مله‌كه‌تی عیشق پێی وتین: ئه‌وه‌ی خوا‌ی
په‌روه‌ردگار ده‌بیه‌خشیت كۆتایی نییه، ئه‌وه‌ی كه خه‌لكی بیه‌خشیت
به‌رده‌وامی نییه.

ئهم مه‌مله‌كه‌ته وته‌ی تایبه‌تی هه‌یه‌ بریتی بوو له‌وه‌ی كه پێی وتین:-

سه‌خته قه‌ڵه‌م بیت و دڵته‌نگ نه‌بیت

له‌گه‌ڵ تیغدا پێی بكه‌یت و به‌رد نه‌بیت

سه‌خته كه دڵت بتاشن به‌ قه‌ڵه‌مداده‌رو پێيكه‌نیت

له‌گه‌ڵتا بجه‌نگن و تۆ هه‌ر له‌ خه‌یالدا بیت

له‌ ده‌ردی دڵی شاعیری عاشق بنووسیت

له‌گه‌ڵ خه‌لكی سه‌د په‌نگ دا هه‌مان په‌نگ نه‌بیت

هه‌روه‌ك قه‌ڵه‌م پالبدیه‌ته‌وه به‌یه‌ك قاچ، به‌لام

هاته سه‌ره‌ی خۆت شهل نه‌بیت

سه‌خته بزانی‌ت و لێو له‌ لێو نه‌تزازینیت

سه‌خته خۆت بیت و بێ په‌نگ نه‌بیت

كاتێك كه قه‌ڵه‌می دایه ده‌ستم هه‌زه‌تی ئوستاز

وتی خوا‌ی په‌روه‌ردگار وستویه‌تی كه دڵته‌نگ نه‌بیت

لێم تێگه‌یشتن؟ كۆتایی پێبه‌یتنم؟

نا برواناكه‌م تۆزێکی ترتان بۆ باسده‌كه‌م...

لێره‌وه سه‌ره‌تایه‌کی نوییه قووناغێکی تر ده‌ست پێده‌كات، ده‌شیت له‌

به‌شێکی تر دا بێمه‌وه لاتان و ژيانێکی تر بۆ ئێوه باسبكه‌م، كه ئه‌مجاره

لیوان لێو بیت له‌ ئه‌زموونی پیاو و پیریه‌تی.

تېستى واماڭ لېھاتووہ لہم کۆمەلگايہ دا ھەرچى دەكەين ئاساييہ، بەس
گرىنگ ئەوہيہ خۆمان نەبين، دەبى ھەول بەدەين كە خۆمان زىندوو
بکەينەوہ، چونكە ئەم جىھانہ زۆر گەورەيە جىگاي ھەموومان دەبىتەوہ،
پېش ئەوہى كە تۆ جىگاي خەلکى تر بگريتەوہ، جىگاي واقعى خۆت
بدۆزيتەوہ.

پىويست ناکات ھەمو شەوئىك ئەو درۆيە بکەيت و بلىيت دەچين
دەخەوين ئەو سەرينەمان لى بىيتە سىنەما و بە پابوردومان دا بچينەوہ.
يان پەنجەرەيە کمان بۆ دەکرىتەوہ بەدەم گريانى پابردوومانەوہ
سەردەتپينەوہ.

كىشەكەش لەوہ دايە ناتوانين تا تېستاش ئەوہى دەمانەويٹ بىلپين.
ئىنجا بە ماندووبونىكى زۆرەوہ دەلیمەوہ پىتان بۆيە.
نەگەيتە مەملەكەتى راستى، ھەقەن خەلەلئىك ھەيە.
دواى تۆزىك لە ئارامى ھەستدەكەم چاککردنى خەلەلەكە دەبىت بە:-
چاكسازى و ئىرادەى ئەبوبەكر بىت،
دادپەرۋەرى عومەرى لەگەل بىت،
بە بەخشىنى عوسمان بوونى ھەبىت،
بە ئارامى عەلى دروستدەبىت،

واتا بە شۆرشى ھاوہلانى محەممەد چارەسەر دەكرىت (دروودى خواى
لېيت) تەواو بووم، بەلام لە بەشى يەكەم دا لە كىدا كۆتايى ھاتووہ، لە
بەشى دووہم دا لەويۆہ دەست پىدەكەينەوہ.

كەواتە لىرەوہ سەرەتايە ئەك_ كۆتايى..جارى دانىشن بەخىر....
(فستد كرون ما أقول لكم وأفوض أمري إلى الله إن الله بصير بالعباد)

جا له ئاینده دا پوژیک دیت، ئەم قسانە ی منتان بێتەووە یاد، ئیستاکەش
من و خووم و کار و بارەکانم دەدەمە دەست خوا و پشت بە خوا دەبەستم،
چونکە بێگومان خوا بینایە بە بەندهکان.

پیرست

- پیشەکی:- ۵
- پیشەکی چاپی دووہم ۷
- چیرۆکی یەکەم من و بەیان ۱۳
- چیرۆکی دووہم من و دالیا ۱۹
- مردنی دالیا و سەرگەردانی خەسرەو ۲۷
- چیرۆکی سییەم ژانەو بەرەو مردن ۳۵
- چیرۆکی چوارەم گەڕان لەناو بازنەیی بەتالدا و درووستکردنی چارەنەوس ۴۵
- چیرۆکی پێنجەم ڕاکردنی مەرگ..لەناو گۆرستاندا ۵۹
- چیرۆکی شەشەم شەوێک بەسەرخۆشی خۆم دەکەم بە مزگەوتدا بە دەرویشی دیمە ۷۳
- چیرۆکی هەوتەم (سەرەتای خواناسی و گێژاوی حیزبایەتی) ۸۹
- چیرۆکی هەشتەم (عاشق بوون بە ئێران و عێشقی بە جیماو) ۱۰۵
- چیرۆکی نۆیەم (سنورداس و گەڕانەووە بۆ ئەستەمبۆل...) ۱۱۷
- چیرۆکی دەیەم (من و یاسەمین) ۱۳۵
- زیندان و ئەسینا و قەرەجێک ۱۵۲
- ئەلبانیا و یاری قوماڕ بۆ ئیتالیا:- ۱۷۰
- زیندانی نەمسا و ماسی قوتو مار و پەیزە:- ۱۸۳
- چیرۆکی یانزەیەم (ژیاڵکی نوێ و نەرویج و سەرەتای چالاکیەکان) ۱۹۳
- ناو کلێسا و دۆزینەوێ مامۆستاکەم عیماد:- ۱۹۹
- چیرۆکی دوانزەیەم (من و تری) ۲۲۳
- من و تری و ژیاڵکی نوێ:- ۲۳۹

- چېرۆكى سيانزەيەم (سەرەتاي تېكەل بوونم لەگەل پاكستانىيەكان و عىشقى لىندا)
 ۲۶۳.....
- چېرۆكى چواردەيەم (جيابوونەوہى من و بەيەك گەيشتنى من و شەوبۆ)
 ۲۷۷.....
- ئەوہى كە ھەرگىز بەتەماي نەبووم:-
 ۲۸۹.....
- چېرۆكى پانزەيەم (من و كاكە عەبە و بەھرۆزى كۆمەنىست و مەھنازخان)
 ۲۹۷..
- دەيەيتەكە و مردنى كاكە عەبە:-
 ۳۲۱.....
- چېرۆكى شانزەيەم من و ئەفسانە
 ۳۴۳.....
- چېرۆكى ھەفدەيەم من و گۆلى سور
 ۳۷۱.....
- كچە ئيسرائىلە كوردەكە، جوانىيەكەى سەرسامى كردم:-
 ۳۸۰.....
- چېرۆكى ھەژدەيەم من و چەند كچىكى ئيسرائىل-ى
 ۳۸۷.....
- گفتوگۆى من و رووسا و دەردە دللى بۆ من:-
 ۳۹۷.....
- رووسا دىت بۆ لام:-
 ۴۰۷.....
- چېرۆكى نۆزدەيەم باس و خواسى ناو سەيارەكەى پېشپەو
 ۴۲۵.....
- ئەو ئافرەتەى كە لەسەر جادە ھەلمگرتەوہ:-
 ۴۳۱.....
- چېرۆكى بىستەم سەرھەنگ و خاك
 ۴۴۵.....
- كۆتاي سەرەتايەكى نوپى مەملەكەتى عىشق-ە
 ۴۶۵.....

MAKWAN KERİM

MEMILEKETÎ 'ÎŞQ

مهمله کهتی

عشق

کتیبی مهمله کهتی عشق واتای چیه؟
نهکی بۆمن که ههموو رۆژنیک بههانه بهکی دنیا یان خالیبه له مهخوی و نالی و دیلان.
نهکی بۆمن که مهجه بهت و خوشه و یستی بهته و اوای لایه رهکانی رۆژمیره که مدا خهتی لیدراوه، باشتیر وایه برانیت لهو دونیایه که منی لئ ده ژیم ته و اوای رۆژهکانی تاییه ته بهتو، ته نانهت رۆژی له دایک بوونیش.

ته نانهت نهو رۆژهشم که نیگام بۆ ههمیشه له بئ موجه بهتی نههلی نهم زهمینه وهرده گێرم.
خهپالی تۆ پهرداخیک ئاوه که ههموو شهوێک له لای سهرمهوه دایده نیم، نیوهی شهوان له خهوی نه بوونی تۆ راده چله کیم و قومیکت لیده توشم و نارامم دهکاتهوه، نهم چیرۆکهش بهردهوامه.
نیوهی شهوه مانگ له نیوهی ناسماندا جینگای خوش کردوووه تۆش له دلی مندا، تل لینه دهم له ملام بۆ نهولا له گهل ههر تل لیدانیکمدا له تۆ نزیک ده بمهوه، بهم شهویه نهم شهوهم له گهل تۆ دهگوزهرنیم، نهی بهیانی بئ تۆ چی بکهیم؟ هه ندرکجار گهرمی وتنی خوشم نهوونیت له ههموو جلهکان گهرمتره.

ته نهایی رووداوێکی سهخته که ههموو شهوێک دینه پاوهشی من، کهم دلتنه نگم؟ کهم جینگای خاییم ههیه؟ ناسمان ههر نهباری و ههر نهباری، شهوان که دلتنه نگت نهیم لهم شان بۆ نهو شان تل نهدهم و ههکو ماسی دورکه و توهوه له دهرا، خۆزگه نهتیبینی چون گیان نهدهم.
من وام دهزانی سالهکان نهیت تیه ریت تا ههر جارهو سالیک گه وره تر دهیت، بهلام نهمه راست نییه، نهم رووداوه دهتوانیک له بهک شهودا رووبدات.

وتی له بیرم مکه، من له هیچ شهقامیکدا له گهل تۆ پاسه نه کردوه!
زمانم لال بوو که بئی بلیم راست دهکهرت پاسه مان نه کردوه، بهلام له ته و اوای کۆلانهکانی نهم سلیمانییه بهیادی تۆوه بووم.

نهمه وئ لهم مهمله که ته دا بیمه زهوی له رووداوێکی گهردوونیدا له دهوهرت بگهرنیم، تا ببینی چ خۆزگی له ژبانی مندا، تا ببینی چون گیانم بئ ده به خشیت گهرمایي بووت.

کتیبه خانی حاجی قادری کوی

لقی به کهم: ههولێر - بهرانبهر ده رکای قهلا - بازاری رۆشتیری
لقی دووهم: چوار ریانی شیخ مهحمود - بهرانبهر مژکه وتی مهحمود عه للاق

فون: ۸۰۰۰

Facebook M.Kerim

070۰۴۷۱۳۹۴ - 07۸۴۲۷۱۳۹۴

حاجی قادری کوی

Cover Design: Braw Al-Najjar